etiã hic aduertẽdũ q̃ in linea trãsuersali quo to gradu ꝑsona distant a stipite. toto gradu distant inter se. Et si vna ꝑsona magis q̃z alia distat a stipite. tũc distãtia hmõi ꝑsonarũ ꝛeꝛ accipi ꝓ̃m distantiã remotioꝛis ꝑsone. Verbi gratia. Duoꝛ fratꝛes nepotes distant a patre illoꝛ fratꝛ in tercio gradu. ideo distant inter se ĩ tercio gradu. Sꝫ nepos vnius fratris 7 ꝑnepos alteri⁹ fratris distãt inter se in quarto gradu. eo q̃ ꝑnepos alteri⁹ fratr̃ distat a stipite. s. a patre illoꝛũ fratrũ in quarto gradu.

Articulus quartus.

Quãtũ ad quartuz

articulũ pono duas cõclusiones. Vnã circa matrimoniũ fideliũ. Aliã circa matrimoniũ infideliũ. ¶ Prima est q̃ fideles ꝓhibentur cõtrahere matrimoniũ vsq̃z ad quartũ gradum cõsanguinitatis inclusiue. 7 hoc ꝑ tanto. qꝛ vsq̃z ad illũ gradũ durat ex ꝓpinquitate naturali inter homines amicicia. igit̃ non est necesse infra illũ gradũ homies cõtrahere fedus amicicie mediãte matrimonio ¶ Ista cõclusio determinata est ꝑ generale cõcilium extra de ꝓsanguinitate 7 affinitate. c. nõ debz. vbi innocenti⁹ papa sic ait. Prohibitio quoq̃z copule cõiugalis quartũ cõsanguinitatis 7 affinitatis gradũ de cetero nõ excedat. qꝛ in vlterioꝛibꝫ gradibꝫ iã non potest absq̃z graui dispendio hmõi ꝓhibitio generaliter obseruari. At circa finẽ eiusdẽ. c. sic cõcludit. Cũ ergo iam vsq̃z ad quartũ gradũ ꝓhibitio cõiugalis copule sit restricta. eã ita volum⁹ esse ꝑpetuã nõ obstantibꝫ cõstitutõnibꝫ siq̃ hoc dudũ editis. vel ab aliis. vel a nobis. vt si quis cõtra ꝓhibitionẽ hmõi ꝑsumpserit copulari nulla longinquitate defendat annoꝛ. cũ diuturnitas tẽpoꝛis nõ minuat peccatũ. Sꝫ augeat. tantoq̃z sunt grauioꝛa crimina: quãto diutius infelicẽ animã detinent alligatã. ¶ Ex q̃ patet q̃ per istud statutũ cõcilij generalis tollunt̃ tres grad⁹ ꝓhibitõnis. qꝛ ꝓ̃m antiq̃ iura nõ licuit alicui cõtrahere matrimoniũ infra septimũ gradũ cõsanguinitatis. vt patet. xxx v. q. v. c. ad sedẽ ¶ Cõclusio secũda est q̃ homines nõ baptizati extra xp̃ianã fidẽ degẽtes possunt cõtrahere ꝛeꝛ matrimoniũ infra gradũ christianis ꝓhibitũ. Qꝛ tales vel sunt iudei innitentes legi a domino date ꝑ moysen. vl̃ sunt gentiles innitẽtes legi nature. Si sũt iudei. tũc possunt cõtrahere in tercio 7 quarto gradu. vt patet Leuit. xviij. c. vbi solũ per legẽ ipis datã ꝓhibent̃ in primo 7 secũdo gradu. Si gentiles solũmodo innitẽtes legi nature. tũc ꝛeꝛ matrimoniũ cõtrahũt in secundo gradu. Qꝛ quãuis lex positiua scripta hoc ꝓhibeat. tamẽ lex nature hoc nõ videt ꝓhibere. qõ bene patuit in antiquis patribꝫ. qui legem mosaicã ꝑcesserũt. Nã sara vxoꝛ abraaz fuit soꝛoꝛ sua ex parte patris. 7 lya vxoꝛ iacob fuit cõsobrina sua. cũ fuerit filia laban qui fuit frater rebecce matris ipsi⁹ iacob. ¶ P. si iudei vel gentiles infra ꝑdictos grad⁹ nõ haberent ꝛeꝛ matrimoniũ. tũc posito q̃ aliqui ĩfra ꝑdictos gradus copulati ad fidẽ christianaz ꝛeuerterent̃. ecclesia nõ pateret eos manere cõiunctos. Sꝫ cõsequẽs est falsuz. ergo 7 antecedens. Cõsequẽtia patet. qꝛ in his qui ad fidem cõuertunt̃ eccl'ia nõ patit̃ adulterina cõiugia. Sꝫ falsitas cõsequẽtis euidẽter habet̃ extra de cõsanguinitate 7 affinitate. c. de infidelib⁹. vbi dicit innocẽtius. q̃ matrimoniuz ꝓ̃m legẽ veterẽ infra graduz cõsanguinitatis ꝓtractũ. post baptismũ nõ est separandũ. Et idẽ patet extra de diuoꝛtijs. c. gaudem⁹. 7. c. is qui ecclesiã suã. ¶ Ad argumẽtũ principale dicendũ q̃ minoꝛ nõ est vera. qꝛ infidelitas ꝑ se sumpta nõ impedit matrimoniũ. sꝫ solũ ꝑ accidẽs. puta rõe disparitatis ĩ cultu ¶ Etiã ꝓsanguinitas in gradibꝫ ꝑdictis nõ impedit matrimoniũ per se vel ꝓ̃m se. sꝫ solũ ratõne statuti ecclesie vel legis mosayce Nã ꝓ̃m legẽ nature ꝑles nõ ꝓhibet̃ cõtrahere nisi cũ stipite. sicut dicũt aliqui magni doctoꝛes. quia ꝓtra omẽ dictamẽ recte ratõis semꝑ fuit q̃ filia esset vxoꝛ patris. vel fili⁹ esset mater̃. Et ideo filie Loth peccauerũt cõtra legẽ nature. quãdo patri suo iebriato se suppoſuerũt. Sꝫ abraam nõ peccauit quãdo soꝛoꝛẽ suã in vxoꝛez duxit. Nõ em̃ peccauit cõtra legẽ scriptã quia nondũ erat lex scripta q̃ hoc postea ꝓhibuit. vt patet Leuit. xviij. Nec etiã aliq̃ modo putandũ est q̃ vir tante perfectõnis cõtra legẽ nature peccauerit. q̃ tamẽ vtiq̃z fecisset si accipe soꝛoꝛẽ in vxoꝛẽ cõtra legẽ nature fuisset̃z qꝛ sicut ipemet fatet̃ Beñ. xx. sara vxoꝛ sua fuit soꝛoꝛ sua filia patris sui.

Cõclusio secunda.

Ad principale argu.

¶ Distinctio. xli. et. xlij.

Nunc de affi

nitate. Postq̃z mgr̃ tractauit de cult⁹ disparitate 7 cognatione carnali. nunc in his duabꝫ distinctionibꝫ

vltimis tractat⁹ de matrimonio incipit determinare de affinitate ⁊ cognatõe spũali ac etiã legali. Et diuidit in duas ptes. Quia primo tractat de affinitatis circa matrimoniũ impeditione. Secũdo de spũali ac legali cognatione. dist. xliij. ibi. De parentaliũ graduũ. Pria in tres. Qz primo ostẽdit qualiter p affinitatem cõiugales cõtract⁹ impediant. Secũdo innuit q̃ quibusdã peccatis iura affinitatis violant. Et tercio distinguit de aliquib⁹ que ex gradib⁹ affinitatis causant. Secũda ibi. Dic sciendũ est. Tercia ibi. Attendendũ est. Prima in duas. Qz primo tractat de impedimẽtis ⁊ gradib⁹ affinitatis. Secũdo ostẽdit quomodo sepat matrimoniũ hmõi gradib⁹ violatis. ibi. Et est sciẽdũ. Prima ĩ tres Quia ꝓmo ostẽdit p quot grad⁹ affinitatis impedit matrimoniũ. Secũdo obijcit in cõtrariũ. Et tercio respõdet ex sentẽtia pape gregorij ad quendã affinitat⁹ casũ. Secũda ibi. Sz alij. Tercia ibi. Illud etiã non est ptereundũ. ¶ Sequit distinctio. xliij. In q̃ magister determinat de spũali ⁊ legali cognatõne. Et diuidit in tres ptes. Nã primo cõtinuat dicta dicẽdis. Secũdo tractat de impedimẽtis puenientib⁹ ex vinculo spũalis et legalis cognatõnis. Et tercio determinat de nuptijs iteratis. Secũda ibi. Spũales filij sũt. Tercia ibi. Sciendũ est etiã. Istaꝫ secũda diuidit in duas ptes. Nã primo ostẽdit qualiter ⁊ quot modis spũalis cognatõ ꝓtrahat. Secundo quomodo p ipam matrimoniũ impediat. ibi. Q, autẽ cõpater. Et hecĩ tres. Prima primo ostẽdit qualiter matrimoniũ impedit spũalis cognatio directa. Secũdo quomodo indirecta. Tercio determinat quedã incidentia. Secũda ibi. Solet etiã queri si cõmatrẽ. Tercia ibi. Solet etiã q̃ri si vxor. Prima in duas. Nã primo ostẽdit distincte quomodo matrimoniũ patit impedimentũ ex cognatõe spũali. Secũdo ostẽdit hoc idẽ simil ex spũali ⁊ legali. ibi. Q, aũt spũales. Prima in tres. Nã primo determinat suũ ꝓpositum Secũdo infert q̃dã corrclariũ. Et tercio inducit ⁊ soluit incidẽs dubiũ q̃d ꝓdictis videt esse ꝓtrariũ. Secũda ibi. Ex his appet. Tercia ibi. His autẽ obuiare videt. ¶ Hec est diuisio ⁊ sentẽtia istaꝫ distinctionũ. l. xli. et. xliij. in generali. circa quas q̃ro in speciali.

Vtrũ affinitas impediat matrimoniũ. ¶ Videt q̃ nõ. qz q̃d de se nihil est hoc ñ potest aliq̃d impedire. Sz affinitas ꝑ se nihil esse videt. ergo ⁊c. Maior videt esse nota. Probat minor. qz omne q̃d est vel est res absoluta. vl relata. Sz affinitas ñ est res absoluta. vt de se patet. nec relata. qz relatio nõ potest cõuenire alicui sine aliq̃ absoluto fundamẽto. iz aliquis potest acq̃rere affinitatẽ absq̃ acquisitõe cuiuscũq̃ rei absolute vt ex dicẽdis patebit. ergo ⁊c. ¶ Cõtra. non min⁹ impedit matrimoniũ affinitas. q̃z publice honestatis iusticia. vel spũalis ⁊ legalis cognatio. Sz ista tria impediũt mr̃imoniũ. vt in ꝓcessu ist⁹ q̃stionis patebit. ergo ⁊c. ¶ In isto vltimo argumẽto q̃ttuor tangunt. ꝑ quorũ vnoquoq̃z in p̃senti q̃stione videndũ ẽ q̃d sit in se. ⁊ vtrũ matrimoniũ valeat impedire. ¶ Et primo de publice honestatis iusticia. ¶ Secũdo de affinitate. Et hoc quantũ ad dist. xli. ¶ Tercio de spũali cognatõne ¶ Et quarto de legali cognatõne. Et hoc quantuz ad distinctionẽ. xliij.

Quantũ ad primũ

Articulus primus

est aduertendũ. q̃ fm theologos ac etiã canonistas publice honestatis iusticia sic diffinit. Publice honestatis iusticia est ꝓpinquitas ex spõsalib⁹ pueniens. robur trahẽs ab ecclesie institutõne ꝓpter ei⁹ honestatẽ. ¶ Ad intellectũ ist⁹ diffinitõnis optet videre q̃d sint sponsalia. ⁊ qualiter cõtrahant. Et de hoc require dist. xxvij. articulo quarto. ¶ In ĩã dicta diffinitione ꝓpinquitas ponit pro genere. Nã in hoc publice honestatis iusticia cõuenit cũ affinitate ⁊ cognatõe. Sz cetera ponunt p differẽtijs. Nã per hoc q̃ publice honestatis iusticia a spõsalib⁹ puenit. differt ab affinitate. que est ꝓpinquitas puenies a carnali copula ⁊ a spũali cognatõne q̃ puenit ex his que fiũt circa aliquoz sacramentoz collationẽ. ⁊ a legali cognatõe que puenit per legalem adoptionẽ. Et p hoc q̃ addit. robur trahens ab ecclie institutõe. differt ab illa ꝓpinquitate que dicit cõsanguinitas. que nõ puenit ab ecclie institutõe. iz a naturali generatione. ¶ Ulteri⁹ est hic aduertendũ. q̃ ista ꝓpinquitas que dicit publice honestatis iusticia. extendit se ad omes cõsanguineos. ita q̃ sponsus hac ꝓpinquitate dicet ꝓpinqu⁹ omnib⁹ cõsanguineis sue sponse. ⁊ sponsa est ꝓpinqua omib⁹ cõsanguineis sui sponsi ¶ Et ideo dato q̃ sponsalia dissoluant ita q̃ matrimoniũ inter spõsum ⁊ spõsam nõ perficiat. tamẽ ratõe iã dicte ꝓpinquitatis que dicit publice honestatis iusticia. sponsus non potest

Quid sit publice honestatis iusticia.

contrahere matrimoniũ cũ aliqua cõsanguinea
siue sponse. nec econuerso spõsa cũ aliquo cõsan
guineo sui sponsi. ¶ Et istud patet. xxvij. q.
ij. c. Si quis vxorẽ. Et idẽ patet extra de de/
sponsatõe impubeꝝ. c. Cõtinebat. vbi circa fi
nem illꝰ capituli alexander tercꝰ ait sic. Si
vero puella infra nubiles annos alicui desspõ
sata fuerit. nõ licet alicui de cõsanguinitate illi
us cui desspõsata fuit eã ducere in vxorẽ. Nec
phas est eidẽ sponso de cõsanguinitate spõse
sibi aliquã copulare. ¶ Cũ igit cõsanguini/
tas phibens matrimoniũ duret vsqꝫ ad quar
tũ gradũ inclusiue. vt patuit in pcedenti que
stione. ideo dicũt doctores iurꝭ q publice ho
nestatis iusticia phibet matrimoniũ vsqꝫ ad
quintũ gradũ cõsanguinitatꝭ exclusiue. ¶ Est
etiã aduertendũ q sponsalia de facto cõtracta
sine iure cõtra phibitionẽ ecclie etiã causãt
pdictã ppinquitatẽ. Verbi gratia. Si aliqꝭ
cõtrahit sponsalia cũ aliqua sua cõsanguinea
hoc de iure nõ potest. quãuis de facto hoc faci
at. talis nunqꝫ potest cõtrahere cũ aliqua cõ/
sanguinea illꝰ spõse. nec illa cũ aliquo cõsan/
guineo illꝰ sponsi. Et idẽ dicendũ est in omi
bus aliis casibꝰ ĩ quibꝰ sponsalia nõ sunt ve/
ra. sꝫ solũ psumpta. nec de iure. sꝫ solũ de facto
cõtracta. hoc dũtaxat excepto si pueri cõtra/
hentes spõsalia fuerũt infra septẽ annos. ꝛ ñ
approbauerũt cõtractũ factũ postꝫ septẽnũ
attigerũt. tũc em ex tali cõtractu nec aggene/
rat impedimentũ masculo. quin possit matri
moniũ cõtrahere cũ sorore ipꝰ puelle. nec ipi
puelle quin possit cõtrahere cũ fratre ipꝰ ma
sculi. ¶ Nec patẽt. xxvij. q. ij. c. quidã desspon
sauit. ꝛ extra de spon. ꝛ mri. c. ad audientiã.

Articulus secundꝰ

Quantũ ad secũdũ

Quid sit affinitas

articulũ est sciendũ q affinitas sic diffinitur.
Affinitas est plonarꝫ propinitas puenies ex
carnali copula carẽs omi parentela. Dic ppi
initas ponit p genere. cetera p differẽtijs. Ita
p hoc q puenit ex carnali copula differt a pu
blice honestatis iusticia. ꝛ spũali ac legali co
gnatõe. Sꝫ p hoc q caret parẽtela differt a
cognatõe carnali. ¶ Notãter etiã dicit ĩ ista
diffinitõe. carnalis copula ꝛ nõ cõiugalis. qꝛ
siue copula sit fornicaria siue legitima. dum
modo sit naturalis ꝛ cõpleta. semper generat
ista ppinitas qua masculꝰ efficit affinis omi
bus cõsanguineis ipꝰ mulieris quã carnali/
ter cognoscit. ꝛ mlier efficit affinis omibꝰ cõ/
sanguineis illꝰ maris. vt patet. xxxv. q. ij. c.
nec eã. Patet etiã extra de eo qui cognouit cõ
sanguineã vxoris siue. c. tue fratrꝭ. ¶ Dixi
etiã notanter dũmodo fuerit naturalis ꝛ cõ/
pleta. qꝛ si vir cũ corpe suo attingeret ifra cor
pus mulieris. ꝛ tamẽ ab actu illo desisteret an
teqꝫ semẽ virile ab eo pcederꝫ. nulla ex hoc ge
neraret affinitas inter virũ ꝛ consanguineas
mulieris. ꝛ inter mulierẽ illã ꝛ cõsanguineos
viri illꝰ. ¶ Etiã dato q semẽ a viro pcedat.
si tamẽ nõ recipit in loco naturali ipsꝰ mulie
ris. quãuis hmõi semine mlier extrinsece pol/
luat ꝛ innaturaliter seu cõtra naturã. nulla ex
tali copula generat affinitas. Ista patẽt. xxx/
v. q. iij. c. extraordinaria. Istud etiã tenẽt do
ctores iuris. s. Sanfredꝰ Innocentꝰ Hosti
sis ꝛ Raymundꝰ. ac etiã doctores theologie
¶ Nota tamẽ q hic a iã dictis doctoribꝰ ex/ Nota.
cipit vnꝰ casus. puta si illa extraordinaria pol
lutio facta fuerit cũ cõsensu matrimoniali. tũc
em tanta affinitas cõtrahet q mulier nõ po/
terit cõtrahere matrimoniũ cũ cõsanguineo
viri. nec vir poterit cõtrahere matrimoniũ cũ
cõsanguinea mulieris. Et vt dicunt ijdẽ do/
ctores istud pbat extra de eo qui cognouit cõ
sanguineã vxoris siue. c. fraternitati tue. Ubi
innocentꝰ tercꝰ archiepo bisuntino sic respõ
det. Diuortij sententiã approbamꝰ quã i eũ
canonice pmulgasti qui illã sibi postea capu
lare psumpsit cuiꝰ antea sororẽ adhuc septen
nem cõtractis sponsalibꝰ extraordinaria ubi/
dine noscit polluisse. ¶ Posset tamẽ dici cõ/
tra pdictos doctores. q illo casu posito vir nõ
impediret cõtrahere matrimoniũ cũ illꝰ mu/
lieris cõsanguinea ppter hmõi extrinsecã pol
lutionẽ. sꝫ impediret ppter publice honestatꝭ
iusticiã quã cõcernit cõsensus matrimonia/
lis. Et hoc bene dat intelligi decretalis iã ppi
me allegata cũ dicit. cõtractis sponsalibꝰ. Est
etiã hic aduertendũ q antiquitꝰ fuerunt tria
genera affinitatꝭ. Quoꝝ primũ habuit septẽ
gradꝰ quibꝰ omibꝰ matrimoniũ phibebatur
equali modo sicut in gradibꝰ cõsanguinitatꝭ
Secundũ genꝰ habuit quattuor gradꝰ. Et
terciũ genꝰ habuit duos gradꝰ. Ista patent
xxxv. q. iij. c. Cõtradicimꝰ. Sꝫ qꝛ postea per
generale cõcilũ abrogatũ est ius antiquũ qn
tũ ad secundũ ꝛ terciũ genꝰ affinitatꝭ quo ad
omes suos gradꝰ. ꝛ quantũ ad primũ genus
quo ad quintũ ꝛ sextũ ꝛ septimũ gradũ. sicut
patet extra de cõsanguinitate ꝛ affinitate. c. nõ
debet. vbi innocẽtius papa sic ait. Non debet
reprehensibile iudicari si pm varietatẽ tempoꝝ
statuta quãdoqꝫ variant humana. pserti cũ

vrgens necessitas vel euidens vtilitas illud exposcit. Quoniã ipse deus ex his que in veteri testamẽto statuerat nõ nulla mutauit i nouo. Cũ ergo phibitõnes de cõiugio in tercio ⁊ secũdo affinitatis genere minime cõtrahendo difficultatẽ frequẽter inducant. ⁊ quãdoq; periculũ pariant animar. cũ cessante phibitione cesset effect⁹. cõstitutõnes super h̃ editas sacri approbatõne cõcilij reuocãtes. ꝓsenti cõstitutõe decreuim⁹. vt sic cõtrahentes d̃ cetero libere copulent. ¶ Sz quantũ ad reuocationẽ triũ graduũ primi generis affinitatis sequit ibidẽ imediate. Prohibitio quoq; ⁊c. Require in questione prime p̃cedente articulo quarto cõclusione prima. ¶ Istis igit ab rogatis omib⁹ p̃termissis. solũ quattuor primos grad⁹ primi generis affinitatis ꝓ nunc impedientes matrimoniũ sic possum⁹ exemplariter declarare. ¶ Sint duo fratres. quorum vn⁹ vocet petr⁹. alius iohãnes. Et iohãnes accipit vxorẽ siue legitime siue fornicarie que vocet berta. tunc berta attinebit petro in primo gradu affinitatis. ⁊ filio petri in secundo gradu. ⁊ nepoti petri eadẽ berta attinebit ĩ tercio gradu affinitatis. ⁊ pnepoti eiusdẽ petri attinebit eadẽ berta in quarto gradu affinitatis. ⁊ ideo vsq; ad hunc gradũ inclusiue phibet ipa berta cõtrahere matrimoniũ cum petro. ⁊ cũ his qui per naturalẽ generationẽ a petro descendũt. Et ratio omniũ istoꝝ esse potest. quia berta ⁊ iohãnes per carnalẽ copulaz sunt quasi vna caro effecti. ideo in quocunq; gradu cõsanguinitatis phibet iohãnes ꝓtrahere matrimoniũ cũ aliqua ꝑsona si est mulier. eodẽ gradu affinitatis phibet berta cõtrahere cũ eadẽ persona si fuerit mascul⁹ Et ideo sicut iohãnes in primo gradu cõsanguinitatis phibet ne cõtrahat cũ sorore sua. sic berta vxor iohãnis in primo gradu affinitatis ꝓhibet cõtrahere cũ petro qui est frater iohãnis Et sicut dictũ est de berta respectu petri ⁊ eorũ qui a petro per naturalẽ generationẽ descẽdũt. sic eodẽ modo dicendũ est de iohãne respectu sororis ipsi⁹ berte. ⁊ earuz que ab huiusmodi sorore descendunt. Nã postq̃ iohãnes carnaliter cognouit ipsam bertã. tunc sicut berta cũ sorore sua est in primo gradu cõsanguinitatis. sic iohãnes est cũ eadẽ sorore in primo gradu affinitatis. ⁊ cum filia illius sororis est in secundo gradu affinitatis. ⁊ cum nepti i tercio ⁊ cum pronepti in quarto. ¶ Notandũ est etiã ꝙ quãuis post carnalem copulã generet affinitas per q̃ã vir attinebit omibus cõsanguineis vxoris. ⁊ vxor omibus cõsanguineis ipius viri. modo quo iã dictũ est. tamẽ ex hoc non orit aliqua affinitas inter cõsanguineos viri ⁊ cõsanguineos vxoris. ⁊ ideo pater ⁊ filius possunt legitime accipere matrẽ ⁊ filiam ⁊ duo fratres possunt legitime duabꝫ sororibus copulari. ¶ Ista omia recitant ⁊ approbant. xxxv. q. iij. c. Sane. ⁊ xxxv. q. v. c. porro

Instantia I

¶ Forte cõtra ꝑdicta dicetur sic. Quãdo aliquis cognoscit cõsanguineam vxoris sue nõ dirimit matrimoniũ qd̃ habet cũ vxore sua. ergo vel nõ cõtrahitur semper affinitas inter virũ ⁊ omes cõsanguineas mulieris quã cognoscit. vel affinitas nõ semper impedit matrimoniũ. Utraq; pars isti⁹ cõsequẽtis est cõtra ꝑdicta. ergo ꝑdicta nõ sunt vera. Antecedens clare habet extra de eo qui cognouit cõsanguineã vxoris sue. in pluribꝫ capitulis illius tituli. Cõsequẽtia etiã patet. quia postq̃ talis homo cognouit cõsanguineã sue vxoris vel per talẽ incestũ efficitur affinis vxori sue. vl'non. Si sic. tunc affinitas nõ impedit matrimoniũ. quia ꝓpter hmõi incestũ vxor sine sua culpa nõ debet priuari viro cũ quo veruz ante huiusmodi incestũ habuit matrimoniũ sicut dicit extra de eo qui cognouit cõsanguineã vxoris sue. c. discretõi tue. ⁊ capitulo fraternitati tue. Si nõ. tũc per actũ carnalis copule vir nõ efficit affinis cuilibet cõsanguinee illi⁹ mulieris quã cognouit. q̃z vxor isti⁹ supponit esse ꝓsanguinea eius quã cognouit

2

¶ P. in lege veteri ꝑcepit domin⁹ vt mortuo viro sine ꝓle frater eius reciperet vxorẽ suam ad suscitandũ semẽ fratris sui. ergo ex carnali copula primi viri vxor nõ habuit affinitatez ad fratrẽ illi⁹ viri. Consequẽtia patet. q̃z si inter fratrẽ viri ⁊ vxorẽ fuisset affinitas. cum affinitas sicut predictũ est impediat matrimonium. lex non ꝑcepisset alicui ꝙ acciperet vxorem fratris sui.

3

¶ P. possessor bone fidei prescribit in re etiã no sua. ita ꝙ ex lapsu temporis erit sua. Ista patet ex his que dixi dis. xv. articulo quarto. Sed possibile est ꝙ aliq̃s bona ⁊ simplici fide habuerit vxorẽ viginti annis. quibus nunq̃ percepit ipam fuisse fornicatam cum aliquo suo cõsanguineo prius q̃ duceret eam in vxorem. ⁊ postea de certo perciperet ipam fuisse fornicatam cum fratre suo vl'alio cõsanguineo suo anteq̃ esz vxor sua. ergo dato ꝙ ꝓpter affinitatem ex illa fornicatione suborta iste homo bone fidei non habuerit ius super ista muliere. tamen quia ex lapsu temporis ꝑscriptus. videt ꝙ ex vi ꝑscriptio

nis ipse habeat ius super illa muliere. 7 per cō
sequens affinitas nō poterit impedire huius/
4 modi matrimoniū ¶ P. cessante causa cessat
effectus. Sed per carnalem copulam vir est
causa affinitatis in muliere respectu suoꝝ cō/
sanguineorum. 7 mulier est causa affinitatis
qua vir dicitur affinis cōsanguineis mulieris
ergo mortuo viro cessabit affinitas in mulie/
re. 7 mortua muliere cessabit affinitas in viro.
7 per cōsequens mortuo viro mulier poterit
nubere suo cōsanguineo absq; affinitatis im/
pedimento. et eodem modo mortua muliere
vir poterit nubere cōsanguinee huius mulieris
Solutio ad. 1. ¶ Sed ista non cōcludunt contra predicta
Igitur ad primū dicendū q affinitas dupli
citer potest cōtingere. Uno modo ex actu car
nalis copule que precedit matrimoniū. Alio
modo ex actu carnalis copule que sequit ma
trimoniū. Primo modo accipit affinitas in
presenti ꝓposito. Sic em affinitas impedit 7
dirimit seu non sinit cōtrahi matrimonium.
Sz de secūdo modo ꝓcedit instantia. 7 ideo
nihil arguit cōtra ꝑsens ꝓpositum. ¶ Etiaz
falsum assumit cū dicitur q vtraq; pars cōse
quentis est contra ꝑdicta. Nā ista pars qua
dicit. q non semp affinitas impedit matrimo
nium. ista non est cōtra predicta. qz in predi
ctis non sum locut⁹ de omi affinitate. sed solū
de illa in qua ꝓtractus affinitatis precedit cō
tractum matrimonij. ¶ Est tamē hic aduer/
tendum q affinitas que cōtrahitur post ma
trimoniū quāuis nō dissoluat matrimoniū.
tamen impedit personam que suo incestu hu
iusmodi affinitatem cōtraxit quantū ad exi/
gere debitū. Licet em cum cordis sui dolore 7
contritione debeat reddere debitū quando cō
iunx innocens hoc exigit. tamen nunq; debet
exigere debitum carnalis copule. sicut patet
in supra dictis capitulis discretōni tue. 7 tue
ad. 2. fraternitati. ¶ Ad secundū nego cōsequenti
am. Ad ꝓbationem dicendū q quāuis de le
ge cōmuni affinitas impediat fratrez ne vxo/
ri fratris sui copuleť. tamē quia conditor legis
potest in lege dispensare. 7 deus qui fuit con/
ditor illius legis date per moysen. dispensa/
uit in hoc casu quādo frater decessit ab hac vi
ta sine prole. ideo nō obstante affinitate vxor
carens liberis post mortez mariti poterat fra/
ad. 3. tri huius mariti licite copulari. ¶ Ad terciū
dicendum ad maiorem q duplex est posses/
sor. Unus qui sic possidet q tamen non pos/
sidetur ab eo qd possidet. Alius qui sicut pos/
sidet sic possidetur ab eo qd possidet. De pri/
mo possessore procedit maior. 7 ea que predi/
cta sunt distinctōe. xv. Sed loquendo de se/
cundo possessore maior potest esse falsa. quia
ex quo nō possidet veri⁹ q̄z possideatur ab eo
qd possidet. igit tota mutua possessio potest
impediri ex mala fide illius qd ipe possidet. 7
a quo ipe mala fide possideť. 7 per cōsequens
non obstante sua bona fide ex nullo transitu
temporis ipe potest prescribere in huiusmodi
possessione. Sic autem est in ꝓposito. quia
quantū ad mutuā possessionem sui corporis
vir 7 vxor ad paria iudicantur. Predicto au
tem casu posito licet coniunx innocens fuerit
bone fidei propter ignorantiam sceleris. tamē
coniunx nocēs nunq; fuit bona fide. eo q semp
per fuerit conscius sceleris. et per consequens
sicut iste qui est male fidei nō prescribit ex la/
psu temporis. sic nec alter qui est bone fidei.
Et istud satis apparet auctoritate innocentij
quā adduxi in questione prima precedenti.
articulo quarto cōclusione prima ¶ Ad qr/ ad. 4.
tum dicendum q maior non est vera. nisi lo/
quendo de tali causa que nō solum est causa
effectus in fieri. sed etiā in cōseruari. Sic au/
tem non est in ꝓposito. quia quāuis persona
mediante qua consanguinei contrahunt affi
nitatez sit causa huius affinitatis in fieri. tamē
non est causa eius in ꝑseruari. 7 ideo mortua
tali persona adhuc manet affinitas inter su/
os consanguineos vel cōsanguineas 7 ꝑsonā
que sibi fuit carnaliter copulata.

Quātuz ad terciuz articulum est aduertendum q spiritualis co

Dist. xlij. Articulus tercius.

gnatio tres habet species. ¶ Quarum vna
dicitur paternitas spiritualis. Et hec atten/
ditur inter patrem spiritualem 7 filium spiri/
tualem. Est autem pater spiritualis quantū
ad presens ille qui baptizat. 7 ille qui suscipit
baptizatum de baptismo. ac episcopus qui
confirmat. et ille qui tenet eum qui confirma
tur coram episcopo. Filius autem spiritualis
dicitur ille qui baptizatur vel confirmatur.
¶ Secūda species est compaternitas. 7 hec
attenditur inter parentes carnales ipsius ba/
ptizati vel cōfirmati. 7 iam dictos patres spi
rituales eiusdem. ¶ Tercia species dicit fra
ternitas spiritualis. 7 hec attenditur inter fi/
lium spiritualem 7 filios carnales sui patris
spiritualis. Uñ omes filij baptizātis 7 omes
filij suscipientis aliquē hominē de baptismo

sunt fratres spirituales illi⁹ qui baptizat ⁊ suscipit de baptismo. Ista patent. xxx. q. iij. c. i. ⁊ c. ij. Patent etiā extra de cognatōe spūali in pluribꝫ capitulis. ¶ Ex his etiā patet descriptio spūalis cognatōis qua iurisperiti dicūt. q̄ cognatio spūalis est ꝓpinquitas ꝓueniēs ex sacramēti datione vel ad illud retentione.

Quid sit cognatio spūalis.

¶ His p̄missis fm ordinē istaꝝ specieꝝ restat videre quomodo p eas impedit matrimoniū ¶ Quantū igit ad primā speciē est sciendū q̄ pater spūalis nō potest cōtrahere matrimoniū cū filia spūali. nec mater spūalis cū filio spūali. ⁊ dato q̄ cōtrahant penit⁹ est dirimendū. Istud patet. xxx. q. iij. c. pitaciū. ¶ Dic tamē nota q̄ si pater spūalis cōtrahit cū sorore sue filie vel filij spūalis. tale matrimoniū nō est dirimendū. vt expsse patet. xxx. q. iij. c. illud etiā. ¶ Nec etiā esset matrimoniū dirimendū si pater spūalis cōtraheret cū filia carnaliter genita a suo filio spūali. qz spūalis cognatio nō habet aliquos grad⁹. sicut ait innocenti⁹ in glosa sup p̄mo. c. extra de spūali cognatōne. ¶ Est etiā hic notandū q̄ paternitas spūalis aduenīēs alicui postq̄ carnaliter cognouit vxorē suā. p̄stat impedimentū vxori ne cōtrahat matrimoniū cū filio spūali ipi⁹ mariti. Hec⁹ tamē esset si hmōi spūalis paternitas marito ante aduenisset q̄ cognouit vxorem. qz ante illud temp⁹ vir nō fuit vna caro cū vxore. ideo exactō ne sua qua hmōi spiritualē filiū de sacro fonte suscepit nihil cōmunicabat vxori. Et istud patet. xxx. q. iiij. c. qui spiritualē. ¶ Sōte dicet q̄ sicut notauit Hugo. xxx. q. i. c. omēs. cōferēs sacramentū penitentie si aliud obstaculū nō haberet ꝓpter sacrum ordinē. ipe posset cōtrahere matrimoniū cū ea quā recipit ad hmōi sacramentū. sz planū est q̄ talis est pater spūalis hui⁹ mulieris. ergo pater spūalis ratōne hmōi paternitatis nō ꝓhibet quin possit cōtrahere matrimoniū cū sua filia spirituali. cui⁹ oppositū asserit in p̄dictis. Maior patz nō solū p hugonē. sz etiā p hostiēsem. Unde fm istos doctores etiā fili⁹ carnalis sacerdotis potest cōtrahere matrimoniū cū ea quā pater suus audiuit ⁊ absoluit in foro penitētie Ratio istorum doctoꝝ potissima est ista. qz istud in iure nusq̄ inuenit esse ꝓhibitū. Minor etiā patet. qz ex cōmuni vsu loquēdi ꝛfessor dicit pater spiritualis illoꝝ quos audit ⁊ absoluit in cōfessione. Patet etiā ex quibusdā antiquis versibꝫ quibꝫ dicit sic. Quē de fonte leuas tangendo siue tenendo. Vel cōfirmādo. sua vel peccata

Instantia

Versus.

fatēdo. Fili⁹ ille tibi spūalis erit. ¶ Respondeo q̄ ista instantia nihil cōcludit cōtra p̄dicta. qz vt patet in ingressu isti⁹ tercij articuli. ego patrē spiritualē ad p̄sens limitaui quātū ad paternitatē que acquirit ex his que fiunt circa duo sacramēta tantū. s. circa sacramentū baptismi ⁊ cōfirmatōnis. ⁊ ideo de quocūq̄ alio patre spūali arguit hoc nō est cōtra p̄dicta. ¶ Quantū ad secundā speciē est aduertēdū. q̄ ratōne cōpaternitatis pater spūalis ñ potest ꝛtrahere matrimoniū cū matre carnali sui spūalis filij. nec mater spūalis cū patre carnali. ⁊ si cōtraxerint hmōi matrimonium est penit⁹ dirimendū. Istud patz. xxx. q. i. c. i. Idē patet extra de cognatōne spūali. c. veniens. ¶ Et sicut cōpaternitas directe ꝓhibet patrē spiritualē ne possit nubere matri carnali sui filij spiritualis. sic eadē cōpaternitas indirecte ꝓhibet vxorē patrꝭ spūalis ne post mortem ei⁹ ipsa possit nubere patri carnali p̄dicti filij spiritualis. hoc supposito q̄ iā dicta cōpaternitas nō prius aduenerit illi viro q̄z p carnalē copulā fuit quodāmodo effect⁹ vna caro cū vxore sua. qz si pri⁹ fuit cōpater q̄z accepit vxorē. tunc vxor post mortē eius licite potest cōtrahere matrimoniū cū illo qui cōpater erat mariti sui. Et sicut dictū est quomodo cōpaternitas directe cōueniēs viro se extēdit ad vxorē. ⁊ quomodo nō. sic eodē modo a muliere extendit ad virū si mulier suscipit puerum de baptismo. vel baptizat in necessitate vel tenet in cōfirmatōne. Istud patet. xxx. q. iiij. c. sciscitat. ¶ Nota etiā circa istā materiā q̄ si aliquis homo habet prolē ab alia muliere q̄z ab vxore sua. tūc pater spiritualis illi⁹ p lis nō impedit quin mortuo illo homine ipe possit cōtrahere matrimoniū cuꝝ vxore sua. ita q̄ in isto casu vna mlier potest habere duos cōpatres successiue. Et eo modo iudicandū est ex parte viri si vxor sua habet prolez ex alio viro. qz tūc mortua vxore vir poterit cōtrahere cū matre spūali illius prolis. que erat cōmater vxoris sue. ⁊ sic vn⁹ vir potest successiue duas cōmatres habere ī vxores. Ista patent. xxx. q. iiij. c. qui spiritualem. ¶ Nota etiam q̄ vir ⁊ mulier simul leuantes eandē plez de baptismo nō ꝓhibent inter se matrimoniū cōtrahere. qz quātus eadem ꝓles sit vtriusq̄z filius spiritualis. tamē ex hoc mater spiritualis ⁊ pater spiritualis nullā cōtrahūt inter se cōpaternitatē seu spūalē cognationē. Et istō ponit innocēt⁹ extra ō cognatōe spūali ī glosa sup. c. martin⁹. Et idē ponit hosti. in glosa

Solutio.

Nota.

Nota.

De tercia specie.

sup.c.veniens. ¶ Quantũ ad terciã speciem est sciendũ q̃ quãuis circa impedimentũ spiritualis fraternitatis antiquiꝰ fuerint diuerse opiniones.iura tamẽ moderna hoc clare determinauerũt q̃ omẽs liberi duoꝝ cõpatrũ legitime possunt cõtrahere.excepta sola ꝓle spiritualiq̃ si est masculꝰ nunq̃ potest legitime copulari alicui carnali filie sue patris spũalis nec alicui eiusdẽ patris filio si fuerit femella. Ista patẽt extra de cognatõne spũali.c.ꝓmo. Patẽt etiã.xxx.q.iij.c.Nõ optet.c.sup quibꝫ

Nota.

¶ Nota etiã q̃ cũ sacerdos baptizãs sit pater spũalis ipsiꝰ baptizati.ideo si sacerdos habet filiũ carnalẽ.ille nõ potest legitime cõtrahere matrimoniũ cũ aliqua filia ab eodẽ sacerdote baptizata.eo q̃ omniũ coꝝ quos hmõi sacerdos baptizauit.ꝑdictꝰ carnalis filiꝰ sit frater spũalis. Istud habet extra de cognatõe spũali.c.vlti. Et idẽ est iudicandũ de filio carnali layci qui in necessitate baptizaret.ipe em̃ essꝫ verꝰ pater spũalis illiꝰ filie quã baptizaret.et ideo filiꝰ suꝰ nõ posset ducere illã filiã in vxorem.qꝛ ipe esset frater suus spũalis.nec pater posset eandẽ filiã accipere in vxorẽ.qꝛ ipe esset pater eiꝰ spũalis.nec idẽ pater posset accipere matrẽ illiꝰ filie.eo q̃ vera cõpaternitas essꝫ inter hmõi ꝑsonas. ¶ Hec omnia possũt haberi ex dictis Postiẽ.in glosa sup.c.ꝓme allegato.

Nota.

¶ Nota etiã q̃ ista ꝓhibitio nõ extendit se vsq̃ ad nepotes.qꝛ quãuis filiꝰ tuꝰ spiritualis nõ possit accipere filiã tuã carnalẽ.tamẽ bene potest accipe neptim tuã.puta filiaꝫ filie tue.7 etiã filiꝰ tuꝰ carnalis potest accipe filiã filij tui spũalis Ista patẽt ex dictis innocentij.extra de cognatõe spũali.in glosa super ꝓmo.c.illiꝰ tituli.

Articulus quartꝰ.

Quãtũ ad quartuꝫ

Quid sit legalis cognatio.

articulũ est aduertẽdũ q̃ fm theologos ac etiam iurisperitos cognatio legalis est quedam humana ꝓximitas ex adoptõe ꝓueniẽs. Sꝫ adoptio est extranee ꝑsone in filiũ vel nepotẽ 7 de inceps legitima assumptõ. ¶ Que autẽ requirant ad adoptionẽ.7 etiã quendã alias adoptõnis descriptões.reqre lib.iij.dist.x.arti.iij. Quibꝫ omnibꝫ ad ꝑsens ꝑsuppositꝰ possumꝰ triplicẽ notare speciẽ legalis cognatõis ¶ Prima est inter patrẽ adoptantẽ 7 prolem adoptatã. ¶ Secunda est inter ꝓlẽ adoptatã.7 naturalẽ prolẽ adoptantis. ¶ Tercia est quasi ꝑ modũ affinitatis inter vxorẽ filij adoptiui 7 patrẽ adoptiuũ.7 inter filiũ adoptiuum 7 vxorẽ patris adoptiui. ¶ Et omẽs iste species legalis cognatõis impediũt mrimoniũ.q̃uis hoc faciãt inequaliter. Nã licet secũda species q̃ potest dici fraternitas legalis cognatõis impediat mrimoniũ inter ꝓlẽ adoptatã 7 prolẽ naturalẽ q̃diu vtraq̃ ꝓles est in patris ꝑtẽ.tamẽ mortuo ꝑre possũt legitime cõtrahere.vel etiã adhuc viuẽte patre.si vna eaꝝ vl' vtraq̃ fuerit emãcipata.nullũ habent vlteriꝰ ex ꝑte legalis cognatõnis impedimentũ cõtrahendi legitimũ matrimoniũ. Et ista patẽt extra d̃ legali cognatõe.vbi dicit nicolaꝰ papa sic. Si q̃ ꝑ adoptionẽ mihi sororꝫ esse cepit.q̃diu durat adoptio inter me 7 ipsaꝫ.nuptie ꝓsistere nõ possũt. Et sup eodẽ.c. arguit glosa ab opposito sensu.q̃ nõ durante adoptõe nõ ꝓhibent inter ꝓlẽ naturalẽ 7 adoptiuã nuptie Sꝫ vt patꝫ ꝑ eandẽ glosã.tũc nõ durat inter hmõi ꝓles vinculũ adoptõis. quãdo vna eaꝝ vel vtraq̃ fuerit emãcipata. ¶ Emãcipata vero tũc dicit esse ꝓles.quando data sibi hereditaria portõe que fm leges ipsaꝫ prolẽ cõtingit.ipa ponit extra familiaꝫ patris. ¶ Predicta etiã patẽt.xxx.q.iij.c.ita diligere.7.c. Post susceptũ. Patẽt etiã iã dicta.ff.de ritu nuptiaꝝ.c. Per adoptionẽ. Sꝫ prima 7 tercia species cognatõis legalis absq̃ distinctõe ꝑpetue impediũt matrimoniũ. Nã pater adoptiuꝰ nunq̃ potest cõtrahere matrimoniũ cũ filia adoptiua.siue talis filia adhuc sit in patris adoptantis familia.siue extra familiã fuerit emãcipata. Etiã pater adoptiuus nunq̃ ꝑt legitime matrimoniũ ꝛtrahere cũ vxore filij adoptiui post mortẽ huiꝰ filij.nec filiꝰ adoptiuꝰ vnq̃ ꝑt ꝛtrahere mrimoniũ cũ vxore sui ꝓris adoptiui post mortẽ huius patris.etiã dato q̃ ante mortẽ patris fuerit emancipatꝰ. Ista patent.ff.de ritu nuptiarũ. c.adoptiuus filius. ¶ Dic etiã est notandũ q̃ Hugo dicit in glosa.xxx.q.iij.q̃ sicut due proles spirituales eiusdẽ patris spiritualis possunt legitime inter se contrahere dummodo alias nõ habeant impedimentũ cõtrahendi q̃ ex cognatõne spirituali.sic etiã due proles adoptiue eiusdẽ patris adoptiui inter se possunt legitime matrimoniũ cõtrahere.dũmodo aliunde nõ ꝓhibeant q̃ ex legali cognatõne ¶ Forte contra predicta dicetur q̃ ius positiuum non debet preiudicare iuri naturali. Sed legalis cognatio est ex iure positiuo.et matrimonium est de iure naturali.ergo legalis cognatõ nõ potest matrimoniũ impedire ¶ P. verũ sacramentũ ecclesie nõ debet talibꝫ

Instantia 1

2

subiacere q̃ ex secularib legib suã vim pbantur habere. sz matrimoniũ est verũ sacramentũ ecclie. ⁊ adoptio ac etiã legalis cognatio q̃ ex adoptione pcedit totã vim suã habẽt ex secularib legib ⁊ statutꝭ. ergo ⁊c. ¶ Ad pmũ dicendũ q̃ quãuis matrimoniũ sit de iure naturali. tamẽ sine omi p̃iudicio iuris naturalis leges positiue possunt determiare psonas matrimonialiter copulãdas p gentis ⁊ tpis cõgruitate. ⁊ ideo sicut patet ex dictꝭ aliq̃ psone p nũc isto tpe possũt legitime ꝯtrahere. q̃ qñqz fuerũt phibite. ⁊ aliquib xpianis ppter ecclesie hon estatẽ nõ licet ꝯtrahere. q̃s tñ sinagoga vel stat⁹ gentiliũ ppter sui carnalitatez ꝯtrahere nõ solet phibere. ¶ Ad secundũ dicendũ q̃ ꝗ sacramentũ qd̃ est matrimoniũ legib sbiacere pt dupliciter intelligi. Uno modo fm se. Alio modo q̃ztũ ad determinatõez habilitatis ꝯtrahẽtis psone. Leges etiã seculares dupliciter possũt ꝯsiderari. Uno modo vt a secularib principib sũt ꝯdite. Alio modo vt sunt canonizate ⁊ ab ecclia sunt appbate. Et ex his ad formã argumẽti dicendũ ad maiorẽ. q̃ q̃zuis sacramẽtũ ecclie fm se nõ dependat secularib legib subiacere cõsideratꝭ huiusmodi legib fm q̃ seculares sunt. tñ q̃ztuz ad determinatõez psonaꝝ ꝯtrahẽtiũ ipm matrimoniũ pt subiacere secularib legib. nõ vt seculares sunt. sz vt p ecclie approbatõez canonizate sunt. ¶ Ad argumẽtũ pncipale dicendũ. q̃ minor est falsa. Ad pbatõez dicẽdũ q̃ iterꝫ minor est falsa. qz cũ affinitas sit p̃ximitas. ideo optet q̃ sit vera relatio. Ad pbationẽ illi⁹ dicendũ q̃ licet relatio nõ possit alicui ꝯuenire sine fundamẽto. tamẽ nõ est necesse q̃ in quocũqz relatio de nouo acquirat fm suã actualẽ tendentiã ad terminũ. q̃ in codẽ fundamentũ de nouo acquirat. Unde si hodie esset vn⁹ sol⁹ homo albus. ⁊ cras fieret alter hõ albus tunc ille qui primo fuit albus. cras sine sui mutatione ⁊ absq̃z noua fundamẽti acquisitõne acq̃reret similitudinẽ fm suã actualẽ tendentiã ad terminũ. q̃zuis p̃habẽdo albedinẽ p̃habuerit etiã similitudinẽ fm habitualẽ tendentiã ad terminu. Sufficit em̃ mutationẽ fieri in altero terminoꝝ: ad hoc q̃ in ambobus oriatur realis relatio fm tendentiã actualẽ. Sic autẽ est in ppositio. qz nullo absoluto de nouo acq̃sito in cõsanguineis alicui⁹ viri: ex sola mutatione facta in aliqua muliere q̃ per carnalẽ copulã adiungit illo viro ⁊ qdãm modo vna caro efficit cũ eo. orit affinitas in ipis ꝯsanguineis respectu hui⁹ mulieris fm actualẽ tendentiã

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad argumẽtũ pnci.

p̃ximitatis.

¶ Distinctio quadragesima tercia.

Postremo de p cõdicione resurrectõis. Huc vsq̃z in isto quarto libro determinatũ est de vulnerati homis sanatõne imperfecta ⁊ sacramẽtaliter initiata. nũc vlterius determinat de eiusdẽ homis curatõne pfecta ⁊ supnaturaliter cõsummata. Prima curatõ est gratiosa. Secũda est gloriosa. Prima curatio est quedã spũalis liberatio a culpa. Secunda sanatio est quedã supernaturalis trãslatio a miseria. Postq̃z igit magister determinauit de vulnerati homis sanatõne aliqualiter imp̃fecta. que fit p sacramentoꝝ deuotam perceptionẽ. nũc in ista q̃dragesima tercia distinctione incipit determinare de sanati hominis solidatõne totaliter pfecta p corpis ⁊ animẽ beatã glorificationẽ. Ad istã autẽ glorificationẽ peruenit p corporũ resumptionẽ ⁊ iudicialẽ discussionẽ. Ideo magister duo facit. Nã primo tractat de mortuoꝝ resurrectione. Secũdo de iudicandoꝝ examinatõne. dist. xlvij. ibi. Solet autẽ queri. Prima in duas. Nã primo determinat de animaꝝ ad sua corpora reunione. Secũdo ostẽdit qualẽ statuz añ hmõi reunionẽ habeãt anime separate. dist. xlv. ibi. Preterea sciẽdũ est. Prima in duas. Nã primo tractat d̃ mortuoꝝ resurrectõe fm se. Secũdo de resurgentiũ qualitate ⁊ cõditione. dist. xlvij. ibi. Solent autẽ nõnulli. Prima in duas. Quia pmo circa resurrectionez ponit veritatꝭ determinationẽ. Secũdo quorũdã dubitationũ inuit solutionẽ. ibi. Dic quericꝭ vtrũ electis. Prima in tres. Qz primo ostendit p sacrã scripturã resurrectionẽ esse futurã. Secũdo resurrectõis assignat causam Et tercio eiusdẽ resurrectõis in vniuersali determinat temp⁹ et horã. Secũda ibi. Causa em̃ resurrectõis. Tercia ibi. Media aũt nocte. ¶ Sequit illa ps. Dic quericꝭ. Et diuiditur i quattuor ptes fm q̃ mgr̃ determinat q̃ tuor determinatões. Secũda ibi. Queri etiã solet. Tercia ibi. Dis aũt adijciẽdũ est. Quarta ibi. Aũqz ex p̃dictis. ¶ Nec ẽ diuisio. xlij. dist. ⁊ sñie in generali circã quã q̃ro.

Utrũ fm naturalẽ cursũ nature q̃ñqz resurrectio hominũ mortuoꝝ sit futura. ¶ Et videt q̃ sic. Qz nullũ violentũ pt esse ppetuũ. Sed separatio aĩe rõnalis

ab humano corpe est violēta. g̃ hmōi sepatio nō pt esse ppetua. Sz q̃z sepatio nō pt esse ppetua. illoz reunitio qnqz naturalit est futura. Cū igit mortui hois resurrectio nō sit aliō qz aie rōnalis cū suo corpe reunitio. g̃ rc. Maior patz pmo celi z mūdi. Patet etiā ista maior in singulis rebz q̃z habem⁹ exptiā. in quibz oibz quicq̃d violentū est videm⁹ deficere in sua duratōe. Minor pbat. qz quoz cōiunctio est naturalis. illoz ab invicē sepatio est violenta. Sz ꝯiunctio aie rōnalis cū corpore hūano est naturalis. g̃ rc. Maior patet qz sicut res violēter inde remouet vbi naturaliter quiescit. vt dicit. viij. phisi. sic res violenter sepat ab eo cui naturaliter ꝯiungit. Minor etiā patet. qz forma substātialis naturaliter ꝯiungit sue ppie materie. sz aia rātōalis ē forma substātialis homis z p ꝯsequēs humani corpis. vt ptz ex his q̃ dixi lib. ij. dist. xvij. arti. iij. ¶ Cōtra. de priuatione ad habitū nō fit regressus fm cursū nature. vt patet p arest. in libro pdicamētoz. De cecitate em̄ ad visū nō pt esse regressio p naturā. Sz mors ē maxima priuatio. ergo de morte ad vitā nō poterit esse naturalis regressio. nec p ꝯsequēs naturaliter poterit fieri alicui⁹ homis a morte resurrectio. ¶ Hic primo videndū est vtz r̄surrectio mortuoz sit possibilis. ¶ Secūdo vtz ad hoc sufficiat virt⁹ siue potētia naturalis. ¶ Tercō vtz homo resurgēs sit idē nnmero q̃ fuit primo. ¶ Quarto vtrū resurrectio fiat successiue vel subito.

Articulus primus

Quantū ad primū

sic pcedā. ¶ Primo ponā q̃ttuor ꝯclusiones. ¶ Secō recitabo quasdaz falsas opiniones hmōi ꝯclusionibz repugnātes. ¶ Cōclusio

Pria ꝯclo

pma est. q̃ resurrectio mortuoz est possibilis potētia actiua se tenente ex pte dei. Quia nom⁹ est possibile easdē ptes eiusdez tot⁹ sibi mutuo reunire. q̃z ipm totū fm oēs suas partes de nihilo pducere. Sz de⁹ potest totū hominē fm omes suas ptes de nihilo pducere. vt patet ex his que dixi lib. ij. dist. i. q. i. arti. i.

1

2 ¶ P. si homo esset totaliter annihilat⁹ deus posset eū recreare. ergo hominē morte corruptum de⁹ potest a morte resuscitare. Cōsequntia patet. qz min⁹ videt habere de esse possibili q̃d est penit⁹ annihilatū. q̃z illud q̃d est suarū partiū dissolutōne corrupti. Antecedēs potest pbari sic. Quādocūqz duo termini negatiui iunt eiusdē rātōnis. tūc quecūqz virt⁹ potest de vno illoz terminoz negatiuoz trāsire ad quēdā terminū positiuū. eadē virt⁹ potest ab altero illoz terminoz negatiuoz transire ad eundē terminū positiuū. Sz nihil pcedēs homis creationē. z nihil sequēs homis annihilationē sunt duo negatiui termini eiusdez rātōnis. z de⁹ sua virtute creatiua de vno iam dictoz terminoz negatiuoz trāsire potest ad esse ist⁹ homis. s. petri vel martini creando. ergo eadē sua virtute potest trāsire de altero termino negatiuo eundē hominē annihilatū recreando. ¶ P. ista videt esse intētio augusti- 3
ni de ciui. dei. lib. xxij. c. xx. vbi de carnis resurrectione loquēs sic ait. Et si omibz periss modis. nec vlla ei⁹ materia in vllis nature latebris mansisset. vnde vellet eā repararet omipotens. ¶ Secūda cōclusio est q̃ resurrectio mortuoz est possibilis potētia passiua se tenēte ex parte creature. Quia omne illud q̃d absq̃z repugnātia z implicatōne cōtradictōnis potest fieri circa aliqua entia positiua. respectu illius habēt hmōi entia potentiā passiuā. Sz anima rātōnalis p mortē homis separata a materia humana absqz repugnātia potest huiusmodi materie reuniri. z per cōsequēs homo a morte potest resurgere. ergo respectu illi⁹ vniōnis z per cōsequēs respectu humane resurrectionis est quedā potētia passiua se tenens tā ex parte anime q̃z etiā ex parte humane materie. Maior patet. qz si nō haberēt potentiam passiuā respectu illi⁹. tūc nullo modo hoc posset fieri ex ipis. vel circa ipa. Sz minor sufficienter patet ex pbatōne pme cōclusionis. qz si implicaret cōtradictionē animā rātōnalez post mortē homis reuniri humane materie. tunc impossibilis esset mortuoz resurrectio. cui⁹ oppositū probatū est cōclusione prima. ¶ Cōclusio tercia q̃ hmōi potentia passiua nō debet dici naturalis sz obedientialis. Quia omipotentie passiue naturali correspōdet aliqua potētia actiua i natura creata per quā huiusmodi potētia passiua potest r̄duci ad actū. Sz nulla potētia actiua est in natura creata per quā iā dicta potētia passiua possit reduci ad actū. vt patebit in secūdo ist⁹ questionis articulo. ergo rc. Maior etiā patet p cōmentatorē. qui ait. q̃ omipotentie passiue in natura correspōdet potentia actiua in natura. Et istud dictū auerrois est verū si per potētiam passiuā i natura intelligit potentiā passiuam naturalē. quāuis nō sit verū intelligendo de potentia obedientiali. illi eiz nō r̄ndet potētia actiua existēs in creatura. sed solū. in creatore.

Cōclusio secūda.

Tercia cōclusio.

Cōclusio quarta.

¶ Cōclusio quarta est q̃ hoīm mortuoꝝ resurrectio nō solū est possibilis. sz etiā vere est futura. Ista aūt cōclusio q̃uis sit verissima. tū qz est articul⁹ fidei. ideo nō pt pbari necessaria ratōne. q̃uis possit pbari autoritate z rethorica psuasione sic ¶. Justū remunerator̄ decet vt illa ꝺiungat in cōsolatōe pmij q̃ sua virtute ꝺiūxerat in labore meriti. Sz de⁹ est iust⁹ remunerator. z sua virtute animā cōiunxit corpi in labore meriti vite psentis. ergo animā corpi ꝺiūget in cōsolatōe pmij vite future. Hoc aūt fieri nō potest. nisi illi qui decesserūt resurgāt a mortuis. ergo zc. ¶ P. pmiū debet correspondere merito z pena demerito. Sz aīe pdestinatoꝝ seu saluandoꝝ merent̄ i suis corpib⁹. z aīe pscitoꝝ seu damnandorū demerent̄ i suis corpib⁹. ergo aīe saluandorū tandē debēt in suis corpib⁹ pmiari. z aīe damnandoꝝ i suis corpib⁹ cruciari. Hoc aūt non fieret nisi tā bon q̃ mali resurgāt. q̃ zc. ¶ P. aīa ratōalis naturaliter appetit vniri suo corpori. q̃ in pfecta beatitudie ipsa aīa est suo corpori vnita. Antecedēs patet p beatū augu. supgen. ad litterā. vbi ait. q̃ aīa beata retardat̄ ne tota intentōe ferat̄ in illud summū celū. s. i diuinā essentiā. ppter appetitū seu desideriū qd̄ habet ad viuificandū corp⁹ suū. Cōsequētia etiā patet. qz in pfecta beatitudie omne desiderū aīe implet̄ z quietat̄. nā fm beatū augustinū. ille pfecte beat⁹ est. q̃ habet quicq̃d vult. z nihil mali vult. ¶ P. istud patet etiā autoritatib⁹ sacre scripture. q̃s mgr adducit h̄ in lra

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Error saduceoꝝ z epicureoꝝ.

¶ Sz ꝗ pdicta p̄mo est error saduceoꝝ z epicureoꝝ q̃ simpliciter negāt hoīs post mortē resurrectōēz. Qz vt iste error ponit forma sb̄stantialis homīs corrūpit̄ in morte. sicut forma alteri⁹ bestie. ¶ Et ad istud forte saducei mouebant̄ ex dict̄ salomonis. q̃ Eccl'. iij. ait Un⁹ est interitus hoīm z iumentoꝝ. Sz iumentoꝝ nō est resurrectio. cū forma eoꝝ simpliciter corrūpat̄. q̃ nec hoīm. ¶ Epicurei vero q̃ erāt gentiles phi. moueri poterāt ex dict̄ ip̄i⁹ Job. q̃ dicta apud m'tos gentiles fuerūt qz z ipe Job erat gentilis. Dicit em̄ Job. c. xiij. sui libri. Hō cū dormuerit nō resurget donec atterat̄ celū. Sz celū nunq̃ atterer̄. cū sit incorruptibile. nō solū fm epicureos. sz etiaz fm omēs philosophātes. q̃ hō nūq̃ resurget

Contra errorē.

¶ Sz iste error nō solū autoritate scripture vez etiā naturali rōe pt cōfundi q̃ztū ad illd̄ q̃ dicūt formā sb̄stantialē hoīs esse corruptibilē. qz naturali rōe pt pbari. q̃ aīa intellectiua ē incorruptibil'. sz vt pbaui li. ij. dist. xvij. aīa intellectiua est forma sb̄alis homīs. q̃ cōtra istū errorē necessaria z naturali ratōe pbari pt. q̃ forma substātialis hoīs nō corrūpit̄ in morte hoīs. sicut forma bestie. ¶ Ad primū dicendū q̃ salomon i illo libro loquit̄ tāq̃ ꝺcionator allegās p duab⁹ oppositi⁹ ptib⁹ scilicet stultoꝝ z sapientū. Et allegādo p pte stultoꝝ q̃ tota sua felicitatē reputāt delectationē vite psentis dixit verba pdicta. z m'ta alia q̃ sequunt̄ eodē. c. Sz allegādo p pte sapientū q̃ tenent veritatē totū dicit oppositū. Unde vlti. c. q̃st expsse videt̄ pphetare de hoīm rsurrectione z de futuro iudicio dicēs. Memēto creatoris tui in diebꝫ iuuētutis tue. anteq̃z veniat tps afflictōis tue. anteq̃z tenebrescāt sol z lume z luna z stelle. Et sequit̄ infra. Excelsa quoq̃ timebūt z formidabūt in via. florebit amigdal⁹. impinguabit̄ locusta. z dissipabit̄ capparis. qm̄ ibit homo in domū eternitat⁹ sue. Et i fine ꝺcludit dicēs. Cūcta q̃ fiūt adducet de⁹ ad iudiciū p omni reatu siue bonū siue malū sit. ¶ Ad secundū dicendū q̃ q̃uis celū ñ atterat̄ q̃ztū ad sb̄stantiā. tū atterer̄ q̃ztū ad influentiā. qz post mortuoꝝ resurrectionē tunc cessabit celū influere quo ad istoꝝ inferiorum generationē. ¶ Uel pt dici q̃ corpa solida q̃to magis fricant̄ z terunt̄: tanto magis clarificant̄ z poliunt̄. Et qz ante tps resurrectōis celestia luminaria obscurant̄. z in ipo tpe resurrectionis clarificabunt̄. qz sicut dicit Isa. lumen lune erit sicut lume solis. z lume solis septempliciter. ideo iob p tpe resurrectōis dicit celū atteri. i. clarificari z poliri. Unde nō optet p epicureoꝝ errore dicta beati iob allegare. qz ipe totaliter est ad sensū oppositū. sicut patet xix. c. sui libri. vbi ait. Scio em̄ q̃ redemptor me⁹ viuit. z in nouissimo die de terra surrecturus sū. z rursū circūdabor pelle mea. z in carne mea videbo deū saluatorē meū ¶ Cōclusio secunda pdicta est error manicheoꝝ. q̃ dicebāt aīas p mortē ab hūanis corpib⁹ separatas vniri corpib⁹ bestiaꝝ. z h̄ penes mores bestiales quos i corpib⁹ hūanis pri⁹ exercuerūt. Naz anima superbi fm istos vniet̄ corpi leonis. aīa rapacis vniet̄ corpi lupino. z sic de alijs. Sz istud dictū cū h̄ q̃ est erroneū etiā nulli⁹ apparentie videt̄ habere palliū. qz nunq̃ aīa bonis informabit corp⁹ leonis. ergo m'to min⁹ aīa hoīs. Antecedēs est notū apud omēs philosophātes. Cōsequētia patet. qz inter formā substātialē z ei⁹ materiā debet esse natural' proportio. Sz maior est proportio iter animā seu formā bonis z corp⁹ leonis. q̃z inter formam

Error manicheoꝝ.

Error porphirij.

homis ⁊ corp⁹ leonis. ¶ Tercio ꝓtra p̄dicta est error porphirij. Qz vt recitat beat⁹ aug. in lib. de ciui. dei. Porphiri⁹ ph̄s posuit aias humanas esse imortales ⁊ a corpib⁹ humanis ī p̄ūcto mortis separari. ⁊ nunq̄z postea alicui corpori reuniri. Nā si alicui corpi reunirent. tūc
1 iua felicitas ⁊ pfectio impediret. ¶ Et p isto error allegat autoritas scripture sacre. Sap. ix. vbi dicit. Corp⁹ qd̄ corrūpit aggrauat animā. ⁊ deprimit terrena habitatio sensiūz multa
2 cogitantē. ¶ P. illud qd̄ est impeditiuū meriti in hac vita. h̄ nō debet vniri aie tpe lui p̄mij in futura vita. Sz in hac vita corp⁹ impedit meritū. qz sicut dicit apl's ad gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spūm. Et idē apl's ait. Video aliā legē in mēbris meis repugnantē legi
3 mentis mee: ⁊ captiuantē me ei legē peccati P. q̄ p sententiā iusti iudicis sunt ab inuicē separata. illa nunq̄z debēt reuniri. Sz mors corpal' qua aia separat a corpe est inflicta homi iusto dei iudicio ꝓpter peccatū primoz parentū. ḡ ꝛc. Maior patet. qz sentētia iusta nō debet reuocari. Minor etiā patz Gen. iij. vbi ait dom⁹ ad adā. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. donec reuertaris ī terrā de q̄ sumpt⁹ es.
4 qz puluis es ⁊ in puluerē reuerteris ¶ P. apl's dicit. i. ad Chor. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei nō possidebūt. Sz corp⁹ humanū inclu/dit carnē ⁊ sanguinē. ḡ aia sine corpe possidebit regnū. ¶ Sz etiā isti⁹ erroris defect⁹ patz
Solutio. Ad.1. p ea q̄ dicta sunt p q̄rta ꝛclusione. ¶ Ad primū igit dicēdū. q̄ licet corp⁹ grossū ⁊ corrup/tibile aggrauet aiam. tm̄ corp⁹ glorificatuz et incorruptibile q̄le erit corp⁹ aie beate non ag
Ad.2. grauat. iz potiⁿ delectat animā. ¶ Ad secundū dicendū ad minorē q̄ corp⁹ humanū dupliciter p̄t ꝛsiderari. Uno mō vt creatura dei est. Alio mō vt fomite p̄ti viciatū est. P̄mo modo minor ē falsa. q̄uis secdo modo sit vera Et ideo q̄uis bene ꝛcludat q̄ corp⁹ vt viciatum est fomite p̄ti nō reuniat aie beate. qz vt sic ī hac vita est meriti impeditiuū. tm̄ ex h̄ nō debet ꝛcludi q̄ nō reuniat aie beate vt creatura dei est. ⁊ vt etiā ī hac vita deuictis vicijs fuit instrumētū aie q̄ eterne vite p̄miū merebat
Ad.3. ¶ Ad terciū dicendū. q̄ maior nō est ꝟa. maxime si nō est intētio iudicis q̄ illa q̄ separat. in omnē euentū maneāt separata. Exemplū d̄ sententia diuortij qua causa fornicatōis ꝓiugesab inuicē separant. ⁊ tamē q̄nq̄z recōciliant. qz ī tali sentētia nō fuit intentio iudicis q̄ ꝓiunx innocēs nō possz sibi recōciliare nocētē. Sic in ꝓposito ꝓpter peccatū primoz parentū de⁹ tulit sententiā diuortij inter corp⁹ ⁊ aiaz. cui⁹ sententie effectū patit homo in hora mortis. q̄ sentētia nunq̄z reuocat tanq̄z iniuste lata. sz sup rigore sui effect⁹ dispensat p clemētiā iudicis in hora resurrectōnis. ⁊ deinceps nō ligat illa sentētia. qz nō fuit intētio iudicis q̄ post illā recōciliationē fiendā in hora resurrectōis
Ad.4. duret effect⁹ diuortij memorati. ¶ Ad q̄rtū dicendū q̄ apl's loquit de carne ⁊ sanguīe vt p peccatū infecta sunt. ⁊ nō vt a deo creata sūt. ⁊ p eundē deū tūc glorificata erūt. qz vt sic regnū dei ꝓsequent.

Quantū ad secūdū articulū est sciendū q̄ dupliex est virt⁹ creature. Actiua. s. ⁊ passiua. ⁊ fm h̄ circa istū articulū pono tres ꝓclusiones cū vno correlario qd̄ sequit ex hmōi ꝓclusionib⁹. Secūdo recitabo quandā falsaz opinionē q̄ repugnat tā correlario q̄z ipis ꝓclusionib⁹. ¶ Cōclusio p̄ma est q̄ ad h̄ vt q̄nq̄z fiat mortuoz hoīm resurrectio. nō sufficit actiue virt⁹ creature. Qz nulla virt⁹ creata sufficit ad efficiendū aliquā creaturā incorruptibilē ⁊ imortalez. Sz quilibet homo post resurrectionē erit incorruptibilis ⁊ imortalis. ḡ ꝛc. Maior patet. qz cuiuslcūq̄z substantie creatura est cā effectiua. illi⁹ est causa p motū ⁊ trāsmutatōez materie. ⁊ p ꝓseqns illud est corruptibile. cū materia trāsmutabil' sit qua res p̄t esse ⁊ ñ esse. vt dicit. vij. metha. Minor etiaz patet autoritate apl'i. qui. i. ad Chor. xv. ait. Canet em̄ tuba: ⁊ mortui resurgent incorrupti. ⁊ nos ĩmutabimur. oportet em̄ corruptibile h̄ induere incorruptōnez. ⁊ mortale h̄ induere imortalitatē. ¶ P. sola virtus
2 creata actiue vl' effectiue non sufficit ad hoīs generatōez. ergo multo min⁹ sufficit ad hoīs resurrectionē. Cōsequētia patet. qz min⁹ videtur virtutē creatā excedere hoīs generatio q̄z mortui hoīs resuscitatio vl' resurrectio. Antecedēs etiā patet. qz q̄uis. ij. phisi. hō dicat generare hoiem ⁊ sol q̄tū ad corpis dispositōez. tm̄ nec sol nec hō p̄t generare hoīez q̄tū ad forme substātialis introductōez. Nā aia intellectiua nō educit d̄ materia sz inducit ab extra. vt patet p ph̄m. xvi. de aialib⁹. Deⁿ em̄ hmōi animā creādo infundit. ⁊ infundēdo creat. vt ait beat⁹ aug. ¶ Forte dicet q̄ apl's. i. ad cho. xv. resurrectōez mortuoz assimilat vuificatōni grani mortui. Item iob. xiij. resurrectio assimilat germinatōi ligni p̄cisi. Cū ergo ad vuificatōnē grani mortui. ⁊ ad germinatōnē ligni p̄cisi

Articulus secundⁿ

Cōclusio prima.
1

Instantia
1

sufficiat virt⁹ creature. ergo videt q̃ eadẽ vir/
2 tus sufficiat p̃ mortuoꝝ resurrectõe. ¶ P̃. be
atus augustin⁹ attendẽs p̃dictas assimilatõ
nes in libro de quãtitate aie ait. Sicut sũ na
turalũ rerꝝ attendam⁹. certi⁹ erit nobis resur/
rectionẽ esse futurã. q̃z solẽ cras oriri. Sed de
his ad q̃ ñ sufficit virt⁹ creature nõ possum⁹
Solutio Ad. 1. esse certi. ergo ꝛc. ¶ Ad primũ dicẽdũ q̃ tam
apl's q̃z ctis ipe iob arguũt p̃ locũ a minori af
firmatiue. qsi dicãt. Si virt⁹ creata q̃ est vir
tus finita p̃t granũ viuificare. ꝛ lignũ p̃cisuꝝ
facere germinare. m'to magis virt⁹ diuina q̃
est infinita p̃t mortuos suscitare. Et ideo ex il
lis autoritatib⁹ nihil habet ꝯtra p̃sens ꝓposi
Ad. 2. tũ. ¶ Ad secundũ dicendũ q̃ dictũ augusti/
ni intelligendũ est de certitudine fidelis adhe
sionis. ꝛ tali certitudie possum⁹ esse certi ꝏ m'
tis ad q̃ nõ sufficit virt⁹ creature. Unde multũ
refert de aliquib⁹ habere certitudinẽ adhesio/
nis. ꝛ certitudinẽ naturalis euidẽtie seu sciẽti
Cõclusio secunda. fice demõstratõnis. ¶ Cõclusio secũda est q̃
ad hoc q̃ fiat resurrectio sufficit passiue virt⁹
1 creature. Qꝛ quicq̃d est possibile potẽtia pas/
siua se tenẽte ex pte creature. ad h̃ sufficit pas/
siue virt⁹ creature. Sꝫ resurrectio est possibi
lis potẽtia passiua se tenẽte ex pte creature. vt
iã patuit articulo ꝓmo ꝯclusiõe secũda. g̃ ꝛc.
2 ¶ P̃. quicq̃d passiue recipit in creatura. ad h̃
passiue sufficit virt⁹ creature. supposito q̃ ali
quid ipi⁹ recipiẽtis p̃cedat hmõi receptionẽ.
Sꝫ resurrectio q̃ñq̃z passiue recipiet i creatu
ra. puta i nouissimo die q̃ñ mortui resurgent
incorrupti. ꝛ aliq̃d ipi⁹ resurgẽtis p̃cedit rẽsur
rectionẽ in se receptã. puta aia ꝛ materia. qua
rũ ꝯiunctõe integrat homo resurgẽs. ergo ꝛc.
¶ Notãter autẽ addidi in maiori. supposito
q̃ aliq̃d ꝛc. ad p̃ueniendũ instantiã de creatõ
ne q̃ recipit i creatura. ꝛ tamẽ ad hoc q̃ sit cre
atio nõ sufficit passiue aliqua virt⁹ creature.
Tercia cõclusio. eo q̃ creatio nihil p̃supponat ¶ Cõclusio ter
cia est q̃ hmõi sufficiẽtia passiue se tenens ex
parte creature respectu resurrectõis. nõ cõue/
nit creature fm rationẽ seminalẽ. sꝫ solũ fm ra
tionẽ obediẽtialẽ. fm quã rationẽ ex creatura
potest omne illud fieri qd̃ de⁹ vult ex creatura
facere. Qꝛ licet fm rationẽ seminalẽ de sangui
ne mẽstruo mediãte virili semine in naturali
matrice recepto formari possit corp⁹ huma/
nũ. tamẽ fm rationẽ seminalẽ nõ p̃t imediate
de pulueribꝫ terre formari corp⁹ humanũ. si/
cut formabit in resurrectõe mortuoꝝ. Unde si/
cut costa ade de qua formatũ fuit corp⁹ eue ñ
habuit in se habilitatẽ fm rationẽ seminalez
ad hmõi formationẽ. vt declarauí lib. ij. dist.
xvij. sic resolutis humanis corpib⁹ in pulue
rẽ terre. hmõi puluis nõ habet habilitatẽ i se
fm seminales rõnes ad hoc vt imediate de ip
so formentũ hũana corpa perfecte disposita ad
recipiendũ aias rõnales. ergo ꝛc. ¶ Ex his Correlari/
p̃dictis p̃t inferri correlarie q̃ mortuoꝝ resur/ um.
rectio nõ est mutatio naturalis. sꝫ simpliciter
supnaturalis. Quia illa mutatio vel innouã
tio nõ debet dici naturalis ad quã pficiendã
nec actiue nec passiue modo naturali sufficit
virt⁹ nature create. Sꝫ ad perficiendũ mor/
tuoꝝ resurrectionẽ nõ sufficit virt⁹ nature cre
ate actiue. vt iã patuit ex ꝓma ꝯclusione. nec
passiue modo naturali. puta fm ratões semi/
nales. vt patuit ex tercia cõclusione. ergo ꝛc.
¶ Sꝫ cõtra istud correlariũ ac ꝯtra primaꝝ Error de
ꝛ terciã cõclusionẽ isti⁹ secundi articuli ẽ aliq̃ magno an
modo error quorũdã phoꝝ qui posuerũt cir/ no.
culationẽ animaꝝ dicentes. q̃ post tringinta
sex milia annoꝝ idẽ homo qui nũc viuit. p̃ na
turalẽ reuniõnẽ eiusdẽ anime ad idẽ corpus
tũc viuet. ꝛ idẽ qd̃ nũc agit vel patit. tũc aget
vel patiet. ¶ Unde beat⁹ aug⁹. xij. de ciui. dei. c.
xij. tangẽs istoꝝ errorẽ dicit istos posuisse rẽ/
poꝝ temporaliũ q̃z rerꝝ volumina repeti vt sic
in isto seculo plato phs in vrbe athenẽsi ꝛin
ea scola que achademica dicta est discipulos
docuit. ita p̃ innumerabilia retro secula mul
tũ quidẽ plixis iteruallis. sꝫ tñ certis idẽ pla
to ꝛ eadẽ ciuitas ꝛ eadẽ scola ijdemq̃z discipu
li repetiti. ꝛ p̃ innumerabilia deinde secula re/
petendi sint. ¶ Fomentũ aũt isti⁹ erroris fuit
Qꝛ infra trigintaseꝝ milia annoꝝ celũ stella/ 1
tũ cõplet suũ ꝓpriũ motũ. vt declarauí ex di/
ctis ptholomei superi⁹ lib. ij. dist. ij. q. ij. arti.
iij. Cõpleto autẽ iã dicto motu. tũc fm istos
omnia corpa celestia redeũt ad eundẽ situ. ꝛ p̃
ꝯsequẽs habẽt eandẽ influentiã quã habue/
runt q̃ñ tps p̃dictoꝝ annoꝝ incepit. Et qꝛ re/
deunte eadẽ causa necessario redit idẽ effect⁹.
ꝛ celũ p̃ suã influentiã est causa omniũ istorũ
inferioꝝ. igit cõpletis tringintaseꝝ milib⁹ an
noꝝ redeũt omnia inferioꝝ fm eandẽ substan
tiã ꝛ fm easdẽ opatõnes ¶ P̃. p̃ iã dicto erro
re potest argui sic Si hmõi rerꝝ omniũ nõ es 2
set circulatõ. ꝛc possꝫ aliq̃d ꝏ nouo fieri qd̃ an
tea nõ p̃cessit. Sꝫ ꝯsequẽs est falsũ. g̃ ꝛ ante/
dens Falsitas ꝯsequẽtis patet Eccl'es primo
vbi dicit sic. Quid est qd̃ fuit: ipm qd̃ futurũ
est. q̃d est qd̃ factũ est: ipm qd̃ faciendũ est. ni
hil sub sole nouũ. nec valet quisq̃z dicere. ecce
hoc recẽs est. iã cm̃ p̃cessit in seculis q̃ fuerũt

aĩ nos. Cõseqntia etiã patet. qz ad oppositũ
3 ꝓntis seqt oppositũ antecedẽtis ¶ P. ꝯ corre
lariũ arguit sic. Illud qd est cõmune omib̃
induiduis alicui speciei. hoc est qd naturale
Sz resurrectio a mortuis erit cõmũis omib̃
indiuiduis humane speciei. ergo resurrectõ a
mortuis fiet naturaliter ⁊ debet dici naturalis
Maior patet p Dam̃. lib. iij. c. xiij. Mior
patet p apl'm. i. ad Chor. xv. vbi ait. Omẽs
quidẽ resurgem⁹. sz non omẽs immutabimur.
4 ¶ P. quãto termin⁹ mot⁹ vel mutatõis est p
manẽtior ⁊ ꝓnaturalior: tanto mot⁹ vel muta
tio ad ipm magis debet dici naturalis. Sed
termin⁹ resurrectõis puta vnio aie rõalis cũ
corpe est maxime permanẽs ⁊ cõnaturalis. qz
durabit in perpetuũ. ergo resurrectio debet di
5 ci maxie naturalis. ¶ P. materia corpis hu
mani maiorẽ habet aptitudinẽ ad hoc vt ex
ea formet corp⁹ humanũ q̃z ad h̃ vt ex ea for
met corp⁹ serpentinũ. Sz mortuo homie tũc
ex materia corpis sui potest formari corp⁹ ser
pentis vel alteri⁹ vermis naturaliter. ergo ex
ea poterit formari corp⁹ humanũ naturaliter
⁊ p cõsequẽs resurrectio qua aĩa humana iũ
get illi corpi naturaliter formato ⁊ dispposito
6 erit naturalis. ¶ P. sicut mot⁹ ad vbi tũc di
cit naturalis. quãdo ipm mobile acqrit talẽ
locũ in q̃ naturaliter quiescit. sic mot⁹ vel mu
tatio ad formã tũc dici debet naturalis. quan
do materie dispposite acquirit talis forma qua
hmõi materia naturaliter perficit. sz in resur
rectione acquirit corpi humano aĩa rõnalis
qua hmõi corp⁹ naturaliter pficit. q̃ ꝛc. Ma
ior patet. qz dicit. v. phisicor. q̃ talis mot⁹ est
naturalis q̃ est ad quietẽ naturalẽ Patet etiã
7 minor quantũ ad ambas suas ptes. ¶ P. il
lud qd naturaliter appetit ab anima rõnali.
hoc videt esse naturale. Sz resurrectio natu
raliter appetit ab anima rõnali. qz aĩa etiã de
ata naturaliter appetit suo corpi reuniri. vt pa
tuit superi⁹ auctoritate beati augustini. ¶ Ad
Solutio. Ad. 1. primũ dicẽdũ q̃ supposito corpa celestia q̃n
q̃z habere eandẽ influentiã quã primo habue
runt. tamẽ nõ est necesse eosdẽ effect⁹ redire.
qz possibile est materiã nõ esse eodẽ modo di
spositã. ⁊ p ꝓsequẽs sub secũda influentia nõ
fieret talis effect⁹ qualis fuit sub prima. eo q̃
eadẽ influẽtia in materia aliter ⁊ aliter dispo
sita sit apta nata pducere aliũ ⁊ aliũ effectũ.
¶ Etiã ppter liberũ arbitriũ hominũ multi ef
fectus possent impediri ne fierent. posito bene
q̃ omino eadẽ celestis cõstellatio ⁊ influentia
quãdoq̃z rediret ¶ Etiã dato q̃ ppter eandẽ
influentiã celestẽ materia eodẽ modo existen
te dispposita rediret similis effect⁹ in specie. ta
men nõ esset forte possibile q̃ rediret idẽ effe
ctus numero p hmõi naturalẽ influentiã. qz
nõ pt esse minor diuersitas ĩ effectu q̃z in cau
sa. Sz actus redeuntis influentie nõ est idẽ
act⁹ numero q̃ fuit sub prior influentia. ergo
effect⁹ causat⁹ p talẽ actũ nõ potest esse idẽ nu
mero. Et p cõsequens redeũte pdicta influen
tia nõ redit eadẽ ciuitas ⁊ eadẽ scola ⁊ idẽ pla
to ⁊ ijdẽ discipuli audientes eundẽ platonez
in eisdẽ scolis. sicut iste error ponit. ¶ Ad se
cundũ dicendũ q̃ cõsequẽs nõ est falsũ. Ad Ad. 2.
pbationẽ respondet beat⁹ augustin⁹. xij. de ci.
dei. c. xiij. dicens. q̃ illud qd fuit est futuꝝ. fin
identitatẽ specificã puta idẽ specie. nõ aũt idẽ
numero. ¶ Etiã ibidẽ dicit q̃ aliqui sic intel
ligunt illa verba. q̃ illa que futura sunt pfue
runt nõ in sua ppria existẽtia. sed in dei pru
dentia. ⁊ hunc dicũt fuisse intellectũ salomo
nis. ¶ Posset etiã dici sicut dixi ad primuꝝ
argumentũ factũ cõtra primũ articulũ istius
questionis. s. q̃ istis ⁊ cõsimilib̃ verbis salo
mon tanq̃z cõclionator allegat p parte stulto
rũ. ⁊ per cõsequẽs p parte istor philosophor
qui in istis circulationib̃ ⁊ multis alijs erro
neis suis opinionib̃ putãtes se esse sapientes
stulti facti sunt. sicut ait apl's ad Rom. i. Cui
cõtra iã dicte circulatõis stulticiã allegat au
gustin⁹. xij. d̃ ciui. dei. c. xiij. dictũ apostoli ad
Roma. vi. quo ait. Chust⁹ resurges ex mor
tuis iã nõ morit. Et prima ad Thes. iiij. Et
sic semp cũ domino erim⁹. Et etiã illud psal
mi. Tu domie seruabis nos ⁊ custodies nos
a generatõe hac in eternũ. Et subdit ĩmedia
te augustin⁹ Satis estimo istis ꝓuenire qd
sequit in ps. eodẽ post ꝗba pdicta. In circũ
tu impij ambulãt. ¶ Ad terciũ dicẽdũ q̃ ali
quid esse cõmune omib̃ indiuiduis alicui Ad. 3.
speciei potest ꝓtingere dupliciter Uno modo
q̃ ipis ꝓueniat a principio ĩtrinseco vel a cau
sa naturali Alio modo a principio extrinseco
⁊ a causa supnaturali. Si esse cõmune accipi
tur pmo modo. tũc quãuis maior sit vera. tm̃
minor est falsa. Si secũdo modo. tũc ecõuer
so minor est vera: sz maior est falsa. Posito cm̃
q̃ de omẽs homies poneret ĩ celo. tamẽ esse ho
minis in celo nõ ꝓueniret sibi naturaliter: sz so
lũ supnaturaliter. Sic in ppposito ꝛc. ¶ Ad Ad. 4.
quartũ dicendũ q̃ maior nõ est vera si termi
nus acquirit p motũ causatũ a principio ex
trinseco nõ cõferẽte vim passo. Quãuis ei lo
cus magis deorsũ sit cõnaturalior graui q̃z lo

eius min⁹ deorsum. tm̃ si vna sagitta caderet ꝛ
ꝓpria sua grauitate moueret ad locũ min⁹ de
orsum. ille mot⁹ esset naturalis. eo q̃ mot⁹ ta/
lis causaret a principio intrinseco ꝛ naturali.
ꝛ si eadẽ sagitta ꝓijceret violenter cũ arcu ad
locũ magis deorsuꝫ iste mot⁹ esset violent⁹ et
nõ naturalis. esset cm̃ multo velocior q̃ꝫ si a na
turali grauitate illi⁹ sagitte causaret. Ut̃ ad
hoc q̃ mot⁹ sit naturalis. nõ sufficit q̃ termi/
nus acquisit⁹ sit cõnaturalis ipi mobili. sed
etiã requirit q̃ hmõi mot⁹ causet a principio
naturali. ꝛ modo naturali. Cũ igit̃ resurrectõ
causet a principio extrinseco ꝛ supnaturali. ꝛ
modo nõ naturali: ꝫ poti⁹ mirifico ꝛ supna/
turali. ideo nõ debet dici mutatio natural' nõ
obstante q̃ ei⁹ termin⁹ sit multũ ꝑmanẽs ꝛ in
perpetuũ duratur⁹. ¶ Ad quintũ dicendũ q̃ Ad. 5.
maior nõ est ꝓa loquẽdo de aptitudine q̃ cõ/
uenit materie homis mortui fm potentiã na
turalẽ seu fm rationẽ seminalẽ. de qua aptitu
dine ꝓcedit istud argumentũ. vt patet in mi
nori ꝓpositõe. Ratio aũt isti⁹ negatõis patet
ex his q̃ dicti in tercia ꝓclusione isti⁹ secũdi ar
ticuli. ¶ Ad septũ patet ꝑ ea que dicta sũt ad Ad. 6.
q̃rtũ argumẽtũ. ¶ Ad septimũ nego maiorẽ Ad. 7.
qꝛ semp viuere naturaliter appetit ab aia rati
onali. etiã quãdo ꝓuincta est corpi corrupti/
bili. ꝛ tm̃ hoc nõ potest sibi cõpetere ꝑ naturã
¶ Etiã minor nõ est vera. Ad ꝓbationẽ di/
cendũ q̃ suppposito q̃ aia beata hoc appetat.
tm̃ aia dãnata hoc nõ appetit. vt inferi⁹ magꝫ
patebit. Et ꝑ ꝓsequẽs patet q̃ istud desiderũ
nõ est simpliciter naturale. qꝛ nõ ꝓuenit omi
bus indiuiduis eiusdẽ specici.

Articulus tercius. Cõclusio.

Quãtuꝫ ad terciuꝫ

articulũ dicendũ. q̃ homo q̃ nũc viuit idem
numero resurget in extremo iudicio in q̃ vni
uersalis fiet hoim resurrectio. Qꝛ in illo iudi
cio sic fiet resurrectio sicut exigit diuina iusti
cia. Sꝫ planũ est q̃ diuina iusticia exigit vt
homo idẽ numero q̃ meret in via ꝑmiet in pa
tria. ꝛ q̃ demeruit in ista vita puniat in eterna
vita. qꝛ loquẽdo de pena eterna. fili⁹ nõ porta
bit iniquitatẽ patris. vt testat dñs ꝑ Ezech̃.
ꝓpheta. Equali etiã ratione fili⁹ nõ ꝓsequet
ꝑmiũ eternũ patri suo debitũ. Et si nõ filius.
multo min⁹ quicũq̃ali⁹ a merẽte hoie natu/
raliter distinct⁹. ¶ P. reunit, eiusdẽ vnibilu/
bus numero. resultat idẽ vnitũ numero. Sꝫ
in resurrectõne eadẽ aia vniet eidẽ corpi nu/
mero cui pri⁹ fuit vnita saltẽ q̃ꝫtũ ad illã por/
tionẽ corpis q̃ est de veritate humane nature.
ergo resurget idẽ hõ numero. Maior patet.
qꝛ dato q̃ ptes dom⁹ ab inuicẽ resoluant. tm̃
si parietes q̃ primo fuerũt repositi fuerint su/
per eodẽ fundamẽto. ꝛ idẽ tectũ sup eisdẽ pari
etibꝫ ꝓponat. eadẽ dom⁹ resultabit q̃ primo
fuit. qꝛ semp ex eisdẽ pribꝫ aptũ natũ est resul
tare idẽ totũ. Minor patet ꝛ etiã ꝓclusio pn
cipalis auctoritate sacre scripture Job. xix. vbi
ait iob. Rursũ circũdabor pelle mea: ꝛ i carne
mea videbo deũ saluatorẽ meũ. Quẽ visurus
sum ego oiõe ꝛ oculi mei ꝓspecturi sunt ꝛ ñ ali⁹
¶ Sꝫ ꝓtra istud est quorundã phoꝝ error. Error.
qui cũ ꝑcedenti errore in hoc ꝓuenit q̃ posu/
it animã q̃ in morte separat q̃ñq̃ꝫ naturaliter cor/
pori reuniri. Sꝫ in h̃ differt a ꝑcedenti. q̃ po
nit animã nõ reuniri eidẽ corpi numero. sed
solũ eidẽ specie. ꝛ ꝑ ꝓsequẽs fm istos nõ reuer
tit idẽ homo numero. ꝫ tantũ solũ idẽ specie.
Ut̃ beat⁹ augustin⁹ tangẽs istũ errorẽ in lib.
de ciui. dei. dicit pitagora dixisse se pri⁹ fuisse
eusebiũ. qꝛ putauit animã suã pri⁹ fuisse aiaꝫ
cuiusdã q̃ vocabat eusebi⁹. Potissimũ autẽ 1
motiuũ isti⁹ erroris q̃re scilicet isti ꝛ etiã ꝑce/
dẽtes posuerũt animarũ circulationeꝫ fuit ex
mũdi eternitate ꝛ humane aĩe ĩmortalitate.
Qꝛ qui ponũt humanã generatõeꝫ ab eterno
durasse vsq̃ꝫ modo ꝛ aias humanas incorru
ptibiles. inter duo mala incidũt in vnũ. vl' q̃
ponãt actu infinitas aias simul' esse. vl' q̃ eadẽ
aia fuerit forma multoꝝ corpoꝝ. Et qꝛ infini
tũ in actu horruerũt isti phi. ideo in aliud in
cõueniẽs inciderũt ponẽdo animaꝝ circula/
tionẽ modo quo dictũ est ¶ P. cõtra ꝑdictã
veritatẽ ꝛ ꝑ isto errore ꝑt argui sic. Quoꝝ sb/ 2
stantia perijt. nõ redeũt eadẽ numero. vt ptꝫ
ij. de generatõe Sꝫ quãdo mori⁹ homo tunc
substãtia sua perit. puta ipa hũanitas que est
substãtia homis corrũpit in morte ꝑ separatio
nẽ anime ratõalis a corpe. ergo ꝛc. ¶ P. idẽ 3
numero ñ ꝑt terminare duas generatões na/
turales. ergo idẽ numero nõ potest termina/
re generationẽ naturalẽ ꝛ resurrectõeꝫ supna
turalẽ. Antecedẽs est notũ. qꝛ generatõnes ꝛ
mot⁹ numerant ꝛ specificant ex suis terminis
Cõsequẽtia ꝓbat. qꝛ cũ mutatões specificent
ex terminis. igit̃ mutatões magis distãtes ñ
possũt habere termios min⁹ differẽtes. ꝫ pl⁹
distat generatio natural' a supnaturali relur/
rectõe. q̃ꝫ ab alia naturali generatõe. q̃ nõ mi
nus distabit termin⁹ resurrectõis a termio ge
neratõis. q̃ꝫ termin⁹ vni⁹ generatõis a termi/
no alteri⁹ generatõnis. ¶ P. impossibile est 4

idē numero esse mortale ⁊ īmortale. Sz hō ī
hac vita est mortalis. ⁊ post resurrectionē est
īmortalis. ergo nō erit idē numero. Maior
patet. qz. x. methaphi. dicit q̄ corruptibile et
incorruptibile differūt plʒ q̄z genere. sz q̄ dif/
ferūt genere differūt specie. ⁊ q̄ differūt specie
differūt numero. vt patz in l. b. porphirij. ⁊. v.
methaphi. g̃ ⁊c. Minor patet ex dictis apl'i
5 superi⁹ allegatis. ¶ P. sicut se habēt generati
ones ad generata. sic se habēt vnionci ad vni
ta. sz ex diuersis generatoribz sufficiēter argui
tur diuersa generata. ideo ex diuersis vnioni
bus arguent diuersa vnita. Cū igit alia fuerit
vnio aie rōnalis cū humano corpe ante mor
tē homis. ⁊ alia post rps resurrectōis. nō erit
vnū vnitū hmōi vnionib⁹ denominatū. ⁊ p
6 ꝯsequēs nō erit vn⁹ homo. ¶ P. esse hois nō
est idez ante mortē hois ⁊ post resurrectionē.
g̃ nec idē hō. Cōsequētia patet. Probat ante
cedēs. qz esse hois anteqz moriat est corrupti
bile. sed post resurrectionē est incorruptibile.
7 ¶ P. corp⁹ humanū q̄nqz ñ pt redire idē nu
mero. g̃ nec idē hō. Consequētia patet. qz ad
naturalē idēntitatē vniti. req̄rit natural' iden
titas cuiuslibet vnibiliū integrantiū essentiā
ipi⁹ vniti. Sz essentia hois integrat ex aia et
corpe. ¶ Antecedēs pbat. qz eadē portio mate
rie pt successiue fuisse sub formis mlt⁹z hoiz
Sz eadē portio materie nō pt siml' in forma/
ri diuersis formis humanis. ergo supposito
q̄ illa portio materie resurgat in vno homine
tūc nō poterit resurgere ī alij hoib⁹. ⁊ p cōse
quēs nullʒ alioz habebit idē corp⁹ q̄d primo
habuit. Maior patet. qz post mortē hois ea/
dē portio materie q̄ pri⁹ erat sub forma hois.
postea erit sub forma terre. ⁊ postea germinan
te terra erit sub forma herbe. quā si comederit
mlier poterit esse sub forma sanguis mēstrui.
de quo sanguine poterit itez formari corpus
humanū si mlier illa ꝯceptt. ⁊ tūc p̄dicta por
tio materie itez informabit forma hūana q̄n
illud corp⁹ in vtero erit animatū aia intelle/
ctiua. ⁊ mortua illa. ple tūc itez poterit ꝯsimilis
circulatio fieri. ⁊ sic eadē portio materie pote/
rit informari tercia aia intellectiua. ⁊ iterata
hmōi circulatōne erit sb quarta aia. ⁊ postea
sb quinta. ⁊ sic deinceps. ¶ Minor etiā pt.
qz si eadē portio materie siml' informaret diu
sis aiab⁹ intellectiuis q̄ sunt forme humane.
tūc illud cōpositū vel esset vn⁹ hō vel plures
Si vn⁹: tūc vn⁹ homo simul haberet plures
aias intellectiuas Si plēs: tūc plures hoies
haberēt tantūmodo vnū corp⁹ hūanū. Quo
rū vtrūqz est incōueniēs ⁊ mōstruosū. q̄lia ñ
erūt in resurrectōe mortuoz. g̃ ⁊c. ¶ Ad pri/ Solutio.
mū dicendū. q̄ quāuis illud motiuū innitat Ad. 1.
vni fundamēto vero. s. aie humane īmortali/
tati. tñ innitit alteri fundamēto falso. s. mūdi
eternitati. ⁊ ab eterno hominū generatōi. ⁊ iō
nō mirz si ex illo falso fundamēto multa falsa
isti phi deducebāt. ¶ Etiā infinitatē anima/
rū quā isti reputant impossibilē. alij nō repu
tarēt impossibilē. vt patet ex his q̄ dixi lib. q.
dist. 1. q. q. arti. nij. ꝯclusione quarta. ¶ Ad Ad. 2.
secundū dicendū. q̄ quāuis substātia q̄ perijt
nō possit redire eadē numero virtute agentis
naturalis q̄d agit mediāte motu ⁊ trāsmuta/
tione. qz sicut mot⁹ interrupt⁹ nō pt redire idē
numero. sic agēs mediāte motu nō pt illd q̄d
induxit p motū: postqz corruptū est reducere
idē numero. tñ virtute agētis infiniti q̄d pōt
quālibet creaturā p̄ducere absqz motu ⁊ trās/
mutatione. substātia q̄ perijt pt eadē numero
restaurari. Et qz d̄ tali agēte ad plēs loq̄mur
ideo patet q̄ in ꝓposito maior ē falsa. ¶ Ad Ad. 3.
tertiū nego ꝯsequentiā. Ad pbationē dicen/
dū. q̄ licet maior sit vera q̄n vtraqz mutatio ē
act⁹ finite virtutis ⁊ plūpponit motū. tñ nō ē
vera quādo altera p̄cedit ab infinita virtute
q̄ īmediate pt dare esse sine motu ⁊ trāsmuta/
tione. simplex em actio illi⁹ virtutis potest re
ductiue seu restauratiue termīari ad illd idez
numero ad q̄d actio finite virtutis p̄ductiue
pri⁹ termīabat. ⁊ h̄ ꝓpter plenū dominiū q̄d
habet hmōi virt⁹ infinita sup omnē creaturā
creatā ⁊ creabilē. ¶ Ad quartū nego maiorē Ad. 4.
qz illud idē q̄d est p naturā hic in via morta/
le. potest ī patria p gratiā ⁊ gloriā fieri īmorta
le. Ad pbationē dicendū q̄ quāuis corrupti
bile p naturā differat genere ab incorruptibi
li p naturā. tñ ab incorruptibili p dei gratiaz
nec oportet q̄ differat genere. nec specie. nec nu/
mero. Nā corruptibile p naturā ⁊ incorrupti
bile p gratiā siml' possūt eidē inesse. nec aliqm
ad inuicē habēt repugnantiā. ¶ Forte dicet Instantia
q̄ quāuis isto modo bñ saluet incorruptibili
tas beatoz. tñ ex his nō pt saluari incorrupti
bilitas damnatoz. qz dānati sunt tam grā q̄z
gloria priuati. ⁊ p ꝯsequēs de corpib⁹ damna
toz ratio nō videt esse soluta. ¶ Dicendū q̄ Solutio
licet dānati post diē extremi iudicij nō sint in
corruptibiles p gratiā vl' gloriā. sunt tñ incor
ruptibiles ꝓpter cessationē mot⁹ celi. qz sicut
cessante motu celi nō fiūt generatōes hoim.
sic etiā nō fiēt corruptōes hoim. Modo nō
est inconueniēs vnū ⁊ idem esse corruptibile

supposito motu celi qui est principiū generationis ⁊ corruptōis in rebꝫ inferioribꝫ. vt patet. ij. de generatōe. ⁊ idē esse ĩcorruptibile cessante iā dicto motu Et ista solutio est vniuersalis q̃ ad dãnatos ⁊ beatos. quãuis ꝑma sit spēalis quantū ad beatos. ¶ Etiã ad ꝑdicta sufficere posset solū diuinū velle. q̃ dato q̃ celū in ꝑpetuū moueret. ⁊ quantū in se esset semp influeret quantū ad generatōez ⁊ corruptōnē istoꝝ inferioꝝ. tñ de⁹ posset q̃ncũq̃ sibi placeret ⁊ ante resurrectōnez ⁊ post resurrectionē hmōi influentiã suspēdere quantū ad hoim corruptionē. sicut etiã suspēdit actionē ignis respectu trũ pueroꝝ existētiũ in camino. q̃ facto hō nunq̃ corrũperet. q̃uis ex sua natura de cōmuni cursu rerꝝ naturaliũ esset corrupti

Ad.5. bilis ¶ Ad quintũ dicēdũ q̃ vnio ꝑt triplicĩ ter accipi. Uno modo ꝓut est vnietis actio. Alio mō vt est vnitoꝝ passio. Et his duobꝫ modis maior nō est vera ĩ illo sensu quo mediante minori trahit ad ꝓpositũ. Nã generatio est actio ꝓductiua ⁊ nō vnio. ⁊ ideo q̃uis ex iteratis generatōibꝫ ꝓpꝫ dicet. bñ arguat differētia generatoꝝ. tñ ex multiplicatōe vnionuꝫ nō ꝑt argui differētia totoꝝ vnitoꝝ. dũmodo in qualibet vnione ꝛcurrãt eadē vnibilia ⁊ eodē modo disposita vl' situata. Exēplũ patuit superi⁹ d̃ ꝑtibꝫ dom⁹ ab invicē separat. ⁊ iterũ reunitis. ¶ Tercio modo vnio dicit relationē fundatã sup ipo toto vnito. ⁊ sic falsuꝫ supponit in ꝓsillogismo. q̃ ista vnio siue relatio nō est alia ante mortē hois ⁊ post tpꝰ resurrectōis. Q̃ q̃uis destructo fundamento destruat relatio q̃ fundat in ipo. tñ si idē fundamentũ numero reducit ad esse. reducit etiã eadē relatio numero. supposito q̃ terminꝰ illius relatōis remãserit. vl' si d̃structꝰ fuerit etiã ipe idē numero reparet. Nã q̃tiens cũq̃ ponit eadē extrema numero. totiēs ponet eadē rela-

Nota. tio numero. Si enim h̃ nō esset. tũc beata virgo nō fuisset eadē maternitate mr̃ xpi postq̃ xpꝰ surrexit a mortuis. q̃ fuit mr̃ eiꝰ anteq̃ moreret ĩ cruce. q̃ mr̃nitas vere cessauit esse in ꝗgine. q̃n cessauit filiatōe ex pte filij morientis ĩ cruce. q̃ maternitas iterꝝ cepit esse ĩ virgine q̃n filiꝰ virginis resurrexit a morte. ¶ Etiã eadez maternitas destruebat destructōe fundamẽti moriente gloriosa virgine. ⁊ tñ eadē mr̃nitas numero reuertebat reparto eodē fundamẽto. q̃n gloriosa ꝗgo maiestate diuina fuit a morte suscitata. Cũ igit extrema ꝑdicte vnionis virtute diuina eadē numero reparent ĩ resurrectōne mortuoꝝ. vt catholica fide supponimꝰ. se quit q̃ sil' eadē vnio numero reuertat. ¶ Ad sextũ dicendũ q̃ duplex est esse. s. esse essentie. ⁊ istud ꝑm omnē opinionē est idē qd̃ essentia ⁊ ideo sicut corrũpit corrupta essentia. sic idē numero ꝛparat diuina ꝗtute reparata eadē essentia hois in mortuoꝝ resurrectōe. Aliud est esse existētie. Et de isto sũt varie opiniōes. Q̃ quidã dicũt q̃ etiã istud esse nō differt ab essentia. ⁊ ideo ꝑm istos eodē modo dicēdũ est de esse existētie. sicut iã dictũ est de esse essentie Alij dicũt ⁊ verꝰ vt credo. q̃ esse existētie differt ab essentia. Et isti q̃tuꝫ ad esse hois sunt bifurcati. Q̃ quidã dicũt q̃ esse existētie ĩ homine est simpliciter corruptibile. alias hō ñ posset corrũpi. Alij dicũt ⁊ forte melius. q̃ istd esse nō est simpliciter corruptibile. q̃ quãuis hō corrũpat. tñ cũ isto esse existētie aia separat a corpe. q̃ q̃n aia separat a corpe nō capit alid esse existētie. sz retinet illd idē qd̃ habuit ĩ corpore. qd̃ quidē esse licet dicat esse hois q̃n est esse totiꝰ ꝓiuncti mediãte aia q̃ dat istud esse homini. tñ aia separata a corpe nō dicit eē hois eo q̃ ꝑtũc aia sola existat ꝑm istud esse. ¶ Respōdeo igit ad formã argumẽti ꝑm vtrãq̃z opinionē semp negandũ est ãncedēs. Ad ꝑbatōnē diceret ꝑma opinio. q̃ licet esse hois morte corrũpat. tñ q̃ omne qd̃ corrũpit cedit ĩ potentiã materie. igit ꝗtute diuina idē esse educet de potētia materie ĩ quã cessit. Sz iuxta secũdã opinionē negãda est ꝑdicta ꝑbatio inq̃tũ dicit esse hois ante mortē esse corruptibile. Nec ꝑpter h̃ negat q̃n ipe hō sit corruptibil'. Q̃ sicut nō obstãte q̃ forma hois est incorruptibilis. tñ ipe hō corrũpit ꝑpter separatōnez hmōi incorruptibil' forme ab hũano corpe. sic ñ obstante q̃ tale esse qd̃ habet hō ab hmōi incorruptibili forma sit ĩcorruptibile. tñ hō ꝑt corrumpi ꝑpter separationē istiꝰ esse cũ ipa forma

Ad.7. a q̃ habuit hmōi esse ¶ Ad septimũ nego antecedẽs. Ad ꝑbationē ꝑt primo dici q̃ peccat ĩ forma ꝑpter duo. Primo q̃. ꝓcedit ex puris pticularibꝫ vl' ex indefinitis q̃ eq̃pollẽt pticularibꝫ. Secũdo q̃ ĩ tercia figura minori existente negatiua nihil sequit. sz ista ꝑbatio habet apparẽtiã tercie figure. cũ mediũ subiũctã in maiori q̃z ĩ minori. ⁊ habet minorẽ negatiuã. g̃ ꝛc. ¶ Etiã ꝑt dici ad minorẽ q̃ eadez portio materie q̃ successiue fuit sub multꝰ formis hũanis. diuina ꝗtute in momẽto resurrectionis multiplicabit ĩ tot portōes. q̃t sunt huiusmodi forme sb quibꝫ ꝑmo fuerat successiue. ⁊ sic virtꝰ diuina reducet eadē corpa numero q̃ cesserũt successiue in iam dictã portōnez

Ad.6.

materie. ⁊ cuilibet corpori suam animam coaptabit. ⁊ sic nec vnus hō habebit plures aias. nec plures hoies habebūt vnū corpus. sicut argumentū ꝓtendebat.

Articulus quartus.

Quātū ad quartuz

articulū est aduertendū q̄ successione vl similitate fieri circa resurrectionē ꝑt dupliciter intelligi. Uno modo vt hmōi successio vl simultas referat ad ipos resurgētes. ⁊ fm hūc sensū in isto articulo queritur. vtz vnus hō prius resurgat q̄ alius. vel vtz omes simul resurgāt ꝑ eadē mensura. siue illa mesura sit duratiua siue momētanea. Alio modo vt simultas vel successio referant ad ipos actus quibus ꝑficit et impleat ipa resurrectio. ⁊ est sensus. vtz recollectio cineꝫ. formatio corporꝫ. ⁊ reunitio aiaꝫ fiāt simul in eodē instāti. vel successiue fiāt in tpe.

Inquisitō prima.

Quantū ad primū sensuz isti inquisitionis est aliqd certū ⁊ aliqd dubiū. Certū est cū q̄ omes hoies nō resurgent simul. qz aliq̄ iā surrexerūt. Xpus cū surrexit a mortuis: iā n̄ moriūt. sicut ait apls. Etiā beata virgo iā surrexit. Et illud idē pie creditur d beato iohāne euāgelista. qz nō est verisimile q̄ tante sanctitatis reliquias deus ꝑmitteret esse semp abscōditas. si adhuc essent i terris. sicut ait beatus augustinus. Etiā Matthe. xxvij. dicit. q̄ multa corpa sanctorꝫ surrexerūt. ⁊ post resurrectōnez eius. s. xpi introierūt in sanctā ciuitatē ⁊ apparuerūt multis.

Dubium.

Dubiū aūt videt esse vtz aliq̄ homines maneāt viui circa nouissimū die. vel dato q̄ omes moriant. vtz omes q̄ non surrexerūt ante nouissimū diē simul resurgāt i illo die. vel vnus prius alio. Et de hoc videt sentire beatus augustinus. xx. de ciui. dei. c. xxi. q̄ illi qui mortui inuēti fuerint i aduētu iudicij prius duratōe resurgāt. q̄z hi q̄ inuenient viui. qz viui rapient obuiā xpo. ⁊ i illo raptu morient. ⁊ sbito reuiuiscēt. Et ꝑter ea q̄ aug. hoc adducit i litera. etiā facit ꝑ ista opione verbuz apli. i. ad Thes. iiij. vbi ait. Hoc enim vobis dicimus in verbo dni. qz nos q̄ viuimus: q̄ residui sumus in aduētu dni nō ꝑuentemus eos q̄ dormierunt. qm ipe dns i iussu ⁊ i voce archangeli ⁊ in tuba dei descēdet de celo. ⁊ mortui q̄ i xpo sunt resurgēt primi. deinde nos q̄ viuimus. q̄ relinquimur simul rapiemur cū illis i nubibus obuiam xpo i aera.

Opio augustini et ambrosij.

Opio hieronimi.

Idē ponit beatus ambrosius. Sz beatus hieronimus oppositū isti sentire videt. sicut hic apparet in lra. ꝑ. sicut apparet in simbolo. xps vēturus est iudicare viuos ⁊ mortuos. q̄ nō omes morient ante iudiciū. ꝑ. naturali residerio cupimus gl'ia supuestiri ⁊ n̄ corpe spoliari. vt patet ꝑ apl'm. ij. ad Chorꝫ. v. Sz naturale desiderū nō ꝑt esse vniuersaliter frustra. q̄ aliq̄ aie nō spoliabunt suis corporibus. ⁊ ꝑ ꝓsequēs nō omes hoies morient. ꝑ. deus ⁊ natura nihil faciūt frustra. sz si aliqui viuerint vsq̄z ad mortuorꝫ resurrectionez tūc frustra morerent. Maior patet i de celo ⁊ mūdo. Probat minor. qz frustra fit ꝑ plura q̄ eque bn̄ ꝑt fieri ꝑ paucioza. vt patet. i. phi. Sz virtute diuina eque bn̄ ⁊ ꝑ paucioza media possūt illi q̄ adhuc viuēt i die nouissimo d tpali vita imediate trāsferri ad ꝑpetuā vitā sicut de vita ad mortē. ⁊ de morte itez ad vitā q̄ tē. Dis nō obstātibus videt q̄ prima opinio sit verisimilior ⁊ sacre scripture cōformior. qz ait apls ad Heb. ix. Statutū est hoibus semel mori. ⁊ post hoc iudiciū. Sz nō videt q̄ aliq̄s hmōi dei statutū possit trāsgredi. q̄ necesse est omes hoies ante iudiciū mori. ꝑ. ad Ro. v. ait idē apls. Sicut in adā oes moriunt. ita ⁊ i xpo omes viuificabunt. Et. i. ad Chorꝫ. xv. Omes q̄dē resurgemus. sz nō omes immutabimur. Ad dictū hieronimi dicēdū q̄ qz breuissima mozula tales hoies morte occupant. ⁊ celerrime redeūt ad vitaz. ideo aliq̄ sancti q̄nq̄z loquunt de eis tanq̄z d semp viuētibus ⁊ nunq̄z morientibus. Quē modū loqndi attendēs aresto. ij. phisico. ait. qd modicū distat ꝑ nihilo reputat intellectus. Nec hieronimus loquit hoc fm opinionē ꝓpriā. sz videt recitare opinionē cuiusdā greci. vt patz in epla ad marcellā. Dato etiā q̄ beatus hieronimus absolute fuerit istius opinionis. hoc tn̄ nō ꝓiudicauit augustinus ⁊ ambrosius ⁊ alijs modernis doctoribus. quin ipis liceat oppositū opinari.

Ad secūdū dicendū q̄ apli in simbolo tali modo loquēdi vsi sunt ꝓpter causaz iā dictā. Vl sicut ait mgr in lra. aliq̄ viui dicunt iudicari. qz viuēt vsq̄z ad raptū q̄. s. rapiunt ad iudiciū. licet i raptu moriant. Uel etiā sic ait idē mgr ꝑ viuos ⁊ mortuos intelligunt iusti ⁊ iniusti. Ad terciū dicēdū. q̄ desiderū naturale si fuerit absolutū ⁊ nō ꝓiunctū cū recte ratōnis dictamine. tūc poterit esse frustra. qz poterit esse de impossibili. Etiā dato q̄ sit fm rectā rationē. tn̄ si est cōdicionale adhuc poterit esse de impossibili. Postq̄z cū aliquis peccauit enormiter. tūc naturali desiderio cōformiter se habēte ad rectā rationē ꝑt appetere si esset possibile q̄ tā enorme peccatū nō cōmisisset. ⁊ tn̄ hoc est impossibile. qz qd ꝑteritū ē.

Cōtra hieronimū.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

nō potest nō fuisse. ¶ Ad formā argumenti dicendū ad maiorē q̄ q̄ desiderat nō expoliari corpe. vel hoc desiderat cū hac ꝯditōe. si ḡ deo placuerit. ⁊ tūc frustra desiderat. qz iā oppositū istī diffinitiue sententiatū est a deo. vt patet Geñ. ij. ⁊ iij. c. vbi dē tulit sniam mortis cōtra ipm adā. ⁊ p cōsequēs cōtra totā eī posteritatē. Frustra aūt desiderat sub cōdicione beneplaciti ipsī iudicis illud cui oppositū iam sententiatū est a iudice diffinitiue. Vl'si ne hmōi cōditōe. ⁊ tūc suū desiderū nō essz cōformiter se habēs ad rectā rationē. qz recta ratio dictat q̄ hō necessario moriat fm cursū naturalē quē videm⁹. Nō est igit̄ necesse huiusmodi desiderū impleri in aliq̄ indiuiduo humane speciei. sicut ptendit istud argumentū. ¶ Ad quartū nego minorē. Ad pbatōez dicendū ad minorē. q̄ q̄ꝫuis deus absoluta sua potēcia ḡ facere posset. tn nunq̄ꝫ hoc faciet. ꝑpter pdictā sententiā iā latā. ⁊ p ꝯsequēs exequdā fm dei potentiā ordinatā. Et ideo forte rationabiliter dici pōt. q̄ supposito isto ordine quē a deo credim⁹ institutū. nō fieret eq̄ bene trāslatio alicui⁹ homīis ad perpetuā vitā. sine morte tpali puia. sicut puia tali morte Sicut nō fieret aliq̄d eque bene ptermisso ordine diuine puidentie. ⁊ omissa executōne diuie sententie. sicut fieret istis ordinabiliter obseruatis. ¶ Quantū ad secundū sensū istī quarti articuli pono duas ꝯclusiones ¶ Prima est q̄ corpalis materie recollectio nō fiet subito vl'i instāti. Qz nulla virt⁹ creata pt aliq̄d corpus de loco ad locū trāsferre in instāti. Sed virt⁹ angelorz. quorz ministerio talis puluis materialis recolligit̄ de quo formāda sūt corpora resurgentiū est finita. ergo ꝛc. ¶ Forte dices q̄ apl's. i. ad Thorz. xv. insinuās mēsurā eorz que fiēt circa resurrectionē mortuorz ait. In momēto. in ictu oculi. i nouissima tuba. ¶ Respōdeo q̄ istud referēdo ad collectionē iā dicti puluerīs qui p angelos recolligēt iuxta illud Matth. xxiij. mittet filī⁹ homīis angelos suos cū tuba ⁊ voce magna. ⁊ cōgregabūt electos suos a quattuor ventis ⁊ summis celorz vsq̄ꝫ ad terminos eorz. tūc p momētū ⁊ ictū oculi apl's nō intelligit instās. sz tēpus breue ⁊ quasi imperceptibile hūano sensu. qz quāuis hmōi actio angelorz tpe mensurēt tn est adeo velox q̄ excedet omnē tpalem velocitatē ab homīe excogitabilē ¶ Cōclusio secūda est q̄ corporz human orz ex iā dicto puluere formatō ⁊ dispositio ac eorundē corporz animatio fiet in instāti. Qz vt cōmuniter videm⁹ omīis appositio tpis circa hūanorz corporz formationē ꝯtingit ꝑpter aliquē defectū vel limitatā pfectione virtutis formatiue. Si em esset virt⁹ infinita vl' illimitata. tūc nullus tps apponeret in formādo. qz maior virt⁹ minus ponit de tpe. sicut alias declaraui de pueris q̄ septimo mēse nascunt. ergo in xta demōstrationē aresto. vi. phisi. infinita virt⁹ si formaret corp⁹. formaret i nō tpe. Sz sola virt⁹ diuina de pdicto puluere pt humanū corpus formare. ⁊ formatū animare. q̄ quidē virt⁹ est simpliciter infinita. vt pbaui lib. i. dist. xliij. igit̄ ꝑpter diuie virtutis pfectionē hmōi corpora formabunt ⁊ animabunt in instāti. Et ideo si pdicta verba apl's ad corporz formationē ⁊ animarz infusionē referant. tūc pt cōcedi q̄ p momentū ⁊ ictū oculi apl's intelligit mēsurā instantaneā. ¶ Forte dicet cū deo ñ agat ex naturali necessitate sz cōtingēter ⁊ libere. tō quāuis sit infinite virtutis. tn nō formabit huiusmodi corpa in instāti ⁊ tāta velocitate q̄nta pt ea formare. sz solū tanta q̄ꝫta sibi placet. ⁊ p ꝯsequēs ex vi illī⁹ rationis ñ habet q̄ hmōi formatio fiat in instāti. ¶ P. si deo formaret hūana corpa ex hmōi puluerib⁹ i instāti. tūc mot⁹ localis fieret in instāti. Cōsequēs videt impossibile. qz de ratōne mot⁹ ꝑprie dicti videt esse successio. ⁊ q̄ habeat partē post partē. Probatio cōsequētie. qz corp⁹ formatū vel ē densī⁹ puluere de quo format̄. vel rarius. Si densī⁹. tūc fieret mot⁹ ꝯstrictōis in instāti. ⁊ similiter aer circūstans i instāti moueret ad locū prī⁹ occupatū illis puluerib⁹ anteq̄ꝫ essent restricti p formatōne densiorīs corpis. Si ei dat̄ oppositū. tūc p aliq̄d tps loc⁹ ille maneret vacu⁹. Si corp⁹ formatū fuit rarī⁹ hmōi puluere. tūc mot⁹ dilatatōis erit in instāti. et etiā aer circūstans pelleret de loco suo i instāti Si em nō cederet aer in eodē instāti q̄ istud corp⁹ dicit̄ dilatari. tūc p aliq̄d tempus duo corpa essent simul in eodē loco. ¶ P. Ezech. xxxvij. formatio pdictorz corporz ostēdit̄ fieri successiue. q̄ ista cōclusio videt sacre scripture repugnare. Cōseqntia ptz. qz liber Ezech. est de corpe sacri canonis. Patz etiā añcedēs. qz i illo. c. Ezechiel ꝑpha sic ait. Accesserūt ossa ad ossa. vnūq̄q̄ꝫ ad iūcturā suā. ⁊ vidi. ⁊ ecce sup ea nerui ⁊ carnes ascēderūt. ⁊ extēsa est i eis cutis desup ⁊ spūm nō habebāt ꝛc ¶ Ad primū dicēdū. q̄ q̄ꝫuis ñ ꝑpter necessitatē. tn ꝑpt ꝯgruitatē de⁹ formabit ⁊ animabit hmōi corpora in instāti. vt ex h magis elucescat virtutis diuine pfectio excedēs omnē virtutē creatā. q̄

Ad. 4.

Inq̄sitō secunda.

Pria ꝯclo

Instantia

Solutio

Cōclusio secūda.

Instantia 1

2

3

Solutio Ad. 1.

ratone sue limitatois nullaten⁹ pt corp⁹ i in/
stanti formare. ¶ Nec etiā apparet ratio q̄re
virt⁹ diuina magis extra vtez formet successi/
ue z in tpe corp⁹ hūanū. q̄z i vtero. Sz i oce/
prione xpi vbi virtus formatiua tantūmodo
fuit diuia z nō hūana. corp⁹ formatū z aiatū
fuit sbito z nō successiue: loqndo d̄ successiōe
tpalī. vt apparet autoritatib⁹ sctōz li. iij. dist.
ij. z dist. iij. ḡ nō est verisil'e q̄ corpa resurgen
tiū reformet successiue. sz subito z instātanee
hmōi corpa reformabit. ¶ Ratio igit̄ p̄dicta
de infinitate virtut⁹ sb his manuductōib⁹ ap
plicata. z si nō demōstratiue tn̄ ꝓbabiliter cō/
cludit. z h̄ sufficit in ista materia supnaturali
ad quā intellect⁹ human⁹ sufficiēter nō pt at
tingere ꝑ statu p̄sentis miserie. Un̄ etiā prio
ethi. dicit. q̄ certū nō simpliciter in omib⁹ ser
monib⁹ est q̄rendū. Et paucis interpositis sub/
dit. Disciplinati cū est initiū. certitudinē in
q̄rere circa vnūq̄q̄ genus inq̄tū natura rei re
Ad.2. cipit. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ intelligēdo per
motū localē simplicē trāslatōez corpis d̄ vno
loco ad aliū locū. tūc nō reputo ꝯsequēs ipos
sibile. ipm ad potētiā dei referēdo. sicut etiā te
tigit superi⁹ dist. x. q. i. Ad ꝓbationē dicendū.
q̄ supposito q̄ de⁹ trāsferat corp⁹ in instāti de
loco ad locū. tē hmōi mot⁹ seu trāslatio cōpo
neret ex ptib⁹ indiuisibilib⁹. z p ꝯsequēs inter
hmōi ptes nō erit pri⁹ z posteri⁹ tpe. sz soluz
natura. Sicut em̄ graue si moueret ꝑ spaciū
vacuū pri⁹ natura esset i medio q̄z i fine illius
spacij. qz p mediū trāsiret ad fine. z tn̄ totū il/
lū transitū faceret i instāti. vt patet. iiij. phisi.
z sicut sole apparēte sup orizonte nr̄i emispe/
rij. aer pri⁹ natura illuminat in oriente q̄z i oc
cidente. z tn̄ simil'in eodē instāti lumē solis re
cipit in oriēte z in occidēte. vt patz. ij. de aia.
sic in ꝓposito. Uirt⁹ em̄ infinita equa ve/
locitate pt corp⁹ mouere ꝑ mediū plenū. etiaz
si esset plenū ferro. sicut virt⁹ finita ꝑ mediuz
vacuū. qz q̄tuz velocitat̄ mot⁹ in vacuo ex eo
q̄ mediū nihil resistit. tm̄ velocitabit̄ i pleno.
si virt⁹ motoris resistentiā medij sine omī ꝑ/
portōne in infinitū excedit. z p ꝯsequēs dato
q̄ in hmōi motu sit successio naturalis. ex eo
q̄ vna ps ei⁹ prioritate nature p̄cedat aliā par
tē. tn̄ nō erit successio tpalis. eo q̄ i hmōi par
tib⁹ nulla sit prioritas tpis. ¶ Etiā omia illa
ad q̄ ducit ꝓbatio ꝯsequentie sunt possibilia
virtute diuina. dato q̄ nō possint fieri virtu/
te creata. Si em̄ virt⁹ diuina non posset aerē
ꝯdensare vel pellere in instāti. tūc de⁹ nō pos/
set in instanti de aere facere ignē. quia ex vno
pugillo aeris fiūt decē ignis. z p ꝯsequēs mi/
to maiorē locū occupabit ignis genit⁹ q̄z aer
ex quo generat̄. ¶ Etiā si q̄s vellet ie i ista ma
teria ꝓfundare. difficile esset eu adere q̄n opo/
teret ꝯcedere impulsionē vel attractionē aeris
virtute naturali q̄nq̄z fieri in instāti. qz suppo/
sito q̄ lignū vel aliq̄d aliud cōbustibile sit vl
timate dispositū ad recipiendū formā ignis.
tūc etiā virtute naturali ex hmōi cōbustibili
generabit̄ ignis in instāti. qz etiā naturalit̄ lo
quēdo tpis nō requirit̄ ꝑ forme substantialis
introductōne. q̄z uis requirat̄ ꝑ recipiētis ma
terie dispositōe. z tn̄ nō est dubiū q̄ ignis ge/
nit⁹ occupabit in centuplo maiore locū q̄z il/
lud lignū vltimate ad formā ignis dispositū
Quicq̄d tn̄ sit d̄ virtute nature. istd̄ nō debet
negari esse possibile diuia virtute. ¶ Ad ter/ Ad.3.
ciū nego ꝯsequētiā. Ad ꝓbatōez dicēdū q̄ li
cet ista ꝯclusio ponat supdicta fieri i eodē in/
stanti. tn̄ ex h̄ n negat oēm successionē. qz fm
q̄ inter aliq̄ est ordo prioris z posterioris. fm
h̄ pt inter ea esse successio. Sz ordo fm prius
z posteri⁹ natura pt esse i eodē instāti. ḡ q̄z uis
successioni tpali repugnet habere mēsurā in/
diuisibilē z instātaneā. h̄ tn̄ nō repugnat suc/
cessioni naturali ¶ Forte dicet q̄ ꝓba ezech. Instantia
vident̄ sonare de priori z posteriori fm tpis et
nō solū fm naturā. z p ꝯsequēs vident̄ innue
re successionē tpalem. z nō solū successionē na
turalē. ꝑpter qd̄ ista ꝯclusio negādo circa p̄di
cta successionē tpalē adhuc videt̄ scripture cō
tradicere. ¶ Respōdeo q̄ ezechiel ordinē na/ Solutio.
ture exprimit ꝑ modū ordinis tpalis ꝓpt in/
tellectum rudiū z simpliciū quib⁹ loquebat.
Sicut etiā moyses fecit exprimēdo mūdi cre
ationē. vt testat̄ beat⁹ augustin⁹. ¶ Ad argu Ad princi
mentū principale nego minorē. Ad ꝓbatōez pale argu.
dicendū q̄ maior nō est vera supposito q̄ al/
terū extremoz illi⁹ ꝯiunctōis nō maneat eq̄
dispositū sicut fuit in principio illi⁹ ꝯiunctio
nis. Si em̄ opposito modo fuerit dispositū.
tūc sic p̄mo ꝯiunctio hmōi extremoz fuit na
tural'ꝓpt dispositōes ꝓpositas. sic postea se/
paratio coz erit naturalis ꝑpter dispositōes
oppositas. qz act⁹ actuoz habēt esse i patiēte
z dispositō. vt dicit. ij. de aia. Sicut em̄ gue
naturalit̄ q̄escit deorsū. sic natural'r recederet
d̄ eo si deorsū fieret sursū. Sz nūc est ita q̄ in
pūcto mortis ipi⁹ hois corp⁹ humanū habet
oppositas dispositōes his q̄s habuit i p̄nci/
pio q̄n rōalis aia sibi fuit ꝯiūcta. tō separatio n̄
est dicēda violēta. sz pori⁹ natural'. nō obstan
te q̄ p̄cedēs ꝯiūctio etiā fuerit naturalis.

Distinctio quadragesima q̃rta.

Solent autem

nonnulli. Postq̃ mgr̃ determinauit de mortuorũ resurrectõe. nũc vult determinare de resurgentiũ conditõe. Et diuidit in duas ptes. Qz pmo insinuat resurgẽtiũ conditões indistincte z vniũsalit. Scdo easdẽ conditões declarat distincte z specialiter. ibi. Hoc aũt in corpibꝫ sanctorũ. Prima in duas. Qz pmo manifestat resurgentiũ conditões q̃ntũ ad eorũ staturã z etatẽ. Scdo q̃ztũ ad corporum suorũ integritatẽ. ibi. Nõ em perit deo. ¶ Sequit illa ps Hoc aũt. Et diuidit in tres ptes. Qz pmo mgr̃ tãgit spẽaliter conditões beatorũ. Scdo dãnatorũ. Et tercio aduersorũ. Scda ibi. De rebus aũt. Tercia ibi. Illud etiã inuestigari optet. Istaꝫ scda diuidit in duas ptes. Qz pmo ostẽdit q̃liter dãnati dispositi erũt in corpe. Scdo q̃liter se habebũt ex pte aĩe. ibi. Cũ aũt constet. Prima in duas. Qz pmo tractat de conditõibꝫ hmõi corporꝫ. Secũdo incidẽter determinat d̃ cruciatibꝫ demonũ. ibi. Queri etiã solet. Prima in duas. Qz pmo tãgit hmõi corporꝫ deformitatẽ. Scdo innuit eorũdẽ corporꝫ incorruptibilitatẽ. ibi. Si vo q̃rit. Et hec ẽ diuisio istꝰ. xluij. dist. z sn̄ia in generali. circa quã q̃rit in speciali.

Vtrũ resurgat in hoie totũ qd̃ est d̃ veritate sue corpalis nature. ¶ Videt q̃ nõ. Qz corpꝰ includẽs formã cõplexionis hũane ẽ valde passibile z d̃ facili lesibile. z p consequẽs corruptibile. qz passio lesiua abijcit a sba eius qd̃ patit hmõi passione. Sz corpꝰ hoĩs post resurrectõez ẽ incorrupti bile. g̃ nõ habebit formã cõplexionis hũane. nec p consequẽs habebit q̃cq̃d spectat ad veritatẽ hũane nature. cũ forma cõplexionis hũane ad hmõi veritatẽ videat ptinere. Maior patz qz ppt nobilitatẽ cõplexionis int oĩa alia hõ intẽsiꝰ ledit a ꝛrio. z in eadẽ hũana specie a consimili illatõe ꝛrij intẽsiꝰ ledunt illi hoĩes q̃ habent nobiliores cõplexiones. Mior patz. i. ad Chorꝫ. xv. vbi ait apl'us. Optet corruptibile hoc induere incorruptionẽ. z mortale hoc indurere immortalitatẽ. ¶ Cõtra. corpꝰ humanũ resurget pfectũ. g̃ resurget in hoie q̃cq̃d est de veritate sue corpalis nature. Cõsequẽtia patet. Et ãncedẽs habet hoc in ifra. ¶ Vic pmo videdũ est d̃ pncipali q̃sito. ¶ Scdo d̃ dãnatorũ loco Tercio d̃ eorũ corpali supplicio Quarto de spũali. puta de pena ipiꝰ aĩe quã patit in inferno.

Quantũ ad primũ

Articulus primus

articulũ ẽ aduertẽdũ q̃ q̃stio vnũ q̃rit z aliud p supponit. ¶ Presupponit ei q̃ totũ resurgat i hoie qd̃ ẽ d̃ veritate sue spũalis nate. z hoc rõabilit. qz ipe hõ resurget cũ tota aĩa itellectiua q̃ntũ ad suã essentiã z q̃ztũ ad oẽs suas potẽtias spũales. ex q̃bꝫ cõponit hõ in q̃ztũ d̃ esse nate spũal'. Querit ãt vtꝫ resurgat i hoie totũ qd̃ ẽ d̃ veritate sue corpal' nate ¶ Et q̃ ad hoc p terminorũ noticia pmo videdũ ẽ q̃d itelligi debeat p illd qd d̃ ptinere ad veritatẽ corpal' nate in ipso hoie. Et deinde sunt due conclusiones ponẽde.

¶ Quo ad pmũ dico cũ pho. q. metha. q̃ vnũ qd̃q̃z sic se hz ad eẽ. sic se hz ad veritatẽ. z p cons sic aliq̃d ptinet ad eẽ alicuiꝰ nature. sic ptinet ad veritatẽ eiusdẽ nate. Ad eẽ ãt hũani corpis spectãt ossa: nerui: caro: sãguis: z mlte alie ptes seu mẽbra. q̃bꝫ tã itrinsecꝰ q̃z extrinsecꝰ corpꝰ hũanũ pficit z cõplet. igit ista eadẽ ad veritatẽ corpalis nate in hoie vident ptinere. Cũ igit forma det esse. igit q̃libet ps formal' carnis q̃ ẽ i hoie ptinet ad veritatẽ hũane nate. q̃z uis ñ q̃libet ps carnis material'. Et eodẽ mõ d̃ ptibꝫ ossis z nerui z cuiuslibet alterius totiꝰ hõ genei. ad pfectõez corpis hũani spectãtis ẽ dicendũ ¶ Partẽ aũt formalẽ totiꝰ homogenei appello illã q̃ tal'ẽ z tãta. q̃ si separet a suo toto adhuc remaneret i specie sui totiꝰ. vel retineret nomẽ totiꝰ. Est ei ps carnis fm formã q̃ separata a toto manet ya caro ¶ Partẽ vo materialẽ dico p oppositꝫ. q̃ ita ẽ imp̃fecta z diminuta q̃ si separet nõ spẽs nec nomẽ sui totiꝰ i ea saluaret eo q̃ resolueret i materiã vl' i circũstãs corpꝰ. ¶ Et diuisio ista. s. d̃ carne fm formã z de carne fm materiã pt hri ex dictꝭ phi. i. d̃ genera.

¶ His pmissis pono duas cl'ones ¶ Pria ẽ q̃ i hoie resurgẽte ñ resurgit totũ illd qd q̃cunq̃z tpe fuit d̃ veritate sue corpalis nate. Qz illd ñ resurget in hoie qd corpꝰ resurgẽtis faceret hũani corpis mẽsurã excedere. Sz si totũ illud qd p q̃cũq̃z tpe fuit de veritate corpal' nate resurgeret i hoie. tũc mltoꝫ hoim corpa eẽnt valde imoderata. g̃ zc. Maior patebit ex dicẽdis i seq̃nti cl'one. Et etiã minor patz ex dictis i pdicti termini declaratõne. Nã si q̃libet ps carnis hũane in q̃ saluari pt spẽs z nomen carnis spectat ad veritatẽ hũane nate. sic pdictũ ẽ. tũc qz idẽ hõ q̃ nũc ẽ valde pinguis pt fieri macer. z postea itez pinguis. z hoc sepiꝰ. qz qd dedit de hmõi pinguedine. potest restaurari virtute vegetatiua q̃ alimẽtũ conuertit i veram carnẽ humanã. igit si tota illa caro totiens

Nota.

Cõclusio prima.

restaurata simul resurgeret in eodem homie. patet q̃ eius corpus excederet imoderate mē/ Opio magistri sentē tiarū. suram humani corpis. ¶ Sed cōtra p̄dicta sunt due opiniones. Quarum prima negat q̃ quelibet pars carnis in homie in qua sal/ uatur species carnis sit de veritate hūane na/ ture. Ponūt enim solū illud qd̄ in primis parē tibꝰ a deo formatū est esse de veritate humane nature. ⁊ nihil de his que extrinsecꝰ aduenūt dicūt ptinere ad veritatē humane nature. si/ ue illud aduenīat per virtutē generatiuā. qd̄ a medicis appellat humidū radicale. siue per virtutē nutritiuā. sicut humidū nutrimēta le quo ipm̄ genitū augmentat. ⁊ in ipo de p̄dictū restaurat. ¶ Et istꝰ opinionis fautor princi palis est magister sententiarū. vt apparet lib. ij. dist. xxx. c. penult. vbi sic ait. Trāstulit enim adā modicū quid de substātia sua in corpora filiorū quādo eos p̄creauit. id est aliq̄d modi cū de massa substātie eiꝰ diuisū est. ⁊ inde for/ matū est corpꝰ filij. suiq̄ multiplicatōne sine rei extrinsece adiectōne auctū est. ⁊ de illo qui dem augmētato aliq̄d inde separat vnde for/ mant posterorū corpa. ⁊ ita pgredit p̄creatio/ nis ordo lege ppagatōnis vsq̄ ad finē huma ni generis. ¶ Et istā opinionē pbat mgr̄ ea/ dem distinctōe. c. vlti. tripliciter. ¶ Primo 1 autoritate saluatoris dicētis i euāgelio. Om ne qd̄ in os intrat in ventrē vadit ⁊ in secessuꝫ vertit. ¶ Secūdo ratōne. qꝫ puer qui statum 2 post ortū morit. i illa statura resurget quā ha bitur̄ erat si viueret vsq̄ ad etatē triginta an norū nullo vicio corpis impedit̄. Ūn̄ ergo il la substātia que adeo parua fuit mortua: i re/ surrectōne tā magna erit nisi sui in se multipli catione. ¶ Tercio pbando hoc idē exēplo sb dit immediate post verba p̄dicta dicēs. Ūn̄ ap paret q̃ etiā si viueret: nō aliūde sz i se augmē taret illa substātia. sicut costa de qua facta est 4 mulier. ⁊ sicut panes euāgelici. ¶ Istā opini onē etiā quidā alij pbant sic. Si aliq̄d ab ex trinseco superueniēs posset cōuerti in veritatē humane nature. tūc quilibet homo esset incor ruptibilis. Falsitas cōsequētis per quotidia/ nā experientiā manifeste apparet. ac p philo/ sophiā. nec nō p sacrā scripturā. Cōsequētia pbat. qꝫ per talē cōtinuā cōuersionē semp de/ perditū posset restaurari. ⁊ sic nunq̄ cōsume/ retur illud qd̄ est de veritate humane nature. ⁊ per cōsequēs ipe homo nunq̄ moreretur.

Cōtra opinionē magistri. ¶ Sz salua mgr̄i reuerētia. ista opinio non videt esse ꝟa. qꝫ si absq̄ omi additōne extrin seca solū ex diuisione ⁊ subdiuisione illꝰ qd̄ pgeniti a primis parētibꝰ ab ip sis acceperūt. fieret humanorū corporū ppagatio ⁊ augmen tatio. tunc iā diu cessasset hominū generatio Nā si illa portio substātie accepta a p̄mis pa rentibꝰ fuisset maior quocūq̄ monte. iā p cō/ tinuā subdiuisionē diu fuisset ꝛsumpta P. 2 quādo ipsi dicūt q̃ istud acceptū a substātia primorū parentū multiplicat in se. vel ipsi in/ telligunt q̃ hmōi multiplicatio fiat naturali ter. vel miraculose. Primū nō possunt dare. qꝫ natura nō potest facere de minori maiꝰ ni/ hil addēdo nisi rarefaciēdo. sz qd̄ sola rarefa/ ctione dilatat. hꝫ ppie nō augmentat. vt pa/ tet. i. de generatōne. ples autē genita ppie au gmentat. vt patet ibidē. igit̄ isti nō possunt hꝫ modo dicēdo saluare augmentū ppie dictū qd̄ naturaliter fit in hominibꝰ. Etiā corpus auctū puta corpꝰ hominis adulti nō est rari us q̄ erat quādo idē homo fuit paruulꝰ. imo est solidꝰ ⁊ densꝰ. vt experimētaliter videmꝰ ergo nō p̄cedit corpus humanum de minore ad maius per aliquā rarefactionē. Etiā si pro cessisset huiusmodi rarefactio a primis parē/ tibꝰ vsq̄ modo. tūc illud qd̄ d veritate huma ne nature esset p nūc in quocūq̄ homine. mi lies milies ⁊ quasi sine pportōne esset rarꝰ ig ne. qd̄ ridiculū est dicere. ¶ Si intelligūt se cundo modo. tūc nullꝰ hominis generatio vel geniti augmētatio esset naturalis. sed solū miraculosa. quia generatio vel augmētatio q̄ fit per miraculū est miraculosa. sicut illa que fit per actū nature est naturalis. qd̄ nullus di ceret nisi ille qui ordinē ⁊ cursum nature puer tere nō curaret. ¶ Ad primū motiuū magi/ Solutio stri dicendū q̃ saluator p illa verba nō inten Ad. 1. dit dicere q̃ nihil de alimēto cōuertat in cor/ pus humanū. alias deus frustra dedisset ho/ mini virtutē vegetatiuā. Sz vult dicere q̃ ali/ mentū corporaliter nō ingredit animā. sz cor/ poralē ventrē. ⁊ omē qd̄ superfluitatis est ibi ⁊ corpalis immundicie hoc emittit per secessum. hoc autē qd̄ est purū cōuertit in corpus hu/ manū. ¶ Etiā illa distributio cū dicit omē. nō est in isto ppositō ita simpliciter accipien da. qꝫ experimēto discimus q̃ aliq̄d de cibo re manet apud dentes vel quādoq̄ reiciꝫ d ore. ⁊ per cōsequens patet aliquid intrare os qd̄ ni vadit ad ventrē litteraliter accipiendo. sicut videt magister istud verbū accipere ¶ Ad se Ad. 2. cundū dicendū q̃ corpus pueri in resurrectio ne nō deuenit ad tantā quantitatē p sui in se naturalē multiplicationē. sz p diuine virtutꝫ supnaturalē operatōem. ⁊ iō nihil ē ad ppositū i

quo loquimur de augmento rebꝫ naturalibꝫ
Ad.3. naturaliter cõpetente. ¶ Et per hoc patet ad
tertiũ. quia exẽpla que adducit de costa ⁊ de
panibꝫ paucis quibꝫ fm euangeliũ satiati su
erunt multa milia hoim. nõ sunt ad ꝓpositũ
qꝛ multiplicatio facta fuit in eis supnaturali
ter ⁊ valde miraculose. qd̃ nõ ꝓtingit in au/
gmento rꝝ naturaliũ. qꝛ sine miraculo sup/
posita cõmuni dei influẽtia res naturales ge/
nerant ⁊ augmentant. Juxta qd̃ ait beat⁹ au/
gustin⁹. q̃ sic de⁹ cũcta sua maiestate gubernat
Ad.4. vt tamẽ secũdas causas ꝓprios suos cursus
agere sinat. ¶ Ad quartu nego cõsequentiã.
Ad ꝓbationẽ dicẽdũ. q̃ licꝫ deperditũ restau
retur p alimentũ ordinate digestũ. tamẽ qꝛ re
stauratũ nõ est eque puꝝ sicut fuit deperditũ.
ideo ꝓpter cõtinuã intensionẽ hmõi impuri
tatis cõtinget vltimate humidũ radicale de/
ficere. ⁊ vnũqd̃qꝫ animal naturaliter tandẽ
corrũpi. vt patet primo ⁊ secũdo de generatõe
¶ Exemplũ patet ad ꝓpositũ de aqua vino ĩ
fusa. que primo vincit ⁊ in naturã vini mu/
tatur. que infusio si cõtinuat vinũ primo de/
bilitat. ⁊ tandẽ natura vini corrumpit. Sic
Opinio se in ꝓposito ⁊c. ¶ Opinio secũda p̃dictis cõ/
cunda. traria est. q̃ ponit q̃ aliq̃d extrinsec⁹ aduenies
cõuertit in veritatẽ humane nature. puta illd̃
humidũ qd̃ in parentibꝫ fit ex superfluo alimẽ
ti ex quo generat ꝓles. qꝛ illud qd̃ erat humi/
dũ nutritiũ in parentibꝫ fit humidus ra/
dicale in ꝓle. Solũ autẽ humidus radicale
fm istos est de veritate humane nature. Et
istud humidũ radicale manet idẽ in tota vi/
ta hoim. ⁊ nihil in ipm cõuertit per actũ vir
tutis nutritiue. sed solũ talis cõuersio fit ĩ car
nẽ ⁊ in alias ꝑtes corꝑis ꝑ cõplenda homis
Cõtra eã. quãtitate. ¶ Sꝫ nec istud valet. Quia hu/
1 midũ radicale fm phisicos calore naturali de
pascit. igit̃ necesse est vt aliquid de alimẽto p
actũ virtutis nutritiue in ipm cõuertat. Si
nõ. tunc cito cõsumeret. ⁊ per cõsequens non
2 maneret idẽ. sicut ista opinio ponit. ¶ P. q̃li
bet pars aucti est aucta. vt dicit p̃mo de gene/
ratõne. Sed humidũ radicale est principa/
lis pars corꝑis humani. vt etiã isti ꝓcedũt.
ergo aucto corꝑe humano necesse est humi/
dũ radicale augeri. ⁊ per cõsequẽs aliquid cõ
uertet̃ in ipm de extrinseco alimẽto ⁊ per actũ
virtutis nutritiue per quã fit augmentũ ĩ hu
mano corꝑe. ¶ Cõclusio secũda est. q̃ d̃ ta
Cõclusio libꝫ partibꝫ que ad veritatẽ nature spectabãt
secũda. in tota vita hominis tot resurgent in homiẽ
quot sufficiũt ad integrandũ perfectã staturã
⁊ figurã hominis. ad quã apta nata est natu
ra humana pertingere circa tricesimũ annũ.
semoto omni erroꝛe ⁊ impedimento. Quia vbi 1
solus de⁹ operat̃ ibi effect⁹ nõ minus ad perfe
ctum deducit̃ q̃ sit apt⁹ natus deduci medi
te quacũqꝫ virtute naturali remoto seu ꝓpo/
sito omni erroꝛe ⁊ impedimẽto. Sed vt patet
ex precedenti q̃stione formationeꝫ corꝑoꝝ in
mortuoꝝ resurrectõne sol⁹ deus operat̃. ⁊ vir/
tus naturalis ꝑducit corꝑ⁹ humanũ ad per/
fectam staturã ⁊ figurã infra triginta annos.
supposito q̃ nõ erret. sicut accidit circa fetus
monstruosos. nec impediat̃. sicut cõtingit in
hominibꝫ qui infirmant̃: vulnerant̃: mebris
truncant̃: vel moriunt̃ paululq̃ fm staturã cor
poris perficiant̃. ergo ⁊c. Maior patꝫ. qꝛ dei
perfecta sunt opa. vt dicit Deutero. xxxij. Pa
tet etiã minor quantũ ad omnes suas partes.
¶ P. ista videt̃ esse intẽto apli ad Eph. iij. 2
vbi ait. Donec occurramus omnes in virũ pfe/
ctum in mensurã etatis plenitudinis christi.
¶ Forte dicet̃ cõtra istã cõclusionẽ q̃ multi re/ Instantia
surgent in iudicio qui nunq̃ in tota vita sua 1
habuerũt tot partes corꝑis ꝑspectantes ad ve/
ritatẽ humane nature que sufficiãt ad integrã/
dam perfectã hominis staturã. sicut apparet
in his qui paruuli moriunt̃. ergo saltẽ taliꝫ
corꝑa in resurrectõne nõ erũt ꝑfecte stature.
¶ P. sicut multe referũt historie. ⁊ sicut etiaꝫ 2
patet ꝑ textũ philosophi. vij. ethicoꝝ. multi
quãdoqꝫ fuerũt homines bestiales. qui ꝓsue
to modo comederũt carnes humanas. Cũ er
go tales carnes nõ possint in vtroqꝫ resurgere
in comedẽte scilicet ⁊ comesto. sequit̃ q̃ alter
istorũ in resurrectõne mortuoꝝ non habebit
corꝑ⁹ perfecte stature. ¶ P. multa sunt mem 3
bra corꝑis humani que nõ resurgẽt. ergo cor
pus resurgẽtis nõ habebit eque perfectã figu
rã sicut nũc habet. Consequẽtia patet. qꝛ mẽ/
broꝝ dispositio includit̃ in isti⁹ corꝑoꝝ figu
ra cui⁹ dicunt̃ esse mẽbra. Antecedẽs ꝓbatur
qꝛ multa pro nũc sunt mẽbra homini necessa
ria ⁊ vtilia. que ꝑ tũc essent frustra ⁊ inutilia.
sicut apparet de mẽbris genitalibꝫ. de dentibꝫ
⁊ intestinis. Sꝫ de⁹ ⁊ natura nihil faciũt fru Solutio
stra. vt dicit̃ de ce. ⁊ mun. ergo ⁊c. ¶ Ad pri/ Ad.1.
mum dicendũ q̃ in quibus cũqꝫ materia ꝑha
bita nõ sufficit in illoꝝ resurrectõne deus illã
modicã materiã prehabitã in seipa miraculo
se multiplicat. donec sufficiat ad talẽ perfectã
staturam ⁊ figurã ad quã ille homo venisset
per naturam. si absq̃ erroꝛe nature ⁊ sine om/
ni impedimento triginta annis vixisset.

Ad.2. ¶ Ad secundū dicendū q̃ illud qd̄ comestū est. vel erat de veritate nature i vno. ⁊ superfluū i altero. ⁊ tūc resurget i illo de cui⁹ veritate nature dicit fuisse. vel erat de veritate nature in vtroq̃. ⁊ hoc dupliciter. q̃ vel erat eque d̄ veritate nature in vtroq̃. vel in vno magis q̃ in alio. ¶ Ad cui⁹ intellectū est aduertendū q̃ humidū radicale. puta illud qd̄ ples ꝯsequit a parētibꝫ p actū virtutis generatiue. est magis de veritate nature q̃ illud quo postea auget qd̄ ꝯsequit p actū virtutis nutritiue. ¶ Do do ponat casus q̃ paruul⁹ hodie nat⁹ comedat a viro ⁊ mliere. ⁊ illud qd̄ fuit humidū radicale in illo puulo cōuertat in sanguinē mēstruū in muliere. ⁊ i viro in semē virile. Quo facto cognoscat vir iste illā mulierē. ⁊ ꝯcipiat tūc illud idē qd̄ pri⁹ fuit materia humidi radicalis i ple comesta. hoc erit postea etiā materia humidi radicalis in ple cōcepta. Quo casu posito tūc resurget in ple comesta. quia aīa illi⁹ pri⁹ habuit habitudinē ad illā corpalem portionē q̃ aīa plis sequētis. ¶ Si aūt in vno est magis d̄ veritate humane nature. tūc in illo resurget. ⁊ si alteri ñ sufficit residua materia p pfecta statura ⁊ figura sui corpis. tūc de⁹ per suā potentiā multiplicabit hmōi materiā donec sufficiat. ¶ Ad tertiū nego antecedēs. Ad pbationē dicendū q̃ q̃uis talia mēbra in statu illo nō d̄seruiūt ad eundē vsū ad quē i statu isto deseruiūt. tamē nō erūt frustra. q̃ ipis cōplebit pfecta hūani corpis figura. Sicut em̄ ocul⁹ i homīe picto quāuis nō eliciat actū vidēdi. tamē nō est frustra. q̃ deseruit ad cōplendū figurā hois iuxta intentionē artificis. Sic in pposito ⁊c.

De hūido radicali ab sumpto.

Ad.3.

Articulus secund⁹.

Quantū ad secūdū

articulū breuiter dico q̃ loc⁹ reprobꝫ seu dāmatoꝝ est infernalis ignis. ad quē locū etiā cū suis corpibꝫ detrudent p sententiā extremi iudicij dicente christo Matth. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. ¶ Sz qualis sit iste ignis. ⁊ vbi sit. patebit circa distinctionē prime sequentē. in qua tractat de habitaculis animarū post pseētē vitā.

Articulus tertius.

Quātū ad tertium

articulū pono duas cōclusiones. ¶ Prima est q̃ corpora damnatoꝝ patient pēna maxima ab igne ifernali. Quia sicut corpora beatorum se habebūt ad gloriā. sic se habebunt corpora damnatorū ad pēnā. Sed corpa beatorum glorificabunt celesti gloria que est sūma gloria corporalis. ergo corpa damnatoꝝ punient infernali pena que est maxima inter omēs pēnas quibꝫ corpus potest affligi. vt testant omēs doctores sancti. ¶ P. sicut anime beatorū meruerūt mediātibꝫ suis corpibꝫ. sic anime reprobꝫ peccauerūt ⁊ demeruerūt mediantibꝫ corporibꝫ suis. ergo sicut corpa beatorūz resuscitabunt ad percipiendū maximū premiū. sic corpora reprobꝫ resuscitabūtur ad percipiēdū maximā penā. que cōmuniter pena ignis solet appellari. ¶ Forte dicet cōtra istā cōclusionē. q̃ in essentialiter ordinatis cessante primo ⁊ suprioꝝ. necesse ē omē inferi⁹ ⁊ posteri⁹ a sua opatōne cessare. Sz mot⁹ celi est ordine essentiali prior omnibꝫ motibꝫ istorum inferioꝝ. qui quidē motus celi cessabit i die extremi iudicij. igit post illū diē ignis nō poterit agere in corpa reprobꝫ. Maior patet. q̃ si posteri⁹ posset suā operationē exercere sine priori. tunc nō dependeret ab eo. nec p ꝯsequēs essz ordine essentiali posteri⁹ eo Minor quantū ad primā partē cōcedit ⁊ cōmuniter ponit tam a theologis q̃ a philosophis. Sz quantū ad secundā partē a theologis cōmuniter est cōcessa. ⁊ trahit a sacra scriptura. Apocal. x. vbi iurauit angel⁹ p viuentē in secula seculoꝝ. quia temp⁹ ampli⁹ nō erit. nec p cōsequēs erit mot⁹. cū omis mot⁹ fact⁹ a creatura tēpore mensuret. ¶ P. ignis inferni nō est corpalis. ergo nō est actiu⁹ in corpa reprobꝫ. Cōsequētia patet. q̃ actiuū ⁊ passiuū debent cōmunicare in materia. sed qd̄ nō est corporale nō cōmunicat i materia cū corpe. Antecedēs habet autoritate augu. qui sup Gen. ait. Substātiā inferioꝝ spiritualē esse arbitror nō corpalē. Et idē augustin⁹ in li. de spiritu ⁊ anima ait. Nō sunt corpalia sz corpibꝫ similia quibꝫ anime defunctoꝝ exute afficiuntur. Sed eodē igne afficiunt anime exute et corporibꝫ cōiuncte. ¶ Idē patet p Damas. qui i lib. q̃rto ait. Tradet dyabol⁹ ⁊ angeli ei⁹ in ignē eternū. nō materialē qualis est apud nos. sed qualē vtiq̃ deus nouit. ¶ Itē gregorius in lib. dyalogoꝝ ait. Ignis iste cū sit incorpore⁹ in semetipo reprobos cruciabit. ¶ Ad primū dicendū q̃ licet maior sit vera manēte hoc ordine rerū ⁊ cursu naturali. tamē mutato isto ordine tūc nō est ꝓ'a. Ad pbatōez dicēdū q̃ i punitōe reprobꝫ ignis infernal' absoluit p diuinā potētiā ab isto ordine ⁊ ab hmōi dependētia qua in sua operatōne a motu celi dependet. non enim quo ad hoc agit iplē ignis

1

Instantia 1

2

Solutio Ad. 1.

Ad.2. in virtute celi. sz in virtute dei. ¶ Ad secūdū nego antecedēs. Ad ꝓbationē dicendū q̃ ignis infernalis vel infern⁹ potest dupliciter cōsiderari. Uno modo fm se ⁊ in ꝓpria sua substantia. ⁊ sic vere est corpalis. Alio modo q̃ntū ad passionē quā infligit his qui ex ordine diuine iusticie sue actōi subijciunt. ⁊ sic dicit spūalis. qz vt cōmuniter dicit hmōi passionē nō infert actione reali. sz intētio naturali. Et ꝑ hoc patet ad autoritates augu. ⁊ grego. qz ipi nō loquunt de isto igne fm q̃ habet esse in se. sz fm q̃ habet esse in ipo patiēte. ⁊ hoc esse est intētionale ⁊ ꝑ cōsequēs spūale. ¶ Ad dictū dam̄. dicendū q̃ ipe nō negat simpliciter illū ignē esse materiale. sz solū negat eo modo quo iste ignis est materialis qui est apd nos. qz ignis inferni habz materiā stabilē ita q̃ nō indiget quotidie nouo cibo seu fomēto sicut ignis qui est apud nos. ¶ Cōclusio secūda est q̃ corpora reprobōz post diē iudicij nūq̃z corrumpent licet maxime affligant. Quia pena eoz erit eterna. ergo ipa nō erūt vnq̃z corrupta. Consequētia patet. qz cū pena sit accidens patiētis. ipa nō potest ꝑpetuari nisi ipo patiēte perpetuo manēte. Antecedēs habetur Matth. xxv. vbi de reprobis dicit. Ibūt hi in supplicū eternū. Et Isa. vltimo. c. dicit. Ignis eoz nō extinguet. ¶ Pullud qd̄ sic afligit q̃ nō cōsumit hoc ex sua afflicōne non corrumpet. corpora reprobōz post diē iudicij sic affligent q̃ nō cōsument. Maior patz. Et minor ꝓbat. quia iob. x. vbi satis ꝓlixe describitur pena hois reprobati inter alia dicit sic. Luet omia que fecit nec tamē cōsumet. ¶ P. incorruptibilitas quā. i. ad Chor. xv. aplus ꝑdicat per mortuoz resurrectionē esse ventura. nō solū verificat quantū ad animā. qz etiā ante resurrectionē anima homis fuit incorruptibilis. sed verificat quantū ad totū cōiunctum. Sz totū cōiunctū nō posset esse īcorruptibile si ipm corp⁹ homis quādoq̃z corrūperetur. ¶ Forte dicet q̃ prima cōclusio huic cōclusioni cōtradicat. qz omē corp⁹ qd̄ a corpali igne est vere ⁊ intēse passibile. hoc est ab eo vere corruptibile. Sz corp⁹ cuiuslibet reprobati est intēsissime passibile ī inferno a corpali igne. vt dicit prima cōclusio. ergo erit ab eo corruptibile. cui⁹ oppositū ponit ista cōclusio Maior patet. qz esse impassibile videt eē cōsequēs necessariū ad esse incorruptibile. Unde bene sequit. corp⁹ glorificatū est incorruptibile. ergo est impassibile. ita q̃ necessaria cōsequētia cōuincit habere dotē impassibilitatis. Enā corp⁹ celeste est incorruptibile. ergo necessario est impassibile. Cōsq̃ quāuis spera ignis attingat corp⁹ lune. tamē corp⁹ lune nihil patit ab igne. eo q̃ sit incorruptibile. ergo arguēdo ab opposito cōsequētis sequit. illud est passibile. ergo est corruptibile. ¶ P. omē cōpositū ex cōtrariis fm sui naturā est corruptibile. ⁊ ꝑ cōsequēs tandē corrumpet nisi dos impassibilitatis supnaturaliter sibi cōferat. Sz corpa reprobōz sūt cōposita ex cōtrariis. ⁊ ipis ñ cōfert dos impassibilitatis. qz talis dos tantūmodo inuenit in corpe glificato. q̃ zc. ¶ P. oīs passio igne facta abijcit a sbstātia. Sz corpa dānatoz cōtinue sustinēt passionē illatā ab igne q̃ ꝑpter cōtinuā abiectionē sue substātie tandē penit⁹ cōsument. ¶ P. agēs ꝑdominās patiēti assimulat sibi passū. ⁊ tandē cōuertit ipm ī ꝓpriā suā naturā. Sz ignis inferni ꝑdominat illis corpib⁹ ⁊ agit ī ea. ergo videt q̃ talia corpa cōuertant in ipm ignē. ⁊ ꝑ cōsequēs ī suis naturis ꝓpriis corrumpent. ¶ P. intēsus dolor est via ⁊ quasi dispositio ad mortē Sz dolor inferni est intēsissimus dolor. ergo zc. ¶ P. si corp⁹ damnati homis semp̃ duraret tūc esset infinite virtutis. Cōsequēs est falsz. vt de se patet. Probatio cōsequētie. Positis ei duabo reb⁹ quaz vna potest durare ꝑ vnū annum ⁊ nō ampli⁹. alia vero potest durare vel habet vigorē durādi ꝑ duos annos. tūc planū est q̃ secūda est maioris virtutis q̃z prima. qz vigor quo durare potest ꝑ vnū annū adequat totū vigorē prime. ⁊ ꝑ cōsequens toto illo vigore quo durare potest secūda ꝑ aliū annum excedit vigorē prime. Et eadē ratōne si ponit tercia q̃ durare poterit ꝑ tres annos illa excedit secundā. Et sic deinceps in infinitū Ergo si aliqua res durare poterit in infinitū illa habebit virtutē infiniti vigoris. q̃ nō pōt cōpetere alicui creature ¶ P. nihil impedit ꝑpetue ne tendat in illud ad qd̄ naturaliter inclinat. Sz omē corpus humanū naturaliter tendit ad corruptionē ergo nō impedet perpetua corruptōe. ⁊ ꝑ cōsequēs quādoq̃z corrumpet. Maior patet. qz quādocūq̃z aliqua res impedit ne ꝑtingat ad illud in qd̄ naturaliter tēdit. tūc violēter impedit. Sz nullū violentū potest esse ꝑpetuū. vt dicit ꝑmo celi Probatō minoris. qz q̃ncūq̃z aliq̃ res sino naturali cursui ⁊ suis naturalib⁹ ꝓncipijs derelicta tēdit ī aliq̃d. tūc naturalit dicit tēdere ī illud. Sz qd̄libet corp⁹ hūanū suo natali cursui derelictū tēdit ī corruptōez. q̃ zc. ¶ P. omē corp⁹ habēs materiā cū annexa sibi ꝓpriatōe

Ad.2.

Cōclusio secūda.

1

2

3

Instantia 1

7

est ppie corruptibile. Sed corp⁹ cuiuslibet dãnati habet materiã cũ priuatõe annexa. ꝗ ꝛc. Maior patet. i. phisi. ⁊ in mlris alijs locis phic. Minor pbat. qꝛ si materia dãnati corporis nõ haberet annexã priuatõem. tũc ñ posset alterari. ppter hoc em corpus celeste dicit alterãs inalterabile. qꝛ dato ꝙ habeat materiam. tñ hmõi materia nõ habet priuatõem annexã. ¶ P. ex hꝯ aliqd corp⁹ dicit incorruptibile. qꝛ sua forma ita satiat eⁿ materiã ꝙ non potest appetere aliã formã. Sed materia corporis dãnati nõ videt magis esse satiata forma q̃ fuerat hic i via. qd patet ex hoc. qꝛ non est min⁹ passibilis q̃ fuerat hic i via. ¶ P. q̃cunq̃ diuino iudicio ẽ iudicat⁹ ad maximã pnã. ille a pena mortis nõ debet esse immunis. Sz quilibet damnat⁹ est diuino iudicio determinat⁹ ad sustinendũ maximã pnã. ꝗ ꝛc. Minor ẽ nota cuilibet fideli. Maior ẽ pbo. qꝛ pena mortis est sũma omniũ pnarũ. Propter hꝯ em dicit. iij. ethico. ꝙ omniũ terribiliũ termin⁹ mors est. ¶ P. ista videt esse intẽtio beati augustini in lib. de natura bonⁿ. vbi aut. ꝙ reprobi qꝛ volẽtes corrupti sũt in pctis. in uiti corrũpent in penis. ¶ Sz q̃uis ista ab aliquibꝯ hereticis p errorꝭ sui velamine possint adduci. tñ ñ ꝛcludũt. Qꝛ ꝙ reprobi post mortẽ resurgãt patet ex pcedenti q̃stione. Quãt post hmõi resurrectõem in suis penis ppetue remaneãt. patet apoc. ix. vbi de damnatis hominibꝯ dicit. In diebꝯ illis querẽt homines mortẽ ⁊ nõ inuenient illã. ⁊ desiderabũt mori ⁊ fugiet mors ab eis. ¶ Possibilitatẽ etiã isti⁹ .s. ꝙ corpa reprobꝯ nunq̃ cõsumentur quãuis ppetuo igne crementur. declarat beat⁹ augustin⁹ in lib. de ciui. dei. mltiplici exẽplo ex his q̃ videm⁹ etiã in rebꝯ naturalibꝯ. Nã salamãdra viuit i igne ⁊ nõ cõsumit ab igne. ¶ Item aurꝯ rutilat in igne. ⁊ nõ ꝛsumit ab igne. ¶ Item ponit exemplũ de montibꝯ sicilie. q̃ vt ait aug. ab antiq̃ssimis tẽpꝯibꝯ arserũt. ⁊ tñ nõdum cõsumpti sunt. ¶ Et si de illis montibꝯ mirabat augustin⁹. mlto magis nos mirari possumus. qꝛ nec hodierna die apparet ꝛsumptio illoꝝ montũ. quãuis eoꝝ cõtinua inflãmatio videat. ¶ P. in legẽda sancti nicolai legit ꝙ in partibꝯ oriẽtis quidã ignis inuenit qui manũ sibi appositã vehemẽter affligit. ⁊ tñ de hmõi manu sibi apposita nihil cõsumit. Ex quibꝯ omnibꝯ apparet satis esse possibile. ꝙ corpora reprobꝯ igne perpetuo cruciant. q̃uis quo ad eoꝝ substantiã minime corrumpant.

Solutio Ad. 1.

Ad primũ dicendũ. ꝙ posito ꝙ maior esset vera supposito naturali cursu rerꝯ quẽ p nũc cõmuniter videm⁹. tamẽ isto cursu mutato ñ est vera. qꝛ nulla causa secũda agit nisi put recipit influentiã cause pme. vt patꝯ p autorẽ de causis. hmõi autẽ influẽtia pcedit a pma causa que est ipe de⁹ libere ⁊ nõ ex necessitate natu re. vt patet ex his que dixi lib. ij. dist. i. q. ij. arti. iij. igit de⁹ potest per liberã suã influentiã igne coopari tali modo vt corpi humano inferat passionẽ maxime afflictiuã ꝙ tamẽ ex hoc nõ coopabit ei vt inferat corruptionẽ. Et similiter poterit influere humano corpi ad hoc vt recipiat ignis vel cuiuscũq̃ alteri⁹ corpis actionẽ put est afflictiua. nõ influendo eidẽ corpori ad recipiendũ hmõi actionẽ put est corruptiua. Quãuis em fm cursũ nature cõmune si quis gladio pforaret corpus alicui⁹ hominis. iste sua actõne ita inferret tali homini lesionẽ ꝙ etiã necessario inferret corruptionẽ. tamẽ si de⁹ influeret illi cordi ad recipiendũ hmõi pforationẽ put est lesiua seu afflictiua. ⁊ non put est corruptõnis inductiua. tunc si omni die corpus illi⁹ hominis centies penetraret. quãuis multũ ex hoc affligeret. tamẽ nunq̃ ppter hmõi lesiuas penetratõnes moreretur. Sic in pposito ꝛc. ¶ Ad pbationẽ dicendũ ꝙ esse impassibile nõ est necessariũ cõsequens ad esse incorruptibile. supposito ꝙ diuina influentia assistat rei ad recipiendũ actionẽ agẽtis put est passionis illatiua. ⁊ nõ put est corruptiua. hoc em posito tũc res est incorruptibilis. quãuis sit vere passibilis. ¶ Ad secundũ dicendũ ꝙ maior nõ est vera cessante motu celi ⁊ mutato ordine rerꝯ modo predicto. Ad. 2.

¶ Ad terciũ dicendũ ꝙ maior nõ est ꝛa supposito ꝙ deus influat ad hoc ꝙ fiat passio. ⁊ nõ influat ad hoc ꝙ substantie fiat abiectio. Ad. 3.

¶ Ad quartum dicendum ꝙ quãuis agens ex hoc dicat pdominari patienti ꝙ imprimit ei suã similitudinẽ. tamẽ nõ cõuertit ipm i naturã suã ex hoc ꝙ imprimit ei suã similitudinẽ quantũ ad formas accidẽtales. nisi etiã talis impssio fiat quantũ ad formã substãtialẽ. Cũ igit de⁹ fm fidẽ nostrã nõ cooperet infernali igni ad hoc ꝙ suã formã substãtialez inducat in corpa damnatorꝯ. ꝛz solũ cooperet ei ad hoc. vt in hmõi corpora inducat suas formas accidentales. ⁊ hoc vel realiter. vt dicit vna opinio. vel intentõnaliter vt ponit alia opinio. igit quãuis ille ignis hmõi corpa affligat in ducendo q̃litates valde lesiuas. ipa tñ nõ cuertit i naturã ignis. nec p ꝛsẽs hmõi corpa p corruptõem recedẽt a ppis suis natis Ad. 4.

Ad.5. ¶ Ad quintū dd. q̃ maior ñ est vniū salit va
q̃ qñq̃ mediāte intenso dolore aliq̃s curat a
mortali dispositōe. ¶ Dato etiā q̃ illa maior
esset vera fm ordinē nature. tm̄ nō esset vera
fm ordinē diuīe iusticie. Cū ḡ corpa reprobō
rū ab igne inferni grauissime patiant nō fm
ordinē nature. sz fm ordinē diuīe iusticie. iō
Ad.6. ꝛc. ¶ Ad sextū nego ꝛsequentiā. Ad pbatio
nē dicendū q̃ ex maiori duratōe nō pt argui
maior virt⁹ in vigore. q̃ sep⁹ videm⁹ q̃ res q̃
est minoris virtut⁹ ꝛ vigoris diuti⁹ durat. q̃z
illa q̃ est maioris virtut⁹ ꝛ vigoris. citi⁹ ei cor
rumpit hō viu⁹. q̃z vilis lapis in q̃ est hō pi
ctus vel sculpt⁹. Et qñ dicit q̃ vigor quo res
duor annor durauit p vnū annuz adequat
ꝛc. dico q̃ ex hoc nō habet adequatio virtut⁹.
quāuis habeat cōmēsuratō duratōis. nec ex
h̄ q̃ durat p annū sequentē excedit in virtute
q̃uis excedat in duratōe vel in virtutis cōti
nuatōe. q̃ nihil prohibet rem minoris virtutis
qñq̃ longiori tpe durare. ꝛ h̄ vel q̃ magꝭ elō
gata est a suo ꝛtrario. vel q̃ magꝭ ꝛseruat ab
extrinseco. ¶ Ex hoc etiā iste mod⁹ arguendi
patet esse falsus. q̃ p istū modū pbaret q̃ nul
la substātia creata esset incorruptibilis. cū nul
la talis substātia sit infinite virtut⁹ in vigore
qd tm̄ falsū est nō solū apud theologos: verū
etiā apud phos q̃ ponūt celū esse incorrupti
bile. ꝛ aiam intellectiuā ꝛ quālibet intelligen
tiā. ¶ Etiā dato q̃ istud esset alicui⁹ apparē
tie agentibꝫ ꝛ patientibꝫ derelictis suis cursi
bus naturalibꝫ. tm̄ istis reductis ad diuinaz
potentiā. tūc ista deductio nulli⁹ est apparen
tie. q̃ de⁹ rem minime virtutis posset semp in
esse cōseruare. Et dato q̃ ex sua natura eēt cor
ruptibilis. tm̄ de⁹ posset semp suspendere actio
nē corrūpentis inq̃tū hmōi actio esset corru
Ad.7. ptiua. ¶ Ad septimu nego minorē. q̃ postq̃z
cessabit mot⁹ celi q̃ est principiū generatōnis
ꝛ corruptōis in rebꝫ inferioribꝫ tūc corp⁹ hu
manū nō tendet naturaliter in corruptionē.
q̃ fm ordinē quē p tūc de⁹ instituet hmōi cor
pus erit incorruptibile. Optet em̄ corrupti
bile hoc inducere incorruptionem ꝛc. sicut ait
apls. 1. ad Thoz. xv. Ad pbationē patet. q̃
nō arguit nisi d naturali cursu rerū quē p nūc
videm⁹. ꝛ nō de illo cursu quē post hāc vitaz
Ad.8. expectam⁹. ¶ Ad octauū nego minorē. q̃ pri
uatio nō dicit solā carentiā alicui⁹ forme. sed
dicit carentiā cū aptitudine ad eā. vt patet. i.
phisi. Sz materia illoz corporū post mortuo
rū resurrectionē q̃uis multis formis substā
tialibꝫ careat. tm̄ ad nullā habet aptitudinem
naturalē. cui⁹ ratio est. q̃ omī aptitudini na
turali se tenēti ex pte potētie passiue respōdet i
natura aliq̃ potētia actiua qua hmōi aptitu
do est ad actū reducibilis Sz cessante motu
celi. tūc in tota natura creata nō apparet aliq̃
potētia actiua qua possit aliq̃ alia forma sub
stantialis induci in materiā illoz corporū. er
go p tūc nō erit in illis corpibꝫ aptitudo na
turalis ad formas substātiales quibꝫ carent.
¶ Forte dicet q̃ virtute diuīa possūt alie forme substātiales induci i materiā illoz corpo
rū. ḡ hmōi corpa saltē in ordīe ad diuīnā po
tentiā habēt aptitudinē ad recipiendū alias
formas substātiales. ḡ ꝛc. ¶ Rūdeo q̃ talis
aptitudo ñ est naturalis. sz solū obedientialis.
ꝛ hec aptitudo nō ponit in descriptōe priuati
onis. alias priuatio esset ānexa materie celi. q̃
etiā in materia celi est obedientialis aptitudo
ad recipiendū omnē formā quā de⁹ voluerit
inducere in ipam. ¶ Ad pbationē minoris
cū dicit. si nō haberet priuationē annexā. tūc
nō posset alterari. dicēdū q̃ loquēdo de priua
tione forme substātialis. tūc falsa est ꝛsequentia
q̃ dato q̃ aliq̃ corpalis substātia non habeat
naturalē aptitudinē ad aliā formā substātia
lē. tm̄ ex h̄ nō sequit q̃ nō possit alterari. q̃ al
teratio nō est mutatio fm formā substātialē
sz solū fm accidentalē. Corpa igit damnato
rū vere alterant q̃uis nō corrūpant. q̃ nō so
lū calore verū etiā frigore patiunt. iuxta illud
Job. xxiiij. de aqis niuū vadunt ad calorē ni
miū. tm̄ nō corrūpunt. q̃ talis alteratio nō di
sponit ad corruptionē. vt patet ex solutōe pri
mi argumēti. ¶ Ad nonū dicendū ad maio
rē q̃ nō solū corp⁹ pt esse incorruptibile ꝓpter
satietatē siue materie. sz etiā ꝓpter mutationē
ordinis virtutū actiuarū potentiū corrūpen
tē corp⁹. ꝛ ꝓpter h̄ q̃ de⁹ pt suspēdere actionez
cuiuslibet agētis respectu talis corpis inq̃tū
hmōi actio pt esse corruptiua. dato q̃ nō su
spendat eā. sz pot⁹ p omīpotētie sue influētiā
coagat ei inq̃tuz est afflictiua seu alteratiua.
¶ Etiā minor nō est vera. q̃ appellādo ma
teriā satiatā q̃ nō habet naturalē aptitudinez
ad aliā formā substātialē. tūc materia corpis
dānati erit satiata. q̃uis in via nō fuerit satia
ta. q̃ ꝓpter causas ꝓdictas tūc nō habebit na
turalē aptitudinē ad aliā formā. q̃uis in via
habeat hmōi aptitudinē. ¶ Qz autē manet
passibilis passione afflictiua. h̄ nō est ex natu
rali rerū ordine. sz ex diuina volūtate. ꝛ ex or
dine diuine iusticie. ¶ Ad decimū dicendū
q̃ q̃uis dānati non corrūpant q̃tū ad sbam

Instantia

Solutio

Ad.9.

Ad.10.

suā. tñ nō sunt īmunes a pena mortis. semper em dānati sustinēt talē penā q̄ multo maior eē videt q̄z sit pena hoīs morientis. Propter qd̄ pena dānatoꝝ dicit mors ppetua. qz z si ñ formaliter. tñ equivalēter includit penā cuiusli/
Ad.II. bet mortis tpaliter trāseuntis. ¶ Ad vndecimū dicendū q̄ beat⁹ augustin⁹ nō loquit ibi de corruptōe substātie. sz de corruptōe seu priuatione oīm accidentiū ad quietē z felicitatē spectantiū. qz sicut in p̄senti vita ipi reprobi voluntarie sunt corrupti q̄z tū ad bonū virtutis et meriti. sic i futura vita inuiti corrūpent z spoliabunt q̄z tū ad bonū felicitatis z p̄mij.

Articulus quart⁹. **Quātū ad quartuz** articulū necesse est quēlibet fidelē xpianū fateri aiaz homīs dānati etiā q̄n est a corpe separata pati ab igne infernali. alias nō possem⁹ salvare euangelicā veritatē. Qz vt ptz Lu. xvi. aia diuitis cruciabat infernalib flāmis. ergo zc. ¶ Istud etiā patet auctoritate beati augustini in lib. de ciui. dei. vbi ait. Adherebūt spirit⁹ incorporei corporeis ignib cruciādi. accipientes ab ignib penā. nō dantes ignib vitā. ¶ Sz vt mod⁹ appareat q̄ ignis agit i spiritū. ideo arguā ꝓtra istā ꝓclusionē. z argumentis rñdendo tangā illū modū ¶ Ex intentōe
Instantia 1 igit hereticoꝝ infernalē penā negantiū pt argui sic. Si ignis agit in spūm. aut h̄ facit virtute corpali: aut spuali. Si corpali. tūc nulla erit ꝓportio inter ignē agentē z aiam patientē qd̄ est inconueniēs. qz ad h̄ q̄ agēs agat z patiens patiat. optet esse ꝓportionē inter ea. Si spūali. tūc accidēs esset nobili⁹ suo subiecto.
2 qz spūale est nobili⁹ corpali ¶ P. omē agens corporeū agit p ꝓtactū. Ista patet p̄mo d̄ generatōe. Sz inter ignē corporeū z spūm ñ pt
3 esse ꝓtact⁹. ḡ zc. ¶ P. solū illa q̄ cōtingant i materia agūt z patiunt ad inuicē. Ista patet per aresto. in multis loc̄ phie. Patet etiā p boetiū in lib. d̄ duab natur. Sz aia separata vl spūs nō habet materiā cōmunē cū igne ¶ P. omē
4 agēs p̄stanti⁹ z nobili⁹ est passo. Ista patet p augustinū. ij. sup gen. z. vi. musice siue. Patet etiā p aresto. ij. de aia. Sz ignis nō est nobilior spū. igit ignis nō pt agere in spūm ¶ Nis z alijs sil'ib sophismatib poterāt aliq̄ phi ac etiā falsi xpiani mouēri q̄ dicebāt nullā sbaz separatā a materia posse pati aliq̄ pena. ¶ Sz
Cōtra hereticā opinionē. istud nō valet. Qz opposita apta nata sunt fieri circa idem. cū igit sba separata sit capax delectationis. igit etiā est capax pene. z p ꝓsequēs
1 nō est impossibile sbam a materia separatā pati aliquā penā. ¶ Nec valet si dare⁹ instātia de deo q̄ sume delectat. vt patz. xij. metha. z tñ nl la pena pt cadere i ipo deo fm q̄ de⁹ est. qz delectatio dei idē est qd̄ essentia dei. z iō hmōi delectatōi nihil est ꝓriū. nulli⁹ autē creature delectatō est idē qd̄ essentia sua. z ideo tali delectationi pena pt esse ꝓria. ¶ P. omē qd̄ cōtingit 2
amare illud q̄ pt p̄uari. z qd̄ ꝓtingit odire illud qd̄ ꝓ volūtatē suā sibi pt ꝓiūgi. h̄ pt penā pati. Sz virtute diuīa spūs a materia separatus pt p̄uari aliq̄ qd̄ amat. z pt ꝓ suā volūtatē cōiungi ei qd̄ odit. ḡ nō ē impossibile talē spūm pati. Maior patet. qz q̄z to res magis amat: tāto ei⁹ p̄uatōe amās magis affligit. z quāto aliq̄d magis odit tāto odiēs magis torquet si ꝓ volūtatē suā sibi ꝓiungit. Minor etiā patet. qz si dat oppositū. tūc de⁹ nō esset omīpotens nec ei⁹ virt⁹ esset infinita. ¶ Et ex h̄ etiā patz Mod⁹ q̄ patiūt spiritus dānatoꝝ.
quō de facto aia a corpe separata vl etiā ipe de mon patiunt. z q̄z tū ad penā dāni z q̄z tuz ad penā sensus. Patiūt em penā dāni ex eo q̄ se p petue p̄uatos cognoscūt eterne felicitatis quiete. z sūmi boni seu vltimi finis delectabilissima fruitione. quā naturaliter omīs creatura intellectualis affectat. Et patiunt penā sensus. ex eo q̄ ꝓ eoꝝ volūtatē flāmis infernalib cōiungūt. q̄s quidē flāmas ꝓtinue apphendūt p modū sūme odibilis z maxīe nociui ¶ Ista tñ ꝓiūctō flāmaꝝ infernalū aliter se habz ad aias z demones q̄ p nūc sūt i inferno. z aliter ad demones q̄ sunt i isto aere p nro exercitio. Nā hi q̄ sūt in inferno ꝓiūcti sunt talib flāmis localit z mētaliter. Sz hi q̄ h̄ sunt nobiscū hmōi flāmis ꝓiungunt ñ localit. qz alias hmōi flāme cōburerēt hūana corpa vexata p demonia. etiā incenderēt aerē circa nos quē inhabitāt hmōi demones. Sz ꝓiungunt mentaliter. Qz sicut boni angeli q̄ mittunt ad nos p nra custodia q̄n sunt apud nos nō sunt in celo localiter. tñ sunt i celo mētaliter. nc carēt celoꝝ gloria z felicitate eterna. sic mali angeli q̄n sunt apud nos sunt in flāmis infernalib mētaliter. qz diuīo iudicio apphensio illarum flāmaꝝ ꝓtinue ipis imprimit. q̄ impssione ipsi affligunt sine intermissione nō min⁹ si de⁹ voluerit q̄z si hmōi flāmis localiter iūgerent. Agit em hmōi ignis in spūm damnatū sicut diuīe volūtatis instrumentū. ideo nō minus pt agere in spūm localit absentē. q̄z in p̄sentē. qz virt⁹ diuīa nō est alligata p̄sentie locali. iō nō min⁹ in absentē q̄z in p̄sentē demonē pt de⁹ mediantib hmōi flāmis imprimere penam

infernalē. Et hꝰ modo ꝑt intelligi illud vulgatū ꝓuerbiū quo dicit q̃ dæmon portat ignē infernalē secū quocūq̃ vadit. ¶ Ad primā instantiā dicendū q̃ illa diuisio est insufficiens qz dabit tertiū mēbꝝ. s. q̃ simꝶ agat ꝓ virtute corporali z virtute spūali. qz q̃ꝫuis ille ignis agat in spūm virtute corpali. hꝰ tñ non facit nisi vt innitit virtuti spūali. puta vt tanq̃ instrumētū diuine iusticie in hmōi actōne dirigit singulariter z mouet a diuīa volūtate ¶ Ad primā partē minoris dicendū q̃ licz virtꝰ corpalis ipiꝰ ignis nō sit ꝓportionata ad hꝰ vt agat in spūm. tñ vt innitit volūtati diuīe tanq̃ instrumentū suo principali motori. sic sufficiētē habet ꝓportionē ad agendū in spūm ¶ Ad ꝓbationē secūde ꝑtis negāda est ꝯsequētia. qz illa virtꝰ spūalis nō est accidēs ignis. nec est subiectiue i ipo igne. cū sit realiter ipa volūtas diuina. ¶ Ad secundū nego minorē. qz licet ignis nō possit tangere spūm vt innitit virtuti ꝓprie. tñ hoc poterit vt est instrumentū virtutis diuine ¶ Etiā dato q̃ nō tangat spūm tactu naturali z materiali. tñ tangit eū tactu īmateriali vt apphendit a spiritu dānato tāq̃ instrumētū executiuū diuīe iusticie ipi spiritui dānato sūme displicibile. ¶ Ad terciuz dicendū q̃ quāuis maior sit vera loquēdo de agentibꝫ naturalibꝫ vt suis ꝓprijs virtutibꝫ innituntur. tñ nō est vera vt a virtute diuina instrumētaliter dirigunt. ¶ Ad quartū dicendū q̃ q̃ꝫuis maior sit aliquo modo ꝓa d agēte principali. tñ nō est vera loquēdo de agēte instrumētali. nō em optet instrumētū eē simpliciter nobilꝰ eo in qd agit. sz sufficit q̃ illd sit nobilꝰ virtute cuiꝰ ipm instrumentū dirigit z mouet in hmōi actōne. ¶ Etiā minorē negāt quidā doctores dicētes q̃ ratōne peccati spūs efficit inferior z ignobilior ignē ¶ Sz ista solutio patit calūniā ex dictis beati augustini q̃. ij. de libero arbitrio ait. q̃ substātia spiritualis q̃tumcūq̃ peccet nobilior est nobilissimo corpe. igit prima solutio videt mihi esse melior z magis ad ꝓpositū. ¶ Ad argumētū ꝓncipale dicēdū q̃ postq̃ cessauerit motus celi. tūc q̃ꝫuis corpꝰ dānatū iudicio diuīe iusticie maneat passibile. nūq̃ tñ corrumpet. vt patet ex dictis i tercio articulo istꝰ q̃stionis i solutōe ꝓme instātie.

Solutio Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad principale argu.

¶ Distinctio quadragesima q̃nta.

Deterea sciē dū. Postq̃ mgr tractauit de aiaꝝ humanaꝝ ad sua corpa reuniōne. nūc i ista q̃dragesima q̃nta distinctōe insinuat qualē statū habent hūane aie q̃ sunt a suis corpibꝫ separate Et diuīt in duas ꝑtes. Qz ꝓmo tractat d̄ statu aiarū existentiū in purgatorio. Secūdo de statu aiaꝝ existētiū in inferno. dist. xlvi. ibi. Sz q̃rit. Et qz existētes i purgatorio iuuari poterūt ecclie suffragio. ideo duo facit. Nā ꝓmo mgr tractat de suffragijs ecclie militātis. Secūdo de suffragijs ecclie triūphātis. ibi. Sz iterū q̃rit. Prima i duas. Qz ꝓmo ondit qualiter aias separatas q̃tū ad eoꝝ statū z receptacula ꝓtingit variari. Secdo innuit in q̃ statu existētes poterūt suffragijs adiuuari. ibi. Neq̃ negandū est. Et hec diuidit in tres ꝑtes. Qz ꝓmo ondit q̃ sint ille aie q̃ suffragijs adiuuāt Secdo innuit ꝑ q̃ adiuuant. Tercio ostendit q̃tū adiuuāt. Secda ibi. De pōpis ꝓo. Tercia ibi. Solet moueri ¶ Sequit illa ps. Sz iterꝝ q̃rit. Et diuidit i duas partes. Nā ꝓmo ondit quō suffragia ecclie triūphantꝫ psunt aliquibꝫ defunctꝫ. Secdo quō solēt ꝓdesse etiā in hꝰ mūdo viuis. Secda ibi. Sed forte q̃ris ¶ Hec est diuisio z sniā istꝰ distinctōis i generali. circa quā q̃ro in speciali.

Vtrū suffragia viuoꝝ psint aiabꝫ defunctoꝝ ¶ Videt q̃ n. Qz sic se hnt mala ad obesse. sic bona ad ꝓdesse. sz mala viuoꝝ nō possūt nocere vl obesse defunctis. g̃ nec bona viuoꝝ possūt ꝓdesse defunctꝫ. ¶ Cōtra. suffragia viuoꝝ valēt ꝓ absolutione pctōꝝ ipoꝝ defunctoꝝ. g̃ suffragia viuorū psunt aiabꝫ defunctoꝝ. Cōseqntia patet. Sz antecedēs d̄ plano habt. ij. Mach. xij. vbi dicit. Sācta g̃ z salubris est cogitatio ꝑ defunctis exorare vt a peccatꝫ soluant. ¶ Hic primo videndū est vtꝝ aiabꝫ defunctoꝝ cōueniāt aliq̃ corpalia habitacula. ¶ Secdo q̃lia sint ista habitacula. z in quibꝫ mūdi partibꝫ sint situata. ¶ Tercio vtꝝ defunctis ꝓdesse valeāt viuoꝝ suffragia ¶ Et q̃rto vtꝝ sancti cognoscāt nr̄as p̄ces seu rogamina.

Quantū ad primū negare nō possumꝰ aias defunctoꝝ ad aliq̃ loca corpalia destinari. Nam Luc. xvi. dicit. q̃ mortuꝰ est diues z sepultꝰ est in inferno. Et ibidē dicit. q̃ lazarꝰ mortuꝰ ductꝰ est ab angelis in sinū abrae. ¶ Pro sufficiētia aūt hmōi locoꝝ est aduertendū. q̃ post mortē hoīm aie eoꝝ īmediate destinant. vel ad locū glorie. vl

Articulus primus

Nota.

ad locū pene. Si ad locū glorie. sic locꝰ aiaꝝ dicit celū empireū. Et iste locꝰ subdiuidit in nouē portōnes ꝓm nouē angelorꝝ ordines. in quibꝫ collocātur aie beatorꝝ iuxta varietatē gradūm suorꝝ meritorꝝ. vt apparet ex his q̄ dixi libro. ij. dist. ix. arti. ij. Si autē ad locū pene. hꝫ cōtingit dupliciter. qz vl'in hmōi locis est pena sensus z pena dāni siml'. vel pena dāni tm̄. Et q̄libet istarꝝ prīū adhuc subdiuidit p tpale z eternū. Et ꝓm hoc quattuor possūt distingui loca penarꝝ ipsarꝝ aiarū. ¶ Quorꝝ primꝰ est infernus ꝓprie dictus. qui est locus perpetue damnatorum. qui tam pena sensus q̄z pena damni ꝓpetue punient. Et ad hūc locum nullꝰ descēdit nisi q̄ cū mortali peccato in hac vita ꝓsonaliter ꝓpetrato sine vera pnia ab hac vita decedit. ¶ Alius locꝰ penarꝝ est locꝰ purgatorꝰ. in quo siml'est pena sensus z dāni. vtraq̄z tamē tpalis. Et ad hūc locū descendūt anime illorꝝ qui in peccato veniali ab hac vita decedūt. vel qui de suis peccatis etiā mortalibꝫ vere cōtriti nō tamē satisfecerūt. ¶ Tercius locus est limbꝰ parvulorū in solo originali peccato decedentiū. quibꝫ nulla pena sensus debetur. eo q̄ nullū cōmiserūt peccatū actuale. debet tamē eis ꝓpetua pena dāni. q̄ est carentia diuine visionis z beate fruitōnis. eo q̄ ꝓpetue peccato originali maneāt maculati. ¶ Quartus locꝰ dicit limbꝰ patrū. Ad quē locū sācti patres descenderūt anteq̄z xps virtute sue passionis ianuā regni celestis aperuit. In q̄ loco erat pena dāni tantū. z eadē tpalis. qz ad hūc locū xps post passionē suā descēdit. z sanctos patres cū ceteris fidelibꝫ ibidē existentibꝫ inde liberauit. ¶ Dic locꝰ alio nomīe dicit sinus abrae. qz abraam dicit pater fidei. eo q̄ ipe primus vnū verū deū adorauit. z ipm adorādū signaculo circūcisionis assumpto omnibꝫ suis posteris insinuauerit. Et qz ad hūc locū solū fideles z p̄destinati colligebāt. ideo hmōi locus sinꝰ abrae est appellatꝰ. ¶ Qz postq̄z xps ianuas celi aperuit. tūc sinꝰ abrae dicit locꝰ glie scilicet ipm celū empireū. in q̄ omnes purgati fideles quasi in loco quietis z trāquillitatis securissime stationis ꝓpetue letabunt. Et dicit sinꝰ trāssumptiue a maris tranquillitate. Qz ꝓm papiā. sinꝰ multipliciter dicit Et vno modo significat portū maris in q̄ naues trāquilla securitate locant. ¶ Et isto modo accipiēdo sinū abrae oramꝰ in exequijs defunctorū. vt aie eorꝝ p manꝰ sanctorꝝ angelorꝝ in sinum abrae deducant. ¶ Et ex his patet q̄ q̄nq̄z fuerūt q̄ttuor loca penarū ipārꝝ aiarꝝ post hanc vitā. s. infernꝰ: locꝰ purgatoriꝰ: limbꝰ puerorꝝ: z sinꝰ abrae. put accipiebat ꝓ libro patrꝝ. In q̄ rū primo fuit pena ꝓpetua tā sensus q̄z dāni. In secūdo pena tpalis tā sensus q̄z dāni. In tercio pena dāni ꝓpetua. Et in q̄rto pena dāni tpalis. ¶ Et qz hunc quartū locū xps destruxit quādo ad inferna descēdit. z suos fideles liberauit. ideo adhuc restāt tria. s. infernꝰ locꝰ purgatoriꝰ: z parvulorꝝ limbꝰ. Post extremū vero iudiciū nō erit vlteriꝰ locꝰ purgatoriꝰ. qz ꝓ tūc cessabit oīs pena tpalis. Ideo vltimate solū manebit infernꝰ ꝓprie dictꝰ. et parvulorꝝ limbꝰ. In q̄ quidē limbꝰ dicit esse pena mitissima. qz illorꝝ parvulorꝝ pena est sine afflictōe. eo q̄ sit sine remorsu cōsciētie. Vident enim q̄ nunq̄z fuerūt habiles ad cōsequēdā gloriā diuine visionis z eterne fruitōnis. z ideo sicut prudēs homo nō dolet nec habet in se remorsū cōsciētie de hoc q̄ nō ꝓt volare. qz videt q̄ ad hoc nō est habilis: nec vnq̄z fuit habilis. Sic in ꝓposito z c. ¶ Totaliter autē ꝓ oppositū est de dānatis in inferno. qz ipi cōsiderāt q̄ potuerūt cōsequi illā eternā iocūditatē si voluissent. Videt etiā q̄ ꝓpter peccata ab ipis voluntarie z ꝓsonaliter ꝓpetrata. ipsi priuati sunt tali beatitudine. ideo pena dāni est in eis maxime afflictiua. qz maximū facit remorsū ꝓscientie. Et ideo hmōi pena dāni q̄ ad eos appellat vermis ꝓscientie. de q̄ verme dicit Isa. vlti. Vermis eorꝝ nō morietur. ¶ Porte dicet q̄ post hanc vitā animā a corpe separatam recipi in loco corpali sit cōtra intentōez beati augustini. qui. xij. sup Gen. ait. Ad corporalia loca animā nō ferri nisi cū aliquo corpore. ¶ P. omne qd̄ habet locū corporalē hoc magis cōuenit cū illo loco qui sibi ratōnabiliter deputat: q̄z cū alio loco. sz spūs nō habet maiorē cōuenientiā cū vno loco q̄z cū alio. ergo z c. ¶ Ad primū dicendū q̄ quāuis ferri ad locū circūscriptiue nō cōueniat aie separate nec alicui spiritui. tamē ferri ad locū z esse i loco diffinitiue hꝫ ꝓuenit cuilibet creato spiritui z p ꝓsequēs etiā cōuenit ipi aie separate. vt probatur libro ꝓmo. dist. xxxvij. arti. ij. ¶ Ad secundū dicendū q̄ spūs dupliciter pt ꝓsiderari. Uno mō ꝓm substantiā suā. Alio mō ꝓm statū z opatōez quā exercet vl'q̄ circa ipm exercet. Modo licet minor sit ꝓa ꝓsiderādo spiritū ꝓm sbam suā. tm̄ q̄z tū ad statū z opationē nō est ꝓa. qz ꝓgruit spūm bonū q̄z tū ad statū suū diffiniri z determinari ad locū gloriosiuz. z ecōtra spūz malū ꝓgruit esse i loco vilissimo vt ex hꝫ maiꝰ supplicii patiat.

Infernus

Purgatorium.

Limbꝰ puerorꝝ.

Limbꝰ patrum.

Instantia 1

2

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus secundus.

Quantũ ad secũdũ

articulũ de situ ⁊ q̃litate celi empirei qd̃ est locus glie nihil dicã ad p̃sens. qz d̃ his dixi lib. ij. dist. ij. q. ij. arti. i. ¶ Restat igit solũ dicendũ d̃ situ ⁊ q̃litate locoꝝ ipi⁹ pene. ¶ Circa q̃ est sciẽdũ ꝙ fm cõmuniorẽ opinionẽ infer⁹ habet esse i medio ipi⁹ terre. Qz rõnabile esse videt ꝙ imũdis ⁊ vilib⁹ pctõrib⁹ p carcere p petuo correspõdeat loc⁹ vilissim⁹. talis aũt est i medio terre vbi tanq̃ ad sentinã feces tot⁹ mũdi conant descẽdere. ¶ P. sic videm⁹ in reb⁹ corpalib⁹. ꝙ leuia tendũt sursũ ⁊ g̃uia deorsũ. nisi ipediant. sic eodẽ mõ i spũalib⁹. Sz leuitas spũalis maxie ꝛsistit i feruida charitate. ⁊ ecõtra g̃uitas i mortal' pcti malignitate. g̃ sic descẽdẽtes i feruida charitate tendunt ad locũ summũ. ad celũ. s. empireũ. sic descẽdẽtes i mortalis pcti deformitate tendũt ad locũ infimũ. q̃ est ipi⁹ terre mediũ. ¶ Dixi aũt notãter i maiori nisi impediant. qz ante xpi passionẽ pciũ redẽptõis hũane nõdũ fuit solutũ. iõ sctõꝝ patꝝ aie q̃ruis essent informate feruida charitate. tñ ab hmõi ascẽsu impediebant. ⁊ i sinu abrae detinebant mõ q̃ dictũ est i articulo pcedẽti. ¶ Etiã hi quoꝝ charitas nõ ẽ ita feruida ꝙ i hac vita expurget aiaz ab omni etiam veniali culpa ⁊ satisfaciat de emẽda p culpis omnib⁹ faciẽda. hi inquã retardant i purgatorio donec coꝝ aie pfecti⁹ expurgent. ¶ P. p ista ꝛclusione videt esse glosa ione. ij. c. sup illo ps. pieciſti me in corde maris. ibi em dicit glosa sic. Sic cor est i medio aialis. sic ifernus i medio terre esse phibet. ¶ Dicit etiã beatus gregoriꝰ in lib. dyal'. Quid obstet nõ video vt infern⁹ sb terra esse credat. ¶ Item Isa. xiiij. dicit. Infern⁹ subt⁹ te est. Et ibi dic glosa. ꝙ infernus est sb terra. ¶ Precellẽs q̃litas isti⁹ loci est calor feruẽtissim⁹. nõ pcedens ab igne simulato ⁊ imaginario. sic q̃dã dixerũt. sz pcedẽs ab igne ꝛo ⁊ corpali. Qz sic ait augustin⁹. gehẽna ista q̃ stagnũ ignis ⁊ sulphuris dicta est. corpore ẽ ignis. Et greg. in lib. dyal'. ait. Ignẽ gehẽne corporeũ esse ñ ambigo. ¶ Iste tñ flãme nõ lucent. qz totaliter fumo sulphureo sunt obtenebrate ⁊ denigrate. Propt qd̃ fm Isid. in lib. ethi. infernus dicit q̃si int⁹ furn⁹. i. niger. nã furn⁹ idẽ ẽ qd̃ niger. ¶ Alias mltas q̃litates valde lesiuas habet iste loc⁹. q̃ꝝ recitatõez causa breuitatis omitto.

Cõclusio prima.

1

2

3

¶ Sz forte dicet ꝙ dicta i ista ꝛcl'one simul stare nõ possunt. qz dicta de q̃litate inferni videnť repugnare his q̃ dicta sũt d̃ situ ei⁹. Qd̃ pbat sic. Perpetua q̃litas cuiuslibet loci debet esse ꝛnatural' ipi loco. Sz calor excessiu⁹ non pt esse ꝛnatural' medio ipi⁹ terre. g̃ vl' loc⁹ infernj nõ erit i medio terre. vl' pcellẽs q̃litas isti⁹ loci nõ erit calor feruẽtissim⁹. Maior patet. Minor pbat. qz q̃litas cuiuslibet elemẽti maxime vigẽt i medio ipi⁹ elemẽti. Sz q̃litates ipi⁹ terre sunt siccitas ⁊ frigiditas. igit in medio terre ẽ siccitas ⁊ frigiditas ⁊ p ꝛsequẽs in medio terre nõ pt esse calor excessiu⁹ q̃ sit medio ipi⁹ terre cõnaturalis. ¶ P. infern⁹ debet durare ppetue. g̃ vel loc⁹ inferni ñ erit mediũ terre. vl' in tali loco nõ erit calor excessiu⁹. Antecedẽs patz ex fide. Cõsequentiã pb. qz nullũ violentũ est ppetuũ. Sed excessiue calidũ cũ sit ignis vl' nõ sine igne violẽter detinet in loco inferiori tot⁹ mũdi. cuiusmodi ẽ mediũ terre. g̃ excessiue calidũ nõ pt ppetue in medio terre manere. ⁊ p ꝛseqns vel i illo medio non erit infern⁹. vel infern⁹ nõ erit excessiue calid⁹. ¶ P. ignis inferni ẽ ignis corpore⁹. vt patuit ia ex dictis aug. ⁊ grego. Sz null⁹ ignis corpore⁹ pt esse ppetue i medio terre. igit infern⁹ cũ sit ppetu⁹ nõ poterit ẽ i medio terre. Maior patet autoritatib⁹ ia dictis. Minor pbatur. qz ignis cũ sit maxie actiu⁹. si essz i medio terre. tũc in successu tpis cõbureret totã terrã. ¶ Etiã qz natural' tendit sursũ. ppetue ñ maneret i illo infimo loco. ¶ Ad primũ pt dici. ꝙ licet maior sit ꝛa fm ordinẽ nature quẽ pro nũc videm⁹ in reb⁹ naturalib⁹. tñ nõ est vera fm ordinẽ diuine iusticie exercẽde circa ipos peccatores quib⁹ suis demeritis exigentib⁹ locus vilissim⁹ debet in entib⁹ corpalib⁹. ⁊ cũ h̃ maxime afflictiu⁹. ⁊ ideo talis loc⁹ debet ꝛtineri infra sperã terre rõne vilitatis. ⁊ debet ẽ plenus igne rõne afflictõis ⁊ acerbitatis. ¶ Etiã pt dici ad minorẽ. ꝙ licet excessiu⁹ calor ñ possit esse ꝛnaturalis terre tanq̃ ppria qualitas terre. est tñ ꝛnaturalis igni existẽti i ipa terra sic i fornace ipm ignẽ ꝛtinẽte. ¶ Ad ꝛcdm nego ꝛseqntiã. Ad pbationẽ nego minorẽ. qz ignis inferni tenet i medio terre ex diuina ordiatione seu fm ordinẽ diuine iusticie. igit ñ tenet ibi violẽter. qz fm auerroim sup li. celi ⁊ mũ. Quicq̃d ꝛuenit rei p causaz superiorẽ. h̃ non ꝛuenit ei violẽter. Et inde ꝛcludit ibidez cõmẽtator. ꝙ spera ignis mouet circularit nõ ex ꝑncipijs intrinsecis sue nature. qz vt sic ignis est apt⁹ nat⁹ moueri sursũ. ⁊ tñ ille mot⁹ circularis nõ ꝛuenit ei violẽter. qz ꝛuenit ei p cãm superiorẽ. puta p celũ vel p itelligẽtiã mouẽtẽ

Instantia 1

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad.3. orbē celestē. ¶ Ad terciū nego minorē. Ad p
bationē primā dicendū. q̄ q̄ꝫuis ille ignis sit
maxime actuꝰ. tm̄ ex diuīa ordinatōe sic erit
q̄ licet terrā calefaciat. ipam tm̄ nūq̄ corrūpet
Ad secundā pbationē dicēdū. q̄ licet igni na
turaliter ꝛueniat ferri sursū. tm̄ sine aliq violē
Cōclusio secunda. tia p causaꝫ superiorē pt in terra ppetue detine
ri. ¶ Sequēdo etiā cōmuniorē opinionē de
igne purgatorio est dicēdū. q̄ talis ignis est
pars pdicti ignis ifernalis. Et istud videt eē
in ētio beati grego. in lib. dyal. vbi ait. q̄ idez
ignis est inferni ⁊ purgatorij. Qz sicut sb eo
dē igne auꝫ rutilat ⁊ palea fumat. sic sb eodē
igne peccatores cremat. ⁊ electꝰ purgat. ¶ Hec
⁊ alia plura de purgatorio declarata sunt supi
us distinctōe. xxi. arti. ij. ¶ Est tm̄ aduertē
dū q̄ q̄ꝫuis istud sit verꝫ de lege cōmuni. tm̄ de
diuina dispensatōe spēali q̄nq̄ ꝛtingit oppo
sitū. iuxta qd̄ ait idē grego. in eodē lib. q̄ ger
manꝰ eps capuanꝰ in quibusdā balneis inue
nit pascasiū cardinalē. i quibꝫ balneis aīa pa
scasij suū purgatoriū patiebat. ¶ Etiā in flo
ribꝫ sanctorꝫ legit. q̄ quidā piscatores tpe ma
ximi caloris inuenerūt in aq̄s in quibꝫ pisca
bant vnā magnā massā frigidissime glaciei.
quā ipi piscatores psentauerūt sancto thibal
do epo. Quā glaciē cū eps aliquibꝫ diebꝫ re
seruasset. audiuit quandā animā clamantē d̄
illa glacie. que epo reuelauit q̄ suū purgatori
um in hmōi glacie pateret. Quā animā ad p
ces sancti thibaldi dñs liberauit. Quo facto
glacies illa mox est dissoluta. ¶ Et q̄ patꝫ q̄
extra cōmune purgatoriū aliq̄ aīe q̄nq̄ pur
gant. ⁊ hoc deꝰ permittit. vel ppter nostrā in
formationē. vel ppter ipaꝫ animaꝫ liberatio
Instantia nē citiꝰ pcurandā viuorꝫ oratōne. ¶ Sz ad
huc ꝛtra pdictā ꝛclusionē occurrit instantia
satis apparēs. Qz pene q̄ cōtingūt eodē igne
vident esse eiusdē generis. Sz pena purgato
rij ⁊ pena inferni nō sunt eiusdē generis. ergo
nō habēt esse eodē igne. Maior patet. Pro
bat minor. qz tpale ⁊ eternū nō sunt eiusdem
generis. sed pena purgatorij est tpalis. ⁊ pena
Solutio. inferni est eterna. ergo ⁊c. ¶ Respōdeo q̄ ma
ior nō est vera. Nā pene nō distinguunt di
stinctione instrumentorꝫ quibꝫ infligunt. sed
distinctōne culpaꝫ p quibꝫ infligunt. Eodē
em̄ instrumēto puta eodē gladio potest vnus
peccator decollari. et alter decorari. q̄ꝫuis iste
Tercia cōclusio. due pene distinguant genere. ¶ Limbꝫ etiā
pueroꝫ dicit esse cōiunctꝰ inferno. quāuis in
eo nulla sit pena sensus. Et sup hūc locū dici
tur fuisse sinꝰ abrae. accipiēdo sinū abrae pro
limbꝫ patrū antiquorꝫ. Qui locꝰ quāuis q̄n
q̄ dicat infernꝰ. eo q̄ christꝰ ad eū descendēs
dicat descēdisse ad iferna. tamē inter omnia lo
ca pdicta tenet partē superiorē. vt magister in
historijs testat dicēs. q̄ sinꝰ abrae erat i superi
ori margine inferni aliquantā habēs lucē si
ne omni pena materiali. in quo erāt anime pde
stinatorꝫ vsq̄ ad descensuꝫ christi ad inferos.
¶ Forte dicet. si limbꝫ paruulorꝫ ⁊ sctorꝫ pa Instantia
trū sunt in supiori parte inferni. tūc maior fer
uor caloris esset in loco paruulorꝫ ⁊ fuisset in
loco sanctorꝫ antiquorꝫ q̄ꝫ in ipo inferiori in
ferno. Cōsequēs est inconueniens: ergo ⁊ ante
cedēs. Probatio cōsequētie. qz experiēcia do
cet q̄ semp in supiori parte ignis est magꝭ ca
lidus ⁊ feruēs q̄ꝫ in inferiori ¶ Hic potest di Solutio
ci q̄ ex q̄ ille ignis est instrumentū diuine vo
lūtatis p̄ in exigentiā sue iusticie. ideo p̄m pla
citū diuie voluntatis iste ignis dirigit flāmas
suas. Cū igit placeat deo vt magni peccatores
qui i pfundo inferni sepulti esse dicunt magꝭ
patiāt ab isto igne. ideo iste ignis flāmas sui
feruoris magis dirigit ad pfundū inferni q̄ꝫ
ad superiꝰ ext emū. ¶ Et ā pt facere deꝰ q̄ hu
iusmodi flāme dirigant vius vnā extremita
tē terre. ⁊ nō ad alterā. ⁊ ī hac extremitate quā
flāme nō attingunt pt esse limbꝫ paruulorꝫ. ⁊
fuit antiquiꝰ receptaculū antiq̄ꝫ patrū. nō ⁊c.

Quātuꝫ ad terciuꝫ Articulus tercius.

articulū tria sunt videda. ¶ Primo q̄ꝫ viuo
rū suffragia sint ipis defunctis vtilia. ¶ Se
cundo q̄bꝫ defunctꝭ psint suffragia ¶ Terciō
q̄t sint suffragiorꝫ genera. ¶ Quo ad primuꝫ
pono duas ꝛclusiones. ¶ Prima est q̄ viui Conclusio prima
p suffragia seu p bona opa possunt defunctꝭ sb 1
uenire. Qz mēbra vniꝰ corpis sibi mutuo po
terūt sbuenire. Sz fideles tā viui q̄ꝫ defuncti
sunt mēbra vniꝰ corpis mistici. cuiꝰ caput est
dñs ihs xps. g ⁊c. Maior patet. Minorē āt
ponit apls ad Ro. xij. vbi ait. Unū corpꝰ su
mus ī xpo. singuli aūt alter alteriꝰ mēbra. Et
Et beatꝰ augꝰ. in quadā omelia ait. Ipe ē ca
put ecclie. nos q̄ꝫ mēbra eiꝰ. mediatore dei ⁊
hoīm ihs xps. ¶ P. ista ꝛclusio patꝫ p beatū 2
augustinū q̄ vt hic habet in lra ait. Nō est ne
gādū spūs defunctorꝫ pietate suorꝫ viuorꝫ pos
se relevari. ¶ Sz ꝛtra hāc ꝛclusionē nituntur Instantia
aliq̄ arguere autoritate sacre scripture Eccls. 1
ix. vbi dicit. Mortui nō habēt partē in h̄ se 2
culo. nec in ope qd̄ sb celo gerit. ¶ Et apoca.
xiij. dicit de mortuis. Opa em̄ illorꝫ sequunt

3 illos. g̃ nõ opa alioꝝ. ¶ Et ad Gal. vi. dicit
4 Que seminauerit hõ: hec ⁊ metet. ¶ P. idez
pbant autoritate hieronimi q̃ ait. In pseni
seculo scim⁹ siue oratõibꝫ siue ꝯsilijs nos pos
se iuuari. cũ aũt ante tr. bunal xpi venerimus.
nec iob nec daniel nec noe posse rogare p quo
cũq̃. ſz vnũquẽq̃ on⁹ suũ portare. ¶ Ad pri
Solutio Ad. 1. mũ dicendũ q̃ duplex est opus. s. op⁹ opans.
qd̃ est ipa opatio pfluens ab ipo agẽte. ⁊ op⁹
operatũ. qd̃ est ipe fruct⁹ seu vtilitas ex ipa ope
ratione resultans. Primo modo loquẽdo ꝛ
ope intelligẽda est autoritas eccl'ſ. ⁊ nõ secũ/
do modo. Qz sicut in societate mercatoꝝ so/
cij quiescẽtes habẽt ptẽ in ope opato. s. in lu/
cro acq̃sito p socios suos. q̃ laborãdo discur/
runt p diuersas mũdi partes. attamẽ nõ ha/
bent partẽ in ope opante. quia nõ discurrũt.
sed potj⁹ domi quiescũt. sic dato q̃ mortui nõ
habẽt partẽ in ope a viuis pfluente. tñ ꝛ cõ
sensu viuoꝝ possunt habere partẽ i fructu ab
hmõi ope resultãte. ¶ Ad illud ꝛ apocal'. di
Ad. 2. cendũ. q̃ ea que fiũt p ꝛfunctis possunt dici
opa eoꝝ. qz ⁊ si talia nõ sint ab ipis elicita. tñ
sunt p ipis elicita. ⁊ ipis donata. q̃ autẽ dona
ta sunt alicui iure dicunt esse sua. nõ min⁹ q̃z
ea q̃ sunt p ipm facta. ¶ Ad autoritatez aplj
Ad. 3. dicendũ q̃ existẽtes in purgatorio possũt di/
ci seminare ea q̃ in hoc mũdo p ipis seminan
tur. qz sicut dicũt iura. qui approbat illd̃ qd̃
suo nomie fit. ille iudicand⁹ est sicut si illud
psonaliter fecisset. Sz quilibet existẽs in pur/
gatorio approbat ⁊ nõ reclamat quicq̃d boni
p ipo vel suo nomie fit in hoc mũdo. ergo si/
bi est ascribendũ tanq̃z si illud pson aliter feciſ
Instantia set. ¶ Forte dicet q̃ cõsimili rõne bona opa fa
cta p illis qui sunt i iferno ꝛberẽt dici opa eo
Solutio rum. ¶ Respõdeo q̃ istud nõ est verꝝ. qz exi
stẽtes i inferno ira sunt obstinati in malo. q̃
nullũ bonũ noie eoꝝ factũ laudãt seu appro/
bant. sed potj⁹ cõtra faciẽtes blasphemãt. sic
pt haberi ex dictis Anſ. in lib. ꝛ casu dyabolj
Sicut ergo fm iura mala nomine alicuj⁹ fa/
cta que postq̃z sibi inotuerint nec laudant nec
approbant. sibi nõ imputãda. sic nec bona p
Ad. 4. dãnatis facta ipis sunt appropriãda. ¶ Au
toritas etiã hieronimi nõ est ad ppositũ. qz p
cise loquit ꝛ extremo iudicio i nouissimo die
venturo. ¶ Cõclusio secũda est. q̃ nõ solũ bo
Secunda ꝯclusio noꝝ. ſz etiaz q̃nq̃z maloꝝ hominũ opa pfunt
ipis ꝛfunctis. Qz sicut cõmuniter dicit mis/
sa a bono sacerdote celebrata quantũ ad ꝓtu/
tẽ misse nõ est melioꝝ q̃z missa celebrata a ma
lo sacerdote. Sz missa celebrata p ꝛfunctis
a bono sacerdote valet ⁊ pdest ipis ꝛfunctis
ergo etiã missa celebrata a malo sacerdote ipis
valebit. ¶ Sz huic cõclusioni videt fm ali/ Instantia
quos obuiare text⁹ scripture Iob is. ix. vbi di 1
cit. Scim⁹ aũt q: peccatores ꝛ⁹ nõ exaudit.
ſz si quis ꝛi cultor est. ⁊ voluntatẽ eius facit
hũc exaudit. ¶ P. op⁹ mortuũ nihil valz ad 2
vitã. ſz omne op⁹ peccatoris est mortuũ. qz nõ
habet aliq̃d viriditatis ram⁹ boni opis. si nõ
mãserit in radice charitatis. vt ait gregoꝝ in
omel'. sup illo verbo saluatoris. h̃ est pceptum
meũ vt diligatis invicẽ. ¶ P. bonũ op⁹ pecca 3
toris nõ pt sibi pdesse. q̃ nec alicui alteri. An
tecedẽs patet ex dictis superi⁹ dist. xv. arti. ij.
Cõsequẽtia etiã ptz. qz op⁹ vnuscuiusq̃z ma
gis videt sibi pdesse q̃z cuicũq̃z alteri. ¶ P. p 4
ista pte allegat etiã gregoꝝ. q̃ ait. Cũ is q̃ di
splicet ad intercedendũ mittit. irati animi ad
deteriora pnocat. ¶ Ad primũ dicendũ q̃ q̃z/
uis ꝛ⁹ ñ exaudiat peccatores fm se. tñ vt mi Solutio. Ad. 1.
nistri sunt ei⁹ qui peccatũ non fecit. dñi. s. ihu
xpi. sic ꝛ⁹ exaudit eos. Cũ igit in omi missa
rite celebrata sacerdos sit minister xpi. ergo ꝛ.
¶ Ad secundũ dicendũ ad minorẽ. q̃ q̃z uis
op⁹ hmõi mortuũ sit. si ei⁹ actor principalis Ad. 2.
sit peccator mortalis. tñ si solũ minister opis
est peccator. ⁊ actor principalis est immunis a
peccato. tũc op⁹ nõ censet mortuũ ſz viuũ. si
cm̃ bon⁹ domin⁹ daret elemosinã p manũ ma
li serui. ex hoc illud op⁹ nõ diceret mortuũ ſz
viuũ. Sic autẽ est in ppositio. ¶ Ad terciz Ad. 3.
nego cõsequentiã. Ad pbationẽ dicẽdũ q̃ il
la ppositio non est vera. nisi supposita equali
dispositõe in ipo q̃ facit op⁹ ⁊ in altero. si enz
ipe nõ est disposit⁹ ad percipiendũ fruct⁹ illj⁹
opis qd̃ ministerialiter ab ipo pcedit. ⁊ alter
est disposit⁹ ad percipiendũ tales fruct⁹. tunc
dato q̃ hmõi op⁹ nõ valeat faciẽti. potest ta/
men valere alteri. ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ il Ad. 4.
lud dictũ gregorij est intelligendũ quãdo il/
le qui displicet intercedit in sua pson tanq̃z
intercessor pncipalis. ⁊ nõ quãdo intercedit
tanq̃z minister illj⁹ qui sũme placet ei ad quẽ
dirigit intercessio. Et isto secũdo modo fit in
ppositio. qz quãdo etiã mal⁹ sacerdos celebrat
missam. tũc intercedit ad ꝛũ p viuis ⁊ ꝛfun
ctis. tanq̃z minister christi. qui summe placet
ꝛo. etiã cõsiderat fm suã hũanitatẽ fm quã
in misse sacrificio ipe est sacerdos ⁊ hostia. of
ferens seipm ꝛo patri per manus sacerdotis
tanq̃z per man⁹ ministri. ¶ Quo ad secundã Scda pte
partẽ istj⁹ tercij articuli pono duas cõclusio/ tercij arti/
nes. culi.
¶ Prima pclo

psunt illis defunctis qui sunt in purgatorio
Quia nō psunt illis qui sunt in celo. quia in
nullo tales indigent nostro suffragio. Unde
iniuria est orare ī ecclesia p martire. vt ait au
gustin⁹ in sermone de verbis apostoli. Nec
psunt illis qui sunt in inferno. qz in inferno
nulla est redemptio. Et si instat de traiano q̄
ad pces beati gregorij liberat⁹ dicit de inferno.
ad hoc patet respōsio p ea q̄ dixi libro primo
dist. xli. arti. iiij. Nec psunt paruulis exi
stentib⁹ in limbo. qz sicut dictū est in pceden
tib⁹. pena damni quā patiunt debet esse perpe
tua. ergo supposito ex cōclusionib⁹ prime p
cedentib⁹ q̄ suffragia viuorū psint aliquibus
defunctis. sequit q̄ solū psint existētib⁹ ī pur
gatorio. Conclusio secūda est. q̄ suffragia
nō omnib⁹ psunt equaliter existentib⁹ ī pur
gatorio. sed specialiter illis p quib⁹ fiūt. Qz
si illis specialiter nō pdessent. tunc in ecclesia
frustra fierent suffragia specialia. Cōsequētia
patet. Etiā quilibet fidelis debz supponere cō
sequens esse falsum. P. sep⁹ legit in gestis
sanctorū q̄ per orationes z bona opa facta pro
vna anima determinata: illa anima specialiter
fuit liberata. sicut patuit super⁹ de anima que
in glacie fuit inclusa in qua sustinuit suū pur
gatorium. Sed cōtra istā cōclusionez est
opinio p̄positini. qui ponit q̄ suffragia facta
p vno defuncto equaliter quantū ad vtilita
tem z liberationē valent omibus qui habent
equalē gradū charitatis z meritorū cū illa pro
quo fiūt hmōi suffragia. licet magis sibi va
leant quantū ad honorē. Exemplū ad pro
positū ponit d candela accēsa oblata alicui in
tenebris sedenti cū pluribus socijs. que quātū
ad vtilitatē omibus valet equaliter. qz omni
bus equaliter lucet. Sed quantū ad honorē
specialiter pdest illi p quo apportata est hu
iusmodi candela. Cuz igitur lumē spirituale
nō sit minus cōmunicabile q̄z lumē corpale.
ideo omibus socijs existentib⁹ in codē gradu
meritorū suffragiū qd est qd daz lumē spiritu
ale equaliter pdest. P. beat⁹ augustin⁹ in
sermōe de verbis apli ait. q̄ illis psunt suffra
gia. qui vt pdessent sibi ī hac vita meruerūt.
igit his qui equaliter meruerūt illis equalit
pdesse debent. Dixit etiā idē p̄positin⁹ q̄ suf
fragiū siml factū p multis. tantū dē pdest sin
gulis z vnicuiq̄z illius multitudinis. sicut si
p quolibet huiusmodi suffragiū factum fuis
set per se z in speciali. Nā sicut vna lectio plu
ribus auditoribus siml lecta tantū valet cuilibet
sicut si sibi soli fuisset lecta hmōi lectio. sic in
ppposito zc. P. istud pbatur autoritate hie
ronimi q̄ ait. Quotiēs p centū animab⁹ psal
limus vel missa canit. tantū pdest cuilibet q̄z
tum si p quolibet caneret. Sz primū dictū
isti⁹ opinionis nō videt esse verū. Qz suffra
gium fit p defuncto vt solut debitū pene quā
sustinere tenetur in purgatorio. Sed p hoc
q̄ soluit debitū vnius. nō ppter hoc soluit de
bitū alteri⁹. ergo zc. P. dato q̄ vnus viu⁹
satisfaciat p alio viuo. ex hoc nō satisfacit p
oib⁹ viuis qui sunt in equali gradu charitatis
cū illo. ergo dato q̄ p viuos satisfiat pro aliq̄
defuncto. nō sequit q̄ illud suffragiū sit satis
factorū p omibus defunctis qui sunt in eo
dem gradu charitatis vl meriti cū illo defun
cto. Antecedēs patet ex dictis super⁹ dist. xx.
arti. ij. Cōsequentia etiā patet p locū a simili
Nec secundū dictū valet. qz omis virt⁹ fi
nita minuit quādo diuidit. Sz suffragiū fa
ctum a quocūq̄z puro homine est virtutis fi
nite. igit si fit p multis. nō tantū valet cuili
bet sicut si specialiter fieret p vno solo. P. si
ista opinio esset vera. tūc tantū valeret missa
vna dicta p mille animab⁹. quantuz si mille
misse dicerent p ipsis. Cōsequētia patet. Et i
am falsitas cōsequētis cuilibet fideli videt es
se nota. Ad primū dicendū. q̄ nō est simi
le de corpali lumine. qz corporale lumē diffū
ditur ex nature siue necessitate. sed spirituale
lumen qd est suffragiū diffundit fm illius a
quo pcedit intentionē z voluntatē. z ideo spe
cialiter illi hoc lumē subuenit ad quē istud
lumē dirigit ex intentōe dirigētis seu fm intē
tionē ei⁹ a quo mittit. Ad secūdū dicendū
q̄ q̄n aliquis dicit in vita sua meruisse vt sibi
post mortē valeāt suffragia. tale meritū est cō
ditionale. debet em tale meritū intelligi suppo
sito q̄ p ipo fiant suffragia. Cū igit illud qd
est cōditionale nō valeat nisi stante cōdicio
ne. ideo null⁹ liberat a purgatorio p suffragiū
factū in hoc mūdo. nisi hmōi suffragiuz fiat
p ipso vel ī speciali vel saltē in generali. Ad
formā igitur argumēti dicendū q̄ his q̄ equa
liter meruerūt. illis equaliter psunt suffragia.
stante hac cōdicione q̄ p ipsis eqliter fiāt suf
fragia. aliter aūt nō. Ad terciū dicēdū q̄ n
est simile de lectōne. qz vox pcedens ab ore le
gentis multiplicat per aerē naturaliter. ita q̄
species eius deuenit ad aures singulorū circū
stantiū ipm legentē. Sed suffragiuz put est
quedā satisfactio nō diuidit nec multiplica
tur nisi fm intentionē illius a quo procedit.
z ideo non satisfacit nisi pro illo vel pro illis

Cōclusio secūda.

Opio pre positini.

Cōtra opinionem p̄positini.

Solutio.

Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

ad quē vel ad quos dirigiť fm intentōez ⁊ li/
Ad.4. berā voluntatē eiꝰ a quo ꝓcedit. ¶ Ad quar/
tū dicendū ꝙ effectꝰ suffragij duplex esse vide
tur circa ipos ꝛefunctos. Unꝰ est cōsolatio q̄
puenit ex ꝯgratulatōe ⁊ grata acceptatōe hu
iusmodi suffragij. Alij ꝯsiť a pena liberatio. vl'
saltē abbreuiatio. ¶ Quantū igiť ad primuz
effectū ꝑt intelligi dictū beati hieronimi. ⁊ n̄
q̄tū ad secūdū. qz qñ aliqd̄ bonū opꝰ fit simł'
ꝑ pluribꝫ aiabꝫ. tūc rōne ꝑfecte charitatis q̄ est
in illis aiabꝫ ablq̄z omī inuidia q̄libet eaz ita
gratāter acceptat qd̄ fit ꝑ alia sicut si fieret ꝑ
seipa. ⁊ q̄libet in h̄ alteri ꝯgratulādo ꝯgaudet
ei ⁊ cōsolať quasi si tale suffragiū ꝑ ipa sola fu
isset factū. Tamē ꝑ illud suffragiū ꝑ pluribꝫ
factū. nō tm̄ satis fit ꝑ qualibet. nec tm̄ breui
atur pena cuiuslibet. sicut si fuisz factū ꝑ vna
Tercia ꝑs sola. ¶ Circa terciā partē istꝰ articuli est ad
tercij arti/ uertēdū ꝙ q̄tuor sunt generales modi suffra
culi. gioz quibꝫ ꝑt ꝓuenire aiabꝫ ipoz ꝛefunctoz
Quos modos tangēs beatꝰ gregoriꝰ ait. Aie
ꝛefunctoz quatuor modis soluunť. s. oblatō
nibꝫ sacerdotū. ꝑcibꝫ sanctoz. elemosinis cha
roz. ⁊ ieiunijs cognatoz. ¶ Ubi ꝑ oblatōes
sacerdotū ꝛebet ĩtelligi misse celebratio. ꝑ ora
tiones sanctoz cuiuslibet boni hoīs siue ĩ via
sit siue in patria ꝛeuota ꝑ ꝛefunctis obsecratio
Dicunť etiā elemosine date ꝑ ꝛefunctis elemo
sine charoz. qz q̄ dat aliqd̄ ꝑ altero. signū est
ꝙ illū magis habet charz q̄z illud qd̄ dat ꝑ eo.
ergo q̄ dant bona ꝑpalia ꝑ ꝛefunctis oñdunt
se chariores habere ipos ꝛefunctos q̄z res suas
ꝑpales. Addiť etiā ieiunijs cognatoz. qz qui
pnā ꝑ alio volūtarie sustinet. sibi ꝑrim̄ esse
videť. ⁊ h̄ vel ꝑpinquitate naturali. q̄ cōmu/
ni noīe ꝯsueuit appellari cognatꝰ. vel ꝑpinq̄/
tate amicabili. sicut est quilibet dilectꝰ amicꝰ
q̄ etiā ꝑt dici cognatꝰ q̄si ꝯnatꝰ. qz ex vi amo/
ris ꝯglutinanť ⁊ quasi ꝯnascunť anime vero
rū amicoz. ¶ Dicunť aūt hi q̄tuor modi suf
fragioz generales. qz omia bona opa quibꝫ iu
uari possunt aīe ꝛefunctoz reduci poterūt ad
p̄dicta.

Articulus quartꝰ.

Quātū ad quartuz

articulū dicendū breuiter ꝙ sancti cognoscūt
1 ꝑces nras q̄z ad ipos dirigimꝰ. Quia si non.
tūc frustra fierēt tales ꝑces. Ez ꝯsequēs ē fal
suz. ergo ⁊ antecedēs. Falsitas ꝯsequētis pa/
tet. qz q̄cq̄d nobis ꝯsuliť auctoritate sacre scri/
pture h̄ nō ꝑt esse frustra. Ez vt sanctos ꝑci
bus inuocemꝰ ꝯsuliť cuilibet nostz Job. v. c.
vbi diciť. Uoca q̄. si est q̄ tibi respōdeat. ⁊ ad
aliquē sanctoz cōuertere. Patet etiā ꝯnntia.
Qz frustra ad illū ꝑces dirigunť q̄ hmōi pre
ces ignorat ¶ P. beatꝰ gregoriꝰ. xq. li. moral'. 2
loquēs de aiabꝫ beatis ait. Qui intꝰ dei omī/
potentis claritatē videt. nullo modo credēduz
est ꝙ foris sit aliqd̄ qd̄ ignorēt. ¶ Ez oppo/ Opio fla.
sitū istꝰ ꝯclusionis tenet quedā antiq opio.
quā beatꝰ hieronimꝰ reputat erroneā. vt patz
in epla ad vigilantiū. ¶ Motiua vero istꝰ
opinionis poterāt esse hec. Qz sepe aliq̄ hoīes 1
inuocāt sanctos vt a suis tribulatōibꝫ liberēť
⁊ tm̄ nō liberantur. q̄ sancti nō cognoscūt hmōi
ꝑces nec tribulatōes ꝑ quibꝫ inuocanť. An/
tecedēs patet. Cōsequtia ꝑbať. qz qñ fuerūt ĩ
via habētes ꝑfectā charitatē ipi iuuissent qn/
tū potuissent omes q̄ eos ĩ suis tribulatōnibꝫ
inuocassent. alias em̄ ipi ñ habuissent ꝑfectā
charitatē. Ez ĩ patria eoz charitas est ꝑfecti
oz ⁊ feruētioz q̄z fuerit ĩ via. q̄ si ꝑciperēt ꝑces ĩ
tribulatōne positoz vtiqz iuuarēt eos. ¶ P. 2
omis oratio viatoris vl' est vocalis vel mēta/
lis. Ez aia beata existēs ĩ patria nec ꝑt cogno
scere vocalē. qz cū sit separata ab organo corpali
nō videť habere sensuz auditꝰ. q̄ est ꝑceptiuꝰ
vocalis oris. Nec mentalē. qz solꝰ deꝰ q̄ hu/
mane mentis illabiť ꝑt cogitare talē oōem q̄ ĩ
mēte latet abscōdita. ¶ Et ꝯfirmať. qz angeli Cōfirmať
non cognoscūt occulta cordiū nostroz. q̄ nec
aīe ¶ P. Isa. lxiij. sup illo ꝓ tu. abraā nesciuit 3
nos. ⁊ israel ignorauit nos. dicit glosa. ꝙ mortui
etiā sancti nesciūt q̄d agāt viui ¶ Et idē ꝓbū
tractās beatꝰ augꝰ. in li. d̄ cura ꝑ mortuis agē
da. ait. Si tāti priarche q̄d erga ppl'm ab eis
ꝑcreatuz agereť ignorauerūt. quo mortui vi/
uoz rebꝫ ⁊ actibꝫ cognoscēdis ⁊ adiuuandis
miscenť. ¶ Ad primū nego ꝯsequentiā. Ad Solutio
ꝑbationē dicendū ꝙ licet sancti in patria cla/ Ad.1.
re videāt tribulatōes hominū. ⁊ audiāt ꝑces
eoz. quia tamē clariꝰ videt voluntatē dei nūc
in patria q̄z tunc quādo erant in via. ideo nō
obstante ꝙ feruentioē ꝑnunc habeāt charita
tem. tamē aliquos iuuissent quādo fuerūt in
via. quos modo nō adiuuāt. quia nosciūt hoc
placere deo vt in tribulatōe ꝑmaneāt. ¶ Ad Ad.2.
secundū nego minoē. ¶ Ad primā ꝑbatio/
nem dicendū ꝙ licet angelꝰ vel anima separata
nō habeat auditū fundatū in organo corpali
tamē voces ⁊ alias res sensibiles ꝑcipit in/
tellectu ꝑfectioz ⁊ nobilioz modo q̄z ꝑci/
piank mediante corpali auditu. ¶ Ad secun
dā ꝑbationē dicēdū. ꝙ posito ꝙ cognitōe na/
turali nō cognoscāt mentalē oationē. tamen

possunt eā cognoscere cognitōne supnaturali put hmōi oratio relucet in diuina essentia. in qua quilibet beat⁹ clare videt omia ad suā beatitudinē spectātia. ⁊ q̄ ad ipm dirigūt cognoscēda. ¶ Ad ꝛ firmatōez dicēdū ꝙ etiā angeli cognoscūt ī verbo omia q̄ spectāt ad suā beatitudinē. vel q̄ respiciūt sua officia. Qūo autē angeli cognitōe naturali cognoscāt occlta cordiū. patet ex his q̄ dixi lib. ij. dist. vij. arti. ij.

Ad. 3. ¶ Ad terciū dicēdū. ꝙ omes ille autoritates possūt intelligi de cognitōne naturali q̄ aie separate cognoscūt res in ꝓprio genere. q̄ cognitio ꝑt impediri ꝓpter nimiam distātiā cognoscētis a cognoscibili. ⁊ nō de cognitōe supnaturali q̄ res cognoscūt in ꝓlo ⁊ in essentie diuine clarissimo speculo. ¶ Ad argumētū ꝑncipale dicendū ꝙ minor nō est vniuersaliter vera. qz qñ aliqui mali viui imitant exēpla reprobōz defunctoz. tūc mala viuoz possūt aliquo modo obesse hmōi malis defunctis. Cū igit ꝓ minor sit de⁹ ad miserendū q̄z ad ꝛdemnandū. rōnabile est vt bona viuoz possint ꝓdesse bonis ⁊ ꝑdestinatis defunctis. ⁊ h̄ vel ad augmētū glorie saltē accidētalis. si fuerit bona ꝑ imitationē. fm ꝙ boni viui imitant bona exēpla a virtuosis defunctis relicta. vel ad remissionē pene. si fuerint bona ꝑ modū satisfactōnis. cuiusmodi sūt suffragia facta ꝓ defunctis.

Ad princi pale argu.

¶ Distinctio quadragesima sexta.

Sed queritur

hic. Postq̄z mgr tractauit de statu defunctoz q̄z aie sunt ī purgatorio. nūc tractat de statu damnatoruz quoz anime sunt in inferno. Et diuidit ī duas ptes. Nā primo mgr mouet q̄stionē vtrū fm nudā dei iusticiaz. vel etiā aliq̄ modo fm misericordiā illi puniant qui sunt in inferno. Secūdo ostēdit qūo hmōi virtutes dicunt esse in deo vel in opere diuino. ibi. Sz qūo iusticiā. Prima ī tres. Qz ꝓmo iā dictā mouet q̄stionē. ⁊ recitat circa eā vnā opinionē. Secundo illi⁹ opinionis attēptat improbatōez. Et tercio determinat q̄stionē iuxta suā intentionē. Secūda ibi. Sz his occurrit. Tercia ibi. Ecce ita asserit. Et hec diuidit in tres ptes. Qz primo ꝑdicte questionis ponit determinationē. Secūdo respōdet ad oppositam obiectionē. Tercō cuiusdā dicti innuit explanationē. Secūda ibi. Qz q̄ dictū est. Tercia ibi. Nui⁹ iudiciū occultū. ¶ Sequit illa ꝑs Sz qūo. Et diuidit in tres ptes. Qz ꝓmo insinuat ꝙ aliq̄ modo diuīa misericordia ⁊ iusticia ꝑ comparatōez ad exterioza opa distinguūt. Secūdo declarat qūo alia ⁊ alia opa diuine iusticie. misericordie. ⁊ bonitati attribuunt. Et tercio manifestat qūo in omī diuio ope misericordia ⁊ iusticia inueniunt. Secda ibi. Qz aūt q̄dā opa. Tercia ibi. Post hec ꝛsiderari oꝑtet. Prima ī tres. Qz ꝓmo circa ꝑdicta ꝓponit q̄stionē. Secdo sbdit rnsionē. Et tercio adducit ⁊ tollit aliā incidentē dubitationez. Secūda ibi. Dis rnderi ꝑt. Tercia ibi. Sz fm h̄ occurrit. ¶ Et hec est diuisio isti⁹. xlvi. distinctōis. circa quā q̄ro.

Trū in deo sit misericordia ⁊ iusticia. Et videt ꝙ nō. Qz ī deo nihil ꝑt esse frustra. q̄ in deo nō ꝑt esse aliq̄ virtus moralis. Ñcedēs est notū. qz cū de⁹ sit purū necesse esse ⁊ ꝓnceps sūmus ad quē omia alia ordinant. vt patet. xij. metha. igit impossibile ē ꝙ aliq̄d frustra sit ī ipo deo. Cōsequntia etiaz patz. qz qñ potētia ex se ē sufficiēter determinata ad h̄ vt ꝓmpte delectabiliter ⁊ expedite eliciat actū iusticie ⁊ miscdie. tūc frustra in tali potētia poneret virt⁹ iusticie ⁊ miscdie. Sed potētia diuīa ē ex se sufficiētissime determinata ad h̄ q̄ ꝓmpte delectabiliter ⁊ expedite eliciat actū iusticie ⁊ miscdie. q̄ ꝛc. Minor ꝑtz. qz si determinat diuīa potētia ad ꝓmpte ꝛc. vel determinat ex se vl' ex aliq̄ alio. Si ꝓmo mō. tūc haberet ꝓpositū. Si scdo mō. tūc vl' illd ē ī deo ⁊ sic de⁹ esset ꝓpe cōpositus. ⁊ ñ esset pur⁹ act⁹. cuius oppositū ꝑtz. xij. metha. vl' illd aliud essz extra deū. ⁊ sic de⁹ dependeret ab aliq̄ extra se existēte. ⁊ ꝑ ꝛsq̄ ipe nō essz ꝓnceps independēs a q̄ totū vniuersū nosciť dependere. cui⁹ oppositū sil' ꝑtz eodē. xij. metha. Probat etiā maior. qz cū habit⁹ nō regrat ad sbam act⁹. vt tactū est lib. iij. dist. xxiij. arti. iij. sequit ꝙ solū regrat ad determinādū potētiā mō ꝑdicto. ¶ Cōtrariū ꝑtz ī multis locis sacre scripture. ī q̄bus fit mentio de iusticia ⁊ miscdia dei. ¶ Dic ꝓmo videdū est d̄ iusticia dei fm se. ¶ Secdo de ei⁹ miscdia. ¶ Tercio d̄ distinctōe vni⁹ ab alta. ¶ Et q̄rto vtrū ī omī dei ope sit mia ⁊ iusticia.

Quantū ad primū

Articulus primus

est aduertendū ꝙ fm ph̄m. v. ethi. duplex est iusticia. s. legal'. ⁊ eqlis. Et ibidē eql' sbdiuidit ī iusticiā distributiuā. ⁊ iusticiā cōmutatiuā. ¶ Et fm hoc pono tres cōclusiones. ¶ Prima est. ꝙ iusticia legalis nō cōuenit ipsi deo.

Pria ꝓclo

Quia sicut patet. v. ethicorꝫ. iusticia legalis dicit virtꝰ vniuersalis. eo q̃ virtuosus fm hãc virtutẽ exequat iuxta suã possibilitatẽ opꝰ cuiuslibet virtutis. nõ ꝓpter aliũ finẽ nisi vt satisfaciat ꝓcepto ⁊ volũtati ipsiꝰ legislatoris. hmõi virtutũ opera ꝓcipientis. Sed ꝛeꝰ nõ habet aliquẽ principẽ vel legislatorẽ supꝛ se cuius ꝓcepto in faciẽdis virtutũ operibꝫ ipe ꝛeꝰ teat satisfacere. vel eiꝰ volũtati cõplacere. igitur ⁊c. ¶ Forte diceꝯ. ꝑclarissima virtutũ videtur ꝓꝓrie ꝛeo cõuenire. Sed iusticia legalis est ꝑclarissima virtutũ. ergo ⁊c. Maior patet. quia cũ aliqua virtꝰ cõueniat ipsi ꝛeo. igit ꝓpter eiꝰ summã claritatẽ ꝑclarissima virtutũ sibi videt necessario cõuenire. Minor etiã patet ex. v. ethicorꝫ. vbi dicit. q̃ iusticia legalis est ꝑclarissima virtutũ. ⁊ neqꝫ hesperus neqꝫ lucifer ita ãmirabilis. Et ibidem dicit ꝛe ista legali iusticia. q̃ nõ est pars virtutis. sꝫ est tota virtꝰ. sicut cõtraria iniusticia nõ est pars malicie. sꝫ ẽ tota malicia. ¶ Respõdeo q̃ maior nõ est vera. suppposito q̃ talis virtꝰ que dicit ꝑclarissima cõcernat in eo in quo habet esse cõditionẽ repugnantẽ ipi ꝛeo. Hic autẽ est in ꝓposito. qꝛ ꝛe ratõne eiꝰ qui dicit iustꝰ legalis est q̃ habeat principẽ ⁊ legislatorẽ supꝛa se vt patuit ex iã dictis. igit ꝛeꝰ qui est summus princeps. a quo omis principat. ꝛepẽdet ĩ celo ⁊ in terra. nõ potest vere dici iustꝰ legalis.

Instantia

Solutio

¶ Ad ꝓbationẽ nego cõsequentiã. qꝛ istius virtutis ꝑclaritas determinat sibi tale subiectũ qd recognoscit se habere dominũ ⁊ legislatorẽ supꝛa se. cui desiderãs obtẽperare ⁊ cõplacere implet omia legis mandata. exercitãdo se in operibꝫ virtuosis. ꝓpter qd licet ista virtꝰ sit ꝑclarissima ĩ subdito. tamẽ si p impossibile ratio istiꝰ virtutis in ꝛeo poneret. nullã in eo haberet ꝑclaritatẽ. sꝫ magis ꝛerogaret excellentie diuine ꝑclaritatis. que nulliꝰ alteriꝰ principis legibꝫ dinoscit subiacere. ¶ Cõclusio secũda est q̃ iusticia distributiua ꝓꝓrie cõuenit ipsi ꝛeo. Quia quicũqꝫ distribuẽda pluribꝫ sic distribuit. q̃ vnicuiqꝫ tribuit fm ꝓꝓportionẽ siue capacitatis ⁊ exigentie. illi ꝓꝓrie cõuenit virtus iusticie distributiue. Sed tã in naturalibus q̃ꝫ in moralibꝫ ꝛeꝰ distribuẽda creaturis sic distribuit. q̃ vnicuiqꝫ tribuit fm ꝓꝓportionem siue capacitatis ⁊ exigẽtie. put fide tenemus. ⁊ etiã multi philosophorꝫ cõfitentur. ergo ⁊c. Maior patꝫ. qꝛ ꝓꝓria ratio iusticie distributiue cõsistit in obseruantia equalitatis iuxta ꝓꝓrtionẽ recipientiũ. Unde nõ oportet. q̃ iustus distributor omibꝫ quibꝫ tribuit simpliciter equaliter tribuat. sed reqrit q̃ vni plus ⁊ alteri min tribuat ꝛe ꝑmio vel ꝺ pena vt sic quilibet recipiat iuxta gradũ sui meriti vel demeriti. ⁊ in hoc seruat equalitas ꝓportionis que est ꝛe ratõne iusticie distributiue.

Cõclusio secunda.

1

¶ P. nullꝰ potest esse perfectꝰ rector vel iudex multorꝫ absq̃ iusticia distributiua. Sꝫ ꝛeus est perfectꝰ rector ⁊ iudex vniuersorꝫ. ergo ⁊c. 2

¶ Sꝫ cõtra istã cõclusionẽ ⁊ eiꝰ motiua est opinio aliquorꝫ philosophorꝫ negantiũ ipm ꝛeũ esse rectorẽ vl iudicẽ eorꝫ que sunt extra se. Quia ꝛeꝰ nihil cognoscit extra se. ergo nihil regit vel iudicat eorꝫ que sunt extra se. Consequẽtia patet. qꝛ actꝰ regẽdi ⁊ iudicãdi ꝑsupponit actũ cognoscẽdi. Propter qd dicit. i. ethicorꝫ. Unusquisqꝫ iudicat bene que cognoscit ⁊ eorꝫ est bonꝰ iudex. Et sequit ibidẽ. Sicõm ergo vnũqdqꝫ in vnoquoqꝫ iudicat bene eruditus. Antecedẽs ꝓbant multis ratõibꝫ q̃s adduxi libro ꝓmo. dist. xxxv. arti. ij. ¶ Et eodem modo ꝓbat q̃ iusticia distributiua non sit in ꝛeo. qꝛ omis ille qui iuste distribuit cognoscit ea quibꝫ distribuit. Sꝫ ꝛeꝰ ⁊c. ¶ P. nulla virtꝰ moralis est in ꝛeo. ergo nec iusticia distributiua. Cõsequẽtia patet. qꝛ distributiua iusticia est virtꝰ moralis. vt patꝫ. v. ethicorꝫ. Antecedẽs habet ab arestotele. x. ethicorũ. vbi ait. q̃ ridiculũ est laudare ꝛeos fm aliquã virtutẽ moralẽ. vel aliquã actionẽ moralis virtutis eis attribuere. ¶ P. nullꝰ permittens fieri mala que si vult potest impedire: est iustꝰ iusticia distributiua seu gubernatiua. Sed ꝛeꝰ permittit mala fieri. que si vellet posset minimo nutu voluntatis sue impedire ne fierent. ergo ⁊c. Maior patꝫ. qꝛ in illo deficit iusta gubernatõ. qui in gubernatis p ipm nõ phibet omẽ malũ qd sine difficultate potest phibere. Minor etiã patet. qꝛ si dat oppositum. tũc ꝛei volũtas nõ esset omipotens ¶ P. nõ oia gubernata p ꝛeũ sunt iusta. g̃ ꝛeꝰ nõ est iustꝰ. Antecedẽs patꝫ. qꝛ sic ꝑdictũ est. ꝛeꝰ gubernat oia. g̃ ñ solũ iusta. vez etiã iniusta gubernat. Probatio ꝛsequentie. Nã sicut qꝛ ꝛeꝰ ẽ bonus ĩ creãdo. ideo omẽ qd ab eo creat ẽ bonũ. sic si esset iustꝰ ĩ gubernãdo omẽ qd ab eo gubernaret esset iustũ. ¶ Sꝫ ista nõ cõcludit. Eo q̃ scriptura ꝓhitatis dicat ipi ꝛeo. ps. cxviij. Iustꝰ es dñe: ⁊ rectũ iudiciũ tuũ. Et ibidem. Iusticia tua iusticia in eternũ: ⁊ lex tua veritas. ¶ Ad ꝓmũ nego antecedẽs. Ad ꝓbationes ꝺdm q̃ sic ĩ ꝓmo li. adducte sũt ille ꝓbationes. sic ibidẽ rndi ad eas ¶ Ad secũ nego añs qꝛ q̃cq̃d dicit ꝓfectões h̃ ponẽdũ ẽ ĩ ꝛeo. ⁊ h̃ vl

3

4

Oppiosita.

1

Cõtra opinionem.

Solutio

Ad. 1.

Ad. 2.

formaliter si dicit pfectionē simplicit. vl'eminenter ⁊ supequipollenter. Alias deus nō esset pfect⁹ omni perfectōne. cui⁹ oppositū patet. v. metha. Sz quelibet vir⁹ moralis aliq̄ modo dicit perfectionē. ergo aliq̄ modo cōuenit ipi deo. ¶ Ad pbationē dicendū q̄ accipiendo deos p idolis que gentes adorauerūt tpe arestotel'. tunc arestoteles vez dicit. q̄ hmōi idola nō fuerūt laudāda. sz magis vituperanda. Quia ⁊ si demones p talia idola loquētes quādoq̄z simularēt aliquē actū virtutis. tamē omni virtute penit⁹ caruerūt. ⁊ vicijs pleni fuerunt. Et tūc verba arestotel'nō sunt ad ppositū. q̄z nos hic loquimur de vero deo qui est omniū creator ⁊ gubernator. a quo iusticia distributiua nullaten⁹ est negāda. ¶ Ad tertiū dicendū q̄ maior nō est vera. si pmittens fuerit talis q̄ de hmōi malis q̄ permittit scit ⁊ potest magna bona elicere. ⁊ etiā in permittendo nō facit cōtra aliquā legē. eo q̄ ipe nō subsit alicui legi. Sic autē est in ppositio. q̄z sm augustinū in enchiridiō. de⁹ nō pmitteret aliqua mala fieri. nisi sic esset omipotēs q̄ sciret bona elicere de hmōi malis. ¶ Etiā ipe nō sb est alicui legi. sicut patet ex pdictis. ¶ Ad q̄rtum nego cōsequentiaz. Ad pbationē rndet boeti⁹ in lib. de hebdomadibꝫ dicēs. q̄ nō est simile de bono ⁊ iusto. q̄z bonū dicit ꝯdicionē generalē omni effectui ipi⁹ dei cōmunicabilez. Sz iustū dicit cōdicionē specialē. Et ideo sicut nō esset bonū argumentū. lapis q̄ est effectus dei nō est sapiēs. ergo de⁹ nō est sapiens. sic i ppositio ⁊c. ¶ Cōclusio tercia est q̄ iusticia cōmutatiua quāuis nō pprie. tamē aliq̄ modo vere cōuenit ipi deo. Quia quicūq̄z recipit aliq̄d ab aliquo. ⁊ sm dictamē recte rationis reddit equiualēs. vel saltē nō minus valens. ille videt esse iust⁹ iusticia cōmutatiua. quā alio nomīe arestoteles appellat iusticiā directiuā. eo q̄ ista iusticia dirigat recipientē ⁊ reddentē vt in suis cōmutatōibꝫ ⁊ cōtractibus seruent equalitatē. Sed de⁹ aliq̄d rēcipit ab hominibꝫ. ⁊ nō min⁹ reddit de bono q̄z recipiat. ergo ⁊c. Maior patz ex dicti arestotel' ⁊ tullij ⁊ multorz aliorz philosophorz loquentiū d̄ iusticia ꝯmutatiua siue directiua. Minor etiā patz. q̄z de⁹ acceptat ⁊ per ꝯsequēs aliquo modo recipit ea que ad honorē ipi⁹ facimus. ⁊ que p ipo patimur. ⁊ p labore dat req̄em. p afflictione delectationē. p tristicia gaudiū. ⁊ vniuersaliter p merito pmium. ⁊ p demerito penā ⁊ suppliciū. ¶ Sed cōtra istaz cōclusionē est quedā opinio. que ponit q̄ iusticia cōmutatiua nullo modo cōuenit ipi deo quāuis sibi vere ⁊ pprie cōueniat iusticia distributiua. Quia iusticia cōmutatiua ꝯsistit in emptōibꝫ ⁊ venditōibꝫ. Sz emptio et venditio nō possunt attendi inter deū ⁊ creaturā. ¶ P. iusticia cōmutatiua obligat iustū ad reddendū debitū. Sed de⁹ nō teneť aliq̄d ex debito alicui creature. ergo ⁊c. ¶ P. iusticia cōmutatiua nō potest esse inter dominū ⁊ seruum. vt patet. v. ethicorz. Sz de⁹ est ver⁹ domin⁹ omnis creature. ¶ P. iusticia cōmutatiua semp in quadā equalitate cōsistit. Sz inter deū ⁊ creaturā nulla potest esse equalitas. Maior patz. q̄z sicut iā dictū est ista iusticia dirigit ad seruandā equalitatē. Minor etiā patz. Q̄z inter finitū ⁊ infinitū nō potest esse equalitas. Sz de⁹ est infinit⁹. ⁊ omnis creatura finita. ¶ P. si iusticia cōmutatiua cōueniret deo in pmiando vl'puniendo hominē. tūc de⁹ de necessitate pmiaret vl'puniret hominē. Cōsequēs est falsuz. q̄z omne q̄d de⁹ opať ad extra. hoc libere operať. vt declaratū lib. ij. dist. i. Probatio cōsequētie. q̄z quicūq̄z nō facit illd̄ ad q̄d teneť ex iusticia cōmutatiua ille est iniust⁹. Sz impossibile est deū esse iniustū. q̄ si de⁹ ex iusticia cōmutatiua teneret pmiare aliquē hominē. tūc impossibile esset deū nō pmiare talē hominē. ⁊ per cōsequens necesse esset deū pmiare hmōi hominē. q̄z impossibile nō esse. ⁊ necesse esse. equipollēt in quarto ordine modaliū. vt appet. ij. peri hermenias ¶ Sz salua reuerētia istorū doctorū. ista nō cōdudunt. Quia iusticia distributiua pſupponit iusticiā cōmutatiuā. Sed isti doctores dicunt deo pprie cōuenire iusticiā distributiuā ergo necessario habent cōcedere q̄ deo aliquo modo cōueniat iusticia cōmutatiua. Maiorem pbo. q̄z etiā sm istos p iusticiā cōmutatiuā iust⁹ disponiť ⁊ ordinať seu inclinať vt eq̄litatē seruet in reddēdo illi a quo recepit. Sz sine hmōi dispositōne null⁹ potest esse iust⁹ distributor. Sicut em̄ ad hoc q̄ iuste distribuat. necesse est eū habere prudentiā qua cognoscat. quid cui d̄beat tribuere. sic ad hoc q̄ sit iust⁹ distributor necesse est q̄ intrinsece taliter sit affect⁹ ⁊ inclinat⁹ seu disposit⁹. vt q̄ntum ab isto recepit seruitiū. tantū vel saltē nō min⁹ sibi largiať pmiū. ¶ Ad primū igiť dicendū q̄ minor nō est vera. quia regnū celorum de⁹ q̄dāmodo vēdit. ⁊ homo temporali elemosina q̄dammodo emit illud. sicut patet Mat. xix. vbi ait ꝯs ad q̄ndā iuuenē Vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ. ⁊ habebis

Ad. 3.

Ad. 4.

Tercia cōclusio.

Opio contraria.

1

2

3

4

5

Cōtra opinionem.

Solutio. Ad. 1.

thesaurꝰ ī celis. Et eodē.c. de hac venditōe in
quirēs beat⁹ petr⁹ monet q̄stionē dño ihu xpo
dicēs. Ecce nos reliquim⁹ omnia ⁊ secuti su/
mus te. quid ḡ erit nobis? Cui inq̄sitōi respō
dens christ⁹ ait. Omis q̄ reliq̄rit domū vl' fra
tres vl' sorores aut patrē aut matrē aut vxorē
aut filios aut agros ꝓpter nomē meū centu/
plū accipiet. ⁊ vitā eternā possidebit. Et sup
eodē verbo ait gregor⁹ in omelia. Regnū ce/
lorꝰ tantū valet q̄tū habes. Vñ ad hmōi em
ptionē hortat xps quēlibet nostꝰ apocal'. iij.
dicēs. Suadeo tibi emere a me aurū ignitū.
Ubi p istud aurꝰ intelligit regnū celorꝰ. Q,
em opib⁹ mis icordie qdāmodo emat regnuꝫ
celorꝰ a dño ihu xpo. patꝫ etiā Mat. xxv. vbi
ad eos q̄ hmōi opa exercuerūt ait xps. Veni/
te benedicti patris mei: pcipite regnū. Et sub
dit causā dicens. Esuriui em ⁊ dedistis mihi
mādūcare. sitiui ⁊ dedistis mihi bibere. hospes
erā ⁊c. ¶ Ad secundū dicēdū q̄ licet absolu/ Ad.2.
te loquēdo minor sit vera. tm̄ ex suppositōe p/
missionis facte ab ipo deo ipe pt effici debitor
creature. Q, aūt pmisit vitā eternā homib⁹
virtuosis sua ꝓpter xpm relinquētib⁹. patet
ex rmissione data beato petro in pcedēte solutōe
Vñ istud debitū attendēs apl's. ij. Thi. iiij.
ait. De reliq̄ reposita est mihi corona iusticie
quā reddet mihi in illū die iust⁹ iudex. nō so
lū autē mihi. sz ⁊ his q̄ diligūt aduentū eius.
¶ Ad terciū dicēdū. q̄ licet maior sit vera cō Ad.3.
siderato dño vt dñs est serui. tm̄ nō est ꝓa vt
amic⁹ est. Sz de⁹ sic est dñs electorꝰ. q̄ etiaꝫ ē
dilectissim⁹ amic⁹ eorꝰ. ¶ Etiā sicut rōne pro
missi dñs pt effici debitor serui. sic interueniē/
te pmisso inter dñm ⁊ seruū pt esse iusticia cō
mutatiua. ¶ Ad quartū dicendū ad mino/ Ad.4.
rē q̄ licet inter deū ⁊ creaturā nō sit eq̄litas. tm̄
inter illd qd creatura impēdit ipi deo. ⁊ qd de
us reddit creature est talis eq̄litas q̄ sufficit
ad obseruantiā iuste cōmutatōis ¶ Forte di Instantia
ces q̄ nec in his videt esse eq̄litas. qz de⁹ mul
to pl⁹ reddit q̄z sit illud qd creatura sibi impē
dit. qz sicut ait apl's. Nō sunt cōdigne passio
nes hui⁹ seculi ad futurā gloriā q̄ reuelabit in
nobis. ¶ Respōdeo q̄ plus seu mai⁹ est tan Solutio
tūdē ⁊ ampli⁹. ideo q̄ reddit pl⁹ de bono q̄z re/
cipit licet det vltra q̄z teneat. tamē qz cū ꝗ dat
tantūdem. ideo ī sua redditōe nō peccat ꝓtra
cōmutatiue iusticie eq̄litatē. ¶ Forte adhuc Instantia
dices. Si ille qui reddit plus de bono q̄z rece
pit. seruat iusticie equalitatē. eo q̄ ī illo qd red
dit includit tantūdē quantū recepit. tūc eadē
ratōne reddēs pl⁹ de pena q̄z req̄rat offensa ser
uaret equalitatē in cōmutatiua iusticia req̄si
tam. Cōsequētia patet. qz etiā in isto q̄ talis
punies reddit includit tantūdē de pena q̄tuꝫ
reddere debuit. ¶ Respōdeo negādo cōseqn Solutio
tiā. Ad pbationē dicendū q̄ licet in malis si/
cut in bonis illud qd est mai⁹ includat quāti
tatē eq̄lis. tamē excessus in redditōe mali pe
ne implicat viciū seueritatis. qd repugnat vir
tuti iusticie. ideo in pena excedēte nō pt inclu
di equalitas pene debite tali modo quo requi
rit ad iusticiā obseruandā. Sz excessus ī red
ditione boni implicat virtutē liberalitatis. que
nullā habet repugnantiā ad iusticiā. igit ī ta/
li bono excedēte potest includi equalis quāti
tas boni debiti eo modo quo sufficit ad seruā
dam cōmutatiuā iusticiā ac etiā distributi/
uā. ¶ Ad quintū dicendū q̄ istud argumen Ad.5.
tū nō est magis cōtra me q̄z cōtra istos docto
res qui tenent oppositā cōclusionē. Nā sicut
dictū est supra. isti doctores ponūt iusticiā di
stributiuā ꝓprie deo cōuenire. Istud aūt ar
gumentū nō min⁹ cōcludit arguēdo de iusti
cia distributiua. q̄z de iusticia cōmutatiua.
¶ Respōdendo igit ad argumentū. nego cō
sequentiā loquēdo de necessitate absoluta. q̄z/
uis possit aliquo modo cōcedi loquēdo de ne
cessita ꝓdicionata. puta supposito q̄ de⁹ sic ac
ceptauerit actū alicui⁹ q̄ īmutabiliter dispo/
suit ⁊ ordinauit eū finaliter p tali actu salua/
re. vel sic reprobauerit q̄ ipīm ordinauit ad pe
nā. ¶ Quomodo etiā de⁹ possit aliq̄d facere
de necessitate iusticie. ⁊ quō nō. aliq̄liter dela
raui lib. i. dist. xliij. arti. iij. ¶ Et p hoc etiā
patet ad pbationē ipi ꝓsequētie.

Quantū ad secūdū articulū dico breuiter q̄ misericordia ꝓprie cōuenit ipi deo. Quia quicq̄d est laudabile ī ipso rege siue principe. hoc deo debem⁹ tribue re. sz misericordia est hmōi. ergo ⁊c. Maior patet. qz ipse est rex regū ⁊ domin⁹ dominan tiū. vt dicit. i. ad Thi. vi. Minor etiā patet puerb. xx. vbi dicit. Misericordia ⁊ veritas custodiūt regē. ⁊ roborat clemētia thron⁹ ei⁹. Patꝫ etiā per cassio. lib. ij. epla. ix. vbi ait. Be nigni quippe principis est ad clemētie cōmo dū trāsire terminos equitatis. qz sola est mi/ sericordia cui omēs virtutes honorabiliter cedere nō verent. ¶ P. dei iusticia est pfecta. ergo nō est sine misericordia. Antecedēs pa/ tet. qz in deo nihil est imperfectū. Cōsequētia pbat autoritate gregorij q̄ ait. Iusticia sine

Articulus secund⁹.

1

2

3 misericordia multũ destituit. ¶ P. ista cõclusio patet quasi in infinitis locis sacre scripture. in quibꝫ semp misericordia attribuit ipi deo ¶ Et cõfirmat. qꝛ nõ ꝓtingit aliquã rẽ esse sine suo ꝓprio. Sꝫ misereri est ꝓprũ ipi⁹ dei. iuxta qd̃ ozat sancta mater eccl̃ia dicẽs. Deus cui ꝓprũ ẽ misereri semp ⁊ parcere. suscipe ⁊c.

Instantia 1 ¶ Sꝫ ꝓtra hanc ꝓclusionẽ ꝑt arguꝫ sic. Ille nõ habet in se misericordiã. qui nec ꝑuenit nec repellit alienã miseriã. cui⁹ repulsio plene est i sua ptãte. Sꝫ omniũ creaturaꝝ miserie sunt plene in dei ptãte. ⁊ tamẽ de⁹ nõ ꝑuenit eas qñ sunt future. nec repellit eas qñ sunt ꝑsentes. ḡ ⁊c. Maiꝛ patet. qꝛ miscẽdia est habit⁹ inclinans suũ subiectũ ad ꝑueniendũ alteri⁹ miseriã si est futura. ⁊ ad ꝑsentẽ repellendã. Minꝛ etiã patet. qꝛ de⁹ nõ solũ nõ repellit miseriãs. ve⁊ etiã qñq; innocẽtibꝫ hominibꝫ infert miserias. sicut apparuit in afflictõe ipi⁹ Job

2 ⁊ etiã thobie. ergo ⁊c. ¶ P. in deo nõ est cõpassio. ḡ in deo ñ est misericordia. Antecedẽs patet. qꝛ cõpassio ꝑsupponit passionẽ. sꝫ i deo nulla ꝑt esse passio. cũ sit act⁹ pur⁹. Cõsequentia ꝓbat ꝑ augustinũ q̃ ait Quid est miscẽdia nisi alienę miserie cõpassio. ex qua si possum⁹ cõpellimur ꝑsubuenire. Et q̃ si idẽ ponit Dam. lib. ij. c. xiij. ¶ Ad primũ nego maiorẽ. Ad ꝓ

Solutio. Ad. 1. bationẽ dicendũ q̃ misericordia nõ inclinat ad tollendũ omnẽ miseriaꝫ cuiuslibet miseri. Cũ em̃ sit virt⁹ moralis. igit̃ inclinat ꝓm dictamẽ recte ratõis. Sꝫ recta ratõ dictat q̃ aliqui ꝓpter sua demerita nõ debeant totaliter a miseria liberari. igit̃ q̃ꝫuis tales de⁹ posset liberare. ⁊ nõ liberet. ex ꝗ tñ nõ habet q̃ de⁹ nõ sit misericors. qꝛ dato q̃ in illis nõ reluceat misericordia dei liberati ue. tamẽ relucet in eis mitigatiue. inq̃ꝫtũ tales puniunt̃ citra cõdignũ ¶ Et ex ꝗ patet q̃ etiã minꝛ deficit. qꝛ cuiuslibet creature miseriã q̃ tanq̃ꝫ pena peccati essꝫ infligenda de⁹ ꝑuenit. ⁊ si nõ in toto. tñ in aliqua sui ꝑte. qꝛ ⁊ si de⁹ nõ ostẽdat cuilibet misero misericordiã liberantẽ. tamẽ cuilibꝫ aliquo modo ostẽdit misericordiã mitigantẽ ¶ Ad ꝓbationẽ cũ dicit de iob ⁊ thobia. dicendũ q̃ hmõi miseria nõ infligebat̃ eis ꝑ modũ pene ꝓ peccatis patiende. sꝫ tanq̃ꝫ materia virtutis exercẽde. ⁊ ꝑ ꝓsequẽs celestis glorie ac beatitudinis augmẽtande. Propter qd̃ nec hic deficiunt dei misericordia. de qua ps. ait. Misericordia edificabit̃ i celis. ꝓparabit̃ veritas tua

Ad. 2. in eis. ¶ Ad secundũ nego cõsequentiã. Ad ꝓbationẽ dicendũ q̃ misericordia dupliciter potest cõsiderari. Uno modo ꝓm se ⁊ q̃ꝫtũ ad suã essentiã. Alio modo q̃ꝫtũ ad accidẽs misericordiã ꝓsequẽs ꝓpter sui subiecti impfectionẽ. Primo modo misericordia est virt⁹ inclinans misericordẽ ad nolle alteri inesse miseriã ꝑsupposito tñ circa ꝗ dictamie recte ratõis. sicut pdictũ est. Et isto modo misericordia cõuenit deo ⁊ omnibꝫ beatis tã angelis q̃ꝫ hoibꝫ. Secũdo modo misericordia sup istud nolle addit animi cõmotionẽ ⁊ aliq̃ modo afflictiuã displicẽtiã. q̃ est quedã cõpassio hmõi alienę miserie. Et isto modo misericordia nõ inuenit̃ in deo nec in aliq̃ beato. q̃ꝫuis possit inesse homini viatori. ⁊ existẽtibꝫ in purgatorio. qꝛ tale accidẽs nõ sequit̃ misericordiã vniuersaliter. sꝫ solũ in subiecto impfecto ⁊ aliq̃ modo misero. Et isto secũdo modo loquunt̃ augustin⁹ ⁊ damas. hic de misericordia. Nõ em̃ loquunt̃ vniuersaliter. sꝫ solũ ꝑticulariter vt scilicet habet esse i hꝭ q̃ carẽt ꝑfecta btitudie.

Quãtuꝫ ad terciuꝫ articulũ possunt poni tres cõclusiões. ¶ Prima est. q̃ iusticia ⁊ miscẽdia vt sunt in deo non differũt realiter. ¶ Secũda q̃ nõ differũt ex natura rei formaliter ¶ Tercia q̃ differũt ꝓm rationẽ seu ꝓceptibiliter. ¶ Prima cõclusio patet ex hꝭ q̃ dixi circa simplicitatẽ diuĩe essentie lib. i. dist. viij. q. i. ¶ Conclusio secũda patet ex hꝭ q̃ dixi eodẽ lib. dist. vi. q. i. arti. ij. ⁊ iij. Patet etiã eodẽ lib. dist. xxxvi. arti. ꝑmo ¶ Cõclusio tercia patet eodẽ li. dist. vi. arti. iij. Et ideo de istis cõclusionibꝫ causa breuitatis ad ꝑsens nihil aliud dicã.

Articulus tercius.

Quãtũ ad quartuꝫ articulũ pono duas ꝓclusiones ¶ Prima est q̃ iusticia ⁊ miscẽdia simul ꝓcurrũt in omni opere. loquẽdo de opere retributõis. Unũ talia opa sub nomĩe viaꝝ exprimẽs ꝓpha ait. Universe vie dñi miscẽdia ⁊ veritas. Qd̃ verbũ tractãs cassiodor⁹. dicit has duas virtutes. s. misericordiã ⁊ iusticiã in omni opere dñi simul ꝓuenire

Articulus quart⁹. Conclusio prima 1

¶ P. q̃ iusticia seruet̃ in omni opere diuĩe retributõis ptꝫ ꝑ aug̃. sup illo ꝗ̃ ps. Propę esto dñe ⁊ omnes vie tue veritas. Q, aũt in eisdem opibꝫ oibꝫ reluceat miscẽdia patet. qꝛ si in aliq̃bus opibꝫ diuĩe retributõis deesset misericordia. ꝗ̃ maxime videret̃ in iudicio reprobꝛũ. Sꝫ ꝗ̃ nõ. qꝛ nobilissim⁹ mod⁹ iudicãdi debꝫ deo attribui. talis aũt modus nõ ꝑt esse absq; misericordia. qꝛ misericordia superexaltat iudiciũ. vt dicit̃ Jacobi. ij. c. ¶ P. ista est intẽtio 3

2

beati augusti ni i li. de concordia euãgeliorũ. vbi
ait. Deꝰ q̃ res hũanas curat. iuste ⁊ mifico/
diter curat. vt nec miscdia pcludat iusticiaꝫ.
Instantia 1 nec iusticia excludat misericordiaꝫ. ¶ Forte
dicet q̃ nec iusticia nec miscdia. sꝫ potiꝰ iniu/
sticia ibi videt appere vbi ꝑ tpali culpa infli
git eterna pena. Sꝫ cuilibet i inferno dãnato
ꝑ culpa tpali ⁊ trãsitoria infligit pena eterna.
2 g̃ ⁊c. ¶ P. mificordia ⁊ iusticia respectu eiusdẽ effectꝰ implicãt contradictoria. g̃ nõ possunt
simlꝫ currere respectu eiusdẽ effectꝰ. Cõsequẽ
tia patet. Probat ãcedẽs. qꝛ iusticia retribu
it fm merita. sꝫ miscdia tribuit ꝑter merita. et
ꝑ consequẽs nõ fm merita. q̃ vident esse contradi/
3 ctoria. ¶ P. in iustificatõe impij nulla videt
esse iusticia. sꝫ pura miscdia. qꝛ sicut ait apl's.
nõ ex opibꝫ iusticie q̃ fecimꝰ nos. sꝫ fm suam
miscdiam saluos nos fecit. Et idẽ aplus ait.
Si gr̃a ex opibꝫ. iam gr̃a nõ esset gr̃a. In ob
duratõe ꝯo impij nlla videt esse mificordia.
Sꝫ iustificatio ⁊ obduratio reducũt ad opa
4 retributõis. g̃ ⁊c. ¶ P. vbi tãta infligit pena
q̃ta pcessit culpa. ibi nlla videt esse miscdia.
Sꝫ in opibꝫ retributõis fm mensurã culpe
infligit pena. iuxta illud Deutero. xxv. fm mẽ
surã peccati erit plagaꝫ modꝰ. Et apoc. xviij.
dicit. Quantũ se glificauit ⁊ delicijs fuit: tm̃
5 date ei tormentũ ⁊ luctuꝫ. ¶ P. pena q̃ nõ est
correctoria. illa nõ est bona. nec ꝑ consequẽs iu
sta. Sꝫ pena damnatoꝝ non est correctoria.
Maior ꝑbat autoritate augustini q̃ ait. Si
ue plectẽdo siue ignoscendo hoc solũ bñ agit
vt vita hoim corrigat. Minor etiã patet. qꝛ
nullꝰ dãnatoꝝ ex pena sibi illata corrigit nec
6 emendat. ¶ P. ibi nõ appet iusticia vbi pro
ineqli culpa infligit eqlis pena. Sꝫ sic fit in
inferno. g̃ ⁊c. Maior patet. qꝛ culpa ⁊ pena d̃
bent esse cõmensurata. vt ptꝫ ex autoritatibꝫ
ꝑallegatis ex apoc. ⁊ Deutero. Minor ꝑbat.
Qꝛ infinitũ nõ est maiꝰ infinito. Sꝫ cuiusli
bet i inferno dãnati pena est infinita. qꝛ est ꝑ/
petue duratura. Q, autẽ culpe dãnatoꝝ sint
ineqles patet. qꝛ sicut in h̃ mũdo ineqles fue
7 runt. sic in inferno ineqles erũt. ¶ P. vbi ma
ius dat supplicij q̃ fuerit peccatũ. ibi nec mi
sericors nec iustũ videt esse iudiciũ. sꝫ maius
supplicij dat ipis dãnatis q̃ fuerit eoꝝ pecca
tũ. qꝛ sup illo ꝯo ps. ex vsur⁄ ⁊ iniq̃tate redi/
met aias eoꝝ ⁊ honorabile nomẽ eoꝝ coꝝ il/
lo. dicit glosa. Peccata dicunt vsure. qꝛ plus
mali inuenit in supplicijs q̃ cõmissum est in
8 culpis ⁊c. ¶ P. Jaco. ij. dicit. Judiciuꝫ sine
misericordia fiet ei qui nõ fecit misericordiã.
Sꝫ dãnati nõ fecerũt misericordiã. Hoc em̃
improperabit eis dñs in extremo iudicio. vt
patet Mat. xxv. ergo i illo iudicio q̃ ipi iudi/
cabunt a deo nõ erit aliq̃ misericordia. q̃uis
hmõi iudiciũ sit opꝰ retributõis. ¶ Ad pri/ Solutio Ad. 1.
mũ ꝑ dici q̃ minor nõ est vera. qꝛ q̃ttas cul
pe cõmũiter pensat fm dignitatẽ plene ꝑ cul/
pã offense. Cũ igit quilibet damnatoꝝ ꝑ cul/
pã sua offenderit ꝑsonã infinitã. sicꝫ dcũ cu
ius contempsit mandatũ. ideo talis culpa aliq̃
modo est infinita. ¶ Etiã rõne sbiecti qdã
modo est infinita saltẽ ꝑ accidẽs. eo q̃ sbiectũ
in q̃ est sit obstinatũ ⁊ incorrigibile. ꝑpter qd̃
hmõi culpa est ꝑpetua. ⁊ ꝑ consequẽs sibi debet
pena ꝑpetua. Est igit in ista punitõe iusticia
⁊ misericordia. Justicia quidez in h̃ q̃ culpa
dãnati punit pena infinita extẽsiue ⁊ ꝑpetua
duratõne. eo q̃ subiectũ istiꝰ culpe sit ꝑpetue
incorrigibile. Est etiã ibi magna misericordia
eo q̃ nõ punit pena infinita intẽsiue. q̃uis il/
lam meruerit. eo q̃ cõtra ꝑsonã infinite digni
tatis peccauerit. Qꝛ etiã fm humanas leges
q̃ cõtra dignioꝛẽ ꝑsonaꝫ peccauit salua iusti/
cia puniri potest in tensioꝛ ⁊ acerbioꝛi pena.
Propter h̃ em̃ ait Aristo. v. ethi. Si princi/
patũ habẽs ꝑcussit nõ optet repcuti. ⁊ si prin
cipẽ ꝑcussit. nõ solũ ꝑcuti sꝫ puniri. igit infi/
nite acerbitatis pena posset puniri salua iusti
cia ille q̃ in mortali offensa dei ab hac vita de/
cedit. igit valde misericorditer secũ agit q̃n fi
nite acerbitatis pena punit. ¶ Ad secundũ Ad. 2.
nego antecedẽs. Ad ꝑbationẽ dicẽdũ q̃ licet
iusticia tribuat fm merita. ⁊ misericordia si/
ne meritis. tamẽ in eodẽ ope dei vindicatiuo
appet iusticia in q̃ztũ punit. ⁊ appet miscdia
in q̃ztũ nõ tm̃ punit q̃ztũ punitꝰ ꝑmeruit. Et
i eodẽ ope ꝑmiatiuo apparet iusticia in q̃ztuꝫ
deꝰ tantũ de bono tribuit q̃ztũ homo meruit. ⁊
apparet miscdia in q̃ztũ abũdantꝰ tribuit q̃ztũ
meruit. ¶ Ad terciũ nego maiorẽ. qꝛ quãuis Ad. 3.
in iustificatõne impij nõ apparet iusticia q̃n
tũ est ex iustificari opatõne. est tm̃ ibi iusticia
quantũ est ex iustificãtis ꝑmissione. qꝛ q̃uis
opatio impij sit inualida ad ꝑmerendũ iusti
ficationeꝫ. vt bene ꝑbant autoritates aplꝰ ad
ꝑbationẽ adducte. tamẽ qꝛ deꝰ ꝑmisit iustifi
cationẽ impij ꝑ omm̃ tpe quo impiꝰ fecerit qd̃
in se est. vt apparet Ezech. xviij. ideo quãuis
in iustificatõne impij nõ sit iusticia ex iustifi
cati cõmisso. tamẽ ibi seruat iusticia ex iustifi
cantis ꝑmisso. Illud autẽ qd̃ addit de obdu/
ratione nõ est ad ꝑpositum. q̃ obduratio ñ est
dei opatio. sꝫ est ab opatione cessatio. Nã fm

augustinũ. sic de⁹ obdurat impiũ q̃ nihil malicie sibi influit. sz influentiã gratie sue lubtrahit. ⁊ impet⁹ mouẽtes ad pñiam in hmõi peccatore nõ facit. ¶ Ad quartũ dicẽdũ q̃ mior nõ accipit debite sub maiori. ista em̃ deberet esse minor. sz in opib⁹ retributõis tanta infligitur pena q̃ta p̃cessit culpa. ⁊ ista minor est falsa. inq̃tũ tantitas dicit eq̃litatẽ q̃ntitatis. licet sit vera inq̃tũ tantitas dicit equalitatẽ ꝓportionis. Et iub isto sensu maior est falsa. qz misericordia p̃t vere ꝛcurrere seruata ꝓportionis equalitate. Potest em̃ q̃s misericorditer vindicare min⁹. s. affligẽdo q̃ re⁹ meruit. seruata tñ debita ꝓportione. puta q̃ p maiori peccato infligat maiorẽ ⁊ acerbiorẽ penã. ⁊ p minori minorẽ ⁊ min⁹ acerbã. Et ad hũc sensũ vadunt autoritates quib⁹ ꝓbat minor inquantũ trahunt ad ꝓpositũ. qz de⁹ in puniẽdo nõ seruat mensurã ⁊ tantitatẽ fm equalitatẽ q̃ntitatis. puta q̃ tantũ det de pena vel d̃ acerbitate pene quantũ ipe re⁹ meruit. Sz seruat mensurã et tantitatẽ fm equalitatẽ ꝓportionis. qz maiorẽ peccatorẽ magis acerbe punit. ⁊ minorẽ minus. ¶ Ad quintũ dicendũ. q̃ penã esse correctoriã p̃t dupliciter intelligi. Uno modo q̃ p hmõi penã corrigat ipe punit⁹ Alio modo q̃ ad exemplũ illi⁹ punitõnis alij corrigant. Primo modo maior est falsa. qz q̃nq̃ iusto iudicio puniunt aliq̃ obstinati i sua malicia. Secũdo modo minor est falsa. q̃uis maior sit vera. qz ex h̃ q̃ p̃dicat talis pena peccatoribus iminere. mlti hic in via corrigunt. ⁊ a peccatoꝝ suoꝝ excessib⁹ retrahunt. Et isto secundo modo debet intelligi autoritas augustini. ¶ Ad sextũ dicendũ q̃ eq̃litas pene p̃t dupliciter accipi. Uno modo q̃ztũ ad durationez. Alio modo q̃ztuz ad acerbitatẽ ⁊ afflictionẽ. Primo modo maior ẽ falsa. qz salua iusticia vn⁹ p minori culpa p̃t octo dieb⁹ in carcerari sine alijs penis adiũctis. ⁊ alter p maiori culpa sil'r octo dieb⁹ in peiori carcere poni. ⁊ omi die semel fustigari. quoꝝ pena q̃ztũ ad durationẽ esset equalis. sz quantũ ad afflictionẽ esset ineq̃lis. Sz secũdo modo minor est falsa. qz q̃uis pena damnatoꝝ sit equalis durationis. tñ nõ est equalis afflictõis. Ut sic em̃ q̃ libet punit⁹ mag⁹ vel min⁹ altero. fm q̃ ei⁹ peccatũ mai⁹ est vl min⁹ q̃ peccatũ alteri⁹. Et p h̃ patet ad ꝓbationẽ minoris. qz ꝓcedit de eq̃litate duratõis. ¶ Ad septimũ nego minorẽ Ad ꝓbationẽ dicendũ q̃ cõmissũ i culpa dupliciter p̃t intelligi. Uno modo quãtũ ad delectationẽ quã peccator cõsequit ex actu culpabili. Alio modo q̃ztũ ad deformitatẽ peccati ⁊ offensaz ipi⁹ dei. Primo modo sunt intelligenda verba illi⁹ glose ⁊ non secũdo modo. Nã licet iudicio diuino infligat maior acerbitas pene q̃ fuerit delectatio culpe. tñ nõ infligit maior acerbitas pene q̃ fuerit deformitas culpe ⁊ offensa maiestatis diuie. q̃ offensa vt dictũ est sup q̃dãmodo fuit ifinita. ¶ Ad octauũ dicendũ q̃ illud verbuz beati iacobi ẽ intelligendũ d̃ mia liberatiua. ⁊ nõ de mia mitigatiua. tales em̃ impij patient iudiciũ absq̃ misedia totaliter liberãte. sz nõ absq̃ misericordia aliq̃liter mitigãte. ¶ Cõclusio secũda est q̃ iusticia ⁊ misedia ꝓpue dicta nõ cõcurrũt vniuersaliter ⁊ absolute in omi ope dei Qz nõ ꝛcurrũt in ope creatõis. q̃ nõ in omi ope. Cõsequẽtia patet de se. Antecedẽs ꝓb⁹. qz iusticia aliq̃ modo ꝓsupponit merita. misericordia etiã ꝓsupponit eũ cui misereꝯ. Sed act⁹ vl op⁹ creatõis nihil ꝓsupponit. vt declaraui lib. q. dist. i. q. i. ¶ Ad argumẽtũ principale nego cõsequentiã. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ ad maiorẽ. q̃ licet potẽtia q̃ ex se est determinata nõ indigeat virtute a se realiter differente. tñ ipa est virt⁹ ita q̃ virt⁹ sua ẽ idẽ qd̃ essentia sua. Unũ in deo ꝓpter suã omimodã simplicitatẽ potẽtia est idẽ realiter cũ essentia. ⁊ virt⁹ idẽ qd̃ potẽtia. ⁊ p ꝛsequẽs virt⁹ potẽtia ⁊ essẽtia sunt vna res simplicissima ⁊ nullo modo cõposita.

Ad.4. Ad.5. Ad.6. Ad.7. Ad.8. Secunda ꝛclusio Ad princi pale argu.

¶ Distinctio quadragesima septima.

Solet autem q̃ri. Postq̃ mgr tractauit de mortuoꝝ resurrectõne ⁊ de aiaꝝ separatũ ante resurrectionẽ statu ⁊ ꝛdicione. nũc i ista q̃dragesima septima distinctõe icipit tractare de resurgentiũ extrema examinatõe. Et diuidit in duas ptes. Qz p̃mo tractat d̃ extremi iudicij discussione. Secdo d̃ iudicatoꝝ remuneratõe. dist. xlix. ibi. Post resurrectionẽ ꝛo. Prima i duas. Qz p̃mo determiat d̃ his q̃ ptinẽt ad iudiciariũ ordinẽ. Secdo de ptinẽtib⁹ ad ipm iudicẽ. dist. xlviij. ibi. Solet etiã q̃ri. Prima i tres Qz p̃mo ꝓtractat ordinẽ extremi iudicij q̃ztũ ad ea q̃ fiũt ex pte iudicantiũ. Secdo q̃ztũ ad ea q̃ ꝛtingũt ex pte iudicãdoꝝ. Et tercio q̃ztũ ad ea q̃ fiũt ex pte mistrorũ. Secda ibi. Erũt aũt q̃ttuor ordines. Tercia ibi. Cũ aũt in euãgelio. Et hec in duas. Qz primo agit de ministris i iudicio. Secdo

ministris post iudiciū in inferno. Secda ibi. Et solet qri. ¶ Circa istā distinctōez qro

Vtrū solꝰ xpꝰ iudicaturꝰ sit in extremo iudicio. ¶ Videt q sic. Qz i iudicio omniū peccatoꝝ iudex debet eē īmunis ab omī peccato. Sz solꝰ xpꝰ est īmunis ab omī peccato. q̄ in illo vniūsali iudicio oīm peccatoꝝ solꝰ xpꝰ debet iudicare. Maior patet exēplo naturali. qz vt patet. ij. de aīa. pupilla est abscolor: vt de omnib̄ coloribꝰ possit iudicare. Patet etiā autoritate morali. qz cassiodorꝰ in suis epl'is. lib. xix. epl'a. ij. exhortādo seipm̄ z alios in hꝰ mundo iudices. sic ait. Sit in nobis frons libera. vt possimꝰ aliorū emēdare delicta. equat eīm crimē omēs q̄s inq̄nat. ideo dissilis ab accusato debet esse q̄ iudicat. Patet etiā minoz. qz xpꝰ peccatū nō fecit nec inuentꝰ est dolꝰ in ore eiꝰ. vt ait beatꝰ petrꝰ pma sua canonica epl'a. c. ij. Oēs aūt alij peccauerūt: z egēt grā dei. vt dicit ad Roma. iij. Ideo solꝰ xpꝰ inuentꝰ est inter mortuos liber vt patz in pꝰ. z p cōsequēs solꝰ xpꝰ ppria sua virtute īmunis fuit ab omī peccato. ¶ In cōtrariū est. qz xpꝰ pmisit aplis Matth. xix. dicens. Sedebitis sup sedes duodecim. iudicantes duodecim tribꝰ isrl'. ¶ Vic q̄ttuoz sūt videda. ¶ Primo eīm videdū est q̄ i extremo iudicio se habeāt actiue. ¶ Secdo q̄ passiue. ¶ Tercio q̄liter angeli se habeāt in pdicto iudicio discussiue. ¶ Quarto qūo respectu mūdi ignis se habeat purgatiue.

Articulus primus

Quantū ad primū

est aduertendū q̄ i magno z generali iudicio q̄uis iudex pncipalis sit tm vnꝰ. tm̄ iudices assessores ꝯtingit esse pl'es. Et f'm hꝰ circa pdictū iudiciū qd ē maxie generale possumꝰ quo ad istū articulū ponere duas ꝯclones.

Conclusio prima

¶ Prima est. q̄ i extremo iudicio nullꝰ purꝰ homo sz solꝰ xpꝰ pt iudicare ppria autoritate z tāq̄z iudex pncipalis. Qz solꝰ deꝰ ibi pt iudicare vt iudex pncipalis z ppria autoritate. q̄ nullus purꝰ homo. sz solꝰ xpꝰ inter omēs filios hoiz hꝰ poterit. Cōsequētia patet. qz nullꝰ purꝰ hō est deꝰ. Solꝰ aūt xpꝰ inter hoīes est veꝰ deꝰ. igit ab eo qd soli deo cōuenit excludit ois hō excepto solo xpo. Patz etiā antecedens. qz iudex principalis iudicās ppria autoritate debet habere ex se ordinariaz potestatē sup illos q̄s iudicat. Sz solꝰ deꝰ habet ex se ordinariā potestatē sup omēs iudicādos in extremo iudicio. Qz etiā dñs ihs xpꝰ vt hō est ñ habet hāc potestatē p modū iudicis ordinarij. sed magis p modū iudicis delegati. q̄ delegario satis exprimit Joh. v. vbi dicit. q̄ pater omne iudiciū dedit filio. Et actuū. x. vbi dicit d xpo Ipe est q̄ ꝯstitutꝰ est a deo iudex viuoꝝ z mortuoꝝ. ¶ Forte dicet. quicūq̄z faciūt iudiciū illi tanq̄z principales iudices vident iudicare. Sz oīs sancti faciūt istud iudiciū. iuxta qd dicit pꝰ. cxlix. Vt faciāt in eis iudiciū cōscriptū. gl'ia hec est omib̄ sanctis eius. ¶ Rñdeo negādo maiorē. qz ꝯsules z assessores ac sbdelegati iudices. z ml'ti alij q̄ actiue se habēt i iudicio qdāmodo faciūt iudiciū. quoꝝ tñ nullus habet iudicare tanq̄z iudex pncipalis fretus ppria z ordinaria prāte. ¶ Cōclusio secūda est. q̄ appellādo iudices ipiꝰ iudicis assessores cū iudice iudicātes ꝯsultiue z assessorie tūc apl'i z omēs etiā alij pfecti imitatores xpi in extremo iudicio tanq̄z veri iudices iudicabūt. Qz Matth. xix. sup illo ꝓb. vos q̄ reliq̄stis omīa: dicit glosa. Qui reliquerūt omīa z secuti sunt dñm: hi iudices erūt. Et loquit de iudicib̄ q̄ztū ad extremū iudiciū. qz de illo loquit xpꝰ ibidē in textu. ¶ P. de iustis hoib̄ dicit Sap. iij. q̄ iudicabūt natōes z dñabūt pplis. Et loquit ibi scriptura de extremo iudicio. sicut patet ex ꝓbis pcedentib̄ z seqnti/bus. Sz apl'i z alij pfecti imitatores xpi sunt vere iusti. ergo q̄libet hō pfectꝰ in extremo iudicio vere iudicabit saltē p modū assessoris.

Instantia 1

¶ Forte dicet q̄ solus ille debet iudicare q̄ nouit causaz iudicandā z circūstantias eiꝰ. quia vnusquisq̄z est bonꝰ iudex eoꝝ q̄ cognouit. vt patet. i. ethi. Etiā i re dubia nō est ferēda certa sentētia. sicut clamāt ml'ta iura tā ciuilia q̄z canonica. Sz nullꝰ hō q̄z uiscūq̄z pfectꝰ habz noticiā oīm peccatoꝝ z oīm circūstantiaꝝ eorū. cū ml'ta sint peccata i corde hūano abscōdita. q̄ nll'o signo exterioz apparēt. q̄ nullꝰ purus hō pt talū secretoꝝ esse bonꝰ iudex. ¶ P. i nullo iudicio bene ordinato accusatoz debet esse iudex. Sz viri pfecti in extremo iudicio erūt accusatores peccatoꝝ. q̄ nō erūt iudices eoꝝ. Maior patet de iure cōmuni. Mior autē habet Sap. v. vbi dicit. Stabunt iusti in magna cōstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt. z q̄ abstulerūt labores eoꝝ. ¶ P. q̄ iudex est p se sufficiētis sciētie z autoritatis siue potētie. tūc nō debet assessorē hīre. Sz xpꝰ i illo iudicio est sufficiētis autoritatis siue potētie vt patet ex pma ꝯclusione. z est infinite sciētie qz omīa nuda z apta sunt oculi eiꝰ ad quē nobis sermo. sicut ait apl'is ad Heb. iiij. loquēs

Instantia 2

Solutio.

Cōclusio secda.

de xpo. Ipe em ē ars omipotētis dei plena ra/
tionib oim viuētiū. vt ait aug. vi. d tri. Et sa
Solutio. piētie ei ñ ē numer. vt dicit i ps. g ꝛc. ¶ Ad
Ad.1. pmū nego minorē. qꝛ oēs pfecti q i examīe ex
tremi iudicij erūt assessores xpi. habebūt plenā
noticiā oim pcōz tūc iudicādoꝝ. nec latebit
eos aliq circūstātia iudicāda. Nā q̃uis talia
ñ possint cogscere naturali cognitōe. tñ ptūc
hmōi oia cognoscent diuīa reuelatōe. Qd tā/
gēs apls. i. ad Thoꝝ. iij. ait. Nolite añ tps
iudicare. q̃adusq̃ veniat dñs. q et illūinabit
abscōdita tenebraꝝ. ꝛ mānifestabit ꝛsilia cor/
diū. Qnp q vbo dicit glosa. q gesta ꝛ cogita/
ta bona ꝛ mala tūc nota erūt oib. g mlto ma
Ad.2. gis nota erūt pfectis. xpi. s. assessoribꝫ. ¶ Ad
icdm ddm. q maior ñ ē va. qñ pctm d q agit
i iudicio est euidēs ꝛ mānifestū. tūc em iudex ñ
idiget alio accusatore. sz p seipm pt reo pctm
suū iproperare. ꝛ ipm iuxta sua demerita iudi
care. Propt qd dr i decretis. q euidētia patrati
sceleris nō indiget accusatore. Cū igit sic iā di
ctū est i pdicto iudicio oia pcta ibi iudicāda
sint nuda ꝛ apta. iō illi iudicio ñ derogat ex h
q iudex ē accusator. Propt qd etiaz dñs ihs
xps q ibi ē sūm iudex p seipm accusat ipios.
eoꝝ ipietatē ipis iproperādo Mat. xxv. vbi
ait. Esuriui ꝛ ñ dedisti mihi mānducare. sitiui
Ad.3. ꝛ nō dedisti mihi bibere. ¶ Ad terciū dicēdū
q maior ñ est va. qꝛ licet iudex ex se habēs suf
ficiētē sciētiā ꝛ potētiā nō idigeat assessore. ex
h tñ nō habet q̃n possit si velit accipe assessorē.
Nā q̃uiscūq̃ iudex sit p se sufficiēs iudicare.
pt tñ amicū assumere p assessore. ꝛ eū honora
re iudiciaria dignitate. Et sic etiam dñs ihs
xps i extremo iudicio suos spēales amicos as
sumit p assessoribꝫ. nō ppt suā indigētiā. sz p
pter ipoꝝ assessoꝝ gliaz omib insinuādā.

Articulus secundus. **Quantū ad secūdū**
articulū est aduertēdū q duo sunt act i qb
extremū iudiciū pncipalr ꝛsistit. Quoꝝ vn
ē discussio meritoꝝ. Alij ē retributio pmioꝝ.
¶ Prim istoꝝ actuū ē min vniūsal. ꝛ scd
magis vniūsal. ¶ Pro q̃ declaratōe ꝛ ad ppo
sitū ist articuli pono duas ꝛclones. ¶ Pri
ma est. q i extremo iudicio aliq hoies ñ iudi/
cant q̃tuz ad meritoꝝ discussionē. Qꝛ aliq̃ꝝ
merita sūt totalr mala. g tales ñ iudicabunt
q̃tū ad meritoꝝ discussionē. Añs ptz. qꝛ infi
deles ñ pnt hre aliq bona merita. cū fūdamē/
tū oim bonoꝝ meritoꝝ sit fides. sine q ipossi/
bile est aliquē placere deo. vt ait apls ad heb.
xi. Patet etiā ꝛñtia. qꝛ oīs iudicialis discussio
ē ppt comparatōez ꝛ declaratōez aliq̃ꝝ pmixto
rū. g q̃ꝝ merita sūt impmixta puta penitus ma/
la vl sincere bona. illoꝝ merita ñ idigēt discus/
sione. ¶ Et sup hac rōne videt fūdari q drip
tita distinctio q h ponit in lra. s. q in extremo
iudicio q̃daz iudicant ꝛ dānant. vt hi q sunt
xpiani fidei pfessiōe. sz nō opatōe. In his eiz
habet locū discussio cū i eis sit mixtio bone p/
fessionis. ꝛ male opatōnis. tñ hmōi discussio
vl disceptatio terminat ad eoꝝ dānatōez. eo
q mala eoꝝ merita nō sunt deleta va pnia. ꝛ p
ꝛseqns vincāt bona. ¶ Alij sūt q nō iudicant
ꝛ tñ dānant. eo q eoꝝ merita sint penitus mala
sic ifideles. d q̃ꝝ q̃libet dicit in euāgelio. Qui
ñ credit iā iudicatus est. ¶ Tercij sūt q iudicā
tur ꝛ saluant. iudicant q̃dē. eo q mixta habue
rint merita. tñ saluant. qꝛ bona eoꝝ merita vi
cunt mala. eo q mala sunt pnia deleta ꝛ debili
tata. ¶ Ez illi d q̃rto ordie ñ iudicant. ꝛ tñ
saluant. Saluant q̃dez. eo q eoꝝ merita sint
bona. ꝛ nō iudicant eo q eoꝝ merita sint sin/
cere ꝛ impmixte bona. Et isti q̃dē cū xpo iudi
cāt mō q dictū est i scda ꝛclone pmi articuli.
eo q pfecte exercitati sint nō solū i pceptoꝝ ob
seruatōe. sz etiā in virtutū opatōe. ꝛ ꝛsiliorum
ipletōe. Tales em merito ñ iudicant. sz cū re
ge iudicāt. eo q iura ꝛ ꝛsuetudines celestis regni
p ceteris magis cognoscāt. Propt qd iudicabūt
natōes. ꝛ dñabunt ppls. ꝛ regnabit dñs eo
rū imppetuū. ¶ Cōclusio scda ē. q oēs hoies Secunda ꝛclusio
i extremo iudicio iudicant q̃tū ad pmioꝝ re/
tributōez. Qꝛ i illo iudicio q vnusq̃sq̃ purus
hō determinat vl ad penā eternā. vl ad gaudiū
eternū. i illo q̃libet iudicat q̃tū ad pmioꝝ re/
tributōez. Ez i extremo iudicio p sniaz sup/
mi iudicis q̃libet hō determinat vel ad eternaz
penā. vl ad eternū gaudiū. g ꝛc. Maior ptz.
ex terminis. Ez minorē fide tenem. ¶ Fo/ Instantia
te dicet q puuli nlla habēt merita. g ñ iudica
bunt q̃tū ad pmioꝝ retributōez. Cōseqntia
ptz. qꝛ pmiū debet correspōdere merito. vbi g
nullū est meritū. ibi nullū debet reddi pmiū.
Añs pbat. qꝛ nullus pt mereri sine vsu liberi ar
bitrij. sz puuli ñ hnt vsū liberi arbitrij. ¶ Re/ Solutio
spōdeo negādo añs. Ad pbatōnez ddm. q li
cet absq vsu liberi arbitrij hō nō habeat meri
ta acq̃sita p act ppos. pt tñ hre merita bona
vl mala acq̃sita p act alienos. Qñ sic puul
ñ baptizat infect est originali pcto. ñ p actū
ppriū. sz p actū primoꝝ parentū. sic idē puul
habet merita mala. rōe q̃ꝝ iudicat ad ppetuā
penā dāni. q q̃dē merita sibi nō assunt p actū

ppriū. sz p actū eorūdē parētū. Et sicut puul⁹ baptizat⁹ ē informat⁹ grā ⁊ charitate ac ceteris virtutib⁹. nō p actū ppriū sz alienū. puta p actū xpi ⁊ ecclie. ac parentū carnaliuz vel spiritaliū. sic idē puul⁹ habet bona merita ex merito xpi ⁊ ecclie. ac etiā qnqz parētū. ratōne q̄z merito ꝛ tal puul⁹ iudicat ad vitā eternā

Articulus terciuz.

Quātuz ad terciuz

articulū dico ꝓformit ad iā dictas ꝓclusiōes q̄ null⁹ angel⁹ ī extremo iudicio iudicat iudicio disceptatōis seu discussionis. Qz omīs angeli vl ita habēt merita mala q̄ nulla habent merita bona. vl ita habēt bona q̄ nlla habent mala. igit cū ī eoꝛ merito nlla pēnit⁹ sit mixtō ideo ī eoꝛ iudicio nlla erit disceptatio. Judicant tm iudicio remuneratōis. qz licet etiā p nūc boni angeli sint beati. ⁊ mali sint dānati. ⁊ vtriqz habeāt suū pmiū ēntiale. tm ⁊ bonis ⁊ malis aliq̄d retribuet ī illo iudicio q̄tū ad pmiū accidētale. qz ⁊ boni remūerant de ministerio hoib⁹ impēso. qd q̄dē ministerū terminabit ⁊ finiet in pdicto iudicio. ⁊ mali puniētur p sua neqcia q̄ hoies seduxerūt. ⁊ ad pctm adduxerūt. ¶ Etiā boni angeli tūc magz gaudebūt de noua societate hoim beatoꝛ. ⁊ econtra mali aliq̄ mō tūc punient de noua sup eos ꝓculcatōe mlt⁹ꝛ dānatorū.

Instantia

¶ Forte dicet. si maloꝛ angeloꝛ augeret pena ex dānatōe hominū. tūc ipi nō tentarēt hoies. nec niterētur eos trahere ad ifernū.

Solutio.

¶ Rndeo q̄ q̄uis malus angel⁹ ī tentādo hoies ⁊ eoꝛ dānatōnez pcurando studeat suā malicīā adiplere. tm ex h̄ nō reportet cōmodū sz penā. qz ī hmōi tētatione vl vincit ab hoīe. ⁊ tūc dēmō ꝓfundit. et ratōe hmōi ꝓfusionis valde torq̄t. vl vincit hoiez. tal igit hō vict⁹ vel agit antecqz moriat fructuosā ⁊ verā pniaz. ⁊ tunc iteꝛ torq̄bit de mon rōne inuidie. vl talis hō morit ī pcto. ⁊ tūc dēmonis pena ex h̄ augebit q̄si p accidēs. qz qn ardēs ardēti iungit. ex h̄ ardoꝛ vtriusqz magz inualescit. Sz hō q̄ dānat adiungit de moni ī inferno. g augmentabit pena dēmonis ex damnatōe hois. Hoc tm nō obstāte ipe n desinet vsqz ad nouissimū die a tentatōne ⁊ seductōne hois. ⁊ h̄ vel qz excecatus malicia n aduertit tale malū qd ex hmōi tentatōe sibi modis iā dictis est futuz. vt de dyabolo sic illuso verificet illud ps. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Vel ppter nimiā inuidiā quā habet ad hoiez: seipm spōte exponit huiusmodi dispendio. vt hoīem quē mortaliter odit in ppetuā damnatōez secū trahat. Et sic de dyabolo implebit puerbiū q̄ dicit. q̄ inid⁹ vellet sibi vnū oculū erui vt ei cui inuidet ambo oculi eruerent.

Articulus quart⁹.

Quātū ad quartuz

articulū duo solēt inqri. ¶ Primo cui⁹ natura sit ille ignis qui in fine seculi purgabit ipm mundū. ¶ Secūdo vtꝛ ille ignis pcedat vl sequat extremū iudiciū. ¶ Et iste due q̄stiūcule terciā pīsupponūt. s. vtꝛ vera sit istū ignē q̄nqz esse ventuz. ¶ Et fm h̄ pono tres ꝓclusiones his trib⁹ q̄stionib⁹ correspondentes.

Conclusio prima

¶ Prima ē. q̄ q̄dā ignis est ventur⁹ q̄ ē mundū purgatur⁹. Ista ꝓclusio patet autoritate beati petri. q̄ sēdā sua epla. c. iij. ait. Adueniet aūt dies dni vt fur. in q̄ celi magno ispetu trāsient. elemēta vero caloꝛe soluent. ⁊ terra ⁊ ea q̄ in ipa sunt oīa exurent. Sup q̄ verbo dicit glosa. g mund⁹ p ignē purgabit. tō rc

2

¶ P. rōnabile esse videt vt mūd⁹ iste multiplicib⁹ infect⁹ peccatis saltē cū fine habebūt pcta purget. Sz circa extremū iudiciū peccata habebunt finē. ⁊ ignis est maxime purgatiu⁹. cuz sit maxime actiu⁹. ergo rōnabile esse videt vt ante finē mūdi veniat talis ignis mūdū purgatur⁹. Et istā rationē videt tangere venerabilis Beda dicēs. q̄ iste ignis ascēdet ad tantā altitudinē ad quantā ascenderūt aq̄ diluuij. vt purget aerē infectū p fumū sacrificiorū ipis idolis īmolatoꝛ.

Instantia

¶ Forte dicet. Idē nō potest esse purgās ⁊ purgatū respectu suūp⁹. g mund⁹ nō purgabit p ignē. Cōseqntia ptz qz ignis est ps mūdi. g si mund⁹ purgaret p ignē. tūc ignis purgaret seipz. Antecedēs etiam patet. qz idē nō pt esse actiuū ⁊ passiuū eadē actōne. nec pt idē agere in seipm. Sz purgans agit in purgatū.

Solutio.

¶ Rndeo negādo cōsequentiā. Ad pbationē dicendū q̄ nō omīes ptes mūdi purgabunt illo igne. qz nō omīes erūt pcto maculate. de q̄z īmaculatazꝛ partiū numero etiā erit iste ignis. Nā ille ignis vel tūc erit de nouo generat⁹. vt dicit q̄dā opinio q̄ ponit q̄ tūc tpis omīes planete q̄ sunt generatiui calozis ꝓuenīēt ī leone vl in alīs signis calidissimis. sicut tpe diluuij omīes planete ꝓueniebāt in aqrio. ⁊ ideo sic tūc rōe illi⁹ ꝓuēnionis aq̄ redundabāt sup omīes mōtes. sic et in fine seculi ignis redūdabit. ¶ Vel sic dicit alia opinio. iste ignis supnaturaliter creabit ab ipo deo. vel cōcurret iste ignis de extremis mūdi ptib⁹. puta de sup d̄ sperā ignis. sicut vi

dek dicere beat⁹ augustin⁹ ¶ Et quecũq; ista
rũ opinionũ teneat. semper patet q̃ iste ignis
purgatiu⁹ nõ indiget purgatõe. eo q̃ ĩmũdi/
cia peccatoꝝ istũ ignẽ nõ attinget. Fum⁹ em̃
turpiũ ⁊ nephandoꝝ sacrificioꝝ ipoꝝ idoloꝝ
vsq; ad altitudinẽ spere ignis ñ ascẽdet. vt ia
patuit ex dicto ipi⁹ bede. Cũ igit dicit mund⁹
purgat. ista ꝓpositio est vera p synodochen.
fm quã figuraz ps accipit p toto. qz verificat
Instantia p illis ptibꝫ mũdi q̃ inficient peccato. ¶ For
te dicet. si ps mũdi pcto maculate purgabũt
isto igne. tc̃ iste ignis etiã exuret locũ terrestr̃
padisi. Cõsequntia patet. qz loc⁹ terrestr̃ padi
si maculat⁹ est pcto ꝓmoꝝ parẽtũ q̃ i eo pecca
uerũt. Sz falsitas ꝛsequntis patet. qz fm Be
dã. flãma isti⁹ ignis nõ ascẽdet vsq; ad padi/
Solutio sũ. sic nec aq̃ diluuij ascẽderũt. ¶ Rñdeo ne/
gando ꝛsequntiã. Ad pbatõez dicẽdũ q̃ nõ q̃
libet actu pcti dicit loc⁹ infici. sz poti⁹ ex ꝛtinu
atione peccati vl' pctõris i ipo loco inficit ipse
loc⁹. sic nõ q̃libet leui tactu tangẽs lepsiuz effi
cit lepꝛosus. licet inficiat ex frequnti iteratõne
hmõi tact⁹. Cũ igit ꝑmi parẽtes i padiso tm̃/
modo semel peccauerũt. ⁊ postq̃z fuerũt pcto
res q̃si ĩmediate de padiso eiecti fuerũt. ideo
padisus nõ est infecta ꝓpt pctm̃ ꝓmoꝝ parẽ/
tũ. sic nec celũ empireũ dicit infectũ ꝓpt pec/
catũ maloꝝ angeloꝝ. eo q̃ q̃z̃uis angeloꝝ pec/
catũ i hmõi celo fuerit ꝓpetratũ. tm̃ hmõi pec
catores pacto pcto q̃si nulla moꝛã i celo ꝛtra
perũt. sz ĩmediate i istũ caliginosũ aerẽ cecide
Cõclusio rũt. iõ tc̃ ¶ Cõclusio secda est. q̃ ille ignis pur
secũda. gatiu⁹ erit eiusdẽ speciei siue nate cũ igne isto
q̃ pnũc est i mũdo. Qz sic aq̃ purgãs mũdũ
tpe noe ñ fuit alteri⁹ speciei ab aq̃ elemẽtari.
sic ignis i nouissimis tpibꝫ purgatur⁹ mũdũ
ñ erit alteri⁹ speciei ab igne elemẽtari ¶ Et istã
rõez videt tãgere aug⁹. xx. d ci. xci. dicens. Fi
gura hui⁹ mũdi mũdanoꝝ igniũ ꝛflagratõe
pibit. sic factũ fuit aq̃z̃ inundatõe diluuiũ.
Instantia ¶ Sz oppositũ isti⁹ ꝛcl'onis aliq̃ ꝓbant sic.
1 Null⁹ ignis elemẽtar̃ pt celũ real' ĩmutare.
Sz iste ignis real' ĩmutat celũ. Maioꝛ ptz.
qz celũ nõ est suscepti bile pegrine impssionis
vt dicũt oes naturales phi. qd̃ vtiq; vez ẽ re/
spectu cuiuscũq; ꝓtut̃ elemẽtar̃. Mioꝛ patz
ij. pet. iij. c. vbi dicit. Celi ardentes soluent. ⁊
2 elemẽta ignis calore tabescẽt. ¶ P. sup ꝓto iã
dicto dicit glosa bede. q̃ ignis iste q̃ttuoꝛ ele/
mẽta ꝛsumet. sz nihil cõsumet seipm. q̃ ignis
3 iste ñ erit eiusdẽ speciei cũ igne elemẽtari ¶ P.
corpa eiusdẽ speciei hñt eũdẽ motũ specie Sz
iste ignis mouet ad oẽm differẽtiã positõis
puta sursũ deorsũ. ⁊ sic d̃ alijs. quia mouet ad
illa loca purgãda que infecta sunt p peccatũ.
sz ignis elemẽtar̃ solũ mouet sursũ. q̃ tc̃ ¶ P. 4
opatio facit scire formã ⁊ naturã rei. Sz iste
ignis habet opationẽ q̃ nõ cõpetit igni elemẽ/
tari. q̃ iste ignis nõ est eiusdẽ speciei ⁊ nature
cũ igne elemẽtari. Maioꝛ patz p cõmentato
rẽ. vij. metha. vbi ait. q̃ trãsmutatio facit scire
materiã. ⁊ opatio formã. Mioꝛ etiã ptz. qz si
cut sepi⁹ dictũ ẽ. iste ignis habet purgare tales
ptes mũdi q̃ maculate sũt feditate ⁊ infectõe
pcti. tal' aũt actio non ꝛuenit igni elemẽtari.
cũ oẽm ei⁹ ꝓtutẽ excedere videat. ¶ P. ꝓt⁹ q̃ 5
iste ignis purgat ipm mũdũ. vl' ꝛuenit ei na/
turalit. ⁊ tũc differt specie ab igne elemẽtari. qz
q̃z̃ naturales ꝓtutes differũt specie: illa ñ pnt
cẽ eiusdẽ nate. qz ꝓtutes naturales rez̃ sequũ
tur naturas eaz̃. vl' ꝛuẽit ei supnatural' ⁊ tũc
rez̃ differt specie ab igne elemẽtari. qz q̃ sic se
habẽt q̃ ꝓt⁹ vni⁹ est natural' ⁊ alter⁹ supnatu
ral'. illa ñ solũ specie vez̃ etiã differũt genere.
¶ Ad pmũ nego mioꝛẽ. Ad pbatõez dd̃. q̃ il Solutio.
la ꝓba bri petri ⁊ ꝛsili'a. vbicũq; repiunt i scri Ad. 1.
ptur̃. q̃bꝫ celoꝝ expmit dissolutõ sũt itelligẽ/
da de cel' aereis. sic cẽ intelligẽdũ ẽ illd̃ Mat.
xiij. volucres celi comederũt illd̃. ⁊ ñ de cel' su/
pioribꝫ. qz illi sũt itrãsmutabiles q̃z̃tũ ad sba z
q̃z̃uis aliq̃ mõ mutẽt i claritate. qz lume lune
erit sic lume sol'. ⁊ lume sol' septẽplicit. vt dicit
Isa. xxx. Nec tm̃ ista accidẽtal' mutatõ celoꝝ
erit p ignẽ. sz ĩmediate p diuinã actionẽ ¶ Ad Ad. 2.
secm̃ dd̃. ad maioꝛẽ q̃ illa glo. ñ ẽ intelligẽda
d̃ ꝛsuptõe sbe ipoꝝ elemẽtoꝝ. sz d̃ aliq̃li muta
tione q̃litat̃ eoꝝ. Et dico notãter aliq̃li mu/
tatõe. qz ĩtrinsece manẽt q̃litates. licet extrinse/
ce ñ appareãt. qz cessãte motu celi q̃litates ele
mẽtoꝝ ñ faciũt extrinsece ad generatõez ⁊ corru
ptionẽ rez̃. Et ꝓpt hꝰ eadẽ glosa magꝭ expmit
ꝛsuptõez ignis ⁊ aq̃: q̃z aer̃ ⁊ tre. eo q̃ q̃litates
ignis ⁊ aq̃. s. caliditas ⁊ frigiditas sunt inf oẽs
elemẽtares q̃litates magꝭ actiue. ꝓpt qd̃ pdi/
cta elemẽtoꝝ mutatio magꝭ appebit i igne et
aq̃ qñ elemẽta desinunt ab actione exteriori q̃
est generatiua vl' corruptiua. ¶ Etiã minoꝛ
nõ est ꝓba. qz idẽ totũ fm vnã ptẽ pt agere in se
ipm fm aliã parẽ. ⁊ p ꝛsequẽs idẽ aliquo mo
do ꝛsumere pt seipm ¶ Ad terciũ dicẽdũ ẽ ad
maioꝛẽ q̃ q̃z̃uis mot⁹ natural' ꝛuenẽs alicui
rei ꝛueniat etiã alijs reb̃ eiusdẽ spẽi. tm̃ hꝰ ñ ẽ
vez̃ de motu q̃ ꝛuenit rei p modũ instrumẽti
moti ab agente supnaturali. Licet em̃ motus
humane loq̃le q̃ñq; ꝛuenerit a sine. puta tpe
balaã ꝓphe. vt ptz Nu. xxij. tamẽ talis mot⁹

nō ꝯuenit oīb⁹ asinis. q⁹ hmōi mot⁹ nō in fuit illi asine naturaliter. sz ꝯueniebat ei vt lingua sua fuit instrumētū angeli qui mouebat ipaz. Sz mot⁹ ad oēm differētiā positōis nō ꝯueniet illi igni natural'r. sz vt est instrumētū diuīe volūtatis. igit q̄uis iste ignis sit eiusdē speciei cū alijs ignib⁹. tn sibi ꝯueniet moueri mō p̄dicto ⁊ nō alijs. Ad quartū patz p p̄dicta iā inducta. q̄ licz maior sit vera loq̄ndo de tali opatōne q̄ ꝯuenit rei natural'r ⁊ a suis p̄ncipijs intrinsecis. tn nō est ꝟa de hmōi opatione q̄ ꝯuenit ei vt instrumentū est supnaturalis agētis. Ad quintū dicēdū. q̄ illū ignē possum⁹ duplicit ꝯsiderare. Vno mō vt vnit corpa quib⁹ applicat. ⁊ h̄ ꝯuenit sibi naturaliter. q⁹ etiā ꝯueniret alteri igni si hmōi corpibus applicaret. Alio mō vt spēaliter agit i talia corpa q̄ erūt maculata p peccata. ⁊ h̄ ꝯuēit sibi p supnaturalē virtutē mouētē ipm ignez tanq̄z suū instrumētū. ⁊ in h̄ ñ ꝯuenit cū alijs ignib⁹. nec tn ꝓpter hmōi supnaturalē ꝟtutē iste ignis distinguit specie vl genere ab alijs ignib⁹. q⁹ talis distinctio est a p̄ncipio essentiali ⁊ intrinseco. hec autē virt⁹ supnaturalis nec est ītrinseca nec essentialis ipi igni. q⁹ ista virt⁹ vl est volūtas diuīa īmediate. vl ē virt⁹ angelica applicās hūc ignē talib⁹ locis quib⁹ deo placet ipm applicari. Cōclusio tercia ē q̄ supposita ꝟitate sacre scripture. tūc ꝓbabiliter pt dici q̄ iste ignis incipiat aīa iudiciū. et duret post iudiciū. Q⁹ em aīa incipiat. patet p illud ps. Ignis ante ipm p̄cedet. ⁊ inflāmabit i circūitu inimicos eius. Precedet enī iste ignis aīa ipm xpm venientē ad iudiciū. q⁹ sic superi⁹ dictū est: omēs hoīes q̄ appropinq̄nte iudicio viuēt sup terrā morient in isto igne q̄uis velociter resuscitent veniēte xpo. ⁊ tunc ꝯgregat ad locū iudicij oīb⁹ hoīb⁹ iste ignis circūdat locū iudicij. ⁊ dilatādo se circa illuz locū videt q̄si totū mūdū inflāmare. ⁊ ꝓpt h̄ dicit inflāmare in circūitu inimicos ei⁹. q⁹ ille calor ignis circūstant nō ledit aliq̄s d̄ tota illa hoīm mlitudine nisi impios q̄ sunt inimici xpi ibidē ab ipo ad mortē eternā iudicādi. Idez etiā ignis sequit iudiciū. q⁹ plata sentētia ꝯtra impios xpo. s. dicēte. ite maledicti in ignē eternū. tunc iste ignis tanq̄z instrumentū executiuū sentētie iudicis a ꝓpinquioribus locis circūstantib⁹ concurrens inuoluet oēs impios. ⁊ cū impetu vehementi descendet cū ipis in infernū. Unde tūc implebit verbū dñi quo ait Deutero. xxxij. Ignis succensus est i furore meo. ⁊ ardebit vsq̄z ad infernum nouissima. Ad argumentū principale dicendū. q⁹ quāuis ipi apli ⁊ alij hoīes pfecti q̄n q⁹ fuerint peccatores. tn p gratiā dei in die iudicij erūt ab oēm peccato īmunes ⁊ liberi. et h̄ sufficit ad saluandū i ipis iudicij ꝯdicionē

Ad.4.

Ad.5.

Tercia cōclusio.

Ad principale argu.

Distinctio quadragesima octaua.

Solet etiā queri. Postq̄z mgr determinauit de quibusdā ptinentib⁹ ad iudiciariū ordinē. nūc in ista q̄dragesima octaua distinctōe determinat de aliquib⁹ spēaliter ptinētib⁹ ad ipm iudicē. Et diuidit i duas ptes. Q⁹ p̄mo tāgit iudicij ꝯditōes ītrinsecas. Secūdo innuit quasdā ei⁹ ꝯditōes extrinsecas. ibi. Putāt q̄dā. Prima i tres. Nā p̄mo ostēdit q̄ licet xps vere habeat formā diuīnā ⁊ humanā. tn iudicādo appebit i forma hūana apparebit in iudicio glificata. vel nō glificata. Et tercio incidēter tangit de xpi potētia. q̄ ē mortuoz resuscitatiua. Secūda ibi. Sz cū i forma hūana. Tercia ibi. Et sicut dicit christ⁹. Sequit illa ps. Putāt quidā. Et diuidit i duas ptes. Q⁹ p̄mo ostēdit q̄uo xps ad iudicij locū descēdit. Secōdo aliq̄s scripturas q̄ ptunc verificant declarat ⁊ exponit. ibi. Veniente autē. Et hec est diuisio ⁊ sentētia istius distinctōis i generali. circa quā i speciali q̄ro hanc questionē.

Utrū ꝯpleto extremo iudicio i celestibus corpib⁹ fiat aliqua realis alteratio. Et videt q̄ non. Q⁹ illud q̄d nō est susceptiuū pegrine impssionis hoc ratione extremi iudicij nō potest realiter alterari. Sz celū nō est susceptiuū pegrine impssionis. ḡ ⁊c. Maior ptz. q⁹ nihil realiter alterat. nisi vl acquirēdo aliquā realē formā quā prius nō habuit. vel perdēdo aliquā realē formam quā prius habuit. quoz neutrū cōtingere potest in illo q̄d nō est susceptiuū impssionis aliene seu pegrine. Etiā minor supponit esse vera tam a phis q̄z a doctoribus theologie. Cōtra. illud q̄d post iudiciū caret aliq̄ realī dispositōne quā post habuit. ⁊ habet aliq̄m pfectionē aliter q̄z prius habuit. hoc realiter alterat. Sz celū post iudiciū caret ⁊c. Maior patet. Probo minorē. q⁹ sic patz in vltimo. c. isti⁹ distinctōis. celū post iudiciū ñ mouet. et prius mouet. ḡ post iudiciū caret ista reali dispositōe q̄ est mot⁹. Et sicut patz eodē. c. sol ⁊

luna habebūt septēpliciter magꝭ de luce q̄z habuerint ante iudiciū. ergo habēt post iudiciū hāc pfectōez q̄ est lux aliter puta magis intē/se q̄z habuerint ante iudiciū. ¶ Dic p̄mo videndū est sb qua forma xp̄s appebit in iudicio. ¶ Secdo de ipi⁹ iudicij locali spacio. ¶ Tercio de eiusdē iudicij tpali momēto. puta vtrū possit ab aliq̄ creatura scirī certa hora illi⁹ iudicij. ¶ Et q̄rto de principali quesito

Articulus primus.

Quātū ad primum

est sciendū q̄ cū xp̄s fuerit ver⁹ de⁹ z ver⁹ homo. habēs verā hūanitatē z verā deitatē. igit q̄rere sub qua forma appeat in iudicio. est q/rere vtrū videat in iudicio fm formā deitatis vel fm formā humanitatis. ¶ Itē q: in illo iudicio aliq̄ sunt beati. alij vero nō beati. sed pori⁹ dānati. ideo ponēde sunt due cōclusio/nes. ¶ Prima est. q̄ i illo iudicio xp̄s sb vtraq̄z forma appebit ipis beatis. Q, cū appeat beatis fm formā humanitatꝭ appet. q: obiectū cognoscibile p̄sens potētie cognitiue pfecte dispōsite z nō impedite vere appet illi potentie z cognoscit ab ea. Sz hūanitas xp̄i est p̄sens potētie cognitiue cuiuslibet beati. q̄ potentia i q̄libet beato est pfecte dispōsita z n̄ impedita. Nā si essz in dispōsita vl impedita tūc nō esset beata. ergo cuilibet beato appet xp̄s in iudicio fm suā humanitatē. Q, aūt beatꝭ appareat xp̄s fm suā deitatē patz. Q: ille nō est beat⁹ cui nō appet ppriū obiectū fe beatitudinis. Sz deitas xp̄i est ppriuz obiectū vere beatitudinis. ḡ si xp̄s i iudicio alicui beato n̄ apperet zc. tūc ille beat⁹ nō esset beat⁹. qd ē cōtradictio. ¶ Forte dicet q̄ beat⁹ p̄t frui vna diuina psona nō fruēdo altera. ḡ dato q̄ xp̄s n̄ appeat alicui beato fm suā diuinā naturā. tn ille p̄t esse beat⁹ fruēdo eadē diuīa natura fm q̄ fruibilis est i alia psona. ¶ Rndeo negando antecedēs. Causas aūt negatōis assignaui lib. i. dist. i. q. iij. arti. iiij. Et ibidē rndi ad pbatōes istī⁹ ancedētis. ¶ Cōclusio secūda est. q̄ dānatis xp̄s appebit i iudicio fm hūanā naturā. Q: nō appebit eis fm diuinā naturā. ḡ fm hūanā. Cōseqntia ptz ex sufficiēti diuisione. cū nō sint i xp̄o nisi he due nature. Ans etiā ptz p illd qd dicit Isa. xxvi. Tollatur impi⁹ ne videat gloriā dei. ¶ Sz ō istud ancedēs q̄dā argūit sic. Dānati i die iudicij euidēter cognoscēt z videbūt xp̄m esse deū. ḡ euidēter z manifeste videbūt ei⁹ deitatē. Ans cōcedit ab oib⁹ doctorib⁹ theologie. Proba/tio ꝛseqntie. q: esse dei idē est qd deitas. Nā si esse dei differret ab ei⁹ eēntia. tūc de⁹ nō eēt pur⁹ act⁹. z esset realit cōposit⁹. Sz q̄ manifeste videt aliquē esse deuz. ille videt esse dei. q: esse deū z esse dei sūt idē i re z i significatōe. q̄uis differāt i modo significādi. ḡ si dānati manifeste videt xp̄m esse deū. sequit q̄ manifeste videāt ei⁹ deitatē. ¶ P. ꝛtra ꝛclusionē p̄t argui sic. Si xp̄s appet dānatis i forma hūanitatꝭ sue. vel illa hūanitas appebit vt est glorificata. vl vt est infirma z nō glorificata. Sz nec sic nec sic. ḡ impijs nō appebit i forma hūanitatis. Maior patet. Minor ꝓbat. q: nullus dānat⁹ p̄t videre xp̄m visione delectabili. q: dānat⁹ est ppetue separat⁹ ab omni eo qd delectat. Sz videre xp̄i hūanitatē glificatā ē valde delectabile. Ipe cū est in que desiderāt angeli ꝓspicere. vt habet. i. pe. c. i. ḡ nulli⁹ dānat⁹ p̄t videre hūanitatē xp̄i glificatā. ¶ Etiā nō p̄t eā videre n̄ glificatā. q: natura hūana xp̄i nō est nō glificata. ḡ nō p̄t videri nō glificata. Ancedēs q̄libet xp̄ian⁹ fateri tenet. Et ꝛsnntia patet. q: esse visibile p̄suppōnit esse. Naz qd nō est. hoc videri nō potest. ergo qd nō est n̄ glorificatū. hoc nō potest absq̄z illusione z veridica visione videri nō glorificatū. ¶ Sed ista nō cōcludūt. Quia congruū est xp̄m apparere in iudicio fm illā formā fm quā datū est ei iudiciū facere. hec autē est humanitas vt patet Johā. v. vbi dicit. Sicut pater habet vitā in semetipso. sic dedit z filio habere vitam in semetipso. z potestatē dedit ei iudiciū facere. quia filius hominis est. Et q̄ ibi loq̄tur de isto iudicio patet. q: īmediate sequit. Nolite mirari h̄. q: venit hora in qua omes qui in monumētis sunt audient vocem filij dei. z pceder q̄ bona fecerūt in resurrectōez vite. q̄ vo mala egerūt in resurrrectionē iudicij. ¶ Et cōfirmat ista minor. q: fm illā formaz dātū est xp̄o vt iuste iudicet fm quā ipe a pylato fuit iniuste iudicat⁹. Sz fm humanitatē fuit xp̄s iniuste iudicat⁹. ḡ zc. Minor ptz ex euāgelica veritate. Sz maiore habem⁹ ex glosa Job. xxxvi. sup illo ꝓbo. Causa tua sic impij iudicata est. ideo cām iudiciūq̄z recipies. ¶ Ad primū igit dicendū q̄ ꝛseqntia nō est vera loqndo de intuitiua noticia dei. de q̄ pcedit argumentū. Ad pbatōez dicēdū ad minorē. q̄ mānifeste videre xp̄m esse deū p̄t dupliciter ꝛtingere. Uno mō intuitiue. z sic minorē vera. Alio mō deductiue. puta qn̄ ex signis z operib⁹ christi euidenter aliquis deducit ad hoc q̄ cognoscit hāc ppositionē esse verā qua

Pria ꝛcl'o

Instantia

Solutio.

Cōclusio secūda.

Instantia

Cōfirmatio ꝛcl'ōis

Solutio Ad. i.

dicit christus est deus. ⁊ sic minor nō est vera. At isto secūdo modo dānati ī iudicio cognoscent xpm esse deū. ⁊ ideo ī ppositio minor ē falsa. ¶ Ad pbationē illi minoris dicēdū q̄ licet deū esse ⁊ esse dei sint idē realit. tm̄ nō sequitur si aliq̄s deductiue cognoscit deū esse. q̄ propter ꝗ intuitiue cognoscat esse dei. ⁊ p ꝯseqns etiā nō sequit q̄ intuitiue cognoscat deitatē.

Ad.2. ¶ Ad secundū dicendū q̄ hūanitas xpi apparet dānatis glificata. Ad pbatōēz dicēdū ad minorē. q̄ q̄tuis videre hūanitatē xpi glificatā sit amicis xpi delectabile. tm̄ inimicis xpi nō est delectabile. sz poti afflictiuū ⁊ cōtristabile. Nūc aūt ita ē q̄ dānati sunt maxime inimici xpi. q̄ nō delectant in illa visione. qz naturale est cuilibet malo ⁊ puerso tristari ī glia sui inimici. Et si aliq̄s hō in hoc delectat. hoc magis imputanduz est grē q̄z nature. ¶ Qaūt dānatis appeat ī iudicio humanitas xpi glificata. ꝗ expsse ponit augustinus p̄mo d̄ tridei. Visio claritatis eis cōis erit bonis ⁊ malis.

Instantia ¶ Et si obūcit p illud Joh. xix. Videbūt in quē trāsfixerūt. sup q̄ verbo dicit glosa. q̄ ī ea

Solutio. carne venturus est in q̄ crucifixus est. ¶ Rndeo q̄ vtiq̄z videbūt in quē trāsfixerūt. sz nō videbunt eū sb apparētia infirmitatis. sz ad terrorē eoz videbūt eū in apparētia ⁊ existētia claritatis ⁊ maiestatis. ¶ Etiā q̄tuis in eadē carne venturus sit q̄tū ad substantiā. nō tm̄ q̄tuz ad easdē q̄litates. qz q̄tuis illa caro habuerit qualitates passibilis corpis q̄n fuit crucifixa. tm̄ ī iudicio habebit q̄litates ipassibil corpis.

Articulus secundus. **Quantū ad secūdū** articulū dicēdū. q̄ locus iudicij videt esse ī valle ioſaphat ⁊ circa hmōi vallē. Istud satis apparet Joel. iij. vbi dicit dns. In tpe illo cū ꝯuertero captiuitatē iuda ⁊ hierusalē. ꝯgregabo oes gētes: ⁊ deducā eas ī vallē ioſaphat: ⁊ disceptabo cū eis ibi. Et ifra eodē. c. ait. Cōsurgāt ⁊ ascendāt gētes ī vallē ioſaphat. quia ibi sedebo vt iudicē omīs gētes in circuitu. Et seq̄t ibidē q̄tū ad signū pcedēs iudiciū. Sol ⁊ luna obtenebrati sunt. ⁊ stelle retraxerūt splēdorē. ¶ Et circa finē eiusdē. c. q̄tū ad remunerationē bonoz dicit. In die illa stillabunt mōtes dulcedinē. ⁊ colles fluēt lacte. Ubi per mōtes stillātes dulcedinē possum̄ itelligere ipam deitatē cū tribus diuinis psonis. Sz per colles lacte fluētes xpi humanitatē integratā ex vnione purissimi corpis ⁊ aīe ratōnalis vt sic obiectū nostre beatitudinis assimilet terre pmissionis. que dicit lacte ⁊ melle manare. q̄ tenus oues dominice a dānandis hedis seq̄strate ad deterā iudicis collocate ingrediendo ⁊ egrediēdo pascua valeant repire. pascua. s. intus in deitate creatoris. ⁊ pascua similiter foris ī humanitate saluatoris. ¶ Et q̄tū ad afflictionē maloz subdit ibidē. Egipt in desolationē erit. ⁊ ydumea in desertū pditionis. Qz omīes dānabiles peccatores. vl peccauerunt ex timore male humiliāte ⁊ ratōnē obfuscante. vel ex amore turpiter inflāmante. sicut patz p beatū augustinū sup illo verbo ps. Incensa igni ⁊ suffossa ab increpatōe vultus tui peribūt. Quoz primi intelligi poterūt p egiptū. que interptat tenebra. ⁊ alij p ydumeā. q̄ interptat terrena: rufa: aut sanguinea ¶ Et si Instantia

dicit q̄ ista vallis ppter sui artitudinē ñ possit capere omīes in illo iudicio iudicādos ¶ Re Solutio

spondeo q̄ nō erūt omīes in illo valle. sed etiā circa vallē. ⁊ superi in aere erūt electi. ⁊ maxie perfecti cū ipso iudice. fm gradū sue dignitatis ⁊ excellentie nobiliter collocati. ¶ Forte etiaz Instantia

dicet ꝯtra illud qd dictū est d̄ solis ⁊ lune obtenebratōe. qz eclipsis solis ⁊ eclipsis lune nū q̄z possunt esse simul. qz eclipsis solis fit per interpositionē lune inter nos ⁊ solē. ⁊ ideo sol nō potest eclipsari nisi luna existente in maxima cōiunctōne cū sole. Acōuerso vero eclipsis lune fit p interpositionē terre inter solē ⁊ lunaz. nisi em̄ vmbra terre phiberet radios solis cōtingere lunā. tunc luna nō eclipsaret. igit luna nō potest eclipsari nisi luna existente ī maxima distantia a sole. Sicut igit luna nō pt simul esse in maxima ꝯiunctōne cū sole. et in maxima distantia a sole. sic nō pt siml esse eclipsis solis ⁊ lune. ¶ Respōdeo q̄ quātuis eclipsis ex cursu naturali pueniēs ꝯtigat modo iā dicto. ⁊ p cōsequēs naturaliter nunq̄z siml possint ꝯcurrere eclipsis solis ⁊ lune. tamē per dei potentiā supernaturalē potest sol simul eclipsari cū lūa quādocūq̄z placuerit ipi deo. Ad ū igit sol ⁊ luna circa extremū iudiciū eclipsent per supernaturalē dei potentiā. ideo instantia nihil cōcludit ꝯtra scripturā supradictā. Nā sicut tpe passionis xpi p supnaturalē dei potētiā sol fuit eclipsat in plenilunio. luna existēte in maxima distantia a sole. vt testat beatus dyonisius. ⁊ etiā patz ex scripturis. put alias deduxi. sic etiam continget simul eclipsis solis et lune ante horā examinationis extreme. Solutio.

Quātuz ad terciuz Articulus tercius.

Pria ꝛcl'o

articulū pono duas cōclusiones. ¶ Prima est. ꝙ aliq̄ creatura puta aīa xpi d̄ certo cogno
1 scit diē ⁊ hozā extremi iudicij. Qz aīa xpi q̄z uis nō cognoscit omia p diuinā potētiā fieri possibilia. tm̄ cognoscit omia fiēda. vt pbaui lib. iij. dist. xiiij. arti. iij. Iz hora extremi iudi cij est de numero fiendoz. q̄ ⁊c. ¶ P. oēs do
2 ctores ꝛcedunt ꝙ aīa xpi nō pficiet in cogno scēdo. ergo necessario habēt cōcedere ꝙ nunc de certo cognoscit diē ⁊ hozā extremi iudicij. Cōsequētia patet. qz quādo venerit illa hora tūc de certo cognoscet eā. igit si nūc nō cogno sceret eā. tūc ex euentu illi⁹ hore pficeret in co

Instantia

gnitōne. ¶ Forte dicet ꝙ antecedēs isti⁹ rati onis repugnet his q̄ dixi li. iij. dist. xiiij. arti. iij. ꝛclusione tercia. vbi videbar dicere ꝙ xpi habuit scientiā de reb⁹ acquisitā. ad qd̄ videt sequi ꝙ christ⁹ pfecerit in scientia. cui⁹ oppositū habet in antecedente isti⁹ rationis. ergo ⁊c.

Solutio.

¶ Respōdeo ꝙ hic nulla est ꝛtradictio. qz ꝯ nego animā xpi pficere i cognoscēdo sic ꝙ aliqua incipiat cognoscere q̄ pri⁹ nō cognouit. Iz in tercio libro dixi ꝙ anima xpi in tpe acq̄si uit habit⁹ scientificos. quoz tm̄ obiecta a p̄mo instāti siue creatōis pfecte cognouit p habit⁹ infusos. ac etiā cognitōne verbi. Propter qd̄ christ⁹ nō incepit cognoscere ex habitib⁹ acq̄ sitis qd̄ pri⁹ nō cognouit. quāuis aliq̄ modo in tpe cognouerit. q̄ modo pri⁹ nō cognouit.

Instantia
1

¶ Forte adhuc dicet ꝙ isti cōclusioni ꝛtradi cat text⁹ scripture Mar. xiij. vbi ait saluator De die aūt illo vel hora nemo scit neq̄z ange
2 li qui sunt i celo neq̄z filij⁹. ¶ P. christ⁹ nō audiuit a patre quādo ista hora debeat esse. ergo nō videt scire quādo hmōi hora debeat esse. Cōsequētia patz. qz quecūq̄z christ⁹ fm ꝙ homo nouit illa a patre audiuit. Antecedēs p̄bat. qz Johā. xv. christ⁹ dixit discipulis. Oīa quecūq̄z audiui a patre meo nota feci vobis. Sz quādo ista hora sit ventura nō notificauit eis. qz quantū ad hoc dixit eis Act. i. Nō est vestr̄ nosse tpa vel momēta que pater posuit in sua potestate. ergo videt ꝙ determinati

Cōtra ista

onē isti⁹ hore a patre nō audiuerit ¶ Sed ista ñ ꝛcludūt. Qz ad prudētē iudice spectat discernere ⁊ cognoscere qn̄ suū iudiciū velit celebrare. vt patz ex dictis supr̄. Et ipe est prudentissim⁹. qz fm apl'm ad colossen. ij. in ipo sunt recōditi oēs thezauri sapiētie ⁊ sciētie dei

Solutio. Ad. 1.

ergo ⁊c. ¶ Ad primū igit dicēdū ꝙ filij⁹ dicit inq̄tū homo est nō scire hozā illā cognitōne naturali. ex hoc tamē nō habet absolute ꝙ ñ sciuerit. vel adhuc nō sciat hmōi hozā. qz ⁊ si nō cognitōne naturali. tamē cognitōe seu scientia visionis cognoscit hozā illā. ⁊ omia alia tā facta q̄z fienda. In tali cm̄ scientia aīa xpi equat verbo diuino. sicut patet p glosaz apō. v. sup̄ illo verbo. dign⁹ est agn⁹ q̄ occisus est accipe sapiētiā ⁊c. vbi fm glosaz iste agnus. s. christ⁹ fm ꝙ homo est habet cognitōnez oīm sicut ipm verbū cui vnit⁹ est. Que glosa verissima est supposito duplici tēperamēto. Quorū primū est vt li omniū nō extēdat se ad possibilia fieri. q̄ cognoscunt a deo scientia simplicis noticie. Iz solū ad facta ⁊ fiēda que cognoscunt scientia visionis. Secūdū est ꝙ li sicut nō sit nota similitudinis vel equalitatis intēsiue. sed solū extēsiue. qz quāuis noticia anime christi quo ad facta ⁊ fiēda equet cognitioni verbi extēsiue. puta quantū ad numerū scitorū. tamē quantū ad modū cognoscēdi in infinitū deficit ab ea. qz eadē cognita in infinitū clari⁹ ⁊ pfecti⁹ cognoscit ipm verbū. q̄z cogno scat anima christi. ¶ Ad secūdū nego antece Ad. 2.
dens. Ad pbationē dicendū ad maiorez ꝙ li omia nō distribuit absolute omia ⁊ singula a patre audita. sed solū talia audita que ad salutem ⁊ informatōnē discipuloz spectabant. ⁊ ideo dato ꝙ determinationē isti⁹ hore discipulis nō reuelauerit. ex hoc tamē nō sequit ꝙ hmōi determinationē a patre nō audierit. qz reuelatō hore p̄dicte ad discipuloz salutē nō spectauit. ¶ Cōclusio secunda est. ꝙ pbabili Cōclusio scda.
ter teneri potest nullā aliā creaturam excepta anima christi determinate cognoscere horam predictā absq̄z speciali dei reuelatōne. Nā eo 1
ipo ꝙ hoc pater posuit in sua potestate. vt patet actuū. i. ideo nulla pura creatura hoc scire poterit nisi a deo sibi fuerit specialiter reuelatū. ¶ P. si illaz hozā de certo nosceret aliqua 2
creatura excepta anima xpi. ⁊ hoc sine speciali dei reuelatōe. vl'nosceret eā cognitōe naturali vl'cognitōe brīfica q̄ res vident i ꝟbo seu i diuina essentia. Primū dici nō p̄t. qz n' aīa xpi naturali cognitōe nosit illā hozā vt scti doctores dicūt. Et ptz etiā rōe. qz qd̄ aliq̄ aīa cognoscit cognitōe naturali. ad illi⁹ noticiā cetere aīe eiusdē spēi pñt attīgere ingenio naturali. Sz nulli⁹ hoīs aīa idagatōe naturali ingenij ad noticiā isti⁹ hore vnq̄z potuit peuenire. Bñ q̄dē aliq̄ p̄sūptuosi astrologi d̄ h̄ se ītromiscēt Sz vt expimēto didicim⁹. oēs eoz calculatōes p̄ nit⁹ defecerī. Nec sedm̄ dari p̄t. qz Mar. xiij. noticia isti⁹ hore excludit ab āgel'q̄ i celo sūt d̄ q̄bz ñ ē dubiū q̄n visiōe btā videāt diuinā eēntiā seu ꝟbū Et pfirmat. qz nll'a creata cogtō Cōfirmat

ne beata cognoscit omnia futura ꝯtingentia re
lucentia in diuina essentia excepta aia christi.
q̃ nulla creatura cognitõe beata cognoscit ho
rã extremi iudicij. Cõsequentia patz. qz q̃z tũ
ex autoritatibꝫ scripture ac etiã scrõꝝ doctoꝝ
dictis pcipe possum⁹. inter omnia futura nul
lũ ita secretũ esse videt sicut hora p̃dicta. An
tecedẽs aũt pbatũ est ex dictꝭ lib. iij. dist. xiiij
arti. iij. ¶ Uez tñ istud añs multas patit in
stãtias. ad qs ibidẽ ñdi. ⁊ etiã tãgere ppono
d̃ ista materia dis. pria sequnti. ĩõ d̃ his trãseo
p p̃senti.

Articulus quartus.

Quãtũ ad quartuz

articulũ dicendũ q̃ licet celũ ppie nõ alteret
inqztũ alteratio est quidã mot⁹ successiuus q̃
qualitas realis acqrit. tñ large loquẽdo d̃ al
teratõe inqztũ omne illõ dicit alterari. qd̃ nũc
aliter se habet q̃z pri⁹. sic celũ circa extremũ iu
diciũ dupliciter alterat. s. priuatiue ⁊ positiue
qz mutat de motu ad quietẽ mutatõe priuati
ua. ⁊ de minori luciditate seu claritate ad ma
iorẽ claritatẽ mutatõe positiua. ⁊ vtraqz istaꝝ
mutationũ p illo statu ꝯgruit ipi celo ¶ Nã
mot⁹ celi deseruit ad generatõez istaꝝ rez in
feriorꝝ ⁊ principaliter ad generatõez hominũ
ppter q̃s cetera generant. Sz circa extremuz
iudiciũ cessat generatio hominũ vt fide tene
mus. q̃ ꝯgruũ est. ptũc etiã cessare motũ celi.
¶ Quãuis aũt p tũc cesset hominũ genera
tio. tñ augeat electoꝝ delectatõ. ⁊ lumẽ delectat
oculos. iuxta illud Eccl'. xi. q̃z dulce lumẽ et
delectabile oculis videre solẽ. ideo augmenta
bit lumẽ celi. vt etiã oculi corpales ipoꝝ ele
ctoꝝ in ei⁹ intuitu delectent. ¶ Sz q̃z uis ista
sint vera. ⁊ dictis sanctoꝝ ꝯformia. vt appet
ĩ lra circa finẽ isti⁹ distinctõis. tñ satis appa
renter pt argui ꝯtra ea. ¶ Et pmo ꝯtra illud
qd̃ dictũ est de motu sic. Temp⁹ nõ cessabit:
q̃ nec mot⁹ celi cessare poterit. Cõsequẽtia pa
tet. qz temp⁹ est numer⁹ mot⁹ fm pri⁹ ⁊ poste
ri⁹. vt dicit. iiij. phisi. Et loquit ibi arestotelꝭ
de motu celi. Sicut igit nulla res pt manere
cessantibꝫ partibꝫ siue diffinitõis. sic tps non
pt manere cessante motu celi Antecedẽs pba
tur. qz si tps desineret esse. tũc vel illa desinitõ
mensuraret tpe vl' instãti. Si tpe. tũc temp⁹
essz postq̃z deliquisset esse. Si in stãti. tũc cũ omne
instãs sit sic sit termin⁹ tpis p̃teriti. q̃ etiã est pri
cipiũ futuri. sicut patet. iiij. phisi. igit post il
lud instãs in q̃ supponit desinere tps adhuc
maneret tps: puta tẽpus futuꝝ cui⁹ hmõi in
stans esset principiũ. ¶ Et cõfirmat. qz post iudiciũ homes mouebunt ⁊ loquent. vel ergo
isti mot⁹ mensurabunt. ⁊ tũc necesse erit dare
tps. qz tps est ppria mẽsura mot⁹. mẽsuratũ
aũt nõ pt esse sine sua ppria mẽsura. vel ñ mẽ
surabunt. ⁊ tũc erũt ĩmensi. ⁊ p ꝯsequẽs essent
infiniti. q̃ ⁊c. ¶ P. si sol staret ⁊ non moueret circa terrã. tũc alteꝝ emisperiũ ppetue manerz obscuꝝ. Cõsequẽtia patet. qz sicut in nostro emisperio est noctis obscuritas sole existente in altero emisperio. sic in illo emisperio esset ppetua obscuritas. si sol ppetue staret super isto emisperio. Sz ꝯseqns videt esse falsũ. qz post iudiciũ tũc ptes mũdi nõ mutant in peius sz in meli⁹. vt apparet ex dictis sanctoꝝ in lra. ¶ P. qñ mund⁹ melioratt. tũc celũ nõ priua bit sua naturali pfectõne. sz mot⁹ est natural' pfectio celi. ⁊ vt dictũ est mund⁹ in fine meli orat. ergo ⁊c. ¶ P. mot⁹ celi est celo natural'. ergo nunq̃z celũ pt ad hoc puenire q̃ quiescat ppetue. Antecedẽs patet ex his q̃ dixi lib. ij. dist. xiiij. arti. i. cõclusione secũda. Cõseqntia probat. qz qñcũq̃z alicui rei vnũ oppositorũ ꝯuenit naturaliter. tũc eidẽ rei alteꝝ oppositorũ nõ pt cõuenire nisi violẽter. Sed motus ⁊ quies sunt opposita. ergo supposito q̃ moueri cõueniat celo naturaliter. tũc quiescere non potest sibi cõuenire nisi violẽter. Sz nullũ violentũ potest esse ppetuũ. ergo ⁊c. ¶ P. ponere quãdoq̃z motũ celi cessare videt esse ꝯtra veritatẽ sacre scripture. ergo h̃ nullaten⁹ ẽ ponendũ. Antecedẽs pbat. qz Genes. i. dicitur Fecit de⁹ duo luminaria. luminare maiꝰ vt p̃ esset diei. ⁊ luminare min⁹ vt p̃esset nocti. Et ibidẽ dicit. Fiãt luminaria in firmamẽto celi vt diuidãt diẽ ⁊ noctẽ. ⁊ sint in signa ⁊ tpa et dies ⁊ annos. Nec nõ possunt obseruari sine motu celi. ideo ⁊c. ¶ Itẽ Genes. viij. dicitur Cũctis diebꝫ terre sementis ⁊ messis: frig⁹ et est⁹: estas ⁊ hyems: noꝝ ⁊ dies nõ requiescẽt. ¶ P. vbi motoz nõ lassat ibi mot⁹ perpetuat. Sz motoz celi nõ lassat. cũ sit separat⁹ a materia. Hãc rõez ĩnuit Arest. ix. metheo. ⁊. ij. de celo ⁊ mũ. ¶ P. ꝯtra illud qd̃ dictũ est de augmẽto lucis potest argui sic. Nõ min⁹ lux celestis facit ad generationẽ istoꝝ inferioꝝ q̃z mot⁹ celestis. igit si post extremũ iudiciũ cessabit motus celi ppter cessationẽ generatõis. tũc eadẽ ratõe deberet cessare lux. ⁊ p ꝯsequẽs nõ augebitur sz poti⁹ minuet ⁊ corrumpet. ¶ P. Ysaias exprimẽs finalẽ statũ mũdi. lx. c. sui libri. ait ad quẽlibet electũ. Nõ erit tibi ampli⁹ sol ad lucẽdũ per diẽ. neq̃z splendoz lune illũinabit

Argumẽta pbantia q̃ motus celi ñ cessabit.

Cõfirmat.

1

2

3

4

5

6

7

8

te. sz erit tibi dñs in lucē sempiternā. q̃ nō vi/
Cōtra ista 1 det q̃ lux augeat. ¶ Sz ista nō ꝯcludūt. Qz
post ꝓba iā dicta subdit Isa. Nō occidet vl/
tra sol tu⁹. ⁊ luna tua nō minuet. Sz si celū ⁊
sidera mouerent. tūc planū est q̃ sol occideret
⁊ etiā luna ꝓpter accessū ad solē minueretur.
2 ¶ Ite Isa. xxx. dicit. Et erit lumē lune sic lu
men solis. ⁊ lumē solis erit septēpliciter sic lux
septē diez. Ex q̃ euidēter habet augmentū lu
Solutio. cis circa finē mūdi. ¶ Ad primū igit dicēdū
Ad. 1. q̃ sicut est duplex mēsura mot⁹. sic est duplex
tps. Supposito em̄ motu celi. tūc q̃libet mo/
tus citra p̄mū motū duplicit mēsurat. Uno
modo mēsura intrinseca. ⁊ sic cuiuslibet mot⁹
ꝓpria distēsio dicit sua mēsura. Alio modo
mēsura extrinseca. ⁊ sic tps fm q̃ est numerus
mot⁹ primi mobilis. ꝛc q̃ tpe loquit arestote.
iiij. phisi. est mēsura cuiuslibet mot⁹. Prima
mēsura dicit tps ꝓpriū cuiuslibet mot⁹. Sz se/
cunda dicit tps cōmune. Et hec distinctō ex
p̄sse habet a simplicio in cōmento sup lib. p̄di
camentoꝝ. vbi ait. q̃ sicut duplex est loc⁹. s. p
pri⁹ ⁊ cōmunis. sic eodē modo duplex est tps
scilicet ꝓpriū ⁊ cōmune. Et sb̄dit. q̃ licet hu/
iusmodi tps ꝓpriū nō inueniat plane tradi/
tū. tm̄ necesse est assignari. Et istā eandē disti
ctionē tpis innuit gilbert⁹ in cōmento sup li.
ꝛc ꝯsolatōe boetij dicens. Juxta numeꝝ rez q̃
durāt tpibꝫ est tempoꝝ numer⁹. q̃ꝝ tm̄ aliqua
ꝛcedentiū vl' succedētiū ꝯtinuatiuo ⁊ siml' es
sendi ꝯsortō vniunt. ac p h̄ mlta tpa vnū tps
vt vn⁹ mēsis: vna dies. Quasi dicat. licz sint
pl'a tpa ꝓpria ipsaꝝ rez tpaliū. tm̄ oibꝫ hmōi
ꝓpriis tpibꝫ siml' existētibꝫ respōdet vnū tps
cōmune. Sicut em̄ vn⁹ mot⁹ primi mobilis
quo celū semel circūuoluit: correspōdet oibꝫ
motibꝫ inferioribꝫ q̃ fiūt infer⁹ durāte illa re
uolutōne. sic tps vn⁹ naturalis diei q̃d ē mē
sura intrinseca illi⁹ reuolutōis: correspōdet tā
q̃z mēsura extrinseca omibꝫ istis ꝓticularibus
distensionibꝫ. q̃ distēsiones sunt tpa ꝓpria in
trinsece mensurātia istos mot⁹ inferiores. q̃ꝝ
mora seu duratio ꝯtinuabat p vnā diē naka/
lē. Et sicut iā dixi ꝛc die. sic eodē modo ima/
ginandū est ꝛc durantibꝫ p momentū vel per
horā. p mēsem vl' p annū. seu p quācūqz aliā
q̃uiscūqz breuē vel longā ꝓtensionē. ¶ Ista
etiā est in ētio beati augustini lib. ij. ꝯfes. vbi
arguit illos q̃ dicūt solū mot⁹ celestiū corpo/
rū esse tpa. Nā vt ibidē dicit. si cessarēt mot⁹
celestes. ⁊ mouerent aliq̃ alia. adhuc esset tps
mensurās hmōi mot⁹ Et eodē libro ait augu
stin⁹. q̃ tps nō est aliud nisi distensio motus
Et eandē diffinitionē tpis ponit algasel i sua
metha. ⁊ simplici⁹ sup p̄dicamēta. ¶ Cū igit
distensionē q̃ est intrinseca cuilibet motui pos
sim⁹ ꝯsiderare seu ꝯcipere: etiā posito q̃ primus
motus nō esset. ideo beat⁹ augustin⁹ li. p̄dicto
tangēs historiā q̃ scribit Josue. x. ait. Nemo
mihi dicat motus celestiū corpoꝝ esse tpa. qz
cuiusdā voto dū bellū pageret sol stabat ⁊ tē/
pus ibat. Quasi dicat augustin⁹. Suppos
to q̃ illud bellū nō fuerit mensuratū. ptūc mē
sura cōmuni. q̃ est temp⁹ ꝛc q̃ loquit arestote.
iiij. phi. tm̄ nō ꝛcfuit ei mēsura ꝓpria ⁊ intrin/
seca. q̃ potuit dici tps. put tps dicit distensi/
onē ꝓpriā ⁊ ītrinsecā cuiuslibet mot⁹. ¶ His
p̄missis dico ad formā argumēti q̃ licet ante/
cedens sit vez accipiēdo tps p mēsura ꝓpria
⁊ intrinseca cuiuslibet mot⁹. tm̄ vt sic ꝯsequē/
tia est falsa. qz illud tps nō habet necessariā d̄
pendentiā a motu celi. nisi mot⁹ cui⁹ est men
sura intrinseca ꝛcpendeat a motu celi ꝛcpendē
tia essentiali ⁊ necessaria. ¶ Ad pbatōez ꝯse
quētie patet. qz nō ꝓcedit ꝛc tpe qd̄ est distē/
sio ꝓpria ⁊ intrinseca mot⁹ inferioris. ꝛc q̃ di
xi antecedēs esse vez. sz ꝓcedit ꝛc tpe qd̄ est di
stensio mot⁹ primi mobilis. ꝛc quo loquēdo
antecedēs est falsū. ¶ Et qz antecedēs sb̄ illo
sensu pbatur. ideo ad pbationē illā dicēdū q̃
hmōi ꝛcfinitio mēsurabit instāti. illud tm̄ in/
stans ita erit termin⁹ tpis p̄teriti. q̃ tm̄ nō erit
initium tpis futuri. sicut in p̄ncipio creatōis
mūdi erat vnū instans qd̄ ita fuit initiū tpis
futuri. q̃ tm̄ nō fuit termin⁹ alicui⁹ tpis p̄teri/
ti. ¶ Nec dictū arestoteli. quo dicit. q̃ omē istās
sic ē termin⁹ tpis p̄teriti q̃ ē initiū futi. ē verū.
cū repugnet catholice fidei. qua tenem⁹ mun
dū quādoqz incepisse. ac etiā quādoqz ꝛcfine/
re esse ¶ Ad cōfirmationē patet p iā dicta. qz
omes hmōi mot⁹ mensurabunt mēsura intrī
seca. quāuis nō mensurent mēsura extrinseca
que p tūc cessabit cessante motu celi. Sicut
em̄ pann⁹ est in se mensus ⁊ finit⁹ ꝓpria exten
sione sue quātitatis cōtinue. dato q̃ null⁹ essz
bacul⁹ seu vlna quo vl' qua extrinsec⁹ p coex
tensionē mensuraret. sic in ꝓposito ꝛc. ¶ Est
etiā aduertendū q̃ lib. ij. dist. ij. q. i. aliqua di
xi ꝛc tpe. que omia intelligēda sunt ꝛc tempo/
re qd̄ superi⁹ dictū est temp⁹ cōmune. qz ꝛc il/
lo pcise fuit ibi sermo ¶ Ad secundū nego cō
sequentiā. Ad pbationē dicēdū q̃ fm Isido Ad. 2.
rū ⁊ alios sanctos doctores sol stabit in oriē/
te. ⁊ luna in occidēte post diē iudicij. ⁊ ideo ñ
solū illuminabūt istud emispheriū. sz etiā alid
Etiā stelle erūt tē mire claritatis. ⁊ luminositatis.

7 aqua maris q̃ in alio emisperio occupat to/
tã terrã. erit tũc limpidissima 7 splẽdida tãq̃
cristallũ. 7 ideo ꝓpter reuerberatõez radiorũ a
stellis refractorũ sup ipam aquã; erit aer illius
Ad.3. emisperij valde illuminat⁹. ¶ Ad terciũ dicẽ
dũ q̃ mot⁹ nõ est pfectio celi nisi ī ordine ad
alterũ. puta in ordine ad generationẽ istorũ in
feriorũ. 7 ideo cessante generatõe istorũ in ferio
rũ. tũc quies erit de pfectõe celi 7 nõ motus.
Ad.4. ideo 7c. ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ mot⁹ abso/
lute loquẽdo nõ est naturalis celo Unde fm
Auic. celũ nec mouet naturaliter nec violent
Sz mot⁹ celi ꝓ tanto dicit celo naturalis. qz
supposito q̃ celũ moueat ab intelligẽtia tunc
magis est aptuz ad hoc q̃ moueat motu illo
quo nũc mouet. s. motu circulari. Nã cũ nec
sit graue nec leue. ideo supposito q̃ moueat.
naturale est sibi q̃ moueat circa mediuz. 7 nõ
ad mediũ sicut grauia. vl' a medio sicut leuia
Et eodẽ modo quies absolute nõ est sibi na/
turalis. Sz supposito q̃ intelligentia desinat
mouere celũ. tunc naturale est sibi q̃ quiescat
circa mediũ. Et ideo talis quies ꝑt esse perpe/
tua. qz nullaten⁹ est violẽta. ¶ Ad ꝓbatõez
antecedẽtis dicẽdũ. q̃ cũ iã dicto moderamie
sunt illa q̃ ibi dixi de mot⁹ celi naturalitate in
telligẽda. sicut etiã ibidẽ patet. ¶ Ad formã
etiã argumẽti dicendũ. q̃ cõcesso antecedente
cũ ꝑdicto moderamine. tũc negãda est ꝛseqn
tia. Si aũt antecedens accipit absolute sine
hmõi moderamine: tũc antecedẽs nõ est verũ
Ad.5. ¶ Ad quintũ nego antecedẽs. Ad ꝓbatõez
dicendũ q̃ omes ille autoritates sunt intelli/
gende q̃ztũ ad decursuz rerũ 7 ordinẽ a deo in/
stitutũ vsq̃z ad cõpletã generationẽ oim ele/
ctorũ. qua generatõe cõpleta: tũc salua verita/
te sacre scripture omia cessabũt q̃ in istis auto
Ad.6. ritatib⁹ exp̃munt. ¶ Ad sextũ dicendũ. q̃ li/
cet maior esset ꝛcedenda supposito q̃ ille mo/
tor naturaliter moueret 7 ex necessitate natu/
re. sicut aliq̃ phi intellexerũt de motore celi. tñ
si mouet libere 7 ꝛtingẽter. tũc nõ est vera. qz
ꝓpter suũ libertatẽ ꝑt a mouendo 7 a motione
desistere quãdocũq̃z sibi placuerit. vel quãdo
deo placuerit cui⁹ amore mouet ad mouẽdũ.
qz vt patet. xij. metha. primũ mouẽs mouet
alias intelligẽtias vt desideratũ 7 amatũ. Cũ
igit motor celi nõ moueat ex necessitate natu
re: sz libere ꝓpter amorẽ p̃mi motoris. iõ q̃zuis
ñ lasset. tamẽ cessabit a motu quãdocũq̃z pla
Ad.7. cuerit ipi deo cui⁹ amore mouet. ¶ Ad septi/
mũ dicendũ. q̃ quãuis lux nõ min⁹ q̃z mot⁹
faciat ad generationẽ. tamẽ etiã facit ad sano/
rum oculorũ magnã delectationẽ. igit cessante
generatõne. ad huc deberet lux manere 7 augeri
vt in ipo corpales oculi iporũ electorũ valeant
delectari ¶ Ad octauũ dicendũ q̃ q̃zuis dñs Ad.8.
quantũ ad beatitudinẽ essentialẽ sit ꝓ tunc in
lucẽ sempiternã cuilibet electo. a sempiterno
lumine sue essentie creãdo lumẽ glorie in mẽ/
tib⁹ beatorũ. vt sic impleat illud ps. Apud te
est fons vite. 7 in lumie tuo videbim⁹ lumẽ.
7 quantũ ad ℍ nec sol nec luna illuminet ele/
ctos. tamẽ q̃ztũ ad delectationẽ suorũ corpaliũ
oculorũ erũt sol 7 luna 7 omia celestia sidera ī
sua claritate mirabiliter augmẽtata. Nec etiã
Isa. ibi negat lumẽ solis 7 lune. sz solũ negat
modũ lucendi. s. cũ noctis interpositõe. qz ꝓ
tunc nõ lucebit sol⁹ sol ꝑ diẽ. ita q̃ splẽdor lu
ne 7 ceterorũ sidẽrũ luceat ꝑ noctẽ. sz omia ista
simul lucebũt ꝑ diẽ. qz tũc habebim⁹ diẽ vnã
q̃ erit sempiterna. ¶ Ad argumentũ princi Ad princi
pale dicendũ ad minorẽ q̃ licet celũ nõ possit pale argu.
alterari 7 suscipe pegrinas impssiones ab agẽ
te naturali. eo q̃ in celo nõ sit ratõ seu potẽtia
seminalis passiua. hẽc tamẽ ꝑt ab ipo deo. eo q̃
in celo sit ratõ seu potẽtia obedientialis passiua
qua potẽtia in celo 7 ex celo omie illud ꝑt fieri
qd placet ipi deo.

¶ Distinctio quadragesimanona.

Post resurre

ctionẽ. Postq̃z mgr determina
uit de extremi iudicij discepta
tione. nũc in istis duab⁹ vlti/
mis distinctõnib⁹ tractat de iudicatorũ remu
neratione. Et diuidit in duas ptes. Qz primo
determinat de retributõe bonorũ. Secundo d̃
retributõne malorũ distinctõe vltia. ibi. Dic
orũ q̃stio. Prima in duas. Qz primo tractat
de cõmuni beatitudine oim. Secũdo d̃ diffe
rentia beatitudinis post 7 ante iudicium. ibi.
Post hec q̃ri solet. Prima ī duas. Qz primo
tractat de electorũ beatitudine in generali. Se
cundo de partib⁹ beatitudinis in speciali. ibi.
Solet etiã q̃ri vtz aliq̃d de deo. Prima ps ē
p̃sentis lectõnis. Et diuidit ī duas ptes. Qz
primo ostẽdit qũo tã pene q̃z glorie est dispar
pticipatio. Secũdo qũo respectu beatitudis
est oim cõmũis appetit⁹ 7 affectatio. ibi. So
let etiã q̃ri d̃ beatitudie. Prima in duas. Nã
ꝓmo ostẽdit in gl'ia beatorũ esse distinctionez.
Secũdo ℍ declarat a sil'i ꝑ corporũ glorificati
onẽ. ibi. Nã sicut erit differẽs ¶ Et i hoc stat

diuisio ⁊ sentētia istī lectōis in generali. circa quā ḡro in speciali.

Ārū quattuor sint dotes corpis glorificati. Videt ꝙ nō. Qr corpus nō debet pluribus modis decorari q̄z aīa. Sz aīe solū sunt tres dotes ipam decorantes ⁊ perficiētes. ergo ⁊c. Maior patet. qr ancilla non debet pluribus modis decorari q̄z regina. Sz corporalis natura tenet obedire aīe sicut ancilla obligat ad obediendū regine. Patet etiā minor. qr dotes aīe sunt solū tres. s. visio dilectio ⁊ cōprehēsio vl inhesio. sicut infra dicet. In cōtrariū est mgr ⁊ ceteri sancti doctores. qui ponūt quattuor esse dotes corpis glorificati. s. claritatē. impassibilitatē. agilitatē. ⁊ subtilitatē. Quia mgr in prima pte istius lectōis declarat animarū beatitudinē per corporis glorificationē. ideo in ista q̄stione pcise intēdo tractare de dotibus quibus corpa beatorū glorificant. vt deinceps in sequētibus lectionibus videat qualiter beatorū aīe in talibus glorificatis corpibus beatificant. Erūt igit i ista q̄stione quattuor articuli fm q̄ttuor pdictas dotes corpis glorificati. Ita ꝙ primus articulus erit de hmōi corpis claritate. Secūdus de impassibilitate. Tertius de agilitate. Et quartus de subtilitate.

Articulus primus Pria pdo

Quantū ad primū

pono duas cōclusiones. Prima est. ꝙ post resurrectionē mortuorū corpa electorū erūt maxime claritatis ⁊ lucidissime refulgētie. Quia inter omnes corpales creaturas q̄s pnūc pslue to modo videmus nihil est lucidius sole. Sed corpa beatorū fulgebūt sicut sol. ergo erūt summe claritatis ⁊ luciditatis. Maior patet. Et minor habet testimonio saluatoris Matth. xiij. vbi ait. Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eorū. Habet etiā ista minor Sap. iij. vbi dicit. Fulgebūt iusti. ⁊ tanq̄z scintille i arūdineto discurrēt ⁊c. Ubi dicit quedā glosa. ꝙ iusti fulgebūt sicut sol. ⁊ nō solū sicut sol nūc fulget. sz sicut tūc fulgebit. quādo iuxta Ysaie vaticiniū lumē solis augebit septēplicit er. 1

2 P. moyses adhuc existēs i mortali corpore ex cōsortio sermonis dñi in monte sinai habuit faciē cornutā. ⁊ ita splendidā. ꝙ seniores ppli nō poterāt intēdere in faciē eius nisi opiret. vt scribit Exodi. xxxiiij. igit illi q̄ i corpore immortali visione beata ⁊ stabili nude cōtemplant essentiā ipius dei. maximā habebunt claritatē ⁊ luciditatē in suis corpibus gloriosis

Sz cōtra istā pclusionē quidā arguūt sic Corpus xpi post suā resurrectōnez nō habuit hmōi claritatē sicut sol. ḡ nullū corpus humanū post suā resurrectionē habebit hmōi claritatē. Antecedēs patet. qr q̄n apparuit marie magdalene in orto. ⁊ duobus discipulis euntibus i emaus. nō habuit hmōi claritatē. qr marie magdalene apparuit tanq̄z ortulanus. ⁊ illis duobus discipulis tanq̄z pegrinus. Cōsequentia etiā patet. qr sicut beatitudo aīe xpi pcellit oēm beatitudinē cuiuscūq̄z alterius aīe. sic claritas sui corpis debet pcellere claritatē corpalez cuiuscūq̄z alterius hoīs. Cōtra cōclusionē. Cōtra cōclusionē.

2 P. corpa glorificata erūt colorata. ḡ nō erūt lucida. Cōsequentia patet. qr lucida ⁊ colorata sunt oppositaꝝ cōdicionū. Nā color est extremitas pspicui in corpe terminato. Sz lux est extremitas pspicui in corpe nō terminato. Antecedens pbat. qr omne pulcrū est colorātū. Ista patet p beatū augustinū. xxij. de ci. dei. c. xix. vbi ait. Pulcritudo corpis est partiū cōgruētia cū quadā coloris suauitate. Sz corpa glificata erūt valde pulcra. ḡ erūt colorata.

3 P. corpus lucens ppua claritate nō est trāsparēs seu peruiū. Sz corpora glificata erūt trāsparētia. ḡ ⁊c. Maior patet. qr si corpus lucēs claritate est peruiū. tūc vnū corpus celeste nō eclipsaret alterū. cui oppositū sepius exprimur. Minor etiā patz ex dictis beati grego. xviij. moral. vbi ptractās illud Job. nō eqbit ei auꝝ. ait. Oculis corpalibus beatorū patebit armonia interior. Et appellat gregorius armoniā dispositōez mēbrorū interiorū. quā oculus corpalis nequaq̄z videre posset. nisi corpa beatorū essent trāsparentia.

4 P. in quocūq̄z corpe pdominat terra. hꝰ ñ pt esse lucidū. ⁊ hꝰ ppter obscuritatē elementi pdominātis. Sz i omni corpe hūano pdominat elementū terre fm q̄ztitatē molis. ergo ⁊c.

5 P. si hmōi claritas ⁊ luciditas esset i corpe glificato. tūc causaret ab aīa beata. Cōsequēs est falsuz. ḡ ⁊ antecedēs. Falsitas pseqnt pz qr nihil dat qd nō habet. Sz aīa cū sit spūal nō habet corpalē lucē ⁊ claritatē. Patet etiaz pseqntia. qr fm beatū augū. in lib. ad dioscorū dotes corpis glīosi pcedūt ex redūdantia beatitudinis ipius aīe. Sz ista nō pcludunt. Solutio

Igit ad primū dicēdū ꝙ aīs nō est verū. Ad pbationē dicendū ꝙ q̄z uis sic apparuerit. eo ꝙ hmōi apparētia pgruebat illi quibus apparuit. Nā feruētissime charitati desiderū tunc plātulas virtutū tanq̄z in orto fructifero crescere fecerat in maria. ideo xps sibi apparuit tanq̄z ortulanus. Sz qr eorū discipulorū euntū

ī emaus dubiū fuit. ideo tanq̃ pegrinꝰ ab eis se longiꝰ ire finxit. Tñ aliter eis appere potuisset si voluisset. Nã q̃ i mortali suo corpe gloriã sue claritatꝭ ostẽdit petro iacobo ⁊ iohãni ī mõte thabor. vbi facies sua lucebat sicut sol. quõ nõ posset ī suo ĩmortali corpe gloriã sue
Ad.2. claritatis ostẽdere. ¶ Ad secundũ nego ꝛsequentiã. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ ꝙ posito ꝙ lucidũ ⁊ coloratũ sint oppositarũ ꝛdicionũ seu dispositionũ. ⁊ p ꝛsequẽs ſiml' nõ possint eidẽ corpi inesse p naturã. tñ vno inexistẽti per virtutẽ naturalẽ. alteꝛ pt inesse p virtutẽ supnaturalẽ. Et sic est in ꝓposito. qꝛ color ꝛuenit hmõi corpib virtute nature. Sꝫ claritas ⁊ luciditas ac etiã peruietas ꝛuenũt eisdẽ corpib supnaturali dei virtute. ⁊ etiã aliq̃ modo ex redundãtia beatitudis ipiꝰ aie a deo su-
Ad.3. pernaturaliꝯ beatificate. ¶ Ad terciũ dicẽdũ ꝙ q̃ꝫuis maiꝛ sit ꝓa fm cõmunẽ cursũ natu-re. tñ nõ est ꝓa loq̃ndo de diuia supnaturali ꝓtute. Nã ꝓtute diuia corpa gliosa erũt ſiml' lucẽtia ⁊ trãſparẽtia. Propter qd̃ ait gregoriꝰ sup eodẽ verbo iob ī argumẽto allegato. Lorpora sanctoꝝ ſiml' ⁊ claritate fulgẽt. ⁊ puritate trãſlucẽt.
Ad.4. ¶ Ad quartũ dicendũ. ꝙ licꝫ maiꝛ sit ꝓa terrena q̃litate ī sua obscuritate manente. tñ nõ est ꝓa ſi tollit ab hmõi corpe terrene q̃litatis obscuritas. ⁊ cõmunicatur ei ext̃mia claritas. Sic aũt erit in ꝓposito. Nã sic dicũt sancti etiã tota terra partib exceptꝭ iferni erit lucida tanq̃ vitꝫ mundũ post die nouissimũ. q̃d igit̃ mirꝫ ſi terrena portio existens
Ad.5. ī corpe gliosio erit limpidissime claritatꝭ // Ad quintũ dicẽdũ. ꝙ ꝛsequẽs nõ est falsum. Nã licet deꝰ hmõi claritatẽ ⁊ luciditatẽ causet efficienter. tñ ꝶ pt facere mediãte redũdãtia beatitudinis ipiꝰ aie. Ad ꝓbatõẽ dicendũ. ꝙ cũ ista causatio nõ sit vniuoca. ſz potiꝰ equiuoca igit̃ q̃ꝫuis ipa aia ñ ꝓhabeat formaliter hmõi corpalẽ claritatẽ. tñ poterit eã dare. qꝛ in equiuoca causatõe sufficit causaꝫ ꝓhabere effectuꝫ virtualiꝯ ad ꝶ ꝙ hmõi effectũ det alteri formaliter.
Cõclusio secũda. ¶ Cõclusio secũda est. ꝙ claritas corpis gliosi nõ est omino inuisibil' ab oculo nõ glo-
1 rioso. Qꝛ quicq̃d cõprehendit ſꝶ p se obiecto alicuiꝰ potẽtie. in illud pt aliq̃ modo illa potentia Sꝫ omẽ lumẽ corpale cõprehendit ſꝶ p se obiecto potẽtie visiue nõ dũ gliificate. ergo nullũ lumẽ corpale est omino inuisibile respectu talis potẽtie. Maiꝛ patet ex se. Et miꝛ habet ex. ij. de aia.
2 ¶ P. dãnati in die iudicij videbũt claritatẽ gliificati corpis xpi. q̃ claritas corpis gliosi nõ est omino inuisibilis ab oculo ñ gliioso. Aũcedẽs habet ꝓ aug. i. d̃ tri. vbi ait. Visio claritatꝭ eiꝰ. i. xpi cõmunis erit bonis ⁊ malis. Cõsequtia etiã patet. qꝛ nullꝰ damnatꝰ habebit oculos gliosos. ¶ Sꝫ oppositũ istiꝰ cõclusionis ponit quedã opio dicens. ꝙ q̃ꝫuis corpꝰ gliosiꝫ ab oculo nõ gliioso videri possit vt coloratũ est suo ꝓpio colore. tñ nõ pt ab eo videri ī sua claritate. Qꝛ visibile ab aliq̃ visũ si sibi opponit in distantia debita. tũc necessario videt. Sꝫ claritas corpis gliosi obiecta visui nõ videt. vt patuit qñ xps post suã resurrectionẽ discipulis suis
2 plens fuit. g̃ ⁊c. ¶ P. inter visũ ⁊ visibile debꝫ esse ꝓportio. Sꝫ claritas corpis gliosi cũ sit maiꝛ claritate solis. tantũ excedit infirmũ visum oculi nõ gliosi. ꝙ nõ habet ꝓportionem ad ipm. g̃ ⁊c.
3 ¶ P. claritas visibilis ab oculo ñ gloriosio nõ est trãſparẽs seu peruia. Istud apparet in celis septẽ planetaꝝ. q̃s eo ꝙ sunt trãſparẽtes nõ videmꝰ. licet p ipos videamꝰ ipm firmamentũ qd̃ nõ est peruiũ. Sꝫ claritas corpis gliosi est trãſparẽs. vt patꝫ p gregoriũ. xviij. moral'. g̃ ⁊c.
4 ¶ P. beatꝰ augustinus dicit. Noluit xps in ea claritate q̃ surrexit discipulis appere. qꝛ ipi nõ possent tantã claritatẽ videre. ¶ Ad primũ dicendũ. ꝙ licet maiꝛ forte sit ꝓa de visibili nõ gliificato. tñ nõ est necessaria de visibili gliificato. qꝛ tale visibile vt dicũt sancti doctores est ī plena ptãte aie beate q̃ viuificat ⁊ regit hmõi visibile. ⁊ ideo sicut placet tali aie sic videt. ſ. ſub ꝓpio suo colore. vel cũ supaddita claritate. Et etiã qñ sibi placet tũc videt. ⁊ qñ sibi nõ placet tũc nõ videt. ¶ Sꝫ ꝛtra fundamẽtũ istiꝰ solutõnis est quidã doctor dicẽs. ꝙ nlla q̃litas actiua q̃ est pcise corpis subest impio ipiꝰ aie. ⁊ ideo quicũq̃ beatꝰ habẽs corpalẽ claritatẽ si fuerit approximatꝰ oculo siue gliificato siue nõ gliificato necesse est q̃ztũ ẽ ex pte sua ꝙ ĩmutet oculũ. ¶ Et si dicit istꝰ doctori de xpo q̃ post suã glorificationẽ appuit discipulis. ⁊ tñ ipi non viderũt suã claritatẽ. ipe rñdet ꝙ ꝶ potuerit xps eo ꝙ esset deꝰ. qꝛ deꝰ pt causare visionẽ in oculo nõ gliificato p qualitatẽ q̃ non est q̃litas illiꝰ obiecti qd̃ videt. ⁊ ideo potuit causare visionẽ de pegrino in oculis discipuloꝝ. ipo tñ existẽte in sua claritate. ¶ Etiã deꝰ qꝛ ipe est primũ agẽs q̃ nõ coagẽte nullũ agẽs secũdũ agere pt. ideo pt deꝰ coagere colorꝛ corpis gliificati. nõ coagẽdo sue claritati. ⁊ sic colorꝛ ĩmutabit oculũ. ⁊ nõ claritas ¶ Et tũc q̃si redeũdo ad nostꝫ ꝓpositũ addit. ꝙ pt fieri ꝙ ad voluntatẽ sancti. deꝰ ñ coagat claritati

Opio contraria.

Solutio Ad.1.

Scotus

Cōtra scotum.

sui corpis.qm̄ ille sanct⁹ vel beatus vult ꝙ sua claritas nō videat. ¶ Sz istud qd̄ ꝓmo dicit iste doctor nō videt esse verꝫ. Qz nō videt aia beata esse minoris potētie respectu corpis proprij q̄z angel⁹ respectu corpis alieni. Sz angel⁹ tam bon⁹ q̄z mal⁹ pt facere ꝙ aliqd̄ corp⁹ visibile p̄sens existēs oculis hoim i debita distantia medio existēte sufficienter illuminato fm nullā suā qualitatē mouebit illos oculos sic ꝙ videat ab eis.ergo etiā beata aia hoc pt facere ꝙ q̄litas actiua sui corpis nō mouebit oclos quibꝫ obijcit.sic ꝙ ab eis videat. Maiorē ad p̄sens suppono esse verā. Minor etiā patet tam de angelis bonis q̄z de malis. De bonis quidē patet Genes.xix. vbi dicit ꝙ ãgeli pcusserūt eos omes cecitate a minore vsqz ad maximū.ita vt hostiū videre ñ possent. Ubi fm glo.illi homies nō fuerūt simpliciter ceci. qz cetera bene videbāt.q̄ꝫ hostiū dom⁹ ipius loth videre nō possent. Uñ hmōi cecitatē quare p̄sentē oculis suis homo nō pcipit.doctores sancti appellāt acrisiā.q̄ dicit grāmatice loquēdo ab a qd̄ est sine.z crisis qd̄ est iudiciū.quasi sine iudicio. ¶ Patet etiā minor de angelis malis.qz aliqui magi q̄nq̄z arte de monū faciūt.ꝙ res q̄ est p̄sens oculis nō videtur.sicut apparet ī legēda sancti petri de simone mago.qui se inuisibilē fecit in ꝛspectu neronis. Et sicut ibidē patet.nero credidit occidere simonē z occidit arietē. ¶ Etiā si ex hoc ꝙ christ⁹ rem visibilē potuit ostēdere sub nō suo colore pateret virt⁹ sue veritatis.sicut iste doctor videt innuere.tūc p̄dictus simon magus fuisset ver⁹ de⁹. Qz sicut apparet in legēda sancti clemētis.iste miserrim⁹ simon fecit arte sua pessima.ꝙ quicūq̄z vidit patrē sancti clemētis credidit videre simonē.z tādiu color z figura simonis in facie patris ip̄i⁹ clemētis apparuit.donec ad imperiū beati petri euanuit. ¶ Per quē modū autē dēmones possint ī mutare colorē z figurā cuiuslibet rei visibilis dixi lib.ij.dist.viij.arti.ij. ¶ Ad secundū dicendū ad minorē.ꝙ licet illa claritas ad infirmū oculū nō habeat ꝓportionē ꝛgruentē que requirit ad hoc ꝙ visio sit delectabilis.tm̄ nō est ibi omimoda imꝓportō.qz quāuis oculus infirm⁹ z nō glorificat⁹ ñ possit tantā claritatē fixe p aliquā notabilē morā intueri.ex hoc tamē non habet quin raptim z trāsitorie ipam possit videre. Homo em̄ solis claritatē raptim intuet.quāuis nō possit stabiliter figere oculū in hmōi visione. ¶ Ad terciū nego maiorē. Ad ꝓbationē de celis dicendū.ꝙ licet illa q̄ valde sunt peruia nō videant.eo ꝙ nullo modo terminēt ipm visum.tamē illa q̄ sunt trāsparētia cū aliqualī densitate sicut est vitrū vel cristallū.talia bene vident eo ꝙ rōe sue densitatis quā habēt cū peruietate visum possint terminare. Et sic erunt corpa beatoꝝ. Nā cū celū empireū qd̄ debet esse loc⁹ hmōi corporꝫ sit simul lucidū z aliq̄ modo peruiuz. vt declarau lib.ij.dist.ij.q.ij.arti.i.sic vt locatū loco correspōdeat.corpa beatoꝝ erūt simpliciter lucida.z tm̄ fm quid peruia.vt corp⁹ vni⁹ beati nō ꝛpediat alteri⁹ apparentiā Ad quartū dicēdū.ꝙ beat⁹ augustin⁹ nō accipit ibi nō posse ꝓ eo qd̄ est impossibile.sz ꝓ eo qd̄ est difficile.qz licet tantā claritatē videre non sit impossibile oculo nō glorificato.tm̄ hmōi visionis cōtinuatio forte induceret cecitatez ꝓpter sensibilis excellentiā.nā excellētia sensibiliū corrūpit sensuz.vt dicit.ij.de aia ¶ Uñ hmōi cecitas de facto semel ex corpe glificato videt cōtigisse. Nā inter cetera miracula beate virginis legit de quodā deuotissimo homīe qui arte scribēdi vite sue necessaria ꝛquirebat ꝙ longo tēpore desiderabat vt anteq̄z morere⁹ beatā virginē in sua existentia gloriosa videre mereret. Cui apparēs ãgel⁹ dñi nūciauit sibi ꝙ in ꝓma die dñica post horā matutini virgo gliosa sibi vellet apparere. Et addidit angel⁹ ꝙ cū illo oculo quo claritatē virginis videret.elapsa illa visione in hac mortali vita nunq̄z aliq̄d videre posset. Tūc ille homo apparente sibi gloriosa virgine.posuit manū super vnū oculū.vt mediāte illo oculo scribēdo vite necessaria posset acq̄rere. Et dū alio oculo virginis claritatē desiderāter inspiceret.immediate vict⁹ mira virginis pulcritudine de posuit manū ab oculo quē abscōderat.vt gloriam z pulcritudinē virginis etiā cū illo oculo videret.dato ꝙ ꝓ tota vita sua deberet esse cecus z mendic⁹. Et tūc ĩmediate disparuit illa visio. Qua elapsa sicut angel⁹ sibi dixerat ipe cecus fuit in illo oculo quo virginis videra t claritatē. Et tūc nimis dolēs de sua terrena sollicitudine qua alterꝫ oculū cōsueuerat multiplicauit p̄ces z suspiria ad virginē gloriosam ipam deuot⁹ obsecrādo.quaten⁹ visione ꝛsimili suū oculū adhuc videntē cecare dignare⁹.sicut iā excecauerat aliū. Cui virgo beata secūdo apparuit simili modo sicut ꝓmo. z illi suo deuoto gaudiose nunciauit ꝙ se cito disponat.qz die octauo migrat⁹ sit ab hoc seculo.z deinde ipam ꝓpetue sit visur⁹ in celo Qui cū ingenti gaudio cec⁹ in vtroq̄z oculo

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Miraculū bte ꝓginis.

illis diebꝫ vixit. ⁊ die octauo iuxta pmissum virginis feliciter ab hac vita migrauit.

Articulus secundꝰ.

Quantũ ad secũdũ

articulũ est aduertẽdũ ꝙ quãtũ ad plẽs dupliciter loq̃ possumꝰ de impassibilitate. Uno modo vt opponit passioni corruptiue ⁊ afflictiue. q̃ magis facta naturaliter abiicit a sbstãtia. vel saltẽ affligit ipm patiẽs. Alio modo ꝑ ut opponit passioni q̃ nec abiicit nec affligit. sz magis saluat ⁊ pficit. q̃ passio nec est afflictio nec corruptio. Iz est salꝰ ⁊ pfectio eius qd patit hmõi passione. ¶ Et fm hꝯ pono duas

Conclusio prima.

ꝛclusiões in isto articulo. ¶ Prima est ꝙ impassibilitas pmo modo dicta est dos corpal

1 ipoꝝ beatoꝝ. Qz nobilissima cõdicio corpalis. nõ debet denegari nobilissimis corporibꝫ. Sz impassibilitas isto modo dicta est nobilissima inter corpales ꝛdiciones. ⁊ corpa beatoꝝ sunt nobilissima corpa. ergo ⁊c. Maior patet. Minorẽ ꝓbo. Et primo ꝙ impassibilitas sit nobilissima inter corpales cõdiciones patet. qz ipa naturaliter cõuenit nobilioribꝫ mundi corpibꝫ puta celestibꝫ. Qz etiã corpa beatoꝝ sint nobilissima corpa post mortuoꝝ resurrectionẽ patet. qz ipis debet nobilissimus

2 locꝰ puta ipm celũ empireũ. ¶ P. hãc impassibilitatẽ cõuenire corpibꝫ beatoꝝ inuit apls i. ad Choꝝ. xv. cũ ait. Oportet em̃ corruptibile hꝯ induere incorruptionẽ. ⁊ mortale hoc induere ĩmortalitatẽ. Sup quo verbo dicit glosa. Omnes habebũt eqliter ꝙ pati nõ possunt. ¶ Causaz autẽ istiꝰ impassibilitatis quidaz assignãt cessatõez ipiꝰ motꝰ celestis. qz motꝰ celestis est primꝰ omniũ motuũ corporaliũ. vt patz. viij. phisicoꝝ. Sz cessante pmo motu necesse est omẽs alios motꝰ cessare. ¶ Sz cõtra istos est articulꝰ parisienſ q̃ dicit. ꝙ stãte celo ⁊ igne approximato stupe dicere ꝙ ignis nõ cõburat stupã error. ¶ Et ideo dicendũ. ꝙ hec impassibilitas principaliter causat a diuia volũtate inq̃ztũ tollit ordinẽ subiectõnis corpoꝝ ipoꝝ beatoꝝ respectu quorũcunq̃z agentiuz actõne corruptiua seu afflictiua. tn̄ immediate hmõi impassibilitas aliq̃ mõ causat ab ipa beata aia q̃ hmõi corpꝰ ĩformat. cui deꝰ dedit talẽ virtutẽ ꝙ corpꝰ ꝑ ipam viuificatũ pt pseruare ab omni actõe lesiua. Et istõ, videt innuere beatꝰ augustinꝰ in libro ad dyoscoꝝ. vbi ait. Tã potẽtis nature fecit deꝰ aiaz vt ex eiꝰ plena felicitate redũdet in corpꝰ sani

Instantia

tas ꝑpetua ⁊ vigor incorruptibilis. ¶ Sz cõtra istaz cõclusionẽ pt argui sic. Corpꝰ xpi in 1
hoc mũdo fuit passibile. ergo impassibilitas nõ est dos corpis informati ꝑ beatã aiaz. Antecedẽs patet. qz sua passione nos a morte redemit eterna. put catholica fide tenemꝰ. Cõsequẽtia etiã patet. qz aia xpi fuit beata a pmo instanti sue creatõis. ¶ P. nullũ violentũ pt 2
esse perpetuũ. ergo omne corpus humanũ q̃nq̃z dissoluet. nec ꝑ cõsequẽs erit impassibile. Antecedẽs habet pmo ce. et mun. Cõsequẽtia ꝓbat. Qz vnũqd̃q̃z dũ est extra locũ suũ ꝑpriũ detinet violẽter. Sz q̃diu quattuoꝝ elemẽta integrant corpꝰ humanũ vel qd̃cunq̃z aliud corpꝰ mixtũ. tãdiu sunt extra suũ naturalẽ locũ. ergo vnũqd̃q̃z tale corpꝰ q̃nq̃z dissoluet vt singula elemẽta ipm cõponentia tendãt ad ꝑpria sua loca. ¶ P. philosophꝰ pmo de ce. ait. 3
ꝙ nõ potest esse ꝙ aliq̃d sit possibile corrumpi ⁊ tamẽ nunq̃z corrumpat. Per hoc em̃ ibidem ꝓbat cõtra platonẽ. ꝙ celũ nõ pt esse corruptibile ⁊ tamẽ ꝑ causaz extrinsecã ꝑpetuari seu ꝑpetue cõseruari. Sz corpꝰ cuiuslibet beati est possibile corrũpi. igit nõ potest ꝑpetuari. nec ꝑ cõsequẽs erit impassibile. ¶ P. omne mortale est passibile. Sz omne corpꝰ humanũ ẽ mortale. ergo ⁊c. Maior patz. qz dato ꝙ nõ omne 4
passibile sit mortale. tamẽ ecõuerso omne mortale est passibile. Minor ꝓbat. qz illud qd ẽ de diffinitõne homis hoc est impossibile nõ cõuenire homini. Sz mortale est de diffinitione homis. est em̃ sua differẽtia distinctiua. ⁊ ꝑ cõsequẽs diffinitiua. fm porphiriũ q̃ ait. Sumꝰ em̃ rõnales nos ⁊ diij. Iz mortale additũ nobis separat nos ab illis. ¶ P. corpꝰ cõ- 5
positũ ex cõtrarijs nõ potest esse impassibile Sz corpꝰ cuiuslibet beati est cõpositũ ex cõtrarijs. Maior patet. qz cõtraria approximata agũt in se mutuo. ⁊ ꝑ cõsequẽs a se mutuo patiunt. Minor patet. qz cũ idẽ corpꝰ numero resurgat. vt patet ex dictis superiꝰ dist. xliij. arti. iij. ⁊ corpꝰ humanũ ante resurrectionẽ fuerit cõpositũ ex cõtrarijs. oportet ꝙ etiã post resurrectõez sit cõpositũ ex ꝛrijs. Si ei post resurrectionẽ ñ esset cõpositũ ex ꝛrijs. tũc vl ñ esset idẽ corpꝰ qd̃ fuit ante. qd̃ est cõtra fidez catholicã. vl ante nõ fuisset cõpositũ ex ꝛtrarijs. qd̃ est cõtra verã philosophiã. ¶ P. que 6
habẽt cõmunẽ materiã sunt ad inuicẽ trãsmutabilia. ⁊ ꝑ ꝛsequẽs ab inuicẽ passibilia. Sz corpa beatoꝝ habẽt cõmunẽ materiã cũ corporibꝫ elementoꝝ. ergo ⁊c. ¶ P. gregoriꝰ sup 7
illud Johis. xx. ĩfer digitũ tuuz huc. sic ait. Corrũpi necesse est qd̃ palpat. nec palpari pt

qd ñ corrũpit. Sz corp⁹ beati p⁹ resurrectõem est palpabile. qz sanct⁹ thomas tetigit corp⁹ xpi postq̃ surrexit a mortuis. q̃ corp⁹ beati erit corruptibile. z p ons ñ erit ipassibile. ¶ Sz

Cõtra ista

ista nõ ꝯcludit. Qz sicut pbat beat⁹ augustin⁹, xiij. de trin. c. viij. beatitudo stare nõ pt cũ mortalitate nec cũ aliq̃ afflictiua passione. nã

Solutio.

talia repugnãt vere beatitudini. ¶ Ad pmũ

Ad.1.

nego ꝯsequẽtiã. maxime si ꝯsequẽs intelligit de alijs beatis q̃q̃ de xpo. Ad pbationẽ dicẽdũ q̃ q̃zuis xps fuerit verus cõprehensor. tñ cũ hꝫ fuit ver⁹ viator q̃diu vixit in hꝫ mũdo. z ideo nõ fuit simile de xpo z de alio quocũq̃ beato. q̃ ita est cõprehensor q̃ nullatenus est viator. ¶ Etiã dns ihs xps vsũ impassibilitatis ac ceterꝫ triũ dotũ corpis glificati adhuc viator existẽs assumpsit z assumere potuit qñcũq̃ voluit. Assumpsit em vsuz impassibilitatis qñ sine sui lesione corp⁹ suũ ad manducãdũ discipulis suis tradidit. vsũ claritatis qñ coramã petro iacobo z iohãne trãsfigurat⁹ fuit. vsũ agilitatis qñ sup vndas maris ambulauit. z vsũ subtilitatis qñ de illibata virgine nat⁹ fuit. ¶ Ad secundũ nego ꝯsequentiã. Ad pba-

Ad.2.

tionẽ dicendũ q̃ minor est falsa. qz elemẽta ñ sunt in mixto sb ppriis suis formis substãtialib⁹. sz sunt in eo ꝟtualiter sb vna forma mixti. igit vt sunt in mixto tũc loc⁹ eorꝫ naturalis est locus naturalis cõpetens ipi mixto. ¶ Qꝫ aũt forme elemẽtorꝫ nõ sint in ipo mixto. pba

Ad.3.

ui lib. ij. dist. xv. arti. ij. ¶ Ad terciũ dicẽdũ q̃ maior nõ est ꝟa. qz nulla res est ita corruptibilis quin p potentiã dei possit perpetue a corruptõe pseruari. ¶ Etiã minor deficit. qz sicut dicit beatus augustin⁹ sup Gen. z habet ij. suiꝫ. dist. xix. homo pmo creat⁹ a deo accepit posse nõ mori. sz in vita beata habebit ñ posse mori. Sz si corp⁹ hois beati posset corrumpi. tũc homo beat⁹ posset mori. cui⁹ oppositũ euidẽter habet ex iã dicta autoritate. Etiam hõ beatus nõ esset melioris ꝯdicionis. q̃q̃ hõ primo creat⁹. q̃ potuit nõ mori. vt patz ex eadẽ autoritate. ¶ Ad quartũ nego minorẽ

Ad.4.

inq̃tũ ipa extendit ad corp⁹ hois beati. qz sicut celũ p nũc dicit incorruptibile. qz fm ordinẽ p nũc a deo institutũ celũ nõ est subiectũ aliq̃bus causis secũdis ipm corrũpere potentibus. sic corp⁹ homis post resurrectionẽ erit incorruptibile z ĩmortale. eo q̃ fm ordinẽ quẽ tũc de⁹ instituet corp⁹ homis nõ erit subiectũ aliquib⁹ secũdis causis corruptiuis. z aia beata inseparabiliter corp⁹ illud pficiet. z ꝟtute a deo ꝗbi tradita ꝯseruabit. ne vnq̃ ab aliq̃ intrinsec⁹ vel extrinsec⁹ corrumpat. ¶ Ad pbationem nego itez minorẽ. nec valet ibi dictũ porphirij. qz a dijs hꝫ est ab angelis sufficienter distinguit p hꝫ q̃ ipi sunt intellectualis nature. Nos ꝟo sum⁹ rõnalis nature. z ipi intelligunt sine discursu. nos vero cũ discursu. ex q̃ opatõe distincta sufficiẽter arguit nostra natura ab angelorꝫ natura specifice fore distincta. ¶ Ad quintũ dicendũ q̃ q̃zuis maior sit ꝟa manẽte ordine actiui z passiui inter hmõi cõtraria. tñ virtute diuina mutato vel suspẽso hmõi ordine. tũc maior nõ est ꝟa. Dato enꝫ q̃ de⁹ tolleret vl suspẽderet ordinẽ actiui z passiui q̃ fm cõmunẽ cursuz quẽ videm⁹ est pro nunc inter ignẽ z aquã. licet mutuo se ꝯtingerent. tñ nullũ istorꝫ ageret in alterꝫ. nec ab altero pateret. Et qz vt pdictũ est virtute diuina tollet hmõi ordo inter calidũ z frigidum. humidũ z siccũ q̃ ad cõpositionẽ ꝯcurrũt corporũ beatorꝫ. ideo vnũ istorꝫ nõ aget in alterꝫ. nec ab altero patiet. ¶ Ad sextũ dicendũ q̃ maior nõ est vera. nisi talia entia materiã cõmunẽ habentia etiã habẽt ordinẽ actiui z passiui ad se inuicẽ. qualiter nõ erit in ppositio. qz loquẽdo de actõne lesiua z corruptiua. tũc nõ elemẽta habẽt virtutẽ agẽdi in corpa beatorꝫ. nec ecõuerso. ¶ Ad septimũ dicendũ q̃ licet illud dictũ gregorij sit verꝫ. supposito ordine naturali quẽ p nũc videm⁹ in istis rebꝫ inferioribꝫ. sublato tñ illo ordine nõ est verꝫ. Sz respectu gloriosi corpis xpi iste ordo fuit mutat⁹ p mirabilẽ dei virtutẽ. Propter qd ĩmediate post verba pdicta subdit gregor⁹. Sz miro modo ac inestimabili redẽptor noster z incorruptibile post resurrectionẽ z palpabile corp⁹ exhibuit. ¶ Cõclusio secũda est q̃ sẽdo modo loquẽdo de impassibilitate. s. inquãtũ opponit passioni q̃ est sal⁹ z pfectio. qua passione patiẽs nec corrũpit nec ledit. sz pficit. sic ipassibilitas nõ spectat ad dotẽ corporꝫ beatorũ. Qz potẽtie sensitiue in beatis nõ erũt ocio se. sed q̃q̃z vel semp suis actibꝫ erũt ꝯiuncte. Cũ igit sentire sit qdã pati. vt apparet. ij. de aia. ergo z. ¶ P. ipi beati oculo corpali videbũt corp⁹ christi. z corpa sua mutuo. ac alias res sensibiles. put faciũt ad eorꝫ delectationẽ. semoto omi eo quo hmõi res possent inferre aliquã lesionẽ. igit pdicto modo nõ habẽt impassibilitatẽ. Antecedẽs patet ex multis sanctorꝫ autoritatibꝫ. Cõsequentia etiã patet. qz impassibilitas modo quo accipit in ista secũda ꝯclusiõe excludit oẽm delectabilẽ passionẽ ab eo qd ipassibile dicit hmõi ipassibilitate.

Ad.5.

Ad.6.

Ad.7.

Cõclusio secũda.

1

2

Articulus tertius. Pria pclo

Quãtuz ad terciuz

articulũ pono duplicẽ cõclusionẽ. ¶ Prima est. q̃ corpora glorificata erũt pfecta dote agilitatis. Quia illa corpa que nõ solũ sup terrã vel etiã i aere velocissime possunt moueri ad omnẽ differentiã positõnis motore ppio et intrinseco. illa sunt agilia. Sed corpa beatorum seu corpa glorificata sunt hmõi. ergo ꝛc. Maior patet. Et minor satis habet p glosaz ꝛ expositores sapie. iij. sup illo verbo. Fulgebunt iusti ꝛ tanq̃z scintille in arundineto discurrent. ¶ P. si aliquis homo posset volare per aerem absq̃z hoc q̃ lassaret. et velocissime moueri sine labore. ille vtiq̃z diceret preditus mira agilitate. Sed quilibet beat⁹ resumpto suo corpe hoc potest. vt patet Isa. xl. vbi dicitur. Qui sperãt in domino mutabũt fortitudinẽ. assument pennas sicut aquile. current ꝛ nõ laborabũt. ambulabũt ꝛ nõ deficiẽt. ¶ P. nisi beatoz corpa valde essent agilia. tunc nequaq̃z cum suis corpibz possent ad celũ ascendere. qd̃ tamẽ facient vt fide tenem⁹ imediate pacto extremo iudicio. qz equali velocitate sicut angeli dei ascendẽt cũ ipso iudice. s. domino ihu christo. ¶ Forte dicet q̃ corpa beatorum nõ possunt moueri. ergo nõ habẽt dotẽ agilitatis. Cõsequẽtia patet. quia illa q̃ sunt agilia nõ solũ possunt moueri. verũ etiã de facili mouent ad omnẽ differentiã positõnis.

1 Antecedens pbatur multipliciter. ¶ Primo qz omis motus est ppter aliquã indigentiã. Sz quãdo beati cũ suis corpoibz erũt in celo. tunc nullã penitus habebunt indigentiã.

2 ¶ Secũdo qz si mouerent. tũc violenter moueren̄t. Falsitas cõsequẽtis patet. qz vera beatitudo nõ cõpatit aliquã violentiã. Patz etiam cõsequentia. qz qd̃ remouet a loco sibi sũme cõuenienti hoc violẽter mouet. Sz quãdo corpa beatoz sunt in loco celesti. tũc sunt i loco sibi summe cõuenienti. igit̃ si inde mouẽtur. tunc violẽter mouebunt. ¶ Tercio quia omis motus est actus entis in potẽtia. ꝛ p cõsequẽs entis impfecti. vt patet. ij. phisi. Sed corpa beatoz sunt entia pfecta. q̃ ꝛc. ¶ Quarto. quia mot⁹ nõ est sine tẽpore. sed tũc nõ erit temp⁹. quia iurauit angel⁹ Apocal'. x. per viuentẽ in secula seculoz. quia tempus nõ erit ampli⁹. ¶ Quinto qz beati fm determinata merita erũt in determinata approximatõe ad christũ. ergo illi qui erũt ppinquiores nõ mouebunt ad loca remotiora. nec illi qui erunt remotiores mouebunt ad loca ppinquiora.

Instantia

¶ Dicendũ q̃ istud antecedẽs nõ est veruz. Ad primã pbationẽ dicendũ. q̃ licet motus naturalis sit ppter indigentiã. tamẽ mot⁹ voluntarius sepe cõtingit ppter arbitrij libertatem pter indigentiã. Sz mot⁹ beatoz nõ est per naturalẽ necessitatẽ. sed est per voluntariã libertatẽ. ¶ Ad secundũ nego cõsequentiam Ad pbationẽ dicẽdũ q̃ corpo q̃ mouet a motore intrinseco qui cõfert vim ipi corpi moto. ideo nullo modo mouet violẽter. Mouet eũ libere a tali motore qui ad eundẽ locũ potest hmõi corp⁹ reducere quãdocunq̃z sibi placet ¶ Ad terciũ dicendũ q̃ licet mot⁹ ad formã sit entis impfecti ꝛ perficiendi p terminũ qui acquirit̃ p motũ. tamẽ mot⁹ ad vbi potest esse entis perfecti. sicut apparet de celo ꝛ de substãtijs separatis que mouent̃ motu locali. quãuis sint entia pfecta ex suo motu nullã intrinsecã perfectionẽ acquirẽtia ¶ Ad quartũ patet ex his que dixi dist. xlviij. arti. iij. in solutione prime instantie. ¶ Ad quintũ dicendũ q̃ beatos moueri ad loca remotiora potest dupliciter intelligi. Uno modo cũ priuatõne prioris loci. ita q̃ nõ liceat eis reuerti ad locũ de q̃ recesserũt. Alio modo sine hmõi priuatione. ita q̃ libere possunt quãdocunq̃z volũt ad eũdem locũ reuerti. Et isto secũdo modo cõsequentia nõ est vera. quãuis primo modo sit cõcedenda. Sicut em̃ in regno terrestri principes regni habent determinatos situs circa regem. ita q̃ quilibet ppinqui⁹ vel remoti⁹ iuxta suã dignitatẽ se ponit circa regẽ. ꝛ tamẽ se permutant loca sua. saluo semp iure vniuscuiusq̃z. sic in regno celesti ꝛc. ¶ Cõclusio secũda est. q̃ quãuis ratione pdicte agilitatis anime beatoz moueant sua corpa valde velociter. tamẽ nõ possunt hmõi corpora d̃ loco ad locũ mouere in instanti. ¶ Quia omne diuisibile dũ a virtute creata mouet. necessario fm aliquã partẽ siu est in termino a quo. ꝛ fm aliquã in termino ad quẽ. ꝛ per cõsequens mouebitur successiue ꝛ nõ subito seu in instanti. Sz qd̃libet corpus glorificatũ est diuisibile. ꝛ anima ipm̃ mouens est virtutis finite. ergo ꝛc. ¶ P. aliqua virtus creata mouet corpus in tempore. ergo nulla virt⁹ creata potest mouere corpus in instanti. Antecedens est p se notũ. Cõsequentiã pbo. qz sicut patet. vi. phisicoz. quantũ mensura ipi⁹ mot⁹ abbreuiat: tantũ oportet q̃ virtus mouentis sit fortior. supposito q̃ idem mobile moueat per equale spaciũ. Sz instans quantũ ad breuitatẽ mẽ

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Cõclusio scda.

1

2

sure excedit in infinitum tempus ⁊ quãcũq; partẽ temporis. ergo virtus potens mouere in instanti excedet in infinitum omnẽ virtutem mouentẽ in tempore. ⁊ per cõsequens nõ potest esse virtus creata. quia nulla virtꝰ creata excedit virtutẽ finitam in infinitũ. ¶ Sz oppositũ istius cõclusionis tenet quedã opinio. Quia vt dicũt positores istius opinionis. spiritus mouent in instanti. Sed corpa gloriosa mouent equali velocitate sicut spiritus. ¶ P. hoc idem pbant autoritate augu. qui ait. ꝙ sicut radiꝰ solis nõ citius est in oriente q̃z in occidente. sed vtraq; spacia pari celeritate transcurrit. ita ⁊ corpus glorificatuz. quia vbicunq; voluerit animus ptinꝰ erit et corpus. ¶ P. post resurrectionẽ nõ erit tempus. ergo motus illorũ corporũ nõ mensurabit tempore. ⁊ per cõsequẽs mensurabit instanti. Cõsequẽtia patet. Etiã antecedẽs habetur Apocal. x. ¶ Ad primũ dicẽdũ ꝙ maior nõ est vera. Et hoc apparet ex his que dixi lib. i. dist. xxxvij. arti. ij. cõclusione tercia. ¶ Ad secundũ dicendũ ꝙ augustinꝰ nõ loquitur ibi quantũ ad existentiã veritatis. sed quantũ ad apparentiã sensibilitatis. quia si sensus videret trãsitũ corporis glorioſi. iudicaret hmõi transitꝰ durationẽ esse equindivisibilẽ sicut aeris illuminationẽ. quãuis in hoc sensus deciperet. quia ⁊ si sensus nõ deciptur circa ꝓprium obiectũ. decipi tamẽ potest circa obiectũ cõmune. ¶ Ad terciũ patz dist. xlviij. arti. iij.

Opio contraria. 1 2 3 Solutio. Ad. 1. Ad. 2. Ad. 3.

Articulus quartꝰ. Quãtũ ad quartuz

articulũ primo pono hanc cõclusionẽ. ꝙ beatorꝫ corpa erũt summe subtilia. Quia corpus potens existere in eodem loco cũ alio corpore equali sibi hoc est summe ⁊ maxime subtile. Sz corpus cuiuslibet beati hoc potest. ergo ꝛc. Maior est nota. Minor etiã patet. qz si datur oppositũ. tũc nullus beatus cũ corpore suo posset transire celũ nisi dilaceraret ipm qd̃ est falsum ⁊ catholice doctrine cõtrariuz. ¶ P. corpꝰ christi est preditũ iã dicta subtilitate. ergo ⁊ corpa beatorꝫ habebũt hmõi subtilitatẽ. Antecedẽs esse vez ostẽdit christꝰ tã in sua natiuitate quãdo de virgine natus fuit absq; virginis lesione. q̃z in sua ascensione quãdo omnes celos transiuit absq; celorꝫ dilaceratione. Consequẽtia patet ad phil. iij. vbi ait apls. ꝙ christꝰ reformabit corpꝰ humilitatis nostre configuratũ corpori claritatis suc.

1 2 3 4 5

¶ Forte dicet. ex hoc dicit corpus subtile. qz habet pauciores partes materie sb̃ equali vl maiori quãtitate. Sz corpꝰ glorificatũ habz easdẽ partes materie quas habuit prꝰ q̃z essz glorificatũ ⁊ nõ pauciores. ergo nõ videt esse subtile. ¶ Etiã ꝓtra minorẽ prime rõnis est cõmunis opinio phorꝫ. qui iuxta sua principia habẽt ponere. ꝙ impossibile sit duo corpa siml esse in eodẽ loco. sicut patet. iij. phisicorꝫ vbi ponit arestoteles ꝙ qua ratõne duo corpora simul possent esse in eodẽ loco. eadẽ ratione infinita corpa possent esse siml in eodẽ loco. Et patet ista cõsequentia aresto. ex h̃. qz qua rõne dimẽsiones prioris corpis nõ resisterẽt in eodẽ loco dimẽsionib secũdi corpis eadẽ rõne dimẽsiones istorꝫ duorꝫ nõ resistent dimensionib tercij corpis. nec dimẽsiones istorꝫ triũ resisterẽt dimensionib quarti corporis. ⁊ sic deinceps vsq; in infinitũ. ¶ P. vnũ corpꝰ nõ pt esse simul in pluribz locis. ergo nec plura in vno loco. Cõsequẽtia patet. qz equalis videt esse compatio pluriũ corporũ ad vnũ locũ. ⁊ pluriũ locorꝫ ad vnũ corpꝰ. Antecedẽs mltipliciter est probatũ dist. x. q. i. arti. i. ¶ P. vnũ corpꝰ gloriosuz nõ potest esse simul cũ alio corpe glorioso in eodẽ loco. ergo nec cũ corpe nõ glorioso. Antecedẽs cõmuniter ꝓcedit. Cõsequẽtia pbat. qz si illa q̃ sunt magis sil'ia nõ possunt esse siml'i eodẽ loco. nec illa q̃ sunt minꝰ similia poterũt esse simul. Sz corpꝰ gloriosuz magis assimilat corpori glioso q̃z corpi nõ glorioso. ergo ꝛc. ¶ P si duo corpa essent i eodẽ loco. tũc duo corpa siml terminarent ad eandẽ supficiẽ Cõseqns est impossibile. qz ipossibile est pl'a corpa terminari ad vnũ terminũ. Cõseqntia etiã patz qz ambo corpa cõtenta terminarent ad vltimã superficiẽ corpis cõtinentis ¶ P. si duo corpora essent simul in eodẽ loco. tunc vna linea nõ esset vna linea. Cõsequẽs est impossibile. qz implicat manifestã cõtradictionem. Probatio ꝓsequẽtie. qz fm principia geometrie inter duo pũcta impossibile est dare plures lineas rectas. sz vnã tantũ. Positis ergo duobz corpibz in vno loco. tunc si linea recta trahit ab vno extremo puncto illius loci. ad aliũ extremũ punctũ eiusdẽ loci. ista linea trãsibit ambo corpa locata. ⁊ per cõsequẽs hmõi linea vnũquodq; istorum corporum respicit. et sicut suum subiectũ imediatũ Cum igitur impossibile sit vnum accidẽs simul informare duo distincta subiecta. ergo propter dualitatem subiectorum impossibile erit hãc lineã

Instantia

Qz plura corpa non possint sil' esse i eodez loco.

esse vnã. Sed ex p̃dicta regula geometriene/
cesse erit hmõi lineã esse vnam. igitur qd̃ ne/
cesse est esse vnum. impossibile est esse vnum.

Cõtra istd̃ ¶ Et qz iste rõnes phoz quãuis ꝛcludãt ap
parẽter. tamẽ nõ ꝛcludũt existẽter. ideo sic p/
cedã. ¶ Primo cõtra hmõi phos ꝓbatur ap
parẽter quãuis nõ existẽter. ꝙ naturalit duo
corpa simul habeãt esse ĩ eodẽ loco. ¶ Scdo
ostẽdã fm veritatẽ qualiter est possibile plu/
ra corpa esse siml' in eodẽ loco. ¶ Et tercio re
spondetur ad ipoz phoz motiua. ¶ Quo ad
primũ pt cõtra phos sic argui. Ferrũ ⁊ ignis
sunt siml' in eodẽ loco naturalit. ergo duo cor
poza sunt naturaliter in eodẽ loco. Cõseqntia
patet. qz ferrũ ⁊ ignis sunt duo corpa etiã spe
cie differẽtia. Antecedẽs ꝓbꝫ. qz in ferro can/
dente nõ est aliqua ps ferri que signari possit
quin cũ ea sit ver⁹ ignis. ergo in loco in q̃ est
hmõi ferrũ. tantũ est ꝛe igne q̃ntũ est ꝛe ferro.
Cõsequẽtia patet. qz si nõ esset ibi tm̃ ꝛe igne
q̃ntũ est ibi ꝛe ferro. tũc opteret ꝙ cũ aliq̃ parte
ferri nõ esset ignis. Antecedẽs ꝓbꝫ. qz opatio
facit scire formã ⁊ naturã rei. vt patet. vij. me/
thaphi. sz cuilibet pti ferri ignniti cõuenit ꝙ a
opatio ignis. nã si adiungit stupe tũc incẽdit
eã ⁊ generat vez ignẽ. ergo q̃libet ps hmõi fer
ri habet secũ vez ignẽ. ¶ Forte dicet ꝙ ñ omẽ
qd̃ generat ignẽ est ignis. qz q̃ñq̃z generat ig/
nis ex collisione corpoz. q̃ñq̃z ex refractõe ra/
dioz solariũ. ¶ Respõdeo ꝙ licet generatõe
eq̃uoca illud qd̃ nõ est formaliter ignis possit
generare ignẽ. tm̃ ꝗ nõ potest fieri generatõne
vniuoca. qz in generatõe vniuoca generãs et
genitũ sunt vn⁹ species specialissime. Sz cuz
ex cõtactu igniti ferri generat ignis. ibi est ge
neratio vniuoca. qd̃ patet ex formali similitu
dine qualitatis in generãte ⁊ in genito. ¶ Et
cõfirmat primũ antecedẽs. qz vbicũq̃z ꝓpria
q̃litas alicui⁹ subiecti repit. ibi etiã illud sub
iectũ repit. Sz in quocũq̃z loco inuenit ferz
ignitũ. in illo loco inuenit calor in summo. q̃
est ꝓpria qualitas ignis. ergo in eodẽ loco cũ
ferro erit ignis. ¶ P. si ponit mica ꝛe pane re
centi in vino statim humor vini diffundit p
omẽs ptes illi⁹ panis. ergo posito illo casu: vi
nũ erit in eodẽ loco cũ qualibet pte illi⁹ panis
Antecedẽs patet sensibili experientia. Patz eti
am ꝛsequẽtia. qz humor vini est accidẽs vini
inseparabile. ⁊ p ꝛsequẽs nusq̃z potest repiri. ni/
si ibidẽ reperiat vinũ ¶ Et eodẽ mõ pt argui
ꝛe spongia madefacta cũ aqua. ⁊ ꝛe alijs cõsi/
milibꝫ. ¶ Quo ad secundũ est aduertendũ.

Probat ꝙ duo corpa naturaliter si mul sunt ĩ eodẽ loco.

Instantia

Solutio.

Duo plu/ra corpora

ꝙ quãuis fm veritatẽ duo corpa non possint
naturaliter esse in eodẽ loco ĩmediato. hoc tm̃
sine omi repugnãtia fieri potest virtute diui
na. Et hoc patet p ea q̃ dixi dist. x. q. ij. arti. i.
in respõdendo obiectis ibidẽ adducti cõtra
venerabilẽ doctorẽ egidiũ. ¶ P. hoc idẽ pt p
bari sic. De⁹ pt corp⁹ cõseruare in loco pter ꝗ
ꝙ occupet vel repleat locũ. ergo virtute diuia
possunt simul in eodẽ loco plura pori corpa.
Cõseqntia patet. qz nõ aliũde repugnat duo
corpa siml' esse ĩ eodẽ loco. nisi qz vtrũq̃z natu
raliter aptũ natũ est replere locuz ⁊ occupare
ipm. ⁊ ideo repleto loco p vnũ. loc⁹ nõ pt reci
pere alterz. Sz sublata causa repugnãtie tol
lit repugnãtia. ergo dato ꝙ vnũ non repleat
locũ. tũc poterũt esse simul in eodẽ loco. An/
tecedẽs ꝓbꝫ. qz ꝛe⁹ potest quãlibet rẽ in eẽ cõ/
seruare suspenso suo naturali effectu. maxie si
hmõi effect⁹ ꝛependet a tali re in genere cau/
se efficiẽtis. Sz replere locũ est naturalis effe
ctus rei quãte existentis in loco. ꝛependẽs ab
ea tanq̃z a sua causa efficiẽte. ergo ꝛe⁹ rẽ quan
tã seu corp⁹ cõseruare in loco pter hoc ꝙ occu
pet vel repleat locũ ipm. Maior patet. qz ꝛe⁹
potest facere ꝙ homo sit ĩ igne. ⁊ tamẽ ignis ñ
calefaciat eũ. ⁊ ꝙ sit in aqua frigida. ⁊ tamen
aqua nõ infrigidet eũ. ⁊ sic ꝛe singulis causis
loquendo ꝛe causis efficientibꝫ. ꝛe quibꝫ ad p
sens loquor. Minor etiã patet quãtũ ad pri
mã partẽ qua dicit ꝙ repletio loci est natura/
lis effect⁹ corpis existẽtis in loco. Sz quãtũ
ad secundã partẽ pt ꝓbari sic. Ista causalitas
vel est in genere cause materialis: vl' formalis:
vel finalis: vel efficientis. Nõ materialis. qz
vel esset materia ex qua. vel materia in q̃. Nõ
primũ. qz illa materia cõstituit vnã essentiaz
cũ forma cui⁹ est materia. Sz ex corpe replẽ
te ⁊ repletione nõ cõstituit vna essentia. Nec
secundũ. qz repletio non est in replente. alias
idẽ repleret seipm. Nec formalis. qz si reple/
tio loci esset effectus formalis locati. tũc opor
teret ꝙ locatũ esset forma loci cui hmõi effe/
ctus cõmunicat. Nec finalis. quia finis est
posterior ĩ essendo his que sunt ad finẽ. quo/
rum vt sic dicit esse causa. Sz corp⁹ naturali
ter est prius huiusmodi repletione. Ergo per
sufficientẽ diuisionẽ sequitur ꝙ ad corp⁹ exi/
stens in loco reducitur loci repletio tanq̃z ad
causam efficientẽ. ¶ P. resistere alteri corpo/
ri in eodẽ loco est actus naturaliter posterior
corpe resistente. ergo ꝛe⁹ pt quecũq̃z corpa in
eodẽ loco ponere pter ꝗ ꝙ vnũ resistat alteri.
Antecedẽs patet. qz dimẽsiones corpis sunt
causa resistentie vni⁹ corpis respectu alterius

pñt esse in eodẽ loco.
1
2
3

in eodē loco. vt patet. iiij. phisi. ⁊ p ꝯsequens erūt naturaliter priores tali resistētia. ⁊ inde pendētes ab ea. qz causa est ad cui⁹ esse sequit aliud. vt dicit. v. metha. Cōsequētiā ꝓb. qz de⁹ potest rē naturaliter priorē in esse cōseruare sine quocūqz posteriore ab ipo realiter differēte. maxime si tal' nō sit pura potētia. Instantia 1 Forte dicet q̄ dotes corporis gloriosi dicunt corpori cōuenire virtute ipi⁹ anime beate. ⁊ ex redundātia beatitudinis ipsi⁹ anime. Sz omibus p̄dictis cōcessis nō ꝓbatur q̄ virtute aīe corp⁹ habeat hmōi subtilitatē qua simil' possit esse cū alio corpe in eodē loco. quāuis ꝓbetur q̄ hoc possit esse virtute diuina. 2 P. vbi nulla fit resistētia ex pte medij ibi mot⁹ fit in instanti. Sz in pta ista dicta qn̄ corp⁹ glorificatū mouet per aliud corp⁹. tūc nulla fit resistentia ex pte medij. ergo corp⁹ glorificatū pt in instāti de loco ad locū moueri. cui⁹ oppositū est positū ⁊ ꝓbatū in cōclusione secūda tertij articuli. Maior patet. iiij. phisicoz. c. de vacuo. Minor etiā patet. qz siue virtute diuina tollat positio vni⁹ istoz corpoz vt dicit prima ratio. siue loci repletio. vt dicit alia ratio. siue resistētia vni⁹ ad alterz. semper sequit ista minor. ergo ⁊c. Solutio Ad. 1. Ad primū dicendū q̄ ista subtilitas p tanto dicit corpi cōuenire p animā beatam. qz quāuis a deo sit effectiue. tm̄ virt⁹ diuina eā nō efficit nisi cōcurrēte ipsius anime placita volūtate. quādo em̄ ⁊ quotiēs placet anime vt modis p̄dictis tollat hmōi resistētia. tūc ⁊ totiēs tollit. ⁊ nō aliter Sicut em̄ posito q̄ impator daret alicui centū marcas. quādo ⁊ quotiēs ego vellē ⁊ nō aliter. tūc quāuis impator esset causa doni illi⁹ principalis ⁊ effectiua. tamē ille homo diceret huiusmodi donū habere per me. eo q̄ donū istō modo p̄dicto ꝯpenderet a mea libera voluntate. sic in ꝓposito ⁊c. Ad 2. Ad secundū dicēdū q̄ multi negarēt maiorē. qz vt ipi dicūt. nō solum ꝓpter resistentiā medij. sz etiā ꝓpter distantiā terminoz necessario ꝯcerrit temp⁹ in omi motu. Tm̄ de isto dicto ad p̄sens nō curando. dico q̄ si maior habeat aliquā veritatē loquēdo de motu naturali. q̄ grauia mouēt deorsū ⁊ leuia sursū. qz in tali motu nō requirit tps ꝓpter resistentiā mobilis ad motorē. sed solū ꝓpter resistentiā medij. tm̄ illa maior nō est ꝓ̄a loqndo de motu animali ⁊ pcessiuo. qz etiā si esset dare vacuū p q̄d animal motu pcessiuo moueret. adhuc hmōi mot⁹ tpe mēsurarēt. qz ⁊ si in tali motu nō requireret tps propter resistētiā medij. tm̄ requireret ꝓpt resistētiā mobilis ad motorē. Cū igit corp⁹ gloriosū p alia corpa modo supra dicto nō moueat motu naturali. sz poti⁹ animali ⁊ pcessiuo. nō motus ei⁹ tpe mēsurabit. dato etiā q̄ i tali motu illa sit resistētia ex pte medij. Instantia Forte dicet q̄ istud nō valeat. qz p̄m dicta lectōz sic aīa beata pfecte obedit ipi deo. sic corp⁹ glorificatū pfecte obedit ipi aīe. ⁊ est pfecte in ipi⁹ aīe ptāte Sz qd̄ pfecte obedit hoc nullā dat resistētiā ergo etiā in motu beatoz hominū ꝓgressiuo nulla videt esse tpis appositio ꝓpter resistentiā mobilis ad motorē. Solutio. Dic potest dici q̄ hmōi pfecta obedientia corpis ad aīam intelligēda est q̄tū ad vires sensitiuas. q̄ nullā vltrius ostēdēt rebellionē ꝯtra superiorē aīe portionē. Etiā si attendit ista obedientia corpis quo ad molē ⁊ grauitatē corpalē in ordine ad motū. tūc nō est sic accipienda q̄ nihil ponderis ⁊ grauitatis se teneat ex pte corpis. Semper em̄ manet aliq̄d ponderis ratōne cui⁹ corpus a virtute finita nō potest motu ꝓgressiuo moueri in instāti. Sz p tanto ista obedientia dicit esse pfecta ⁊ sine resistētia. qz tm̄ superminet virt⁹ anime sup hmōi corpis grauitatem. q̄ in quacūqz voluerit velocitate. mensurabili tamē tēpore. poterit corp⁹ mouere absqz omi lassitudine ⁊ fatigatōe. Et ex h̄ ad formā argumēti dicendū ad minorē. q̄ licz illud qd̄ perfecte obedit nullā ꝓbeat resistētiaz inducentē lassitudinē in suo motore. tamē ex hoc nō habet quin talē ꝓbeat resistentiā rōe cui⁹ mot⁹ eius fiet in tpe. Henric⁹ d gan. et pet. de tharan. Sūt etiā quidā doctores qui causam isti⁹ cōpossibilitatis duorū corporū in eodē loco dicūt dotē subtilitatis put ea mediante tollit grossicies corpis. Sed q̄ istud non valeat ostendi incidenter. dist. x. q. i. arti. i. in respōsione instantie ducte cōtra primā rationē. Multi sunt etiā modi dicendi aliorū diuersoz doctorū. quoz recitationez ad p̄sens causa breuitatis omitto. Solutio rōis cōtra cl'onem. Per p̄dicta etiā patet respōsio ad instantiā factā ꝯtra cōclusionē. qz subtilitas nō cōuenit corpori glorificato p carentiā materie. sz p cōpossibilitatē essendi cuz alio corpe quā mō p̄dicto habet a deo effectiue. ⁊ ab aīa meritorie. ac aliq̄ mō determinatiue p liberz suū velle. vt iā dictū est i rn̄sione p̄me instantie h̄ adducte. Solutio rationū cōtra minorē Ad. 1. Ad primū argumētū factū ꝯtra minorē dām q̄ ꝯnitiaz arresto. credo esse verā. nec ꝯns est ꝯ me Qz sic sola ꝗtute diuīa duo corpa pnt simul' eē i eodē loco. sic si de⁹ vellet infinita corpa absqz repugnātia possent esse in eodē loco. vt apparet ex his q̄ dixi lib. ij. dist.

Ad.2. i.q.ij.arti.iiij. ¶ Ad secundū nego antecedens.qz oppositū ei⁹ pbaui dist.x.q.i.arti.i. ⁊ ibidē rōnib⁹ cōtrarie opinionis est rñsum. Etiā cōmunis doctrina negaret ꝯsequentiā

Ad.3. ¶ Ad terciū nego antecedēs.loquēdo de potentia dei.qz p absolutā dei potētiā possz si deo placeret vnū corp⁹ gl'iosuz siml' esse i eodē loco cū altero corpe gl'ioso. Vñ si istud aliūs iuniret dictū ab aliq̄ sctōz.tūc debz itelligi d̄ potētia dei ordinata.q̄ de⁹ solū dicit illa posse q̄ ab eterno fieri ordinauit.de q̄z numero ñ credit esse illud.s.q vnū corp⁹ gl'iosū siml' sit i eodē loco cū altero corpe gl'ioso. Sz q̄ q̄ñqz corpus gl'iosū sit cū corpe nō gl'ioso.h̄ ab eterno credim⁹ a deo esse infallibilit ordinatū. Et iō istud cōmuni⁹ dicit esse possibile.qz ei⁹ possibilitas reducit ad potētiā dei ordinatā ¶ Sz inq̄ztū ista cōpossibilitas corpis gl'ificati cuz alio corpe reducit ad aiam beatā.tūc negāda est cōsequētia. Ista em̄ cōpossibilitas duorū corpoz q̄uis sit effectiue a deo.tñ ab aia ē meritorie.⁊ etiā aliq̄ modo determinatiue a velle ip⁹ aie.put virt⁹ diuina ad h̄ se determinauit q̄ q̄ñ vult aia q̄ corp⁹ suū sit cū alio corpe.tūc ĩmediate cooparat sibi virt⁹ diuina q̄ hoc fiat. Sz nūc est ita q̄ q̄uis aia meruerit q̄ corp⁹ suū esse possit in eodē loco cū corpe nō gl'ificato.tñ nō meruit q̄ corp⁹ suū esse possit cū corpore alio glorificato in eodē loco.nec h̄ vult. qz hmōi velle esset inordinatū.⁊ p ꝯsequēs ñ pt cadere in animā beatā.cui⁹ null⁹ act⁹ pt eē inordinat⁹. ¶ Ad pbationē ꝯsequētie dicendū q̄ maior in ꝓposito nō est vera.qz similitudo nō est causa p̄dicte cōpossibilitatis.qz causaliter est reducēda in potētiā dei.⁊ in meritū ⁊ velle ip⁹ anime beate. ¶ Etiaz in alijs rebz q̄ñqz silitudo magis est causa incōpossibilitatis q̄z cōpossibilitatis. Nā albedo cū albedine maiorē habet silitudinē q̄z cū dulcedine ⁊ tñ albedo cū dulcedine pt esse siml' in eodez subiecto.due autē albedines nō possunt esse

Ad.4. simul. ¶ Ad quartū cōcedo ꝯsequentiā.⁊ nego falsitatē cōsequētis.loquēdo de superficie corpis cōtinentis.de qua pcedit ratio.vt patet in pbatōne ip⁹ cōsequētie. Ad pbationē falsitatis ip⁹ cōsequētis dicendū.q̄ ⁊ si sit impossibile plura corpa terminari ad eundē terminū intrinsecū.tñ hoc nō est impossibile loquēdo de termino extrinseco.sz vltima superficies corpis ꝯtinentis est termin⁹ extrinsecus

Ad.5. corpoz infra ip̄az ꝯtentoz.igit ⁊c. ¶ Ad q̄ntū nego cōsequentiā. Ad pbationē dicendu⁊ q̄ illo casu posito.tūc ille lincee erūt due.⁊ nō vna tantū. Et cū dicit.inter duo puncta ⁊c. dico q̄ illa regula geometrie debet intelligi de punctis intrinsece lineā terminantib⁹.sz p̄dicto casu posito tunc illa duo puncta signata in loco nō sunt termini ĩtrinseci alicui⁹ linee fundate in corpib⁹ cōtentis seu locatis.eo q̄ subiectiue illa puncta distinguant a q̄libet linea subiectiue in corpib⁹ locatis existēte.⁊ iō posito p̄dicto casu.tūc illis duab⁹ lineis respōdent quattuor pūcta.quib⁹ hmōi linee intrīsece terminant.que pūcta nō fundant subiectiue in supficie cōcaua corporis locātis.que supficies est ipe loc⁹.sz fundant in supficieb⁹ cōuexis corpoz locatorū. ¶ Vel potest dici q̄ si de⁹ tollit ab vno istoz corpoz positionez que dicit ordinē partiū in loco tūc p̄dicto casu posito solū erit ibi vna linea ⁊ nō plures.et tūc ad pbationē de dualitate subiectoz dico q̄ hic nō erūt duo subiecta illi⁹ linee qz ꝓprie loquēdo tūc linea illa solū trāsiret illud corp⁹ qd̄ haberet positionez.sicut em̄ linea tracta p quantitatē panis q̄ est in sacramēto altar' nō est subiectiue in corpe xp̄i quāuis corp⁹ christi sit simul cū illis accidentib⁹ ⁊ hoc p tanto qz corp⁹ christi nō est sub illis accidētib⁹ fm positionē que dicit ordinē partiū in loco.sicī ꝓposito ⁊c. ¶ Argumēta q̄ adduxi ꝯtra istos curiosos philosophos quauis nō cōcludāt. tamē p nūc ad ea nō respōdeo.hmōi respōsionē philosophis cōmittēdo. ¶ Etiā sufficiē tia istaz quattuor dotū que fuerūt isti⁹ questionis materia sic haberi pt. ¶ Ad hoc enim q̄ corp⁹ ab anima beata resumptū nō sit ipsi anime onerosuz.sicut esse cōsueuit in hac vita mortali.quattuor requirunt.duo.s.ex pte sensiuū.⁊ duo ex pte mot⁹ ¶ Nā ex pte sensiuū primo requirit vt corp⁹ anime beate sit nobiliū passionū.s.sensibiliū specieꝫ de facili recepriuū. Secūdo vt sit ignobiliū passionū scilicet corruptiuaꝫ ⁊ lesiuarū actionū ꝓpulsiuum. Ratione primi cōuenit tali corpi dos claritatis. Ratōne vero secūdi dos impassibilitatis. ¶ Et similiter ex parte mot⁹ duo requirunt in hmōi corpe. Primo em̄ congruū est vt hmōi corpus taliter disponat q̄ motor suus ipm̄ mouēdo nō lasset. Secundo ne in suo motu propter resistentiā medij retardetur. Quo ad primuz disponitur huiusmodi corp⁹ dote agilitatis. Quo ad scdm̄ dote sbtilitatis. ¶ Ad argumentū p̄ncipale dicēdū q̄ restringēdo decorē ad dotales pfectōes.tunc maior nō est ꝓa. Ad pbatōnez dicēdū q̄ regina posset esse ex suis naturalib⁹ ita pulcra ⁊ d̄

Nota sufficiētiā dotū beatorū corpoz

Ad principale argu.

corza. ⁊ ancilla ita impfecti ꝛecoꝛis ĩ suis natu-
ralib⁹. q̃ ꝯgruũ esset pl'ib⁹ modis ornari ꝛeco
re accidẽtali ancillã q̃z reginã. Sicut appuit
ĩ regina hester. q̃ pfecti ꝛecoꝛis fuit ĩ natural
bus. ideo noluit vti accidẽtalib⁹ modis ꝛeco
ris qñ ingredi ꝛebebat ad regẽ. ¶ Etiã posset
dici q̃ q̃z uis solũ tres sint dotes aĩe. tñ hmõi
tres dotes sunt pfectioꝛis ꝛecoꝛis q̃z omẽs do
tes coꝛpis. etiã si mille essent. ¶ Cõgruit etiã
q̃ dotes aĩe p̃cise sint tres. iuxta tres ptes ima
ginis sanctissime trinitat⁹. q̃ sunt intellect⁹: vo
luntas: ⁊ memoria. vt sic intellect⁹ ꝛecoꝛet do
te cognitõis. volũtas dote dilectõis. ⁊ memo
ria dote inhesionis. ideo ⁊c.

¶ Lectio secũda.

Solet etiã que
ri vtꝛ aliq̃d ꝛe ꝛeo. Postq̃z mgr
tractauit ꝛe beatoꝛ beatitudine
ĩ generali. in ista pte tractat ꝛe ptib⁹ beatitudi
nis ĩ spẽali. Et diuidit in duas ptes. Qꝛ pri-
mo ꝛeterminat ꝛe beatoꝛ differeti cognitione
Secõ ꝛ ipoꝛ gaudio ⁊ exultatõe. ibi. Solet
etiã q̃ri an ĩ gaudio. Prima ĩ dual⁹. Nã p̃mo
ꝛe cognitõe q̃ beati ꝛeũ videt ⁊ cognoscũt mo
uet q̃stionẽ. Secõ huic q̃stioni adũgit rñsi
onẽ. ibi. Pluriby videt. Et hec duas. Quia
p̃mo oñdit q̃ũo beati ĩ hmõi cognitõe ꝯueni
unt. Secõ q̃liter ĩ illa cognitõe differũt. ibi.
Sz ĩ modo videdi. ¶ Sequit illa ps. So
let etiã q̃ri. Et diuidit ĩ q̃ttuoꝛ ptes Qꝛ p̃mo
ꝛe beatoꝛ gaudio mouet q̃stionẽ. Secõ po-
nit q̃stionis ꝛeterminatõez. Tercio ĩ ꝯrariũ
adducit vnicã obiectionẽ. Et q̃rto obiectõez
tollit p duplicẽ solutionẽ. Secũda ibi De h̃ au
gustin⁹ ait. Tercia ibi. Sz si par erit cũctoꝛ
gaudiũ. Quarta ibi. Ad q̃d dici p̃t. ¶ Et hẹ
est diuisio ⁊ sñia ist⁹ ptis ĩ generali. circa quã
q̃ro in speciali.

Questio secunda.

Vtrũ beati nude videãt diuinã essen
tiã ¶ Videt q̃ nõ. Qꝛ ad h̃ q̃ poten
tie cognitiue ꝛelectabil' sit opatio. ne
cesse ẽ q̃ int obiectũ ⁊ potẽtiã ꝛebita sit ꝓpoꝛ-
tio. Sz cognitio btõꝛ est ꝛelectabil'. ⁊ int ꝛei
nudã essentiã ⁊ quãcũq̃z potẽtiã creatã nll'a ẽ
ꝓpoꝛtio. cũ essentia ꝛei nuda sit simplicit infi
nita. ⁊ oĩs potẽtia creata sit finita. q̃ ⁊c. ¶ Cõ
tra. q̃cq̃d videt sicuti est h̃ nude videt ⁊ sine
velamie. Sz iohs apl's p̃ma sua epl'a dicit. q̃
videbimus eũ. s. ꝛeũ sicuti est. q̃ ⁊c. ¶ Cũ du
plex sit beatitudo. s. vie. ꝛe q̃ dicit Mat. v. bea-
ti paupes spũ ⁊c. ⁊ patrie. ꝛ q̃ dicit ꝓpha. bea
ti q̃ habitãt in domo tua dñe: in secl'a secl'oꝛ
laudabũt te. ꝛ hac secũda beatitudine est p̃sens q̃
stio intelligẽda. ⁊ nõ ꝛe p̃ma ¶ In q̃ moꝛe so
lito ꝛ q̃ttuoꝛ est videdũ ¶ Primo vtꝛ ad vi
sionẽ nudã diuie essentie necessario req̃rat in
videte habit⁹ luminis gl'ie disponẽs ipm ad
hmõi visionẽ. ¶ Secõ ꝛe p̃ncipali quesito.
¶ Tercio vtꝛ oẽs beati eq̃liter videãt diui-
nã essentiã. ¶ Quarto vtrũ aliq̃s beat⁹ vide
at oĩa visibilia in diuina essentia.

Quãtũ ad primum

Articulus primus.

Conclusio prima 1

pono duas ꝛcl'ones ¶ Prima ẽ q̃ ñ est ipossi
bile ĩ hũano intellectu hmõi visionẽ fieri sine
lumie gl'ie. Qꝛ q̃ñcũq̃z aliq̃ ꝛ obiectũ intelligi
bile ẽ immediate p̃ñs alicui potẽtie itellectiue. ⁊
sufficiẽter mouet hmõi potẽtiã ad sui visionẽ
seu cognitõez. tũc tal' potẽtia nude p̃t videre
seu cognoscere hmõi obiectũ. maxie si tale ob
iectũ p̃sential'r mouet hmõi potẽtiã sb rõe ob
iecti. Sz sine lumie gl'ie ꝛe⁹ q̃ est obiectũ co-
gnoscibile. p̃t esse immediate p̃sens ĩ rõe obiecti
hũano itellectui. ⁊ p̃t ipm sufficiẽter mouere
ad sui cognitõez seu visionẽ. q̃ p diuinã potẽ
tiã fieri p̃t q̃ hũan⁹ itellect⁹ nude videat diui
nã essentiã absq̃z lumie gl'ie. Maioꝛ videt ẽ
nota. qꝛ si potẽtia cognitiua ñ cognoscit itui-
tiue aliq̃ ꝛ obiectũ. h̃ vl' ẽ p tãto. qꝛ hmõi ob-
iectũ ñ ẽ p̃sens tali potẽtie. vl' si ẽ p̃sens. tñ hu
iusmodi p̃sentia ñ ẽ sb rõe obiecti. sic ꝛe⁹ est p̃
sens omĩ itellectui. ⁊ tñ ñ ẽ p̃sens semp sb rõe
obiecti. vl' dato q̃ sit p̃ñs sb rõe obiecti. tñ po
tẽtia ñ sufficiẽter mouet ab hmõi obiecto. sic
ñ obstãte p̃ñtia cuiuscũq̃z obiecti ꝛe⁹ p̃t suspẽ-
dere potẽtiã ne recipiat vl' pcipiat motõnez p̃
sent⁹ obiecti. Sz oĩa ista ĩpedimẽta tollunt ĩ
ista maioꝛi. q̃ ⁊c. Mioꝛ etiã p̃tz q̃z tũ ad oms
suas ptes. iõ ⁊c. ¶ P. si ꝛe⁹ sue eẽntie nudã visi 2
onẽ ñ possz immediate causare sine lumie gl'ie ĩ
hũano itellectu. h̃ vl' essz p tãto. qꝛ itellect⁹ ñ
possz hmõi visionẽ q̃ ẽ act⁹ supnatural' ĩ se ẽci
pere nisi mediãte supnaturali dispositõne. sic
dicit vna opĩo. vl' h̃ essz ꝓpt excessuz obiecti.
puta qꝛ potẽtia itellectiua hũana ẽ finita. iõ
q̃ si nullã ꝓpoꝛtõnez hñs ad obiectũ infinitũ
q̃le ẽ eẽntia diuia ñ p̃t hmõi obiectũ nude itu
eri. nisi eleuet aliq̃ supnatali dispositõe. puta
ipo lumie gl'ie. sic dicit alia opio ¶ Sz p̃mũ
istoꝛ ñ sufficit. qꝛ si intellect⁹ human⁹ ñ pos-
set recipe actũ supnatalẽ nisi mediãte dispõe
supnatali. cũ oĩs dispositõ supnatalis sit act⁹

supnaturalis. igit vel erit ꝓcessus in infinitū in hmōi supnaturalib⁹ dispositōib⁹. vl' intellect⁹ nunq̄z recipiet aliquē actū supnaturalē. quoꝝ vtrūq̄z est incōueniens. ¶ Nec ꝑt dici secundū. q̄z diuīa essentia nō solū excedit ī infinitū intellectū acceptū sine lumine glorie. sz etiā excedit ī infinitū intellectū lumīe glie informatū. q̄z ꝑ additionē finiti ad finitū ñ tollit excessus infinit⁹ Sz lumē glorie est finitū cū sit q̄d creatū. Si igit ꝓpter infinitū excessum obiecti nō posset dē⁹ causare nudā visionē sue essentie in humano intellectu absq̄z lumine glorie. tūc nec mediāte hmōi lumīe posset talē visionē causare. q̄d omīno est cōtra fidem. ¶ P. nihil est simpliciter impossibile. q̄d euidentē nō implicat ꝛtradictionē. Sz p̄dictā visionē esse in humano intellectu. ⁊ lumen glie nō esse. nō sunt ꝛtradictoria. q̄z ī his duab⁹ ꝓpositōib⁹ aliud affirmat. ⁊ aliud negat. ¶ P. ꝑ ista cōclusione etiā faciūt ea q̄ dixi in plogo primi libri. q. iij. arti. i. ꝛclusione ꝓma. ¶ Sz cōtra istā ꝛclusionē sunt quidā qui dicūt q̄ simpliciter impossibile sit ⁊ ꝛtradictionē implicet p̄dictā visionē inesse humano intellectui sine lumine glie Qz h̄ posito visio supnaturalis nō esset supnaturalis. q̄d dē plano est ꝛtradictō. Probat ꝛseqntia. q̄z ois illa visio est naturalis homini quā ex puris suis naturalib⁹ hō ꝑt attingere. ⁊ cui potētia intellectiua homīs ex puris suis naturalib⁹ sine supnaturali dispositōne est ꝓportionata Sz si ī humano intellectu fieret nuda visio diuine essentie sine lumine glie. tūc hmōi visionē homo ex puris suis naturalib⁹ attingeret. ⁊ potētia ei⁹ intellectiua ex puris suis naturalib⁹ esset tali visioni ꝓportionata. ergo talis visio esz homini naturalis. Sz ex altera ꝑte hmōi visio est supnaturalis. q̄z cū ipa īmediate attingit finis supnaturalis. Igit act⁹ naturalis nō esset naturalis. ⁊ act⁹ supnaturalis nō esset supnaturalis. ¶ P. error est dicere q̄ ex puris naturalib⁹ possum⁹ ꝛseq̄ vitā eternā Sz p̄dicta visio est vita eterna. ḡ ⁊c. Maior ꝓbat. q̄z nō min⁹. sz magis excedit vires hominis naturales ꝛsecutio vite eterne. q̄z cōsecutio grē disponētis ⁊ ꝓparantis ad vitā eternā. Sz in h̄ erranit pelagi⁹ q̄ dixit hoiez posse ꝛseq̄ gratiā ex puris suis naturalib⁹. vt ꝑt lib. ij. dist. xxvij. arti. iij. Minor patet Joh. xvij. vbi ait saluator. Hec ē vita eterna vt cognoscāt te dē⁹ ⁊ cetera ibidē. ¶ P. null⁹ act⁹ elicit⁹ a nuda potētia ꝑt esse beatific⁹. sz nuda visio diuine essentie est act⁹ beatific⁹. ergo nō potest in esse potētie nisi sit disposita ꝑ habitū luminis glorie. Maior patet. q̄z act⁹ efficit dē lectabilis mediāte habitu. sz act⁹ beatific⁹ nō potest esse nō dēlectabilis. ergo nō ꝑt elici a potentia sine habitu. Maior habet ex. ij. ethic. vbi dicit. q̄ signuz est generati habit⁹ habere delectationē in ope. Minor dē se est nota P. null⁹ act⁹ elicit⁹ sine habitu ꝑt esse dēlectabil'. nisi sit simpliciter naturalis. ⁊ q̄ztū ad substātiā act⁹. ⁊ quantū ad modū. ergo si p̄dicta visio est cōmunicabilis humano intellectui absq̄z habitu. tūc vel erit act⁹ simpliciter natural' vl' nullo modo erit dēlectabilis. ¶ P. dē⁹ humano intellectui nō semp est p̄sens sb rōe obiecti. ergo nō potest ei esse p̄sens ꝑ modū obiecti nisi mediāte habitu. Sz dē⁹ nō ꝑt causare in intellectu humano nudā visionē sue essentie nisi sit p̄sens intellectui ꝑ modū obiecti. ergo nō poterit causare hmōi visionē nisi mediante habitu. Cōsequētia accepta ī maiori patet ex h̄. q̄z postq̄z dē⁹ ñ fuit p̄sens ꝑ modū obiecti. tūc nō ꝑt fieri p̄sens ꝑ modū obiecti nisi aliq̄ fiat mutatō. talis aūt mutatio nō potest fieri ex ꝑte dei. ḡ necessario fiet ex ꝑte potentie cui obiicit. ⁊ ꝑ ꝛseqns pri⁹ natura q̄z ipa potētia eliciat actū p̄dicte visionis aliq̄ mutatō fiet circa ipaz ꝑ nouā receptōez luminis glorie Patz etiā ancedens. q̄z si dē⁹ semp esset p̄sens intellectui ꝑ modū obiecti. tūc semp moueret potentiā ad iā dictā visionē. ⁊ sic hō semp videret nude diuinā essentiā. Sicut em̄ dē⁹ nō est p̄sens in rōne ꝓncipij ꝓductiui vl' ꝛseruatiui nisi ꝑ tūc quādo creat vl' ꝛseruat. sic ñ est p̄sens in rōne obiecti nisi ꝑ tūc quādo obiecti ue mouet. Minor etiā patet. ¶ P. aut visio p̄dicta habet necessariā habitudinē ad lumē glie. aut nō. Si sic. tūc habet intentū. q̄z tunc nullo modo poterit esse hmōi visio nisi mediante illo lumīe. Si nō. tūc hmōi visio ñ dē penderet a lumine. etiā supposito q̄ vides habeat in se lumē glorie. Sicut em̄ edificatio ñ dicit act⁹ musice. dato q̄ musica sit in edificatore. eo q̄ edificatio nō habeat necessariā habitudinē ad musicā. sic quāuis lumen glorie insit alicui beato. tamē visio beatifica nō dicet actus illi⁹ luminis. q̄d est absurdum dicere. ¶ P. intellect⁹ nō potest suscipe actū naturalis obiecti nisi recipiat lumen naturale. ergo nec poterit recipere actū supnaturalis obiecti nisi recipiat lumē supnaturale. Ultīs patet. Probat ꝛseqntia. q̄z minorē ꝓportionē hz intellect⁹ ī respectu obiecti supnatural' sine lumīe supnatali. q̄z respectu obiecti natural' sine lumīe

Opio contraria.

naturali.g ꝛc. ¶ Sz ista vel falsũ supponũt. vel saltẽ nõ cõcludũt cõclusionẽ quã eoꝝ ad/ ductores intendũt. ¶ Ad primũ igit dicẽdũ q̃ cõsequẽtia nõ tenet Ad ꝓbationẽ dicendũ q̃ minor est falsa.quia ꝑdicto casu posito.tũc homo nõ ex suis puris naturalib̃ videret nu de diuinã essentiã.sz ex quodã spẽali mõ di/ uine influẽtie.quo ꝛe⁹ spẽaliter ad hmõi visi/ onẽ moueret humanũ intellectũ. ¶ Ad secũ/ dũ patet p iã dicta.qz nõ ex puris naturalib̃ ꝛsequeret homo hmõi visionẽ.sicut argumẽ tum istud ꝑsupponit.sz port⁹ hoc cõtingeret p specialẽ ꝛei influentiã ꝛ singularẽ motionez ideo ꝛc. ¶ Ad tercũ dicendũ q̃ ꝛcessa maio ri ꝛ minori.nõ sequit illa cõclusio q̃ inferꝛ.qz dato q̃ potẽtia esset nuda quo ad informatio nẽ luminis glorie.tamẽ ñ esset nuda quo ad supnaturalẽ motionẽ ꝛ eleuationẽ q̃ fieret per admirabilẽ ꝛ specialẽ ꝛei influentiã.rõne cui⁹ hmõi visio nõ min⁹ esset delectabilis.si deus vellet illo modo hominẽ beatificare.q̃z sit mo do mediãte lumine glorie.ideo ꝛc. ¶ Ad qr/ tum nego primã ꝓpositionẽ.qz causalitas q̃ habit⁹ est causa delectatõis reducit ad gen⁹ cause efficiẽtis.ꝛ p cõsequẽs ꝛe⁹ hmõi causa/ litatẽ p seipm pt perfecte supplere.cũ ꝛe⁹ omẽ illõ possit imediate p seipm efficere.qõ potest mediãte quo cũq̃z sẽdo seu creato agẽte. ¶ Ad quintũ nego cõsequentiã. Ad ꝓbationẽ dicẽ dum.q̃ hmõi mutatio fieret ex pte potẽtie in tellectue.tamẽ nõ esset necesse q̃ fieret p infu sionẽ habitus.sz p supnatalẽ motionẽ ꝛ p ꝛei specialẽ influentiã. Vñ patet q̃ in ista ꝓbatio ne cõmittit fallacia cõsequẽtis.qz multi aliis modis potest ꝛe⁹ intellectũ humanũ ĩmuta/ re q̃z per infusionẽ luminis glorie. Sicut em̃ ꝛe⁹ absq̃z sui mutatõne ꝛe nouo dicit⁹ est crea/ tor.ex eo q̃ ꝛe nouo ꝓduxit creaturã in esse.sic dato q̃ nullũ habitũ infunderet humano in tellectui.tamẽ ꝛe nouo posset esse ꝑsens in ra/ tione obiecti.ex eo q̃ absq̃z sui mutatõne mo/ ueret hmõi intellectũ ad sue essentie intuitio/ nem. ¶ Ad sextũ dicendũ ad maiorẽ q̃ visio illa habet cõtingentẽ ꝛ nõ necessariã habitu/ dinẽ ad lumẽ glorie.reducẽdo hmõi habitu/ dinẽ in absolutã ꝛei potẽtiã. Sicut em̃ gene/ ratio equi nõ habet necessariã habitudinẽ ad motũ celi.put hmõi generatio reducit ad po tentiã ꝛei.qz posset ꝛeus facere q̃ ꝛequ⁹ genera ret equũ etiã cessãte motu celi.habet tñ hmõi generatio necessariã habitudinẽ ad motũ celi put hmõi habitudo reducit ad potẽtiã equi qz ꝛequ⁹ q̃z tũ ꝛe se est nunq̃z generaret equũ ni si supposito motu celi. Sic visio diuie ẽntie nõ habet necessariã habitudinẽ ad lumẽ glie ipaz reducẽdo ad potentiã ꝛei.q̃ multis aliis modis pt hmõi visionẽ causare q̃z mediãte lu mine glie.dato tene q̃ hmõi habitudo sit ne cessaria pensat⁹ ꝑcise viribꝫ humani intellect⁹ cũ exclusione spẽalis ꝛei influentie. Et p hoc patet q̃ sil'itudo ꝛe edificatõne ꝛ musica ñ est ad ꝓpositũ.qz nõ solũ in ordine ad potentiã ꝛei edificatio non habet necessariã habitudi nẽ ad musicã.sz etiã nõ habet hmõi habitudi nẽ i ordine ad potentiã ipi⁹ edificatoris. ¶ Ad septimũ dicendũ q̃ loq̃ndo ꝛe potẽtia ꝛei.tũc ancedẽs nõ est verꝛ.qz lumẽ natural'r req̃sitũ in cognitõe naturali intellect⁹ possibil' est ipe intellect⁹ agẽs.vt patet.iij.ꝛe aia. Sz omnẽ causalitatẽ intellect⁹ agẽtis quã habet sup in/ tellectũ possibilẽ ꝛe⁹ pt supplere sine intellectu agẽte.cũ talis causalitas reducit ad gen⁹ cau/ se efficiẽtis.ideo ꝛc. ¶ Etiaz pt negari ꝛñtia. qz nulla res naturalis natural'r intelligibil' est p se lux q̃ natural'r possit illabi humane mẽti Sz essentia diuia ẽ lux vera illuminãs oẽm hoiem venientẽ in hũc mundũ. Joh.i. Deus em̃ lux est.ꝛ nõ sunt ĩ eo vlle tenebꝛe.vt ait be/ atus Johes ꝓma sua epl'a. De q̃ luce ait au/ gustin⁹ in quodã libello qui incipit. Cogno/ scã te ꝛditor me⁹. O lumẽ verũ.lumẽ sanctũ. lumen admirabile.lumẽ delectabile.lumẽ su/ perlaudabile.qõ illuminat oculos angelorũ. Etiã ista lux per intimũ illapsũ cõiungit hu mane menti. Ideo dato q̃ illa res naturalis possit sui cognitionẽ causare ĩ humano intel lectu nisi mediãte lumine naturali.ab hmõi re realiter differẽte.tamẽ essentia diuina pt p seipam causare sui cognitionẽ in humano in tellectu absq̃z requisitõne cuiuscũq̃z luminis a se realiter differentis. ¶ Cõclusio secunda est.q̃ quilibet christian⁹ tenet ponere ꝛ fateri q̃ intellectus creatus nude ꝛ beatifice videns diuinã essentiã ꝛe facto sit informatus lumi/ ne glorie.quãuis ꝛe possibili virtute diuina possit oppositũ fieri modo quo dictũ est ĩ cõ clusione ꝑcedenti. Quia quilibet christianus tenet hoc cõfiteri qõ determinatũ est per cõci/ lium sancte matris ecclie. Sz intellectũ visi one diuine essentie beatũ:esse informatũ lumi ne glorie:est determinatũ in cõcilio vigennẽsi ꝛ habet in cõstitutionib̃ clementinis.ergo ꝛc. ¶ Ad hanc autẽ determinationez sancti pa/ tres illi⁹ cõcilij poterant moueri ex illo verbo ps. Signatũ est super nos lumen vultus tui domine.ꝛe disti leticiã in corde meo. Et etiaz

Solutio Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

Ad.6.

Ad.7.

Cõclusio secũda.

ex illo. Apud te est fons vite. & in lumine tuo videbimus lumen. Quasi dicat ppha ipi deo. In lumine tuo. i. in lumine glie. qd cū sit lumē creatū. est tuū effectiue. videbimus lumē qd tu es deus ipe. lumē. s. increatū tue diuīe essentie. Ulī etiā beatus augustinus qdā pluciū istius luminis glie in seipo persentiēs. post ꝓba pdicta de lumine diuine essentie sic ait. Ecce iā video lumē celi. int lucet in oculis mentis mee radius desup a facie luminis tui. & letificat oia ossa mea. o si pficeret in me. auge qso luminis auctor. auge qso qd int lucet in me. dilatetur obsecro. dilatet a te.

Articulus secundus.

Quantū ad secūdū

articulū qd sit dicēdū. patet ex his q̄ dixi lib. iij. dist. xiij. arti. i. ¶ Illis igit dictis ad pēsens suppositis est aduertendū q̄ due sunt opiniones. q̄ q̄uis nobis cū ꝓcedāt q̄ quilibet beatus inde videat eēntiā diuinā. tm̄ modus q̄ hmōi veritatē declarāt nō videt esse verus. ¶ Nam vna istarū opinionū ponit q̄ q̄uis diuina essentia nō videat p mediū se habens p modū obiecti cogniti. qd ipi appellāt mediū qd. tm̄ videt p mediū qd est rō cognoscēdi qd ipi appellāt mediū q̄. & hꝰ mediū n̄ est aliud q̄ spēs. seu similitudo ipsius obiecti informās ipm intellectū & repsentans ipm obiectū. ¶ Q, aūt essentia diuina alit nō possit cognosci nisi mediante hmōi specie. ipi pbāt sic. Omis cognitio fit per assimilatōez. Sz intellectus creatus n̄ pt assimilari diuīe essentie nisi mediāte specie intelligibili ipm informāte. q̄ ꝛc. ¶ P. sic se habet potētia visiua ad visibile. sic se habet potētia intellectiua ad intelligibile Sz potētia visiua cū sit indeterminata de se ad omia visibilia. in nullū ferī determinate nisi illius specie et similitudine sit informata. q̄ ꝛc. ¶ P. fm naturā omis opatio est a forma. Sz gra & glia nō destruūt naturā. q̄uis perficiāt eā. q̄ in gloria seu ī vita beata visio diuine essentie eliciet ab intellectu mediāte aliq̄ forma. hmōi aūt forma nō pt esse aliud q̄z species intelligibilis. q̄ ꝛc. ¶ P. hmōi visio nō est infinita. q̄ necē est q̄ imediatū eius principiū sit aliq̄ spēs creata & finita. & nō imediate essentia diuina. Antecedēs patet. Probat ꝓsequtia. qr semp optet eē pportionē inter opationē & imediatū principium opatōis. Sz finiti ad infinitū nulla est pportio. q̄ vel illa visio erit infinita. vl pter essentiā diuinā aliq̄ species finita erit imediatū eius principiū. ¶ P. nulli rei pt aliq̄ opatio cō

Opinio q̄ diuīa essentia n̄ pt cognosci nisi mediante specie.

1

2

3

4

5

petere fm q̄ est in potētia. sz tantūmodo put est ī actu p aliquā formā. Sz intellectus hois est de se pura potētia ī genere intelligibiliū. et de nō pt esse forma inherēs intellectui. q̄ necē est vt intellectus informet specie intelligibili ad hꝰ vt possit elicere actū videdi ipam diuinā essentiā. Maior patet. qr semp actus secundus q̄ est opatio psupponit actū primū. s. formā q̄ ē principiū opatōis. Minor etiā patet q̄z tū ad primā partē. qr sic ait cōmentator. iij. de aīa. sicut materia ꝓma est pura potētia ī genere entiū. sic intellectus noster est pura potētia ī genere intelligibiliū. Patet etiā q̄z tū ad secdāz ptē qr actus pur nō pt alicui subiecto formaliter inherere. ¶ P. nulla ꝓture pt fieri q̄ sensus cognoscat aliqd sensibile nisi informet eius specie. q̄ nec intellectus pt cognoscere aliqd intelligibile nisi informet eius similitudine. ¶ Sz ista opinio stare nō pt. qr spēs nō requrit in cognitōe intellectiua. nisi vl qr obiectū nō est pēsens intellectui. vl dato q̄ aliq̄ mō sit pēsens. tm̄ nō est actu intelligibile. Sic posito q̄ fantasma lapidis sit pēsens intellectui. tm̄ anteq̄z illustratione intellectus agētis species lapidis deruet a fantasmate & recipiat ī intellectu possibili. tūc fantasma solū fuit potētia itelligibile & n̄ actu Sz neutro istorū modorū necē est ponere speciē ī visione diuīe eēntie. qr essentia diuīa ē intime pēsens omī creature. vt ptz p aug. in lib. ꝓfes. & n̄ ē potētia itelligibil. sz ē actualissime intelligibil. qr cū sola materialis potētialitas īpediat itelligibilitatē actualē. sequit q̄ de q̄ ē actus purissimus & totaliter imaterialis sit sime & actualissime itelligibil. ¶ Ad primū dicēdū q̄ maior ppositio put posita ē ab aresto. & ab alijs naturalibus phis ē intelligēda d cognitōne naturali. & maxie put p assimilatōnez itelligere volumus speciē itelligibilē. & n̄ est itelligēda de cognitōe supnaturali in q̄ res itellecta existēs actu itelligibil p seipāz pēsens ē itellectui actu alit mouēs ipm ī rōe obiecti itelligibil. ¶ Ad secdm dicendū q̄ dato q̄ maior sit ꝓcedēda loqndo de tali itelligibili qd p seipāz n̄ ē pēsens intellectui. tm̄ q̄z tū trahit ad ppositū nō ē ꝓcedēda loqndo d tali itelligibili qd p seipm ē intime pēsens itellectui. ¶ Etiā possz negari maior. qr fm aug. ī li. d tri. nihil aliud generat ī oculo ab obiecto visibili q̄z ipa visio. ¶ Ad terciū dd q̄ ꝓcessa maior & minor. adhuc n̄ hēt q̄ hmōi forma n̄ possit eē aliud q̄z spēs. qr dicet q̄ hmōi forma ē ipa diuīa eēntia n̄ inherēs. sz actualit pēsens sb rōe obiecti actu mouēs intellectū ad eliciēdū actū circa ipāz. ¶ Etiā vt patuit ī articlo

6

Cōtra opinionem.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

pcedēti ꝛcl'one sed̄a. intellect⁹ btūs ē inherent̄ informat⁹ lumine gl'ie qd̄ ē forma valde nobilis eleuās intellectū ad diuine eēntie visionē.

Ad.4. ¶ Ad. iij. nego ꝛñam. Ad pbatōz dd̄m ad maiorē q̄ q̄ruis req̄rat̄ ꝓportio. tm̄ nō req̄rit̄ p̄ portio q̄ztitatiue ꝛmēsuratōnis. sz sufficit p̄portio hīudis agentis ad patiēs ⁊ ecōuerso. Et tal' ꝓportio p̄t eē inter finitū ⁊ infinitū. q̄a tē⁹ q̄ ē infinit⁹ p̄t mouere rē finitā ⁊ p̄t agere in eā. Vñ nō ē incōueniēs q̄ agēs infinitū p̄nci piet actōz finitā i sbo finito. ⁊ maxīe qñ mouet ipm sub rōne finita. sicut ē i ꝓposito. vt tē

Ad.5. clarauī in. i. li. ¶ Ad. v. dd̄m q̄ opatōz alicui cōpetere p̄ōt dupl'r intelligi. Uno mō actiue. Alio mō receptiue. Prio mō maior ē ꝓ̄a. sed scd̄o mō nō ē vera. ⁊ iō non vz i ꝓposito. qz respectu visiōis dīne eēntie ipa diuina eēntia ē mouēs ⁊ actiue se hñs. ipse ꝓ̄o intellect⁹ sic dz eliciēs hm̄oi visionē q̄ tm̄ vere ē recipiēs ⁊ passiue se hñs. Et ido dato q̄ ipe intellect⁹ n̄ nulla forma a se real'r differēte eēt informat⁹. tm̄ adhuc posset btificari hm̄oi visiōe ¶ Etiā p̄t dici ad minorē q̄ q̄ruis intellect⁹ tē se pura potētia i genere intelligibiliū. tm̄ vt ē informat⁹ lumīe glie. et vt sibi pñs ē diuina eēntia sub rōe obiecti btifici. sic nō ē pura potentia. sz ē sufficēter actuat⁹ ad eliciendū actū btifice visiōis

Ad.6. ¶ Ad. vi. dd̄m q̄ negāda est ꝛñtia loquēdo tē tali intelligibili qd̄ p seipm in rōne obiecti intelligibil' est pñs ītellectui qñcūq̄ voluerit. ¶ Etiā añs posset negari p̄m dicta. b. Aug. vt

Alia opio patuit in. ij. sol'oe. ¶ Alia ē opio q̄ dicit q̄ i visione btā ipsa essentia diuina vnit̄ intellectui humano vt forma. ita q̄ in hm̄oi visiōe essentia diuina ē forma que videt. ⁊ est forma qua

Ratio. videtur. Et hoc probant sic. Quandocunq̄z aliqua duo sunt i tercio quorz vnū ē pfectius altero. tūc semp illud qd̄ ē pfect⁹ ē forma impfectiōis. Sed eēntia diuina ⁊ intellect⁹ sūt i aia btā. ⁊ essentia diuina ē pfectior ⁊ simplicior intellectu. q̄ informat intellectū. Maior pz. Maiorē declarāt̄ sensibili exēplo. qz videmus q̄ qñ color ⁊ lux sūt in dyaphano q̄ lux est forma colōris. eo q̄ sit simplicior et pfectior colore. ¶ Et si dicit istis q̄ purus act⁹ p se exñs nō potest esse forma alteri⁹. ipsi rñdent. q̄ q̄ruis res p se exñs ꝓposita ex materia et forma nō possit alicui⁹ eē forma ꝓpter grossiciēt potētialitatē materie quā includit. tm̄ res p se subsistēs q̄ ē forma tm̄ ⁊ nō includit materiā: p̄t eē forma alteri⁹. Exēplū pz tē aia rōnali q̄ ē res p se exñs. ⁊ tm̄ ē forma hoīs. Sic eēntia

Cōtra opi diuīa ⁊c. ¶ Sed istud nō videt eē bñ dictū Quia nūq̄z aliq̄ forma p̄t vniri alicui sic q̄ sit forma ei⁹ q̄ elicit aliquā actionē. nisi sit ei formaliter inherēs. Sed impossibile ē eēntiā diuinā alicui rei create formaliter inherere. q̄ ⁊c. Maior patz. qz forma q̄ aliq̄ opatio ꝓuenit alicui illa ē sibi formal'rō eliciēdi hm̄oi opationē. ⁊ p ꝓñs necesse est q̄ sibi formal'r inhereat. Propter h̄ em̄ cōiter ponit ꝯ Auerroim q̄ ipse nō potuit saluare q̄ intellect⁹ fuerit homi formal'rō eliciēdi actū intelligēdi. eo q̄ iuxta suā positionē aia intellectiua n̄ inherebat homi. nec ꝓiūgebat̄ sibi p̄m eē. Pz etiā maior qz pur⁹ act⁹ nulli p̄ōt formal'r inherere. ¶ Ad motiuū eorz dd̄m. q̄ maior nō ē vera. nisi illa duo sic sint in tercio q̄ ambo inhereant illi tercio. ⁊ nisi ambo sint forme eiusdē ordīs. Propter oppositū p̄me ꝓditōis angel⁹ nō esset forma aīe rōnalis. dato q̄ eēt i eodē corpe cū aia rōnali. Propter oppositū scd̄e ꝓditōis dulcedo nō ē forma alterīs. q̄ruis sil' inhereāt eidē lacti. Cū igit̄ intellect⁹ sic inhereat aīe q̄ tē ⁊ tus nō inheret aie. ac etiā tē⁹ ⁊ intellectus non sint forme eiusdē ordīnis. iō q̄ruis sint sil' i eadē aia. tm̄ ⁊ tus nō erit forma ipsi⁹ intellect⁹ q̄ sibi cōpetit act⁹ videndi ipsam diuinā eēntiā. ¶ Nec valet respōsio q̄ nitunt instantiā tollere. qz angelus nō ē cōposit⁹ ex materia ⁊ forma. ⁊ tm̄ nō potest esse forma alterius ¶ Nec valet sil'itudo quā ipsi adducūt tē aia rōnali. qz aia rōnalis q̄diu ipsa ē forma hoīs. tūc vere ⁊ real'r inheret materie quā informat. nec p tūc subsistit p se. q̄ruis sit illud q̄ rot⁹ hō subsistit. Sed eēntia diuina nō p̄t alicui inherere. ⁊ nō p̄t non subsistere p se. Ideo q̄ruis anie rōnali nō repugnet esse forma ꝛ rei create. hoc tm̄ repugnet diuine essentie.

Solutio rōnis coꝝ.

Quantuz ad terciū

Articulus tercius.

articulū est aduertendū q̄ eēlitas tē qua hic petit vno mō posset referri ad eēntie diuīe obiectionē. Et tūc esset sensus. vtz oīs beati eē nude ⁊ immediate videāt diuinā essentiā. ita q̄ nullus videat eā velate ⁊ mediāte creatura ¶ Alio mō posset referri ad visoz multitudine. Et tūc eēt sensus. vtz q̄cūq̄z videt vn⁹ beatus i diuina eēntia videat etiā alius. ita q̄ in hm̄oi visiōe diuina eēntia nō pl'a repñtet vni q̄z alteri. ¶ Tercio mō p̄t referri ad visiōis pfectōz. Et ē sensus. vtz visio q̄ bti videt diuinā essentiā sit in oīb⁹ btis eē pfecta. ⁊ electabil' ⁊ btifica. ¶ Prio mō nō intelligit̄ i ꝓposito. qz tē h̄ patuit in. ij. art. nec scd̄o mō. qz d̄ h̄ pa

Cōclusio. tebit in .iiij. art. g solū tercio mō ¶ Et q̄ztū ad illū sensū pono ꝛcl'oez negatiuā. Qz q̄zto aliq̄ potētia est melꝰ dispposita ad eliciēdū aliquē actū. tāto actꝰ elicitꝰ ceteris paribꝫ ē pfectior ⁊ delectabilior. Sed itellectꝰ vniꝰ beati ē melꝰ dispositus ad eliciēdū visionē diuine essentie q̄z intellectꝰ alteriꝰ beati. g ⁊c. Maior pz. ij. de aia. vbi dz. q actꝰ actiuoz sunt in patiēte ⁊ dispposito. Vnde ē etiā q in nobis ipis exprimur. actꝰ q̄ sequūt habitū ē pfectiores ⁊ magis delectabiles his q̄ pcedūt habitū. eo q potentia habituata ē melꝰ dispposita ad eliciēdū actū. Propter qd loq̄ndo de habitibꝫ virtuosis ait phs. ij. ethi. Virtus ē q̄ habētē pficit. ⁊ opus suū bonū reddit. Minor etiā pz. qz iuxta numeꝫ ⁊ magnitudinē meritoz: lumē glie infūdit intellectibꝫ beatoz. q̄ lumine hm̄oi intellectꝰ optime dispnūt p visione diuine essentie Sed vnꝰ beatoz est maioris meriti q̄z alter. g ⁊c. ¶ P. nō oēs beati hnt eq̄lē mercedē. g nec
2 eq̄lē visionē. Ans ptz. qz fm drnam meritoz erit dra pmioz tā in beatis q̄z etiā in dānatis Etiā pz ꝛna. qz fm. b. Aug. visio ē tota merces. qd vtiqz veꝫ est cū inclusione frnitōis seu
3 pfecte dilectionis. ¶ P. sicut se hz oculꝰ corpalis ad corpalis solis claritatē. sic se hz oculus spūalis ad spūalis solis claritatez. Sed oculus corpalis quāto est sanior. et in qualitate ad videndū dispositiua pfectior. tāto visio qua videt corpalē solē est delectabilior ⁊ firmior. g oculus spūalis ⁊c. ¶ Sed ꝛtra istaz
Opio heretica. veritatē sunt quidā heretici qui dicūt non solū visionē diuine essentie esse equalē ⁊ eque pfectā ac delectabilē in omibus beatis. sed etiaz dicūt animā xpi. vel beate virgis. aut cuiuscū q̄z magni sācti nō habere maiorē beatitudinē ⁊ delectationē in patria q̄z animā pueri vnius diei immediate post baptismū euolātis ad patriā. vel animā maximi pctōris in fine vite penitētiā agētis ¶ Principale aūt motiuū istorū fundat in auctē saluatoris scpta Matth. xx. de denario diurno. q̄ equaliter dabat his qui vna hora laborauerūt. sicut illis q̄ portabant pondus diei ⁊ estus. Ubi p denariū diurnū intelligit pmiū beatitudinis vite eterne.
2 ¶ P. Aug. sup Johem ait. q oim btōz erit par gaudiū. Sed paritas seu paritas gaudij sufficiēter arguit eq̄litatē felicitatis ⁊ pmij
3 g ⁊c. ¶ P. q̄libet btūs habebit summā beatitudinē speciei hūane cōcabilē. g omes habebunt equalē beatitudinē. Cōseqntia patz. qz q̄zuis in summo ⁊ in eo qd est citra summuz possit esse inequalitas. tm̄ pcise in ipso summo nulla pōt esse ineq̄litas. Ancedens pbat. qa appetitus natural' cuiusl'ibet indiuidui est ad summā pfectionē possibilē in sua spē. Sz vera beatitudo q̄etat appetitū naturalē. g cuilibet vere btō cōcat sūma btitudo puta tanta q̄zta pt cōcari alicui indiuiduo hūane speciei
4 ¶ P. beati eq̄liter videt deū. g eq̄liter fruūtur deo. ⁊ p ꝛns eq̄liter beatificant. qz q̄si tota beatitudo hois cōsistit in visione ⁊ fruitōe. Cōseqntia pz. qz fruitio sequit visiōz. tm̄ em̄ fruimur deo. q̄z tū cognoscimꝰ eū. Ans pbat ml'tipl'r. Prio sic. Quāto expssior sil'itudo rei vise fit in videte. tāto expssius res videt. Sed q̄n beati vident diuinā essentiam. tūc nō pōt fieri expssior sil'itudo in vno q̄z i altero. qz quilibet beatoz videt nude diuinā eēntiā. g ⁊c. Prīa pbatio ans
2 ¶ Scdo sic. Q̄ncunq̄z impedimēta visiōis sunt eq̄liter remota a videntibꝫ tūc eq̄lis est visio. Sed ab omibꝫ beatis eq̄liter sūt remota impedimēta videndi diuinā essentiā. ergo ⁊c.
3 ¶ Tercio sic. Quicūq̄z videt aliquā rē sicuti est. illi equaliter videt. Sed quilibet btūs videt deū sicuti est. g ⁊c. Maior ptz. qz res visibilis nō pt melius videri q̄z cū videt sicuti est Minorē ponit. s. Johes in pma sua epl'a.
4 ¶ Quarto sic. Secdm. b. aug. lxxxi. qōnū. q. xxxij. vnꝰ hō nō intelligit eādē rez melius q̄z alter hō. qd pbans ibidē subdit. qz q̄ rem aliter intelligit q̄z est. ille fallit. g deus non videt melꝰ ab vno beato q̄z ab alio. Cōseqntia pz. qz videre deū est intelligere deū. g ⁊c. ¶ Sz Contra erorem.
ista opinio erronea expsse improbat p textuz veritatis Joh. xiij. vbi ait xpus. In domo
1 pris mei mās'iones multe sunt. vbi fm Aug. dat intelligi disparitas pmij iuxta diūsitatē meriti. ¶ P. ineq̄lis ē claritas corpoz beatorū. g ineq̄lis est beatitudo aiaz. Ans pz. i. ad
2 Coz. xv. vbi ait apl's. Alia est claritas solis. alia claritas lune. alia claritas stellaz. stella em̄ differt a stella in claritate. sic ⁊ resurrectio mortuoz. Patet etiā ꝛntia. qz sicut supꝰ est declaratū hm̄oi claritas corpoz q̄dammodo orit ex redūdantia beatitudinis aniaz hm̄oi corpa informātiū. ¶ Ad pmū dicendū q licet p denariū diurnuz significet vita eterna Solutio. Ad. i.
quā q̄libet btūs accipiet. ex h tm̄ nō habet q̄n in eadē vita eterna vnus gl'iosius altero coronet ⁊ btificet. fm q vnꝰ altero excellētius meruit coronari. Al's em̄ deus i pmiādo nō seruaret iusticiā distributiuā. cuiꝰ oppositū ostēdi supꝰ di. xlvi. arti. i. Ulī huic ȳitati ꝛgruit qd ait dns p Johem in Apoc. Ecce venio cito. ⁊ merces mea mecū ē dare vnicuiq̄z fm

opa sua. Et iterꝝ ait apl's Que ei seminauerit
Ad.2. hō hec ꝛ metet ꝛc. ¶ Ad scdm ddz ꝙ beatus
Aug. p illa verba nō intēdit dicere ꝙ vnꝰ nō
habeat intēsiōi modo gaudiū et beatitudinē
q̄z alius. sz vult dicere ꝙ absq̄z invidia ꝛ emu
latione quilibet gaudet de bono alterius sicut
Ad.3. d̄ ppzio suo bono ¶ Ad terciū nego añs intel
ligēdo p summā beatitudinē supmū gradū fe
licitatis cōicabilē alicui btō. Ad pbatōz ddm.
ꝙ in btūdine appetitꝰ natural' q̄etat nō abso
lute ꝛ quōcunq̄z. sed vt ꝛformiter se hz ad vo
luntatē diuinā ꝛ ad rationē rectā. Sed hec ē
volūtas dei vt in vita btā q̄libet iuxta digni/
tatē suoꝝ meritoꝝ pmiū r̄cipiat. ꝛ h̄ etiā recta
rō dictat. iō h̄ accipiēdo non solū appetitꝰ in/
tellectus. verūetiā appetitꝰ natural' cuiuslibet
q̄etat. ¶ Ad. iiij. nego añs. Ad p̄mā pbatōz
Ad.4. ddm ꝙ vel isti ponūt visionē diuine eēntie fi
Ad pbati eri mediāte spē q̄ ē sil'itudo obiecti. ꝛ tūc mior
onē añtis ē falsa. qz etiā illi doctores q̄ ponūt hm̄oi visi
primā. onē fieri mediāte spē dicūt i vno beato hm̄oi
speciē esse expssiorez q̄z i altero fm etiā ꝙ lumē
glie ē pfectius i vno q̄z i altero. Vel isti negāt
hm̄oi spēz. ꝛ tūc maior nō est ad eoꝝ ppositū
Si aūt dixerint ꝙ p hm̄oi sil'itudinez intelli
gāt ipm actū visionis. q̄ videt vel intelligit de
us. tūc iterꝝ minor est falsa. qz iste actus i quo
libet beato intendit iuxta mensurā suoꝝ meri
toꝝ. ꝛ iuxta claritatē lumis glorie. Etiā sic di
cendo petūt qd̄ est in p̄ncipio. qz de hoc que/
rimus vtꝝ. s. ista visio sit equalis in omnibus
Ad.2. ¶ Ad scdam pbationē nego maiorē. qz eqli
ter remotis impedimētis adhuc ex ineqlitate
dispositionū expedientiū ad visionē pt eē i be/
atis ineqlitas visionū. Nā quātitati meritoꝝ
rū nō det quantitas caritatis ꝛ donoꝝ gratui
torū. fm aūt mēsurā caritatis et grē erit i quo
libet btō mensura lumis glie. qd̄ est immediata
dispositio coadiuuās ad visionē diuine essen
tie. q̄ de p̄mo ad vltimū fm ineqlitatē merito
rū ipsoꝝ beatoꝝ erit ineqlitas beatarū visionū
Ad.3. ¶ Ad. iij. pbatō em nego maiorē. Nā q̄z uis
plres hoīes videāt eandē rē nō p aliud mediū
cognitū. sed immediate p seipsā. et p ons q̄libet
eorū cognoscat illā rē sicuti est. tm̄ si oculꝰ vni/
us est melius dispositus ad videndū q̄z ocu/
lus alterius. visio vnius erit melior ꝛ clarior
ac delectabilior q̄z visio alterius. Si em̄ due
aq̄le equenude viderent solē. ꝛ oculus vnius
esset melius dispositus q̄z oculꝰ alterꝰ. tūc vnꝰ
magis delectaret in hm̄oi visione q̄z alter. nō
obstante ꝙ ambe aquile viderēt solē sicuti est
Sic i ppposito ꝛc. ¶ Ad pbationē ddm ꝙ li
cet ille modus videndi sit melior ꝛ pfectior q̄
res videt in seipsa sicuti est. tm̄ ppter inequa
litatē videtiū iste modus pt habere diuersos
gradus. Sicut em̄ nō obstāte ꝙ albedo est p
fectissimꝰ colorū. tm̄ habet diuersos gradus. ꝛ
suscipit magis vel minꝰ iuxta maiorē vl' mio
rē dispositionē subiecti. vt declarauit li. 1. dis. x/
viij. sic i ppposito ꝛc. ¶ Ad q̄rtā pbatōz ddm Ad.4.
ꝙ q̄z uis put ē ex pte obiecti eq̄l'r oblati suppo
sita eqli dispōne ex pte intelligētiū vnꝰ nō in/
telligat magis vel meliꝰ q̄z alter. tm̄ stāte eqli/
tate ex pte obiecti cū ineqlitate dispositionū ex
pte intelligentiū: visio erit ineqlis. nec tm̄ ex h̄
sequit ꝙ aliq̄s istorū cognoscat rē aliter q̄z sit.
nec p ons fallit. qz idem obiectū a pluribꝫ co
gnitū sicuti est: in magis ꝛ clarius disposito ē
aptū natū causare cognitionē clariorē. qz actꝰ
q̄ recipit ad modū recipientis recipit.

Quantuz ad quar Articulus quartus

tū articulū ddm. ꝙ nullꝰ hō btūs videt oia visi
bilia i ipsa diuīa eēntia Qz nullꝰ intellectus 1
hūanꝰ adeq̄te se hz ad diuinā eēntiā. q̄ nullꝰ
videt oia visibilia i diuina eēntia. Cōseqntia
pz. qz ad oppositū ons nccio sequit oppositū
añtis. Añs etiā pz. qz potētia finita non pt
adeq̄te se hr̄e ad obz formal'r infinitū ¶ P. an 2
geli nō videt oia in diuina eēntia visibilia. q̄
nec hoīes. ona pz. pbat añs. qz angelꝰ q̄ pfuit
regno psaꝝ nō vidit tps liberatiōis filiorū iu
da d̄ captiuitate babilonica. qz ō hoc restitit
xpi. diebꝫ angelo q̄ danieli loq̄bat. vt apparz
Dan. x. c. Hm̄oi aūt resistētiā neq̄q̄z fecisz si
hm̄oi liberatōis tps cognouisset. tm̄ non ē du
biū q̄n hm̄oi tps fuerit visibile i diuina essen
tia. al's nec deꝰ hm̄oi tps cōgnuisset. nā om̄e co
gnoscibile a diuino intellectu ē visibile i diui
na eēntia. eo ꝙ diuina eēntia sit obm adeq̄tū
diuino intellectui. put al's pleniꝰ declarauī.
¶ Cōtra istā ocl'oem sūt due opiones. quaꝝ Opinio ō
vna ponit sine distinctōe ꝙ q̄libet btūs videt i ria prima.
diuina eēntia oia i ipsa relucētia. siue sint cre
ata siue creabilia. ꝛ q̄z tū ad eoꝝ eēntias ꝛ q̄z tū
ad eorū exntias. ¶ Cōtra istā opionē argui.
ꝛ ad motiua eius r̄ndi li. iij. dist. xiiij. art. iij.
¶ Alia ē opio q̄ ponit ꝙ q̄libet itellectꝰ btūs vi Opinio se
det diuinā eēntiā. videt i ipsa oēs res creatas cunda.
ꝛ creabiles q̄z tū ad illud qd̄ sūt seu q̄z tū ad ea
rū eēntias. qz vt sic oia nccio repntant i essen/ Durādus
tia diuina. ꝛ p ons vident ab eo q̄ videt essen
tiā diuinā. Sed nō videt q̄z tū ad earū exntias. qz rerū exntie dependēt a volūtate diuina. ꝛ

repñtanť libere ab eēntia diuina vt ē actu pro
ducēs vel volēs ꝓducere. Et nō q̄ꝫuis intelle/
ctus creatus videns diuinā eēntiā videat quā
libet rē q̄ꝫtū ad suā eēntiā. tñ vtrū illa res actu
existat. vel nō existat. vel vtꝫ qñq̄ꝫ sit futura.
vl' nūq̄ꝫ sit futura. hoc nō videt. eo ꝙ diuinā
volūtatē nō ꝓphēdat a q̄ res ꝛpendet q̄ꝫtum
ad suā exñtiā. Deꝰ aūt nouit res nō solū q̄ꝫtū
ad illud qd̄ sūt. sed etiā nouit an sint in pñti
vel future existāt. qz ꝛ̄ nō solū nouit essentiā
suā vt repñtat res nēcio q̄ꝫtū ad illud qd̄ sūt.
sz plene nouit volūtatē suā ꝑ quā res actu sūt
vel future sūt. ¶ Et si dr̄ istis ꝙ volūtas non
ferť nisi in ꝑcognitū. g̃ volūtas dīna nō vult
aliq̄d actu existere vel futuꝫ eē nisi sit ꝑcogni
tū ab intellectu diuino. ⁊ ꝑ ꝙ̄ñs intellectꝰ di/
uinꝰ nō accipit cognitionē ꝛ̄ existēcijs reꝫ ex
hꝰ ꝙ cognoscit actū sue volūtatis. sed potiꝰ ecō
uerso volūtas vult rez fore vel nō fore ex hꝰ ꝙ
intellectꝰ ꝑcognoscit rē fore vel nō fore ¶ Rñ
dēt ⁊ bñ q̄ꝫtū ad hꝰ dicētes. ꝙ licet volūtas nō
ferať nisi in ꝑcognitū. tñ ad hꝰ ꝙ volūtas velit
rē fore nō ēncē ꝙ intellectꝰ ꝑcognoscat rē fo/
re. sufficit ēm ꝙ intellectꝰ cognoscat bonū eē ꝙ
hm̄oi res ꝑ tali vel tali tpe habeat eē. ⁊ tūc vo
lūtas q̄ si sequēs dictamē intellectꝰ vult ꝑ ta/
li tpe rē esse. ⁊ ꝑ ꝙ̄ñs intellectus mediāte actu
volūtatis cognoscit rē esse ꝓhm̄oi tpe. ⁊ sic in
tellectꝰ diuinꝰ cognoscit rē fieri vel esse futurā
seu nō eē futurā mediāte actu volūtatis q̄ꝫuis
volūtas nō velit nisi illō qd̄ intellectꝰ ꝑdictā
do cognoscit ¶ Et qz ꝗ ꝙclozz quā posui nō
ē ista opinio q̄ꝫtū ad ea q̄ dicit ꝛ̄ reꝫ exñtijs.
ideo solū ꝗ ea q̄ dicit ꝛ̄ reꝫ eēntijs arguo sic.

1 ¶ Si eēntia diuina nēcio repñtaret reꝫ eēnti
as tali repsentatōe ad quā sequiť nēcio actus
cognoscēdi ī intellectu creato. tūc in ꝑductōe
alicuꝰ creature ꝛ̄ nō hret se ꝙtingēter ⁊ libr̄
Sed ꝙ̄ñs ē falsū. qz nullā creaturā ꝛ̄ ꝑodu
cit nēcio. sed solū libere ⁊ ꝙtingēter. Cōsequē
tia etiā ꝑz. qz actus cognoscēdi q̄ sequiť ad il/
lā necessariā repsentationē eēt vera creatura ꝑ
hm̄oi necessariā repñtationē causata. g̃ ⁊c.

2 ¶ P. nullū actū trāseuntē in creaturā ꝛ̄ ꝑn/
cipiat nēcio. Sed repsentare eēntias reꝫ intel
lectui creato ē actus trāsiēs in creaturā. g̃ ⁊c.
Maior ꝑz. qz q̄ꝫuis intelligere ⁊ velle q̄ sunt
actꝰ immanētes. ⁊ generare ⁊ spirare q̄ sūt actꝰ
habētes termios suos ad intra ⁊ nō extra na
turā diuinā conueniant ꝛ̄ nēcio necessitate
immutabilitatis. tñ nullꝰ actꝰ trāsiēs in exteri
orē naturā ꝙuenit ꝛ̄ nēcio. sed solū libere et
cōtingēter. vt q̄libet fidelis catholicꝰ hz̄ confi

Instantia

Solutio

Cōtra du
randum.

teri. q̄ꝫuis aliq̄ ꝓhi oppositū posuerint. q̄ dixe
rūt ꝛ̄ ex nēcitate nature facere quicq̄d facit.
Minor etiā ꝑz. qz actus q̄ ē repsentare trāsit
ad illū cui fit repsentatio ¶ P. nullꝰ actꝰ ē nēcē 3
us cuiꝰ terminꝰ formalis ē ꝙtingēs. Sed ter/
minꝰ formal' repñtatōis q̄ eēntia diuina rep/
sentat ad extra eēntias creaturaꝫ ē cōtingēs.
g̃ ⁊c. Maior ꝓbať. qz actꝰ habēs terminū spe
cificat a termino. ī nō possumꝰ imagīari ma
iorē necessitatē in actōe q̄ꝫ in termio. Minor
ꝑz. qz nō obstāte ꝙ ī tellectꝰ creatꝰ eēntiā diui/
nā intelligat in q̄ omēs eēntie creaturaꝫ relu
cēt. tñ ꝑsentatū eē eēntiaꝫ ipsaꝫ creaturaꝫ qd̄
ē terminꝰ formal' ꝑdicte repsentatōis. nō recipi
tur in intellectu creato nisi ad hꝰ sibi coopetur
diuina influētia. Sed ad hm̄oi influētiā nō
necessitať ipse ꝛ̄. g̃ terminꝰ formal' ipi repñ
tatōis. s. ipm repsentatū eē nō est necessariꝰ sz
ꝙtingēs ¶ Et ex hꝰ ꝑz ꝙ quidā nō bñ dicūt Correlari/
dicētes. ꝙ q̄ꝫuis sit in ꝛ̄ volūtate ꝙ suā essen uz ꝗ q̄dā.
tiā ostēdat intellectui creato vel nō ostendat.
tñ postq̄ꝫ ostēdit eā. tūc non ē in eiꝰ prāte non
ostendere creaturas q̄ relucēt in ea. Istud ēm
vt dicūt amplꝰ nō ē volūtariū sed necessariū
Propter qd̄ cōcludūt ꝙ btūs videns diuinaz
essentiā necessario videt oīa in diuina eēntia
relucētia. ¶ Istud inquā nō ē bñ dictū. qz si
cut nō obstāte ꝙ paries pulcerrime ꝛ̄pictus
esset ꝑsens oculo tuo: si ꝛ̄ deus sua influētia coo
pareť oculo ad videndū parietē. ⁊ nō coopa
reť ad videndū picturaz. ita oculꝰ tuꝰ videret
parietē ꝙ nihil penitꝰ videret ꝛ̄ pictura. Et si
coopareť ad visionē aliquaꝫ imaginū illꝰ pi
cture ⁊ nō aliaꝫ. ita oculꝰ tuꝰ videret illas ima
gines cū ꝓiete. ꝙ tñ nō videret alias ¶ Sic
nō obstāte ꝙ ꝛ̄ deus ostēdat cuilibet btō eēnti/
am suā in qua omēs creature ineffabiliter sūt
ꝛ̄picte ⁊ obiectiue relucēt. tñ intellectꝰ beatus
ex visione diuine eēntie nullā creaturā videt
nisi illā vel illas ad cuiꝰ vel quarū visionē ꝛ̄
ꝑ suā influentiā sibi coopať. Cuz igiť ad hu/
iusmodi influentiā ꝛ̄ deus non obligeť necessa
rio. qz etiam facta ostēsione sue eēntie adhuc
hm̄oi influentia libere ꝛ̄pēdet a diuina volū
tate. igiť ostēsio diuina eēntia intellectui crea
to nō est necessariū sed mere voluntariū ꝙtin
gens ⁊ libeꝫ. ꝙ ꝛ̄ deus ostēdat aliquā creaturā.
⁊ ꝑ ꝙ sequēs intellectꝰ creatꝰ videns diuinā eēn
tiā non solū nō videt necessario oēm crea tu/
rā in diuina essentia relucentē. īmo nullā cre
aturā videt necessario ex hm̄oi visiōe ¶ Ad Ad ꝓnci/
argumentū ꝑncipale ꝑz solutio ex m̄sione da pale argu
ta articulo. ij. ad quartā rationē illꝰ opionis mentum.

q̃ ponit diuinã essentiã videri mediante specie intelligibili.

¶ Lectio tercia.

POst hec que ri solet. Postq̃z mgr in duabꝫ p̃cedẽtibꝫ portionibꝫ istius distinctionis determinauit de cõiter spectãtibus ad beatitudinẽ electoꝝ. nũc in ista tercia huiꝰ distinctionis pticula inquirit de dñtia post iudiciũ ⁊ añ: ipsoꝝ beatoꝝ. Et diuidit in duas ptes. ꝓm q̃ circa hoc duas mouet qões. Secũda ibi. Si quẽ mouet. Prima i tres. Qꝛ ꝓmo mouet hãc questionẽ. vtꝫ beatitudo sãctoꝝ maioꝛ sit futura post iudicium q̃z fuerat añ. Secõ rñdendo assentit pti affirmatiue. Et tercio suã responsionẽ ꝯfirmat sanctoꝝ auctoꝛitate. Secõa ibi. Quã interim sine oĩ seruplo. Tercia ibi. Unde Hieroꝰ. ¶ Sequit illa ps. Si quẽ mouet. Et diuidit in tres ptes. Quia ꝓmo de aiabus beatis mouet q̃stionẽ circa coꝛpoꝝ suoꝝ resumptionẽ. Secõ ad hm̃oi questionẽ assignat rn̄sionẽ. Tercio ponit ⁊ tollit vnicã obiectiõẽ. Secõa ibi. Difficilis questio est. Tercia ibi. Porro si tale sit coꝛpus. ¶ Circa hãc lectionẽ quero.

Questio tercia

UTrũ beatitudo animaꝝ post resumptionẽ suoꝝ coꝛpoꝝ sit maioꝛ q̃z fuerit añ hm̃oi resumptionẽ ¶ Et videtur q̃ nõ. Quia illud qõ ꝯsistit in cognitiõe ⁊ dilectione sube purissime sũme a materia sepate hoc nõ augeꝯ in aia p hoc q̃ ipsa cõiungit ad coꝛpus materiale. Sꝫ vera aiarum beatitudo ꝯsistit in cognitõe ⁊ dilectõe dei. qui est suba purissima ab oñi materia sepata. vt pꝫ. xij. meth. g̃ ⁊c. Maioꝛ videꝯ esse nota. Et minoꝛ inferius declarabit ¶ Cõtra. ablato tali impedimẽto quo aia beata retardat ne tota intẽtione ferat in summũ celũ qõ ẽ ipsa diuina eẽntia. tũc beatitudo aĩ videꝯ intẽdi seu augmẽtari Sed resumptis coꝛpibꝫ tũc hm̃oi impedimẽtũ auferẽt a beatis aiabꝫ. ergo ⁊c. Maioꝛ patet. qꝛ exquo aiarum beatitudo ꝯsistit i pfecta coniũctione cũ illo sũmo celo. sequit q̃ ab eodẽ augeat aĩe beatitudo rõne cuiꝰ auferẽtur impedimẽtũ huiꝰ cõiũctõis. Minoꝛ ptꝫ p btm̃ Aug. q̃ vt hic habet in lra ait. q̃ aĩe in est naturalis q̃dã appetitꝰ coꝛpꝰ administrandi quo retardat qõammodo ne tota intẽtione pgat i illud summũ celũ donec ille appetitꝰ cõquiescat ¶ Dic ꝓmo videndũ ẽ q̃d sit bẽtitudo ¶ Secõ in cuiꝰ potẽtie actu p̃ncipaliꝰ consistat beatitudo. ¶ Tercio vtꝫ beatitudo naturaliter cadat i cuiuslibet hoĩs desiderio. ¶ Et quarto de p̃ncipali quesito.

Articulus primus.

QUantuꝫ ad primũ ẽ aduertendũ. q̃ de bẽtitudine dupl'r possumꝰ loq̃. Uno mõ put ẽ illud quo formal'r beatꝰ dꝛ esse bẽtus. Alio mõ put ẽ illud a quo tanq̃z a cã extrinseca ĩmediate causat iã dicta beatitudo intrinseca formal'r pficiẽs ipꝫ beatũ. Primo mõ appellat beatitudo formal'. eo q̃ sit aliqua pfectio formal'r inherẽs ipsi btõ. Secõ mõ appellat beatitudo finalis. eo q̃ sit vltimꝰ finis oĩm. s. ipse deꝰ. Prima istaꝝ bẽtudinũ dꝛ beatitudo creata. Secõa increata. qꝛ ẽ ipsa creatrix eẽntia. Utraq̃z istaꝝ bẽtudinũ replet ⁊ q̃etat ipsiꝰ beati oñe desideriũ. al'r tñ ⁊ aliter Qꝛ ꝓma replet formal'r. ⁊ iõ q̃nq̃z appellat finis intrinsecꝰ q̃ dꝛ finis q̃. Secõa replet ⁊ q̃etat finaliter ⁊ etiã effectiue. et ideo dꝛ finis extrinsecꝰ seu finis in quo. Quẽ finẽ alloquens Aug. in li. ꝯfes. ait. Ad te nos fecisti dñe: ⁊ inquietuꝫ ẽ coꝛ nr̃m donec req̃escat in te. ¶ Et qꝛ desideriũ nõ quietat nisi bonũ desideratuꝫ adipiscat. iõ bñ diffiniẽdo btm̃: ait Aug. Beatus ẽ q̃ habet q̃cq̃d vult. et nihil mali vult. ¶ Hinc ẽ etiã q̃ aliq̃ beatitudinẽ describẽtes: dicũt. Beatitudo ẽ sufficiẽtia oĩs boni. Nam cũ desideriũ sit respectu boni. igit oñe desideriũ nõ pot quietari nisi p illud qõ ĩ se hꝫ sufficientiã oĩs boni. Et hoc vel simpl'r ⁊ eẽntialiter. sicut beatitudo increata. q̃ sicut claudit ĩ se pfectões oĩm genꝛ. vt patꝫ. v. meth. sic claudit in se bonitatẽ oĩm genꝛ. Propter qõ deus volẽs seip̃m ostẽdere ipsi Moysi dixit Exo. xxxiij. Ego ostẽdã tibi oñe bonũ. Uel ꝯnotãter ⁊ respectu huiꝰ. sicut beatitudo creata. q̃ licet nõ claudat in se formaliter omne bonũ. tamẽ cõcernit ⁊ connotat sufficiẽter oñe illud qõ ille desiderat quẽ informat. ¶ Sꝫ cõtra primũ membrũ p̃misse distinctõis sunt q̃dã qui multis rationibꝫ nituñ pbare q̃ nulla vera beatitudo p̃t esse creata. ¶ Qꝛ nihil ẽ summũ bonũ nisi solus deus. sed bẽtitudo ẽ sũmũ bonuꝫ. ergo ⁊c. ¶ P̃. illud qõ ꝓpter se est desiderabile hoc est bonũ increatũ. Sed beatitudo ẽ ꝓpter se desiderabilis. ergo ⁊c. Minoꝛ patet. Probat maioꝛ. qꝛ bonũ quo fruendũ est: hoc est bonũ increatũ. Nã fm beatum Aug. res quibus fruendũ est sunt pater ⁊ filius et spũsanctus. Sed quod est ꝓpter se

Q, solꝰ deus sit beatitudo. I

desiderabile. illo fruēdū ē. In hoc ēm differt
vti et frui. qz illo vtimur qd amādo in aliud
bonū reducimus ꝓpter qd ipsum amamus.
Sed illo fruimur qd vlterius nō reducim⁹.
sed ipm ꝓpter seipm amamus. Juxta qd ait
Aug. Fruimur rebus quibus volūtas ꝓpter
3 seipsas delectata ꝯquiescit. ¶ P. si beatitudo
eēt creata. tūc esset suba vel accidēs. Sed nec
sic nec sic. ergo tc. Maior pz p sufficientē di
uisionē. Probat minor. Et ꝑmo q nō sit sba
qz cū homo habuerit, substantiā suā a ꝑnci/
pio natiuitatis sue. igit si bītudo homis eēt
suba sua. tūc hō a ꝑncipio sue natiuitatis fu
isset bātus. Nec etiā ꝑt eē accidēs. qz bītudo
ē sūmū z nobilissimū bonū. sed suba ē nobili/
or accidēte. igit si bītudo nō ꝑt eē suba creata
4 multo minus pōt esse accidēs creatus. ¶ P.
vltimus finis homis ē beatitudo eius. Sed
solus de⁹ ē vltim⁹ finis hoīs. vt ptz. xij. meth.
5 g tc. ¶ P. bītudo nō ꝑt eē nec intelligi sine
deo. g bītudo nō ē aliud a deo. Añs pz. ꝓbat
ꝯña. qz res ꝑt intelligi sine omi eo qd est reali
ter dñs ab ea. Sed oīs creatura real⁹ differt
a deo. ergo si beatitudo ē aliqd creatū. tūc pos
6 set intelligi circūscēpto ipso deo. ¶ P. beatitu/
do includit omne bonū. Sed nulla creatura
includit omne bonū. ergo tc. maior pz p Boe.
iij. li. de ꝯso. vbi ait. Beatitudo ē status oīm bo
nor aggregatōe pfectus. Etiā iā dictū ē q be
atitudo ē sufficiētia oīs boni. Itē dicit Arist.
q beatitudo ē p se sufficiens bonū tc. Minor
etiā pz. qz si aliqua creatura includeret omne
bonū. tūc creatura esset creator. Naz illud qd
7 includit omne bonū hoc est deus. ¶ P. om/
nis creatura habet aliquaz defectibilitatē an/
nexā. ergo nulla creatura ꝑt eē beatitudo. Cō
sequētia ptz. qz beatitudo est sufficiētia omis
boni. z p ꝯñs nō habet aliquā defectibilitatez
annexā. Añs etiā patet. qz omne qd sibi de/
lictū tēdit in nihilū hoc semp hz aliquā defe/
ctibilitatē annexā. Sz oīs creatura sibijpi de
relicta tēdit i nihilū. vt ptz p. b. Aug. Et etiā
pz rōne. qz si creatura sibi relicta maneret. tūc
in essendo a deo nō dependeret. z p ꝯseqns nō
8 esset creatura. quod est ꝯtradictio. iō tc. ¶ P
illud quo melius cogitari nō pōt. hoc nō ꝑt
esse aliqd bonū creatū. Sed beatitudie nihil
melius ꝑt cogitari. ergo tc. Maior habet p
Ansel. i li. ꝓslogiō. Et ꝓbat etiā rōe. qz crea
tor ē melior q creatura. ergo oī bono creato ꝑt
aliqd meli⁹ cogitari. Patet etiā minor. quia
si possz aliquid melius beatitudine cogitari.
tūc beatitudo nō satiaret nec quietaret omne
desiderū homis. qz humanū desiderū semp
tenderet z moueret ad illud maius bonum.

¶ Ista nō ꝯcludūt. Igit ad ꝑmū dicendūz Solutio.
q dupl⁹ possum⁹ loqui de summo bono. Qz Ad.1.
vno mō dicit summū bonū simpl⁹. z sic sum/
mū bonū est sola bonitas diuina. que ē omis
boni bonū. vt patet p Augu. in suo li. confess.
Alio modo dicit summū bonū i genere. puta
i genere delectabiliū ipsi delectato formaliter
inherentiū. Primo mō loquēdo de sūmo bo
no. tūc maior ē vera. sed minor nō est vera q
tū ad beatitudinē q ipm subiectū formal⁹ pfi
cit. Sz secō mō loqndo tūc minor ē vera. sz
maior nō ē vera. ¶ Ad secm dōm q lz mior Ad.2.
sit vera loqndo de beatitudine in creata. q dili
gitur amore amicicie. quo amore dilectū dili
git ꝓpter seipm. tñ nō ē vera loqndo d bītu
dine formali q diligit amore ꝯcupie. q amo/
re diligimus aliqd ꝓpter nos. vel ꝓpter ami
cos nros. Uñ ordinata dilectōe hō pōt bea/
titudinē formalē diligere ꝓpter se hoiez tāq
supma eius pfectionē. z qz seipm hō debet di
ligere ꝓpter deū. ideo de ꝑmo ad vltimū ipe be
atus beatitudinē sibi formaliter inherētē dili
git ꝓpter deū. ¶ Ad terciū dōm. q beatitudo Ad.3.
formalis de qua loquor ad ꝑsens est accidēs.
Ad probationē dicendū q beatitudo ē sūmū
z nobilissimū bonū nō simpl⁹. sz i genere hu
manaz pfectionū. z ideo nihil repugnat quin
possit eē accidēs. Suba aūt esse nō pōt. quia
suba humana ꝓprie loqndo non hz se p mo
dū pfectionis z p modū pfectibilis. ¶ Ad Ad.4.
quartū dōm. q cuius solus deus sit vltimus
finis extra. in q quietat beatus. tñ aliqua cre/
atura pōt esse vltimus finis intra: nō i quo:
sz quo quietat. Et ista creatura est beatitudo
non simpl⁹ finalis. sed magis ꝓprie dicit for
malis. eo q formaliter pficiat illū quē beatifi
cat. ¶ Ad. v. nego ꝯñaz. Ad ꝓbatōz dōz. q Ad.5.
maior nō ē vl⁹ vera. qz figura cū sit spēs qlita
tis differt real⁹ a linea q ē spēs qntitatis. z tñ
null⁹ intellect⁹ human⁹ possz itelligere figurā
nisi intelligeret aliquā lineā. ¶ Ad. vi. dōm Ad.6.
q maior nō ē vera loquēdo de bītudine for/
mali. dato q sit vera loquēdo de beatitudine
simpl⁹ finali. ¶ Etiā ꝑt dici ad minorē q licet
nulla creatura includat omne bonū eēntialiter
z subiectiue. tñ aliq creatura includit omne bo
nū obiectiue. qz obiectiue termiat ad bonū in
creatū qd includit omne bonū. Et istd sufficit
ad rōem bītudinis ipsi btō inherētis. Pro/
batio etiā ꝓcedit de inclusiōe eēntiali. z nō de
ꝯnotatōe obiectiali. ¶ Ad. vij. dōm q aliqd Ad.7.

hře defectibilitatē annexā pt intelligi duplr. Uno mō actualr. alio mō potētialr vl possibilit. Prio mō negādū ē ans. Et ad pbationē dōm q q̄uis ex h̄ q aliq̄d sibi derelictū tēdit i nihilū bn arguat i eo defectibilitas potētialr. tn ex h̄ nō arguit sufficiēter defectibilitas actualis. Sed scdo mō accipiēdo defectibilitatē tūc negāda ē ꝯna loq̄ndo d̄ btitudīe formali. Ad pbatōz dōz q btitudo formalr nō ē sufficiētia oīs boni sic q in se ēntialr claudat omne bonū. sed p tāto dr omis boni sufficiētia. quia ipsa ꝯcomitat omne bonū. vel qz ipsa obiecti ue terminat ad illud qd in se formalr vl emi- Ad.8. nēter ꝯtinet omne bonū. Ad. viij. dicēdū. q q̄uis minor sit vera loquēdo de beatitudine simplr finali. tn nō ē vera loq̄ndo de beatitudine formali. Ad pbationē dicendū q mediante btitudine formali aīa btā tēdit ad btitudinē finalē. q̄ nullū bonū magꝰ vel meliꝰ pt cogitari. z iō mediāte formali btitudine q̄escit i finali btitudine. z p ꝯns nō pt magꝰ vel melius desiderare.

Articulus secūdus.

Quantum ad secūdū articulū pz. q h̄ qd petit i isto articlo nō ē intelligēdū de beatitudine increata. qz illa nō ē actus formaliter pficiēs aliquā humanam potentiā. qz cū sit purus actꝰ p se subsistēs impossibile ē ipsaz alicui potētie formaliter inherere. Intelligit g̃ iste articulus de beatitudīe creata q̄ dr beatitudo formalr. Hoc suppposito ē aduertēdū. q potētiaz aīe q̄dā h̄nt actōz trāseuntē. sicut potētia motiua et generatiua. Alie h̄nt actōz immanētē. z he sūt duplices. Quia quedā fundant in organo corpali. sicut potētie sensitiue. quedā sūt separate ab organo corpali. sicut potētie ptis intellectiue. puta intellectꝰ z volūtas. Et p̄m h̄ pono q̄tuor cōclusiones. Prima ē q felicitas seu btitudo de q̄ ad pns loq̄mur nō ꝯsistit in actu naturalr potētie q trāsit in exteriorē materiā. Qz actus trāsiens nō est pfectio agētis. sed beatitudo ē summa pfectio ipsius beati. ergo btitudo nō pt esse actus talr potētie cuiꝰ actus ē transiens in materiā exteriorē. Maior pz. qz pfectio ē in eo cuiꝰ est pfectio. Sed actio transiens nō est in agente. Si em esset in agēte. tūc nō trāsiret in exteriorē materiā. z sic eēt trāsiēs z nō esset trāsiens Istud etiā pbaui li. ij. di. xxxvij arti. ij. Minor etiā pz. nō solū p theologos. sed etiā p phos. Dicit em Arist. i. ethi. q felicitas est oīm opatoz optimū. Sed a cōclusio.

Cōclusio prima

cūda ē. q vera homis beatitudo nō pōt cōsistere in actu potentie sensitiue Qz in illo actu nō cōsistit homis beatitudo q ordinatur ad aliū nobiliorē z pfectiorē actum. Sed omes actus potentie sensitiue ordinātur ad alios actus pfectiores puta ad actꝰ intellectꝰ z volūtatis. g̃ z c̄. Maior pz ex. i. z. x. ethicorū. Minor patet ex. ij. et. iij. de anima. et multis alijs locis phie. De istis duabus ꝯclusiōibus est plana cōcordia inter doctores. et ideo hic nō insisto. Sed immediate pono duas ꝯclusiones alias diuersorū doctorū opinionibus repugnātes. Est igit ꝯclusio tercia. q beatitudo p̄ncipaliter cōsistit in actu potētie volitiue. Quia quocūqz actu pfectius cōiungimur beatitudini increate. in illo actu p̄ncipaliꝰ cōsistit nostra beatitudo creata. Sz actu volūtatis intimiꝰ z pfectius ꝯiūgimur z vnimur deo qui ē beatitudo increata. g̃ z c̄. Maior patet. quia in hoc cōsistit p̄ncipaliter summa pfectio cuiuslibet rei q sūme ꝯiūgit perfectissimo fini suo. Sed sūma pfectio homis ē beatitudo formalis seu creata. z vltimꝰ ac pfectissimus finis homis est beatitudo increata seu finalis. que est ipse deus. Minor ē etiam pbo. qz amor qui est actus volūtatis trāsformat amantē in amatū. vt pt z p Dyoni. de diuinis noib vbi ait. Omnē amorē siue diuinū. siue angelicum. siue intellectualē. siue animalē. siue naturalē vnitiuā quandaz esse virtutē. Et subdit ibidez. Amor trāsformat. quia ponit amantē extra se. z collocat eum in amato. Est em extasim faciens diuinꝰ amor: nō dimittens suiꝰ ipsorū esse amatores sz amatorum. id est rerū amatarū. Et Hugo in cōmento ait. Amor vult te vnuz facere cū ipso amato. Et infra subdit. Fit miro quodaz mō p vim amoris vt expelli incipiat et exire a se. Et quasi eandē sententiā ponit idem Hugo in suo libello de arra sponse. Sed anime cuz deo nō potest esse maior vnio q̄z hm̄oi trāsformatio. ergo actu volūtatis pfectiꝰ vnimur deo qui est beatitudo in creata. q̄z actu cuiuscūqz alterius potētie ipsiꝰ aīe intellectiue. Priaz dictā minorē cōfirmo sic. Actu volūtatis magis ꝯformamur deo q̄z actu cuiuscūqz alteriꝰ nre potētie. g̃ actu volūtatis magis vnimur deo q̄z actu cuiuscūqz altiꝰ nre potētie. ꝯna pz. qz ꝯformatio ē q̄si ꝯformatoz vnio. Ans pbo. qz nulla videt eē maior ꝯformatō q̄z illa ratione cuiꝰ ipm ꝯformatū recipit p̄dicationē illius cui conformat. Sz hō rōe ꝯformatiōis q̄ unialis ex vi amoris recipit p̄dicatōz ipsi-

Cōclusio tercia.

us amati cui ꝯformat. iuxta qd̄.b. Aug. allo
quens animā suā sic ait Anima mea attende
et vide q̄d diligas. si diligis terram terra es.
si diligis celum celum es. Audeo dicere. si
2 diligis deum deus es. ¶ P. pena damnato/
ruꝫ ꝑncipal'r hꝫ eē in actu volūtatis. g̃ bītu/
do bt̄ꝫ ꝑncipal'r erit ī actu volūtat'. ꝯnā p/
bat. qꝫ opposita apta nata sunt fieri circa idem
sbm. sꝫ pena ⁊ bītudo sūt opposita. g̃ ⁊c. Añs
pꝫ p. b. aug. xiij. de ciu. dei. c. xv. vbi vult. q̄
doloꝫ seu pena etiā ex carne pueniēs non ē ali
ud q̄ꝫ displicētia aīe de pcepta lesiōe. sꝫ displi
3 cētia ē actꝰ voluntatis. g̃ ⁊c. ¶ P. meritū ꝑnci
pal'r ꝯsistit ī actu volūtatis. g̃ ⁊ p̄mīū seu bti/
tudo. ꝯnā pꝫ. qꝫ sicut meremur ī via. sic p̄mi
abimur ī patria. Añs ꝓbo. qꝫ sic nihil ē pctm̄
⁊ pumibile nisi sit volūtariū. teste Aug. ī li. de
ver̄a religione. sic nihil ē meritoriū ⁊ p̄miabile
nisi sit volūtariū. Pꝫ etiā ista mioꝫ aucte au
gu. ī libello d̄ laude caritatis. vbi ait. Nō nūe
rositas operꝫ. nō diuturnitas tpm. sed maioꝫ
4 caritas melioꝫ qꝫ volūtas auget meritū. ¶ P.
bītudo ꝑncipal'r ꝯsistit in actu illiꝰ potētie cꝰ
bonitate totꝰ hō dicit simpl'r bonus. Sꝫ boni
tate solꝰ volūtat' totꝰ hō dr simpl'r bonꝰ. g̃ ⁊c.
Maioꝫ ptꝫ. ꝓbo minorē. qꝫ dato q̄ aliq̄s ha
beat optimū ⁊ valde eleuatū intellectuꝫ. si tm̄
habeat malū affectū seu malā volūtatē. talis
nō dicet absolute ⁊ simpl'r bonꝰ hō. q̄ꝫ pos
sit dici bonus fm q̄d. puta bonꝰ clericꝰ. vel bo
nus carpētariꝰ. Sed si hꝫ bonā volūtatē ⁊ bo
nū affectū. nō obstāte q̄ hēat obtusū ⁊ dēpssū
intellectū. nihilominꝰ dicet simpl'r bonꝰ hō. g̃
5 ⁊c. ¶ P. ī actu illiꝰ potētie ꝑncipal'r ꝯsistit bti
tudo. cuiꝰ p se ⁊ ꝑncipale obm ē summū bonū
Sꝫ volūtas ē hm̄oi. g̃ ⁊c. Maioꝫ ptꝫ. Pro
batio minoris. nā cū bonū sit p se obm volun
tatis. sequit q̄ sūmū bonū sit ꝑncipale obꝫ vo
6 lūtatis. ¶ P. actꝰ fruitōis ē actꝰ volūtatis. sꝫ
bītudo ꝑncipal'r ꝯsistit ī actu fruitōis. g̃ ⁊c.
Maioꝫ pꝫ ex dict' li. i. di. i. q. i. arti. ij. Mioꝫ
pꝫ p Aug. ī li. de doc. xp̄iana. vbi ait. Sūma
merces ē vt ipso deo pfruamur ¶ Cōcl'o q̄rta
Cōclusio quarta. ē. q̄ beatitudo aliquo mō ꝯsistit ī actu intelle
ctꝰ. q̄ꝫ nō eq̄ ꝑncipal'r sic ī actu volūtatis.
1 Qꝫ q̄libet actꝰ aīe tm̄ ē bītificꝰ q̄ꝫ tū p ipm̄ attin
git ipse deꝰ. Sed actu intellectꝰ attingit deus.
q̄ꝫ nō sic intime ⁊ pfecte sic actu volūtatis
g̃ ⁊c. Maioꝫ pꝫ. ꝓbat mioꝫ. qꝫ ea q̄ sunt ꝑora
generatōe sūt posterioꝫ perfectiōe. sꝫ attictio
q̄ deū attingimꝰ p actū intellectꝰ ē ꝑoꝫ generati
one ipsa attictiōe q̄ attingimꝰ deū p actū volū
tatis. eo q̄ dilectio p̄supponat cognitōꝫ cū bo
nū cognitū sit obꝫ volūtatis. g̃ lꝫ actu intelle
ctꝰ attingamꝰ ipm̄ deū. qꝫ videbimꝰ eū sicuti ē.
vt pꝫ ī. i. epl'a Joh̄is. tm̄ illa attictio nō ē sic p/
fecta sic ea q̄ attigimꝰ p actū volūtat' fm quā
attinctōꝫ ī ipso deo vltiate q̄escimꝰ. ⁊ ī ipm̄ in
time trāsformamur. vt patet ex p̄dictis. g̃ ⁊c.
¶ P. ī actu visiōis intellectiue aliq̄ mō ꝯsistit 2
vita etna. g̃ aliq̄ mō bītudo. ꝯnā ptꝫ. et añs
hr̄ ex dicto saluatoris Joh̄. xvij. vbi ait. Hec
ē vita etna vt cognoscāt te deuꝫ ⁊c. ¶ Sed 5 Opiones quattuor/
istas duas ꝯcl'oes sūt q̄ttuoꝫ opiones. quarū
vna ē distincte 5 p̄mā ꝯcl'oem. alia distincte 5
sēdaꝫ ꝯcl'oꝫ. sed tercia ⁊ q̄rta aliq̄ mō sūt sil' 5
ambas ꝯcl'oes ¶ Est igit vna opinio 5 p̄mā Opinio p̄ma q̄ bea/
ꝯclusionē q̄ ponit q̄ bītudo ī nulla potentia titudo sit
aīe ē ꝑncipaliter. sed solū ī cētia aīe ē ꝑncipa principalit̄
liter. in potētijs aūt aīe ē ꝯseqnter. ⁊ p quādā solū in cētia anime.
redundantiā ab ipsa cētia. Qd̄ pbāt sic. Il 1
lapsus dei in essentiā aīe est potioꝫ et pfectioꝫ
q̄ꝫ in aliquā potētiā. Sed bītudo fit ī nobis
p illapsum dei in nos. g̃ ⁊c. Maioꝫ patet. q̄a
redūdantia fit a prioꝫi in posterius. ⁊ nō ecō/
uerso. sꝫ cētia ē ꝑoꝫ potētijs. g̃ deꝰ ꝑncipal'r il
labit cētie. et p ꝯnīs hm̄oi illapsus de cētia
redūdat ī potētias. Mioꝫ etiā pꝫ. qꝫ bītudo
causat ex eo q̄ obm beatificū illabit ipsi bītifi/
cabili. ¶ P. gra ē ꝑncipal'r in cētia aīe. g̃ et 2
beatitudo. Añs ꝓbat p ea q̄ dixi supius dis.
ij. q̄one. ij. arti. ij. Probat ꝯnā. qꝫ glia est idē
qd̄ gra cōsūmata. Sed beatitudo ē idem qd̄
glia. ergo beatitudo ē in essentia aīe in qua ē
ipsa gratia. ¶ P. iusticia distributiua hoc re 3
quirit vt dignioꝫi plus de bono ⁊ principali/
us tribuat. Sed cētia aīe cū sit suba est di
gnioꝫ qualibet sua potētia. cū eius potentie
sint accētia. ergo bītudo q̄ ē sūmū bonū crea
ture beate ꝑncipaliꝰ erit in cētia q̄ꝫ in poten/
tia. ¶ P. nobilioꝫi pfectōi cōrñdet nobiliꝰ p 4
fectibile. Sed bītudo ē nobilissima pfectio.
⁊ cētia aīe ē nobiliꝰ pfectibile q̄ꝫ potētia. ergo
⁊c. ¶ P. q̄ꝫ nō equal'r tm̄ ꝓportiō aliter deꝰ 5
beatificat ac creatura intellectual'. Sꝫ deꝰ bti
ficat fm cētiā ꝑncipalius q̄ꝫ fm potentiā. g̃
⁊ creatura. Maioꝫ ptꝫ. Probat minoꝫ. qꝫ de
us beatificat sub ratione essentie. ergo beatifi
cat seu ē btūs sub rōe cētie. Cōseqntia pꝫ. qꝫ
nō ē minus nobil' ratio fm quā deus est bea/
tus. q̄ꝫ sit illa ratio fm quaꝫ beatificat. ¶ P. 6
nullū accidēs ē subiectū accidētis. g̃ bītudo
nō pōt eē in potētia. sed potiꝰ erit ī cētia. ꝯnā
pꝫ. qꝫ tā bītudo q̄ꝫ aīe potētia sūt accidentia
Añs habet p Aris. iiij. meth. vbi ait. Nō. n.
accidens accidit accidēti nisi qꝫ amb eidem

accidūt. Et subdit. Hoc em̄ nihil magis illi
Cōtra opi nionē. ꝗz illud accidit huic. ¶ Ista opio stare nō pt.
qz nullus act⁹ scdūs ꝛuenit eēntie aie nisi mediā/
te potētia. sed beatitudo ē q̄dā act⁹ scdūs. g̃ non
pt immediate ꝛuenire eēntie ipi⁹ aie. ⁊ mediā/
te eēntia p modū redūdātie ꝛuenire ipsi potē/
tie. sicut isti dicūt. Maior pz. qz q̄ꝗs act⁹ p.
m⁹ respiciat q̄ñq̄z eēntiā ĩmediate. tm̄ act⁹ scdūs
ĩmediate respicit potētiā. Et iā minor pz. q̄a
fm Aristo. i. ⁊. x. eth. felicitas ĩ opatōe ꝛsistit
Solutio. Ad. i. opatio aūt ē act⁹ scdūs. g̃ ⁊c. ¶ Ad. i. dōz ad mi
norē. q̄ illapsus dei in nos pt duplr intelligi.
Uno mō p illapsū cōi q̄ d⁹ illabit cuilibz cre
ature ipsam in eē ꝛseruādo. Alio mō p illapsū
spāli q̄ intellectuali vel rōnali creature ꝛiun
git fm vitales opatōes q̄ sūt diligere ⁊ intelli
gere. Prio mō loq̄ndo de illapsu. tūc maior ē
ꝓa. minor āt ē falsa. qz si hmōi illapsus eēt bti/
tudo. tūc etiā ipsi dānati eēnt bti. qz si tal' illa
psus ñ ꝛpteraē ipsis dānatis. tūc ĩmediate ipi
annihilarēt. Sz scdo mō q̄ꝗs minor sit vera
tm̄ maior ē falsa. nā tal' illapsus ĩ nos ꝛtingit
put dīna eēntia se nob cōiūgit p modū obie/
cti beatifici. ⁊ vt ē a nob fruibil' ⁊ visibil'. talis
aūt ꝛiūctio ĩmediati⁹ ⁊ magis ꝓprie cōuenit
Ad. 2. potētie q̄z eēntie ipsi⁹ aie. ¶ Ad. ij. nego ꝛsē/
tiā. Ad pbatōz dico. q̄ intelligēdo p gl'az pfe
ctū ⁊ cōsūmatū hītū grē. tūc minor ē falsa. qz
oīs habit⁹ hz se p modū act⁹ p̄mi. sed beatitu
do formal' se hz p modū act⁹ scdi. cū sit opa/
Ad. 3. tio pfectissima. igit ⁊c. ¶ Ad. iij. dōm ad ma
iorē. q̄ dato q̄ suadēte iusticia dignior mai⁹
bonuz deberet dari. tm̄ hoc illo mō dz sibi dari
quo ē capax illi⁹. Sz essentia nō ē capax for/
mal' beatitudīs nisi mediāte potētia. qz act⁹
scdūs nō ꝛuenit eēntie nisi mediāte potentia.
sba em̄ creata nulli⁹ opatōis ē p̄ncipiū ĩmedi
atū. put als declarau. ⁊ iō q̄ꝗs btitudo cō
uenīat eēntie aie mediāte potētia. tm̄ p̄ꝓ ⁊ ime
Ad. 4. diate ꝛuenit potētie ⁊ nō eēntie. ¶ Ad. iiij. pz
p iā dicta. qz q̄ꝗs btitudo sit nobilissima p
fectio int' oēs pfectiōes se hñtes p modū act⁹
scdi. tm̄ nō ē ĩmediate ĩ eēntia aie. qz eēntia nō
ē apta nata ĩmediate pfici actu scdo. eēntia. n.
nec elicit nec recipit actū scdm nisi mediante
Ad. 5. actu p̄mo pnta mediāte potētia. ¶ Ad. v. nego
minorē. dei em̄ beatitudo q̄ꝗs fm rēsit idem
q̄d eēntia sua. tm̄ qz hz modū act⁹ scdi. ꝛdo fm
nr̄m modū intelligendi ĩmediati⁹ respicit dei
potētiā. s. intellectū ⁊ volūtatē q̄z essentiā. Ad
pbatōz nego ꝛsequēs. Ad pbatōz dōm q̄ sicut
agere ē nobili⁹ q̄z pati. sic illud q̄d ꝛuenit deo
fm appellatōz actuā. pt ei fm nr̄m modū in
telligēdi cōpetere fm nobiliorē rōz q̄z illd q̄d
ꝛuenit ei fm appellatōz passiuā. Sz q̄ꝗs de
us sit pur⁹ act⁹. tm̄ iuxta modū nr̄m intelligē/
di btificare ꝛuenit deo fm actuā appellatōz.
⁊ beatificari fm passiuā appellatōz. iō ⁊c. ¶ Et
istud ꝛfirmo sic. Scdm q̄ cōiter cōcedit. ta
lē ordinē hñt aliq̄ vbi sola rōne dr̄nt. q̄lē ha/
bēt in his ĩ q̄bus realr dr̄nt. Sed vbicūq̄z btifi
cās ⁊ beatificatū dr̄nt realr. ibi rō beatificātis
ē nobilior rōne beatificati. g̃ etiā in ipso deo in
q̄ ista dr̄nt sola rōne ratio beatificātis erit mō
nr̄o intelligēdi nobilior ratōne beatificati.
¶ Ad. vi. dōm. q̄ posito q̄ aīs eēt vez loq̄n Ad. 6.
do de subiecto p̄mo. tm̄ simplr ē falsū loq̄ndo
de subiecto primo ⁊ immediato. Nā sbiectū
primū ⁊ ĩmediatū colōris ē supficies. ppt q̄d
ait Arist. i p̄dicamētis. q̄ ppriū ē supficiei p̄
mo loco colōrari. Ad pbatōz dōm. q̄ lz acci
dēs nō accidat accidēti nisi qz ambo accidunt
sbe tāq̄z subiecto p̄mo. tm̄ ex hoc nō intendit
arist. dicere q̄n vnū accidēs possit accidere al
teri accidēti tāq̄z subo primo. vt iā patuit de
colore. Et cū subdit. Hoc em̄ nihil magis ⁊c.
dico q̄ hoc ē intelligēdū de accidētibz nō hñ
tibz ordinē ad seinuicē. ⁊ quoz vnū nō p̄sup/
ponit alterz in subiecto. sicut dulcedo ⁊ color
⁊ cetera talia. Nō est autē intelligendū de his
quoz vnū p̄supponit alterz ĩ subiecto. sicut co
lor ⁊ supficies. opatio ⁊ potētia et cetera sil'ia.
sic em̄ accidit color supficiei. q̄ tm̄ supficies ñ
accidit colori. g̃ ⁊c. ¶ Alia ē opinio ꝛ scdam Opinio se
ꝛclusiōz. q̄ ponit q̄ beatitudo eq̄ p̄ncipaliter cūda q̄ bti
ꝛsistat ĩ actu intellect⁹ ⁊ in actu volūtatis. Qz tudo ē eq/
in actibz eq̄liter se hñtibz ad obiectū beatificū liter ĩ actu
equalr ē beatitudo. sed act⁹ intellect⁹ ⁊ volūta/ intellect⁹ ⁊
tis equalr se habēt in patria ad deū q̄ ē obiectū volūtatis.
beatificū. g̃ ⁊c. Maior pz. pbat minor. qz q̄ꝗs 1
in via intret amor vbi foris stat scia. fm
q̄ ait Hugo de. s. vic. tm̄ in patria q̄ꝗtū de deo
cognoscimus tm̄ diligim⁹. ⁊ q̄ꝗtum diligim⁹
tm̄ cognoscim⁹. ¶ P. act⁹ fruitōis equalr cō 2
cernit actū intellect⁹ ⁊ volūtatis. Sz btitudo
ꝛsistit in actu fruitōis. g̃ ⁊c. Minor cōiter cō
cedit. Probat maior aūcte aug. qui ait. Frui
mur cognitis quibz volūtas ꝓpter seipsa dele
ctata cōquiescit. ¶ P. beatitudo ꝛsistit ĩ pfe 3
cta vnione aie rōnalis cū deo. Sed tal' vnio
fit p actū intellect⁹ ⁊ volūtatis. qz sicut p actū
volūtatis vnimur deo vt hz rōem sūme boni
tatis. sic p actū intellect⁹ vnimur deo vt hz rōz
sūme ⁊ p̄me ver̄itatis P. p actū cuiuscūq̄z po/ 4
tētie aliq̄d mouet ad aliquē terminū acq̄rēdū
p actū eiusdē potētie est aptū natuz quiescere

ī termīo iā acq̃sito. Sz tā p actū intellect⁹ q̃z
p actū volūtat⁹ mouet creatura rōnal' ad ipz
deū. g̃ fm actū vtusqz q̃escet ī deo. Cū igit btī
tudo nō sit aliud nisi vltiata q̃es aīe rōnalis ī
5 ipso deo. ideo tc. ¶ P. aīa rōnalis ē beatifica
bilis fm q ē ad imaginē dei. Sed fm intelle
ctū z volūtatē est eq̃liter ad imaginē dei. Ma
ior pz. Sz minor ē aug. x. de tri. c. xīi. g̃ tc.
Cōtra opi nionē. ¶ Sz ista nō ꝯcludit. nec ista opio videt eē
vera. qz act⁹ intellect⁹ z volūtatis nō sūt eq̃lit
pfecti. g̃ beatitudo nō cōsistit equaliter in eis
Cōseq̃ntia pz. qz cū btitudo sit sūma pfectio
hoīs. igit ī actu pfectioī pfecti⁹ ꝯsistit vel exi
stit. pbo añs. qz sic cōiter dr nō est dare duas
res spē drñtes q̃ sint equal' pfectōis. eo q nō
sit dare duas spēs equal'r distātes a pmo seu
ab ipso deo. Sed act⁹ intellectus z volūtatis
drñt spē. ¶ Et ꝯfirmat istud añs. qz istorum
actū vn⁹ ordinat ad alterz. g̃ ē impfectior eo
Cōseq̃ntia pz. qz qd ordinat ad alterz ē impfe
cti⁹ eo ad qd ordinat Añs etiā pz. qz ī aīa btā
Solutio. oīa sūt ordinata. ¶ Ad pmū nego maiorē. qz
Ad. 1. q̃zuis aliq̃ actus equal'r se habeant ad deū seu
ad obiectū beatificū. sic q p vtrūqz fm modū
sui generis pfecte attingat illud obm. tn si vn⁹
illorz actuū fm suā naturā ē pfectior altero. ī
illo erit pfecti⁹ beatitudo. sic aūt ē in ꝓposito.
Ad. 2. vt. j. patebit. ¶ Ad. ij. nego maiorē. Ad pba
tionē dr. q q̃zuis fruamur cognitis. ex h̄ tn
nō hr q fruitio sit cognitio. Incognita em ne
quaq̃z possum⁹ amare. fm q dicit aug. z tn ex
h̄ nō habet q amor sit actus intellect⁹. q̃zuis
bn habeat q act⁹ amoris pslupponat actū co
gnitōis. Un frui est act⁹ volūtatis. iuxta illd
Aug. Frui est amore inherere alicui ꝓpter se
ipm. pslupponit tn actū intellect⁹. eo q bonuz
Ad. 3. cognitū sit volūtat' obm. ¶ Ad. iij. dr. ad mi
norē q q̃zuis p vtrunqz actū vniamur deo. tn
hmōi vnio pfectioī mō fit p actū volūtat' q̃z
intellect⁹. vt pz ex dictis i. ii. ꝯcl'oe. z iō pfecti
oī mō ē btitudo ī actu volūtatis q̃z intellect⁹
Ad. 4. ¶ Ad. iiij. dr q minor nō ē ṽa. qz q̃zuis amā
do nos mouemur ad rē amatā. tn cognoscēdo
nos nō mouemur ad res cognitas. Sz res mo
uet ad nos. vt pz. iij. de aīa. ¶ Vel dr q licz
aliq̃ mō posset ꝯcedi aīam fm actū volūtat' z
intellect⁹ moueri ad deū. tn hmōi mot⁹ pfecti
orē fm actū volūtat'. iō pfectior erit etiā q̃es
ipi⁹ aīe ī deo fm actū volūtatis. z p añs pfecti
Ad. 5. or btitudo. ¶ Ad. v. dr q lz volūtas z itelle
ct⁹ possint dici eq̃les et eq̃l'r se hr̄e ad imaginē
q̃z tū ē ex pte abstractōis z ī munitat' a matia
qz iste potētie ābe fūdāt ī sbo īmatiali. puta ī
ēntia aīe ītellectiue. z ambe sūt sup se eq̃liter
ꝯsiue. tn q̃z tū ē ex pte pfectōis hmōi eq̃litas
deficit. qz volūtas ē pfectior intellectu. z act⁹
volūtatis pfectior ē actu itellect⁹. sic aliq̃l'r iā
patuit z inferi⁹ magis appebit. Cū igr btitudo
ꝓncipali⁹ z pfecti⁹ ꝯueiat potētie pfectioī. iō
btitudo ñ ꝯueniet eq̃l'r his duab⁹ potētiis.
Forte dicet q ista solo ponit añs z negat ꝯns Instantia
qz cū sp abstractior potētia sit pfectior. igr eq
lit pfectū ē ncciuz ꝯns ad eq̃lit abstractū. et p
ꝯns dicer q intellect⁹ z volūtas sint equal' ab
stractōis z ñ sint eq̃lis pfectōis. ē ponere añs
z negare ꝯns. ¶ Est etiaz ponere añcedens
z negare añs. qz ad negationē ꝯnt' sequit ne
gatio añtis. g̃ tc. ¶ Rndeo q ista solo nō ne Solutio.
gat ꝯns ponēdo añs. Ad pbatōz dōm q eē
equal'r pfectū nō ē ncciū ꝯns ad eē equal'r ab
stractū. z maxīe in talib⁹ reb⁹ in q̃b⁹ cetera nō
sūt paria. sicut ē in ꝓposito. qz volūtas ex se ē
libera. z pōt intellectui impare. z iō q̃zuis iste
due potētie sint equal' abstractōis. tn qz im
piū tot⁹ regni aīe rōnalis residet apud volū
tatē. iō nō sūt equal'r pfecte. dato q sint eq̃li
ter abstracte. ¶ Un sic in ꝓportōib⁹ geome
tricis si equalib⁹ addāt in eq̃lia. ea q̃ resultāt
erūt inequalia. sic ī ꝓposito si his q̃ sūt equal'
abstractōis p diuinā potētiā vel p naturā cō
ditōes dignitatē īportātes inequal'r trib⁹ūt.
talia q̃z tū ad pfectōes erūt ineq̃lia. Tercia ē Opio ter
opio ꝯ vtrāqz ꝯcl'oem q̃ ponit q btitudo p̄n cia q̃ brīu
cipal'r ꝯsistit ī actu intellect⁹. et fm q̃d seu ex do cōsistat
ꝯnt in actu volūtatis. ¶ Pmū dictū isti p̄ pncipali⁹ ī
bant sic. In illa potētia ē pncipali⁹ btitudo q̃ actu intel
magis drñter se hz fm statū vie z pr̄ie. Sed lectus.
intellect⁹ ē hmōi. g̃ tc. Maior pbat. qz maxi
ma mutatio fit in aīa qn trāsit de statu vie ad
statū patrie. mutat em de miseria ad summū
gaudiū. z p ꝯns beatitudo pncipalius dr at
tendi fm illā potentiā fm quā magis mutat
hō in hmōi trāsitu. Maior etiā pz. qz ī volū
tate māet idē habit⁹ puta ipa caritas. sed ī in
tellectu cessat habit⁹ fidei. et acq̃rit lumē gl'ie.
¶ P. btitudo nō ē pncipal'r ī actu volūtat'. g̃ z
pncipal'r erit ī actu intellect⁹. Cōseq̃ntia pz.
qz ī nulla alia potētia eē pt nisi ī vna istarz. p
bat añcedēs. qz si esset in actu voluntatis. vel
talis act⁹ eēt amor amicicie. vel amor ꝯcupi
scētie. Nō pmū. qz in illo nō consistit princi
paliter beatitudo in quo p se z directe consi
stit ratio meriti. Sed in amore amicicie p se
et directe cōsistit ratio meriti. Maior patet.
quia illa que se habent p modum vie z termi
ni nō possunt se in eodē cōpati. Sed meritū

se hꝫ p modũ vie. ⁊ pmlũ p modũ termi. g ⁊c.
Minor pbat. qꝛ illud qd sic se hꝫ q p se sine
q̃buscũq; alijs sufficit ad meritũ. ⁊ sine q̃ q̃bus
cũq; alijs positis nõ ponitur meritum: in illo
p se ⁊ directe ꝯsistit ratõ meriti. sꝫ amor amici
cie q̃ diligit ꝛc. ex caritate ꝓpter seꝫ ē hm̃oi
g ⁊c. ¶ Nec scdm. qꝛ pmũ ⁊ p se ꝯcupiscibi/
lenõ pōt ꝯsistere ī actu amoris ꝯcupiscētie.
Sed beatitudo ē pmũ ac p se ⁊ summũ ꝯcu
piscibile. g ⁊c. Maior pꝫ. qꝛ nullus actꝰ pōt
esse pmũ ⁊ p se obiectũ suijpsi. Minor etiaꝫ
3 pꝫ ꝛc se. ¶ P. actꝰ q̃ pcedit a potētia mediāte
nobilissimo bitu ē pfectissimꝰ. ⁊ p ꝯns bītu/
do ī eo pncipaliꝰ ꝯsistit. Sꝫ aliq̃s actꝰ intelle
ctꝰ ē hm̃oi. g ⁊c. Maior pꝫ. pbatõ minoris. qꝛ
aliq̃s actus elicit ab intellectu mediāte bitu
sapie. q̃ habitꝰ ē nobilissimꝰ inter oēs habitus
4 aie. vt pꝫ p Aris. i. meth. ⁊. vi. ac. x. eth. ¶ P.
cā eq̃uoca ē nobilior suo effectu. Sed actꝰ in/
tellectus ē cā eq̃uoca actꝰ ipsiꝰ volūtatis respe
ctu vltimi finis. g ē nobilior eo. et p ꝯns pnci
paliꝰ ꝯsistit ī eo bītudo. Maior pꝫ. qꝛ ī hoc
differt cā equiuoca a causa vniuoca. qꝛ cā vni
uoca ē formaliter talis qualis ē suus effectus
⁊ p ꝯns non est nobilior licet sit eq̃ nobilis si
cut suus effectꝰ. Sed cā eq̃uoca ē virtualiter tal
q̃lis ē suus effectus. ⁊ p ꝯns ē nobilior suo ef
fectu. qꝛ continētia virtualis est eminētior q̃z
formal. Minor pbat q̃ ad ambas ptes. qꝛ q̃
actꝰ intellectꝰ sit cā actus volūtatis respectu vl
timi finis pꝫ. qꝛ posito actu intellectꝰ respectu
vltimi finis necēcio ponit actꝰ voluntatis. clare
em̃ appēdo vltimo fine p intellectũ necēcio vo
lūtas diligit ipꝫ. vt pꝫ ex dictis di. i. q. ij. Etiā
nõ posito actu intellectꝰ nõ ponit actꝰ volūta
tis. qꝛ volūtas ñ pt ferri ī nõ cognitũ. Q, eti
am sit etꝰ cā eq̃uoca pꝫ. qꝛ ī tali causatõne effe
5 ctꝰ ⁊ cā drnt spē. ¶ P. q̃ñcũq; aliq̃ sūt in eo dē
ꝯiūcta. tūc sp illud ē nobilꝰ et eligibilꝰ qd se/
parũ ab alio manet eligibilius. Sed si p pos
sibile vel impossibile ītellectio ⁊ volitio ab in
uicē separent. tūc intellectio eēt eligibilior vo
litōe. qꝛ intellectio etiā separata a volitōne esset
actꝰ pfectus ⁊ ꝓprijꝰ nature intellectualis. Sed
volitio separata ab intellectiōe eēt q̃sī q̃dā incli
6 natio naturalis ¶ P. actꝰ volūtatis ꝛcpendet
ab actu intellectꝰ. ⁊ nõ ecōuerso. g actus intel
lectꝰ ē pfectior ⁊ nobilior actu volūtatis. Añs
pꝫ. qꝛ actꝰ volūtatis necēcio psupponit actũ in
tellectꝰ. cũ bonũ cognitũ sit obm voluntatis.
Pꝫ etiā ꝯna. qꝛ indepēdēs ē nobilius ꝛcpen/
7 dente. ¶ P. actus intellectꝰ ē sincerior ⁊ puri/
or actu volūtatis. g ē pfectior. Añs patet. qꝛ
actus intellectus nullā malīciā ꝯhit ab obiē
cto sic ꝯhit actus volūtatis. Nā scire malũ ñ
ē malũ. q̃uis velle malũ sit malũ. vt pꝫ. i. eli/
choꝛ ¶ Et ꝯfirmat. qꝛ ī intelligēdo ē motus
rei ad animā. sed in amādo seu volēdo ē ecō/ Cōfirmat
uerso. qꝛ aia mouet ad res amatas. vt pꝫ. iij. d
anima. iō intellectus nõ vilificat ex hoc q̃ in/
telligit vilia. imo ecōuerso ipsa vilia nobilitā
tur ex nobilitate intellectꝰ. qꝛ capiūt esse spūa
le in ipso intellectu. Nā omne qd recipit ad
modũ recipiētis recipit. Uolūtas autē vilifi/
cat ex eo q̃ vult vilia. qꝛ bonũ ⁊ malũ sūt in re
bus. vt pꝫ. vi. meth. igit volūtas volēdo ista
vilia exteriora in quibꝫ ē malicia efficit mala.
qꝛ q̃ñ mouet ad ea. tūc ipsis ꝯformat ⁊ qdā/
modo ī ipsa trāsformat. eo q̃ fm Dyo. amor
trāsformet amantē in amatũ ¶ Etiā pꝫ ꝯna.
qꝛ actus q̃ ē malicia ⁊ impfectōe impmixtior.
ille ē minꝰ malꝰ ⁊ pfectior. sꝫ actꝰ q̃ pdicto mō
ē purior. ille ē malicia impmixtior. ergo ⁊c.
¶ Ad igit beatitudo pncipalius hēat esse in
actu pfectissimo. sequit ex his. v. rōnibꝫ pri
me adductis q̃ ī actu intellectꝰ pncipalius sit
beatitudo q̃z ī actu volūtatis ¶ P. hoc idē ar 8
guit ex pte potētie. qꝛ beatitudo ē actꝰ nobilissi
me potentie. vt pꝫ. i. ⁊. x. ethicoꝝ. Sed vt isti
dicūt. intellectus ē potētia nobilissima vl saltē
nobilior ⁊ pfectior ipsius aie beate ¶ Ista mi Probatio
norē pbāt multiplr ¶ Prio sic. Potētia cuiꝰ minoris.
actꝰ ē nobilior illa ē pfectior ⁊ nobilior. Sed 1
actꝰ intellectꝰ ē nobilior actu voluntatis. g ⁊c.
Maior pbat. qꝛ potētie distinguūt p actus.
vt pꝫ. ij. de aia. Minor pꝫ ex rōibꝫ īmediate
pcedētibꝫ ¶ Secdo sic. Potētia tēdēs ī obm 2
sb rōne nobilioris ē nobilior. sed rō veri sub q̃
intellectꝰ tēdit in obiectũ ē nobilior q̃z rō boni
sb q̃ tēdit ipsa volūtas ī suũ obm. qꝛ rō veri ē
simplicior ⁊ rōnis entis ꝓpinqor q̃z ratio boni
¶ Tercio sic. Potētia mouēs vt finis ē nobili 3
or illa q̃ mouet vt agēs. qꝛ finis est cā causaꝝ.
vt pꝫ. ij. meth. ⁊. ij. phicoꝝ. Sꝫ intellectꝰ mo
uet volūtatē p modũ finis. ⁊ volūtas mouet
ītellectũ ⁊ alias potētias ipiꝰ aie p modũ agētis
g ⁊c. ¶ Quarto sic. Illa potētia q̃ ad plres rōes 4
entis se extēdit illa ē nobilior. Sꝫ intellectus
extēdit se ad rōem veri ⁊ boni ⁊ ad oēs alias rō
nes fundatas ī ente. volūtas aūt solũ extēdit se
ad rōes boni. g ⁊c. ¶ Quito sic. potētia q̃ ꝯcer 5
nit ī diffinitōe alteriꝰ ē nobilior illa q̃ p ipsaꝫ
diffinit. sed intellectꝰ ꝯcernit ī diffinitōe volū
tatis. qꝛ potētie diffiniūt p sua oba. iō volūtas
diffinit p bonũ cognitũ. qd ē suũ ꝓpꝫ obꝫ. g
⁊c. ¶ Sexto sic Potētia q̃ creatura rōnalis 6

distinguit a creaturis corpalibus et ipfectior ē nobilior qz illa q̄ ꝓuenit cū talibus creaturis. Sed p intellectū fit hmōi distinctio et nō p appetitū seu volūtatē. Maior pz. qz illud qd ppe ꝓuenit creature nobiliori h̄ ē nobili⁹. Sz illud q̄ res distīguit ab alijs h̄ sibi ppie ꝓuenit. Pz etiā mior. qz qzuis res corpales nō hēant intellectū. hnt tn appetitū. sic appet d appetitu naturali et sensitiuo. ¶ Septio sic. Qn aliq̄ potētie sic se hnt q̄ act⁹ vni⁹ potētie ē ppter actū alteri⁹ potētie. tūc tal potētia ppter cui⁹ actū ē act⁹ alteri⁹ potētie illa ē nobilior. sz act⁹ voluntatis ē ppter actū intellect⁹. Maior pz. pbat minor. qz delectatio ē ppter operatōz. sz delectatio ē act⁹ volūtatis. et ppria operatio hois est intelligere. ḡ act⁹ volūtatis est ppter actū intellect⁹. ¶ Octauo sic. Potētia ī mediati⁹ attingēs obm brīficū est nobilior et pfectior. Sz intellect⁹ ī mediati⁹ attingit obiectū beatificū qz volūtas. qz cū bonū cognitū sit volūtatis obiectū. igit volūtas nō attingit obiectū beatificū nisi mediāte cognitōe q̄ ē act⁹ intellect⁹. ¶ Nono sic. Potētia q̄ ē apta nata pfici nobiliori hītu illa ē pfectior. Intellect⁹ ē apt⁹ nat⁹ pfici nobiliori habitu. ḡ ꝛc. Maior pz. qz sic se hz pfectio ad pfectōz. sic pfectibile ad pfectibile. igit sic se hz habit⁹ ad habitū. sic potētia ad potētiā. Minor etiā pz. qz hīt⁹ lumis glie q̄ hz eē ī intellectu ē nobilior et pfectior oī habitu volūtatis. ¶ P. brītudo ē p se sufficiēs bonū. sz hmōi sufficiētia magis et pncipali⁹ repit ī actu intellect⁹ qz volūtatis. qd pz Joh. xiij. vbi ait s. philipp⁹. Dne ostēde nobis pr̄em et sufficit nobis. ¶ P. h̄ idē pbāt aucte xpi Joh. xvij. vbi ait. Hec ē vita eterna vt cogscāt te deū ꝛc. ¶ Et aucte Aug. i. de tri. c. vltio. vbi ait. Visio ē tota merces. ¶ Et aucte phi. x. ethi. vbi ait. q̄ brītudo ꝓsistit in cōtēplatōe sapie. Sz cōtēplatio sapie ē act⁹ intellectus. ¶ Q, aūt aliq̄ mō act⁹ volūtatis sit beatific⁹ pbant. Qz act⁹ fruitōis patrie ē beatific⁹. sed tal act⁹ ē act⁹ volūtatis. ḡ ꝛc. ¶ Sed nec ista cōcludūt. immo multe de his rōibus eq̄ bn vel efficaci⁹ pnt adduci p ꝓclusiōe quā pus posui q̄ huic opinioni ꝑdicit. sic appebit in solūdo. ¶ Ad p mū igit pt dici q̄ maior nō ē vera. Ad pbationē ddm. q̄ qzuis aīa multū mutet qn trāsit de via ad patriā. hmōi tn mutatio magis fit in pte aie q̄ ē min⁹ pfecta. qz illa est min⁹ apta ad statū patrie. nisi habilitet p nouū donū ḡtie ꝓsūmate. puta p lumē glie. et p ꝓns in tali pte min⁹ pncipaliter erit ipsa beatitudo. qz etiam fm istos beatitudo ꝓsistit in actu nobilioris et pfectioris ptis seu potētie ipsi⁹ anie. Un ex isto argumēto sufficiēter arguit q̄ volūtas ē pfectior intellectu. qz si nō. tūc ī trāsitu d statu vie ad statū patrie opteret maiorē mutationē fieri in volūtate qz in ipo intellectu. ¶ P. si ista maior esset vera. tūc ī q̄libet potētia ptis sensitiue pncipali⁹ eēt brītudo qz in aliq̄ potētia ptis intellectiue. Cōseqntia pz. qz q̄libet potētia ptis sensitiue mutat d mortalitate ad immortalitatē aīa qz tot⁹ hō beatificet. et p ꝓns q̄libet tal potētia magis dnter se hz fm statū vie et patrie qz q̄cūqz potētia ptis intellectiue. Sed ꝓns ē incōueniens. vt de se pz. ¶ Etiā oppositū minoris qztū ad illud qd dicit de fide pbaui in prologo. q. iij. arti. ij. ¶ Ad. ij. nego aīs. Ad probationē ddm q̄ amor amicicie duplr pt accipi. Uno mō vt fluit et mouet feruenti desiderio q̄ aīa viatrix affectat vnirī suo dilecto. Alio mō vt q̄escit ī dilecto. et ipo fruit iā adepto. Primo mō loqndo de amore amicicie. sic aīa in via diligit ipz deū. et isto mō in amore amicicie directe cōsistit meritū. Sed secdo mō in amore amicicie ꝓsistit beatitudo q̄ est vez et eternū pmiū. ¶ Ad tertiū nego minorē. Ad pbationē ddm q̄ auctas Aristo. nō est ad ppositū. qz Aristo. nō nouit dignitatē caritatis a deo infuse q̄ ē multo pfectior habit⁹ qz sapia acq̄sita. de q̄ scripsit Arist. ¶ Forte dicet q̄ nō solū sapia acq̄sita verūetiam sapiētia infusa q̄ ē pfectissimū donū spūsancti ē habit⁹ intellect⁹. et p ꝓns adhuc videt q̄ habit⁹ intellect⁹ sit pfectior habitu volūtatis. ¶ Rndeo q̄ sapiētia infusa duplr pt ꝓsiderari. Uno mō solitarie et absqz implicatiōe caritatis exntis in volūtate. et sic nō est nobilissimū donū dei inter habit⁹ a deo infusos. qz distinguēdo vnū habitū ꝑ aliū pcise. tunc caritas peminet omib alijs habitib a deo infusis. vt patz p Aug. xv. de tri. c. xix. vbi ait. In donis dei nullū ē maior donū caritate. nec eq̄le. ¶ Alio mō cū implicatiōe caritatis. qz sapia fm suā ethymologiā dicit q̄si sapida scētia. Dmōi aūt sapore nō pt sapia hre nisi mediante caritate volūtatē informāte. Et iō nec etiā isto mō habit⁹ sapie dz dici nobilior caritate qz suā supmā nobilitatē puta ipm spūale sapore hz a caritate. ¶ Ad qrtū ddm q̄ duplex ē cā eq̄uoca. Una totalis. Alia ptialis. Quāuis aūt maior possit ꝓcedi loquēdo de cā eq̄uoca totali. tn falsa est loquēdo de cā eq̄uoca ptiali. Et tūc ad minorē dico q̄ accipiēdo minorē sub illo sensu q̄ maior ē vera. tūc minor est falsa. qz dato q̄ actus intellectus aliquaz

7 8 9

Rō nona tercie opinionis.

Rō decia.

Sēda ps opinionis

Cōtra opinionē.

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Solutio.

Ad. 4.

causalitatē hēat sup actū volūtatis. tm̄ illa cā litas nō ē totalis. sed solū ptialis. qz maiorez causalitatē hz volūtas z etiā obiectū volūtatis sup actū a volūtate elicitū. q̄z hēat actꝰ ipsius intellectus. ¶ Etiā pt dici q nō minꝰ actꝰ volūtatis ē cā equoca ipsiꝰ actꝰ intellectꝰ q̄z econuerso. qz nulla cognitio pt ꝓpetere iuntellectui nisi assit intētio volūtatis. Unde dicūt q̄dā magni doctores q obo actualr mouēte ipm intellectū. si nulla ꝓcurrat intētio volūtatis. q̄uis ibi sit aliq̄ actio. nulla tm̄ ē ibi cognitio. Qd vtiq; ē verꝫ loquēdo de cognitōe pfecta q̄ ē iudicatiua. qz nec in cognitōe sensitiua nec intellectiua hr̄ aliqd iudiciū de obo nisi assit volūtatis intētio. Etiā ipsa voluntas libere pr̄ipare intellectui vt insistat tali vel tali cognitioi. vel vt desistat ab ea. Sed impans aliquē effectū ē vera cā illiꝰ effectꝰ. vt pz p phm. q. phic. g̃z c. ¶ Et ista ē intētio ansel. de ꝓceptu ꝗgina li. c. iiij. vbi ait. q volūtas om̄ s alias potētias mouet fm impiū suū. Et idē videt ponere. b. Aug. xix. d ci. dei. c. xiiij. vbi ait. q volūtas vtitur oib̄ alijs potētijs ¶ Ad. v. nego minorē. qz q̄ncūq; aliq̄ bona sunt distincta. ita q vnū nō includit alterꝫ. tūc semp illud est eligibilꝰ cuiꝰ oppositū ē odibilius. Ista pz. viij. ethicorū. vbi phs vult q heroica virtus sit optima virtutū. eo q suum oppositū. s. bestialitas est pessimū viciorꝫ. Sed oppositū dilectiōis puta odiū est peius q̄z oppositū cognitōis puta ignorātia. z maxime in ꝓposita materia. Nā odire deū est multo peius q̄z nescire deū ¶ Ad pbationē dicendū. q hm̄oi volitio separata nō esset inclinatio naturalr. sed esset actꝰ libere elicitꝰ a potētia eēntialr libera. a cuiꝰ bonitate totum eliciens hm̄oi actū diceret simplr bonū. z p ꝓsequēs hm̄oi volitio separata esset eligibilior cognitōe separata. qz q̄uiscūq; cognitio ēt clara z in suo genere bona. tamē eius bonitate totū cognoscēs nō diceret simplr bonum.

Ad. v. Ad. 6.

¶ Ad sextū nego añs q̄tū ad hꝰ q dr nō ecōuerso. qz actus intellectꝰ q̄tū ad sui pfectōem dependet ab actu volūtatis. vt pz ex dictis ad q̄rtā rōem ¶ Etiā negāda ē ꝓnntia. qz i his q̄ ad inuicē habēt ordinē determinatū. tūc sp posterius generatōe dependet ab eo qd ē ꝑius generatione. accipiendo dependentiā p ꝓsuppositione. sicut isti accipiūt i ꝓposito. z tm̄ dicit. iiij z. ix. metha. q ꝑius pfectione ē posterius generatione. ¶ P. si om̄e dependēs esset ignobilꝰ eo a quo dependet. tūc finis ēt ignobilior his q̄ sunt ad finē. Cōsequētia pz. qz finis est posterior hīs q̄ sunt ad finē. z ea necessario p̄sup ponit q̄ztum ad suū esse. ¶ Itez aīa rōnalis z quelibet forma substātialis dependet a suis dispositōibus. qz n̄ potest eē i materia nisi disposita. cū actus actiuorꝫ sint in patiēte z disposito. vt dicit. ij. de aīa. z tamē nullus sanementis diceret aīmā rationalē vel aliquā formā substātialē eē impfectiorē sua dispositōe. g̃z c.

Ad. 7.

¶ Ad septimū dm̄. q istud añs vel accipit de actib̄ pfectis et ordinatis ipsiꝰ intellectꝰ et volūtatis. vel de actib̄ inordinatis z q̄si corruptis. Si pmo mō. tūc istud añs est falsū. qz ordinatꝰ actus volūtatis q̄ volūtas ordiate vult bonū. est purior z melior q̄z actus quo intellectus cognoscit verꝫ. Et hoc patet p confirmationē pbatiōis quā isti adducūt de trāsformatione aīe in obiectū q̄ fit p actū volūtatis. z maxime loquēdo de obiecto qd est purū bonū. de quo currit pn̄s sermo. cuz loq̄mur de obiecto beatifico. Si scdo mō. tūc negāda est ꝓnntia. qz pcedit a fm quid ad simplr. puta de actu corrupto z inordinato ad actuz simplr. imo oppositū illiꝰ ꝓntis deberet iferri. qz sicut pz. iij. topicorꝫ. cuiꝰ corruptio ē peior z magis odibilis. illud ē melius et magꝫ eligibile. Cū igit velle malū qd est quedā corruptio actus volūtatis. a qua etiā ipsa volūtas dicit eē corrupta. sit peius cognitōe falsa. sequit q velle bonū quo voluntas pficit. sit melius cognitione vera. z p ꝓnn̄s absolute loquēdo actus volūtatis debet dici purior z pfectior actu ipsiꝰ intellectus. ¶ Et hoc confirmo sic. Q̄ncūq; aliqd nomē est cōe pluribꝫ. quorꝫ vnū est pfectius altero z plenior. m̄ pticipat rationē illo nomīe importatā. tūc si illud nomē absolute pfert. sp debet intelligi de illo pfectiori. Si em̄ hoc nomē aīal absolute pfert. tūc magꝫ debet intelligi de aīali viuo q̄z de animali picto vel mortuo. Sed ly actus volūtatis ē ꝓmune actib̄ ordinatis z pfectis. quib̄ voluntas diligit diligēda. z odit odienda. z actib̄ inordinatis seu corruptis et impfectis. quib̄ voluntas diligit odiēda z odit diligēda. g̃ cum absolute pfert debet intelligi de actu volūtatis pfecto z ordinato. Cū igit iste sit pfectior. purior z sincerior actu intellectꝰ. g̃ absolute loqndo actꝰ volūtatis ē pfectior actu intellectus.

Nota

¶ Nec pbatōes p̄dicti añtis ꝓuincūt oppositū. qz solū pcedunt de actib̄ corruptis z inordinatis. z p ꝓnn̄s ex ipsis arguit n̄rm ꝓpositū. qz si velle malū est peius q̄z intelligere malū. tūc ab opposito sensu velle bonuz erit melius q̄z intelligere bonū. ¶ Et ista ē intentio beati Aug. xi. de ciui. dei. c. xxviij. vbi ait. Neqz vir

bonus merito dicit qui scit bonũ. sed qui diligit bonũ. Et subdit ibidẽ. Propter qd in hominib qui recte amãt ipse amor magis amat.

Ad.8. ¶ Ad octauũ nego minorẽ. qr volũtas ẽ potẽtia magis libera q̃z itellect9. q̃ ẽ pfectior. Ancedẽs pz ex his q̃ dixi li. ij. dist. xxxviij. arti. i. Et ibidem rndi multis obiectis ꝯ istud aĩs Pz etiã ꝯntia. Qr potẽtia pcellẽs ĩ nobilior ꝯditõe ẽ nobilior ꝛ pfectior. Sed inter ꝯditiones aĩe rõnalis libertas ẽ nobilior. cũ liberũ sit gr̃a sui. vt pz in plogo li. meth. ¶ P. potẽtia potẽs alteri impare ẽ nobilior ea. sed volũtas impat intellectui. et sepe facit ꝯ eius iudiciũ. vt pz p. b. Bernũ. i suo li. de libero arbitrio Et idẽ ptz p Ansel. in suo li. de libero ar. q̃ ꝛc.

Ad primã pbationẽ minoris. ¶ Ad pmã pbatõz pdicte minoris nego ite rũ minorẽ. ꝛ cã negatiõis apparet ex pdictis.

Ad.2. ¶ Ad scdam pbationẽ dõm. q̃ minor nõ est vera. Etiã ppositõz assũptã ad pbãdũ illam minorẽ nego. qr rõnabilr pt sustineri q̃ rõ boni sit por ac simplicior. ꝛ rõni entis ppinqor q̃z rõ veri. Nã ratio veri ꝯsistit ĩ manifestatõne. qr verẽ ẽ sui ipsi9 manifestatiuũ. vt pz i li. porũ. ꝛ iõ rõ veri sumit ab actualitate. Nã sic entia exntia ĩ potẽtia obnubilant et latent. sic exntia in actu manifestant ꝛ patẽt. Propt qd ea q̃ maxime sunt ĩ actu puta subẽ sepate. illa sunt manifestissima ĩ natura. vt dr. ij. meth. Ratio aũt boni sumit ab vnitate. eadẽ est. n. rõ boni ꝛ ratio vnius. vt ait Boe. i li. de cõso. Qd etiã tangẽs Proclus. xiij. ppositõne sui li. sic ait. Omne bonũ vnitiuũ est pticipãtũ ipso. ꝛ oĩs vnitio bonũ est. ꝛ bonũ vni idẽ. Et subdit ibidẽ in cõmẽto. Uno. n. oĩa saluant. ꝛ dispsio vnũquodq̃z exire facit a suba. Ipm bonũ quibuscunq̃z affuerit: hec efficit vnuz. ꝛ cõtinet fm vnitionẽ. Sed ratio vni9 ẽ pma oĩm rõnũ q̃ fundant in ente. vt pz. iij. meth. ideo ratio boni ẽ por ꝛ enti ppinqor q̃z rõ veri

Instantia ¶ Forte dicet q̃ talis dbet ẽ ordo ĩ potẽtiarũ obiectis q̃lis ẽ ĩ ipsis potẽtijs Sed intellectus ẽ por volũtate. q̃ ratio veri dz ẽ por rõe ipi9 boni. cũ verẽ sit obiectũ intellect9. sicut bonũ obiectũ voluntatis

Solutio. ¶ Dõm q̃ loqndo d ordine poritatis via generatõis. tũc maior ñ ẽ vera. qr potẽtie sensitiue sunt pores pmitate generatõis intellectu. ꝛ tñ ppria corr obiecta nõ sunt sbe. sz sunt accntia. q̃ via generatõis sũt subijs posteriora. q̃ subẽ pmo ꝛ p se intellectui obijciunt. Sed cõcessa ista maiore de prioritate pfectionis. tũc minor ẽ falsa. qr volũtas est pfectior inter oes potẽtias aĩe. Qr q̃z uis origine intellect9 pcedat volũtatẽ. tñ ecõuerso volũtas pfectõe pcedit intellectũ. Naz natura intellectual' totũ posse suũ terminat in causãdo volũtatẽ ¶ Ad terciã pbatõz dõm. q̃ q̃z uis maior sit vera. loqndo de fine pncipali ꝛ reali. tñ nõ ẽ vera loqndo de fine secdario ꝛ silitudinario. q̃ nõ dicit finis nisi p tãto. qr ẽ q̃dã silitudo finis. Cũ igit isto scdo mõ ꝛ nõ pmo act9 intellect9 hẽat rõem finis. iõ nõ secũtur intellectũ esse pfectior ẽ volũtate. sz potr ecõuerso. ¶ Etiam ratio finis magis saluat in actu volũtatis q̃z intellect9. qr sicut patet. ij. phicor. finis ẽ q̃d vltimũ ꝛ optimũ. Sz act9 volũtatis ẽ vltim9 actus aĩe rõnalis. est. n. pfectissim9 ꝛ optimus. qr aĩam ipsi de ꝯiũgit intimius ꝛ pfectius. vt patuit supius ¶ Ad q̃rtũ nego minorẽ q̃z tum ad scdam ptẽ. quia ad quecũq̃z põt se extẽdere intellect9. ad eadẽ põt se extẽdere ipsa volũtas. Iste cm potẽtie eqlis ambit9 sunt. vt testat. b. Aug. in li. de trini. ¶ Ad q̃ntã nego maiorẽ. nã ex hoc q̃ vna potẽtia diffinit p alterã. nõ habet q̃ diffinies sit nobilior diffinita. q̃z uis ex hoc forte possit hri q̃ sit generatõe por ea. ¶ Etiã gen9 ingredit diffinitionẽ specie. ꝛ tñ fm suã ppriã rõnẽ ẽ impfecti9 spẽ. ¶ Ad sextã nego minorẽ. accipiẽdo appetitũ p appetitu intellectiuo. q̃ ẽ ipsa voluntas. Ad pbationẽ dicẽdũ q̃ licz tales res hẽant appetitũ sensitiuũ vel naturalẽ. tñ hõ distinguit ab eis p appetitũ libez seu intellectiuũ. ꝛ hoc nõ minus q̃z p ipm intellectũ ¶ Ad septimã dõm ad maiorẽ q̃ inq̃ztũ ẽ ppter alteẽ dcrogat dignitati. tũc act9 intellect9 magis ẽ ppter actũ volũtatis q̃z ecõuerso. q̃a vt pz ex dictis li. ij. di. xxxviij. volũtas se hz ad itellectũ pdñatiue ꝛ ipatiue. ꝛ ecõuerso intellect9 se hz ad volũtatẽ sbseruiẽter ꝛ famulatiue mõstrãdo obm volibile ipi volũtati Ad pbor dõm q̃ relectatio ppe nõ ẽ opatio. sed ẽ q̃dã passio vel seqla ꝯns actũ pfectũ seu ꝯplacẽtiã ipsi9 volũtatis. ꝛ p ꝯns magis ꝛ imediati9 ẽ ppter opatõz volũtatis q̃z ppter opatõz itellect9. vel cuiusẽtũq̃z alteri9 potẽtie ipsi9 aĩe. ¶ Ad octauã nego minorẽ. Ad pbatõz dõz q̃ q̃z uis ex hꝰ bñ arguat q̃ via origis aĩa p intellectũ ꝑus attingat obm brificũ q̃z p voluntatẽ. eo q̃ p volũtatẽ nõ tẽdat ĩ obm nisi obiectũ fiat pñs ipi volũtati. pñs aũt nõ fit nisi p uia cognitõe. ex hꝰ tñ nõ hr q̃n volũtas imediate tẽdat ĩ obm brificũ sibi pñtarũ. imo tãto imediati9 pt dici volũtas tẽdere ĩ hmõi obm q̃z to aĩa fortis ꝛ itimi9 trãsformat ĩ ipm p actũ volũtatis q̃z p actũ intellect9 ¶ Ad.ix. nego minorẽ cũ sua pbatõne. qr vnũqdq̃z exns ĩ ania

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

Ad.6.

Ad.7.

Ad.8.

Ad.9.

tāto ē nobilioris ꝛditōis q̄to ipm ē cā ītimio
ris ꝛiūctōis aīe cū obiecto bītifico Sz pfecta
caritas ē cā intimioris ꝛiūctōis aīe ꝑm volū
tatē cū deo seu cū obiecto bītifico. q̄ ꝑdictū lu
men ꝑm intellectū. q̄ caritas ē pfectior isto lu
mīe. ¶ Propter qd Pu. de. s. vic. ī ꝛmēto sup
illo ꝝbo Dyo. supacutū ⁊ supferaidū ⁊c. ait q̄
caritas omīb ꝛ supeminet. Et ideo ꝑm eundē
Hugo. ibidē. supmus ordo angelo ꝛ a carita
te noīat. ⁊ dr seraphin. qd interptat incēdiū.
⁊ scdꝰ ordo a scia seu a lumine scīēntifico. qr dr
cherubin. qd interptat plenitudo scīe Ūn eti
am. ij. ad Cor. iij. c. ait apl'us sic. Nos aūt re
uelata facie gloriā dñi speculātes in eādē ima
ginē trāsformemur a claritate in claritatē tāq̄
a dñi spū. Ubi apl's pmo tāgit de supna visi
one q̄ pmouet p lumē glie quo bītitudo ho
minis feliciter inchoat. Secdo de interna trās
formatōe q̄ fruitiuo ꝛplet amore q̄ eadē bea
titudo delectabil'r ꝛsummat ¶ Et qr omē qd
fit amore seu caritate. h̄ appropriate attribui
tur spūisctō. iō vt intelligat hmōi trāsforma
tio fieri ex vi deifice caritatis subdit apl's. tan
q̄ a dñi spū. ¶ Etiā vt dixi hois bītitudo ini
tiat lumīs glie claritate. ⁊ ꝛsūmatur ī pfectis
sima caritate. q̄ quidē caritas ē q̄dā ammira
bilis aīe claritas. iō ait apl's. a claritate in cla
ritatē. Qz aūt caritas sit pcellēs aīe claritas. h̄
dñ testat Raban⁹ in q̄dā sermone sic dicens.
Caritas ē sol in eterna beatudine mentē clari
ficās serenissimo lumine et suauissimo calore
mentē ibidē exhilarās ineffabili gaudio ⁊ pen
ni iubilatōe. ¶ Ad. ix. rōem ꝑncipalē ddz. q̄
p tāto sufficeret ostēsio pris. qr viso pre vide
tur tota trinitas. ⁊ p ꝛns pfecte diliget. q̄ dile
ctōe beatitudo anime ꝛplet ¶ Ad. x. ddz. q̄
tā saluator q̄ aug. exp mēdo visionē dāt intel
ligere dilectionē. qr q̄cunq̄ clare videt deū. il
le nō ꝑt nō diligere eū. vt ostēdi li. i. dist. i. q.
ij. arti. iij. ¶ Auctas aūt arist. nō valet ī isto
ꝓposito. qr ipse caritatis infuse virtutē igno
rauit. ¶ Est etiā in ista materia q̄rta opinio.
q̄ nō solū supradictis ꝛclusionib. verū etiā iam
dictis opinionib omīb ꝛdicit in hoc q̄ po
nit formalē homīs beatitudinē tm mō in vno
actu cōsistere. ita q̄ nihil de eēntia beatitudīs
est extra illū actum. Et hunc actū aliq̄ istorū
dicunt actū intellectus. ⁊ ꝑm istos nihil de es
sentiali beatitudine eī actu volūtatis. Aliij ꝝo
ecōuerso dicūt hmōi actū pcise ee actū volūta
tis. ¶ Rō cōis mouēs oēs istos ē hec. Beati
tudo ꝛsistit in actu sūme pfecto. q̄ tm mō ꝛsi
stit ī vno actu. Ans pz. qr ad illū actū q̄ ē bea
titudo oēs alij actus ordināt. igit hmōi act⁹
erit summe pfectus. qr ad nullū alium actuz
pfectior ē pōt esse ordinabilis. Pz etiā ꝛntia.
qr in omīb talib q̄ ordinē habēt ad seinui
cē est dare vnū qd est summe pfectū. vt patet
x. meth. Sed omīs actus homīs beati sūt or
dinati. qr nihil in tali homine ꝑt esse in ordi
natū vel carens debito ordine. ¶ P. si beatitu
do cōsisteret in pluribz actib. vel illi act⁹ dif
ferrēt specie. vl' differrēt solo numero. Ista pz
p sufficientē diuisionē. qr q̄ differūt genere vl'
anologia. etiā drnt specie. q̄uis nō ecōuerso.
Sed non pōt dari pmū. qr q̄cunq̄ drnt spe
cie ⁊ sunt in eodē. illa vident hre ordinē eēnti
alē ad inuicē. In omī aūt ordine eēntiali ē de
uenire ad vnū pmuz. Nec pōt dari scdm. qr
vel illi actus solo numero drntes eēnt simul
⁊ hoc nō. qr duo accidētia solo numero drnta
nō pnt esse simul ī eodē. vt cōiter ꝛceditur. vl'
eēnt successiue. ita q̄ vno corrupto alter succe
deret illi. nec hoc dici pōt. qr actus in quo cō
sistit beatitudo est ꝓpetuus ⁊ incorruptibilis
q̄ ⁊c. ¶ Sed ista opinio ꝑnūc a nullo catho
lico est tenēda. Quia euidēter hz ꝛtra se decre
tale nouā editā a dño Bñdicto. in qua decre
tali determinat questio de visione aīaz. quā
diu vētilauit ancessor eiusdē Bñdicti. scz pa
pa Johes. xxij. Sicut em pz in illa determīa
tione. vera beatitudo anime cōsistit in visiōe
⁊ fruitōe diuine eēntie. Quoz pmū est actus
intellect⁹. sed scdm ē actus volūtatis. ¶ P. ꝛ
istā opinionē ꝑt argui sic. Vera beatitudo aīe
cōsistit in hoc. q̄ anima cōiungit ipsi deo seu
obiecto beatifico. Sed talis cōiūctio fit intel
lectuali visione ⁊ fruitiua dilectōe. vt patet ex
ꝑdictis. q̄ ⁊c. ¶ P. aīa ꝑm. b. aug. pt est ad
imaginē dei sic ē beatificabilis. Sed ꝑm intel
lectū ⁊ voluntatē ē ad imaginē dei. q̄ ꝑm actū
vtriusq̄ ē beatificabilis. ¶ Ad pmū moriuū
istoz dōm. q̄ q̄uis ancedēs sit vez loquēdo
de illo ī quo ꝑncipal'r existit beatitudo. tn nō
ē vez loquēdo de omī eo in q̄ vere ꝛsistit beati
tudo siue ꝑncipal'r siue ex ꝛnti ¶ Ad pbatō
nē dōm. q̄ licet act⁹ in q̄ ꝑncipaliter ꝛsistit be
atitudo nō sit ordinabilis ad aliquē aliū actū
aīe ranq̄ ad dignioreē. tn actus in q̄ ꝛsistit be
atitudo ex ꝛnti bñ ē ordinabilis ad alium di
gnioreē. puta ad illū in quo cōsistit beatitudo
ꝑncipaliter. ¶ Ad scdm dōm. q̄ illi act⁹ drnt
spē. drnt em sicut intelligere ⁊ diligere. Ad p
batōz dōm q̄ ī ordine istoz actuuz q̄ sūt ī aīa
btā bñ ē dare vnū pmū p mitate dignitat⁹ ⁊ p
fectōis. s. illū in quo ē ꝑncipal'r beatitudo. q̄ ē

Ad. 9. rōz ꝑncipalez.

Ad. 10. rationē.

Opio q̄rta q̄ beatitudo soluz cōsistat in vno actu

1

Cōtra opinionē.

1

2

3

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

actus volūtatis vt p̄habitū est. Sed ex hꝭ nō habet q̄n sit dare aliū actum vere beatificū q̄ uis ex ꝯnti. ¶ Forte dicet. actus intellectꝰ est prior actu volūtatis. igit si in eo ē vera beatitudo: tūc ꝓ̄us est btūs q̄ actus volūtatis. ⁊ p ꝯns nō erit btūs ex ꝯnti. cuiꝰ oppositū hucusq̄ sepius p te ē dictū. Si aūt nihil de vera beatitudine i actu intellectus fuerit. tūc vera beatitudo ꝯsistet solū i vno actu. qd ē ꝓpositū istius opinionis quā niteris ip̄robare. ¶ Rn̄deo q̄ q̄uis actus intellectꝰ fm se ordine generatōis sit p̄or actu volūtatis. tn̄ fm q̄ ē beatificꝰ ē posterior actu volūtatis. q̄ nō p̄ōt esse stabilis. nec delectabilis. nec p ꝯns beatificꝰ. nisi ꝯcurrēte intētōe ⁊ cōplacētia volūtatis. q̄a actus intellectꝰ stabilitatem hz ab intētōe. ⁊ delectabilitatē a cōplacētia. q̄ ambe ad voluntatē p̄tinere mīme dubitant.

Instantia

Solutio.

Articulus tertius.

Quantuz ad terciū

Cōclusio prima

articulū pono duas ꝯclusiōes. ¶ Prima est q̄ omis hō actualiter recte ꝯsiderās quid importat nomine beatitudinis naturaliter appetit beatitudinē. Quia oīs hō q̄ actualiter considerat tale bonū. quo habito habet sufficientia oīs boni. ille naturaliter desiderat hmōi bonū. Sed quicūq̄z actualr recte ꝯsiderat illud qd importat noie btitudinis ille actualr apphēdit tale bonū quo habito habet sufficientia oīs boni. ḡ tc. Maior ptz. q̄ q̄libet naturaliter desiderat illud i quo eiꝰ summa ꝯsistit pfectō iocūditas. ꝯmoditas ⁊ delectatio. Sed i tali bono q̄ habito habet sufficiētia oīs boni consistit hois sūma pfectio. iocūditas. ꝯmoditas ⁊ delectatio. q̄ si sūma pfectio hois vel iocunditas. cōmoditas seu delectatio nō existeret i illo bono. tūc cū illo bono nō haberet sufficiētia oīs boni. ¶ Pro ista ꝯclōe pn̄t trahi pl'es auctes ⁊ rōes ex his q̄ dixi li. 1. dis. 1. q. ij. arti. 1.

Secda cōclusio.

¶ Cōclo secda ē. q̄ q̄cūq̄z p̄dicto mō considerat seu apphēdit beatitudinē. ille necio appetit eā. Quia nullus p̄ōt nō appetere illud i q̄ ꝯsistit summa eius pfectio. iocūditas. cōmoditas ⁊ delectatio. Sed oīa ista veraciter cōsistūt in beatitudine. Maior p̄z p Ansel. in li. de cōcordia p̄destinatōis ⁊ gr̄e cū libero arbitrio. vbi ait. q̄ volūtas nō p̄t nō velle sūmuz ꝯmodū. Minor etiā p̄z. q̄ btitudo oē bonū hois includit vel eēntialr. vl saltē ꝯcomitant.

Instantia 1

¶ Sz ꝯ p̄mā ꝯclōz p̄t argui sic. Si btitudo caderet sb naturali desiderio. vt videt dicere p̄ma ꝯclo. tūc desiderādo btitudinē nullꝰ possz mereri. ꝯna p̄z. iij. eth. vbi dr. q̄ ex purs natuālibꝰ nec laudamur nec vituperamur. sed falsitas ꝯntis ē nota. q̄ volitio finis ē cā volūtōis eoz q̄ sunt ad finē. Cū igit mercamur ordinate desiderādo ea q̄ sunt ad finē. igit multo magis merebimur i desiderio finis q̄ ē ipsa beatitudo. vt p̄z. i. ⁊. x. eth. ¶ Cōtra secdaz cōclusionē p̄t argui ex eodē medio sic. Nullus merek i eo qd vitare nō p̄ōt. ḡ vel desiderio finis seu btitudis nō meremur. vl hmōi desiderīū possumꝰ vitare. ⁊ p ꝯns nō erit necīū. cuiꝰ oppositū ponit. ij. ꝯclo. ꝯna p̄z. Sz ans expsse ponit aug. i li. de libe. ar. ¶ P. q̄uiscūq̄z hō dānatꝰ actualr apphēdat btitudinē et ꝯsideret illud qd ip̄ortat noie btitudis. tn̄ nō desiderat btitudinē. ḡ nō oīs q̄ actualr ꝯsiderat illud qd ip̄ortat noie btitudis necio appetit beatitudinē. ꝯna p̄z. pbat ans. q̄ fm Aug. iij de tri. nullus appetit illud de q̄ penitꝰ despat. sz q̄libet dānatus penitꝰ despat se posse cōseq̄ beatitudinē. Apphendit em btitudinē. ⁊ cū hꝭ reputat eius cōsecutōez sibi fore ip̄possibilē. igit nō desiderat btitudinē. ¶ P. nullū desideriū naturale vel necīuz ē ad ip̄possibile. ḡ q̄uiscunq̄z dānatus actualr cōsideret de btitudine. tn̄ nec p̄t eā desiderare desiderio naturali. qd ē ꝯ p̄mā ꝯclōem. nec desiderat eā necio. qd ē ꝯ secūdā ꝯclōem. ꝯna p̄z. q̄ sicut q̄libet btūs certus ⁊ securꝰ ē de sue btitudis p̄petuitate. sic q̄libet dānatus certꝰ ē d sue dānatōis p̄petuitate. ⁊ p ꝯns impossibile reputat se posse conseq̄ btitudinē. Etiā ans cōiter ē cōcessū. ¶ P. arguit q̄dā doctor ꝯ secdaz cōclōz sic. Potētia libera nō necīt respectu cuiuscūq̄z obi. sz volūtas hūana ē potētia liba. ḡ nō appetit necio btitudinē. ¶ Dicit etiā idē doctor. q̄ nullus hō p̄t nolle btitudinē. q̄uis possit nō velle beatitudinē. q̄ rōe sue libtatis p̄t suspēdere actū suū a volitōe btitudis. ¶ Pla alia idē doctor hic tāgit circa istā materiā. q̄ ad pn̄s nō recito. q̄ tacta sūt p ea q̄ dixi li. 1. di. 1. q. ij. arti. 1. ⁊ iij. ¶ Ad p̄mū dd̄m. q̄ aliq̄d esse naturale p̄ōt dupl'r intelligi. Uno mō simpl'r ⁊ pure. sicut illud qd nec fm se nec fm suas cās ⁊ p̄ncipia ē in hois ptāte. Et sic aliq̄s dicit naturaliter ignorare vel naturalis fatuꝰ. q̄ destructā hz fantasiā a p̄ncipio natuitatis sue. Alio mō nō simpl'r. puta qn̄ aliq̄d p̄nūc ineuitabiliter adest homi. cuiꝰ tn̄ cās si voluisset ⁊ debite attēdisset potuit p̄uenire. Et sic ignorantia eueniēs ex ebrietate dicit naturalis. ¶ Circa naturalia p̄mo mō nec ē laus nec vitupīum. nec meritū nec demeritū. hec tn̄ bn̄ possunt ē

2

3

4

5

Rō scoti

Solutio. Ad. 1.

circa naturalia secdo mō dicta. Propt qd ait phs. iij. ethi. Nullus enim ipropat ceco natura. sz magis miserebit. cū aūt q ex vini potatiōe vel alia incōtinētia ois increpabit. Ad formā igit argumēti dōz. q desideriū bītudinis est naturale secdo mō. z ideo negāda ē ꝓnia. Actualis em ꝓsideratio de beatitudine ē cā aliq mō sui desiderij. z hmōi ꝓsideratio ē in ptate ipsi homis. posset em hō alia ꝓsiderare si vellet. z p ꝓns nō haberet actū elicitum circa h obiectū qd ē beatitudo. quis naturaliter desideret eā. etiā actu elicito. supposito q actualr ꝓsideret eā. Et ideo bonus hō q voluntarie sequestrat suā considerationē de alijs rebus. z tota devotōe cōsiderat qlis z quāta ē beatitudo quā nobis daturus ē deus. in desiderio beatitudinis multū pt mereri: quis supposita eius actuali ꝓsideratione nō possit ipsam nō desiderare. Etiā pt dici q ꝓntia nō ē vera loquēdo de tali desiderio naturali qd nō excludit oēm libtatē. sicut ē ī pposito. qz desideriū bītudis quis excludat libertatē ꝓdictionis. tamē nō excludit libertatē affectuose cōplacētie. q stat cū immutabilitatis necitate. Ad secdm ptz p ia dicta. qz desideriū beatitudinis possum vitare. qz possum de ipso nō cōsiderare. Ad tertiū nego ans. Ad pbatōz ddm q tripl'r pt qs appetere aliqd seu desiderare. Uno mō desiderio efficaci. puta qn sic desiderat q etiā cogitat media p q possit cōseq ipm desideratuz. Alio mō desiderio simplici. puta sine cogitatōe hmōi mediorz. Tercio mō desiderio ꝓditiōali. puta hō qnqz appetit si eēt possibile q libēter vellet volare. De pmo mō intelligēdū ē dictū. b. Aug. z nō secdo z tercio mō. qz istis duobus modis aliqs pt appetere etiā illud d q penitus despat. Ad qrtū nego ans. loquēdo de desiderio simplici z conditionali. Ad pbatōz ddz q quis illud ans ꝓcedat loqndo de desiderio efficaci. tn non ē concedēdū de desiderio simplici z cōditiōali. Quātus. n. via nature impossibile sit hoīem mortē effugere z sp viuere. tn hec hō naturaliter appetit. z qdāmodo necio desiderio hec affectat. iuxta qd ait apls. ij. ad Corz. v. c. Nā z q sumus ī tabnaculo isto ingemiscim grauati. eo q nolum expoliari. Ad. v. ddm ad maiorē. q licz potētia libera nō possit necitari necessitate coactionis. tn pt necitari necitate complacētie z immutabilis affectiōis. Oz vltimo addit de nolle z nō velle. videt seipm destruere. Qz nū quis aliqs actus necio remouet ab aliq potētia ita q sit īpossibile potētiā hmōi actū elicere nisi p tanto qz hmōi potētia ē ad oppositū actū necessario determinata. supposito q hmōi potētia sit apta ad recipiēdū talē actū oppositū. Sed fm istd dictū nolle bītudinē necio remouet a volūtate. z volūtas ē apta ad h q velit beatitudinē. q velle beatitudinē actualit cōsiderata necio ꝓuenit volūtati. Maior pz. qz cā qre vnū ꝓrioz necio remouet ab aliq subiecto. ē necia determinatio eiusdē sbi ad alterz ꝓrioz. supposito q subiectū nō hēat repugnantia ad vtrūqz. Pro tāto em frigiditas via nature necio remouet ab igne. qa caliditas via nature necio cōuenit igni. cū igit effectus naturalis n possit poni sine sua cā. q necia remotio vnius ꝓrioz nō ponet absqz necia determiatōe ad oppositū. Pria ps maior pz ex dictis istorū doctorz. Et secda ps ē nota de se. q zc.

Quantuz ad quartū articulū ē aduertēdū q formalē aiaz bītudinē augeri post corpoz resuptōz seu p mortuorz resurrectōz pt dupl'r intelligi. Uno mō extēsiue. Alio mō intēsiue. Articulus quartus

Etiā ī pposito vnū psupponit z aliud qrit. Presupponit. n. q aie sctōz a suis corpibus separate sint vere beate visione z fruitōe nuda ipsi diuine eētie pus qz sua resumāt corpa in mortuorz resurrectōe. Queritur autē vtz talis beatitudo augeat facta hmōi resurrectōe. Igit sic pcedā. Primo iuxta pdictā distinctōz pono duplicē cōclōz. Secdo circa iā dictā suppositiōz faciā aliqlē digressionē. Cōclo pma ē. q beatitudo aiaz p resuptionē suorz corporz augebit extēsiue. Qz qzto ad plura se extēdit gaudiū aie beate. tāto sua beatitudo magis augebit extēsiue. Sed facta resurrectōe anīa magnū gaudiū habebit qd añ nō habuit de sui corpis glificatione. q zc. P. ceteris paribus tūc maior est extēsiue beatitudo aie duplici stola decorate qz vna tm. Sz añ corpis resumptionē aīa beata dicit vna stola decorata. z post hmōi resumptionē dz duplici stola decorata. vt apparet ex dictis sanctorz. Uñ etiā de. s. Augustio cantatur. Qd sitiuit interuz gustat eternū. decoratus vna stola securusqz de reliq. Forte dicet q fm auctorē d causis. ois virtus vnita est pfectior z fortior seipsa dispersa. z p consequēs sibi competit pfectius opari. Sed virtus aie siue sit intellectiua siue volitiua magis videt esse vnita qn rēdit in solū deū qz qn tendit in deū z in suum corpus glorificatuz. ergo añ corpis resumptionē qlibet istaz virtutū erit

Cōclusio prima.

Instantia

pfectio: i sua opatione. ⁊ p ꝯns magis beata
2 ¶ P. corpus glorificatū nō est obiectū beati/
ficū. g̃ ppter extensionē actus intellectus vel
volūtatis ad ipm beatitudo aīe nō augebit ex/
Solutio. tensiue. ¶ Ad pmū dōm. q̃ in minor suppo
Ad. 1. nit vnū falsū. s. q̃ aīa resūptionē corpis aīa bea
ta suo intellectu et voluntate sic tendat i solū
deum q̃ nō tendat in corpus suū. ⁊ hoc ē fal/
sum. quia ꝓm Aug. sup Gen. ad litterā: tāto
desiderio tendit in corpus suū eius reunionē
appetēdo. q̃ quodammodo retardat ne ferat
tota intētione in ipsum summū celū. Ex quo
apparet q̃ aīa resumptionē corpis virtus aīe
magis est sparsa q̃z post hmōi resumptionē.
Ad. 2. ¶ Ad secdm dōm. q̃ licet corp⁹ glificatus nō
sit obiectū beatificū q̃tū ad beatitudinē cēnti
alē. ē tm obm btificū q̃tū ad beatitudinē acci/
Secda cō/ dentalē. ppter qd negāda ē ꝯntia. ¶ Conclo
clusio. secda ē. q̃ etiā intēsiue btitudo aīe ē maior resū
1 pto corpe. Qr quāto aīa est pfectior. tāto sibi
ꝯuenit pfecti⁹ opari. Sz aīa btā reunita suo
corpi ē pfectior q̃z ab eo separata. g̃ anīe reunite
beatitudo q̃ consistit in sua nobilissima opa/
tione erit pfectior. et p ꝯsequēs erit intensiue
maior. Maior pz. qr ceteris paribⁿ. tūc suba
virtus ⁊ opatio se ꝓportionaliter cōsequunt. ⁊
ideo pfectior ē modū subē seqtur pfectior mo
dus virtutis. ⁊ pfectior ē modū virtutis pfecti
or mod⁹ opatōis. Pz etiā minor. qr nisi p ac/
cidēs impediat. tūc p se loqndo q̃libet ps pfe
ctior ē exīs in suo toto q̃z separata ab eo. Sed
anīa ē ps cēntialis hūane nature integrate ex
2 aīa ⁊ corpe. g̃ ⁊c. ¶ P. istā minorē ꝓbo firmo sic.
Forma q̃ naturaliter est pfectio corpis. perfe
ctior est coniūcta corpi q̃z separata. hoc suppo/
sito q̃ nullū impedimentū sibi pstetur p acci/
dēs ppter corpis grossiciē. Sed aīa rōnal' na
turaliter est pfectio corpis. nec aliqd impedi
mētū p accīs sibi pstat qn ꝯiūgit corpi glifi/
cato. g̃ ⁊c. Maior pz. Minorē ꝓbo q̃tuz ad
pmā ptē. qr oīs forma subalis corpis ē natu
ral' pfectio corpis. sz aīa rōnal' ē forma sbalis
corpis. puta hoīs ⁊c q̃ cēntial' pdicat corpus
qd directe ponit i pdicamēto sbe. Ista pz ex
fide. ac etiā ꝓbata ē p ea q̃ dixi li. ij. di. xvij. ar
ti. iij. Probo etiā secdam ptē. qr corp⁹ pfecte et
oīno obediēs aīe nullū impedimētū pstat aīe.
Sed corp⁹ glificatū cui p⁹ resurrectiōz vnit aīa oīno ⁊ pfecte obediet ipsi anīe. vt pz p ea q̃
3 dixi. q. i. isti⁹. xlix. di. g̃ ⁊c. ¶ P. quāto agens
pfectius habet rationē suppositi tāto actio est
pfectior. Sed resūpto corpe hō btūs pfecti⁹
hz rōem suppositi q̃z aīa habuerit aīq̃z corp⁹
resūpsit. g̃ actō illa q̃ ē beatitudo pfectior erit
post resurrectionē q̃z anī. Maior pz. qr suppo
sitor ⁊ singulariū est agere. vt ptz. i. metaph.
Pz etiā minor. qr totū p se existēs magis hz
rationē ꝯpositi q̃z aliq̃ suaz ptiū cēntialium.
Sed hō est quoddā totū p se exīs cui⁹ ptes
cēntiales sūt aīa ⁊ corpus. g̃ ⁊c. ¶ Sz ō istā Opinio ō
ꝯcl'oem est opīo illoz qui ponūt q̃ q̃uis post ria.
resurrectionē beatitudo hoīm augeat extensi
ue. tm nō augeat intēsiue. Quia virtus imate/ 1
rialis nō habet actū min⁹ pfectū ex eo q̃ sepa/
ta ē a materia. nec magis pfectū ex eo q̃ ꝯiun
git materie. Sz intellect⁹ ē virt⁹ immaterial'.
vt patet. iij. de aīa. et sil'r volūtatis. g̃ beatitudo
que ē actus intellectus ⁊ volūtatis. nō erit in
tēsior seu pfectior anima beata exīte in corpe
materiali q̃z ipsa ab hmōi corpe separata. g̃ ⁊c.
¶ P. q̃nto potētia btificabilis ē liberior. tāto 2
ceteris paribⁿ act⁹ beatific⁹ videt ē pfectior. sz
quāto potētia ē magis a matia separata tāto ē li/
berior. g̃ ⁊c. ¶ P. quāto aīa ē deo similior. tan 3
to est beatior. sed aīa separata a corpe ē similior
deo q̃z ꝯiūcta. qr deus nullo mō pōt ē forma
corpis. cū sit purus actus. vt patet. xij. meth.
¶ P. actus qui non conuenit anime in ordi 4
ne ad corpus. ille non intēdit p coniūctionē
aīe cū corpe. Sed actus qui est beatitudo nō
ꝯuenit anime i ordine ad corpus. g̃ ⁊c. Ma
ior pz. Minor ꝓbat. quia ille actus nō cōue
nit anime in ordine ad corpus in quo corp⁹
nō cōicat aīe. Sed actu btitudinis corp⁹ nō
coicat aīe. qr realis cōicatio vel esset subiecti/
ue vel obiectiue. Nō subiectiue. qr beatitudo
ē actus intellect⁹ ⁊ volūtatis eo mō q̃ dictū est
supius. ⁊ p ꝯns nō pōt ē subiectiue i corpe. sz
solū i intellectu ⁊ volūtate. cū act⁹ taliū poten
tiaz sint act⁹ immanētes. vt patet. viij. meth.
Nec obiectiue. qr p nullū actū corpis vel sen
sus corpalis ammistrat obm btificuz ipsi aīe
intellectiue. ¶ P. actus qui est pure ⁊ simpl'r 5
supnatural'. nō intēdit p aliquoz naturalē cō
iūctionē. Sed beatitudo ē act⁹ simpl'r ⁊ pure
supnatural'. ⁊ ꝯiūctio aīe rōnal' cū hūano cor
pe ē simpl'r natural'. g̃ ⁊c. minor pz. ꝓbat ma/
ior. qr illud qd fit p cām naturalē h̄ ē aliq̃ mō
naturale. igit intēlio beatitudīs q̃ ē simpl'r sis
pnatural'. nō pōt ē p corpis ⁊ aīe naturalē con
iunctionē. ¶ P. quicqd nō influit ad causādū 6
beatitudinē. ab illo nō pōt intēdi ipsa beatitu/
do. Sed pdicta ꝯiūctio nō influit ad causā/
dū beatitudinē. qr tal' influētia ē ab obiecto be
atifico. g̃ ⁊c. ¶ P. si pdicta coniūctio eēt cā in 7
tensiozis beatitudinis. vl' esset causa pūcipa/

lis. vel cā dispositiua. Nō pncipal. qz tal cā
ē obiectū beatificū. Nec dispositiua. quia di-
spositiue intēsio z remissio que est in beatitu-
dine reducit in lumen glorie. Nam fm q̄ ali
qua aia ē lumine glorie magis vel minus di
8 spōsita fm hoc ē magis vel min⁹ beata. ¶ P
quia doctores tenētes ꝯclusionē pdictā ꝯmu
niter fundant suā intentionē sup aucte augſ.
hic posita in lra qua dicit. q̄ anima ppter ap
petitū vel inclinationē quā hz ad corpus re-
tardat ne ferat in sūmū celū. iō ꝗ istud fūda-
mentū arguūt isti de opposita opione sic. Si
aia separata brā hret remissionē beatitudinē p-
pter inclinationē quā hz ad corpus. tūc ania
xpi p triduū post passionē fuisset min⁹ beata
qz fuerat añ passionē. Consequtia pz. qz ania
xpi post sepationē a suo corpe nō habuit mi-
norē inclinatiōz ad suū corp⁹ qz quecūqz alia
aia habeat ad corpus suū. Hz falsitas ꝯnti-
ē nota. qz nimis esset absurdum dicere. q̄ aia
xpi p illā sanctissimā passionē reportasset sue
9 beatitudinis detrimentū. ¶ P. defectus in in
feriori portione aie non redūdat in supiorem
portionē seu partē. ergo ex hoc q̄ania actuali
ter nō informat corpus. et inclinat ad ipsum
informandū. nō remittit anie beatitudo. Añ
cedēs pz. quia sicut ex defectu qui est in tybia
claudicante. nō sequitur defectus in oculo vide
te. eo q̄ virtus motiua que est in tybia. z visi-
ua que est in oculo. distinguūtur fm gen⁹ po
tentie. sic in ppōsito zc. Cōsequētia etiā pz.
quia corpis informatio cōuenit ipsi anie fm
inferiorē portionē. sed vera et essentialis beati
ficatio cōuenit ei fm superiorē portionē. ergo
10 zc ¶ P. postqz ania resumpsit corpus. tunc
appetitus quē hz ad corp⁹ habituz nō ipedit
pfectiōez sue brītudinis. ergo anteqz resumat
corpus. appetitus quem habet ad corp⁹ resu-
mēdū nō impediet pfectōz sue beatitudinis.
Añs pz. Probat ꝯntia. qz aia nō hz minorē
appetitū ad corp⁹ resumptuz vt ipm retineat
11 qz ad corp⁹ resumendū vt ipm acqrat. ¶ P.
adhuc ꝯclōem arguūt sic. Actio ꝯueniens
accidēti nō min⁹ pfecte ꝯuenit sibi qn̄ ē sepa-
tum a corpe. qz qn̄ est coniunctū corpi. q̄ bea
titudo q̄ est actio cōueniēs aie nō min⁹ perfe-
cte cōueniet sibi qn̄ ē separata. qz qn̄ ē corpi ꝯiū
cta. Añs pz in accētibz remanētibz sine sbo
i sacro altaris. nā illa qztitas replet locū. illa al
bedo disgregat visū. ille sapor īmutat z satiat
gustū. nō min⁹ pfecte qz si oia ista accidentia
eēnt in corpe. Etiā pz ꝯña. qz nō min⁹ dependent
ista corpalia accidētia i sua corpali opa
tione a corpe. qz anima in sua supma et spūa-
lissima operatione dependeat a corpe. sed bea
titudo est spūalissima operatio aie. q̄ zc. ¶ P 12
anima qztum ad actū beatificū in nullo dpē
det a corpe. q̄ ex cōiunctione ad corpus non
intendit beatitudo ipsius aie. Cōsequtia pz.
Probat añs. quia solū in talibus actibus co
gnitiuis z volitiuis anima dependet a corpo
re. p quibus vtit fantasmate. Sed p actu be
atitudinis nullo vtit fantasmate. q̄ zc. ¶ Hz Cōtra opi
ista opinio nō videt esse conformis dictis san nionē.
ctoz. Quia sicut dicit. b. Diero. pacto iudi-
cio ampliorē gloriā deus demōstrabit electis.
Etiā ista est īrētio. b. Aug. sup Gen ¶ Item
glo. sup illud Apocal. vi. vidi subtus altare
zc. dicit. q̄ mō anime sanctoz sunt in minori
dignitate qz sint future. ¶ Etiā istud patebit
multis alīs auctibus. quas inferi⁹ circa psup
positū in isto articulo recitabo. ¶ Ad primū Solutio.
motiuū istoz dicendū. q̄ virtutē ee īmateri Ad. i.
alē pt dupl'r intelligi. Uno modo sic q̄ nō sit
forma educta de materia. nec sit forma vl virtus
eius quod est aptū natū informare materiā. Alio mō sic q̄ qzuis nō sit forma educta
de materia. ē tm forma vel virt⁹ ei⁹ qd ē aptum
natū materiā informare. Primo mō intellect⁹
z volūtas angeli dicūt virtutes īmaterīales.
Secdo mō intellect⁹ z volūtas hoīs dicūt vir-
tutes īmaterīales. qzuis aūt de pmo mō maior
sit vera. tm loqndo de secdo mō maior n̄ ē va-
qz eo ipso q̄ intellect⁹ z volūtas sbiue fūdant
in aia rōnali q̄ ē apta nata corp⁹ hūanū infor
mare. ideo p se loqndo pfectior ē eaz opera-
tio qn̄ cēntia aie q̄ est eaz subiectū īmediatuz
est ꝯiūcta materie. qz qn̄ est separata a materia.
Qz p se loqndo vnicuiqz rei pfectior ꝯuenit
opatio qn̄ ē sic apta nata ē esse. qzuis istud p
accēs īpediat in nob. qzdiu peregrinamur a
dño in isto trāsitorio seculo. tū ppter peccatū
pmi parētis. tū ppter grossiciē z corruptibili
tatem corpis. iuxta q̄ ait ille sapiens Sapie
ix. Corpus qd corrumpit aggrauat animā.
z deprimit terrena habitatio sensū multa co
gitantē. Talia aūt impedimēta nō hēbit aia
corpi glificato reunita. ¶ Ad. ij. dōm. q̄ mi Ad. 2.
norē nō ē vera de tali potētia cui⁹ sbm īmedia
tū ē aptū natū materiā informare. sz īmedia-
tū sbm intellect⁹ z volūtatis hoīs ē cēntia aie
rōnalis q̄ ex sui natura est apta nata corpus
hūanū vel materiā hūanā īformare. iō i ppo
sito minorē falsa. ¶ Dato etiā q̄ ꝯiungi corpi
grosso mortali z rebelli aliquo modo deroget
libertati. tm coniūgi corpi subtili. immortali

z plene obedicti i nullo derogat libtati. Tale autē erit corpus quod aia beata resumet. ido nec libertas nec beatitudo minuet. sed potius
Ad.3. augebit ex eius resuptōe. ¶ Ad. iij. nego minorē. Ad pbationē dōm. q sic separat aia a corpe q tamē retinet aptitudinē ad informādū ipz corpus. z ideo p talē separationē valde modicū similat deo. qz deus sic separatur a corpe q nullam habet aptitudinē ad hoc q corpus informet. et ideo dato q fm quid assimilet anima separata ipsi deo. tamē coniūcta magis assimilatur ipsi deo. qz qnto res est pfectior. tāto magis assimilatur ipsi deo. Sed aia ꝛiūcta z maxime cōiūcta corpi incorruptibili pfectiori mō hz eē qz separata. vt patz ex pdictis. g zc. Sicut em corpz qz eius pfectio cōsistit in motu. ideo dū mouet magis assimilatur deo qz qn qescit. n obstāte q deus sit immobil' p se z p accidēs z ab
Ad.4. intra. sic in pposito zc. ¶ Ad qrtuz pt dici q maior nō est vera. qz qzuis aliqs act' nō cōueniat aie directe z p se in ordine ad corpus. tn si cōuenit aie in ordine ad totū hominē. tunc pōt intendi p coniūctionē anie cū corpe. sine qua coniūctione non pt esse hō. Sed nūc ita est q beatitudo cōuenit aie in ordine ad totū hominē. qz totus hō beatitudine animerationalis dicit esse beatus. g zc. ¶ Potest etiaz dici ad minorē. q licet beatitudo simpliciter z fm se cōsiderata nō conueniat anie in ordine ad corpus. tn beatitudo considerata qztū ad illū gradū pfectionis quo intēsius pficit anima dū est in suo toto. sic cōuenit animе in ordine ad corpus tanqz in ordine ad causā sine qua nō. qz sine coniūctione ad corp' nō habet ille grad'. Et p hoc pz ad pbationē. qa licet corpus non coicet anime i actu beatitudinis. tn pdictus gradus beatitudinis pt cōuenire aie in ordine ad corpus tāqz i ordine ad
Ad.5. cām sine q nō. ¶ Ad qntū dōm q maior nō ē vera. supposito q ex illa naturali ꝛiūctōne tollat impedimētū quo ille act' supnaturalis aliq mō impedit z retardat. Sic aūt ē i pposito. qz aia separata a corpe fm augs'. retardat zc. Ad pbationē dōm. q licet illud qd p se et directe fit p causam naturalē sit naturale. tamē aliquid supnaturale potest fieri p causā naturalē indirecte. z quasi p cām q remouet prohibēs. Et sic ē in pposito. qz p hmōi coniūctōz remouet appetitus quē anima habuit ad corpus resumendū. quo appetitu aliq mō retardabat aia qztum ad aliquē gradū sue bitudinis. ¶ Etiā minor assumit falsuz. qz ꝛiūctio aie cū corpe in mortuoz resurrectōne ē supnatural'. cū imediate fiat a cā supnaturali et mō supnaturali. Nulla. n. opatio nature ad illā cōiūctionē se pt extendere. ¶ Ad. vi. dōm ad
maiorē. q licet ab eo qd nō influit ad cāndū bitudinez nō possit intēdi bitudo tāqz a cā p se et directe. ex hoc tn non habet qn ab ipso possit intēdi tanqz a cā sine q non. vel tanqz a cā q phibens remouet. ¶ Ad septimū dōm. q diuisio ē insufficiēs. qz pter hos duos modos multis alijs modis aliqd pt eē cā alterius. vt pz. ij. phicoz z. v. meth. Vn ista cōiūctio pt dici pdicti grad' beatitudinis cāpmouēs. vel cā remouēs phibēs ¶ Ad. viij. nego
ꝛñam. Ad pbationē dicēdū. q qz xps habuit grām et p ꝛñs etiā gl'iam nō ad mēsurā. iō qzuis aia xpi infra triduū habuerit appetituz ad corpus suū. tn pter immēsitatē z excessū gl'ie ille appetitus taliter fuit absorpt' q nullā retardatōz sue bitudinis aia xpi psensit ex hmōi appetitu. Etiā ex alio sec' fuit de aia xpi z alioz hoim. qz qcqd cōuenit aie xpi ratione suppositi. hoc eq pfecte conueniebat sibi i triduo mortis sue sicut anteqz moreretur. Naz ex morte xpi nullū suppositū corrumpebat. et ita remansit vnita ania xpi supposito filij dei a quo sustētabatur post mortez christi. sicut ante mortē. ideo opatio illius anime ita pfecta fuit quantū erat ex ratione suppositi post mortē sicut añ mortē. Nō sic autē in alijs hominib'. quia ex morte alterius homis corrūpitur suppositū humanū. z ex eius resurrectione repat. z ideo si aliunde nō accidit impedimentū quantū est ex ratione suppositi. tūc pfectior ē opatio totius coniūcti ex aia z corpe. qz ipsius anime a corpe separate ¶ Ad nonuz
nego añs. maxime qn defect' i inferiori portōne aliq mō attingit eēntiā aie. q est immediatū subiectū intellect' z volūtatis. q in isto argumēto intelligūt p superiorē portōz. Sic āt ē in pposito. qz ex hoc q anima nō informat corp'. eēntia aie hz aliq mō ipfectiorē modū eēndi. nec hz eē pfecti suppositi. z p ꝛñs ceteris paribz potētia imediate fūdata in eēntia habet impfectiorē modum agēdi. qz modus agendi sequit modū essendi. ¶ Ad pbationē dōm. q exemplū de tybia nō est ad pposituz. qz ille defectus tybie licet impediat virtutem motiuā que est in tybia. tn qz non attingit modū essendi aie. iō nō redūdat in aliquā aliā potentiā aie. etiam dato q sit eiusdē speciei cum ipsa virtute motiua que est in tybia. Ex claudicatione em tybie non impedit virt' motiua q ē in manu vel in capite. Ex q patz

Ad.6.

Ad.7.

Ad.8.

Ad.9.

q illa nō redūdātia nō ē ppter potētiaz distā
tiā. sicut ptēdit argumētū. sed ē ppter nō atti
gere modū eēndi ipsi⁹ aīe. Et qz ex oppositis
opposita iudicam⁹. iō qñ defect⁹ portōis infe
rioris mō pdicto attingit eēntiā aīe. tūc pt ipe
dimētū accidere i supiori portōe. iō zc. ¶ Ad
p. nego ꝛñaz. Ad pbatōz dōm q liez aīa btā
nō habeat minorē appetitū ad corpus habu
tū qz ad corp⁹ habēdū. tñ appetit⁹ ad corp⁹ iā
habitū ē cū delectabili ꝛ placētia q̄ ferē volun
tas sup rē dilectā pntialiter possessā. et iō p ta
lē appetitū nō distrahit beatitudo fm aliquē
sui gradū. Sz appetit⁹ ad corp⁹ hñdū ē cū q
dā spe q differt. q qztū de se ē nisi p aliqd adiū
ctū cōtingat oppositū. affligit aīm. qz fm cōe
puerbiū spes q differt affligit aīm. Et ideo p
hmōi appetitū aīa btā pt retardari ab aliq̄ gē
du sue beatitudinis. licet nō possit affligi ppt
pntē adiūctionē obiecti sūme delectabilis. Et i
am appetit⁹ ad corp⁹ habitū non includit ali
quā impfectionē in mō essendi ipsi⁹ btī. nec p
ꝛñs implicat aliquā impfectōz i actu intelle
ct⁹ z volūtatis. in qbz vera z essentialis cōsistit
beatitudo. Ecōuerso aūt ē de appetitu q̄ ē ad
corp⁹ hñdū z nōdū habitū. vt pz ex pdictis.
¶ Ad. xi. nego ꝛñam. Ad pbatōz dōm q ac
cidētia ꝗ frute diuia a corpe separata i nulla sua
opatōe dependēt a corpe. sed soluz dependēt a
diuina ꝗ frute. q̄ ipsis assistit miraculose. ppt
cui⁹ assistētiā nō hñt min⁹ pfectū eē qz habē
buerūt in corpe. nec p ꝛñs min⁹ pfectū opari.
Sed aīa i suo eē separato nō innitit diuine vir
tutis miraculo. sed iuxta cōem dei influentiā
derelinquit sue nature. iō separata min⁹ pfectū
hz eē qz ꝛiūcta corpi optīe disposito z sibi sū
me proportionato. q̄ le ē corp⁹ glificatū. Propt
qd qzuis aīa i sua spūalissima opatōe directe
ñ dependeat a corpe. tñ indirecte aliq̄ mō depē
det ab eo. put eē ipi⁹ aīe qd pīsupponit ab eius
actōe: pfecti⁹ ē in corpe qz separatū a corpe. ¶ Ad
xij. dōm. q maior nō ē vsqquaqz vera. qz fm
illū gradū beatitudīs quē cōsequit aīa put p
fectius hz eē in corpe glificato qz extra hmōi
corp⁹. sic dependet a corpe saltē tanqz a cā sine
q̄ nō. sicut pz ex dictis supius.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Secda ps hⁿ q̄rti articuli.

Et qz augmentum

ē pexntis qztitatis additamētū. iō sic dixi i in
gressu isti⁹ q̄rti arti. p ꝗ qd hic q̄rit de augmē
to btitudīs post resuptōz corporis. euidēter p
supponit aīa hmōi resuptōz aīas purgatas ve
re fuisse btās. z p ꝛñs nude videre diuinā eēn
tiā sine q̄ visione nō pt eē vera beatitudo.

Modernis aūt

tpibz aliq̄ surrexerūt q̄ friuol⁹ su
is assertōibz circa istud pīsuppo
sitū q̄si totū mūdū xpianū turbauerūt dicen
tes aīas purgatas a suis corpibz exutas ñ vi
dere nude z btifice dīnā eēntiā donec hmōi
sua corpa i vl⁹ mortuoz resurrectōe resumāt.
¶ Igit sic pcedā. ¶ Prio arguā ꝗ istoz in uti
lē z friuolā assertionē. ¶ Secdo ad corp⁹ moti
ua assigēdo verā z catholicā rnsionē. ¶ Argu
endo aūt ꝗ istos pmo ea q̄ adducā pbabo ex
dictis sanctoz doctoz z auctibz sacre scpture
¶ Secdo ex orōnibz eccl'ie z determinatōibz
cōtentis in canonico iure. ¶ Primo igit ar
guo sic Anime peccatrices i mortali pctō exu
te a corpe pus qz resumāt sua corpa puniunt
pena damnatōis eterne. g aīe q̄ sine omī pec
cato exeunt a corpe a deo pmiant beatitudīe
vite eterne. Sed sine clara visione diuine eēn
tie nō potest esse btitudo vite eterne. ergo zc.
Maior ppositio ē quedā ꝛsequētia. cui⁹ añ
cedēs pt z Luce. xvi. vbi habet de illo diuite
pctōre q epulabat quotidie splēdide. q mor
tuus ē z sepultus ē in inferno. Cōsequētia et
am pz. qz si dat oppositū tūc pn ior esset deus
ad puniēdū qz ad pmiādū vel miserendū. qd
oēs sancti doctores negāt. ¶ Uñ btūs Gre
go. supponēs tanqz notū cuilibet xpiano fide
li animas sanctorū iā eē beatas clara visione
z fruitione ipsius diuine essentie. ideo ex bti
tudine iustaz animaz quā habet pus qz resu
mātsua corpa cōcludit penaz iniustarū. iiij.
lib. dyalogoz dicens. Exquo iā iusti glianē
ncēē vt p oia z iusti puniēt seu crucīēt. Nā
sicut electos beatitudo letificat. ita credi ncēē
ē q a die exitus sui ignis reprobos exurat. Et
subdit infra. Veritatis em voce testante di
ues mortuus in inferno sepult⁹ est. cui⁹ aīa q
igne teneat insinuat vox diuitis q̄ ad Abra
ham depcatur dicēs. Mitte Lazarū vt intī
gat extremū digiti sui in aquā vt refrigeret li
guā meā. qz crucior in hac flāma. ¶ Mior
etiā isti⁹ rōnis pt z auctoritate xpi Joh. xvij.
vbi ait. Hec est vita eterna: vt cognoscant te
ram verū. z vnigenitū quē misisti ihm xpm.
¶ P. stola q̄ beatificat aīa sancta dat sibi im
mediate postqz exuta est a corpe. ergo anteqz
corpus resumat videt nude diuinā essentiā.
Cōseqntia pz. qz sicut iā dictū est beatitudo
anime includit hmōi visionē. Añcedēs pz.

Qz aīe scē videāt deū pus qz ēsiz mant sua corpa i

2

Apocal. vi. vbi de hmoi animabꝫ dicit. Date sunt illis single stole albe. Vbi p hmoi singulā stolam intelligit gloria anime seu beatitudo. vt patet p Greg. iij. li. dyalo. vbi cum pus dixisset Grego. ad Petrū notariū suū. Luce clarius ostat q̃ pfectorū iustoꝝ anime mor vt huiꝰ carnis claustra exeunt in celestibus sedibus recipiūtur. tūc Petrus mouet q̃stionē dicēs. Si igit anime iustoꝝ sunt in celo. quid ē quod in die iudicij sue retributōis recipiunt. Cui sic rndet Grego. Hoc eis nimiꝝ crescit ī iudicio. q̃ nūc animaꝝ sola. postmodū vero etiā corporū beatitudine pfruunt vt in ipsa carne gaudeant in qua dolores p ipso dño ptulerunt. Pro hac quippe geminata corū gloria scriptū est. In terra sua duplicia possidebūt. Et subdit Grego. qd̄ est ad p positū dicēs. Nunc etiā añ resurrectōis die de sanctoꝝ aiabus scriptū est. date sunt illis singule stole albe. qui ita singulas nūc acceperūt binas in iudicio stolas habituri sunt. qz mō aiaꝝ tm̄. tūc autē aniaꝝ z corporꝝ simul glia letabunt. Ex q̃ aucte pz nō solū añs hic assūptū. sed etiā pncipale ppositū. ¶ P. quelibet aia fidel'a corpe exuta. et ab oī pctō purgata. clare videt ea q̃ hic fideli doctrina audiuit. et credidit fide pfecta. ergo clare videt diuinaꝝ essentiā. z in ea diuinaꝝ psonaꝝ sanctissimaꝝ trinitatē. Cōsequētia pz. qz hic in via diuine essentie vnitatē cuꝝ psonaꝝ trinitate audire z credere teneꝫ quilibet fidelis homo. Añs etiā patet. qz fm sanctos doctores hmoi anime regnāt cū xpo cantātes illud ps. Sicut audiuimꝰ sic vidimꝰ ī ciuitate dñi ostutū ī ciuitate dei nri. deꝰ fundauit eaꝝ ī eternū. Unde beatus Hiero. in epistola consolatoria de morte Nepociani ad Elyodoꝝ epm. tractās verba iā dicta sic ait. Scimus q̃ dē nepocianū nrm ē cū xpo z sanctoꝝ mixtū choris. z qd̄ hic nobiscū eminꝰ rimabat. ibi videtē cominꝰ dicere. Sicē audiuimꝰ: ita z vidimus ī ciuitate dñi ostutū ꝛc. ¶ Et idē Hiero. ī epl'a ad eustochiū ōgine de sancta Paula defuncta sic ait Cetera illa impleuit cursum suū. fideq̃ seruauit. z nunc fruitur corona iusticie. sequit agnū quocūq̃ ierit. saturat quia esuriuit. z leta decātat. Sicut audiuimus ita z vidimꝰ ī ciuitate dñi virtutū ꝛc. Et quasi eandē sniam ponit idē Hiero. in epistola ad Marcellaꝝ de morte sancte Lee. vbi ait. q̃ Lea calcato dyabolo coronaꝝ iaꝝ securitatis accepit. Et paucis interpositis subdit. Nūc igit p breui labore eterna beatitudie fruitur. excipit angeloꝝ choris. xpm sequit z dicit. Quecūq̃ audiuimꝰ vidimꝰ ī ciuitate dñi ꝛc. ¶ P. illud qd̄ peteri nō denegat a liberalissimo largitore. hoc videt ē ocessum. Sed cū Moyses in psona fidelis aie peteret sub metaphora facici visionē diuine essentie. deus qui est largitor liberalissimus. cuius fm Grego. largitatis abundātia z merita supplicum excedit z vota. hmoi petitionē non denegauit absolute. sed solū pro statu psentis vite. vt patet Exo. xxxiij. vbi respondēs pdicte petitioni ait. Nō videbit me hō et viuet. Ergo post hanc mortalē vitam. cuilibet anime fideli ab omni pctō purgate visio diuine essentie videt esse ocessa. maxime p tali tpe quo merito passionis christi infernus q̃tum ad captiuitatē fideliū credit esse destructus. et aditus regni celestis veraciter reseratꝰ. Et istud moderamen debet subintelligi tā in rōnib hic pcedentib. q̃z in ratōnibus sequētibus. al's sepissime oporteret istud dictū de morte xpi replicare. ¶ P. quādocūq̃ a iusto iudice aliq̃d pcipit rone cuiꝰ obseruatori pmittit aliqd̄ bonum delicioſuꝝ. z ecōtra trāsgressori aliquod malū penosum. tūc nō magis debet retardari bonū respectu obseruatoris. q̃z malū respectu transgressoris Sed a christo qui ē iustissimꝰ iudex credere z baptizari nobis omibus taliter pponit. q̃ credēti z baptizato salus pmittit. z ecōtra nō credenti condemnatio indicit vt patet Matth. vltimo. vbi xpus ait. Qui crediderit z baptizatus fuerit saluus erit. qui vero nō crediderit cōdemnabit. Et hmoi condemnatio immediate post mortē hoīs infligitur anie illius qui non credit. put indubitata fide tenemꝰ. q̃ immediate post mortē ania credētis z baptizati. si a pctō sufficiēter ē purgata saluabit. z p ocsequēs videt ēntiaꝝ deī. sine cuiꝰ visione nō est vera salus ¶ P. remoto impedimēto diuine visiōis. tūc clare videt deus. Sed post passiōꝝ xpi ab aia pfecte purgata. z a corpe separata remotū est omne impedimentū videndi diuinā essentiā. q̃ quelibet talis aia clare z nude videt deū. Maior patꝝ Minorē pbo. quia impedimenta videndi diuinaꝝ essentiā fm legem cōmunē vident esse tria. Unū est si anima clausa sit in carcere tenebroso corpis corruptibilis. De quo carcere petit educi ppha cū ait ipi deo. Educ de custodia aiam meā ad ofitendū noi tuo. me expectāt iusti donec retribuas mihi. ¶ Scōm ē si anima est pctis maculata. Et istud impedimētū tāgit Isa. lix. vbi ī psona oīm pctōrum ait Isa. Iniquitates nostre diuiserunt inter

nos ⁊ deus noster. ⁊ peccata nostra abscondent faciem eius a nobis. ¶ Tertius est reatus peccati originalis. qui nondum solutus clausit portam salutis antequam christus pateret pro nobis. Quod impedimentum tangit dns Isa. liij. dicens. In momento indignationis abscondi faciem meam paululum a te. ⁊ misericordia sempiterna miserti sum tui. ¶ Primum istorum impedimentorum non habet locum in proposito. quia supponit ista minori quam tali anima sit a corpore separata. Nec secundum. quia supponit quam sit perfecte purgata. Nec tertium. quia huiusmodi reatus solutus fuit merito passionis dni nostri iesu xpi. iuxta quod dicit de xpo Isa. liij. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. disciplina pacis nostre super eum. ⁊ liuore eius sanati sumus. Unde etiam Viere. Trenorum. iiij. ait. Spiritus oris nri christus dns captus est in peccatis nostris ⁊c. Et ponunt isti prophete pteritum pro futuro propter certitudinem prophetie. ¶ Prop. fidelis anima ab omni peccato purgata non potest consequi suam hereditatem nisi clare videat deum. Sed immediate post mortem tunc fidelis anima ab omni peccato purgata consequitur suam hereditatem. ergo immediate post mortem clare videt deum. Maior patet. quia deus est hereditas talis anime. iuxta quod ipsa ait in ps. Dns pars hereditatis mee. Propter quod subdit ibidem. Funes ceciderunt mihi in preclaris: etenim hereditas mea preclara est mihi. Unde etiam Hugo de sancto victore. in expositione regule beati Aug. ait. Partes sibi faciunt homines in seculo. alius hoc. alius illud. ps autem piorum est ipse deus. Minor etiam patet per illud ps. Cum dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas dni. Quod verbum pertractans Greg. in quadam omel. quam legit de apl'is ait. Cum electi dei pueniunt ad mortem: tunc inueniunt hereditatem. ¶ Prop. anima fidelis non potest habere requiem nisi per ipsius dei visionem ⁊ fruitionem. Sed immediate post mortem tunc fidelis anima plene purgata veram habet requiem quam ⁊c. Maior patet per Aug. i. confes. vbi ait. Ad te fecisti nos dne: ⁊ inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. Minor etiam patet per Apoc. xiiij vbi dicit. Beati mortui qui in dno moriuntur. ammodo iam dicit spus vt requiescant a laboribus suis. ¶ Prop. deus tanquam iustissimus pr̃familias non differt dare mercedem et premium his quorum meritum perfecte est consummatum. Sed meritum cuiuslibet anime purgate a corpore exute est perfecte consummatum. quia vlterius non est in statu merendi. ⁊ deus est merces totius nri meriti. iuxta quod ait deus ipsi Abrahe Gen. xv. Ego protector tuus sum. ⁊ merces tua magna nimis. Nec etiam proprie dat deus per modum mercedis nisi in actu visionis ⁊ fruitionis. iuxta quod ait anima fidelis in ps. Adimplebis me letitia cum vultu tuo. delectationes in dextera tua vsque in finem. Ergo quelibet anima purgata a corpore separata clare videt deum. ⁊ beatifice fruitur eo. Et hanc rationem innuit propheta: cum ait. Ibunt de virtute in virtutem: ⁊ videbitur deus deorum in syon. Unde alia translatio habet. Donec videat deus deorum. Ubi expresse innuitur. quia meritum sanctorum quo de virtute in virtutem proceduntur in via non terminat donec in patria. scilicet in celesti syon recipiendo premium clare videant deum. Iuxta quod etiam dicit in alio ps. Edificabit dns syon. ⁊ hoc quantum ad fidelis anime meritum. ⁊ videbitur in gloria sua. ⁊ hoc quantum ad premium. ¶ Prop. apl'us. i. ad Corinthios. xiij. ait. Nunc videmus per speculum ⁊ in enigmate. tunc autem facie ad faciem. Ibi sicut communiter exponit apl'us. per nunc intelligit statum presentis vite. ⁊ per tunc intelligit statum future vite. Ergo immediate anima purgata exits statum huius vite. ⁊ intrans statum future vite. videt deum facie ad faciem. ergo ⁊c. ¶ Prop. anima latronis ad dexteram christi crucifixi pendentis eodem die quo ab hac vita decessit. vidit nudam dei essentiam. ergo etiam alie anime purgate ipsam clare vident separate a corpore. Consequentia patet. Probatur antecedens. quia vt habet Luce. xxiij. christus dixit illi latroni. Hodie mecum eris in paradiso. Sed hoc verbum non est intelligendum de paradiso corporali. quia christus illo die descendit ad infernum siue ad lymbum patrum. ergo est intelligendum de paradiso spirituali. quem consistit in visione atque fruitione ipsius diuine essentie. ¶ Et istud confirmat. quia christus per mirtedo paradisum respondit latroni postulanti de regno christi. ergo idem expressit christus per paradisum. quod latro expressit per xpi regnum. sed christi regnum consistit in visione ⁊ fruitione diuine essentie. vt patet ex dictis Aug. in soliloquiis anime. ¶ Etiam beatus aug. in sermone de martiribus qui ammirans de prudentia petitionis istius latronis ait. Quis ipsum docebat nisi qui iuxta ipsum pendebat. erat enim fixus in latere. sed habitabat in corde. ¶ Prop. quelibet anima sancta a corpore separata accipit coronam vite. quam est beata diuine essentie visione ⁊ fruitione. Antecedens patet per b. Jacobum. qui in primo. c. sue epistole ait. Beatus vir qui suffert tentationem. quia cum probatus fuerit accipiet coronam vite. quam repromisit deus diligentibus se. Sed planum est quod quilibet sanctus homo antequam anima sua separet a corpore sustinuit

tēptationes. ⁊ vsq; ad mortē vincēdo ꝓbatus
in uenit. ergo post mortē clare videbit dei ēn
tiam. sine cui⁹ visione nullus obtinet coronaz
vite. quā deus ꝓmisit diligētibus se. ¶ P. ꝓ
Auctes augustini ista veritate sunt exp̄sse auctoritates sanctissi/
mi patris nostri Aug. qui i li. supputationū
diuinaz scripturaz sic ait. Utinā cōcessa mi/
hi peccōz venia: moxq; hac carnis sarcina de/
posita: dñe in tua gaudia verā requiē habitu
rus intrarē. et tue ciuitatis p̄clara ac speciosa
menia coronā vite accepturus ingrederer. vt
illis sanctissimis choris interesse. vt cū beatis
simis spiritib⁹ glorie cōditoris assisterē. vt p/
sentē christi vultū cernerē. vt illud summū ⁊
ineffabile et incircūscriptū lumē semp aspice/
rē. sicq; nullo metu mortis affici. sed de incor
ruptōis ꝑpetuo munere letari possem sine fi/
ne. Felix aīa que terreno resoluto corpe liberā
celū petit. hec em̄ semp p̄sentē cernit pulcerri/
mū dñm quē dilexit. Hanc ꝯo tante beatitu
dinis gloriā nulla dies minuet. nullus ipso
bus poterit auferre Et quibusdā interpositis
dirigit Aug⁹. sermonē ad sctōs. qui iā regnāt
in patria dicēs. Felices sācti dei omēs q̄ ptran
sistis hoc mortalitatis pelagus. ⁊ peuenire me
ruistis ad portū ꝑpetue quietis ⁊ securitatis.
Obsecro p matris caritatē qui securi estis de
vra imarcescibili gloria. sollicati estote de no/
stra multiplici miseria. p ipm̄ vos rogo q̄ vos
elegit. qui vos tales fecit. de cui⁹ pulcritudie
iā satiami. de cui⁹ im mortalite iā immortales
facti estis. de cui⁹ beatissima visione semp gau
detis. estote iugiter memores nr̄i. subuenite
nobis miseris. qui adhuc hui⁹ vite giro flan
Instantia tib⁹ agitamur ꝓcellis. ¶ Sed nostris tpib⁹
surrexerūt quidā qui dicūt q̄ ista verba Au/
gu. nō sint intelligēda de visione deitatis. sed
solū de visione humanitatis xp̄i. Deitatez em̄
nō videt nisi tales aīe q̄ iam sua corpa resum
pserunt. sicut ē aīa christi. et aīa virgis gl'iose.
Et ideo si ꝯba iā dicta beati Aug⁹. referūt ad
visionē deitatis. tūc isti dicerēt. q̄ Aug. hm̄oi
verba dirigit ad illas aīas q̄ iaz sunt suis cor
Solutio. poribꝫ reunite. ¶ Sed salua reuerētia oīm
veroz doctoz talib⁹ nō tanq̄ doctoribꝫ: sed
tanq̄ veritatis subuersoribꝫ dicere possū illd
Job. xiij. c. Ad omipotentē loquor. i. coram oī/
potēte. ostendēs vos fabricatores mēdacij. et
cultores puerloz dogmatū. Et istud patz in
eodē li. Aug⁹. p verba sequētia. Describit em̄
aug. multitudinē illius supne societat⁹ dicēs
Ibi ꝓphetaz puidus chorus. ibi duoden⁹
apl'oz numer⁹. ibi innumerabiliū martyz vi
ctor exercit⁹. ibi sanctoz ꝯfessoz sacer ꝯuētus
ibi veri ⁊ pfecti monachi. ibi sancte mulieres
q̄ voluptates scl'i ⁊ sexū infirmitatis vicerūt.
ibi pueri ⁊ puelle qui annos suos moribꝫ trā
scēderūt. ibi oues ⁊ agni qui iā hui⁹ volupta
tis laqueos euaserūt. Exultāt omēs in ꝓprijs
māsionib⁹. q̄ dispar ē gloria singuloz. sz cō
munis ē leticia oīm. plena ⁊ pfecta ibi regnat
caritas. q̄ deus ē ibi omia in omib⁹. que sine
fine videt. ⁊ semp videdo ī eius amore ardet.
laudāt ⁊ amāt. omne opus eoz laus sine fine
sine defectione. sine labore. Felix ego ⁊ vere im
ꝑpetuū felix. si post iter hui⁹ corpusculi audi/
re meruero illa cātica celestis melodie. q̄ can/
tant ad laudez regis eterni ab illis supne pa
trie ciuib⁹. Et subdit Aug⁹. Fortunatus ego
⁊ nimiz beatus. si et ego meruero cantare ea.
⁊ assistere regi meo. deo meo. duci meo. et cer/
nere eū in gloria sua. sicut ipse polliceri digna
tus ē dicēs. Pater volo quos dedisti mihi
sint mecū vt videāt claritatē meā quā habui
apud te añ cōstitutionē mūdi. ¶ Ex his et
multis alijs q̄ in p̄dicto li. ponit Aug. patet.
q̄ nec aug. dirigit sermonē ad solas illas ani
mas q̄ suis corpibus sunt reunite. nec solū lo
quit de visione humanitatis xp̄i. sed exp̄sse lo
quit de clara visione ipsius diuinitatis. ¶ P 14
p̄dicta veritas etiā exp̄sse habet ex dict⁹ aug.
in libello q̄ incipit. Cognoscā te cognitor me
us. qui ab aliquib⁹ appellat soliloquiū anie.
vbi aug. affectās p̄clazz gaudiū qd̄ pnūc ha/
bet anie sancte a suis corpib⁹ absolute. sic ait.
Sitio dñe sitio deū viuū. qn̄ veniā ⁊ appare
bo añ faciē tuā. putas videbo die illā. diem in
quā iocūditatis ⁊ leticie. die quā fecit dñs. vt
exultemus et letemur in ea. O dies p̄clara ne
sciens vespez. nō habēs occasū. in qua audiā
vocē laudis. vocē exultatōis ⁊ ꝯfessiōis. In/
tra in gaudiū dñi tui. intra in gaudiū sempi
ternū. in domū dñi tui. vbi sūt magna et in/
scrutabilia. ⁊ mirabilia. quoz nō ē numerus.
intra in gaudiū sine tristicia. qd̄ continet eter
nā leticiā. vbi erit omne bonū. et nō erit aliqd̄
malū. vbi erit quicq̄d voles. vbi erit vita vi/
talis. dulcis ⁊ amabilis. ⁊ deitatis beata visio
q̄ est gaudiū nostz. ¶ Forte iterz dicet verita Instantia
tis aduersarius. q̄ ista verba sunt intelligēda
de beatitudine q̄ erit post mortuoz resurrecti/
onē. eo q̄ Aug. loquat de futuro. q̄ dicit. vbi
erit ⁊c. ¶ Rndeo q̄ hic fallium assumit. quia Solutio.
aug. loquit de gaudio qd̄ pnūc habet aīe san
cte. Quia tamē aug. verba p̄dicta direxit ad
se. ⁊ illud gaudiū nō erat sibi p̄sens sz futuz.

ĩo ĩ p̃dictis vtebat verbo futuro. sz in seq̃ntibꝫ dirigẽs sermonẽ ad anĩas sctas q̃ ptũc a suis corpibꝫ exute fuerũt. nõ vtit verbo futuro. iã dicte beatitudinis gaudiũ exp̃mẽdo. Unũ parũ post verba p̃dicta subdit. Felices qui de periculo maris hꝰ educti ad te deũ portũ tutissimũ peuenire meruerũt. O vere felices. qui de pelago ad litus. de exilio ad patriã. de carcere ad palaciũ peuenerũt. oprata iaz quiete beati. quia beatiuz ppetue glorie. qõ hic p multas tribulatões quesierũt. iã felici iocũditate adepti letant in ppetuũ. O vere beati qui a malis omnibꝫ exuti. securi iaz de sua immarcescibili gloria ad regnũ decoris peuenire meruerunt. O regnũ eternũ. regnũ oĩm seculorũ. vbi lumen indeficiens z pax dñi exupat omnẽ sensum. in qua sanctorꝫ anime requiescunt. z letitia sempiterna sup capita eorꝫ. O q̃z glorio/sum est regnũ. in quo tecũ dñe regnãt omnes sancti. amicti lumine sicut vestimẽto. habentes in capite suo coronaz de lapide p̃cioso. O regnũ beatitudinis eterne. vbi tu dñe spes sãctorꝫ et dyadema glorie facie ad faciẽ videris a sãctis tuis. letificãs eos vndiq̃z in pace tua. q̃ exupat omnẽ sensũ. vbi gaudiũ infinitũ. leticia sine tristicia. salus sine dolore. virtus sine labore. lux sine tenebrꝭ. vita sine morte. omne bonũ sine oĩmi malo. vbi iuuẽtus nunq̃z senescit. vbi vita terminũ nescit. vbi gaudiũ nũq̃z decrescit. vbi dolor nunq̃z sentit. vbi gemitus nunq̃z audit. vbi tristis nullus videtur. vbi leticia semp habet. vbi malũ nullũ timet. qm̃ ibi summũ bonũ possidet qõ est semp videre faciẽ dñi virtutũ. Et subdit August. Felices igit qui de naufragata vita p̃senti ad tanta gaudia iam peuenire meruerũt. ¶ Istis bñ intellectis. cessat oĩmis cauillatio ptis aduerse. quia clare patet q̃ Augꝭ. loq̃tur de visione diuine nature. Patz etiã q̃ asserit sanctorꝫ anĩas ad illã gloriosam visionẽ iã peuenisse.

15 ¶ P. Aug. in libro de doctrina xp̃iana hortatur quẽlibet fidelẽ sic dicens. Illud age vt bonã vitã habeas. tũc q̃ncunq̃z occasio fuerit vt exeas de corpe exis ad requiẽ. exis ad beatitudinẽ que nõ habet finẽ. Ex quo dicto iterꝫ pz q̃ fm Aug. aĩa homis qui ẽ bone vite immediate post mortẽ pcedit ad clarã dei visionẽ. sine qua eẽ nõ pot beatitudo que nõ habet finem.

16 ¶ P. fm Aug. in libro de pnia. quicunq̃z rite baptizatus moritur pus q̃z vita sua iterato pctis maculet. illius anĩa vadit de labore in requiẽ. de miseria ad gloriã. ¶ Idẽ Aug. i sermone de beato Stephano. cũ prius tetigisset quõ Paulus apl'us añ sui cõuersionẽ beatũ Stephanũ pseq̃batur. tãdẽ subdit Ecce nũc Paulus cũ Stephano letat. cuz stephano christi claritate pfruit. Sed xp̃i claritas p̃ncipaliter respicit eꝰ diuinitatẽ. qua nullꝰ fruitur in sua claritate nisi eã videat in sua claritate. ¶ Itẽ Aug. de beato stephano dicit. q̃ depositis corruptibilibꝫ corpis indumentis ad celi palaciũ peuniter regnaturus ascẽdit. P 17.
beatus Augꝭ. in epl'a ad Paulinã de videndo deũ expsse ponit. q̃ aliqui homies tantã a deo in hoc mũdo gratiã pceperũt. q̃ aĩe eorꝫ naturã dei nude viderũt. anteq̃z tempali morte a suis corpibus essent exute. Et hoc ibidez pbat de Paulo z de Moyse. Ergo multo magis fm intentionẽ Aug. anĩe sancte p mortẽ a suis corpibus sepate nude vidẽt essentiã dei. Cõsequẽtia ptz p locũ a minori affirmatiue.

¶ Forte dicet q̃ istud dictũ Augꝰ. pcedentibus ꝓtradicat. quia vnũ de impedimentis videndi deũ est animã esse in carcere corruptibilis corpis. vt dictũ est supius rõne. vi. Sed q̃diu viuit homo in hac vita. tãdiu aĩa eius est in corruptibili corpe. ergo ꝛc. ¶ P. illud verbũ dñi ad Moysen. Nõ videbit me hõ z viuet. cõmuniter exponit de viuentibꝫ in hac vita mortali. ergo nõ videt q̃ aliq̃s hic viuẽs possit nude videre deũ. ¶ Respõdeo ad primũ. q̃ q̃uis de lege cõi aĩaz esse in carcere corpis corruptibilis pstet impedimentũ videndi nude diuinã naturã. tamẽ de priuilegio singulari deus potest tollere tale impedimẽtuz ipsa aĩa manẽte in corruptibili corpe. sicut ꝗ facto tulit de aĩa moysi et pauli apl'i. Nõ ẽ igit hic aliq̃ ꝓtradictio. qz qõ dictũ est supius. intelligiꝫ fm legẽ cõem. hic ꝗo fm priuilegiũ singulare. Q, autẽ deus illud possit. quilibet fidelis tenet credere. ppter aĩam xp̃i. q̃ q̃diu fuit in hoc mũdo informabat corpus passibile z corruptibile. z tamẽ fuit beata visione z fruitione diuine essentie. ¶ Ad scdm rñdet metbtus aug. in p̃dicta epl'a ad Paulinã. vbi sic ait. Deinde pot queri quõ iã ipsa dei substãtia videri potuerit a quibusdã in hac vita positis. ppter illud qõ dictũ est ad Moysen. nemo pot faciẽ meã videre z viuere. nisi qz pot humana mens diuinitus rapi ex hac vita ad angelicaz vitam. añq̃z p mortẽ cõem a carne soluat. Sic em̃ raptus est qui audiuit illic in effabilia verba que nõ licet homi loqui. vbi vsq̃z adeo facta ẽ ab huꝰ vite sensibus quedã intentionis auersio. vt siue i corpe siue extra fuerit diceret se nescire. ita vt z illud verũ sit qõ

Instantia 1

2

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

dictū est a dño. Nemo potest faciē meā videre ⁊ viuere. quia necesse ē abstrahi ab hac vita mentē qñ in illius visionis ineffabilitatē assumit. Est ergo intētio augus. q̄ ad veritatē istius verbi quo dixit dñs. Non videbit me homo ⁊ viuet. nō est necesse q̄ homo simpliciter moriat. ita q̄ anima sua cor[illegible] nō det vitā. ſz sufficit q̄ taliter moriatur q̄ nesciat se viuere in hoc mūdo ꝓpter vehementē extasim qua penitus fit alienatus a sensibus et a vita

Instantia sensibili q̄tum ad sensibiles operāōes. Forte ad huc diceret. Illud quod apl'us dicit nulli homī posse cōuenire. hoc ipsi apl'o nō videtur eē concessū. Sed. i. ad Thi. c. vi. apl'us loquens de deo ait. Qui lucē inhabitat inaccessibilē quē nullus hominū vidit. sed neq̄ videre pōt. ergo ⁊c.

Solutio. Respōdeo q̄ vt cōmuniter dicit. illud dictū apl'i est intelligendū de visione comp̄hensiua penitus adequata visibilitati ipsius dei. Sic em solus intellectus diuinus videt ipm deuz. Per hoc tamē nō haberet quin clara visio diuine essentie possit ꝯmunicari ⁊ beatis in patria p̄m legē ꝯmunē. ⁊ etiaz existētibus ī via de p̄uilegio singulari. Que visio q̄tuis nō sit comp̄hēsiua. ē tñ app̄hensiua. Potest etiam dici q̄ dictū apl'i intelligendū ē de visione homis naturali. q̄ conuenit homī vt homo ē. Per hoc tñ non haberet si aliquis homo p grām efficit melior homine trāscendēdo limites sue naturalis ꝯditionis. q̄n talis homo etiā in via p̄us q̄z moriat possit videre nude diuinā eēntiā visiōe supnaturali. Et ista scda rñsio pcedit ex intētiōe beati aug. i. li. de tri. vbi tractās p̄dicta verba apl'i sic ait. Videri aūt veritas humano visu nullo mō pōt. sed eo visu videt quo iā qui vide-

18 rūt nō hoies. sed vltra hoies sunt. P. p̄dicta veritas etiā pōt pbari auēte. b. Bre. Nazbtūs Greg. de btitudine quā pnūc hñt anie sētē a suis corpibus separate. in quadā omel'. q̄ legit de vno martyre. sic ait. Que aūt lingua dicere. aut quis intellectus capere sufficit. illa supne ciuitatis quāta sint gaudia. angelorum choris interesse. cū btissimis spiritib̄ gl'ie cōditoris assistere. p̄ntem dei vultū cernere. icir cūscriptū lumē videre ⁊c. Itē. xij. li. moza. Greg. ptractās illud verbū Job qd̄ hr̄ Job xiij. Quis mihi tribuat vt ī inferno ptegas me. ⁊ abscondas me donec ptranseat furor tuus. ⁊ constituas mihi tēpus in quo recordeꝭ mei. sic ait. Iste furor q̄tum ad electorū animas in redemptoris nostri aduētu ptrāsijt. quia eas ab inferni claustris ad paradisi gaudia mediator dei ⁊ hominū duz ipse illuc pie descēderat reduxit. Itē Greg. sup Cātica tractās illud. Flores apparuerūt in terra nostra. sic ait. Flores apparuisse dicūtur. q̄z sancte anime cū a corpibus recedūt in celo recipiunt. Et quia ī hac vita q̄tuis hyems esset a bono ope nō torpuerūt. ideo mox vt hinc recesserunt in terra viuentū gloriose floruerūt. Sz q̄tuis anima possit gratiose florere cū enigmatica dei visione. tñ gloriosa floritio nō pōt esse sine clara dei visione. ergo ⁊c. P. idē pt̄z auctoritate Hiero. qui ī sermone de gl'iosa virgine sic ait. Perseuerate in oratōibus vnanimiter viuentes. quousq̄z intrare possitis gaudia eterne vite quo beata virgo hodie introuit. alternātibus hymnidicis angelorū choris infra pascua eterne viriditatis. vbi vna dulcissima societas oīm supnorū ciuiū. vbi sollennitas angelorū. vbi post laboz̄es ⁊ erumnas huius seculi felix est ⁊ suauis refectio aiarū. P 20
idē patet auēte Ambro. ī sermone qui legit ī ecclesia de cōfessore cpo. vbi ait. Digne in memoriā vertit hominū qui ad gaudia transijt angelorū. qui iā gratiā christi clarificat̄ inuenit. qui mūdi gloriā nō quesiuit. P. istaveritas etiā patet in oratōne seu collecta. que legit ī sancta dei ecclesia de beatis apl'is Symone et iuda. in qua oratione seu collecta mēbra militātis ecclesie supplicāt ipsi deo dicentia. Da nobis eorū gloriā sempiternā ⁊ pficiēdo celebrare. ⁊ celebrando pficere. Ex quo patz q̄ ecclesia supponit aiās istorū sanctorū apl'orum quorū corpa adhuc requiescunt in terra. iā habere gloriā sempiternā. q̄ sine clara dei visione haberi nō pōt. Et idē pōt argui ex collecta que de beato Gregorio legit in ecclesia. ī qua dicit. Deus q̄ aīe famuli tui Gregorij eterne btitudinis p̄mia ꝯtulisti. Hmōi aūt p̄mia essentialiter includūt pfectā dei fruitionē. ⁊ clarā eius visionē. vt pz ex dictis ī scdo articulo istius qōnis. P. p̄m q̄ statuit eccl'ia vl'is. ī 22
q̄libet missa q̄ legit p aiab̄ defūctorū dicitur. Lux eterna luceat eis dñe. cū sctis tuis in eternū q̄z pius es. Sed ista lux eterna vel ē ipsa clara dei visio. vel saltē est pfecta et immediata dispositio ad hmōi visiōz. sicut ē lumē gloriē. Si dixerit aduersarius. q̄ q̄tuis modo oremus vt ista lux det ipsis defūctis. istud tamē lumē a p̄mo dat̄ post mortuorū resurrectionē. Hoc nō valet. q̄z p̄m istā rñsionē oīo ecclesie eēt inutilis et absq̄z oīm fructu. Sed istud ꝯnis est piculosū ⁊ absurdū. Probo ꝯntiā. quia illa oratio est inutilis ⁊ infructuosa

Oratio ecclesie.

Instantia

Solutio.

qua nunq̃ facta cq̃ bñ ꝓtingit illud ꝑ cuius expditõe fit hm̃oi oratio. Sed dato q̃ nũq̃ aliq̃ oro fieret in eccl'ia militãte ꝑ q̃cũq̃ aia a corpe separata. tñ post mortuorũ resurrectionem oes electi hrent lucẽ eterne beatitudis sicut catholica fide tenemus. ḡ ꝛc. ¶ P. ista veritas
23 Decretalis etiã pz ex determinatõe seu diffinitõe eccl'ie in multis locis iuris canõici. Nã extra d baptismo ꝛ eius effectu. c. maiores. distinctio inter efficaciã circũcisionis ꝛ baptismi ex determiatõe eccl'ie ostẽdit ꝑ hec ꝗba. Qm̃ ꝛ si originalis culpa remittebat ꝑ circũcisionis mysteriũ ꝛ damnatõis piculũ vitabat. nõ tñ peruenie bat ad regnũ celorũ. qd vsq̃ ad mortẽ xpi fuit omib̃ obseratum. Sed ꝑ sacm̃ baptismi xpi sanguĩe rubricati culpa remittit. vitatur piculũ. ꝛ ad regnũ etiã puenit. cui ianuã xpi sanguis fidelib̃ suis misericorditer reseravit. ¶ Itẽ extra de pbro nõdũ baptizato. c. apl'ica. rñdet summus pontifex inquisitõi sibi facte de pbytero mortuo qui nõ erat baptizat. q̃uis hoc ignoraret. sic dicẽs. Presbyterũ quẽ sine vnda baptismatis extremũ dlem clausisse significasti. quia sancte matris eccl'ie fide ꝛ christi nomis cõfessione pseuerauit. ab originali peccato absolutũ. ꝛ celestis patrie gaudium esse adeptũ asserimus incũcrãter. ¶ Item extra de celebratõe missarũ. c. cũ marthe. inquisitioni facte quare moderni libri ĩ secreta misse de sancto Leone habẽt. annue nobis q̃sumus dñe. vt intercessione beati Leõis hec nobis psit oblatio. cũ tñ antiqui libri habeant. annue nobis quesum̃ dñe vt anie famuli tui Leonis hec psit oblatio. taliter rñdet. q̃ iniuriã facit martyri qui orat ꝑ martyre. Et idẽ ẽ rõne consil'i de alijs sanctis sentiendũ. q: orõnib̃ nr̃is nõ indigẽt. ꝑ eo q̃ cũ sint pfecte beati. oia eis ad vota succedũt. Sed nos potius eorũ orõnib̃ indigem̃. q: cũ miseri sim̃. nos vndiq̃ mala nr̃a pturbant. ¶ Cũ igit nec regnũ celorũ de quo facit mentionẽ pma decretalis. nec celestis patrie gaudiũ. d quo facit mẽtionẽ scda decretalis. nec pfecta beatitudo d q̃ facit mentionẽ tercia decretalis. possit hr̃i sine clara dei visione. ḡ euidẽter apparet ex ist̃ antiquis sctẽ matris eccl'ie diffinitiõibus. q̃ anime sanctorũ añ diẽ extremi iudicij clare videt deũ. ideo ꝛc. ¶ Ne autẽ aliquis pdictas decretales vel sctõrũ auctes sanctarũ aiarũ sonãtes bitudinẽ ꝛ clarã dei visionẽ ꝑ suo sensu exponat. iõ dñs Bñdictus omib̃ talib̃ frenũ imponẽs statutũ fecit ĩ hec verba. ¶ Bñdictus
Decretalis bñdicti de aiarũ visiõe eps seruũ seruorũ dei ꝛc. Diffinim̃ q̃ fm cõem dei ordinationẽ aie sctõrũ hoim veteris testamenti q̃ d hoc mũdo añ passionẽ dñi nr̃i iesu xpi decesserũt. necnõ sctõrũ apl'orũ. martyrũ. ꝛfessorũ atq̃ virginũ. ꝛ aliorũ fidelium defũctorũ post sacrũ ab eis xpi baptismũ susceptũ. in quibus nil purgabile fuit q̃n̄ decesserunt. nec erit q̃n̄ decedẽt etiã in futurũ. vl'si tũc fuit aut erit aliquid purgabile in eisdẽ. tamẽ post mortẽ suam fuerint purgate. ac q̃ aie puerorũ eodẽ xpi baptismate baptizatorũ ꝛ baptizãdorum. cũ fuerint baptizati añ vsum liberi arbitrij decedentiũ. mox post mortẽ suã et purgationẽ pfatã in illis qui purgatõne hm̃oi indigebant. añ resumptionẽ suorũ corpm̃ ꝛ iudiciũ generale. fuerũt. sunt. ꝛ erũt in celo celorũ. regno ꝛ paradiso celesti cũ christo in sanctorũ angelorũ cõsortio cõgregate aciderũt. videt ꝛ videbũt (post tamẽ passionẽ ꝛ ascẽsionẽ dñi nr̃i iesu xpi) diuinã essentiã visione intuitiua ꝛ faciali. nulla mediãte creatura ĩ rõe obiecti se habẽte. sed diuina eẽntia nude ꝛ clare ac apte se illis ostẽdẽte. q̃q̃ sic videtes eadẽ diuina eẽntia pfruũtur. necnõ q̃ ex tali visione ꝛ fruitione eorũ anime qui iam decesserũt sunt vere beate. ꝛ erũt illorũ qui postea decedẽt. cũ eandem diuinã videbũt essentiã. ipsaq̃ pfruẽtur añ iudiciũ generale. Ac q̃ visio hm̃oi diuine essentie eiusq̃ fruitio. actus fidei et spei in eis euacuãt. put fides ꝛ spes ꝑprie theologice sũt virtutes. Nq̃ postq̃ inchoata fuerit vel erit talis intuitiua ꝛ facialis visio ꝛ fruitio. in eisdem dicta visio et fruitio sine aliqua intercisione seu euacuatõe pdicte visionis ꝛ fruitiõis cõtinuata existit ꝛ cõtinuabit vsq̃ ĩ finale iudiciũ. ꝛ extũc vsq̃ ĩ sempiternũ. Dicimus insup q̃ fm ꝓmunẽ dei ordinationẽ anime decedentiũ in actuali mortali pcõ mox post mortem suã ad inferna descẽdunt. vbi penis infernalib̃ cruciãtur. Et q̃ nihilominũ in die iudicij omẽes hoies añ tribunal xpi cũ suis corpoib̃ comparebũt. reddituri d factis ꝑprijs rationẽ. ꝛ recepturi vnusquisq̃ put gessit ĩ corpore suo siue bonũ siue malũ. Statuẽtes nostras pdictas diffinitões seu determinatiões ꝛ ipsarũ singulas ab omib̃ fidelib̃ eẽ tenendas. Quicũq̃ aũt deinceps pdictarũ nr̃arũ diffinitionũ seu determinationũ aut singularũ ipsarũ ꝗriũ sciẽter ꝛ ptinaciter. tenere. asserere. pdicare. docere aut defẽdere ꝗbo vel scripto psumpserit. ꝗ eũ sicut ꝗ hereticũ mõ debito ꝑcedat. Hãc ꝓstitutionẽ reuerẽdi pr̃is ac dñi totã hic posui. q: valde vtile ẽ ipsã scire ꝑ materiã quã ĩ ista distictiõe tractaui. ¶ Est etiã

hic aduertēdū q̃ si sūm⁹ pōtifex p̄ h̄ q̄d̄ hic pō
nit. post tñ passionē et ascēsionē ꝛc. intēdit q̃
latro nō viderit diuinā eēntiā i tpe q̄d̄ curre/
bat inter passionē ꝛ ascēsionē dñi nr̄i ihu xpi.
tūc reuoco illud q̄d̄ quo ad hoc dixi in ratīoe
pri. adducta circa istā materiā de visione diui
ne essentie.

Rōes adū
sariorūz q̃
aie btōr ñ
videāt deū
pus q̄z re/
sumāt sua
corpa.

Estat igitur

r nūc adducere motiua ptis ad/
uerse ꝛ ipsis rñdere. Ulñ q̄dā q̄
videbant tenere ptē illā. arguūt p ea sic. Aie
sctōrū nō pus videt diuinā essentiā. q̄z aie re/
probōrū damnent ad ppetuā pnā. Sed anie
reprobōrū nō dānant ad ppetuā pnā vsq̄z ad
diē iudicij. q̄ ꝛc. Maior pz. qr talē ppōtiōz
hñt reprobi ad pnā qualē electi ad gloriam.
1 Probat minor aucte beati Petri. q̄ scda sua
epla. ca. ij. ait. Si enim deus peccātibz angelis
nō pepcit. sed rudētibz inferni detractos i tar/
tarū tradidit cruciādos i iudiciū reseruari sed
qua rōne angeli mali reseruātur vsq̄z ad iudi
ciū cruciādi. eadē rōne etiā reseruabūt hoīes
2 damnādi. ¶ P. apls ad Hebre. xi. loquēs d̄
antiq̄s patribz ait. Et hi omēs testimonio fi
dei pbati. nō acceperūt reprōmissionez. deo p
nobis aliq̄d melius disponēte. ne sine nobis
ꝛsummarētur. Ergo eadē ratīo aīe sanctorū
qui nos pcesserūt nō accipiēt beatitudinē cla
re deū videdo vsq̄z ad finez mūdi. ne sine alijs
3 hominibus electis ꝛsummētur ¶ P. anima nō
pficitur supma pfectōe supnaturali. nisi pus
pficiatur pfectōe naturali. Sed aīa nō est p
fecta pfectīoe naturali añq̄z resumat corpus.
ergo ꝛc. Maior patet. qr sicut gloria p̄suppo
nit naturā. ita pfectio glorie p̄supponit pfecti
onē nature. Patet etiā minor. quia aīa habet
inclinatōem naturalē ad corpus resumēdū.
ergo aīa nō est naturaliter pfecta nisi satietur
hmōi appetitus vel inclinatio. Cū igit hmōi
appetitus nō satiet nisi resumpto corpe. ergo
4 ꝛc. ¶ P. aīa nō meret sine corpe. q̄ nō pmia/
bit sine corpe. nec p ꝛsequēs videbit deū. quia vi
sio ē tota merces pm. Aug. i. de tri. c. vlt. Ālns
pz. qr aīa separata a corpe nō est i statu merēdi
Patet etiā ꝛsnia. qr pmiū debet corrñdere me
rito. ¶ P. durāte pna pcti ex pte corpis. aīa
5 nō dz beatificari. Sed incineratio ꝛ putredo
corpis ē pna pcti. q̄ manēte corpe incinerato
aīa nō beatificabit. nec p ꝛsequēs videbit de/
um. Maior pbatur. qr aīa est magis cā pcti
q̄z corpus. ꝛ p ꝛsns pna pcti nō dz minus ap
parere in aīa q̄z i corpe. Minor patet. quia si
homo nō peccasset corpus eius nūq̄z putrefa
ctū fuisset. sed i ppetuū absq̄z omi pna vixisset
vt patet ex his q̄ dixi li. ij. dist. xx. art. iij. ¶ P 6
postq̄z aīa est eleuata ad videdū deum p eēn/
tiā. tūc nō pōt vlterius exaltari. Sed vsq̄z ad
extremū iudiciuz sp pōt homo exaltari. q̄ vs
q̄z ad illud iudiciū nō poterit clare videre de/
um. Maior pbat. qr p claram visionē dei hō
efficit similis deo. iuxta q̄ ait Joh̄es ꝑma sua
epla. ca. iij. Cuz apparuerit sil'es ei erim⁹. qm̄
videbimus eū sicuti est. q̄ habita hmōi clara
visione. homo ad similitudinez dei efficit sic
immutabilis q̄ nec augeri nec minui pōt i su
is pfectōibus. nec p ꝛsns exaltari. Minor hr̄
aucte beati Petri. qui ait. Humiliami sb po
tēti manu dei. vt vos exaltet i tpe visitatōis.
¶ P. videns diuinā eēntiam scit omia ꝛ a nul 7
lo pōt doceri. sed aīe separate ignorāt que apud
nos fiūt. ergo ꝛc. Maior pz Dicere. xxxi. vbi
dicit. Nō docebit vir vltra pximū suū. Ptz
etiā minor Isa. lxiij. vbi Isa. ait ipsi deo. Tu
es pater noster. abrahā nesciuit nos. ꝛ israhel
ignorauit nos. Sed qua rōne aīe istorū ne/
sciuerūt que circa filios suos agebātur. eadē
ratōe anime ceterorū ignorāt que hic agūtur.
¶ P. idē homo nō potest simul esse viator et 8
comphēsor. Sed hoīes sūt viatores vsq̄z ad
extremū iudiciū. q̄ vsq̄z ad illud iudiciuz nō
pñt ē ꝛphēsores. Maior patet. qr intellect⁹
viatoris pficitur habitu fidei. et intellect⁹ ꝛp/
hēsoris pficitur clara visione. fides aūt ꝛ cla
ra visio sūt incō possibilia simul i eodē. Patz
etiā minor. qr q̄diu durat fides i hominibus.
tādiu sunt viatores. sed fidem habebūt vsq̄z
ad diem iudicij. iuxta q̄ ait apl'us ad Heb.
ix. Christus semel oblat⁹ ad multorū exhau/
riēda pctā sēdo sine pctō apparebit omibz ex
pectātibus se in salutē p fidez. ¶ P. q̄z diu aīa 9
ptinet ad istud pñs seculū. tādiu est viatrix.
nec p ꝛsequēs clara deitatis visio sibi poterit
conuenire. Sed vsq̄z ad diē iudicij ptinet ad
istud seculū. ergo ꝛc. Maior patet. Probat
minor. quia quādocūq̄z aliquis hō mutat lo
cū alicui⁹ ꝛmunitatis i qua diu morari ꝛsue
uit cum ppōsito redeūdi ad eūdē locum. tūc
semp dicit ptinere ad talē ꝛmunitatē. nō ob/
stāte hmōi mutatione. Quāuis enim ciuis pa
risiēsis vadat romā cū ppōsito redeūdi parisi
us. tñ sp dicit ptinere ad cōitatē pisiēsez. Sz
aīa fidelis recedēs ab hoc seculo. sic recedit a
loco sui corpis. q̄ intēdit reuerti ad suum cor
pus. quia si nō crederet reuerti ad suū corp⁹.

tūc esset infidelis. eo q̃ dubitaret circa articu/
lū de resurrectione mortuorū. ergo nō obstāte
q̃ recedat ab hoc seculo. tm̄ vere dicit ad istud
seculū ptinere. ¶ Et istā rationē dicūt se hēre
ex li. i. sniarum Prosperi. vbi dicit. q̃ iusti re
ceptis cuz incorruptione atq̃z immortalitate
corpibus. municipatū celestis patrie accipi/
ent. atq̃z eius ciues ineternuz effecti pmissa si
bi p̄mia reportabūt. ¶ Et ex hoc ꝯcludūt isti
q̃ aīa resumptionē corporis nō erūt ciues illius
ciuitatis supne. z p ꝯsequēs ad istud seculuz
cēsendi sunt ptinere. ¶ Dicūt etiam hāc esse
intentionē Aug. qui. xx. de ciui. dei. ca. ix. ait.
q̃ anīe defunctorū vsq̃z post resurrectionē mor
10 tuorū ptinēt ad ecclesiā militātē. ideo ꝛc. ¶ P
vt pz Matth. xxv. xpus in extremo iudicio
dicet his qui a sinistris eius erūt. Discedite a
me maledicti in ignē eternū. Et seq̃tur ibidē.
Et ibūt hi in suppliciū eternū. iusti aūt in vi
tā eternā. Nec aurē vita eterna ē visio diuine
eēntie. Cū igit̄ nullū mobile moueat ad termi
nū in quo ē. ergo aīa extremū iudiciuz nec iu
sti vident deū. nec iniusti patiunt ignis infer
11 nalis suppliciū. ¶ P. Matth. xvi. dicit. Fi/
lius homīs venturus est in gloria patris sui
cū angelis suis. z tūc reddet vnicuiq̃z fm ope
ra eius. q̃ aīaq̃z sit vēturus nō reddet. ¶ Idē
allegat ex euāgelio Luce. xiiij. vbi dr. Cum
facis conuiuiū voca pauperes z debiles. clau/
dos z cecos. z beatus eris. qz nō habēt vnde tibi
retribuāt. retribuet autē tibi ī resurrectōne iu
storū. ¶ Et ex his z ꝯsilibus semp ꝯcludunt
isti. q̃ aīa iudiciū nō habebūt iusti dei visionē
12 q̃ ē retributio oīm meritorū. igit̄ ꝛc. ¶ P. i. Jo
hānis. iij. dr. Nōdū appuit q̃d erim⁹. scim⁹
aūt qm̄ cū appuerit similes ei erim⁹. qm̄ vide
bimus eū sicuti ē. Cū igit̄ apl's Johes ibi lo
quat de apparētia xpi q̃ apparebit in iudicio
13 iō iusti nō videbunt deū aīa iudiciū. ¶ P. cū
apl's. i. ad Corr. xiij. dixisset. Videmus nūc
p speculū z ī enigmate. tūc aūt facie ad faciez.
volēs postea ostēdere qm̄ veniat illud. tūc sub
dit inferi⁹. c. xv. Oportz aūt mortale hoc indue
re immortalitatē ꝛc. Sed hoc solū erit in re/
surrectōe mortuorū. q̃ anīe nō videbūt deū fa
14 cie ad faciē aīa resurrectōz mortuorū. ¶ P. ad
Col'. iij. dicit apl'us ipsis xpi fidelibꝫ. Mor
tui estis. z vita vestra abscōdita est cū xpo in
deo. Qm̄ aūt hec vita sic abscōdita manifeste
tur. oūdit apl'us ibidē dicēs. Cū em̄ xps ap/
paruerit vita vestra. tunc apparebitis z vos
cū ipo in gloria. Cuz igit̄ talis apparētia xpi
de qua loq̃tur ibi apl'us a p̄mo eluceſcat in iu
dicio. q̃ aīa dīē iudicij nō erit gloria vel beati/
tudo sanctorū ¶ P. i. ad Corr. iiij. ait apl'us. 15
Nolite aīa tempus iudicare quo aduscz veni
at dns. qui illuminabit abscōdita tenebraz.
z manifestabit ꝯsilia cordium. z tūc laus erit
vnicuiq̃z a dno. Cum igit̄ laus et honor sint
p̄miū virtutis. ideo videt q̃ iusti a p̄mo reci/
piant p̄miū in extremo iudicio. qm̄ vt p̄missū
est dns illumīabit abscōdita tenebraz. z ma
nifestabit ꝯsilia cordium. ¶ P. ij. Corr. v. ait 16
apl's. Omnes nos manifestari oportet aīa tri
bunal xpi vt recipiat vnusquisq̃z ppria corpo
ris put gessit siue bonū siue malū. Cū igit̄ tri
bunal xpi a p̄mo cōstituatur ī iudicio. Ergo
remuneratio bonorz z malorz a p̄mo erit in iu
dicio. ¶ P. Apocal'. vi. animabꝫ martyrum 17
petentibus vindictā de sanguine suo dantur
stole singule. z dicit eis. vt requiescāt adhuc
modicū tempus. donec impleat numer⁹ fra/
trum suorz. qui interficiēdi sunt sicz ipsi. Ex
talis numerus solū implebit in fine mūdi. iō
ꝛc. ¶ P. Apocal'. vltimo dicit dns. Ecce ve/ 18
nio cito. z merces mea mecuz est dare vnicui
q̃z fm opa sua. Sed ibi loq̃tur dns de secūdo
suo aduentu qui est ad iudiciū. ergo merces
nō datur aīa iudiciuz. ¶ P. sanctus Jobvo/ 19
lens nobis insinuare moduz z ordinē quo fi
delis homo ptingit ad deivisionē. p̄us tangit
de resurrectione q̃z de dei visione dicēs. In no
uissimo die de terra surrecturus sum. et rursū
circūdabor pelle mea. z hoc q̃tum ad resurre/
ctionē. z in carne mea videbo deum saluatorē
meū. z hoc q̃tum ad beatā visionē. ¶ Et idē
ordo insinuat extra de summa trinitate z fide
catholica. c. Firmiter credimus. Et in tribus
symbolis quibus articuli christiane fidei exp̄
mūtur. s. in symbolo apl'orum. z in symbolo ni
ceni concilij. z in symbolo Athanasij. In om
nibus em̄ his p̄us exp̄mitur articul⁹ fidei de
mortuorū resurrectiōe q̃z expumat articul⁹ de
vita eterna. q̃ consistit in dei visione. Ergo de
lege cōmuni nō habebit dei visio. nisi p̄cedat
mortuorū resurrectio. ¶ P. i. ad Corint. xv. 20
ait apl'us. Quid mihi pdest si mortui nō re/
surgūt. ergo fm intentionē apl'i sine resurrecti
one mortuorū nō pōt esse beatitudo sctōrū. exp̄
nullū pfectū reputat sine mortuorū resurrecti
one. ¶ P. Joh. xvij. sup illo verbo. Pr̄ quos 21
dedisti mihi. volo vt vbi ego suz z illi sint me
cum. vt videant claritatē quam dedisti mihi.
Dicit glo. Aug. Quādo illā claritatē videbi
mus. tūc fiet iudicium viuorū z mortuorū.
tunc em̄ tolletur impius ne videat claritatez

dei. Ergo videt fm intentionē Aug'. q electi
de quibus ibi loqtur xpus nō videant clarita
22 tē dei añ diē iudicij. ¶ P. Matth. xx. scribit.
Voca operarios. et redde illis mercedē suam.
incipiens a nouissimis vsq ad primos. ergo p
mi nō accipient mercedē. nisi etiā accipiāt vl
timi. ⁊ p ꝯsequēs in die iudicij omnes accipi
23 ent simul. ¶ P. Jaco. v. dicit. q sicut agrico
la expectat fructū pciosum terre suo tēpe resti
tuendū. sic ⁊ nos vsq ad aduentū dñi nostri
iesu christi fructū vite eterne patiēter expecta
re debemus. Et idē habet ad Tytū. ij. vbi di
cit apl'us. Sobrie. iuste ⁊ pie viuamus i hoc
seculo. expectātes beatam spem ⁊ aduentū glo
rie magni dei. ⁊ saluatoris nostri iesu christi.
24 ¶ P. Matth. xix. saluator loquens d die iu
dicij. pmittit apostolis q sedere debēāt sup se
des duodecim iudicātes duodecim tribus isra
hel. Et ibidem pmittit. q quicūq reliquerit
domū aut fratres ⁊c. centuplū accipiet. et vi
tam eternā possidebit. ergo vitaz eternam nō
habebūt fideles de lege ꝯmuni añ diem iudi
25 cij. ¶ P. ij. ad Thimo. iiij. sup illo ꝓbio apl'i.
Bonū certamē certaui ⁊c. Dicit glo. q iust'
iudex tempe iudicij eum. s. apostolū coronabit.
Sed visio dei beatifica non pcedet hmōi
coronationē. ergo ⁊c. ¶ Multe sunt alie au
ctoritates quas d textu sacre scripture. ⁊ d ori
ginalibus sanctorū isti doctores adducunt.
quas hic nō pono. quia nullam difficultatē
implicāt aliam a pmissis. et ideo ex solutioni
bus istarū rationū patebit illaz solutio cuili
Solutio. bet intuēti. ¶ Ad pmū igit respondēdo nego
Ad. 1. minorē. Lā autē negatōis patet in pma rati
ne quā supius adduxi p pte opposita. vbi op
positū istius minoris ondit tā aucte sacre scri
pture q aucte Gregorij papē. ¶ Ad pbationēz
dom. q nō ē intētio. b. Petri q dēmones pro
nūc nō patiant pēnā damnatōis eterne. ⁊ re
seruent vsq ad diem iudicij q tū ad hmōi pe
nam infligendā. sed ē sua intētio q reseruet q
tū ad hmōi pēnā augmētandā ⁊ manifestan
dam. Quia quis modo patiātur magnā pe
nam. tamē tūc patiētur maiorē. Et licz pnūc
coz pēna nobis sit occulta. tamē tūc erit omi
bus manifesta. ¶ Ad scdm nego ꝯntiaz. Ex
Ad. 2. illo em añte nō pōt legitime iferri hmōi ꝯns.
Nā p verba illa q assumunt in añte. nō vult
apl's nisi q anime electorū veteris testamenti
nō acceperūt repromissam hereditatē celestis
patrie pul q hmōi hereditatē recipere aie ele
ctoz noui testamēti. Aia em latronis q pas
sus fuit cū xpo eq cito pcepit hmōi hereditatē sicut quicūq patrū veteris testamēti. Et q
ista sit intētio apl'i. patet p glo. que illa verba
apl'i exponēs dicit sic Illi pozes nō acceperūt
statim repromissionē. i. repromissam vitā vs
q ad xpm. deo puidēte p nobis aliq d melio.
id ē vt naturā nostrā assumeret. ⁊ gloriosi cos
nobiscū exaltaret. Uñ addit. vt nō ꝯsumma
rent sine nobis. i. requie ⁊ visione dei fruerēt.
Et si illi tenuerūt fidem qui tam diu expecta
uerūt requiem. multo magis nos teneamus
qui statiz accipimus. Ex his igit verbis isti
us glose patet. q tā veteris testamēti q noui
homies sancti qui ab hac vita iam decesserūt
pmissam hereditatē vite eterne q tum ad bea
titudinē aie receperūt. ¶ Ad terciū dicēdum Ad. 3.
q de naturali pfectione anie possumus dupl'r
loqui. Uno mō put aia est q dā suba spūalis
Alio mō vt de se nō est pfectū suppositū. sed
est ps pncipalis suppositi pfecti. Primo mō
loquēdo de naturali pfectōe aie minor nō ē ve
ra. qz ania rōnalis a corpe separata nō caret na
turali pfectiōe sibi ꝯpetēte put ē suba spūalis.
⁊ p ꝯns etiā capax est beatitudinis spūalis. q
q tū ad naturales pfectōes aie de necitate nō
p supponit nisi naturalē pfectōez aie q sibi cō
uenit put suba spūalis est. ¶ Et tiā cū dicit.
supma pfectio supnatural' ⁊c. ly supma pt tri
pl'r intelligi. ¶ Uno mō vt dicit excellentiā
fm gradū generis. sicut albedo dicit supma p
fectio de genere color. quia excedit omes ali
as spēs colorū. Et isto mō quicq d est albū.
hoc dicit esse pfectū fm supmā pfectōez colo
rū. Alio mō dicit excellentiaz fm gradū spēi.
Et sic solū illud qd simpl'r ē albissimū dz esse
pfectū supma pfectōe colorali. Tercio mō di
cit quādā excellētiā indiuidualē seu fm gra
dū indiuidui. Et sic vnūqdq hns tm gdu
albedis ad qntū natura illi' sbiecti ē apta per
ueire. dz pfectū supma pfectōe colorali. Pri
mo mō bitudo etiā fm mimū suū gdū ē sup
ma pfectio supnatural'. qz vera beatitudo fm
quēcūq sui gdū accepta ē nobilior ⁊ excellēti
or omi alia pfectōe ipsi' aie. Et sub isto sensu
maior ē falsa. qz ad suscipiēdū talē indritē g
dū bitudinis sufficit natural' pfectio aie ꝯpe
tēs sibi put ē q dā sba spūalis. Illa aūt maior
accipit naturalē pfectōem q ꝯpetit aie put est
ps suppositi. als em minor nō accipet sb ma
iori. Sed scdo mō maior nō est ad ppositū.
qz forte nulla creatura hz vel hēbit vltimatū
gradū bitudis quē de' pt efficere infra spēm
bitudinis. ⁊ si aliq hz hmōi gradū. illa sola
cēt aia xpi. cui sic fuit data gra nō ad mēsurā

sic suo mō d: hīre beatitudinez sine mensura.
¶ Sed tercio mō accipiēdo ly supma. tunc cōcedo totam rationē. quia in nullo ē contra me. qz q̄uis anima sancta pnūc sit vere beata tamen beatior erit resumpto corpore. vt patet ex his q̄ dixi articulo. iiij. istius questionis.

Ad.4. ¶ Ad quartū nego ꝛñam. qz si ꝓpter h̄ aīa n̄ deberet p̄miari sine corpe. qz nō merebat̄ nisi in corpe. tūc eadē ratōne aīa separata a corpe nec deberet habere bñ nec male. qz nec bñ nec male egit nisi in corpe. Sed falsitas ist̄i consequētis patet Luce. xvi. vbi abrahā ad illuz diuitē in inferno sepultū sic ait. Fili recepisti bona in vita tua. et Lazarus sil'r mala. nunc autē hic consolat̄. tu ꝯo cruciaris ꝛc. Ad ꝓbationē dicendū. q̄ in hoc corespōdere debet p̄miū merito. q̄ fm maiorē quātitatē virtualē ipsi⁹ meriti. maior erit quātitas ꝓtualis ipsi⁹ p̄miū. qd̄ quidē p̄miū saluo ordine iusticie pt dari aīe sine corpe exñti. Quia sicut miles triumphādo nō merek̄ coronā triūphi sine eq̄. z tñ ꝓ triumpho coronat̄ absq̄ equo. sic in ꝓposito ꝛc. Corpus em̄ ē q̄si equus in q̄ aīa exercet suam militiā sup terraz. qz militia ē vita

Ad.5. hoīs sup terrā. vt habek̄ Job. vij. ¶ Ad q̄n/tū dōm q̄ beatitudo aīe dupl'r pōt considerari. Uno modo fm pfectū gradū quo deus disposuit hm̄oi animaz beatificare. Alio modo citra talem gradū. Primo mō dicik̄ beatitudo tota liter ꝛsummata. Secdo mō. tūc q̄uis ꝓ eā aīa sit vere z formal'r btā. tñ non dz dici btā bītudine penitus ꝛsummata. eo q̄ expectet aliquē vlteriorē bītudinis gradū quē sibi deus suo tēpe largiek̄. Nō dato q̄ maior sit vera loq̄ndo de bītudine p̄mo mō dicta. qz talē beatitudinē hēbit aīa post resurrectiōz hoīs. qñ ipa aīa actual'r hēbit esse in suo toto et in corpe incoruptibiliter gl'ificato. tñ nō ē vera de bītudine secdo mō dicta. ¶ Ad ꝓbationēz dōm q̄ putrefactio z incineratio corpis magz sūt a deo inflicta ī pena aīe q̄z corpis. nā pena ꝓprie nō ē nisi ei⁹ qd̄ pcipit pena. sed corpus exanime nō ē pceptiuū alicui⁹ pene. Uñ sic ꝓpter forifacta alicui⁹ destruunk̄ pdia sua. z hm̄oi destructio nō est pena illaz rez que destruunk̄. cū tales res sint insensibiles. sz pot⁹ dicik̄ esse pena illius qui forifecit. ꝓpter cui⁹ delictū fit hm̄oi destructio. sic in ꝓposito ꝛc.

Instantia ¶ Forte dicek̄ q̄ si ad ꝓpositū ista fuerint applicata. tūc pcedētibus ꝯtradicūt. Quia nulla pena potest stare cū beatitudine vera. sz fm ista dicta incineratio corpis ē quedā pena aīe q̄ nulla anima vere beata potest h̄re corp⁹ incineratū. z p ꝯñs nō poterit esse beatitudo aīe absq̄ corpis resumptōe. ¶ Dicēdū q̄ maior nō ē vera. ¶ Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdū q̄ duplex ē pena. Quedā. i. positiua. q̄ ē afflictionis inductiua. Alia ꝓuatiua. q̄ ē alicui⁹ ꝛsolationis retardatiua. Nō licet ꝓma istaz penarū nō possit stare cū aliq̄ gdu vere bītudinis tñ secda pena pōt stare cū q̄libet gradu bītudinis ꝓter sup̄mū gradū quo beatitudo penitus ꝛsummat̄. Et isto secdo mō ē ī ꝓposito. qz rōne hm̄oi incineratōis retardat̄ aīa ne sua bītudo penit⁹ ꝛsummek̄. Propter qd̄ beatitudo aīaz recipit augmētū post resūptōez corpm. vt dictū ē articulo. iiij. ¶ Ad sextū nego maiorē. qz xp̄us a p̄mo instātis siue cōceptōis fuit eleuatus fm aīam ad videndū nude diuinā essentiā. z tamē postea fuit exaltatus. iuxta qd̄ ait apl'us ad Philip. Propter quod deus exaltauit eum. z donauit ei nomen qd̄ ē sup omne nomē. ¶ Forte dicek̄ q̄ nō ē simile de christo. z de alijs puris homibus. qz xp̄us cū hoc q̄ fuit ver⁹ ꝯphēsor clare videēdo diuinā ēcntiam. etiā cū hoc fuit verus viator. Et iō fm q̄ erat viator poterat exaltari. Sed pur⁹ hō videēs deū tm̄m mō est comphēsor. iō nō pōt exaltari. ¶ Ista cauillatio nō valet. qz post suaz passiōez christ⁹ desijt eē viator. z tamē postea dicik̄ exaltatus sup omnes celos. ¶ Uñ iuxta hm̄oi exaltationē dicimus sibi in ps. Exaltare dñe in virtute tua ꝛc. Et iterum. Accedit homo ad cor altū. z exaltabik̄ deus ¶ Ad ꝓbationē nego ꝛsequentiā. qz licet anima ꝓ claram dei visionē efficiat̄ similis deo. tamen quia hm̄oi similitudo cōpatik̄ etiā secū multiplicē dissimilitudinē. ideo nō optet q̄ talis aīa sit ita immobilis sicut deus. ¶ Etiā qz hm̄oi similitudo nō est pūctalis. sed hz multos gradus. qz etiā in patria vnus hō est sil'ior deo q̄z alter. ideo post iudiciū q̄ñ anime clarius videbunt deū q̄z añ iudiciū. tūc etiā sil'iores erunt deo q̄z añ. quia intensa causa similitudinis etiā intendik̄ ipsa similitudo. sz visio dei est cā iam dicte similitudinis. z hec intēditur post iudiciū. vt patet ex dictis sup⁹. q̄ etiā similitudo qua aīa beata dicik̄ formaliter sil'is deo post iudiciū intēdek̄ ¶ Forte dicek̄ q̄ ōrū istius habek̄ ex verb. b. aug. i. li. sententiaz prosp. vbi d:. Humana creatura cū fuerit btā. nō poterit mutari ī melⁿ nec ī pei⁹. ¶ Dicēdū q̄ istud ē intelligēdū de mutatiōe status. qz talis creatura nō pt mutari in melioreē statū q̄z sit status gl'ie. nec vnq̄z mutabik̄ in prioreē. qz nunq̄z pdet beatitudinē gl'ie sue.

Solutio.

Ad.6.

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

Secus autē est de statu gratie qui est in via. quia homo existens in eo potest mutari ī statum peiorem. puta in statū culpe. ⁊ in statum meliorē. puta in statum glorie. qui est status
Ad.7. celestis patrie. ¶ Ad septimū nego maiorē. Nā oppositus eius ondit ī ista dist. q. ij. arti. iiij. ⁊ sil'r li. iij. dist. xiiij. ¶ Ad pbatōz dōm. q licet in vita beata vir nō doceat primū suū qtum ad ea q spectāt ad naturalē cognitiōz. tamē qtum ad noticiā futuroz ꝓtingētium multi docent p diuinā reuelationē. ⁊ p supiorū beatoz informatōez. ¶ Etiā minor nō ē vera loquēdo de aiabus separatis beatis. ꝑ quibus loqmur ad pnsē. ⁊ qtum ad hoc ipa pbatio nō est ad ppositū. qz eo tpe qn Isaias dixit illa verba. tūc aie ipsius isr'l et abrahe non erāt beate. quia post mortē xpi a primo suam beatitudinē receperūt. ¶ Etiaz fm expositores aliqs qui tractāt ista verba Isaias loquit ibi de noticia saluatiua. ⁊ ideo ē sensus illoz ꝓbo ruz. q salus illius ppli nec fuit ab abraham. nec ab israhel. sed a solo deo. Et p cōsequens illis verbis nō negat Isaias. quin abrahaz ⁊ israhel cognouerint ea que gerebātur in hoc mūdo. De hoc etiam patebit dist. sequenti.
Ad.8. ¶ Ad octauū nego maiorē. nā xpus fuit verus homo. ⁊ tn simul fuit verus viator ⁊ comprehensor. Ad pbationē nego minorē. oppositū em eius pbaui in prologo primi li. qōne. iij ¶ Etiā minor istius rationis ē falsa. ad pbationez illius dicendū. q maior nō est vera. Nā dato q actus fidei excludat claram visionem. et p ꝓns status patrie. habitus tn fidei put dicit quendā ornatū anime. nec excludit hominez
Ad.9. a clara dei visiōe. nec a statu patrie. ¶ Ad nonū nego minorē. ad pbationē dōm ad maiorē. q licet homo recedens ab aliquo loco in q cōsueuit morari cū ppositō redeūdi ad habitādum in eodem loco. dicat ptinere ad illam ꝓmunitatē de qua recedit. tamē si taliter recedit q nō pponit reuerti ad cōmorandū ī illo loco. sed solū reuertit ad deportādū illud qd dimisit ī illo loco. tūc nō ptinet vlterius ad illā primā cōitatē de qua recessit. sed potius ad illam ad quā rē quā in primo loco querit trāsportare pponit. Et isto scdo mō ē in ppositō. qa mortuo homīe licet aia fidelis credat se reuersurā tamē nō credit se reuersuram ad iterū morandum in isto mortali seculo. si em hoc crederet tunc esset infidelis. Sed solū credit se reuersurā ad corpus suū qd hic dereliquit trāsportandū ab hoc mūdo. ⁊ ppetue collocādū ī celo empyreo. ¶ Ad auctē adductam de libro Prosperi dōm. q licet p illa verba bn habeat q suppositū humanū tūc a primo incipiat esse ciuis celestis patrie qn aia resumpsit corpus qd ī morte dimiserat. eo q hūanū suppositū sit ēentialiter ꝓpositū ex aia ⁊ corpe. tn ex hoc nō habet quin ipsa anima pus sine corpe fuerit ciuis illius supne patrie. ⁊ primū receperit beatitudinis sempiterne. ¶ Ad dictū aug. pōt dici. q isti nō bn allegāt augustinū. qz aug. nō dicit aias defunctoz ptinere ad ecclesiam militantē. sed dicit omes aias iustoz ptinere ad regnū xpi seu ad ciuitatē dei. sicut omīs iniusti ptinet ad ciuitatē dyabolī. Illā autē ciuitatē dei diuidit in duas ptes. s. in ecclesiaz triumphantē in qua sunt anime beatorū. ⁊ ecclesiam militantē in qua adhuc laborant anime iuste. que in mortali corpe pnūc a dno pegrinātur. Si tamē in aliquo libro aug. inuenit dixisse animas defunctorū ptinere ad ecclesiā militantē. hoc nō est intelligendū qtum ad eaz substantiā. quia vt sic nō subsūt iudicio ecclesie militantis. Nam papa nō potest tales animas citare. et nō comparētes p contumacia excōicare. Sed est intelligendū qtū ad ea q fecerunt ⁊ dixerunt quādo adhuc viuerunt in hoc mūdo. Quia licet sancti defuncti qtum ad eoz substantiā ⁊ qtum ad ea q pnūc dicunt ⁊ faciunt trāscendāt ecclie militantis iudicium. tamē qtum ad ea que dixerunt ⁊ fecerūt in hoc seculo prius qz morerentur subsunt tali iudicio. Quia nullus sanctus canonizatur nisi eius facta approbent ab ecclesia. Etiā dicta sanctoz defunctoz possūt examinari ab ecclesia ⁊ corrigi si aliquid corrigendū in ipsis inuenit. ¶ Ad decimū dicēdū Ad.10.
q qtuis in fine iudicij instituadāt in vitā eternam cum corpe ⁊ anima. tn ex hoc nō seqtur q anime eorū prius nō fuerint in vita eterna Quāuis em nihil moueat ad terminū ī quo est eo mō quo ē in eo. tn exns in aliq termino pōt moueri ad eū alio mō qz prius fuerit ī eo ¶ Uel dicendū q sicut subiectū hns aliquā formā fm vnū gradū. pōt moueri ad eandem formā fm aliū gradū. qd em ē albuz pōt fieri albius. sic aia separata exns ī vita eterna fm aliquos gradus sue beatitudinis. mouet cum suo corpe ad vitā eternā fm vltimatū ⁊ penit cōsummatū gradū sue beatitudinis. ¶ Ad.xi.pz Ad.11.
p ia dicta. qz in iudicio retribuet iustis fm suprēmū gradū sue beatitudinis. qtuis aie eorum fuerint an iudiciū vere beate. ¶ Ad.xij.dōz Ad.12.
q.b. Johes nō solū loqtur ibi de apparētia q xps apparebit in iudicio. sed loqtur de appa/

rentia clare visionis fm quā apparet cuilibet
anime separate ab omni labe peti sufficiēter pur-
Ad.13. gate. ¶ Ad.xiij.potest dici.q p illa verba in
xv.ca.apl's nō intēdit determinare illud tunc
de quo fecerat mentionē in ca.xiij.quia valde
magna est inter illa digressio. ¶ Esto tamen
q ita esset.tūc dici potest q aplus ibi loqtur
de visione qua deus videt ab hūanis suppositis.talis em visio psupponit resurrectōz mor-
tuoz.qz anima sine corpe nō est hūanū sup-
Ad.14. positū. ¶ Ad.xiiij.dicendū.q illam christi
apparentiā referendo ad extremū iudiciū tūc
apparebunt electi quibus ibi loqtur aplus.
nō solum in anima.sed in pfectis suis suppo
sitis. Ex hō tñ nō habet qn añ apparuerit i glo-
Ad.15. ria fm suas aias pter corpa. ¶ Ad.xv.dicen
dū.q laus includit quandā manifestatōz ei⁹
qui laudat.igit quis ante beatorū nūc sint
corā deo in gloria.tñ qz hoc pnūc nobis ī via
exntibus nō est plene manifestuz. in iudicio
do erit omnibus tam bonis qz malis notuz z
manifestū.ideo dicit apl's q tūc erit laus vnī-
Ad.16. cuiqz a dño ¶ Ad.xvi.dōz q ibi loqt de nob
fm esse quod habebim⁹ in pfectis suppositis
Ad.17. post hanc vitā. ¶ Ad.xvij.dōm.q quis nu
merus martyrū nō compleat vsqz ad finē mū
di.tñ quia animabz eoz qui decesserūt singu
le stole iam dare sunt.ideo quis sēdam stolā
scz corpis claritatem expectet vsqz ad finē mū
di.tamē p pmā stolam que ē vera salus anie
iā vere sūt beate.vt patuit supius.vbi ad hāc
Ad.18. sniam istum textū traxit btus Gregor. ¶ Ad
xviij.dicendū.q tūc.s.in iudicio xpus dz da-
re vnicuiqz.quia aliquibz dabit de nouo sim
pliciter suā beatitudinē qui vsqz ad illam ho
ram nō fuerunt beati.qz forte tunc a pmo ab
hoc seculo decesserūt. vel vsqz ad illud tēpus
in purgatorio fuerūt. Alijs do etiā dabit.q a
quis añ dederit.tamē ptunc pus datū auge
Ad.19. bit.z eorum corpa glorificabit. ¶ Ad.xix.di
cendū.q in omnibus istis locis fit mētio de vi
sione dei z vita eterna.fm q ꝛueniunt pfecto
hūano supposito.z iō pmittit resurrectō mor
tuoz.qz tale suppositū nosciť esse ꝛpositū ex
anima z corpe. Sed saluator nr Joh. vi. lo
quēs de vita eterna ꝛueniēti aīe purgate post
hanc vitā. pus facit mentionē de vita eterna
quis de resurrectōe. Dicit em sic. Hec ē aūt volū
tas pris mei q misit me. vt omis qui videt filiū
z credit in eū habeat vitā eternā. z ego resusci
tabo eū i nouissimo die. Et infra eodē.c.sbdit
Qui mādūcat meā carnē.z bibit meū sāgui-
nē hz vitā eternā.z ego resuscitabo eū i nouis-
simo die. ¶ Ad.xx.dōm.q vt patet ibidē in Ad.20.
textu aplus i epheso habuit magnū certamē
ꝝ quosdā qui negabāt mortuoz resurrectōz.
z d pfectu illius pugne loquēs ait. Quid mi
hi pdest si mortui nō resurgūt. Quasi dicat.
Nō pdesset sed potiꝰ noceret.qz nō pugnasse
p veritate si mortui nō resurgerēt. Et iō ōba
iā dicta nō bñ trahūt ad pñs ppositū ¶ Ad Ad.21.
xxi.dicendū.q fm intentionē aug.ly videbi-
mus debet referri ad omnes electos. quia z si
añ iudicium alique anime purgate videant
claritatem dei.tamē anime oim electoz nō vi
debūt siml hmōi claritatē donec veniat extre
mū iudiciū.qz vsqz ad illā horam semp inue
nietur aliquoz electorū anime vel in hoc mū
do. vel in purgatorio.que non vident hmōi
claritatē. Et sic negāda est ꝛnūtia. ¶ Ad.xxij. Ad.22.
dōm.q fm expositōem beati Gregor.i omel.
ista parola nō est trahenda ad redditōz mer
cedis fm q reddit in extremo iudicio.sed est
quedam compatio electoz noui testamēti ad
electos veteris testamēti. Unde sic ait. Aia sā-
cta mox vt de hoc mūdo egredit.illum denā-
rium recipit. Et quia sancti noui testamenti
vltimo venerūt.z statiz in obitu receperunt.
patres vero veteris testamēti qui diu añ ve-
nerant.multū illum denariuz expectauerunt.
scz vsqz ad mortē christi.ideo compatiue vlti
mi dicūtur pmo recipe. ¶ Et iō subdit aliaz
expositionē dicēs. Uel q vltimo venit pmo re
cepit.qz latro qui in fine vite sue venit. in ac-
cipiendo denariuz apostolos añcessit. ¶ Ad Ad.23.
xxiij.dicendū.q quis in his duabz auctori-
tatibus hortētur omes electi ad expectandū
fructū vite eterne.eo mō quo pfectis hūanis
suppositis dabit in die iudicij.tñ ex hoc non
habet qn anie electoz sufficienter purgate añ
die iudicij vere sint beate. ¶ Ad.xxiiij.ptz ex Ad.24.
pdictis.quia ibi loquit saluator de vita ēna
put ꝛueniet pfectis suppositis ¶ Etiā facie
do vim in hoc verbo quo dz possidebit. tunc
auētas illa i nullo ē ꝝ nos. Qz aliqs nūc pōt
accipe qd tūc adhuc possidebit. Centuplu
igit tunc accipiet pensando ea q tunc dant de
nouo quātum ad corpis glorificatiōem.z vitā
eternā possidebit.quātū ad aīe beatitudinē.quaz
tñ possidēdā añ resurrectōem accepit. ¶ Ad Ad.23.
xxv.dicendū.q verba illius glose congrue
pnt intelligi de iudicio pticulari. quo imme-
diate post mortem apli anima sua iudicabat
esse digna vita eterna. ¶ Uel dato q intelli-
gantur d extremo iudicio.tūc p coronā dz in
telligi beatitudo ꝛsummata quātuz ad supīmū

gradū eius. q̃ mō solū habebit a q̃libet electo post resumptionē sui corpis. put dictū ē supi us. ¶ Ad argu. pnci. ddz. q̃ q̃ius maior sit vera loq̃ndo de corpe materiali obscuro ⁊ corruptibili. qz tale corpus est impeditiuū intellectualis cognitōis. tñ nō est vera loquēdo d̄ corpe glorificato ⁊ incorruptibili. sicut ē in p̄posito. vt pz ex p̄dictis.

Ad pnci/pale argumentum.

¶ Distinctio quinquagesima

Incoritur questio. Postq̃z mgr̄ supi⁹ de mia/uit de mortuoz resurrectōne. ⁊ de ipoz resurgētiū iudiciali examinatiōe. ⁊ oñdit q̃lit ī illo iudicio boni remunerāt. nūc in ista vltima dist. q̃rit li. oñdit. quō ī fine illi⁹ iudicij mali ꝯdemnant. Et diuidit in duas ptes Qz p̄mo retributiōez maloz ptractat. Secdo circa materiā p̄missoz q̃ttuor libroz epilogat ibi. Nec de pediby. Prīa ē pñtis lectōnis. Et diuidit in duas ptes. Qz p̄mo innuit malorū retributiōz absolute. secdo facit h̄ idē in q̃sitiue. ⁊ respectu alioz ꝯparatiue. ibi. Preterea solet q̃rī. Prima ī duas. Qz p̄mo inq̃rit de ꝯditōe damnatoz q̃ ad malū culpe. respectu cui⁹ deus se hz pmissiue. Secdo q̃ ad malū pene. respectu cui⁹ deus se hz effectiue. ibi. Hic queri pōt. ¶ Seq̃tur illa ps. Preterea solet queri. Et diuidit in tres ptes. Quia primo mgr̄ ꝯsiderat pnā dānatoz respectu eoz q̃ adhuc viuūt ī h̄ mūdo. Secdo respectu eoz q̃ fuerūt ī lymbo. Tercio respectu eoz q̃ sūt ī celesti paradiso. Secda ibi. Si q̃s aūt q̃rat Tercia ibi. q̃ri etiā solet. Et hec ī tres. qz p̄mo inq̃rit vtz boni ⁊ mali se mutuo videāt vsq̃z ad iudicium. Secdo oñdit q̃ maloz pena a btis visa nō p̄uocat btōs ad ꝯpassionis affectū. Tercio q̃ hozroz illi⁹ pene visus a btis nō minuit sz potiⁿ auget sue felicitatis effectū. Secda ibi Sz cū scti. Tercia ibi. Postremo q̃rit ¶ Et ī h̄ terminat diuisio ⁊ snia istius lectōis in generali Circa quā quero in speciali.

Questio prima.

Vtrū aīa hūana a corpe separata intelligat ea q̃ fūt in h̄ mūdo. ¶ Et videt q̃ nō. Quia sicut se habet colores ad visum. sic se hnt fātasmata ad intellectū. Sz visus nihil pōt videre sine coloze. q̃ aīa nihil poterit intelligere sine fantasmate. Luz igitur aīa separata careat fantasia. que fundat in organo corpali. ⁊ p̄ ꝯs careat fantasmate. ergo videt q̃ nihil possit intelligere. Maior habetur iij. de aīa. Veritatē etiā minoris quilibet experitur in seipso. ¶ Cōtra. sicut hic ptz in lra diues rogauit p̄ fratrib̄ suis q̃n aīa sua fuit ī inferno. ⁊ p̄ ꝯs a corpe fuit separata. qz nōdū ille diues surrexit a mortuis. q̃ cogūit frres suos q̃ adhuc vixerūt in hoc mūdo. ¶ Circa istā q̃ōem more solito hucusq̃z seruato q̃ttuor sūt videēda. ¶ Primo vtz aīa separata aliq̃d intelligat ¶ Secdo vtz itelligat p̄ spēm ab actu realiter differentē. ¶ Tercio de p̄ncipali quesito ¶ Quarto vtz damnati videant gloriaz exitium in celesti paradiso.

Articulus primus.

Quantuz ad primū tria sunt videnda. ¶ Primo de eo qd̄ petitur scz vtrū anima separata aliq̃d intelligat ¶ Secūdo vtz subas separatas intelligat. ¶ Tercio vtz oīa naturalī cognoscibilia cog̃scat ¶ Et fm hoc pono tres ꝯclōes ¶ Prima ē q̃ aīa a corpe separata vere intelligit aliq̃. Quia nulla res penitus destituit a sua ppria opatōne. vt patz. ij. ce. ⁊ mū. Sed intelligere est ppria opatio anime. ergo si manet aīa post mortem hōmis. sicut ponit fides catholica. ac etiā vera ph̄ia. oportet q̃ aliq̃d intelligat. ¶ Et istā veritatē asserit Auicēna in. vi. suoz naturalium dicēs. q̃ aīa separata clarius intelligit veritatē q̃z coniūcta. ¶ Sed ꝯ istā ꝯclōnem pōt argui multipl'r. Primo sic. Deus ⁊ natura nihil faciūt frustra. vt dicit. i. ce. Sed si anima posset intelligere sine corpe. tūc frustra ꝯiūgeret corpi. q̃ aīa nihil itelligit sine corpe ¶ P. aīa hūana nihil intelligit nisi mediātib̄ formis acceptis ab ipsis sensib̄. Sed post hāc vitā nihil accipit a sensibus. q̃ ⁊c. Maior patet. iij. de aīa. vbi dicit. q̃ aīa in suo p̄mordio nascitur sicut tabula rasa in qua nihil est depictum. apta tamē nata depingi. Ex quo patet q̃ aīa nō habet aliquas rerū similitudines sibi cōcreatas quibus ipas res intelligat. ⁊ per ꝯs nēce ē vt hm̄oi similitudines p ipos sensus acquirat. Minor etiā ptz. quia omes sensus hōmis fundātur in organis corpalibus. et p ꝯs corrūpunt destructi hm̄oi organis ī morte ipsius hois. ¶ Nec valet si dz q̃ aīe separate intelligāt mediantibus speciebus hic acquisitis. quas retinēt q̃n ab hac vita decedūt. q̃a multe sunt anime separate q̃ nullas spēs hic acquisierūt. sicut apparet de aīab̄ puerorū ¶ P 3 aīa nihil pōt intelligere sine fātasmate. q̃ aīa separata nihil pōt intelligere. Antecedēs patet. qz

Cōclusio prima

Instantia 1

2

nccē est intelligētē fātasmata speculari. vt patet. iij. de aīa. Cōsequētia etiā ptz. qz in morte hoīs qñ aīa separatur a corpe. tunc oīa fantasmata corrumpūt. ¶ P. opatio ppria toti cōiūcti nō ꝓuenit alicui pti destructo ipo toto. Sed itelligere ē ppa opatio toti hoīs. q̃ destructo hoīe nō poterit ipsi aīe ꝓuenire. Maior ptz. pbat minor. qz vel intelligere ē ppria opatio aīe vel homīs. Nō aīe. qz si q̃s dicat aīam p se intelligere. idē ē ac si dicat eā tenere vel edificare. vt patet. i. de aīa. q̃ intelligere est ppria opatio homīs. ergo ꝛc. ¶ P. intellect⁹ corrumpit qñ homo mor. q̃ anima separata p mortē hominis a corpe nihil intelligit. Consequētia patet. qz sicut corrupto sensu aīa nō sentit. sic corrupto itellectu nō itelligit. Aīs habet. iij. de aīa. vbi ait phus. q intellect⁹ corrūpit interius quodā corrupto Et iā ibidē dr q intellectus passiu⁹ corruptibil' est ¶ Ad p mū dr. q minor nō ē vera. Quia dato q intellectus eque bene intelligat separatus a corpe corruptibili vel melius q̃z ꝓiūctus. tñ coniūgit corpi vt suam beatitudinē acquirat in corpe. ꝛ ne vniuerso deficiat tam nobilis spēs. sicut ē humana natura. q̃ ex hmōi ꝓiūctōne resultat. ꝛ p ꝓsequens hmōi ꝓiunctio nō fieret frustra. cū soluz illud dicat fieri frustra quod nō fit ppter aliquē finē. vt ptz. ij. phicor. idō ꝛc. ¶ Ad. ij. nego maiorē. qz multa qñq; phete ꝛ alij hoīes scti cognouerūt. ad q̃rū noticiā nō deuenerūt mediātib⁹ sensib⁹. sed magis a sensib⁹ ꝛ rebus sensibilibus elōgati Sicut apparuit de apl'o. qui in illa supna reuelatione sibi facta nesciuit vtrū anima sua esset ī corpe vel extra corpus. Et etiā btūs Aug'. in quadā sua ꝓtēplatione ait. Iam alibi me video vbi tñ nescio. ¶ Dato etiā q illa maior esset vera p cursu pñtis vite. tamen p statu vite future nō est vera. quia post vitam pñtem aīa nō solū intelliget p species acquisitas mediantibus sensibus. sed etiā intelliget p spēs infusas fm ideas existētes ī ipa mēte diuina. Et p hoc patet ad pbationez. quia pcedit de cursu naturali qui ī hac vita mortali cōuenit anime in cognoscēdo. Patet etiā ad instātiā de aīabus puerorū. quia poterūt intelligere p spēs infusas. ¶ Ad terciū dōm. q̃ q̃uis aīs sit verū loquēdo de naturali intellectōe aīe est bi ꝓpetēti p statu pñtis vite. tñ nō ē vez d̄ cognitōne supnatural'r cōicabili ipsi aīe etiā in hac vita. nec ē necciū de cognitōne ꝓpetēti ipsi aīe ī futura vita. qz ī illa vita p spēs ifusas poterit intelligere absq; oi fātasmate. Ad pboez dōm q dictū arist. ꝛ ceteroz naturaliū phoz ipm arist'. seqntiū nō valet ī ppōsito. qz sp loquūt de naturali intellectōe hoīs. q̃ sibi cōuenit p statu pñtis vite. ¶ Ad. iij. dōm q maior nō ē ꝓa suppositis duob⁹. Quoz pmū ē. q opatio tal' ꝓueniat toti determiate p vnā suarū ptiū. Secōm ē q illi pti ꝓueniat p se ē destructo toto Nec aūt duo suppositā locū hñt ī ppōsito. qz intelligere ꝓuenit toti hoī p aiam intellectiuā. etiā aīe ī tellectiue ꝓuenit p se ē corrupto ipo hoīe. Jō applicādo maiorē ad ppōsitū. tūc ē falsa. ¶ Ad. v. nego aīs loqndo ppie de itellectu. vt accipit intellect⁹ p intellectu possibili vel agēte. Ad pbatōez pōt dici q ibi loquit Arist. nō fm ppriā opinionē. sed fm opinionē quorūdā. q̃ dixerūt intellectū subiectiue fūdari ī quodā organo corpali. Nō d̄ si vez esset. tūc ad destructōem talis organi corrumpet intellect⁹. sicut ad corruptionē sbiecti corrūpit accidēs īmediate fundatū ī hmōi sbiecto. ¶ Etiā p intellectū passiuuz nō intelligit ibi Aristo. intellectū possibilē. d̄ q̃ ait Aristo. in eodē. iij. de aīa. q separat ab illo sicut ppetuū a corruptibili. sed intelligit quādā potentiā nobilē sensitiuā q̃ est collatiua intentionū pticularīū. fm quā agnus discernit inter lupū ꝛ ouem. illū estimādo inimicuz. ꝛ istū amicū. Propter quod fugit lupū. ꝛ seq̃tur matrē. Que virtus vt est in hoīe. qñq; dicit ratio pticularis. vt autē est in brutis. dicit estimatiua. ꝛ vt est in vtroq; qñq; dicit cogitatiua. Et ista ꝓtus fm aliq̃s phos sbiue fūdat in medio vētriculo capitis. ¶ Cōclusio secūda est. q anima a corpe separata. cognoscit angelos seu sub̄as separatas. Et hec ꝓcl'o non dz alicui fideli esse dubia. Oz planū ē q anie damnate cognoscūt malos angelos tāq̃z suos tortores. ꝛ aīe beate cognoscūt bonos angelos tanq̃z suos socios. conciues ꝛ ꝓsolatores ¶ Ois cognitio fit p assimilationē. Cū igit maiorē sil'itudinē habeat aīa separata respectu talīū spñalīū sbar q̃z ī spectu corpalīū. q̃ ve cogscit hmōi sbas ¶ P. q̃cd sub nostri intellectus obo adeq̃to veraciter ꝓtinet. h̄ nr̄i intellectus ve pt cogscere ꝛ intelligere. Sz sbe separate sb obo adeq̃to nr̄i intellect⁹ ꝓtinet. q̃ ꝛc. Maior ptz. qz ens inq̃tū ens videt ē obm adeq̃tuz nr̄i intellect⁹. et maxime p statu illo quo nō grauat mole corruptibil' corpis. Probo maiorē. quia illud qd̄ excedit nō est adequatuz. igit si aliq̃d ꝓtentū sub adeq̃to obo intellect⁹ sic excederet itellectū q̃ itellect⁹ nō posset cogscere ipm. tūc adeq̃tū obm nō esset adequatū

4

5

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Cōclusio scda.

1

2

3

4 qd̄ ē implicatio ꝗ dictōis. ¶ P. illud ī cui⁹ cognitōe natural' beatitudo rōnalis anie ꝯsistit hoc aīa separata nō impedita malo culpe vel pene videt posse intelligere. Sed ī cognitōe intelligētiaꝝ seu subaꝝ separataꝝ cōsistit natural' beatitudo nr̄aꝝ aīarū. vt pz p Arist. x. ethi. q̄ aīa separata sua naturali cognitōe pt hm̄oi substātias intelligere. ¶ Ut aūt mod⁹ cognoscēdi quo aīa post mortē homīs subas separatas cognoscit appareat. igit̄ adducā aliq̄s instantias ꝗ istā ꝯclusionē, ex quaꝝ solutōib⁹ appebit hm̄oi modus. ¶ Pōt em̄ argui ꝑmo sic.

Instantia 1

¶ Si aīa separata cognoscit subas separatas cognitōe naturali de qua sp ad pn̄s loq̄r. aut cognoscit eas p ppriā suā ēntiā. aut p ēntias ipsaꝝ subarū separatarū. aut p spēs ⁊ sil'itudines aliū subaꝝ. Ista pz p sufficiētē diuisionē. q̄ si dat quartū mēbrū. l. q̄ cognoscat eas p ēntiā diuinā. tūc talis cognitio nō ēt natural'. sed pot⁹ btifica et supnatural'. ¶ Sed ꝑmū dari nō pt. q⁊ solus de⁹ cognoscit ea q̄ sūt extra se p ēntiā suā. eo q̄ sola diuina ēntia sit fecūdū exemplar oīa in seipo expssissime repn̄tās. Nec scdm. q⁊ licet res cognita ī suo esse reali nō sit semp psens intellectui cognoscēti. tn̄ illud qd̄ ē ratio cognoscēdi. seu p qd̄ ipa res cognoscit oportet esse ī intellectu. Sed sola ēntia diuina ⁊ nulla alia sba separata pōt esse p se ipsam pn̄s ī intellectu anie rōnalis. q⁊ nulla creata suba pōt illabi aīe rōnali. sed solus deus qui creauit eā. vt ait beatus Aug. q̄ anima rōnalis nullā subam creatā pt cognoscere per ēntiā hm̄oi sube. ¶ Nec pt dari terciū. q⁊ q̄uis p statu pn̄tis vite anīa rōnalis possit intelligibiles spēs abstrahere a reb⁹ materialib⁹ tn̄ nec in hac vita nec in alia vita pt hm̄oi species abstrahere a subijs separatis. nā cū fm suum ēē reale tales sube sint abstracte. ī vlterius nō pn̄t abstrahi fm suum ēē intelligibile

2 ¶ P. si aīa separata cognosceret intelligentias. aut coḡsceret eas cognitōe sensitiua. aut intellectiua. Nō ꝑmo mō. q⁊ sbe separate nō sūt sensibiles. p tāto em̄ dicūt̄ sube separate. q⁊ sunt a matia sensibili seq̄strate. Nec scdo mō. q⁊ cognitio intellectiua abstrahit a singularibus. nā intellect⁹ ē vniuersaliū. sensus ꝯo singularū. vt pz. i. posterioꝝ. ⁊. i. phisicoꝝ. Sed q̄libet intelligētia de se ē hec ⁊ singularis. ¶ P. si aīa separata cognosceret sbas q̄s vocam⁹ angelos vel intelligētias. vel talis cognitio ēt a ꝑori vel a posteriori. Ista ꝑbat̄. q⁊ oīs cognitō vl' pcedit ex notioribⁿ nob̄ ad notiora nature ⁊ tūc ē a posteriori. vel ex notioribⁿ nature ad notiora nob̄. ⁊ tūc ē a ꝑori. Ista patēt. i. posterioꝝ. ⁊ sil'r. i. phicoꝝ. Sed nō pt dari ꝑmū. Quia nihil ē magis notū q̄ diuina essentia. igit̄ si aīa a ꝑori coḡsceret angelos cognitōe naturali. tūc naturali cognitōne cognosceret diuinā ēntiā. i cui⁹ cognitōe ꝯsistit vita eterna. vt pz Joh̄is. xvij. Hoc aūt ē ꝗ catholicaꝝ veritatē. q̄a grā dei vita eterna. sicut ait apl's ad Roma. viij. Nec scdm. quia talis modus cognoscēdi competit nobis fm q̄ mediātib⁹ ꝓtutib⁹ sensitiuis cognitionē acquirim⁹. sed anīa separata caret hm̄oi virtutib⁹ sensitiuis. q̄ ⁊c. ¶ P. sicut se habet volūtas ad bonum. sic intellectus ad verū. Sed aliq̄ anie separate ita sunt obstinate in malo q̄ nō possunt velle bonū. sicut apparet in damnatis. q̄ ecdē anime nō pn̄t intelligere subas separatas. que sicut excellūt coꝝpales substātias in entitate. sic etiā excellūt ī veritate. ¶ P. sicut iā dictū ē natural' aīe beatitudo ꝯsistit in cognitōe subaruꝝ separatarū. Sed multe sunt aīe separate q̄ carent omī beatitudine. ergo saltē tales aīe nō cognoscūt substātias separatas. ¶ P. quāto anima ē pfectioꝝ. tāto potest in cognitionē nobiliorīs obiecti. Sed aīa ꝯiuncta ē pfectioꝝ q̄ anīa separata. ⁊ coniūcta nō pōt cognoscere substātias separatas. q̄ nec separata. Maioꝝ pz ratōne p portionis q̄ attendit̄ inter cognoscēs ⁊ cognitū. Minoꝝ etiā patet q̄tum ad primā partē. quia ps est pfectioꝝ existens in suo toto q̄ separata ab eo. sed anīa ē ps essentialis hoīs. q̄ ⁊c. Patet etiā q̄tū ad scdam ptē. q⁊ licz aīa ꝯiuncta possit cognoscere d̄ sbijs separat' q⁊ sūt. tn̄ n̄ pt cognoscere q̄d sūt. ¶ Ad ꝑmū nego minorē q̄tū ad terciā ptē. Ad pbatōꝝ dōm q̄ spēs q̄b⁹ aīa post hāc vitā intelligit subas separatas nō sūt abstracte. sed vel sūt a deo create. vl' ab ipsis sbijs separatis deriuate. ⁊ ipsi anīe rōnali influxe. ⁊ ideo nō debēt dici abstracte. sed impressevel influxe. ¶ Ad scdm dōm. q̄ anima humana post hāc vitam cognoscit sbas separatas cognitōe intellectiua. Ad pbationē dōz. q̄ q̄uis aliq̄ mō intellect⁹ abstrahat a singlari matiali inq̄tū abstrahit a matia. tn̄ nō abstrahit a tali singulari qd̄ im mune ē a matia. q̄ lia singl'aria sūt ipe sbe separate. Si em̄ im matiale singl'are intellect⁹ nr̄ n̄ possz cognoscere. tūc nūq̄ posset coḡscere diuinā ēntiā. q̄ seipa est singularz. ¶ Nec etiā intellect⁹ nr̄ ꝑuat oī cognitōe singl'arū matialiū. put declarare ꝓponō. j. i. iij. art. ⁊ ibidē patebit quō aūctes aliq̄ mō oppositū sonātes sint itelligēde. ¶ Ad iij dōm. q̄ si tal' cognitō q̄ aliq̄d coḡscit p spēm

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

repñtantē essentiam rei cognite dicit a priori
tūc post hāc vitā aīa que culpa vel pēna non
impedit cognoscit subas separatas a pori. quia
cognoscit eas p spēm modo quo iā dictū est.
Ad pbatōz ddm q nō seqtur. cognoscit a po
ri. g cogscit p oīno pmū. Ad h em q res dica
tur cogsci a pori. sufficit q cogscat diffinitiue
seu p spēm ppriā in q relucet diffinitio vel de
scptio rei. ¶ Etiā qlibet aīa separata pt natura
li cognitōe videre dēū eē creatorē ⁊ cām cuius
libet intelligētie pter h q diuinā eēntiā videat
beatifice. ¶ Etiā pt eas cogscere a posteriori.
qz multos effect intelligētiaz pōt aīa separata
videre. ex qbz sufficiēter argueret intelligenti
as esse. dato q ipsas ppriis suis spēbz non co
Ad.4. gnosceret qddtatiue seu intuitiue ¶ Ad. iiij
nego minorē. qz quelibet voluntas damnata
pōt velle ⁊ de facto vult beatitudinē. q ē sum
mū bonum. qzuis nō velit istud bonū bñ seu
ordinate vel meritorie. sicut dictū ē supr dis.
Ad.5. xlix. ¶ Ad qntū ddm ad maiorē. q nō queli
bet cognitō subaz separataz ē sic bēfica q ī ipa
consistat summa felicitas possibilis homī p na
turā. sed solū talis cognitio q est actus nobi
lissime potētie pfecte hītu nobilissimo. quem
habitū phus ī ethicis appellat habitū sapie.
Et qz damnati nō sunt habitu sapiētie perfe
cti. sed sunt maculis suorū pctorum infecti.
ideo dato q cognoscant aliqs subas separatas
tamē ex hoc nō habēt beatitudinē naturalez.
¶ Etiā potest dici q ille substātie separate qua
rum damnate aīe determinatā habēt noticiā
nō sunt boni angeli sed mali seu demōes. quo
rum aspectus est ita deformis ⁊ horribilis. q
nequaqz est beatificus ⁊ delectabilis. sed plu
rimū afflictiuus. Sicut em videmus ī natu
ra humana q quāto homo sanus ē formosi
or. tāto si leprosus efficit erit deformior. sic qz
to angeli in suis naturalibz aū pctm erāt pul
criores ⁊ ad videndum magis delectabiles. sic
postqz lepra peccati erāt infecti ⁊ maculati. fa
cti sunt deformiores. ⁊ ad vidēdū magis hor
ribiles. ¶ Bonorz aūt angelorz aīe damnate
nō hūt determinatā ⁊ pfectā noticiā sed solā
confusam. ¶ Dato etiā q habēāt ī se spēs qui
bus boni angeli determinate possint cogno sci
tamē ppter nimias suas penas impediūtur a
pfecto vsu illaz specierū. Nunqz em fuit ho
mo qui ita pfectū haberet habitū alicui scien
tie. si totus arderet in igne qn impediret a de
bito ⁊ pfecto vsu illius sciētie. Sic in ppsito
⁊c. ¶ Posito tamē casu q aīe damnate p
fecte viderent pulcritudinē omniū angelorz.
tunc adhuc dico q nullā ex hoc haberēt bea
titudinē. Quia ad hoc q visio sit delectabil.
oportet q cōcurrat complacētia voluntatis.
Si em cōcurrit displicētia. tunc nō letificat.
sed contristat. Posito autē q aīe damnate vide
rēt pfecte substantiā et pulcritudinē bonorum
angelorz. nullā haberēt in hmōi visiōe cōpla
centiā. sed potius invidentiā ⁊ displicentiā. g
⁊c. Maior patz. Minorē pb. qz sicut vide
mus q puersus hō tristat de gloria ⁊ pfectio
ne eius quē mortaliter odit. sic quia damna
ti odiunt oēs beatos. ideo ex eorz pulcritudi
ne nō letant sz potius tristant. imo valde trista
tur. Tāta est em invidia damnatorz respectu
beatorz. q vellēt omēs beatos secū esse damna
tos. ⁊ sua pulcritudine esse puatos. sicut ⁊ ipi
puati sunt. De hoc etiā patebit infra articulo
iiij ¶ Ad sextū ddm. q maior nō ē vera nisi Ad.6.
ceteris exñtibus paribus. qzuis em aquila in
potētia visiua sit pfectior qz vesptilio. tamē si
aquila poneret ī carcere tenebroso. ⁊ vesperti
lio extra carcerē. tūc aliqd videret vesperthlio.
qd ptūc aqla videre nō posset. Tūc ad mino
rē dico q hic cetera nō sunt paria. quia qzuis
anima coniūcta corpi in hoc sit pfectior qz se
pata. quia est sicut apta nata est esse. Nā fm
suaz naturā est apta nata ad hoc q informat
corpus humanū. tamē qdiu illud corp nō ē
glorificatū. tunc est quasi carcer ⁊ obscura ca
ptiuitas seu custodia aīe. De qua liberari de si
derans ipse ppheta ait. Educ de custodia ani
mā meā ad cōfitendū nomī tuo ⁊c. Jō anīa
exñs in isto carcere nō cognoscit tm de spūali
bus ⁊ eternis subīs quātū cognoscit dū fue
rit ab hmōi carcere separata. Qz sicē se hz ocul
vesptilionis ad lucē sol. sic se hz aīe nre intel
lect ad ea q sūt mānifestissima ī natura. vt ait
phs. ij. metH. Qd vtiqz vez ē loqndo d natu
rali cognitōe ꝛueniēti ipsi anīe p statu pñtis
vite. quo clausa tenet in iā dicto carcere ¶ Cō Cōclusio
clusio tercia ē. q separata aīa hz noticiā oīm na tercia.
turalr cogscibiliū. nisi p accēs impediat. Qz I
intellectus q sua noticia attingit maius ⁊ ex
cellētius intelligibile. etiā pt attigere ea q sūt
min excellentia. Sed inter oīa intelligibilia
creata sube separate tenēt sūmū ⁊ excellētissimū
gradū. Cū igit hmōi sbas aīa separata attigat
sua noticia. vt patuit in ꝛclusione pcedēti. g
etiaz pōt cognoscere oīa naturalr cogscibilia
q sunt multo minus excellentia qz sube separa
te. ¶ Dixi autē notāter. nisi p accidēs impe
diat. Naz supposito q ab eisdē ideis diuinis
a quibus res pducunt in esse reali influātur

rez ꝑductaz similitudines ĩ intellectu cuiuslibet aĩe separate. quibꝫ ipe res sint apte nate cognosci. tñ a debito vsu hm̃oi speciez ratõe cul pe z pene potest anima separata q̃plurimũ impediri. ¶ Etiam posito sicut dicit quedã opinio q̃ anima separata possit a rebus naturalibꝫ virtute lumĩs intellectꝰ agentis spẽs intelligibiles abstrahere. q̃bꝫ mediãtibꝫ ꝑfecte hm̃oi res cognoscere valeat. tũc ꝓter impedimẽta ꝑdicta posset anima separata a cognitõe hm̃oi rerũ impediri. ꝓpter nimiã distãtiã ab ipsis naturalibus rebus. q̃z nõ posset recipe eaz spẽs seu sil'itudines nisi supposita hm̃oi rerũ ꝓsentia fm distantiã ꝓportionatã. ¶ Sed ꝗ istã ꝗclꝰz ex dictis q̃rundã doctoz põt argui sic.

Cõtra cõclusionẽ

1 Qꝗs cognitio fit ꝑ assil'atõz. sed aĩa separata nõ assil'atur rebꝫ naturalibꝫ. g̃ nõ cognoscit eas. Maior pz. i. de aĩa. Etiã minor ptz. q̃z aĩa separata ẽ oĩno immaterial'. nã aĩa separata nec ĩ se ẽ material'. nec ẽ ꝗiũcta materie. res aũt naturales sũt simpl'r materiales. g̃ q̃ꝗs inter aĩam materie ꝗiũctã et res naturales possit attendi aliq̃ sil'itudo. tñ inter aĩam separatã z res naturales nõ videt ẽ sil'itudo. ¶ P. dꝫmones nõ
2 cognoscũt oĩa naturalia. g̃ nec aĩe separate. Cõsequẽtia patet. q̃z dꝫmones sunt naturali ingenio acutiozes z subtiliozes q̃z aĩe separate. Naz naturalia dꝫmonũ manserũt integra et clara. vt ptz ꝑ Dyo. de di. no. Añcedẽs ꝓbat. q̃z ille nõ cognoscit oĩa naturalia q̃ ĩ cognoscẽdo ꝓficit ꝑ expientiã longi tpis. Sed dꝫmones ꝓficũt in cognoscẽdo ꝑ expientiã longi tẽpis. vt ait. b. Aug⁹. Et istud etiã ponit Ysido. de summo bono libro. i. ca. x. vbi ait. Preuaricatozes angeli sanctitate amissa nõ amiserũt viuacitatẽ sensuũz angelice creature. sed triplici modo ꝑsiciẽtie vigent. s. subtilitate nature. expientia tẽpoz. z reuelatõe summaz potestatũ
3 id ẽ bonoz angeloz ¶ P. anime separate nõ cognoscũt omĩa in diuidua rez naturaliũ. g̃ nõ cognoscũt oĩa naturalia. Cõsequntia pz. q̃z natural' rez entitas maxie ꝗsistit in indiuiduis seu ꝑmis sbijs. d̃ q̃bꝫ dz ĩ ꝑdicamẽt'. q̃ ꝑmoz ꝓncipal'r z maxie sbstãt. Et ibidẽ dz. q̃ destructis ꝑmis sbijs ĩpossibile ẽ aliq̃d alioz remanere. Pz etiã añs. q̃z indiuidua sunt infinita ꝓpter qd̃ descẽdentẽ a generalissimis ad spãlissima iubet plato q̃escere. sic ait porphiri⁹. iõ
4 z c. ¶ P. ꝗ istã ꝗclꝰem vident eẽ ea q̃ supius di. xlv. arti. iij. ex motiuis erronee opinionis adduxi ad ꝓban dũ q̃ aĩe sanctoz nõ intelli-
5 gãt ꝑces quibꝫ ipsos inuocam⁹. ¶ P. ꝗ primũ modũ de influẽtia spẽz ab ideis diuis ꝑ argui sic. Qñcunq̃z aliq̃d reducit ĩ actũ ꝑ agẽs extrinsecũ quod nõ est sui generis. tũc talis reductio nõ est naturalis. Sed idea existẽs in mẽte diuina est agẽs extrinsecũ respectu intellectus anime separate. g̃ si ꝑ talẽ ideã aĩa reducitur ad actũ cognoscẽdi. tũc talis cognitio nõ erit naturalis. z ꝑ ꝗns nõ erit ad ꝓpositũ. q̃a vt ꝑdictũ ẽ. hic loq̃mur de cognitõe naturali ipsius aĩe separate. Minoz est nota. Probatur maior. quia sicut sanitas q̃ confert a deo ĩmediate z nõ a ꝓncipijs intrinsecis nature. non dz sanitas naturalis. sed potiꝰ miraculosa z sit ꝓnaturalis. vt apparuit in sanitate Ezechie regis Juda. z in multis sanitatibꝫ collatis a xpo z a suis discipulis ĩ nouo testamẽto. sic ĩ ꝓposito z c. ¶ P. talis modus recipiẽdi spẽs 6
intelligibiles cõuenit intelligẽtijs. ergo nõ cõuenit aĩabus separatis. Añcedẽs patet ex dictꝭ li. ij. dist. iij. arti. iiij. Cõsequẽtia ꝓbat. q̃z pura potẽtia ĩ genere intelligibiliũ aliũ modũ videt hr̃e in recipiẽdo spẽs intelligibiles q̃z illd̃ q̃d ẽ actus in hm̃oi genere. Sed intellectꝰ nr̃ ẽ pura potẽtia ĩ genere intelligibiliũ. vt ptz ꝑ ꝗmẽ. iij. de aĩa. z quelibet intelligẽtia ẽ actus ĩ hm̃oi genere. vt patet. xij. metaph̃. g̃ z c. ¶ P 7
anima separata retinet species rez naturaliũ q̃s habuit q̃n erat coniũcta. g̃ nõ quelibet anima separata habet species sibi impssas immediate ab ideis diuinis. Añcedẽs ꝓbat. q̃z fm boetiũ. i. de cõsolatione. receptũ est in recipiẽte ꝑ modũ recipiẽtis. sed intellectus anie cõiũcte recipit spẽs intelligibiles. vt pz. iij. de aĩa. vbi dicit. q̃ anima ẽ locus spẽz nõ tota sed intellectus. z iste intellectus ẽ incoꝛruptibil'. vt ptz ibidẽ. g̃ hm̃oi spẽs sunt ĩ intellectu mõ incoꝛruptibili. z ꝑ ꝗns manẽt ĩ aĩa separata. ¶ Istd̃ etiã pz auctẽ Piero. in ꝓlogo biblie. vbi ait. Discam⁹ ĩ terris quoz nobis scia remanebit ĩ celis. Patet etiã ꝗna. q̃z si dat oppositũ. tũc plura accñtia solo numero dzñia eẽnt simul in codẽ indiuisibili subiecto. puta spẽs lapidis hic acq̃sita. z spẽs lapidis ab idea lapidis impssa. z sic consimiliter de speciebꝫ aliaz rerum ¶ P. ꝗ sedm modũ de receptione species ab 8
ipsis rebus naturalibus opinio opposita arguit sic. Sp inter recipiẽs z receptũ debet esse conueniẽtia. sed intellectus nõ hz ꝗueniẽtiã cũ rebꝫ extra exñtibꝫ. g̃ nihil recipit ĩmediate a talibꝫ rebꝫ. Maior pz. Minor declaratur. quia q̃ꝗs medũ cõueniat cũ vtroq̃z extrẽo. tñ extremũ nõ cõuenit cũ extremo. Sed sensus ẽ quasi quoddã medũ inter rem sensibilem z intellectuz. Ista patet. quia species ĩ re

sensibili sūt cū matia ⁊ cū matialib⁹ ꝯditōib⁹
In ĩtellectu ꝯo sūt absq; materia. ⁊ absq; ꝯditōib⁹ materie. puta sūt abstracte ab hĩc ⁊ nūc.
ĩ sensu ꝯo sunt medio mō. qz sensus est recep/tiu⁹ specieꝝ sine materia. vt dicit. q. de ania. ⁊ tñ recipit eas cuz ꝯditionib⁹ materialib⁹. ḋa sensus nec abstrahit ab hic nec a nūc. Per p/mū istoꝝ sensus ꝯuenit cū intellectu. p scdm ꝯo ꝯuenit cū ipsa re sensibili. iō rōne ist⁹ conueniētie sensus pōt immediate sp̄ēm recipere a re sensibili. ⁊ intellectus ab ipso sensu. q̄uis intellectus nō possit immediate recipe ab ipsa re sensibili. eo q̄ d̄ extremo ad extremū nō possit esse trāsitus nisi p medium. Cū igit̄ anima separata careat sensibus. seq̄tur q̄ ei⁹ intellectus nihil possit recipe a rebus sensibilib⁹. ¶ Sz ista nō cōcludunt. Igit̄ ad p̄mū dicendū. q̄ ania dupl'r potest ꝯsideran. Uno mō fm se. Alio modo vt ē informata intelligibili specie Primo mō minoz ē vera. qz sola ēntia diuina est sil'is omibus rebus. eo q̄ ipsa sola sit exemplar expssissimū oīm creaturaꝝ. Propter qd̄ solus de⁹ p ēntiā suā ĩmediate nullo alio req̄sito cognoscit oēs creaturas Sz scdo mō minoz ē falsa. qz dū intellectus ē informatus spēbus ⁊ sil'itudinibus reꝝ naturaliū. tūc est sil'is reb⁹ naturalib⁹. nō obstāte q̄ intellectus sit ūmaterial'. ⁊ res naturalis sit material'. iō ⁊c. ¶ Ad scdm nego añs. Nā dēmōes habēt oīm naturaliū saltē noticiā habitualē. q̄uis ab actuali ꝯsideratiōe q̄nq; impediāt rōe sue intēsissime pene. Ad pbationē adductā ex auctoritate Aug. dd̄m. q̄ fm. b. Aug. dēmones res exteriores tripl'r cognoscere solēt. fm q̄ iste res tripl'r se habet. Nā q̄dā sunt secreta dei misteria. sicut illa q̄ spectāt ad xp̄m ⁊ eccl'iam. et ista q̄nq; cognoscunt dēmones p bonoꝝ angeloꝝ denūciationē. quib⁹ talia de⁹ reuelauit vl/teri⁹ reuelanda. Alia sunt entia natural'r scibilia. ⁊ hec fm aug. dēmōes cog̃scūt acumie sui natural'ingenij. Aliq̄ ꝯo sūt futura ꝯtingētia ⁊ q̄tū ad hec q̄nq; dēmōes aliq̄liter pficiunt lōgitpis expiēntia. ꝯiecturando sil'ia ex sil'ib⁹. Et ad hūc sensū etiā videt̄ ire ꝯba Isiō. qz nō dicit simpl'r scie sz pscie ¶ Ad. ij. dd̄m. q̄ añs nō ē verū suppositō q̄ aia separata nō ip[illegible] p accñs. puta ppter ei⁹ pnā. vl' ppter nimia indiuiduoꝝ distātiā ab ipsa aia vel etiā quādo actu ꝯsideratur de vno. tūc p accñs pōt impedir ne ꝯsideret de altero. Ad pbatōz dd̄z q̄ q̄uis idiuidua sint potētia ifinita. tñ actu nūq; erūt ifinita. iō pñt cog̃sci a finito ĩtellectu. etiā plato uult q̄escere in spālissimis. nō p tāto q̄ intellect⁹ nō possit cognoscere indiuidua. sz p tāto. qz de indiuiduis nō pōt ē scia. eo q̄ sunt incorruptibila ⁊ incerta. ¶ Ad q̄rtū pz p ea q̄ dicta sūt di. xlv. ¶ Ad. v. dd̄m. q̄ ꝯcessa maiori ⁊ minori. nō plus habet nisi q̄ actuatio intellect⁹ q̄ actuat̄ per spēs influxas ab ideis diuis nō sit naturalis. sz possit dici supnatural'. Ex hĩc tñ nō seq̄tur ꝯclo q̄ inferr̄. s. q̄ cognitio fm tales spēs supnaturaliter impssas nō sit natural'. Nā sicut si aliq̄s cecus a de⁹ recipiat visū. q̄uis tale donū sit supnaturale. tñ postq̄z recepit visū. tunc nō min⁹ natural'r videt q̄ ille qui natus ē videns. Sic dato q̄ ifusio spēꝝ ab ideis dicat̄ supnatural'. tñ cognitio fm illas spēs q̄ repñtant res naturales. ñ min⁹ ē intellectui naturalis. q̄z si intellect⁹ cognosceret p spēs abstractas a reb⁹ naturalib⁹ ¶ Ad sextū nego ꝯñam. Ad pbatōz dd̄m q̄ sba intellectual' q̄ d̄z pura potētia ĩ [illegible]ere ĩtelligibiliū pt dupl'r ꝯsideran. Uno m[illegible] vt ē actualiter ꝯiuncta corpi p statu pñtis v[illegible]. ⁊ sic hz aliū modū recipiēdi spēs intelligibiles q̄z intelligētia. ḋa vt sic suas spēs abstrahit a fātasmate. tñ put ē separata a corpe. qz vt sic aliquo mō hz modū ēndi intelligētie. iō ꝯgruum ē videt̄ vt etiā aliq̄ mō hēat modū recipendi ipsius intelligētie. ¶ Ad. vij. nego ꝯñtiā. Ad pbationē ĩtez nego ꝯñam. qz nulla aia ab hac vita ita pfecta decedit q̄ habeat in se spēs oīm reꝝ naturaliū. Multe em̄ sūt mirabiles ⁊ stupēde creature ĩ mari ⁊ in abyssis ac ĩ regionib⁹ desertis. q̄s raro vel nūq; vidit aliquis hō. quaꝝ spēs pōt recipe ania postq̄z ab hac vita decessit. dato q̄ tūc nō recipiat de nouo illaꝝ reꝝ spēs quas in hac vita cognouit. ¶ Ad octauuz dd̄m. q̄ cōcessis ambab⁹ p̄missis. nō plus habet̄ si debite ꝯcludit̄. nisi q̄ intellect⁹ nō recipiat ĩmediate ipsas res extra exñtes. q̄ concesso non seq̄tur ꝯclusio q̄ inferr̄. s. q̄ intellectus nihil recipiat ĩmediate a rebus extra exñtib⁹. Et q̄ñ addit̄ ĩ pbatōe q̄ de extremo ad extremū nō fit trāsitus nisi p mediū. dicerēt forte illi de opposita opinione q̄ istud nō est verum sublato medio qd̄ fuit inter hmōi extrema. Sz q̄uis ĩ hac vita sensus mediet inter res sensibiles ⁊ intellectum exñtem in anima ꝯiūcta corpi. tñ ĩ hora mortis aufertur istud medū quādo sensus corrūpit. ⁊ anima a corpe separatur ¶ Et idō nisi aliud dicatur. ex his motiuis nō conuincitur: quin intellectus possibilis separatus in virtute intellectus agentis sibi cōiūcti possit immediate recipe spēz intelligibilē a re sensibili.

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Dico aūt notāter nisi aliud dicat. qz vtrū ille modus ponēdi sit rōnabilis vel nō. ad p̄ sens discutere nō intēdo.

Articulus secūdus.

Quantum ad secū dū articulū q̄ruis possent poni plures ꝛcl'oes tū vt breuius transeā pono vnā tm̄. ⁊ est hec. q̄ intellectus homīs non pōt intelligere ea q̄ sunt extra se. nisi mediante intelligibili spē ab actu intelligēdi realiter differēte. Quia ī nullo genere a pura potētia ꝓcedit aliqua operatio nisi hm̄oi potētia actuet aliq̄ forma. Sz intellectus human⁹ fm se acceptus ē pura potētia ī genere intelligibiliū. sicut materia p̄ma ē pura potētia in genere entiū. ⁊ intelligere est opatio potētie intellectiue. ḡ intellect⁹ possibilis nō pōt ītelligere nisi sit actuatus aliqua forma. hm̄oi aūt forma videt ēē spēs intelligibilis. ḡ ꝛc. Maior pz. qz agēs vel opans fm q̄ hm̄oi. oportet q̄ sit in actu. Pz etiā minor p ꝓmētatorē q̄ illā ꝓpositionē ponit. iij. de aīa

Q, spēs ī telligibilis dīfat ab actu intelligendi.

1

2 P. oīs cognitio fit p assil'ationē. sed intellectus fm se nō est sil'is rebus exterioribꝫ. ergo ad hoc q̄ res exteriores cognoscat. necesse est q̄ p̄habeat spēs hm̄oi rerū mediantibꝫ quibꝫ causet in intellectu taliū rerꝫ noticia.

3 P. in omī motū intellectuali oportet mouēs et motū esse ꝓiūcta. Sed res extra mouent intellectū ad suū intellectionē. ⁊ nō p̄nt coniūgi intellectui immediate p seipsas. ḡ coniūgūt ei p earꝫ spēs seu similitudines

4 P. ista videt esse in tētio Aristot. iij. de aīa. cū ait. Lapis nō est in aīa sed spēs lapidis. Et ibidē ait. Aīa ē locus specierꝫ nō tota sed intellectus. Ista etiaz ē intētio Procli ꝓpositōe. lxxvij. vbi ait. q̄ oīs intellect⁹ plenitudo ē specierꝫ. Sup quo ꝓbo dicit in cōmēto. q̄ quāto potētie sunt magis de fectiue. tāto intelligūt p plures spēs. Ex quo pz q̄ intellectus human⁹ p plures spēs intelligit. q̄ q̄ucūq̄ alius intellectus. cuz ipse sit impfectior omīb⁹ alīs intellectib⁹

Opīo gotfridi ⁊ multorꝫ aliorꝫ.

1

Q, autē hm̄oi spēs differat ab actu intelligēdi pz. qz trāseunte actu intelligēdi adhuc mānet species intelligibilis in mēoria intellectiua. vt p bauicenā. ij. di. xxxix. arti. p̄mo. ⁊ ibidē respōdi motiuis Auicen. qui. vi. lib. naturaliū tenet oppositū istī dicti. negādo mēoriā ēē ī pte intellectiua.

Sz ꝗ p̄dictā cōcl'oem sunt q̄dā magni doctores dicētes q̄ act⁹ intelligēdi nō sit aliud q̄ ipa spēs intelligibil' ipi intellectui impssa ab obo. Et h̄ pbāt sic p̄mo. Nulla res p potētiā cogīscēdi ē in potētia ad aliū actū q̄ ad actū cogīscēdi. sz aīa p intellectū possibilē ē ī potētia ad spēz intelligibilē. ḡ spēs intelligibil' ē ipa intellectio seu act⁹ cognoscēdi ipi⁹ intellectus

2 P. act⁹ q̄ denoīat agēs ē p̄m⁹ act⁹ et⁹. sz intellectio denoīat obm intelligibile. ḡ spēs q̄ est p̄m⁹ act⁹ obi intelligibil' erit idē real'r qd ipsa intellectio.

3 P. si spēs differret ab actu intelligēdi. tunc intellect⁹ intelligeret p̄us q̄z spēz h̄ret. Sz ꝓns ē inconueniēs. qz etiā illi q̄ ponūt spēs dicūt spēz intelligibilē cāl'r p̄cedere ipsā intellectōz. pbatio ꝓntie. qz oīs mot⁹ fact⁹ i intellectu ē intellectio. sz si spēs recipet ī intellectu. tūc eēt termin⁹ alicui⁹ mot⁹. qz oīs forma acq̄sita in aliq̄ ē termin⁹ alicui⁹ mot⁹. ḡ si spēs acq̄reret ī intellectu. tūc aliq̄ intellectō ipsā p̄cederet quā hm̄oi spēs acq̄sita ī mīaret.

4 P. si intellect⁹ intelligeret p spēz. tūc nūq̄z posset intelligere lapidē albū. sed ꝓns ē falsū. pbatio ꝓnē. qz vel intelligeret lapidē albuz p solā spēm lapidis. vel p spēm albi. vel p spēm vtriusq̄z. Nō p̄t dici p̄mū. qz species lapidis adeq̄te repñtat lapidē. ⁊ p ꝓns nihil repñtat de albedine. Nec sēm eadē rōne. Nec terciū qz intellect⁹ nō p̄t sil'ī informari diuersis spēbꝫ ꝓpter ꝓsil'em modū informādi.

5 P. ad quā libet actionē sufficit cā vl'is ⁊ p̄ticular' actiua ⁊ passiua nō includēs ꝓtrariā dispositiōz ad hm̄oi actionē. Sed intellect⁹ possibilis nud⁹ ⁊ fm se acceptus ē sufficiēs p̄ncipiū passiuuz ipsi⁹ intellectōis. ⁊ nullā includit ꝓtriā dispositionē. intellectus agēs ē sufficiens p̄ncipiuz actiuū vl'e. ⁊ fantasma illustratuz intellectui agenti ꝓiūctū ē sufficiens p̄ncipiū actiuū p̄ticulare. ḡ istis trib⁹ ꝓiūctis nō erit necē aliquā spēm ponere p ipsa intellectōe.

6 P. intellect⁹ intelligit se sic alia. vt dicit. iij. de aīa. Sz se ipm nō intelligit p spēm. ḡ nec alia intelligit p spēm.

7 P. iij. de aīa dicit. q̄ intellect⁹ nihil est eorꝫ q̄ intelligit añ ipm intelligere. ḡ intellect⁹ nō hz in se aliquā ipēm obi añq̄z intelligat. Cōseq̄ntia pz. qz spēs ē aliq̄d ipsi⁹ rei intellecte. qz est expssa eius sil'itudo. est ēm spēs intelligibilis tota res ītellecta fm aliū modū essendi etiā fm illos qui ponūt speciē differre ab actu intelligēdi.

8 P. nulla cā p̄t h̄re plures effect⁹ adeq̄tos. sed vnū tm̄. Sed tā spēs q̄z intellectio adeq̄t obiectū intelligibile. ergo spēs ⁊ intellectio nō drñt. eo q̄ sint vn⁹ et indistinctus effect⁹ obiecti intelligibil'. Maior pz. qz effectus adequatus exhaurit suā cām. ⁊ p ꝓsequēs nō potest multiplicari. Propter qd de tali effectu loquēs Aristo. ij. posterioꝛ. ait. vni⁹ cause vn⁹ est effect⁹. Pz etiā minor.

q: tota eēntia rei intelligibil' repnt̃at̃ p spēz eiꝰ
9 z etiā claudit̃ infra termios sue ītellectōis ¶ P
intellectꝰ nr̃ hz se pare passiue respectu actꝰ in
telligēdi. g̃ nō ē actuatꝰ vl' informatꝰ aliq̃ spē
ꝑ̄us q̃z intelligat. ⁊ ña pz. q: nulla alia appet
necitas ponēdi spēm p̄cedētē actū intelligēdi
nisi vt intellectꝰ spē informatꝰ actiue possit eli
Prima p/ batio ant̃ cere actū ītelligēdi ¶ Sed añs isti pbāt mul
tipl'r. Primo sic. Intelligere ē q̃dā pati. vt
dr. iij. de aīa. g̃ intellectus cuiꝰ actꝰ ē ipm intel
ligere ē tm̄mō patiēs z nullo mō actiue se hñs
Scda p/ batio. sed solū intellectiōz passiue recipiēs ¶ Scdo
sic. Unū z idē respectu eiusdē nō ꝑt se hr̃e acti
ue z passiue. Sed intellectꝰ se hz passiue in eo
q̃ intellectiōe pficit̃ z ipsam recipit. g̃ respectu
eiusdē intellectōis nō ꝑt se hr̃e actiue ¶ Et cō
firmat̃. q: actiuū z passiuū fundāt relationes
oppositas q̃ in creaturis nō pñt fūdari sup eo
Tercia dē indiuisibili fūdamēto. ¶ Tercio sic. Hic
se hz intelligi ad obiectū. sic se hz ītelligere ad
intellectū. Sed q̃z̄ obiectū dicat̃ intelligi
voce passiua. tm̄ respectu intellectiōis nō se hz
passiue. ſz solū actiue. g̃ q̃z̄ intellectꝰ dicat̃
intelligere voce actiua. tm̄ respectu intellectio
Quarta nis nō se hz actiue sed solū passiue ¶ Quar
to sic Intellectus nō dr intelligēs eo q̃ causet
intellectionē. sed solū p tāto. q: recipit intelle
ctōem. g̃ respectu intellectōis nō hz se actiue
sed solū passiue. ⁊ ña pz. q: vnūq̃dq̃z se hz pas
siue respectu illiꝰ respectu cuiꝰ se hz receptiue.
Añs pbat̃. q: si ex hoc aliq̃d eēt intelligēs q:
ē cā intellectōis. tūc intellectus agēs vere esset
intelligēs. q: vere ē cā ipsius intellectōis. Et
idē ꝑt argui de fātasmate ac de ipso obo. g̃ zc.
10 ¶ P. arguit̃ ⁊ ꝛcl'oem p̄ncipalē sic. Si esset
aliq̃ spēs actiue se hñs ī cognitōe intellectiua
tūc intellectus seu aīa intellectiua nō eēt illd
q̃ p̄mo intelligim̄. Cōseq̃ntia pz. q: illud p/
mo dr alicui ⁊uenire q̃n alteri ⁊uenit p ipm.
z sibi nō p alteꝝ. vt pz. i. posteriorꝝ. Sed falsi
tas ⁊ñtis pz. ij. de aīa. vbi dr. q̃ ania ē q̃ p̄mo
viuimus. sentimus. mouemur z intelligim̄.
11 ¶ P. agēte p se pñte ipsi passo tūc seq̃tur actio
absq̃ omi alio req̃sito. Sed obiectuz qd̃ p se
actiue se hz respectu cognitōis ē mediāte fan/
tasmate pñs intellectui possibili. q̃ p se passi/
ue se habet ī cognitōe intellectiua. g̃ ad causā
dū hm̄oi cognitionē nō requirit̃ aliq̃ spēs im
pssa ipsi intellectui. Maior pmit̃ ab Arist̃.
i. de gene. Minor etiā pz. q: q̃z̄ nō in ȳtu
te ppria. tm̄ in virtute lumīs intellectꝰ agētis
fātasma illustratū tali lumīe ē pñs intellectui
possibili. Qz aūt obm se hēat actiue. z intelle
ctꝰ possibil' passiue. hz suppon̄it̃ eē notū. z etiaz
ex iā dictis aliq̃liter declaratū. ¶ P. sūt q̃dā 12
q̃ q̃z̄ ponāt spēm expssā quā dicūt esse ipm
fātasma vt illustratū ē lumine intellectꝰ agēt̃
tm̄ negāt oēm spēm impssaz ipsi ītelectui pos
sibili. q: frustra fit p plura qd̃ ꝑt fieri p pauci
ora. Sed posita hm̄oi spē expssa absq̃z oi spē
impssa sufficiēter causat̃ cognitio intellectiua
g̃ zc. Maior hr̃. i. phicoꝝ. Minor pz ex dict̃
in rōe prima p̄cedēte. ¶ P. spēs nō pon̄it̃ ni/ 13
si ppter vnionē obiecti intelligibilis cū ipso
intellectu. Sed tal' vnio impedit̃ si pon̄it̃ spe
cies impssa. z sufficiēter habet̃ si pon̄it̃ spēs ex
pssa. g̃ nō ē ponēda spēs impssa. sed solū expſ/
sa eo mō quo iā dictuz ē. Maior ē suppon̄it̃
ē notā. Minor ē pbāt̃. q: alia ē vnio accidē/
tis cū subiecto z ītelligibil' cū intellectu. Sz
si pon̄it̃ spēs formaliter impssa intellectui. tūc
habet̃ vnio accētis cū subiecto. igit̃ ex hz non
habet̃ vnio intelligibil' cū intellectu. Ecōuer/
so aūt ē si pon̄it̃ solū spēs expssa puta ipm fan
tasma illustratū pñs intellectui absq̃z inherē
tia ¶ P. si spēs impssa req̃ritur: hoc solū ē ad 14
causandū rei intelligēde pñtiā. Sed hoc nō
dz poni. g̃ zc. Maior pz. Probat̃ minor. q̃a
suppposito q̃ talis spēs eēt. tūc res intelligēda
eēt cā pñtie talis speciei cū illa spēs efficiat̃ ab
obiecto. g̃ talis spēs nō erit cā pñtie ipsius rei
intelligēde. q: sic eēt circul'i causis fm idē ge
nus cause. qd̃ negat̃. ij. phicoꝝ. et. i. posteri/
orū. ¶ Sed ⁊ istā opinionē. z p ꝛcl'one ꝑus Cōtra pdi
posita ꝑt argui sic Sicut se hz materia ad for ctā opionē
mas pticulares. sic se hz intellectꝰ ad formas i
vl'es. Istā ppositionē ponit ⁊men. iij. de aīa
Sed sic se hñt forme pticulares ad materiaz
q̃ nō determināt materiā ad aliquē actuz nisi
recipiant̃ ī materia. g̃ sic se hēbūt forme vl'es
scz spēs repnt̃ātes rei intelligibil' q̃ddātē in
vl'i ad intellectū q̃ recepte ī intellectu determi
nāt ipm intellectū ad actū. ¶ P. intellectꝰ nō 2
solus passiue sed etiā actiue se habet respectu
actus intelligēdi. g̃ actus intelligēdi non pce
dit a nudo intellectu. sed pcedit ab intellectu
informato spē intelligibili. Consequēcia pz.
q: nō videt̃ esse possibile q̃ idē fm idē et respe
ctu eiusdē se habeat actiue z passiue. igit̃ si idē
intellectꝰ respectu eiusdē intellectōis se hz acti
ue et passiue. hz nō potest sibi ⁊petere fm idē.
z p ⁊ñs necesse ē si hm̄oi passiuitas ⁊uenit in
tellectui. vt fm sentude accipit̃. q̃ actiuitas si
bi ⁊ueniat. put spē intelligibili informat̃. Añ Prima p/
cedēs istiꝰ ⁊ñe. pbo p̄mo sic. Si intellectꝰ tm̄ batio ant̃
mō passiue se hr̃et respectu ipsius intelligere.

tūc intelligere nō eēt actꝰ immanēs. sed potiꝰ trāsiēs. Falsitas istius ꝯntis ē nota. ⁊ ꝯ phm ix. methꝫ. Conseqntia ꝓbat. qz actꝰ immanēs ꝑ tāto dr immanēs. qz manet ī agēte. vt pz. viij methꝫ. sed intelligere manet ī intellectu. igit si intellectꝰ nō esset agēs respectu ipsiꝰ intelligere. tūc intelligere nō maneret ī agēte. ⁊ p ꝯns nō eēt actus immanēs. ¶ Secdo sic. Omis potētia q̄ est aliquoꝝ directiua. aliq̄ mō se hz actiue respectu actōis q̄ dirigit. Sed intellectꝰ ē potētia directiua ceteraꝝ potētiaꝝ anīe. ⁊ actio q̄ dirigit ē suuz intelligere. g̃ intellectus aliq̄ mō se hz actiue respectu ipsiꝰ intelligere.

Secda p/batio.

Tercia ¶ Tercio sic. Potētia discurrēs rōcinās ꝯponēs. diuidēs ⁊ syllogizās aliq̄ mō ē opans et agēs. et p ꝯns nō ē pure passiua. Sed omia ista fiunt ab intellectu possibili. ⁊ a nulla alia potētia aīe. g̃ ⁊c. Minor ē nota. Ptz etiā maior. qz oia illa sonāt in opatōz.

Quarta ¶ Quarto sic Si intellectus eēt potētia pure passiua. tunc nō eēt potētia rōnalis. Fallitas ꝯntis oīb ēst nota. Cōsequētiā ꝓb. Qz potētia carēs libertate nō ē rōnalis. Sed potentia pure passiua caret libertate. Maior pz. qz potētie q̄ sūt oppositoꝝ sunt libere. sed potētie rōnales sūt oppositoꝝ. vt pz. ix. methꝫ. Pz etiā minor. qz potētia pure passiua nullū dominiuz habet supactū respectu cuiꝰ dr pure passiua. ⁊ p ꝯns nō

Quinta ē libera respectu talis actꝰ. ¶ Quīto sic. Potētia q̄ est verbi formatiua ⁊ sui ꝯceptus expl̄ siua nō ē pure passiua. hec em̄ et q̄cunq̄z his similia sonāt in actionē. Sed oia ista ꝯueniunt intellectui possibili. g̃ ⁊c.

Sexta ¶ Sexto sic. Arist. iij. de aīa ait. Intellectꝰ possibilis ē quo aīa opat ⁊ intelligit. Sed opari nō ꝯuenit potētie pure passiue. g̃ ⁊c.

Solutio. Ad. i. ¶ Ad pmū motiuuz oppositē opinōis dōm ad maiorē. q̄ actꝰ cognoscēdi dupl'r pt accipi. Uno mō formalit. ⁊ sic sola cognitio dr actus cognoscēdi. Alio mō dispositiue. et sic oīs pfectio īmediate disponēs ad cognitionē pt dici actus cognoscēdi. Primo mō maior ē falsa. qz aīa p intellectū ē ī potētia ad multos habitꝰ. quoꝝ tm̄ nullus formaliter ē cognitio. q̄ꝫuis disponāt intellectū ad eliciendū pfectū actū cognitionis Sed secdo mō. tūc ꝯcessa maiori ⁊ minori nō seqtur q̄ spēs sit ipa intellectio. q̄ꝫuis bn̄ seqtur q̄ sit q̄dā dispositio coadiuuās intellectū

Ad. 2. ad eliciendū actū cognoscēdi. ¶ Ad. ij. dōm q̄ ad pnīs dupl'r possumꝰ loqui de pmo. Uno mō de pmo positate pfectōis. Alio mō de pmo positate generatōis. Quātū ad pmū modū maior ē vera. sed nō q̄ꝫtū ad secdm. qz a dignioꝝ ⁊ pfectioꝝ res denominanda ē. vt pz. ij. de aīa. Sed nūc est ita q̄ q̄ꝫuis intellectus sit pmus actꝰ obiecti intelligibil' positate pfectionis. tm̄ nō ē pmꝰ positate generatōis. qz vt sic spēs ē prior eo. Ex quo ptz q̄ vel maior ē falsa. puta si accipit de priositate generatōis. vel si ē vera puta accipiēdo cā de positate pfectōis tūc ꝯcessis ambabꝫ pmissis. nō seqtur illa cōclusio q̄ inferr. nihil em̄ plus habet ī cōclusione nisi q̄ intellectio ē primus actus obiecti intelligibilis loquēdo de priositate pfectōis.

Ad. 3. ¶ Ad terciū dōm. q̄ loquendo de intelligere nō pleno sed semipleno. tūc ꝯna posset concedi. nec ꝯns eēt fallum. qz ꝓm Aug. in li. de trini. mēs hūana semp intelligit se. qd̄ vez ē ꝓm q̄ cōiter glosat de intelligere habituali ⁊ semipleno. Sed qz argumētū videt ꝓcedere d̄ intelligere actuali ⁊ pleno. iō nego ꝯnaz ¶ Ad ꝓbationē dōm. q̄ q̄ꝫuis spēs ī intellectu recepta sit terminꝰ alicuiꝰ motꝰ. tm̄ qz nō est terminus intrinsecꝰ sz solū extrinsecꝰ. ⁊ iō hm̄oi motus nō erit ī intellectu ī q̄ ē hm̄oi spēs sz extra intellectū. puta ī ipsa fātasia. Sic em̄ lumē receptū in aere ē terminꝰ alicuiꝰ motus. qz terminat accessū ipsius sol' ad pnītā aeris. tm̄ qz nō ē terminꝰ intrīsecus. sed potiꝰ extrīsecꝰ. iō motus tal' cuiꝰ ē terminꝰ subiectiue nō ēi aere. sz ē in solari corpe. sic ī ꝓposito qn̄ spēs recipitur ī intellectu aliq̄s motꝰ pcessit ī aliq̄ fantasmate. ⁊ p ꝯns hm̄oi motus nō ē in ipso intellectu. Ex q̄ patz q̄ rō falsum pl̄supponit. qz pl̄supponit motū q̄ pcedit receptionē speciei in intellectu. fieri subiectiue. si ipo intellectu. qd̄ ē

Instantia simpl'r fallum. ¶ Forte dicet q̄ ipa receptō q̄ recipit spēs in intellectu ē quidā motꝰ factus ī intellectu. ⁊ p ꝯns talis receptio ē q̄dā intel

Solutio. lectio. ¶ Dōm q̄ loquēdo de motu. put motus distinguit ꝯ simplicē ⁊ instātaneā mutationē. tūc talis receptio nō est motus. qz est q̄dā instātanea mutatio. Sicut. n. spēs reivisibilis recipit in aere. ⁊ multiplicat vsq̄z ad oculū ī instāti. vt pz. ij. de aīa. sic ad pnītā fantasmatis in virtute lumīs intellectus agētis spēs recipit ī intellectu possibili subito ⁊ ī instanti Si aūt large loq̄mur d̄ motu. accipiēdo motū p simplici mutatōe ⁊ instātanea. tūc nego istā ꝯntiam qua dr q̄ talis receptio sit q̄dā intellectio. qz intelligere nr̄m est cum ꝯtinuo ⁊ tpe. vt pz. i. de aīa. ⁊ p ꝯns intelligere nō ē mutatio instantanea. ¶ Dato etiaz q̄ intelligere nr̄m haberet mensurā subitā ⁊ instātaneā. tm̄ adhuc iā dicta mutatio non esset intellectio. quia ad hoc q̄ motus factus in intellectu sit

intellectio. non solũ reqritur q̃ sit i intellectu receptiue. sed etiã reqrit q̃ sit ab intellectu elicitiue. Jã dicta aũt mutatio dato q̃ sit in intellectu recepta. tñ nõ ẽ ab intellectu elicita vt de se pz. ĩõ hmõi mutatio ñ ẽ intellectõ. ĩõ ꝛc.

Ad.4. ¶ Ad qrtũ nego ꝛñaz. Ad pbatiõz dõm. q̃ tal' intellectio fieret p spẽs lapidis ꝛ albedinis vt ordinẽ hñt ad inuicẽ informãt; ꝛ informati. nec etiaz repugnat intellectui sil' informari pluribꝫ spẽbꝫ taliũ rerũ. quaꝫ vna hz habitudinẽ ꝛ ordinẽ ad aliã.

Ad.5. ¶ Ad qntũ dõm q̃ ad hoc q̃ sit intellectio nõ sufficit q̃ aliq̃d ab obiecto ĩ ipso intellectu fiat. sed etiã reqritur q̃ illud sic fiat q̃ intellectus ipm eliciat. Et tunc ad minorẽ dõm. q̃ q̃ꝫuis intellectꝰ nudꝰ ꝛ fm se sit sufficiens ꝓncipiũ passiuũ ipsius intellectõis. tñ intellectus nudus ꝛ nõ informatus specie nõ est sufficiẽs ꝓncipiũ elicituũ ipsius intellectõis. ¶ Etiã falsũ assumit. qz obiectũ nõ est sufficiẽs ꝓncipiũ pticulare actiuũ ipsius intellectõis. nõ est em̃ pticulare totale. sed cũ hoc q̃ ẽ pticulare etiã ẽ ptiale. qz nisi intellectꝰ possibilis elicitiue coageret ipsi obiectonũq̃ sequeret intellectio.

Ad.6. ¶ Ad septũ dicẽdũ q̃ intellectus intelligit se sicut ꝛ alia. quia nõ p aliam spẽm cognoscit se q̃ꝫ alia. quia cognoscit se cognoscẽdo alia. ꝛ ideo p statu pñt; vte p eandẽ speciez p quam cognoscit alia ꝛeuenit aliquo mõ in cognitionẽ suiꝫ ipsius.

Ad.7. ¶ Ad septimũ dõm. q̃ illud ꝛsequẽs nõ seqtur ex illo añcedente. ꝛeteret em̃ sic inferri. q̃ intellectꝰ nõ est spẽs intelligibilis. ꝛ hoc ego concedo. in pdicta aũt ꝛsequẽtia mutat esse in hoc qd̃ est in se hre. ꝛ ideo est ibi fallacia figure dictionis.

Ad.8. ¶ Ad octauũ dõm ad maiorẽ q̃ habere plures effectus adequatos põt dupl'r intelligi. Uno mõ q̃ eque immediate respiciãt suam cãm. Alio mõ q̃ respiciant eã quodaz ordine. puta vnus mediãte alio. Primo modo maior est vera. sed minor ẽ falsa. quia species immediatius respicit obiectuz q̃ꝫ ipsa intellectio. Nã obiectũ ẽ cã intellectõis mediãte intelligibili spẽ. Hz secdo mõ tũc maior ẽ falsa. Nã eẽntia aie ẽ cã tã intellectus q̃ꝫ volũtatis quodã tñ ordine naturali. q̃ꝫuis vtraq̃z istaꝫ potentiaz ĩ suo genere adequet cãlitatez ipsiꝰ aie.

Ad.9. ¶ Ad nonũ nego añs. qz potẽtia pure passiua nõ est elicitiua. sed solũ receptiua. Sed intellectus nõ solũ recipit verũ etiã elicit actũ intelligẽdi. Si em̃ datur oppositũ. tũc actus intelligẽdi nõ esset opatio vitalis. quod non solum est contra ph̃m. sed etiaz contra dicta multoꝫ sanctoꝫ. Ista ꝛñtia patet. qz opatio vital' ẽ a ꝓncipio vitali actiuo. si em̃ eẽt a tali vitali ꝓncipio qd̃ solũ esset passiuũ. tũc nõ diceret opatio vitalis. sz magis ꝛeteret dici passio vitalis.

¶ Ad pbationẽ ꝓmã nego ꝛñaz put in ꝛñti ponit istud aduerbiũ exclusiuuz tñ modo. qz q̃ꝫuis intelligere sit quoddã pati put recipit i intellectu. ꝛ vt sic bñ sequat q̃ intellectus respectu ipsius intelligere sit aliq̃ modo patiẽs. tamẽ quia nõ solum recipit in intellectu. sed etiã elicit ab intellectu. ĩdo nec intelligere est tñ modo pati. nec intellectꝰ respectu eius ꝛeteret dici tñ modo patiẽs. hec est em̃ natura actus manẽtis in agente. q̃ vt recipitur põt dici passio. sed vt habet esse ab eo in quo recipit põt dici actio. Et eodẽ mõ suuz ꝓncipiũ receptiuũ vt hm̃oi actũ recipit sic ẽ patiens. sed vt ipm elicit. sic aliquo modo est agẽs

Ad ꝓmaz pbatiõem añcedẽtis.

¶ Ad secdaz fallsa ꝛeomni tali potẽtia q̃ recipit in se suaz ꝓpriam opationẽ quã elicit. Uñ licet idẽ respectu eiusdẽ ꝛ fm eundẽ moduz se habẽdi non possit fundare relationẽ actiui ꝛ passiui. tamẽ fm aliũ ꝛ aliũ modũ hoc põt. Jdẽ em̃ intellectus vt hz aliq̃d actualitatis. ꝛ vt informatꝰ ẽ intelligibili specie. elicit actũ intelligẽdi. et sic fundat relationẽ actiui. ꝛ idẽ intellectꝰ vt ꝛeficiẽs a pura actualitate recipit in se actũ a se elicitũ ꝛ pficitur eo. ꝛ sic fundat relationẽ passiui. Et ꝓmo mõ se habet actiue. sed secdo mõ se habet passiue.

Ad secdaz.

¶ Ad terciã pbationẽ nego maiorẽ. quia plus ꝛeactiuitate reali hz intellectꝰ respectu ipsius intellectus. q̃ꝫ obiectũ hẽat ꝛeepassiuitate respectu eiusdẽ. Uñ si intellectõ re aliter eẽt ĩ obiecto recepta sicut ẽ ab intellectu elicita. tũc bñ curreret illa sil'itudo q̃ assumit i maiori. al'r aũt nõ.

Ad terciã.

¶ Ad qrtã pbatiõz nego añs. Ad pbationẽ illius dõm q̃ nõ omẽ causans intellectionẽ ẽ intelligẽs. sed solũ illd qd̃ elicitiue causat. ꝛ h̃ est solũ ipse intellectꝰ possibilis.

Ad qrtã.

¶ Ad.x. nego ꝛñam. qz sicut nõ obstãte q̃ habitꝰ scientificus actiue disponat intellectũ ad actũ sciẽdi. tñ p modũ potẽtie ꝓmo scimus intellectu. sic nõ obstante q̃ spẽs actiue disponat ad actũ intelligẽdi. tñ ꝓmo intelligimus aníã intellectiua siue ipso intellectu

Ad.10.

Ad pbationẽ pz. qz nulli alteri ꝛueniꝫ pus intelligere q̃ꝫ ipsi intellectui tãq̃ꝫ ꝓncipio elicitiuo.

¶ Ad.xi. dõm ad maiorẽ. q̃ nõ q̃cũq̃z pñtia actiui respectu passiui sufficit ad hoc q̃ seqtur actio. Sed requirit talis pñtia q̃ agẽs suaꝫ virtute attingat ipm patiens. qz q̃ non tangunt nõ agunt. vt dicit in li. de gener. Sed fantasma fundatũ subiectiue in organo corpali p/

Ad.11.

pter sui materialitatē nō attingit intellectum nisi mediāte specie ab ipo ꝛeuuata recepta in ipso intellectu. igit fantasma sine tali spē non pōt ꝑnciplare intellectionē in ipso intellectu possibili. ¶ Ad. xij. nego mīorē. ⁊ rō negatio
Ad.12. Ad.13. nis patuit in solutiōe ꝓrima ꝑcedēte. ¶ Ad xiij. nego mīorē. Ad ꝓbationē dōm. q̄ ꝗuis sit alia vnio accidētis cū subiecto. ⁊ intelligē tis cū intelligibili. tm̄ si accidēs ē ꝑfecta sil'itudo obiecti. tūc vna vnio nō excludit aliā. sed potius includit eā. Sic autē ē in ꝓposito. q̄a spēs q̄ recipit ī intellectu ē ꝑfecta sil'itudo ob
Ad.14. iecti intelligibilis. ¶ Ad. xiiij. nego minorē. qr nō est vera. Ad ꝓbationē dōm q̄ ista ꝓbatio tm̄ militat ꝯ eos q̄ faciūt eam. sicut ꝯ me. Qr eodē mō ꝓbari poterit q̄ spēs expssa quā ipsi ponūt nō sit cā ꝑnte rei intelligibil'. cui tm̄ oppositū ipsi dicūt. ¶ Ad formā igit dōꝯ q̄ res ē cā ꝑnte spēi. ⁊ ecōuerso spēs ē cā ꝑnte ipsius rei. aliter tm̄ ⁊ aliter. Qr res ē cā ꝑnte spēi ī genere entitatiui. Sꝯ spēs ē cā ꝑnte ipsius rei i genere repntatiui. ¶ Quō aūt aīa separata intelligat ꝑ spēs infusas. patere pōt ex his q̄ ꝛe cognitōe angelorꝯ dixi li. ij. di. iij. q. ij. arti. iiij. Et eodē li. dis. vij. arti. ij. ⁊. iij. Idē em̄ iudiciū quo ad hoc pōt esse ꝛe aīa ab separatis ⁊ angelis. q̄ꝗuis fm̄ cursuꝯ naturalē hm̄oi spēs anime recipiāt min⁹ ꝑfecte q̄ꝗ angeli. eo q̄ anima humana sit infima suba ī genere intelligibiliū. ⁊ ꝑ ꝯns fm̄ cursum nature ē mioris capacitatis q̄ꝗ quicūq̄ꝗ angelus. Ex dono tm̄ gratie ꝑcellētis est possibile q̄ hm̄oi species alicui aīe nobiliori mō sint infuse q̄ꝗ cuicūq̄ꝗ angelo. ideo ⁊c.

Articulus tercius.

Quantuꝯ ad terciū

articulū ē aduertendū. q̄ ea que ī hac vita gerunt sunt humana negocia. q̄ sunt ꝑticularia. Et iō ꝓ istius articuli ꝛeclaratōe oportet videre quō aīa hūana intelligat ꝑticularia. ¶ Et
De aīa cōiūcta. h̄ ꝓmo videndū ē ꝛe aīa ꝯiūcta. ꝛeinde ꝛe aīa separata. ¶ Et fm̄ hoc circa ꝓmū pono duas cō
Cōclusio. prima. clusiōes. ¶ Quaꝯ ꝓma ē. q̄ intellectu ꝯiuncto ꝑ statu ꝑnte vite res materialis ꝑticularis ꝑ se est intelligibil'. Quia omne illud qd ꝑ se ꝯtinet sub obiecto adeq̄to intellect⁹ ꝯiūcti. h̄ intellectu ꝯiūcto ē ꝑ se intelligibile. Sꝯ res material' ꝑticularis ꝯtinet ꝑ se sub obo adeq̄to intellect⁹ ꝯiūcti. ḡ ⁊c. Maiorꝯ. qr si vat oppositū. tūc tale obm̄ nō erit adeq̄tū. sꝯ excedēs. Pꝯ etiā minor. qr sic ꝛeclaraui ī plogo ꝓmi li. ens fātasiabile tā mediate q̄ꝗ immediate ē adeq̄tū obm̄ nr̄i intellect⁹ ꝑ statu ꝑnte vite. vt accipit intellect⁹ fm̄ suā naturalē capacitatē Sed planū ē q̄ ens materiale ꝑticulare est ꝑ se fātasiabile. ḡ ⁊c. ¶ P. impossibile ē q̄ intellect⁹ cognoscat aliqd ꝑdicatū ꝑ se cōuenire alicui subiecto. nisi ꝑ se cognoscat tā ꝑdicatū q̄ꝗ subiectū. Sed intellect⁹ ꝯiūct⁹ cog̃scit q̄ h̄ ꝑdicatū hō ꝑ se ꝯuenit ipsi sorti. q̄ ē quoddaꝯ ꝑticulare materiale. ḡ intellect⁹ cōiūct⁹ nō solū cognoscit ꝑ se hoc ꝑdicatū vl'e qd ē hō. sed etiā cognoscit ꝑ se hoc sbm ꝑticulare qd ē sortes. Maiorꝯ. qr ꝑseitas ꝯueniētie ꝑdicati cū sbo nō ꝑt cog̃sci nisi ꝑ se cognoscāt termi. s. ꝑdicatū ⁊ sbm. ⁊ etiā hitudo ad inuicē ipsorꝯ terminorꝯ. Pꝯ etiā minor. qr intellect⁹ cognoscit q̄ diffinitū sbale ꝑ se cōuenit illi ꝛe q̄ vere ꝑdicat hm̄oi diffiniti ꝓꝓria diffinitio. Sed intellect⁹ ꝯiūct⁹ cog̃scit q̄ ꝓꝓria diffinitio homis vere ꝑdicat ꝛe sorte. qr cognoscit hāc esse veraꝯ. sortes ē aīal rōnale. ḡ ⁊c. ¶ P. null⁹ bñ 3
gubernat. dirigit ⁊ disponit ea q̄ nō intelligit Sed hō prudēs bñ gubnat. dirigit ⁊ disponit res ꝑticulares hui⁹ mūdi. ḡ ⁊c. Maior pꝯ i. eth. De ꝓfitate aūt minoris nos docet eiusdē tia facti. ḡ ⁊c. ¶ Sed ꝯ istā ꝯclꝯ a multis Opinio cōtraria.
arguit multiplr. Prio sic Singulare ē obm 1
sensus. ḡ nō ꝑt eē obm intellect⁹ Aīs pꝯ. i. poster. vbi dr. q̄ intellect⁹ ē vl'iuꝯ. sensus ꝯo singulariū. Et idē pꝯ. ij. ꝛe aīa. vbi dr. Scia est vl'iuꝯ. sensus ꝯo ē singulariū ¶ Etiā istd aīs pꝯ ꝑ Boe. q̄ ait. Singulare ē aliqd dū sentit ⁊ vl'e ē dū intelligit. Cōseqntia etiā pꝯ. qr nō ē minor distinctio inter potētiaꝯ oba q̄ꝗ inter ipsas potētias. sed potētia sensitiua nūq̄ꝗ ꝑt eē potētia ī tellectiua. ḡ obm potētie sensitiue puta singulare. nūq̄ꝗ ꝑt eē obiectū potētie intellectiue. Minor ē ꝛe se nota. Probat maior. qr ꝓꝓter qd vnūqd q̄ꝗ tale ⁊ illud magis. vt dr. i. posteriorꝯ. Sed distinctio potētiaꝯ est ꝓꝓter distinctionē obꝯ. Nā potētie distinguūt ꝑ actus. ⁊ act⁹ ꝑ obiecta. vt pꝯ. ij. ꝛe aīa ¶ P. in 2
ter obm ⁊ potētiā dꝯ esse ꝓꝓrtio. ⁊ maxime si ē obiectū ꝑ se. Sed inter ī tellectū ⁊ singulare nō est ꝓꝓrtio. qr intellect⁹ ē immaterial'. singulare aūt ē materiale. ¶ P. sicut se hꝯ sensus ad 3
singulare. sic se hꝯ intellectus ad vl'e. Sed sic se hꝯ sensus ꝑcise ad singulare q̄ nūq̄ꝗ pōt cognoscere vl'e. ḡ sic se habebit intellect⁹ ꝛe termi nate ad vl'e q̄ nūq̄ꝗ poterit cognoscere singl'are. ḡ ⁊c. ¶ P. potētia cui⁹ obm ē abstractū ab 4
hic ⁊ nūc nō ꝑt intelligere singulare. sed obm intellect⁹ ꝛebꝯ eē abstractū ab hic ⁊ nūc. ḡ ⁊c. Maiorꝯ. qr natura abstracta ab hic ⁊ nūc

nō est singularis. sz est cōis ⁊ vniuersal'. Mi
nor etiā patz p cōmentatorē. iij. de aia. vbi ait
q intellect⁹ agēs facit vniuersalitatē in ipsis
reb⁹. ⁊ h̄ p tanto. qz ei⁹ operatio est abstrahere
ab hic ⁊ nūc ⁊ a ceter⁹ ꝯdicionib⁹ indiuiduā/
5 tib⁹ ¶ P. q̄ sunt vnita ī supiorib⁹ sunt ip̄sa
in inferiorib⁹. Ista patet p autorem de caus.
Sz intellect⁹ human⁹ est inferior ītellectu an
gelico. igit q̄uis angel⁹ p solū intellectū intel
ligat nō solū vniuersale. sed etiā pticulare. tm̄
hō ꝑ ꝟtutib⁹ sensitiu⁹ cognoscit singulare. ⁊ in
6 tellectu cognoscit solū vniuersale. ¶ P. ph̄s
iij. de aia. in h̄ assignat differentiā inter intelle
ctū possibilē ⁊ imaginationē. qz ītellect⁹ e vni
uersaliū. sensus ꝯo ac imaginatio sunt tm̄ sin
7 gularū ¶ P. arguit spēaliter quidā doctor
sic. Impossibile est singulare in sua singulari
tate cognosci nisi designādo ⁊ demōstrādo ip
sum sb certo ⁊ determinato situ ī ordine ad po/
tentiā apphendentē seu ī ordine ad ipm q̄ co/
gnoscit singulare. sz talē cognitionē designātē
⁊ demōstrantē rē aliquā sb certo situ impossi/
bile est esse ī intellectu. q̄ noticiā singularis si
gnati in q̄tū signatū est. ipossibile ē esse ī intel
lectu ¶ Dicit etiā iste doctor q maior ⁊ mi/
nor ist⁹ rōis videnē posse demōstratiue pba/
ri. Ūn̄ maiorē pbat sic. Omne cognoscens ali
q̄d ppria cognitōe ꝑ tute ill⁹ cognitōis disti
guit ipm ab omni alio Sz si ponerent duo ho
mines sil'es ī colore figura ⁊ q̄ntitate ac vnīū/
saliter ī omni accidēte. tā aie q̄ corpis. ꝯstat q
q̄ illos hoies imaginaret. nō posset vnū disti
guere ab alio nisi cognitōe demōstratiua ⁊ si
tuatiua. dicēdo. iste nō ē ille. Dicēdo aūt istū
⁊ illū. demōstraret hunc vt hic. ⁊ illū vt illic.
Cōfirmat ¶ Et ꝯfirmat. qz nulla cognitōne cognoscit
vl' apphendit indiuiduū vt signatū. nisi illa
q̄ apphendit vt incōmunicabile. Sz q̄cūq̄z
cognitōe res apphendit. semp apphendit vt
cōmunicabil' ⁊ in plurib⁹ repibilis. nisi app/
hendat cognitōe demōstratiua ⁊ designatiua
certi sit⁹. Quicq̄d em̄ apphendit de aliq̄ hoie
totū est cōmune. nisi apphendat vt iste vl' il/
Instantia le. ¶ Si dicit q illos duos hoies q̄ ponunt
esse omino sil'es deui pt ponere in eodē loco. ⁊
p ꝯsequēs nō distinguerent situ. ⁊ tm̄ cogno/
scens eos sua cognitōe discerneret vnū nō ē
Solutio. aliū. ¶ Respōdet iste doctor q p necessitatez
ille q̄ apphēdit eos variabit situ. ⁊ vnū istorū
ppinqui⁹ situabit ī ordine ad se. vt cū dicit h̄
corp⁹ vl' h̄ hō. aliū ꝯo situabit distanti⁹ dicē/
do. nō est illud corp⁹ vel ille hō. ¶ Minorē
pbat sic. Quicunq̄z operatō est q̄ntitatiua ⁊ ma
terialis. tūc necesse est potentiā cui⁹ est hmōi
operatio esse q̄ntitatiuā ⁊ materialē. Ista patet.
qz mod⁹ operandi sequit modū essendi. Sed
apphensio demōstratiua ⁊ designatiua ponēs
rem in esse apphenso sub certo situ aut sb cer/
to successionis termino puta h̄ vel ibi. tūc vl'
nūc est q̄ntitatiua q̄ntitate intentōnali. sit em̄
talis apphensio seu iudiciū sub linea imagi/
naria pcedente ab ipo cognoscēte cui⁹ termi/
nus dicit hic vl' ibi. tūc vel nūc. ergo talis ap
phensio seu iudiciū nō pt esse in intellectu. q̄
est potētia imaterialis ⁊ nō extēsa. ¶ Addit
etiā iste doctor. q mens. seu intentio fuit are/
stotel' ⁊ cōmentatoris. q intellect⁹ nullo mō
attingat aliq̄d qd nō remanet cōmunicabile.
qz exponendo mentē aristotelis. iij. de aia. cō/
mentator cōmento. xxij. format hanc rationē
Sicut se habet vna intentio apphensa ad in/
tentionē aliā apphensam. sic virt⁹ apphēsiua
ad virtutē apphensiuā. cū potētie distinguan
tur ex obiectis. Sz manifestū ē q forma sim
pliciter ⁊ indiuiduū qd est hic ⁊ sb illa forma
signatū differūt. ergo necesse est q ho formas
simpliciter cognoscat p aliā virtutē. s. p intel
lectu. formas singulares ⁊ istas apphendat p
aliud. s. p imaginatōez ⁊ sensum. Et infra cō
mēto. xxxi. ait. Si res imaginate ⁊ intellecte
essent vna intentio. tūc nō esset differētia int
vniuersale ⁊ indiuiduū. Et sbdit ibidē dicēs
Cū sit duplex ordo intentionū. Un⁹ indiui/
dualiū ⁊ singularū q̄ sūt forme signate. Ali⁹
vero vniuersaliū q̄ sunt forme simplicit. intel
lect⁹ agēs trāffert rē de ordine ad ordinē cū for
mā signatā abstrahit a signatōe relinquēdo
formā simplicit. ¶ Idē eodē. iij. lib. ait. q intel
lect⁹ possibilis nō est aliq̄d hic. nec corp⁹. nec
virt⁹ in corpe. qm̄ tūc recipet formas fm q sūt
diūse ⁊ iste. ⁊ nō distingueret naturā formar
fm q sunt forme. ¶ Sz ista q̄uis sint appa Cōtra istā
rentia. tm̄ nō ꝯcludūt ꝯ ꝯclusionē supradictā opinionē.
Nā fm ph̄m. iij. d aia. illud qd ponit differen
tiā inter aliq̄ necesse est vt vtrūq̄z extremoz il
li⁹ differētie cognoscat. Sz planū est q intel/
lect⁹ possibilis ponit ⁊ cognoscit differentiā in
ter formā cōmunicabilē seu naturā vnīūsalē.
⁊ naturā hanc pticularē in diuiduā ⁊ singula
rē. Cognoscit em̄ ītellect⁹ q ī linea pdicamēta
li natura incōicabilis q̄ ē hec signata indiui/
dua ⁊ singular' tenet infimū gdū. natura ꝯo
cōmunicabil' ⁊ vniūsalis nō tenet ifimū gra
dū. qz hmōi naturā vniuersalē ītellect⁹ vl' cō
cipit sb intentōe gener' tm̄. ⁊ sic ꝯcipit genus
generalissimū. vl' sb intentōne species tm̄. ⁊ sic

Aureolus sup. i. sniarū. di. xxx/v. q. iij. articulo. i.

ꝛcipit ſpeciē ſpecialiſſimā. vl'ſb intentōe vtri
uſq; reſpectu tñ diuiſoꝝ. ⁊ ſic ꝛcipit genꝰ ſbal/
ternū. ⁊ ſpeciē ſb alternā. g̃ neĉe eſt q̃ itellectuſ
cognoſcat ñ ſolū naturā cōicabilē ⁊ vniuſalē.
ſed etiā cognoſcat naturā hāc incōicabilē ſin
gularizatā i h̄ vl'in illo indiuiduo Dicere em̄
oppoſitū ē dicere q̃ itellectꝰ neſciat formare re
ctā lineā p̄dicamētalē. ⁊ eſt dicere q̃ itellectꝰ q̄
format ꝓpoſitionē pticularē ⁊ ſingularē ñ in/
telligat eā. qꝛ ī omī ꝓpoſitōe ſingulari vl'ſbiꝯ
cik nomē ꝓpriū expꝛimēs h̄ idiuiduū ⁊ ſingu
lare. vl'nomē cōe ſignatū ⁊ determinatū per ꝓ
nomē demōſtratiuū. vt ptz i lib. poꝝ. ideo ⁊c.

Solutio Ad.1. ¶ Ad primū motiuū ptis adūſe dicēdū. q̃ d̄
obiecto itellectꝰ ꝛiūcti poſſumꝰ dupl'r loqui.
Uno mō tāq; d̄ obiecto p̄mo. Alio mō tāq; d̄
obiecto adeq̃to. Primo mō ꝛcedēda ē ꝛſe/
q̃ntia. qꝛ illd p̄mo ab itellectu ꝛiūcto coḡſcik
qd ſpecie itelligibili p̄mo p̄ſentat. Sz h̄ forte
eſt ſolū vniūſale. put vniuerſale accipit ꝓ q̄d
ditate rei material' ſeq̃ſtrata a ꝛditōibꝫ idiui
duantibꝫ. Dz ſcdo mō negāda eſt ꝛſ̄ntia. qꝛ
p̄mo cognita q̄dditate rei material'. in mlt̄orū
aliorꝝ cognitionē deuenit itellectꝰ. q̄ꝝ cognitō
q̃ꝫuis p̄ſupponat cognitōez q̄ddītatis alicuꝰ
rei material'. tñ talia ꝓ ſe cognoſcunt ab ipo in
tellectu q̃ꝫuis ñ p̄mo. Ad ꝓbatōez dicēdū q̃
maior ñ eſt ꝗa. qꝛ idē f̄m rē ſb alia ⁊ alia rōne
p̄t eſſe obiectū diſtinctaꝝ potētiaꝝ. Nā q̄cq̄d
obiciꝯ ſenſibꝫ pticularibꝫ. h̄ idē ſb alia tñ rōe
obiciꝯ ſenſui cōmuni. imaginatōi. ⁊ fantaſie.
¶ Ad ꝓbatōnez illi dicēdū q̃ cū potētia ſit
cauſa ſuoꝝ actuū. igit potētie cauſalit nō di/
ſtinguunt ꝓ actꝰ. ſz ſolū innoteſcēter. qꝛ q̄ꝫq;
ex diſtinctōne actuū deuenimꝰ in cognitōez
diſtinctōis ipāꝝ potētiaꝝ. ¶ Ad ſcdm nego
Ad.2. minorē. qꝛ eo ipo q̃ aliq̄d entitatſ ⁊ veritatis
mediāte fantaſmate eſt repibile circa ipm pti
culare. iō tal' ⁊ tāta ꝓportio habet int intelle/
ctū ⁊ pticulare. q̄lis ⁊ q̃ꝫta eſt neĉio req̃ſita int
intellectū ⁊ itelligibile. vl'inter cognoſcēs ⁊ co
gnoſcibile. Ad ꝓbatōez dicēdū q̃ ſic itellectꝰ
q̃ꝫuis ñ ſit quantꝰ ⁊ extēſus. tñ ī telligit ꝓ ſe q̄n
ta ⁊ extēſa. ſic q̃ꝫuis itellectꝰ ſit abſtractꝰ. ſpūa
lis. ⁊ imaterialis. tñ ꝓ ſe intelligit corꝓalia et
materialia. ¶ Ad terciū dicēdū q̃ q̃ꝫuis ſili/
tudo q̄ p̄tendit i maiori in h̄ admitti debeat q̃
Ad.3. ſic ſingl'are ē obiectū potētie ſenſitiue. ſic vni/
uerſale eſt obiectū ꝓ ſe ⁊ primū potētie intelle
ctiue. tñ in h̄ eſt diſſil'e q̃ ſingulare eſt obie/
ctū adequatū potētie ſenſitiue. ſz vniūſale nō
eſt obiectū adeq̃tū potētie itellectiue. nā oia q̄
cognoſcunt a potētijs ſenſitiuis. ⁊ ipe potētie
ac opatōes eaꝝ claudunt infra ambitū obie/
cti adeq̃ti potētie itellectiue. qꝛ omē illd cui
noticia deducibil' eſt ex fantaſmate claudit in
fra ambitū obiecti adeq̃te potētie intellectiue
ꝓ ſtatu p̄ſentis vite. ¶ Ad quartū dicēdū q̃ Ad.4.
q̃ꝫuis minor ſit ꝗa loq̃ndo d̄ eo qd nō ſolū ē
obiectū itellectꝰ ꝓ ſe. ſz etiā primū. tñ nō ē ꝗa
loq̃ndo de omī eo qd ꝓ ſe ꝛtinet ſb obiecto ad
eq̃to ipiꝰ itellectꝰ. Ad ꝓbatōez dicēdū q̃ cō/
mentator illis ⁊ multſ alijs ſil'ibꝫ ꝗbis nō lo
quit de obiecto adeq̃to ipiꝰ itellectꝰ. ſz ſolū de
obiecto p̄mo. ¶ Ad quintū dicendū q̃ q̃ꝫuiſ Ad.5.
itellectꝰ hūanꝰ coḡſcat oia q̄ cognoſcit ꝓ po/
tentias ſenſitiuas. tñ ſparſa ſūt i hoie q̄ vnita
ſunt i angelo. qꝛ intellectꝰ angelicꝰ ad h̄ q̃ co
gnoſcat ea q̄ ſb obiecto ſuo cōphendunt ñ re/
q̃rit aliq̃s alias inferiores potētias cognoſci/
tiuas. ſz intellectꝰ hūanꝰ ad h̄ q̃ cognoſcat ea
q̄ ſb ſuo obiecto ꝛtinent. neĉio req̃rit ⁊ p̄ſup/
ponit cognitōez ſenſitiuā. nā deficiēte ſenſu d̄
ficit etiā ſciētia q̄ eſt f̄m illū ſenſū. vt patet. i.
poſteriorꝝ. ¶ Etiā deſtructo ſolo organo fan
taſtico ipediret oīs cognitō nr̄a itellectiua. qꝛ
neĉe eſt itelligentē fantaſmata ſpeculari. Nd
vtiq; verꝝ eſt ꝓ ſtatu p̄ſentis vite. ¶ Ad ſextū Ad.6.
dicēdū q̃ licet itellectꝰ ñ intelligat tatūmodo
vniūſalia ſz etiā pticularia. tñ ꝓ h̄ q̃ intelligit
vniūſalia ſufficiēter diſtinguit ab imaginati
one ⁊ ab omī alia potētia ſenſitiua. qꝛ nl'la po
tentia ſenſitiua cognoſcit vniūſalia. ¶ Ad ſe Ad.7.
ptimū dicēdū q̃ q̃ꝫuis ille doctor multū ꝗpu
tet iſtā rōnez. tñ maior ⁊ minor vt mihi ad p̄ Ad rōnez
ſens appet vident eſſe negāde. nec eaꝝ ꝓbatō aureoli.
nes ſūt demōſtratōes. ſic ipe videt p̄tendere.
ſz potiꝰ ſūt q̄dā apparētes ſophiſticatōnes.
¶ Dico igit ad iſtā rōez. q̃ ſalua reuerētia iſti Cōtra au/
us doctoris maior ñ eſt ꝗa. Qꝛ cognit certiſ reoli.
p̄ncipijs ſingularitatſ alicuꝰ rei ſingularſ. tē I
cognoſcit hmōi ſingulare ī ſua ſingularitate.
Sz p̄ter h̄ q̃ cognoſcit ſitꝰ vel fiat demōſtra/
tio ſitualis p̄nt cognoſci certa p̄ncipia ſingu/
laritatſ alicuꝰ rei ſingularſ. g̃ poſſibile eſt ſin
gulare i ſua ſingularitate cognoſci ñ deſignā/
do ⁊ demōſtrando ipm ſb certo ſitu. Maior
pz. qꝛ vnaq̃q; res tūc cognoſcit tal'. q̄ñ cogno
ſcunt p̄ncipia ꝓpt q̄ eſt tal'. Minor etiā ptz.
qꝛ ea q̄ ſunt alicui rei intrinſeca. illa naturalit
priꝰ p̄nt coḡſci tali rei ꝛueniré. q̃ illa q̄ ſibi cō
uenīūt poſteriꝰ ⁊ extriſece. Sz p̄ncipia ſingu
laritatſ rei ſingl'arſ ſūt ītriſeca rei ſingl'ari. ⁊ p
ꝛſ̄ naturalit priꝰ ſibi ꝛueniūt q̃ q̄cūq; reſpe/
ctꝰ extriſecꝰ ad aliquā creaturā. Sit aūt ē q̄/
dā reſpectꝰ extriſecꝰ ꝛueniēs rei ſingl'ari i ordi

2 ne ad locũ.g̃ ꝛc ¶ P.fm ph̃m.q̃.metha.sicut res se hꝫ ad eē.sic se hꝫ ad cog̃sci. Istã ꝓpositionē spēal'r hꝫ ꝛcedere iste doctor.qꝫ sepe vtitur ea. Sꝫ singl'aritas rei singl'arꝭ i eēndo nõ ꝛepēdet a situ.g̃ nec i cog̃scēdo. Nior ptꝫ.qꝫ pri⁹ natural'r res ē hec ꝛ singularꝭ singl'aritate sue ꝓpe q̃ꝫtitatꝭ.forme.ꝛ materie.q̃ꝫ occupet aliquē locũ vl'habeat aliquē situ. Dato em̃ q̃ i nll'o loco eēt.ꝛ p ꝛõns situ careret.adhuc essꝫ hec ꝛ singularis.sicē appet d̄ celo empyreo.qd̄ nullũ occupat locũ.ꝛ tm̃ i rei ꝟitate est h̄ ꝛ singulare.qꝫ hꝫ q̃ꝫtitatē formã ꝛ materiã nũeralit distinctã a q̃libet alio corpe. ¶ Ad pbatõnē illi⁹ maioris d̄ dm.q̃ mior ñ ē ꝟa. Nã sic si ꝓponerent mihi duo oua i oib̄ accidētib̄ extrinsec⁹ appentib̄ sil'ia.ꝟaciter possũ dicere. oua mihi ꝓposita ñ sũt vnũ sꝫ duo. Cui⁹ cãꝫ sufficiētē possũ assignare p h̄.q̃ video q̃ꝫtitatē vni⁹ eē distinctã a q̃ꝫtitate alteri⁹.ꝛ p ꝛõns cõcipio materiã vni⁹ ñ eē materiã alteri⁹.nꝰ forma vni⁹ esse formã alteri⁹. Sic eodē mõ nec ꝟbo nec ꝛsideratõne mentõeꝫ faciēdo ꝛ situ. possꝫ distiguere int̄ illos duos hoīes q̃ eēnt p oīa sil'es si mihi ꝓponerēt.nã ad exp̃mendũ eoꝝ distinctõeꝫ ñ essꝫ aliq̃ situal' ꝛmõstratione ccaria.q̃ dicerē.ille hõ ñ ē iste hõ.qꝫ possꝫ dicere.hoīes q̃ꝫ video ñ sũt vn⁹ hõ.qꝫ q̃ꝫtitates eoꝝ.ꝛ p ꝛõns materie ꝛ forme sunt real'r distincte. ¶ Etiã dato q̃ int̄ illos duos hoīes ñ possē distiguere absq̃ situali ꝛmõstratõe.tm̃ ex h̄ ñ eēt supdicta maior d̄mõstratiue ꝓbata sꝫ poti⁹ cõmitteret fallacia ꝓntis.qꝫ sic ñ seq̄t̄ sortes ñ currit.g̃ null⁹ hõ currit.sic ñ seq̄t̄.hõ ñ pt absq̃ situali ꝛmõstratõe distinguere int̄ duo singl'aria simillima.nec p ꝛõns ea cog̃scere.g̃ int̄ nll'a singl'aria absq̃ situali ꝛmõstratione distiguere pt vl'ea cog̃scere.qꝫ pl'es causę distinctõis apparēt int̄ singl'aria dissilia.q̃ꝫ int̄ illa q̃ eēnt oio sil'ia ¶ Ad ꝛfirmatõeꝫ d̄d̄.q̃ mior ñ ē ꝟa.qꝫ ego possũ celũ empyreũ ꝛcipere vt qd̄dã suppositũ singl'are ꝛ incõicabile nullũ ꝛceptũ h̄ndo d̄ situ suo.imo magꝭ ꝛcipio ipm̃ vt carēs situ.cũ sit⁹ sit ordo ptiũ i loco. Istud autē celum concipio non esse in loco ¶ Itē q̃n ego ꝛcipio vnigenitũ ꝟginis marie.certũ ē q̃ ego ꝛcipio qd̄dã singl'are ꝛ incõmunicabile.qꝫ ꝟgo maria mr̄ dei ñ habuit nisi vnicũ filiũ q̃ exp̃mit̄ p li vnigenitũ.ꝛ tm̃ in tali ꝛceptu vl'cognitõe nll'a ꝛmõstratio fit d̄ situ. ¶ Etiã ei⁹ rn̄sio ad instãtiã ñ valet.qꝫ eo ipo q̃ tales duo hoīes supponunt̄ eē i eodē loco,igit̄ ille q̃ ꝟaciter ap̄hēderet eos nõ varietꝫ eoꝝ situ.q̃n poti⁹ si i ei⁹ ap̄hēsiõe caderet sit⁹.ipe ap̄hēderet eos i eodē situ.sic i rei ꝟitate eēnt i eodē situ ¶ Etiã mior sup̄dicte rõis ñ videt eē ꝟa.qꝫ intellect⁹ me⁹ pt h̄re certã cognitõeꝫ d̄ h̄ q̃ ego sedeo i h̄ studorio legēdo i h̄ ꝛterminato libro.ꝛ q̃ petr⁹ currit i illo foro.ꝛ iohes stat vl'sedet i isto choro.ꝛ sic d̄ alijs ꝛterminatꝭ sitib̄ ꝛ psonis singl'arib̄. Sꝫ planũ ē q̃ cognitõ itellect⁹ ē i itellectu.g̃ fl'a ē illa mior q̃ dicit ꝛc ¶ Ad pbatõeꝫ eiusdē minorꝭ dicēdũ q̃ opatõeꝫ eē q̃ꝫtitatiuã ꝛ materialē pt eē dupl'r. Uno mõ real'r. Alio mõ eq̃ualēter seu eq̃pollēter. Primo mõ maior ē ꝟa.sꝫ sēdo mõ ñ ē ꝟa. Nã ꝟt⁹ itellectiua q̃ ē simplex ꝛ imaterial' pt h̄re opatõeꝫ.q̃ q̃ꝫuis ñ sit materialis ꝛ q̃ꝫtitatiua real'r.ē tm̃ material' ꝛ q̃ꝫtitatiua eq̃ualēter.qꝫ q̃ēq̃d pñt attingere sua cognitione ꝟtutes sensitiue q̃ sũt materiales ꝛ q̃ꝫtitatiue.h̄ pt itellect⁹ attigere sua itellectõe ñ solũ eq̃ualēter.sꝫ etiã supeq̃pollēter. ¶ Etiã iste doctor ñ videt dicere verꝫ i h̄ q̃ ait intentõeꝫ aresto.fuisse q̃ itellect⁹ nll'o mõ attigat aliq̃d qd̄ nõ remanet cõicabile.qꝫ are.in li.prior loquēs d̄ sillogismo expositorio dicit.q̃ mediũ i illo sillogismo ē h̄ aliq̃d ꝛ singulare.ꝛ p ꝛõns fm intentõeꝫ arest.mediũ illi⁹ sillogismi nõ ē cõicabile. Sꝫ itellect⁹ attigit mediũ cuiuslibet syllogismi.qꝫ nulla potētia syllogizat.nisi sol⁹ itellect⁹.g̃ fm intentõeꝫ arest.itellect⁹ pt attigere aliq̃d qd̄ ñ ē cõicabile ¶ Dato etiã q̃ vsquã i dictꝭ aresto.inueniat attinctũ p itellectũ fore cõicabile.tũc arest.p cõicabile intelligit vniũsale.ꝛ p ꝛõns tale dictũ ē itelligēdũ ꝛ eo qd̄ itellect⁹ attigit p modũ obiecti p̃mi.ꝛ ñ ꝛ omni eo q̃ itellect⁹ attigit tãq̃ cõphēsiꝫ ifra ambitũ sui obiecti adeq̃ti. ¶ Et eodē mõ respōderi pt ad autoritates cõmẽratoris h̄ adductas. Intēdit em̃ cõmẽrator oñdere distinctionē potētiarꝫ ex distinctõe p̃moꝝ obiectoꝝ. Nã ꝛ ne⁹ obiecta adeq̃ta ꝓpe ñ pñt distigui potētie q̃ꝫ vna ē supior respectu alteri⁹.nisi attendēdo ad incõuertētiã. Nã obiectũ potētie iferioris vt plurimũ claudit̄ infra ambitũ adeq̃ti obiecti potentie supioris ꝛ nõ ecõuerso. ¶ Cõclusio sēda est.q̃ itellect⁹ ꝛiũct⁹ p statu plent⁹ vite ñ pt pticulare itelligere primo.ita q̃ ipm̃ pticulare sit primũ obiectũ talis intellect⁹ ¶ Ad cui⁹ euidētiã ē aduertēdũ q̃ species itelligibil'r ꝛcepta i itellectu possibili ꝟtute itellect⁹ agent⁹ ē abstracta ab h̄ ꝛ nũc.et a ceteris ꝛditõib̄ materialib̄ ꝛ idiuiduãtib̄.ꝛ ideo ī mediate rep̃sentat rei q̃ddiatē q̃ est ipm̃ vniuersale. Cũ igit̄ illud p̃mo obiciat̄ intellectui possibili.qd̄ p̃mo rep̃sentat̄ a specie itelligibili.

Ad pbationem illi⁹ maioris.

Ad confirmationē.

Ad autoritates.

Cõclusio sēda.

igit primũ obiectũ intellect⁹ possibil' nõ pt eẽ
2 res material' vt est pticular'. ¶ P. qñcũq; ali
q̃ sic se habẽt ꝗ in aliq̃ genere cognitõis co/
gnitio vni⁹ ꝓsupponit cognitõez alteri⁹. tũc ĩ
illo genere ꝓsupponẽs no pt esse ꝑmo cognitũ
Sz ꝑ statu ꝑsentis vite pticulare ⁊ vnĩũsale
sic se habẽt ĩ genere cognitõis itellectiue. ꝗ co
gnitio pticular' ꝓsupponit cognitõez vnĩũsa
lis. g̃ ⁊c. ¶ Maior ẽ nota. q; nunq; ꝓsupponẽs
est pri⁹ ꝓsupposito. ¶ Minorẽ pb⁹. q; cognito
ipo vnĩũsali intellect⁹ imediate reflectit se sup
suã cognitionẽ ⁊ intelligit se itelligere. ⁊ q; na
turale est intellectui ꝗ cognito effectu imedia
te cognoscit causaz. maxie si sit causa ꝓportio
nata ⁊ sit ꝑsens itellectui. igit cũ hmõi intelle
ctõ sit causata a fantasmate mediãte specie in
telligibili ab ipo fantasmate veriuata. qõ q̃dẽ
fantasma q̃uis nõ sit ĩ intellectu tñ est ꝑsens
intellectui. iõ intel ect⁹ cognoscit hmõi fantas
ma. ⁊ ꝗ ñs cognoscit tale pticulare cui⁹ pfe/
cta similitudo relucet in tali fantasmate. Vñ ꝗ
est rect⁹ ordo cognitõis intellectiue ꝑ statu ꝑ
sentis vite. ꝗ intellect⁹ actu recto ꝑmo cogno
scit ipm vniuersale seu quidditatẽ rei materi/
alis ꝑm se. secundo actu reflexo cognoscit suũ
intelligere. ⁊ tercio actu recto cognoscit ipm
pticulare vt relucet ĩ fantasmate. ¶ Forte dicet
si ipm fantasma est ꝑsens intellectui possibili
tũc ad ꝗ ꝗ intellect⁹ intelligat. ipe nõ indiget
aliq̃ specie intelligibili. cui⁹ oppositũ iã dixi/
sti. ¶ Istã ꝛsequentiã nego. q; q̃uis fantas/
ma taliter sit ꝑsens intellectui. ꝗ nulla localis
distantia est inter intellectũ ⁊ fantasiã in q̃ ẽ
ipm fantasma. tñ q; fantasma nõ est ĩ ipo in/
tellectu. ideo ꝓpter talẽ ꝑsentiã ipi⁹ fantasma
tis intellect⁹ no actuat. nec actualiter ad itel
ligendũ mouet. donec virtute luminis intel/
lect⁹ agẽtis species intelligibil' a fantasmate ve
riuata in intellectu possibili recipiat. ¶ Sz
ꝛtra istã ꝛclusionẽ sunt multi q̃ ponũt. ꝗ pri/
mũ cognitũ ab intellectu possibili sit ipm pti
cular. ⁊ hoc ꝓbant multipliciter. Primo sic
1 Qñcunq; aliq̃ potẽtia abstrahit vnũ ab alte
ro. tũc nõ cognoscit abstractũ nisi pri⁹ cogno
scat illud a quo abstrahit ipm. Sz intellect⁹
abstrahit vniuersale ab ipis pticularib⁹. g̃ in
tellectus nõ potest cognoscere vniuersale nisi
pri⁹ cognoscat ipm pticulare. ¶ P. intelligẽ
2 tem necesse est fantasmata specularĩ. g̃ intelle/
ctus nihil pt intelligere pri⁹ q̃z intelligat pti/
culare. Antecedẽs patet. i. ⁊ iij. de aĩa. Conse/
quẽtia etiã videt esse nota. q; n ulli⁹ itellect⁹ pt
specularĩ fantasma nisi itelligat pticulare qõ
relucet ĩ fantasmate. ¶ P. sic ponit cõmunis 3
doctrina. intellect⁹ ꝛuertẽdo se ad fantasma/
ta itelligit pticulare. Sz intellect⁹ nihil pt in
telligere nisi ꝛuertat se ad fantasmata. ppt ꝗ
ẽm cecus nõ pt itelligere colores. q; nõ habet
apud se fantasma coloris ad qõ ꝛuertat se sui
us intellect⁹. g̃ intellect⁹ nihil pt itelligere ni/
si intelligat aliqõ pticulare. ¶ P. illud qõ ꝗ 4
mouet aliquã potẽtiã ꝗ necẽ ẽ esse aliqõ sup/
positũ ⁊ singulare. sz ꝑmũ obiectũ intellectus
ꝗ mouet intellectũ. g̃ ꝑmũ obiectũ itellectus
ẽ singulare ⁊ ñ vnĩũsale. ¶ Maior pt⁹. q; i. me
tha. dicit. ꝗ actões sũt singularũ. ¶ Maior etiã
ẽ nota. q; q̃libet potentia tã cognitiua q̃z etiã
appetitiua mouet a suo ꝑmo ⁊ ꝓprio obiecto
¶ P. spẽs singular' ducit imediate ĩ cognitõ 5
nẽ rei pticular'. sz spẽs q̃ itellect⁹ itelligit ẽ hec
⁊ singular'. q; itellect⁹ in q̃ ẽ hmõi spẽs est ꝗ ⁊
singular'. g̃ ⁊c. ¶ P. intellect⁹ est ꝗ ⁊ nũc. ergo 6
ꝑmũ obiectũ e.⁹ n ẽ abstractũ ab ꝗ n ẽ a nũc.
⁊ ꝗ ñs ñ est vnĩũsale. sz simpl'r singl'are. Cõ
seq̃ntia pt⁹. ppt ꝓportionẽ necẽario req̃sitã in
ter potẽtiã ⁊ obiectũ. Aliis pbat. Q; em itelle
ct⁹ sit ꝗ: patz. q; ẽ in hac aĩa q̃ informat ꝗ cor
p⁹. Est etiã nũc. q; necẽario hz habitudinẽ ad
rps rõe corpis iformati ꝑ essentiã aĩe q̃ est sb/
iectũ intellect⁹. g̃ ⁊c. ¶ P. eadẽ sunt principia 7
eẽndi ⁊ cognoscẽdi. sz pticulare est ipi vnĩũsa
li ꝓncipiũ eẽndi. g̃ erit sibi ꝓncipiũ cognoscẽ
di. ⁊ ꝗ ñs pri⁹ cog̃scit pticulare q̃z ipm vnĩũ
sale. ¶ Pro firmat. q; mod⁹ itelligẽdi seq̃t mo 8
dũ eẽndi. Sz pticulare pri⁹ hz eẽ q̃z vnĩũsale
Natura enĩ occlte agit circa vnĩũsalia. vt ait
autor li. sex ꝓncipiorũ. q; vnĩũsalia n generãt
nec corrũpũt. nisi generat' vl' corrupt' ipis pti
cularib⁹. igit ⁊c. ¶ Ista nõ ꝛcludũt. Igit ad Solutio
ꝑmũ dõm. ꝗ maior ñ ẽ ꝓ ꝗa. supposito ꝗ cogni Ad. 1.
tio ñ pũciat abstractõez. sz potⁿ seq̃t eã. Sic
aũt ẽ ĩ ꝓposito. Nã ista abstractio q̃ spẽs itel
ligibil' seq̃strat a ꝛditõib⁹ ĩdiuiduãtib⁹ fit ꝑ
itellectũ agẽtẽ. q̃ vt ait cõmẽtator facit vnĩũsa
litatẽ ĩ reb⁹. ⁊ iõ hmõi abstractio ñ fit ꝑ cogni
tionẽ. q; itellect⁹ agẽs ñ cog̃scit. sz ꝗ virtute sui lu
minis speciẽ intelligibilẽ plustrãdo itellectũ
possibilẽ q̃ hmõi speciẽ recipit ad cognoscẽdũ
disponit. Ex q̃ pt⁹ ꝗ tal' abstractio ꝓcedit ord/
dine naẽ itellectualẽ cognitõez. Sic ei ñ ob
stãte ꝗ lac sim'l est albũ ⁊ dulce. tñ si ꝛtingit a
corpali lumie. ꝗ virtute illi⁹ lumis recipit ĩ aere
spẽs. q̃ repsentat albẽdinẽ sine dulcedie. sic ñ
obstante ꝗ ipm fantasma sit repsentatiũ rei
materialis cũ ꝛditõib⁹ indiuiduãtib⁹. tñ ad
ꝑsentiã lumis intellect⁹ agẽtis veriuat ab ipo

Mod⁹ cognoscendi pticulare.

Instantia

Solutio.

Opia opposita.

fantasmate spēs spūalis ⁊ abstracta repnātās rei fantasiabilis q̄ddiratē absq̄z conditōibus in diuiduātibus ipsi intellectui possibili in q̄
Ad.2. recipit subiectue. ¶ Ad secm̄ dicendū. q̄ intelligentē necesse ē fatasmata speculari. nō tm̄ ānecedēter sed ꝯcomitanter vel ꝯseqnter mō q̄ dictū ē in scda rōe adducta p ista ꝯclusione. ¶ Est tamē hic notanduz. q̄ q̄zuis intellect⁹ intelligat vl'e ⁊ intelligat se intelligere p̄us q̄z intelligat pticulare. vt relucet ī fantasmate. tm̄ q̄z in om̄i intellectione rei materialis isti tres actus ita velociter se consequūtur q̄ tēpus interpositū nō est pceptibile. Et q̄z quod modicuz distat quādoqz p nihilo reputatur. vt pz. ij. phisicoz. Ideo ph̄us ꝛc nostra intellectione ⁊ fantasmatū speculatione loq̄tur qua
Ad.3. si si simul fiāt dicēs. necesse ē ⁊c. ¶ Ad terciuz dōm. q̄ intellectus duplicīter ꝯuertit ad fantasmata. ¶ Uno mō vt a fātasmate spēm intelligibilē mediāte lumīe intellect⁹ agētis recipit. Et q̄ ad istd se hz intellect⁹ pure passiue. ⁊ si istud meret aliq̄ modo dici cōuersio. tunc ān omnē intellectionē intellectus ꝯuertit ad fantasmata. q̄z nihil pōt intellectus intelligere naturaliter. nisi eius similitudinē aliq̄ mō accipiat a fantasmate. ¶ Alio mō vt actū intelligendi elicit circa pticulare quod relucet ī fantasmate. Et ista ꝯuersio est posterior intellectiōe qua intellectus intelligit ipm vl'e. ⁊ etiam qua intelligit se intelligere. Et d̄ ista scda cōuersione q̄z̄uis maior sit vera. tm̄ minor est
Ad.4. totaliter falsa. ¶ Ad q̄rtum dōm. q̄ licet maior sit vera loquēdo ꝛc eo qd̄ mouet potentiā corpalē. tamē nō est vera loquēdo ꝛc tali mouēte qd̄ mouet potētiā spūalē. quā suppositū corpale nō pōt p̄mo ⁊ mediate p seipm attigere. sed solū in q̄dā abstracta ⁊ spūali similitudine. Et eodez mō dōm est ad pbationē illius
Ad.5. maiorīs. ¶ Ad q̄ntū dōm q̄ spēm esse singularē pōt dupl'r intelligi. Uno mō ex diuisione vel ꝛterminatōe materie. Alio mō singularitate nature. Primo mō maior ē vera. sz mior ē falsa. Sed scdo mō q̄z̄uis minor sit aliq̄ mō vera. tm̄ maior vt sic ē falsa. q̄z spēs abstracta ab hic ⁊ nūc. vt sūt ꝯditōnes indiuidui. ⁊ oz tū hīnt ex ꝛtermiatōe materie singl'aritate nature. pōt dici hec ⁊ singularis mō q̄ dicit Boe. om̄e qd̄ ē iō ē q̄z vnū numero est. ⁊ tm̄ tal' spēs nō ducit immediate ī cognitōz rei pticularz
Ad.6. vt pz ex p̄dictis. ¶ Ad sextū dōm q̄ lz potētia cui ꝯuenit ē hic ꝓpter ꝛterminatā materiā in q̄ recipit. ⁊ q̄ extēsione huⁱ materie extendit. nō possit hr̄e obm abstractū ab hic ⁊ nūc. ⁊ licet potētia cui talit ꝯuenit hītudo ad ipm tps q̄ subīcit tpi ⁊ trāsmutatōi tpali. ita q̄ tabescit ⁊ senescit in tpe mō expsso. iij. phicoz. licet inquā talis potētia non possit hr̄e p̄mo suo obiecto aliq̄d abstractū ab hic ⁊ nūc tm̄ potētia q̄ dicit esse hic ex eo q̄ recipit ī sbo simplici. īmateriali ⁊ indiuisibili. ⁊ q̄ talē habet hītudinē ad tps q̄ nō subīcit tpali transmutationi. ⁊ nec tabescit nec senescit in tpe illius p̄mū obiectū ab hic ⁊ nūc pōt esse abstractū. Hic aūt ē ꝛ intellectu. igit ꝯnātia ē negāda. ¶ Ad pbationez dōm. q̄ q̄z̄uis ꝓportio inter potentiā ⁊ obiectū req̄sita h̄ faciat q̄ potētia q̄ est hic ⁊ nūc p̄mo mō nō tendat in obiectū vl'e seu abstractū ab hic ⁊ nūc. tm̄ potentia q̄ est hic ⁊ nūc scdo mō ꝛc hoc nō impedi-
tur. ¶ Ad septimū dōm. q̄ concessis ambabus pmissis nō plus habet nisi q̄ cognitio pticularis pcedit cognitionē vl'is. ⁊ hoc est ꝯcedendū. q̄z saltē cognitio sensitiua ꝛc pticulari pcedit cognitōez intellectiuā ipsi⁹ vl'is. cū nihil sit ī intellectu q̄n aliq̄ mō p̄us fuerit ī sensu. ¶ Etiaz pōt negari maior. q̄z illud qd̄ addit sup alterz nō ē p̄us eo. nec p ꝯns vt sic ē p̄nciptū ēndi illi. Sed pticulare ⁊ vl'e dicūt eandē rem. q̄z̄uis in hoc differāt. q̄ pticulare addit sup vl'e p̄ncipia indiuiduantia. vel saltez addit quosdā modos ab hm̄oi p̄ncipijs cōtractos. q̄ ⁊c. ¶ Ad octauū dōz. q̄ minor potest negari. q̄z accipiēdo vl'e p̄cise p ipa q̄ddi tate rei materialis. sicut hucusqz semp acceptū est in ꝓposito. tūc ipm vl'e ē p̄us pticulari. q̄z sicut iā dictū est. pticulare includit vel cōnotat aliq̄ accidēta addita nature seu q̄dditati q̄z ipa q̄ddītas nō includit nisi ea q̄ sūt intrīseca ⁊ ēntialia ipsi rei. puta ī p̄dicamēto sbe includit p̄cise materiā ⁊ formā. ⁊ p ꝯns ē p̄oracāliter indiuiduo pticlari qd̄ ꝯcernit accētia q̄z materia cū forma ē cā oīm accidētiū q̄ fūt ī ea. vt dicit. i. phisicoz. ¶ Ad pbatōz dōm q̄ auctor sex p̄ncipioz nō accipit ibi vl'ia p̄cise p q̄ddītatibus rez. sed p̄t includūt secundas intentōes. puta intentionē generis vl'speciei. vt sic em̄ dr. i. ꝛ aīa. q̄ vl'e aut nihil ē. aut posterius est. Nec taliter acceptū vl'e pōt ē p̄mū obiectū intellect⁹. q̄z p̄mū obiectū intellect⁹ nō ꝛpēdet nec ꝛpēdere pōt ab actu ītelligēdi. Sz oēs hm̄oi intētōes scdē ꝛpēdēt ab actu intelligēdi cū fabricent p ipm intellectū
¶ De aīa aūt separata a corpe pōt pbabiliter sustineri q̄ immediate intelligit rem particularē ⁊ indiuiduā. q̄z spēs ꝛtruata ab ideis diuisq̄ibz intelligit aīa separata ducūt immediate

Ad.7.

Ad.8.

De aīa separata.

in noticiã rerũ etiã pticularium. vt declarani supl us li. ij. ¶ Dato etiã q̃ qñqz intelligat p spẽs quas in hoc mũdo acq̃sivit. adhuc tñ imme diate intelligit pticulare. qz nõ intelliget ea p uersionẽ ad fantasmata. cũ ptunc careat fã tasia. z qualibet alia potẽtia sensitiua. ¶ Sz ꝗ ꝑmã ptẽ istius ꝛclonis ꝑt argui sic. Alia se pata nõ intelligit ea q̃ fiũt in ꝶ mũdo. g̃ non cognoscit pticularia p spẽs ab ideis influxas Cõsequẽtia pz. qz tales spẽs nõ min⁹ repñtant absentia q̃z pñtia. igiṫ si cõgsceret pticularia p spẽs a diuis ideis influxas. tũc vtiqz cogno sceret ea q̃ fiũt i hoc mũdo. cũ oia talia sint q̃ dã pticularia. Añs ꝓbat auẽte aug⁷. in li. de cura ꝑ mortuis agẽda. in quo sic ait. Ibi sũt mortuoz anime vbi ea q̃ hic agunt scire non pñt. ¶ Patet etiã istud añcedẽs auẽte Gre go. qui tractans illud Job. xiij. sive nobiles fuerint filij eius ꝛc. sic ait. Sicut hi qui ad huc viui sunt mortuoz aĩe quo loco habean tur ignorãt. ita mortui q̃ carnaliter vixerũt vi tã in carne positoz qualiter post eos dispona tur ignorãt. ¶ Rñdeo q̃ q̃z uis añs cũ suis ꝑ batoribꝫ sit concedendũ de aĩabus damnat⁷. ac de his que sunt in purgatorio. q̃ vel nõdũ habẽt hmõi spẽs intelligibiles ab ideis influ xas. vel si habẽt eas. tamẽ impediunt ab vsu eaz ratione penaz suaz. tamẽ de aĩabus bea tis istud añcedẽs videt esse negãdũ. qz tales aĩe etiã naturali cognitõe vident totũ ordinẽ vniuersi cognoscere. z p ꝛsequẽs cognoscunt omia que fiũt in vniuerso. Propter qd btũs aug. ipsas animas beatas triplicẽ dicit habere cognitionẽ. s. meridianã. matutinã z vespti nã. Pria cognitõe aĩe beate cognoscũt ꝶbũ in seipso. seu ẽntiã diuinã i seipsa. Secda cogno scũt creaturas i verbo. Tercia cognoscũt crea turas cognitõe naturali seu i ꝓprio genere.

Articulus quartus Cõclusio

Quantuz ad quar

tũ articulũ pono ꝛclocm affirmatiuã. et ꝶ nõ ꝑpter aliquã rõem cogentẽ. sz ꝑpter auẽtem b. Gre. q̃ vt hic pz i lra ait. q̃ reprobi vsqz ad diẽ iudicij vident gliam sctõz. ¶ Sz ꝗ istã

Instantia 1

ꝛclusionẽ ꝑt argui sic. Dãnati i inferno posi ti seu exñtes nihil videt. g̃ nõ videt gliam sctõ rũ. ꝛsna pz. qz ad oppositũ ꝛsnt⁷ directe seq̃tur oppositũ añtis. Sed añs ꝓbat sic. Null⁹ pt videre sine lumĩe. sz exñtes i iferno carẽt lumĩe qd pz auẽte saluator⁷ mat. xxij. vbi d dãnato ait. Ligat⁷ manibꝫ z pedibꝫ pijcite eũ in tene bras⁷ exteriores. ibi erit fletus z stridor dentiũ. Qd ꝶbũ ꝑtractãs mgr hic i lra ait. q̃ p tene bras exteriores exclusio oimoda a luce signi ficat. ¶ Istud etiã pz auẽte Basilij. q̃ sup il lud ps. vox dñi intercidentis flãmã ignis. sic ait. Dñs diuidet ardorẽ a splẽdore. z splẽdor cedet in locũ saluandoz. ardor ꝶo in locũ dã natoz. ¶ P. beati nõ vident pnã damnato rũ. ergo nec damnati vident gloriã beatorũz. 2

Cõsequẽtia pz. qz tanta ẽ distantia a loco dã natoz ad locũ beatoz quãta ẽ ecõuerso. quia idẽ est spaciũ ascendentiũ z descendẽtiũ. sicut eadẽ est via qua itur a thebis i athenas. z ab athenis i thebas. vt dicit. iij. phisicoz. ¶ Pro bat añs. quia si beati viderẽt hmõi penas. tũc aliqui beati viderẽt parẽtes suos i illis penis Vel igiṫ vellẽt parẽtes suos pati illas penas. vel nollẽt eos pati hmõi penas. Si dat pri mũ. tunc beati essent valde crudeles. nec etiã seruarẽt mandatũ dei quo ꝑcipit vt parentes honorẽtur. z ipsis subueniat. Si dat secm. tũc beati nõ essent beati. qd ẽ ꝗdictio. Secm em aug. solũ ille btũs ẽ. q̃ hz q̃cq̃d vult. sz isto casu posito. tũc beati nõ haberẽt quicq̃d vellẽt ¶ P. quicũqz videt gliam sanctoz necesse est 3
vt videat diuinã ẽntiã. sed null⁹ dãnatoz vi det diuinã ẽntiã. g̃ ꝛc. Maior pz. qz diuia ẽntia ẽ obiectũ gliie btõz. Sz q̃ videt aliquẽ actũ. ncce ẽ vt videat obiectũ qd termiat talẽ actũ. Pz etiã minor. qz ꝑm aug. i. de tri. ca. ij. Vũane mẽtis acies inualida i tã excellẽti lu ce figi nõ valet nisi p iusticiã fidei nutrita ve getet. Sed dãnatus vel nõ est nutritus. vel saltẽ nõ est vegetatus in iusticia fidei. g̃ ꝛc.

¶ P. quod ꝑ magna z specialissima gra q̃ñ 4
qz concedit aliquibus excellentissimis sanct⁷ in hoc mũdo. hoc nõ videt esse ꝛcessum dam natis in inferno. Sed videre gliam btõz cõ cessum fuit aliquibꝫ sctis ꝑ gra valde spãli sicut apparuit d apl'o Paulo. q̃ raptus vsqz ad terciũ celũ vidit archana dei. q̃ nõ licet homi loqui. vt patet. ij. ad Corinth⁷. xij. g̃ ꝛc. ¶ P. 5
anime damnate nõ videt ea q̃ fiũt i hoc mun do. g̃ nõ videt gliam sanctoz existentiũ i celo Añcedẽs pz auctibꝫ Aug z Greg. adductis supr⁹ circa finẽ. iij. arti. istr⁹ qõis. ꝛsna ꝓbat. qz negocia hu⁹ mũdi q̃si mediãt inter infernuz z celũ. z p ꝛsns magis sunt visibilia ab his q̃ sunt in inferno tãqz minus ab ipsis distãtia. plus em distat extremũ ab extremo q̃z a me dio. min⁹ aũt distãtia a videte sũt ceter⁷ pari bus magis visibilia. ¶ P. homes i ꝶ mũdo vi 6
uẽtes nõ videt gliam beatoz. g̃ nec damnati degẽtes i inferno. Cõsequẽtia patz. qz minoz

ē ꝯformitas inter dāmnatos ⁊ btōs q̄z intervia
tores ⁊ btōs seu comphēsores. ¶ Etiā est ma
ior localis distātia inter existētes ī inferno et
in celo. q̄z inter viuētes in hoc mūdo ⁊ ī celo.
Añcedēs nō oportet ꝓbare. qz veritatez eius
quilibet nr̄m expiēt in seipso. ¶ Rōes iste sūt
satis apparētes. nihilominus tm̄ in talibus q̄
humanā rōem excedūt magis credēdū est di
ctis sanctoꝝ q̄z apparētibus rōnū. ī ꝓut pote
ro istis obis rndeo. ¶ Ad. i. igit dōz q̄ añs
nō ē verū. qz sicut pz Lu. xvi. diues ī inferno
sepultus eleuatis oculis suis vidit Lazarū in
sinu Abrahe. Et Sap̄. v. dicit de damnatis
Uidētes turbabunt timore horribili. Ad ꝓ
bationē dōm. q̄ q̄uis ī inferno sit aliq̄d d lu
mie. tm̄ qz hm̄oi lumē ēi fernali fumo horribi
liter obfuscatū intātū q̄ eiꝰ visio nulla vidēti
bus p̄bet ꝯsolationē. sed potius ingerit terro
rē ⁊ desolationē. ī aūctes hic adducte hm̄oi
lumē appellāt tenebras. qz vt. s̄. dictū est. qd̄
modicū distat ꝓ nihilo reputat intellectus.
¶ Q, autē in inferno sit lumen cedēs ad dā
natoꝝ desolationē. patet auctoritate Gregorii.
qui in li. moral. loquēs de igne infernī sic ait.
Quānis ignis iste ad consolationē eis. s. dā
natis nō luceat. tamē vt magis torqueat ad
aliq̄d lucet. Nā sequaces suos quos secū re
probi de mūdo traxerūt flāma illustrāte visiu
ri sunt. ¶ Ad secdm nego añcedēs. Ad ꝓba
tionē dicendū. q̄ si aliquoꝝ beatoꝝ parentes
sunt damnati. tūc tales beati volūt pēnas pa
rentū suoꝝ. nō tamē absolute. sed hoc volunt
in q̄tum cognoscunt ipm deū hoc velle. Est
em volūtas cuiuslibet beati tāta vniformitate
ꝯiūcta volūtati diuine. q̄ nō ꝑt nō velle illd
qd̄ cognoscit deū velle. Nec etiā isto mō vel
le pēnā carnalis parētis ē nota crudelitatis. sed
potius est signū summe ꝓfectōis ⁊ bonitatis
Sicut em vnaq̄q res ē tāto prior ⁊ impfecti
or. quāto magis deuiat a sua ꝓma ⁊ pfectissima
ac rectissima regula. sic vnaq̄q res tāto meli
or ē ⁊ pfectior. q̄to hm̄oi regule intrinseco ꝯfor
mat. Cū igit volūtas diuina sit q̄dā pfectissi
ma ⁊ rectissima regula volūtatis hūane. ī volū
tas hūana tūc ē sūme pfecta qn̄ nō ꝑt velle op
positū illiꝰ qd̄ cogiscit deū velle. ¶ Ad. iij. di
cēdū q̄ maior nō ē vera. Ad ꝓbatōz dōm q̄
q̄uis ille qui videt pfecte ⁊ intuitiue aliquez
actū videat terminū ad quē hm̄oi actꝰ termi
nat. tm̄ ḡ nō ē ūcce si hm̄oi actū videat impfe
cte. ⁊ p q̄dā extrinseca signa. Sic aūt ēi ꝓpo
sito. qz damnati nō videt gloriā sctōꝝ pfecte
⁊ intuitiue. sed soluz p q̄dā signa extrinseca. q̄
circa hm̄oi gl'iam ipsis reuelant. ¶ Ad q̄rtū
dōm ad minorē. q̄ eo mō quo gl'ia btōꝝ reue
lat de spāli gratia aliquibus sanctis. sic non vi
dent eaz damnati. qz sanctis reuelata ē hm̄oi
gl'ia taliter q̄ ipsam viderūt intuitiue ⁊ pfecte
sicut apparuit in apl'o Paulo. ¶ Etiā dato
q̄ aliquibus sanctis reuelet sub aliq̄bus signis ab
stractiuis. tm̄ hoc fit ꝓ taliū sctōꝝ consolatōe
Sed reuelatio q̄ fit damnatis nō fit ꝓ eorū
ꝯsolatione. sed potius ꝓ eoꝝ magna desolati
one. qz multū affligūt ex hoc q̄ ipsi suis demē
ritis pdiderūt tm̄ bonū qd̄ sctōs cogiscūt ꝑpe
tue possidere. ¶ Ad. v. pōt negari añs. qz q̄z
nis dāmnati nō cogiscāt clare ⁊ euidēter ea q̄ fi
unt in hc mūdo. multa tm̄ de his cognoscūt ꝓ
iectura Ille em diues ī inferno exm̄s cogno
uit se adhuc hre q̄nq̄z frres ī hc mūdo. Aūctes
aūt sctōꝝ quibus ꝓbat illud añs sunt intelligē
de de clara et euidēti noticia. talis em noticia
ē delectabilis ipsi cognoscēti. ideo a damnatis
excludit. quibus nō concedit aliqua delectatō
¶ Tm̄ añcedēte ꝯcesso. adhuc pōt negari ꝯ
tia. Ad ꝓbationē dōm q̄ q̄uis visibile eque
clare mouēs visum nō magis moueat ab ex
tremo q̄z a medio. tm̄ tāte claritatis posset esse
in extremo q̄ magis moueret potētiā visiuā.
q̄z aliud remisse claritatis exm̄s ī medio. Naz
sol exm̄s ī oriēte. īmediate ꝓpter suā eminentē
claritatē mouet visū hoīs exm̄tis in occidēte.
⁊ tm̄ multa visibilia sunt in medio inter oriēs
⁊ occidens. q̄ nō mouēt visum talis homis.
¶ Etiaz dato q̄ illa ꝓbatio bm̄ pcedat de co
gnitōe simpl'r naturali. tm̄ nihil ꝯcludit de co
gnitōe sup naturali q̄ sit ꝓ reuelatōz. Pōt. n.
deꝰ vel etiā angelꝰ reuelare ea q̄ fiūt in vno ex
tremo. homī exm̄ti in altero extremo. ꝓter hoc
q̄ reuelet ea q̄ fiūt in medio. Cū igit noticia
quā hm̄t damnati de gloria beatoꝝ. nō sit sim
pl'r naturalis sz magis ꝓ reuelationē. igit ni
hil ꝯcludit in ꝓposito. ¶ Ad. vi. nego ꝯnaz
Rō aūt negatōis pz ꝓ iā immediate dicta. Ad
ꝓbatōz dōz q̄ q̄uis mior sit ꝯformitas ⁊c. tm̄
gl'ia btōꝝ aliq̄ mō reuelat dāmnatis ad eorū
maiorē afflictōez. vt videat q̄z tū bonū ꝓpter
sua vitiosa demerita pdiderūt. Ad aliā ꝓba
tōz de locali distātia pz ꝓ iā dicta. ¶ Ad ar
gu. ꝑnci. dōz. q̄ licet maior sit vera loq̄ndo d
noticia intellectiua naturali q̄ ꝯuenit hoī ꝓ
statu pm̄tis vite. tm̄ nō ē ita de noticia q̄ ꝯuenit
aīe separate ꝓ statu vite future. ¶ Ad ꝓbatōez
dicendū. q̄ Arist. ibi loq̄tur de cognitōe ꝯpe
tēte homī ꝓ statu pm̄tis vite. qz vel Arist. ali
am vitā nō cognouit. vel si posuit aliā vitam

Solutio.
Ad. 1.
Ad. 2.
Ad. 3.
Ad. 4.
Ad. 5.
Ad. 6.
Ad ꝑnci
pale argu
mentum.

sicut etiam videt ponere in libello de pomo. tamen de cognitione illius vite non fecit mentionem in iij. de anima quia ibi loquebatur tanquam physicus naturalis.

¶ Lectio secunda.

Hec de pedibus. Postquam magister copiose pertractauit suorum quattuor librorum materiam. nunc in ista vltima quarti li. clausula epilogat circa eam. Et diuidit in duas partes. quia primo magister seipsum humiliat. et auditorem istius scientie profert et eleuat. secundo materiam istorum librorum tangendo recapitulat. ibi. Qui a facie exorsus sedentis. Et hec in quattuor partes patet diuidi. quia primo magister tangit materiam primi li. secundo secundi. tertio ipsius quarti. et quarto tertij. Secunda ibi. per media Tertia ibi. ad pedes vsque Quarta ibi. Via duce puenit. ¶ Tangit enim hic magister materiam primi li. cum dicit. quod. s. scriptor exorsus. i. incepit. a facie sedentis. Per sedentem enim intelligit ipsum deum. vt patet ex textu immediate precedenti. Per faciem autem intelligit ea quae ad deum intra rationem sue veritatis. De quibus specialiter tractat in i. li. Vnde Moyses desiderans illa intranea dei videre. dixit ipsi deo. Si quod inueni gratiam in oculis tuis. ostende mihi faciem tuam. vt habetur Exo. xxxiij. ¶ Etiam tangit materiam secundi li. cum dicit. per media. i. per creaturas. creature enim de quibus tractatur in. ij. li. sunt quedam media ad cognoscendum ea quae deo conueniunt ad intra. Quia sicut ait apostolus ad Roma. i. Inuisibilia dei per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna quoque virtus eius et deitas. ¶ Materiam tertij libri tangit cum dicit. via duce. ¶ In tertio enim libro tractat de domino iesu xpo. qui Joh. xiiij. ait de seipso. Ego sum via. veritas et vita. ¶ Sed materiam quarti li. tangit cum ait. ad pedes. Omnia enim quae tractant in quarto lib. videntur ordinari ad ea quae fiunt in extremo iudicio. quod quidem iudicium per pedes sedentis in throno merito significatur. eo quod in ipso tanquam in parte extrema totum presens seculum finit et terminat. ¶ Di aut pedes cherubicis alis phibent esse velati. i. abscondit. quia plenitudine scientie quae cherubin interpretat. omnes puri homines respectu istorum pedum videtur omnino deficere. De hora enim illa. s. de hora iudicij nemo scit. vt ait saluator Matth. xxiij. Vnde quantum ad istam horam ipse suis dilectis et predilectis discipulis ait Actum. i. Non est vestrum nosse tempora vel momenta quae pater posuit in sua potestate. ¶ Et notanter iste ale dicunt esse due. quia respectu predicte horae humanus intellectus deficit non solum quo ad naturalem cognitionem. sed etiam quo ad supnaturalem reuelationem. quia hec hora nulli puro homini credit reuelata. ¶ Et in hac termiat diuisio et sententia istius epilogationis. et per consequens totum quarti li. in generali. circa quam quaerendo in specali conformiter ad epilogatorem magistri etiam ego aliquid epilogare propono. quia in libroruum sententiarum principiis omnes sunt replicata. et maxime ea quae in illis principiis tacta sunt de beatis et damnatis. Illa enim nunc sunt magis ad propositum. eo quod cum puentum fuerit ad pedes sedentis in throno in extremo. s. iudicio mali condemnent et boni remunerent. Est quaestio talis.

Questio secunda.

Vtrum aliquo modo sit possibile quod idem homo simul sit beatus et damnatus. ¶ Et videtur quod non. Nam nullus saluatus potest esse damnatus. Sed quilibet beatus est saluatus. ergo nullus beatus simul potest esse damnatus. Maior patet. quia salus et damnatio sibi ipsis formaliter repugnant. Minor etiam patet. quia sicut beatitudo includit salutem. sic beatum esse includit saluum esse. ¶ Contra. opposita non repugnant nisi accipiantur circa idem subiectum immediatum. cum igitur plures sint potentie in homine quae possint immediate subiici beatitudini vel damnationi. igitur idem homo secundum vnam potentiam potest esse beatus. et secundum aliam potest esse damnatus. Sicut enim idem homo secundum vnam partem corporis potest esse albus. et secundum aliam niger. sic secundum vnam partem anime potest esse beatus. et secundum aliam esse damnatus. quia potentie anime sunt quasi partes anime. vt patet. iij. de anima. vbi ait Aristo. De parte autem anime etc. ¶ Circa istam questionem sic procedam. ¶ Primo enim premittam vnam distinctionem. ¶ Secundo ostendam sub quo membro istius distinctionis questio proposita ad pedes est tractanda. ¶ Tertio recitabo conclusiones quas circa istam materiam posuit quidam venerabilis dominus et magister in primo suo principio sententiarum. ¶ Et loco quarti articuli ostendam quod gratia disputationis ego eorum tenui cum in sententiis principiaui.

Articulus primus et secundus.

De primis duobus articulis breuiter me expediendo. dico quod aliquid est possibile potest dupliciter intelligi. scilicet potentia creata et naturali. vel potentia diuina et supnaturali. Et hoc dupliciter. Primo quod vno modo aliquid dicitur possibile potentia dei ordinata. alio modo potentia dei absoluta. ¶ Primus modus non est ad propositum. quia quaestio quarti de beatitudine supnaturali quam nullus homo ex suis viribus naturalibus precise potest acquirere. ¶ Nec secundus modus. quia vera fide credimus quod de facto nunquam

aliqs homo simul erit damnat⁹ ⁊ beat⁹. Sz possibilia fm potentiā dei ordinatā qñqz d̄ facto erūt. ¶ Procedit igit̄ p̄sens q̄stio solū de tercio modo. s. vtz de potētia dei absoluta aliquis homo siml' possit esse beat⁹ ⁊ damnat⁹. et hoc fm diuersas potentias anime.

Articulus terci⁹ ⁊ q̄rtus.

His premissis ē sciendū. q̄ venerabilis dñs ⁊ mgr̄ p̄notat⁹ i primo suo principio circa hominē damnatū posuit tres cōclusiones. ¶ Quarū prima est. q̄ simpliciter est impossibile. ⁊ ꝛtradictionē implicat. q̄ aliqs hō simul sit beat⁹ per actū clare visionis diuine essentie. ⁊ siml' sit damnat⁹ p actū actualis odij in dei volūtate. ¶ Secunda ꝛclusio est. q̄ simpliciter est impossibile et ꝛtradictionē implicat actū beate fruitōnis et odiū dei siml' esse in eadē volūtate. ¶ Tercia est. q̄ simpliciter est impossibile naturā hūanā damnatā ipa manente dānata assumi ad vnitatē diuini suppositi. ¶ Primā cōclusionē pbauit sic. Nulla beatitudo augmētat tristiciā miseriā ⁊ dolorē ei⁹ qui habet eā ⁊ in uolūtate habet ab eo. Sz posito q̄ damnat⁹ odiēs deū videat diuinā essentiā. tūc hmōi visio augmētat ei⁹ tristiciā miseriā ⁊ dolorē ⁊ in uolūtate habet a tali dānato hmōi visio. ergo clara visio dei i dānato habēte pfectū odium dei in sua volūtate nō est beatitudo. Maior est nota. Probat minor. q̄ q̄to aliqs clarius videt excellentiā ⁊ ptātem inuincibilem ei⁹ quē pfecte odit. tanto amplius torquet. ḡ si damnat⁹ pfecte odiēs deū clare videret deuz. tūc ex tali visione amplius torq̄ret. eo q̄ videz inuincibilē maiestatē ei⁹ quē pfecte odit. Et ista videt esse sentētia Richardi sup apoc. lib. i. c. p. vbi sic ait. Quāuis nimiz impij in inferno positi se sentiāt iuste puniri. dolebūt tñ q̄ deus tantā habeat potentiā. ⁊ p̄ nimietate doloris iusto iudici inferēt blasphemiā. ¶ Sz in pmo meo principio posui ꝛclusionē oppositā. ⁊ hoc grā disputatōis ⁊ cū intentōe pficiendi cū tanto mgr̄o quē deus intellectuali claritate eximie decorauit. vt in omnib⁹ suis actib⁹ euidenti⁹ eluceſcit. ¶ Posui em̄ hanc ꝛclusionē. q̄ nō est impossibile de absoluta dei potentia aliquē hominē esse beatū in suo intellectu p apertā visionē diuīe essentie. nō obstante q̄ sit damnat⁹ in sua volūtate ⁊ actualiter deuz odiat. Et h̄ pbaui tali ꝛseqntia. Deus p absolutā suā potentiā pt in intellectu dānati hois causare intuitiuā visionez sue diuine essentie cū eq̄pollēti pfecte cōplacētie voluntatis. siue cū omi eo q̄d pt fieri in intellectu ex pfecta cōplacētia volūtatis. nll'a tñ ex h̄ facta mutatione i volūtate illi⁹ hois. ḡ p absolutā dei potentiā aliqs hō pt esse vere beat⁹ in suo intellectu nō obstāte q̄ i sua volūtate dānat⁹ maneat et pfecte deū odiat. Añs habet tres ptes. ¶ Quarū pma est. q̄ deus de absoluta sua potētia pt i intellectu dānati hois causare intuitiuā visionē sue essentie. Hāc pbo sic. Cuicūqz intellectui deus est intime p̄sens i illo pt causare intuitiuā visionē sue essentie. Sz deus omni intellectui est intime p̄sens. Est em̄ intimior cuilibet creature q̄z creatura sibi ipi. vt ait beat⁹ aug⁹. in lib. ꝛfes. ḡ ꝛc. Hāc ptē etiā aliter pbabo si negabit̄. ¶ Secda ps est q̄ cū hmōi visione deus pt i intellectu p se ⁊ imediate causare omne illud q̄d pt fieri in ipo mediāte pfecta cōplacētia volūtatis. Hāc pbo sic. Quicq̄d i genere cause efficiētis deus pt causare mediāte causa secūda. h̄ imediate pt causare p seipm sine causa secda. Sz q̄cq̄d mediāte volūtate deus causat i intellectu. h̄ totū reducit̄ ad gen⁹ cause efficientis. vt ptz discurrēdo p oia q̄tuor causaz genera. ḡ ꝛc. ¶ Tercia ps ē q̄ deus iā dicta pt causare i intellectu dānati hois taliter q̄ nulla ex his fiet mutatio i ei⁹ volūtate. Et hāc pbo sic. Deus pt suspēdere voluntatē tal' hois ne aliq̄d pcipiat de his q̄ fiūt i ei⁹ itellectu. ḡ deus pt oia pdicta causare i intellectu illi⁹ hois. nll'a ex h̄ facta mutatōe i ei⁹ volūtate. Ista ꝛñtia patet q̄ volūtas nō mutat̄ ex aliq̄ obiecto nisi pcipiat ipm aliq̄ mō. Patet etiā añs. q̄ deus pt posteri⁹ separare a pori. vt apparet i accidētib⁹ manentib⁹ sine sbiecto i sacro altar'. ḡ pt pri⁹ cōseruare i esse ⁊ i opari sine suo posteriori. Sz opatio intellect⁹ est natural'r porop̄atōe voluntat'. ḡ deus pt intellectū i pfecta sua opatōe cōseruare. dato q̄ deus h̄ volūtas nihil pcipiat. ¶ Cōseqntia etiā patet. nā pma ps ꝛsequētis patz ex duab⁹ pmis ptib⁹ añcedētis. Nā ad verā ⁊ pfectā beatitudinē intellect⁹ sufficere videt clara visio diuīe essentie. cū omni eo q̄d pt fieri i intellectu ex pfecta cōplacētia volūtat'. Sz seda ps ꝛñtis seq̄t̄ euidenter ex tercia pte añtis. q̄ coipo q̄ i tali volūtate nll'a fierz mutatio ppt ea q̄ fierēt in intellectu. igit̄ sicut illa volūtas añ hmōi visionē fuit misera ⁊ odiēs deū. sic ⁊ post hmōi visionē maneret dānata ⁊ misera ac odiēs ipm deū. Si em̄ dat̄ oppositū tūc mutaret̄. q̄d ē ꝛ̄ tercia ptez añtis. ¶ Et ex his rñdeo ad rōnez ist⁹ reuerēdi dñi ⁊ mgr̄i mei negādo minorē suppositō q̄ deus suspēdat

Cōclusiones mgr̄i petri d̄ croso.

Processus pmi pncipij circa pmā ꝛclonē

Cōclusio fristhome ordis sancti augu.

Solutio rationis

actū volūtatē illi⁹ hoīs q̃tū ad pceptōes glie
z ceteroz q̃ ȳtute diuīa facta sūt ī ei⁹ itellectu.
¶ Ad pbatōes dōm q aīs ñ est vez. dato q
volūtas ei⁹ ñ pcipiat se videre excellētiā z po
testatē illi⁹ quē odit. ¶ Autozitas etiā Richar
di nō ē ꝗ me. qz richard⁹ ibi loq̃t d dānatē vt
p nūc se habēt dānati. z ñ loquit d dānati vt
p absolutā dei potētiā se possent hre. ¶ Sed
aīq̃ aliq̃d tangā d aliis duabz ꝛcl'onib⁹. vo
lo recitare ea q̃ pnotat⁹ dñs z mgr ī tribz suis
seqntribz pncipijs adduxit ꝗ ista. Et vt breui
us trāsea singul' suis instātijs īmediate adiū
gā rñsiones qs ī meis pncipijs ꝗ hmōi instā
tias assignaui. ¶ Arguit igit iste mgr primo ꝗ
solutōes q̃ rñdi ad suā rōnes sic. Stāte clara
visiōe dei cū eq̃pollēti pfecte cōplacētie volū/
tatē ī itellectu dānati hoīs. tūc pt de⁹ causare
pceptōes hmōi visiōis ī ei⁹ volūtate. Istā p
bat ex dictis meis sic. Quicq̃d de⁹ ī genere cau
se efficiētis pt facere mediāte cā secda. ḡ pt īme
diate p seipm. Sz ome qd p itellectū hūanū
de⁹ facit ī volūtate. ḡ totū reducit ad gen⁹ cau
se efficiētis. ḡ ꝛc. ¶ Sz stāte q volūtas illa
misera pcipiat dei visionē. tūc torq̃bit ex glia
dei visi. ¶ Istā dicit se hre ex respōsione mea
qz si ex hȳ q nō pcipit hmōi visionē ñ torquet
igit ex opposito si pcepit eā tūc torq̃bit ex ea. z
p ꝛcñs illa visio nō pt esse btitudo. qz augebit
dolōē videtis z tristiciā. ¶ Ad istā rñdeo. qz
q̃ꝫuis de⁹ possit causare pceptōes illi⁹ visiōis.
tñ qz nō ē ncē deū hmōi pceptōes causare in
volūtate illi⁹ hoīs. iō de⁹ pt hmōi visionē cau
sare ī intellectu pter hȳ q causet pceptionē talis
visionis ī volūtate. q̃ facto ñ augebit dolor z
tristicia illi⁹ dānate volūtatis ex hmōi visio
ne. nec torq̃bit talis voluntas ex glia dei visi.
¶ Secdo arguit ad idē sic. Pono dicit ipe q
deo pmittēte iste dānat⁹ actual'r videt deū sil
logizet sic dicēs. Deū sume odis. z de īmensa
ei⁹ potētia summe doles. Sz iste quē clare vi
des est deus. ergo iste quem clare vides est il
le quē summe odis. Utraq̃z istarum premis/
sarz est isti dānato certitudinal'r nota. q̃ ec cer
tus est d ipa ꝛcl'one. Sz fm Rich. in lib. de
spū blasphemie. c. ij. qd q̃ sqz odit hȳ improbat
vitupat. z ab alijs odio hri z vitupari deside
rat. q̃ de⁹ clare visus istū ñ beatificat. qz nulli⁹
beatificat quē beat⁹ nō amat. sic n' est aliq̃ vi
ta beata quā beat⁹ nō amat. vt ait aug. xiij. de
tri. c. viij. ¶ Ad istud dico q de⁹ posset facere
q tal' dānat⁹ nō faceret illū sillogismū. nec p
ꝛcñs hret euidentiā de ꝛcl'one. ¶ Dato etiā q
de⁹ pmittat eū vocalit pferre istū sillogismū.

Processus sedi principij circa p mā ꝛcl'onē

Instantia prima.

Respōsio.

Instantia secunda.

Respōsio.

adhuc maior ppositio nō erit necārio euidēs
tli dānato. qz de⁹ pt facere q nullā euidētiā ha
beat circa eū. Potest enim de⁹ facere q q̃ꝫuis tal'
dānat⁹ odiat deū. tñ itellectu suo ñ cognoscat
se odire deū. ¶ Ad eu⁹ euidētiā est adūtēdū
q sic de⁹ mō q̃ pdictū est pt suspēdere illā ma
lā volūtatē ne aliq̃d pcipiat illoz bonoz q̃ de
us intuitiue visus causat ī ipo intellectu. sic
ecōuerso pt de⁹ suspēdere intellectū illi⁹ hoīs
ab omī cognitōe maloz z turpiū q̃ sunt ī ei⁹
puersa voluntate. Quo facto planū est q iste
ñ hret euidētiā isti⁹ ppositōis q̃ diceret. deū
sume odis. qz nec hret noticiā illi⁹ odij. n' de⁹
vt oditi. nec p ꝛcñs ex tali odio īpedirēt ī aliq̃
sui intellect⁹ btitudo. ¶ Et p hȳ patz ad auto
ritatē richardi. qz richard⁹ loquit d tali odiē/
te cui⁹ intellect⁹ nō est ȳtute diuīa suspēsus a
cognitōe eoz q̃ sūt in ei⁹ volūtate. ¶ Ad au/
toritatē beati augustini dōm q ꝛa est fm cur
sū cōmunē q̃ iuxta potētiā dei ordinatā beati/
ficant hoīes nō solū ī potētia intellectiua. sed
etiā ī potētia volitiua. z iō nō est ꝗ plēns ppo
sitū. cū pcise loq̃mur d beatitudine itellectus
Amoz enim nō req̃rit q̃tū ad btitudinē intelle
ct⁹. nisi put ex cōplacētia volūtatis amātis co
gnitio efficit ipi itellectui delectabil'. Sz talē
effectū cōplacētie de⁹ p seipm īmediate pt eq̃/
polēter efficere ī ipo itellectu. cū tal' causalitas
sit de genere cause efficiētis. ¶ Tercio arguit
ꝗ rōem meā impugnādo aīs q̃tū ad secdam
ptē ei⁹. Prime enim pti vt dicit nō ꝗdicit. Sz
ꝗ illud eq̃pollēs qd posui ī secda pte aīceden
tis arguit sic. Si de⁹ ī aīa illi⁹ dānati homis
causaret eq̃pollēs pfecte cōplacētie volūtatis
vl' hȳ faceret ī volūtate. vl' ī intellectu. Nō pōt
dari primū. qz tūc fieret aliq̃ mutatio ī volū/
tate. qd est ꝗ terciā ptem aīntis. in q̃ dicit. q ex
ista causatōe nll'a fiet mutatio ī volūtate. Nō
secdm. qz nihil eq̃pollet pfecte cōplacētie volū
tatis qd ñ diminuit sz augeri pmittit oppositū
z total'r destructiuū cōplacētie volūtatis. Sz
stāte dei pfecto odio ī volūtate nihil causatū ī
itellectu diminuit oppositū destructiuū pfe/
cte cōplacētie volūtatis. ¶ Ad pbatōes illi⁹ q̃
dixi. q q̃cq̃d de⁹ pt causare ī genere cause effici
entis mediāte cā secda ꝛc. rñdet iste soci⁹ q ꝛcel
sa tota rōne nihil ē ad ppositū. qz nihil causa
tū ī itellectu est eq̃pollēs pfecte cōplacētie vo
lūtatis. vt statim ē deductū. ¶ Ad primū ē di/
cendū q si hñ respicit q̃ūo ego posui istud eq̃
pollēs. tūc frustra facta est ista inq̃sitio. qz de
plano posui q fieret ī intellectu. vt patuit su/
peri⁹ ī rōne quā p me adduxi. Ad pbationes

Instantia tercia.

Respōsio.

dicēdū q̃ supposito q̃ dē suspēdat volūtatē illi⁹ hois ne pcipiat ea q̃ sūt i ei⁹ itellectu. tūc maior nō est ꝟa. qz q̃uiscūq̃z dē causet i itellectu illi⁹ hois eq̃polles cōplacētie volūtatis: accipiēdo ꝯplacētiā causal'r. s. p illo effectu quē apta nata ē facere pfecta cōplacētia i ipo intellectu. ex h̄ nō diminuit miseria z odiū qd̄ ē in volūtate. supposito sp q̃ volūtas nō pcipiat illd̄ qd̄ caulatū est i ipo itellectu. Et cū dicit q̃ augeri pmittit oppositū ꝛc. dico q̃ tal' pmissio ñ esset causal'. sz solū casualis. Sic dicit q̃ sorte currēte cozuscauit. Eo ipo em q̃ volūtas nihil pcipet de causat i ipo itellectu. ō malū ipi⁹ volūtatis nec intēderet nec ēmitteret ex eo q̃ dē causaret i itellectu talē effectū q̃ eq̃polleret illi effectui q̃ posset i itellectu causari ex pfecta cōplacētia volūtatis. Et p h̄ ptz ad illud qd̄ dicit ꝯ pbatōez. qz ꝯcessis pmissis. seq̃t necessario ꝯcl'o. s. q̃ dē possit hmōi eq̃polles causare i ipo itellectu. Item i tercio suo ꝓncipio iste venerabil' mgr nitit ifringere iā dictas meas rñsiones. Et ꝓmo pcedit ꝯ primā rñsionē dicēs. q̃ ex ꝯcessis p me possit elenchⁿ iferri ꝯ me. z p ꝯñs ꝯdictio. qz elenchⁿ ē syllogisinⁿ ꝯdictōis. vt ptz. 1. elenchoꝝ. Cōcessi em i ꝓma rñsione. q̃ dē posset si vellet in volūtate illius hois causare pceptōez visiōis diuie eēntie ex istētis i eiusdē hois itellectu. Ex h̄ arguit sic. In q̃cūq̃z ē clara dei visio cuz eq̃polleti pfecte cōplacētie volūtatis. i illo ē bītudo. Sz in h̄ dānato misero ē clara dei visio cū eq̃polleti pfecte cōplacētie volūtatis. stāte pceptōe hmōi visiōis i ei⁹ volūtate. g̃ i isto dānato misero ē bītudo. Sz nihil est bītudo i ipo nisi clara dei visio cū eq̃pollenti pfecte cōplacētie. g̃ clara dei visio cū hmōi eq̃polleti ē bītudo i isto dānato. stāte pceptōe illi⁹ visiōis i sua volūtate. Sz p altera pte isti⁹ elenchi arguit sic. Nlla bītudo augmtat miseriā tristiciā z dolorē. Sz clara dei visio cū eq̃polleti pfecte cōplacētie volūtatis in h̄ dānato. stāte pceptōne hmōi visiōis augmētat miseriā tristiciā z dolorē. Hāc dicit seq̃ ex rñsione mea. g̃ clara dei visio cū eq̃polleti pfecte cōplacētie volūtatis i h̄ dānato. stāte pceptōe hmōi visionis in ei⁹ volūtate ñ ē bītudo. Nec ꝯclusio ꝯdicit cōclusioni ꝓpris sillogismi. g̃ videt q̃ ex dictis meis inferat elenchⁿ. Ad istd̄ rñdeo q̃ ista ꝯdictio siue elenchⁿ ñ seq̃t ex dictis meis. Ad pbatōez nego minorē sēdi syllogismi. Et cuz dicit q̃ illa minor sequat ex rñsione mea. istd̄ ñ est verū. Ad cui⁹ itellectū ē aduertēdū q̃ volūtatē pcipe aliqd̄ obiectū. est necessariū ꝯñs ad h̄ qd̄ ē volūtatē tristari vl' dolere d̄ obiecto. qz obiectiue ñ pt causari tristicia in volūtate. nisi volūtas pcipiat obiectū a q̃ obiectiue causat hmōi tristicia i ipa volūtate. Est etiā istud ꝯñs incōuertibile cuz isto añte. qz eq̃ bñ seq̃t ad delectari sic ad tristari. qz sic volūtas nō pt obiectiue tristari de aliq̃. nisi aliq̃ mō pcipiat ipm. sic n' delectari. Cū igit rñsio mea pcedat a destructōe isti⁹ ꝯñtis ad destructionē añtis. ideo patz mea rñsionē esse verazz rationabilē. maxie apud eū q̃ ꝯcedit destructionē illi⁹ ꝯñtis. qz sic ꝯcedēs positōez antecedētis necio hz ꝯcedere positōez ꝯñtis. sic q̃ cūq̃z ꝯcedit destructōez ꝯñtis. ille necio habz ꝯcedere destructōez añtis. qz eq̃li necitate seq̃tur destructio añtis ad destructōez ꝯñtis. sic positio ꝯñtis ad positōez añtis. vt ptz in lib. prior. Sz iste mgr ꝯcedit destructōez necessariy ꝯñtis ad h̄ añs qd̄ est volūtatē dānati hois tristari z torqri d̄ clara dei visione existēte i suo itellectu. Cōcedit em q̃ dē pt suspēdere volūtatē ne pcipiat illā visionē stāte huiusmodi visione i suo itellectu. Qd̄ patz ex h̄ q̃ hucusq̃z i tribz suis ꝓncipijs nūq̃z negauit istud. nec vnq̃z rñdit ad pbatōez ei⁹. g̃ necario habet ꝯcedere destructōez añtis qd̄ ē ñ torqri vl' tristari volūtatē d̄ tali visione. stāte huiusmodi visione i ipo itellectu. Ex his etiā ptz q̃ rōnabilit negauit minorē illi⁹ sēdi syllogismi quē adduxit iste mgr p elencho inferēdo. qz i illa minori ex positōe ꝯñtis inferit positio añtis. puta ex pceptōe volūtatis inferit tristicia volūtatis. q̃lis illatio nunq̃z valet gr̄a forme. vt oīs ver⁹ logic⁹ habet cōcedere. Nec etiā valet gr̄a materie. qz q̃uis termini ꝯuertibiles mutuo se inferāt tā positiue q̃z destructiue. sic em hō infert risibile. sic nō hō infert nō risibile. z ecōuerso. tñ qñ añs non ꝯuertit cū ꝯseqnte. tūc nec gr̄a forme nec gr̄a materie ex positōe ꝯñtis licet inferre positōnez añtis. Sz volūtatē pcipe obiectū est necessariū cōsequēs ad h̄ qd̄ est volūtatē tristari de obiecto z est incōuertibile cū eo. qz sic iā dictū est. eq̃ bñ sequit ad delectari de obiecto. sic ad tristari de eo. g̃ illa minor est negāda. Et cū dicit q̃ ego ꝯcedo dē posse causare hmōi pceptionē in ipa volūtate. dico q̃ verū est. Sz cū hoc dixi q̃ qz nō est necē dē causare hmōi pceptionē. ideo dē pt visionē p dictā causare i intellectu nlla ex h̄ facta mutatōe in ipa volūtate. qd̄ ptinet ad ꝓncipale meū ꝓpositum. ac sine augmēto odij tristicie z doloris. qd̄ ē oppositū minoris illi⁹ rationis principalis. qua iste

Ad. 2.

Processus circa pmā cōcl'onē in tercio ꝓncipio.

Cōtra primā rñsionem.

Respōsio.

mgr primo pbauit primã suã ꝛclusionẽ. quã minorẽ etiã tũc negaui. qñ ad illã rationẽ respõdi. ¶ Cõtra secundã meã rñsionẽ arguit iste mgr sic. Illa dicta sunt impertinẽtia ex parte rñdentis quibꝫ ꝛcessis vl negatꝫ nihilominꝰ stat rõ ad quã rñdet. Sꝫ sic est in ꝓposito qꝛ sic dicit iste mgr ratõ sua pcessit ex quodã supposito qd̃ est vere ꝛcesso vl negato q̃ deus possit suspẽdere intellectũ illiꝰ hois ne aliq̃d cognoscat d̃ odio ⁊ ceteris malis q̃ sunt in eiꝰ volũtate. Istud aũt suppositũ est. q̃ talis dãnatꝰ odiẽs deũ habet cognitionẽ abstractiuã q̃ cognoscit aliq̃ modo ipm deũ. ⁊ istud suppositũ est necessariũ. qꝛ sic incognita ñ possumus diligere. vt ait beatꝰ augustinꝰ. sic nꝰ possumꝰ odire aliq̃d nisi ipm ad minꝰ cognoscamus cognitõe abstractiua. Supueniente igit̃ clara visione adhuc iste dãnatꝰ habebit certitudinẽ odij q̃ odit ipm deũ rõe cognitõis abstractiue q̃ cognoscit se odire deũ. ⁊ p ꝛsequẽs ista maiꝛ ꝓpositio qua dicere potest. deũ sũme odis erit sibi necessario euidẽs vl euidẽter nota. cuiꝰ oppositũ ego dixi ĩ respõsione scd̃a

Contra secundaz responsionẽ. 1

2 ¶ P. dicit q̃ ego posuerim q̃ de potẽtia dei absoluta obiectũ volũtatis pt̃ effici psens volũtati ⁊ ipaz mouere pter hꝰ q̃ sit cognitũ. ⁊ p cõsequẽs nec ad actũ dilectõis nec ad actũ odij necessario requirit̃ cognitio necessitate taliter absoluta q̃ p dei omipotentiã absolutam nõ possit oppositũ fieri ¶ Cõtra istud arguit sic Si istud esset vez. tunc deꝰ imediate p seipm nõ ꝛcurrẽte aliq̃ alio in genere cause efficiẽtis posset in volũtate hois causare odiũ dei. Istd aũt est impossibile. qd̃ pbat iste mgr ex triplici repugnãtia quã implicat istud ꝛsequens. ¶ Quaz repugnãtiaz prima se tenet ex pte odij. Qꝛ nulla creatura rõnalis habẽs odiũ dei se habet sic se debet hr̃e ad deũ. Sꝫ oĩs creatura qñ se habet sic deꝰ facit eã se hr̃e. tũc se habet ad deũ sic debet se hr̃e. q̃ p dicto casu posito talis hõ ñ haberet se ad deũ sicut deberet se habere. qꝛ haberet ĩ se odiũ dei. ⁊ haberet se ad deũ sicut deberet se hr̃e. qꝛ tale odiũ esset imediate a deo sine quocũq̃ alio agẽte. ⁊ p ꝛseq̃ns talis creatura se hr̃et sic deꝰ faceret eã se hr̃e. hec aũt expsse ꝛtradicũt. q̃ ⁊c. ¶ Scd̃a repugnãtia ex pte bonitatꝫ diuie. Qꝛ omẽ opꝰ fm se malũ magꝫ est imputandũ ei qd̃ est totaliꝰ agens q̃z totaliter passiue se habẽti respectu huiꝰ operis. Sꝫ odiũ dei est opꝰ fm se malũ. ⁊ si deus causaret odiũ in volũtate dãnati hois nullo alio agẽte ꝛcurrẽte. tũc deꝰ respectu illiꝰ odij esset totaliter agẽs. ⁊ iste dãnatꝰ esset solũ patiẽs q̃ hmõi actꝰ magis esset imputandꝰ deo q̃z illi dãnato. q̃d̃ est ꝛtra diuinã bonitatẽ. ⁊ ĩ cõtra augustinũ. lxxxiij. q̃stionũ. q. xxiij. vbi ait q̃ deo autore nemo fit deterior. ¶ Tercia repugnantia est ex pte libri arbitrij. Qꝛ q̃cq̃d est in rõnali creatura a solo deo. hꝰ nõ est in eiꝰ potestate seu libro arbitrio. Sꝫ p dicto casu posito. tũc odiũ esset ĩ illo dãnato a solo deo. q̃ ñ esset in eiꝰ pt̃ãte seu libro arbitrio. Sꝫ ecõtra omne peccatũ est a libro arbitrio. qꝛ fm beatũ augustinũ. omne peccatũ est volũtariũ intãtũ q̃ si nõ est volũtariũ nõ est peccatũ ¶ Ad primũ nego minorẽ. qꝛ ꝛcessis q̃ posui. l. q̃ intellectꝰ p dei potentiã suspendat ne aliq̃d cognoscat de malis existẽtibꝫ ĩ illa puersa volũtate. tũc ille hõ nequaq̃z cognoscit se odire deũ. dato q̃ cognoscat deũ ⁊ abstractiue ⁊ intuitiue. Uñ stãte illa suspẽsione intellectꝰ ne cognoscat ea q̃ sunt ĩ illa puersa volũtate. tũc q̃uis supponat qd̃ ille supponit. s. q̃ odiũ p̃supponat cognitionẽ. ⁊ q̃ iste damnatꝰ odiẽs deum cognoscat deũ. tm̃ cũ hꝰ stabit q̃ nesciat se odire deũ. qꝛ si sciret se odire deũ. tũc cognoscerꝫ odium qd̃ est ĩ sua volũtate q̃ odit deũ. qd̃ ẽ ꝛtra suppositũ. Ex q̃ ptz q̃ ꝛcesso eo qd̃ ego suppono. tũc soluta est illa rõ. qꝛ maiꝛ q̃ ille dãnatus diceret. deũ sũme odis. nõ esset euidẽs in pspectu intellectꝰ sui. Nã illa ꝓpositio in suo intellectu esset ignota. ¶ Fallũ etiã hic assumit̃ cũ dicit̃. q̃ adhuc iste dãnatꝰ habebit certitudinẽ odij q̃ odit deũ. qꝛ p̃dicta suspẽsione stãte. tũc nullã certitudinẽ haberet illiꝰ odij ĩ sua cognitõne. ¶ Ad secundũ si vellẽ fugere difficultatẽ possem dicere q̃ qñ dixi obiectuz volũtatis absq̃ cognitõe puia posse mouere voluntatẽ. hoc est intelligendũ q̃tũ ad actũ amoris. ⁊ nõ q̃tũ ad actũ odij. ⁊ tũc nlla istarũ repugnantiaz esset ꝛtra me. Et q̃ ita posuerim. patz lib. i. dist. i. q. i. arti. iiij. vbi pbauit q̃ de absoluta dei potẽtia fieri pt̃ q̃ volũtas sit in actu fruitõis intellectu manẽte suspẽso ab actu cognitõis ¶ Tñ sustinẽdo istã difficultatẽ possuz negare ꝛsequentiã accipiẽdo odiũ fm q̃ est peccatũ. ¶ Ad cuiꝰ intellectũ est advertendũ. q̃ fm beatũ augustinũ. odiũ fm q̃ est peccatũ nõ habet causaz efficientẽ sꝫ deficientẽ. Uñ sicut pnunc qñ actꝰ odij causat̃ mediante cognitõne. peccatũ ⁊ defectuositas q̃ ẽ in illo actu nec in deũ nec ĩ intellectũ reducit̃ tanq̃z in causã. nisi extẽdendo nomẽ cause ad omne illud sine cuiꝰ assistẽtia nõ pcederet effectus. sꝫ sufficiẽter reducit̃ in solã voluntatẽ p ut abutit̃ sua potestate seu libertate. Sic etiã

Respõsio Ad. 1.

Ad. 2.

posito casu pdicto quãuis deus esset causa illius entitatis positiue que est i actu ipi⁹ odij. ⁊ hoc mediãte volũtate eliciẽte hmõi actũ. tñ de⁹ nõ esset causa illi⁹ macule seu obliquitatis ãnexe illi entitati. causalitas em illi⁹ tũc sicut ⁊ nũc in solũ abusum liberi arbitrij sufficiẽter reduceret. ⁊ si aliquo modo reducit in deũ. hoc solũ esset tanq̃ in causa sine qua nõ. sicut etiã modo de⁹ omis peccati pt dici causa sine qua nõ. qz omne peccatũ pnupponit aliquã entitatem positiuã. cui⁹ de⁹ est causa. sine qua entitate liberi arbitriũ nõ posset cõmittere peccatũ.

¶ Et his bene intellectis patet q̃ non teneat respõdere ad illas tres rõnes. quib⁹ iste reuerend⁹ soci⁹ ⁊ mgr̃ pbat falsitatẽ isti⁹ ꝛseqntis qz etiã ego illud ꝛsequẽs reputo impossibile.

¶ Tamẽ qz aliqua assumit iste soci⁹ in istis rõnib⁹ q̃ reputat sequi ex meis dictis. que nõ sequunt ex eis. ideo respõdendo ad primũ dico. q̃ quãuis due pmisse ppositões sint vere. tñ ex eis nõ sequit illud qd̃ infert. Nã pdicto casu posito: ille homo inqztũ peccatũ odij cõmitteret nõ esset talis qualis de⁹ eũ faceret eẽ. qz hmõi peccatũ tũc sicut ⁊ nũc nõ esset a deo. sz esset a sua peuersa volũtate. ¶ Ad secundũ dicendũ q̃ in minoz supponit falsuz. qz supponit q̃ de⁹ imediate causaret odiũ in illi⁹ hominis volũtate nulla alia causa actue ꝛcurrente. ⁊ hoc est falsuz. qz illo casu posito. tũc illa peruersa voluntas nõ haberet se pure passiue respectu ipsi⁹ odij. quin poti⁹ omis actuitas requisita respectu illi⁹ odij vt peccatũ est. tũc reduceret in illã malã voluntatẽ tantũ et pcise. sicut etiã nũc reducit in ipam. ¶ Ad tertium dicendũ q̃ minoz est falsa. qz pdicto casu posito. tũc illud odiũ q̃ztũ ad entitatẽ positiuã que est in actu ipi⁹ esset a deo nõ pcise sed esz a deo mediãte volũtate hmõi actũ imediate ⁊ sua sponte eliciẽte. Sz q̃ztũ ad peccatuz ⁊ deformitatẽ existentẽ in illo actu. tunc nulla tenus esset a deo. sz a sola voluntate abutente sua libera potestate. ¶ Cõtra terciã meam respõsionẽ iste magister reducit ratõnẽ ad quã dedi illã responsionẽ hoc modo. Nihil se cõpatiẽs cũ summa miseria volũtatis equipollet vltimate cõplacentie volũtatis. Sz qd̃cũ qz positũ in in tellectu damnati hominis se cõpatit cũ summa miseria volũtatis. ergo nihil positũ in in tellectu talis damnati potest eq̃pollere pfecte cõplacẽtie voluntatis. Maioz patet dupliciter ¶ Primo qz beatifica cõplacentia excludit omnẽ miseriã ⁊ omnẽ deformitatem ab ipa volũtate. ¶ Secũdo qz impossibile est hominẽ habentẽ hmõi cõplacentiã esse malũ. Sz manẽte dei odio in ipa volũtate. tũc impossibile est hominẽ nõ esse malũ vl esse bonũ. ¶ Addit etiaz hic iste mgr. q̃ ratio quã adduxi ad pbandũ deũ posse hmõi eq̃pollẽs causare in intellectu nõ ꝛcludit intentum. etiã ꝛcessis ambab⁹ pmissis. ¶ Ad primũ respondeo q̃ cõplacẽtia dupliciter pt accipi. Uno modo formaliter. ⁊ sic solũ habet esse in volũtate. Alio modo causalit. ⁊ isto modo effect⁹ cõplacẽtie pt dici cõplacentia. Sicut etiã ipe phus in de sensu ⁊ sensato dicit. q̃ odoz est fumalis euaporatio. Qd̃ dictũ q̃ztuis nõ sit vez pdicatõne formali. est tamẽ verũ pdicatione causali. qz fumalis euapozatio est causa odozis. Et isto secũdo modo accipiendo cõplacentiã. ipa cõplacentia ac etiã eq̃pollens cõplacentie potest esse in ipo intellectu. Et hoc modo in isto pposito ego loquoz de cõplacentia ⁊ d̃ equipollẽti cõplacẽtie. vt euidenter patet ex dictis meis tam in prima positione q̃z etiã in respõsionib⁹ subsequentib⁹.

¶ Dis pmissis ad formã rõis respõdẽdo. dico q̃ maioz nõ est vera. qz suppositũ suspẽsione volũtatis a pceptõe eoz que sunt in intellectu. tũc equipollẽt cõplacẽtie secũdo modo accepte causatũ a deo in intellectu. cõpatit se cũ sũma miseria voluntatis. ⁊ cũ actuali odio dei existẽte in volũtate. Quia sicut dictũ est supza isto casu posito: tũc nlla mutatio fieret in volũtate ppter ea q̃ deus faceret in intellectu. eo q̃ volũtas nõ percipet aliq̃d de his q̃ essent in intellectu. ¶ Ad primã pbationẽ dicendũ. q̃ quãuis beatifica cõplacentia excludat omnẽ miseriã volũtatis. accipiendo cõplacentiã formaliter. tamẽ hoc nõ est necesse accipiẽdo cõplacentiã causaliter in suo eẽ eq̃pollenti. qz suspensa volũtate p diuinã potẽtiam modo pdicto. tũc q̃ztuis deus causaret in intellectu effectũ equipollentẽ illi effectui qui ex beatifica volũtatis cõplacẽtia causabilis ẽ in intellectu. qui effect⁹ vt pdixi dicit cõplacẽtia pdicatione causali. tñ stãte iã dicta suspẽsione. hmõi effect⁹ nõ excluderet a voluntate aliquã miseriã ¶ Ad secundã pbationẽ dicẽdum q̃ quãuis ille homo nõ esset mal⁹ i suo intellectu. tñ posset esse mal⁹ in sua volũtate peruersa. de qua nihil tolleret iã dict⁹ effectus causat⁹ in in tellectu. q̃ effect⁹ dicit eq̃pollens cõplacẽtie causalit dicte. vt patz ex iã dictis.

¶ Ad illud qd̃ addit pbationẽ mẽã etiã ꝛcessis pmissis ñ ꝛcludere in tentũ. nego assũptã. quia ꝛcessis istis pmissis. s. q̃ de⁹ pt imediate

Cõtra terciaz rñsionem.

Respõsio. Ad. 1.

Ad. 2.

omnē effectū ꝓducere ꝑ seipm. quē ꝑt ꝓducere mediāte causa secūda in genere cause efficiētis. ⁊ q̄ omne illud qd̄ ꝛeus mediāte cōplacētia volūtatis facit in intellectu reducit ad hmōi cōplacentiā fm genꝰ cause efficiētis. tūc necessario sequit hec ꝛclusio. s. q̄ ꝛeꝰ possit ī mediate ꝑ seipm causare ī intellectu eq̄pollēs cōplacentie causalit dicte. ¶ Jtez in q̄rto suo p̄ncipio iste venerabil' collega impugnat rnsiones p me iā prime assignatas. Et qz ego dixi q̄ minoꝛ secūde ptis elenchi quē adduxit ꝓcessit a positōe ꝛsequētis ad positōez antecedentis. ideo nūc ostēdit iste mgr̄ q̄ talis ꝓcessus in ꝓposito gr̄e materie sit bonꝰ. dato q̄ nō valeat gr̄e forme ¶ Et arguit sic. In causis p̄cisis si affirmatio est causa affirmatōis. tūc negatio est causa negatōis. ⁊ ecōuerso. Jsta ptz ꝑmo posterioꝛ. Sed p̄cisa causa q̄re iste dānatꝰ odiēs ꝛeū nō toꝛquet ex glia ꝛei visi ē negatio ꝓceptōis illiꝰ visionis. Jstā dicit se habere ex mea rnsione. Ergo p̄cisa cā q̄re toꝛquetur ex glia ꝛei visi est ꝓceptio eiusdē visionis ¶ Ad istud dico q̄ minoꝛ nō est ꝓa. nec sequitur illa minoꝛ ex rnsione mea. Qz rndēdo instantijs istiꝰ mgr̄i quas fecit ī tercio suo p̄ncipio. ego dixi incidēter q̄zuis supꝰ nō scripserim. q̄ si talis dānata volūtas ꝓfecte ꝓciperet glozā ⁊ bonitatē ꝛei vt clare visi. tūc ꝛesisteret ab omī odio actuali. qz puꝛ bonū clare visuz ⁊ apte monstratū volūtati volūtas nullatenꝰ ꝑt odire. imo necio ipm amaret amoꝛe natuꝛali. ¶ Circa ꝓbationē istiꝰ ad p̄sens nō insisto. qz euidēter istud ꝑt ꝛcludi ex his q̄ dixi libro ꝑmo dist. i. q. ij. arti. i. ⁊ arti. iij. ¶ Et qz iste socꝰ reuerendꝰ vidit hāc rnsionē sequi ex p̄cedentib̄ meis dictis. ideo arguit ꝛtra eā sic Sicut puro bono clare mōstrato alicui volūtati impossibile est talē voluntatē elicere actū odij vel tristicie circa ipm. sic puro bono clare mōstrato alicui homini impossibile est ipsuz elicere actū odij circa hmōi puꝛ bonū. Sed clare videnti ꝛeū clare monstrat puꝛ bonū. ḡ clare videns ꝛeū nullatenꝰ ꝑt odire eū. Jsta āt ꝛclusio ꝛtradicit p̄me mee ꝛclusioni. ḡ rnsio ista nō ꝑt stare cū ꝛcl'one mea. Maioꝛ ptz. qz eadē ratio impossibilitatis est vtrobiq̄z. s. clara mōstratio puri boni. Minoꝛ etiā ꝛe se patet. ¶ Rndeo ad maioꝛē q̄ licet illa maioꝛ sit ꝓa supposito q̄ volūtas illiꝰ hois nō sit suspensa a ꝓfecta ꝓceptōe illiꝰ puri boni suo intellectui clare mōstrati. si tn̄ sua volūtas suspēsa fuerit a ꝓceptōe illiꝰ puri boni ꝑ ratōne qua puruz bonū est. ⁊ eadē volūtas admittit ad ꝓceptionē eiusdē boni ꝑ ratōe qua illud bonū districtus indeꝛ est ꝛdemnās illā voluntatē ꝓpter eiꝰ imiq̄tatē. tūc ista maioꝛ nō est ꝓa. qz isto casu posito. tūc volūtas talis hois clare videntis puꝛ bonū ꝑt odire illud qd̄ est purū bonū. nō ꝑ rōne puri boni: qz sic nō ꝓcipit ipm. sz ꝑ rationē iudicij ꝛdemnātis hmōi volūtatē. Sic aūt est in ꝓposito ꝛclusione mea. ¶ Jgit responsio mea ī nllo obuiat ꝛclusioni mee. qz responsio mea ꝓcedit ꝛe volūtate nō suspēsa ⁊ ꝓcipiēte illud puꝛ bonū ꝑ rōe puri boni Etiam ꝑt dici q̄ ꝓcessis ambabꝰ p̄missis. tūc nō plꝰ habet ī ꝛcl'one. nisi q̄ clare videns ꝛeū n ꝑt odire ꝛeū ꝑ rōne qua ꝛeꝰ est puꝛ bonū. Et hō ego ꝛcedo. Ex hō tn̄ nō habet q̄n si illiꝰ homis volūtas ꝓcipiat ipm ꝛeū ꝑ rōne iudicij ꝛdemnantij ⁊ puniētis. ⁊ nō ꝑ ratōne puri boni. q̄n vt sic possit odire ꝛeū ¶ Forte dicet q̄ istd nō est possibile. s. q̄ volūtas ꝓcipiat obiectū ꝑ rationē dānantis qd̄ intellectꝰ cognoscit ꝑ rōe puri boni. qz puꝛ bonū nō ꝑt apphendi vel ꝓcipi ꝑ rōne nocētis. sz ratō ꝛdemnātis est rō nocētis ⁊ destruētis. ¶ Rndeo q̄ dato q̄ istd nō esset possibile istij potētijs relictij suo cōmuni cursui. tn̄ est valde possibile ī ordīe ad potētiā ꝛei. q̄ plꝰ ꝑt facere q̄z etiā nos possimꝰ intelligere. vt patz ꝑ augu. in epl'a ad volusianū. ¶ Ad cuiꝰ intelligētia est aduertēdū. q̄ q̄zuis ī creataꝛ reꝛ vniuersitate multa sint entia. tā actiua q̄z passiua. tn̄ nec actiua possunt agere. nec passiua pati vl' recipe. nisi volūtatis diuine virtꝰ ⁊ influētia assit vtriq̄z. Un̄ si ī vno igne ardētissimo ēent mille coꝛpa ad cōbustionez optime disposita. tn̄ nec ignis ī illa ageret. nec illa actionē ignis recipent. nisi virtꝰ diuie voluntatis influeret igni ad agendū. ⁊ illis ad recipiēdū. Et si volūtas ꝛei adesset respectu vnius. ⁊ nō respectu alioꝛ. ignis ille ita cōbureret vnū. q̄ tn̄ nō lederet vel cōbureret alia. Sic̄ apparuit ī igne fornacis. q̄ tres pueros exntes in medio fornacis ī nllo penitꝰ lesit. ⁊ tn̄ chaldeos cōbussit q̄ extra fornacē steterunt. ¶ Cū igit obiectū actiue se habeat respectu potētie cuiꝰ ē obiectū. igit nisi assistat placitū volūtatis diuine. tūc nullū obiectū q̄zuiscūq̄z sit p̄sens potētie mouet ipāz potētiā. nec potētia recipiet eiꝰ motionē. ¶ Etiā si plꝰ obiecta essent eq̄ p̄sentia alicui potētie. si placet ꝛeo q̄ vnū moueat potētiā ⁊ tn̄ alteꝛ. tūc potētia mouebit ab vno ⁊ tn̄ ab altero Duobꝰ enī hoib̄ eq̄ p̄sentialiter stātib̄ coꝛā oculis meis. si ꝛeo placuerit vnū videbꝰ. ⁊ alteꝛ penitꝰ nō videbꝰ. Et eadē rō est d̄ ꝓnib̄ eiusdē obiecti. qz si virtꝰ volūtatis diui

Processus circa p̄mā cōcl'onē in q̄rto p̄ncipio.

Instantia

Respōsio

Instantia

Respōsio

Instantia

Respōsio

ne coopaꝫ vni digito illi⁹ hoīs coꝝ ocul'meis
stātis ad multiplicādū speciē suā vsq; ad ocu/
lū meū. ⁊ ñ alijs ptibꝫ. ita videre illū digitū.
q̃ tñ nullā aliā ptē illi⁹ hoīs videre. dato etiā
q̃ oēs ptes eq̃liter multiplicarēt species suas p
aerē vsq; ad oculū meū. ⁊ tē⁹ ñ influeret oculo
nisi p receptōne speciei vni⁹ minime ptis. ita
videre illā minimā ptē illi⁹ hoīs q̃ nullā aliā
ptē eiusdē hoīs possem. p tūc videre. ¶ Eodē
mō i ppōsito. q̃zuis obiectū actu intellectū sit
actualr psens volūtati. tñ si tē⁹ sbtraxerit suā
influētiā a tali obiecto q̃tū ad motionē volū
tatis nullaten⁹ mouebit eā. ¶ Etiā dato q̃ ob
iectū sit tale a q̃ nlla pt sbtrahi influētia. sic ē
ipa diuīa essentia. adhuc tē⁹ pt sbtrahere in/
fluentiā suā a volūtate q̃tū ad receptōez vl p
ceptionē psentie illi⁹ obiecti. q̃ facto volūtas
ñ pt pcipe illud obiectū q̃zuiscunq; intellect⁹
actualr cog̃scat ipm. ¶ Et eodē mō si obiectū
intelligit fm diuersas rōes vl fm diuersa at/
tributa pt tē⁹ influere volūtati ad h̄ q̃ pcipiat
obiectū sb rōe vna. ⁊ nō influere ad h̄ q̃ pcipi
at ipm sb rōe altera. ¶ Igit posito casu supdi
cto. tūc q̃zuis intellect⁹ illi⁹ hoīs clare videret
deū. ⁊ p ꝯsequēs videret ei⁹ purā bonitatē. ac
rōez sue pure bonitatis. videret etiā deū esse ve/
rū ⁊ districtū iudicē puniētē pctōrem ppetua
pena iferni. nihilomin⁹ tē⁹ possz influere volū/
ti illi⁹ hoīs ad pcipiēdū illud obiectū clare vi
sū sb rōe iudicis puniētis. nlla pceptōe habita
d̄ eodē obiecto sb rōne pure bonitatis. ¶ Et sic
dictū ē d̄ volūtate respectu eoꝝ q̃ sūt i itellectu
sic eodē mō p sbtractōez influētie pt itellect⁹
impediri vl suspēdi a cognitōe eoꝝ q̃ sūt i vo/
lūtate. ¶ Et ex his patz illud qd̄ ad psens fu
it declarādū. s. q̃ volūtas pt odire illud qd̄ est
puꝝ bonū. nō pceptū sb rōe puri boni. sz poti⁹
sb rōne iudicis punitiui. nō obstāte q̃ intelle/
ct⁹ btificet ab eodē obiecto clare viso sb ratōe
pme veritatis ac pure ⁊ sūme bonitatis. ¶ Dein/
de iste soci⁹ reuerend⁹ petit a me. vtrū ꝯclusio
d̄ isto dānato p me posita ꝯdicat ꝯcl'oni sue.
vl nō. Si nō. tūc imptinēter adduxi eā cōtra
ꝯclusionē suā. Si ꝯdicit ei. tē vt ipe ait opor
tet q̃ ꝯcl'o mea coincidat cū illa ꝯcl'one quaꝫ
ipe i pmo suo pncipio impbabat. Illa aūt cō
clusio quā ipe in pmo suo pncipio impbabat
posuit. q̃ dānat⁹ possz manere dānat⁹ i volū/
tate. nō obstāte q̃ fieret beat⁹ i itellectu. ⁊ h̄ si/
ne suspēsione intellect⁹ ⁊ volūtatis. g̃ etiā ego
dēo i mea ꝯcl'one istd̄ ponere absq; istaꝫ po/
tentiaꝫ suspēsione. ¶ Ad istd̄ pmo dico q̃ cō
clusio p me h̄ posita ꝯdicit ꝯcl'oni isti⁹ reuerē

Inq̃sitio mgri petri.

Respōsio thome.

di socij. qz sic patz. ij. peri hermenias. ppositio
nes modales d̄ pmo ordine ꝯdicūt. ppositōibꝫ
d̄ tercio ordine. Sz vt patz cuilibet intuēti q̃ for
mationē ⁊ ordinē modaliū. ppositōnū cogno
scit. ꝯcl'o quā ego posui ē d̄ pmo ordine moda/
liū. ꝯcl'o ⁊o quā ipe ponit est d̄ tercio ordine. g̃
tē. ¶ Secdo dico q̃ nec i dicto n̄ i scripto isti⁹ 2
reuerēdi socij ⁊ mgri appuit istd̄ moderamē
qd̄ nūc apponit. s. q̃ ꝯcl'o quā ipugnuit suppo/
nat potētias nō esse suspēsas mō q̃ ego pono.
Etiā ex pcessu suo hucusq; oppositū appuit
Qz q̃zuis i pmo meo pncipio ipe psonalr sui
gra fuerit. ⁊ ibidē audierit. q̃ totū fundamētū
mee ꝯcl'onis accepi ex eo. q̃ tē⁹ pt potētias aie
suspēdere mō pdicto. tñ ipe i suo secdo pncipio
reiumpsit ꝯ ꝯcl'onē meā tāq; ꝯcl'oni sue ꝯriā.
Et iō ista q̃stio q̃ mō q̃rit vtz mea ꝯcl'o ꝯdi/
cat sue ꝯcl'oni. p nūc ñ habuit locū. ¶. si iste 3
soci⁹ voluit isto mō ꝯhere suā ꝯcl'onē. puta q̃
solū esset ⁊a supposita cōmuni dei influētia. ⁊
nlla suspēsione facta in aie hūane potētia. tūc
inordinate ptulit suā ꝯcl'onē. Qz ppositio q̃ ñ
est ⁊a nisi sit ꝯcta: si absolute ac simplr pferē
absq; ꝯhentibꝫ. tūc ñ est ⁊a. nec est ordinate p
lata. Sz iste soci⁹ ponēdo suā ꝯcl'onē absolu
te ait. q̃ simplicit est ipossibile ⁊ ꝯdictōez im/
plicat tē. ⁊ ñ addit istud ꝯtractiuū qd̄ mō ad
hibere videt. s. supposita cōmuni dei influētia
⁊ nlla suspensione facta i aliqua potētia. g̃ tē.
¶ ℙ. si q̃s diceret. q̃ simplr est ipossibile ⁊ ꝯ 4
dictōez iplicat stupā ēē i igne vna tota die. et
tñ ñ cōburi ab igne. sic dicēs falsū enūciaret.
g̃ sil'i rōe ꝯcl'o isti⁹ reuerēdi socij videt i ⁊ita/
te deficere. Antecedēs patz. qz tē⁹ posset absq;
omi ꝯdictōe stupā in igne existentē pseruare
ab omi cōbustione q̃diu sibi placeret. Cōse/
quētia etiā patz a sil'i. qz sic ꝯcl'o isti⁹ socij ē ⁊a
si addunt sibi pdicta ꝯctiua que p nūc videt
adiūgere. sic etiā ppositio accepta in isto ante
est ⁊a si addunt sibi sil'ia ꝯctiua. Nā suppōsi
to q̃ nlla fiat suspēsio in potētia actiua ipi⁹ ig
nis. ⁊ in potentia passiua ipsi⁹ stupe. ⁊ omia
relinquant suis naturalibꝫ cursibꝫ sicut nūc
tunc impossibile est stupā manere in igne per
tempus vnius diei ⁊ nō cōburi. Sicut igit
hac veritate non obstāte ista ppositio est fal/
sa si absolute pferē absq; additione iam dicti
contractiui. sic a simili. quāuis ꝯclusio istius
reuerendi socij sit ⁊a adhibito pdicto ꝯctiuo
tñ absolute plata modo q̃ ipe pculit eā in tri
bus suis pncipijs precedentibꝫ videt sim/
pliciter esse falsa. ¶ ℙ. illud qd̄ tē⁹ potest me 5
diante aliqua li subtractōe sue libere influētie.

hoc nō debet dici simpliciter impossibile ⁊ cō/
tradictionē implicare. Sz hoiem dānatuz
in sua volūtate miseꝝ ⁊ habentē actualiter dei
odiū. deꝰ pt clara visione diuine essentie i suo
intellectu beatificare mediāte aliquali subtra
ctione sue libere influētie. g ⁊c. Maior videt
esse nota de se. Minor patet ex dictis meis p
cedentib⁹. Et etiā iste reuerendꝰ sociusꝰ in ista
noua inq̄sitōe videt istā minorē concedere. Sz
conclusio q̄ ex istis p̄missis sequit directe cōdicit
conclusioni istiꝰ reuerēdi socij ⁊ est formalit cō
clusio mea. g conclusio mea est vera. ⁊ p consequ⁹
conclusio istiꝰ socij est falsa. qz lex cōdictoriaꝝ ē
tal' q̄ i quacūqz materia vna est ꝓa d necessitate
altera ē falsa. ¶ Deinde arguit iste reuerēdusꝰ
socꝰ ⁊ mgr̄ contra illud qd dixi nō seq̄ ex dictis
meis. q̄ deꝰ imediate p seipm nullo alio in ge/
nere cause efficiēt⁹ concurrēte possit causare odi
um sui i hois volūtate. Qz fm me deꝰ pt sup
plere causalitatē cuiuslibet cause secūdei gene
re cause efficiētis. g deꝰ pt supplere causalitatē
cuiuslibet cause i genere cause efficiētis respe/
ctu ipiꝰ odij q̄ ipe deꝰ odit. Cōseq̄ntia pt. qz
ad oppositū cōtis sequit oppositū antecedē/
tis. Sz antecedēs assumptū ē p me tanqz ve
rū. qz p ipm pbaui sēdam partē antecedētis il
liꝰ rōnis quā adduxi ad pbandū conclusionez
meā. g ⁊c. ¶ Rndeo negando consequtiā. qz q̄/
uis deꝰ possit p se ipm supplere causalitatē cu
iuslibet cause secūde vt efficiēs. tm nō pt sup/
plere hmōi causalitatē vt deficiēs est. ⁊ vt illiꝰ
qd efficit p ipam potiꝰ debet dici defectꝰ q̄ effe
ctus. ⁊ maxime talis defectꝰ q̄ ē de genere mo/
ris. Sic aūt est in ꝓposito. qz volūtas vt est
causa odij quo odit deꝰ: est causa deficiēs ma/
gis q̄ efficiēs. ⁊ illud qd vt sic efficit magꝭ est
defectꝰ q̄ effectꝰ. ideo deꝰ nō pt esse causa illiusꝰ
odij nisi mediāte volūtate creata q̄ pt deficere
⁊ p consequēs hmōi actū defectuosum elicere.
¶ Ad pbationē dico q̄ falsuz assumit. Naz
ad oppositū illiꝰ cōtis nō sequit oppositū il
liꝰ ātis. nā antecedēs intelligēdū est d efficiē
te vt efficiēs ē. ⁊ nō vt deficiēs est. ⁊ cuiꝰ effici
entia nō est deficiētia. ¶ Ultimo q̄tū ad istā
conclonē arguit iste socꝰ cōdicit illud qd dixi deū pos
se i intellectu hois dānati causare effectū equi
pollētē illi effectui q̄ posset i eiꝰ intellectu cau
sari ex pfecta cōplacētia volūtatis. ⁊ cū hoc pbat
maiorē ꝓpositōez quā adduxit i tercō suo pn
cipio cōdictud eq̄pollēs. quā ꝓpositōez ego p
tūc negaui. Et arguit sic. Nihil eq̄pollet pfe/
cte cōplacētie volūtatis qd ē minꝰ ea: bonitate:
eligibilitate: ꝓtute: ⁊ delectatōe. ⁊ est cōmune
malis. Sz o me se cōpatiēs cuz sūma miseria
volūtatis est minꝰ pfecta cōplacētia volūtatis
bonitate: eligibilitate: ꝓtute: ⁊ delectatōe. ⁊ est
cōmune mal'. g nihil se cōpatiēs cū sūma mi/
seria volūtatis eq̄pollet pfecte cōplacētie volū
tatis. Et ista cons̄ēs est maior supꝰ p me nega/
ta. g ⁊c. Maior istiꝰ rōnis ptz. Qz nihil cō/
mune malis eq̄pollet ei qd conuenit solū bonis
Sz pfecta cōplacētia volūtatis conuenit solū
bonis. Et etiā illud qd ē minꝰ altero ñ eq̄pollet
ei respectu cuiꝰ dz minꝰ. alias in eq̄le esset eq̄le
Patz etiā minor. qz notū est q̄ o me se cōpati
ens cū sūma miseria volūtatis ē cōmune mal'.
Et etiā notū est q̄ o me tale ē minꝰ bonitate eligi
bilitate: ꝓtuositate: ⁊ delectabilitate q̄ pfecta
cōplacētia volūtatis. qz p hmōi cōplacētiā cū
sit beatifica excludit oīs miseria. Propt qd se
quit nēcēs q̄ nihil causatū i dānato eq̄pollere
pt pfecte cōplacētie volūtatis. ¶ Multa etiā
alia q̄ ad istā primā conclusionē adducit iste so
ciꝰ i isto q̄rto suo pncipio. q̄ ad psens ñ repeto
qz ex pcedentib⁹ meis dictis clare ptz ad ea so/
lutio. ¶ Ad istā igit rōez dicēdū q̄ accipiēdo
cōplacētiā volūtatis causalit mō q̄ dictū ē sup
i pcessu tercij pncipij. tūc minor h assūpta ñ
est ꝓa. qz deꝰ in intellectu dānati hoīs pt de
sua absoluta potētia causare talē effectū q̄ nō
est minor bonitate: eligibilitate: virtute: ⁊ dele
catōe q̄ effectꝰ causatꝰ vl' causabil' i intellectu
ex pfecta cōplacētia volūtatis. Qz eoipo q̄ tal'
causalitas cōplacētie volūtatis ē de genere cau
se efficientis. vt supꝰ dictū ē. igit deꝰ imediate
pt illū effectū efficere p seipm. Nec erit iste ef/
fectꝰ sic a deo causatꝰ cōis malis. qz posito pdi
cto casu. tūc ille effectus nō erit i malo fm q̄
malꝰ est. sz erit i eo fm q̄ beatꝰ est. qz nō esset il
le effectꝰ in peuersa volūtate illiꝰ hois fm quā
ipe est malꝰ ⁊ dānatus. sz esset in suo intellectu
fm quē ipe est gloriosus ⁊ beatꝰ. ¶ Ad pba/
tionē illius minoris dicendū q̄ quāuis illud
qd se cōpatit cū summa miseria voluntatis na
turaliter ⁊ fm cursum cōmunem sit cōmune
malis. ⁊ sic minus ⁊c. tamen illud qd p diui
nū pcise miraculū modo supradicto cōpatit
secū summā miseriā voluntatis. nō oportet q̄ sit
cōmune malis. nec q̄tū in se est minꝰ esset eli
gibile q̄ effectꝰ pfecte cōplacētie volūtatis. qz
visio dei cū tali effectu eq̄ delectabil' esset intelle
ctui. sic ē si ei assisterz cōperfecta cōplacētia vo
luntatis. nec tm ex h remitteret miseria volūta/
tis. eo q̄ modo quo dictū pri: ipa volūtas a
perceptōne omniū bonoꝝ que deꝰ causaret in
intellectu penitus suspenderetur. ¶ Et hec

Contra re sponsionē secundā.

Respōsio.

Contra re sponsionē terciam.

Respōsio.

de ꝑma ꝛclusiõe isti⁹ socij ad ꝑsens sufficiãt.

Processus primi principij circa secũdã cõclusionẽ.

Secũda cõclusio isti⁹ reuerẽdi mgri est hec. q̃ simpliciter est impossibile et ꝗdictionẽ ꝑiplicat beate fruitõis actũ ⁊ actuale dei odiũ simul esse ĩ eadẽ volũtate. Qz ois hns actũ btifice fruitõis est accept⁹ deo ⁊ est amic⁹ dei. Sz null⁹ habens in sua volũtate actuale odiũ dei est accept⁹ deo vl' est amic⁹ dei. ergo si idẽ hõ simul in sua volũtate haberet beatã fruitionẽ ⁊ actuale odiũ dei. tũc idẽ hõ simul eẽt accept⁹ deo: ⁊ nõ esset accept⁹ deo. ⁊ esset amicus dei: ⁊ nõ esset amic⁹ dei. Sz istud est simpliciter impossibile. cũ sit manifesta ꝛtradictonis implicatio. ergo illud ex q̃ sequit. l. beatã fruitionẽ ⁊ dei odiũ simul esse in eadẽ volũtate est simpliciter impossibile. ¶ Nunc ꝛclusiõi directe nõ ꝛtradico. sz ꝑ tanto. qz iste soci⁹ reuerend⁹ a volũtate ꝑfecte deũ odiẽte videt de necessitate excludere omnẽ delectationẽ. ⁊ maxime delectatõez tantã q̃ta est in beata fruitõe. ideo hmõi dicti oppositũ ego posui. ⁊ q̃ ad h̃ ꝛclusio mea est hec. q̃ in volũtate dãnati hominis de⁹ ꝑt d̃ sua absoluta potẽtia causare tãtã delectatõez q̃ta est in beata fruitõe. nõ obstãte q̃ ĩ illa volũtate ꝑmaneat ꝑfectũ ⁊ actuale dei odiũ. ¶ Dãc ꝛclusionẽ ꝑbo sic. Dõme illud ꝑt de⁹ qd̃ nõ implicat ꝛtradictõez. sz huiusmodi delectatõez eẽ ĩ volũtate actual' ⁊ ꝑfecte deũ odiẽte nõ implicat ꝛtradictõez. ergo ⁊c. Maiorẽ manifesta apud quẽlibet theologũ. Minorẽ ꝑbo. qz si implicaret h̃ aliq̃ contradictio. vel h̃ esset ꝑ tãto q̃ talis delectatõ necessario tolleret odiũ tanq̃ aliq̃d formal' sibi repugnãs. vel ꝑ tanto q̃ saltẽ remitteret odiũ ⁊ ꝑ ꝛseq̃ns nõ posset esse odiũ ꝑfectũ. ¶ Non ratõe primi. qz q̃uis amor ⁊ odiũ respectu eiⁿ dẽ obiecti ꝑm suũ esse ꝑfectũ nõ possint esse simul ⁊ semel in eadẽ voluntate. tm̃ delectatio ⁊ odiũ nõ vident habere mutuã repugnãtã nisi sit talis delectatio q̃ innascit ex amore illius obiecti qd̃ odit. Sz de⁹ ꝑt ꝑdictã delectatõez de q̃ posui ꝑsentẽ cõclusionẽ creare ĩ illi⁹ hoĩs volũtate sb̃ rõne ideali absq̃ h̃ q̃ moueat illã voluntatẽ ad aliquẽ actũ amoris sb̃ rõe obiectali. q̃ hmõi delectatio ñ videt habere repugnantiã cũ dei odio. ⁊ ꝑ ꝛseq̃ns poterit simul esse in eadẽ volũtate. ¶ Nec rõe secũdi. qz hmõi delectatõe creata ĩ illa volũtate possz de⁹ suspẽdere cognitõez illi⁹ hoĩs taliter q̃ nullo modo ꝑciper a q̃ tantũ donũ delectatõis recipet. ⁊ ꝑ cõsequẽs deũ nõ min⁹ q̃z pri⁹ odiret. qz q̃uis hõ magnũ donũ recipet ab aliq̃ quẽ mortaliter odiret. tm̃ si hmõi donuz ignoraret ab illo sibi ꝑuenire quẽ odit. tũc nõ min⁹ eũ odiret post illi⁹ doni receptõez q̃z ante. ¶ Etiã ratõ quã iste reuerend⁹ soci⁹ adduxit ꝑ sua ꝛclone nõ est ꝛtra me. qz q̃uis ille q̃ habet actũ beate fruitõis formal' necessario sit amic⁹ dei. eo q̃ talis sit act⁹ ꝑfecte ⁊ ꝛsũmate dilectõis. tm̃ qz ꝑdicta delectatio nõ esset causata ex actu dilectionis seu amoris. sz ex actu creatõis. ideo ñ esset necesse habentẽ talẽ delectatõez esse amicũ dei vl' esse acceptũ deo. qz tal' act⁹ nõ eẽt donũ gr̃e gratũ facientis: sz tantũmodo gr̃e gratis date. ¶ Sz ꝗ ista arguit ꝑdict⁹ reuerẽd⁹ socius ⁊ mgr̃ in secũdo suo principio. ⁊ volens ꝑbare q̃ ista ꝛclusio quã posui implicet cõtradictionẽ. supponit q̃ ꝑdictũ effectũ quẽ dico deũ posse creare ĩ volũtate dãnati hoĩs causet ĩ volũtate luciferi. ⁊ h̃ faciat eq̃ ꝑfecte sic causat⁹ est in beata ꝗgine. Hoc supposito arguit sic. Quicũq̃z est eq̃ ꝑfecte beat⁹ sic̃ beata virgo ille eq̃ est accept⁹ deo ⁊ amic⁹ dei sic̃ beata ꝗgo. Sz casu ꝑdicto posito lucifer esset eq̃ beat⁹ sicut gl'iosa virgo. q̃ lucifer erit eq̃ accept⁹ deo ⁊ amic⁹ dei sicut beata virgo. ¶ Et tũc ꝑ cõplemento elenchi ipe ad oppositã ꝑtẽ arguit sic. Null⁹ dãnat⁹ habẽs ꝑfectũ dei odiũ est eq̃ accept⁹ deo ⁊ eq̃ amic⁹ dei sic̃ beata ꝗgo. sz lucifer est dãnat⁹ ⁊ ꝑfecte odit deũ. q̃ lucifer ñ est eq̃ accept⁹ deo sicut beata ꝗgo. Cõclusiones istoꝝ syllogismoꝝ sibi mutuo ꝗdicũt. ⁊ tm̃ vt ipe ait ambe sequunt ex dictis ꝑdicte mee cõclusionis. q̃ dicta in illa ꝛclone implicãt ꝗdictionẽ. ¶ Dic dico q̃ ista ꝗdictio ñ sequit ex dictis meis. Ad ꝑbatõez dico q̃ minor ꝑmi syllogismi ñ habet ex dictis meis. Dato ei q̃ de⁹ sb̃ rõne ideali ĩ volũtate luciferi crearet tãtã delectatõez q̃ta est illa delectatio q̃ sequit actũ fruitõis ꝗginis gl'iose. tm̃ ex h̃ ipe lucifer nõ esset beat⁹. qz sibi deficeret omis act⁹ diuine dilectionis. sine qua dilectõne nulla volũtas potest vere esse beata. Sed beata virgo habet perfectissimã dei dilectionẽ. ⁊ per cõsequẽs habet verã fruitionẽ. in qua cõsistit ꝗa beatitudo cuiuslibet volũtatis rõnalis creature. Deceptio ergo in isto argumẽto ex hoc ꝑuenire videtur. q̃ iste soci⁹ nõ attendit q̃ mlto sec⁹ est loqui de delectatõne de qua ꝑcedit mea conclusio. et de beata fruitione de qua ꝑcedit sua conclusio. Quadruplex em̃ patens est differentia inter beatam fruitionem. ⁊ ꝑdictã delectationem. Nam huiusmodi

Conclusio mgri petri

Conclusio fratris thome ordinis sãcti augustini.

Processus secũdi principij circa secũdã cõclusionẽ.

Petrus ꝗ conclusionẽ thome.

Respõsio thome.

delectatō si poneret non esset actꝰ dilectōis. sz esset actꝰ p creatōez ꝓductꝰ. Fruitio aūt beata ē actꝰ pfecte ⁊ ꝛsūmate dilectōis. vl ē ipamet pfecta ⁊ ꝛsūmata dilectō. Et exb̄ sequit scda differētia. s. q hmōi delectatio nō esset actꝰ elicitꝰ ab aliq̄ volūtate creata. ita em̄ se hr̄et volūtas creata respectu illiꝰ delectatōis receptiue q tm̄ nō hr̄et se respectu eiꝰ elicitiue. Sz beata fruitio ē actꝰ a volūtate beata elicitꝰ. cū sit actꝰ ꝓe dilectōis. ¶ Tercio differūt. qz hmōi delectatio ñ causaret sb rōe obiectali a diuīa bonitate obiectiue mouēte ipāz volūtatē. qz sic iā dictū est ipa ꝓducerek sb rōe ideali a diuīa volūtate creatiue efficiēte. Sz ecōtra actꝰ fruitionis pfecte causak sb rōe obiectali a diuina bonitate i ipa beata volūtate. ¶ Differūt etiā ꝗrto. qz talꝰ delectatio ñ esset donū grē gratuz faciētis. sz solū essz donū grē gratis date. ⁊ iō cōicabilis esset inimico. Sz beata fruitio cū sit actꝰ pfecte charitatis ē donū grē gratū faciētis. ⁊ p ꝛns nlli hosti vel inimico est cōicabilis.

Petrus ꝗ thomā. ¶ Deinde arguit iste venerabilꝰ socius ꝗ illud qd dixi. q pdictā delectatōnez deꝰ pt causare i volūtate talr. q tm̄ ille q̄ recipiet eā nō pcipiet a q̄ tm̄ donū r̄cipiat. Qz frui est amore alicui inherere ꝓpter seipm. Sz nullꝰ pt amore inherere ei quē prius ignorat. ¶ Et cōfirmak. Qz fruitio essentiali ordie pslupponit cognitionē. fruimur em̄ cognitis. quibz volūtas ppt seipa delectata ꝗescit. vt ait beatꝰ auḡ. ¶ Ad istd pz ex pdictis. qz dato q ad actū brē fruitōnis qui obiectiue a diuīa bonitate causak. ⁊ a volūtate beata elicit cognitio esset necio pexigita. tm̄ ad recipiēdū supradictā delectationē a deo creatiue ꝓductā. nō esset necessaria notīcia eiꝰ a q̄ ꝓduceret. Nlra em̄ dona deꝰ possz in homie creare. q̄ tm̄ nō aduerteret hō a solo deo pcedere. ¶ Etiā posset dici q q̄uis fruitio pslupponat cognitōez ordie essentiali. accipiendo ordinē essentialē p ordie naturali qui ponit esse i rebz fm potētiā dei ordinatā. tm̄ deus q̄ est istius ordinis ⁊ nature ꝗditor. de sua potētia absoluta hunc ordinē pt imutare. Et iō sic accidēs ordie naturali pslupponit sbam ⁊ tm̄ diuīa virtute pt esse sine sbstantia. sic q̄z uis actꝰ fruitōis pslupponat cognitōez ordie naturali. tm̄ hūc actū deꝰ posset causare de sua absoluta potētia i rōali aīa absq̄ cognitōe p uia. sic etiā in plogo primi libri declaraui. Et ideo dato q ista delectatio de qua pcedit mea ꝗclusio esset ꝓa fruitio. adhuc deꝰ de sua potētia absoluta posset eaz causare in aīa nulla tm̄ cognitōe p uia. ideo dc. ¶ At qz dixi in istis duobz principijs ꝗclusionē meā positā de p dicta delectatōe nō ꝗtradicere directe ꝗclusioni istiꝰ reuerēdi mgr̄i. quā ipe posuit d̄ beata fruitōe. igit i tercō suo principio ipe vult ostēdere q ego necessario habeā dicere ꝗclusionē meā directe eē ꝗtradictoriā sue ꝗclusioni. Et h̄ ondit ex tribz. ¶ Primo qz ego vt ipe ait i primo meo principio qñ ꝗtra dicta sua resūpsi reduxi dicta sua ad tria pūcta seu ad tres ꝗclusiones. ⁊ posui tres oppositas ꝗclusiōes ¶ Secūdo qz vt iste socius ait ego ponēdo istā secundā ꝗclusionē dixi. q p dei potētiā absolutā tota entitas ⁊ delectatio existēs in actu fruitōis ⁊ odiū ipsiꝰ dei simul possūt esse i eadem volūtate. Sz planū est q tota entitas ⁊ delectatio existēs i fruitōe nō pt poni nisi ponak ipa fruitio. ergo ꝗclusio mea fm verba iā dicta directe videk ꝗtradicere ꝗclusioni istiꝰ reuerēdi mgr̄i. ¶ Tercio h̄ idez pbat ex rōne mea. qz sicut ipe ait p rōez meā inferr̄ ꝗclusio q̄ directe ꝗdicit sue ꝗclusioni. ¶ Ad primuz dico q vez quidē est q ꝗclonē primā ⁊ terciā posui directe oppositā p̄me ⁊ tercie ꝗclusioni istiꝰ reuerēdi socij. Sz scdaz ꝗclonē ñ posui directe ꝗ suā ꝗclonē scdaz. sz magis ꝗ sua incidentia dicta. q̄bz videbak innuere simplr esse impossibile volūtatē pfecte deū odientē hr̄ei se aliquā delectatōez. ¶ Ad scdm dico q ego i rescripto meo nō sic habeo. ⁊ si illa ꝓba inuenīnt i cartula quā misi huic socio reuerēdo. sic bñ credo. qz eā cū festinatōe scripsi. ꝓpter qd ꝓba singla nō tm̄ limaui put debui. tc ad meū ꝓpositū hmōi ꝓba reducendo. dico q licet nō debet ibi accipi copulatiue sz expositiue ⁊ actꝰ fruitōis nō deber ibi accipi formalit sed eq̄pollēter. vt sit sensus. tota entitas et p id ē delectatio existens i actu fruitōis ñ formalr sz eq̄pollēter accepto ⁊ odiū ipiꝰ dei pñt sil se cōpati i eadē volūtate. ¶ Ad tercū dicēdū q falsuz assumit. Qz ex rōe mea debite plata nū q̄z pt iferri ꝗclo directe ꝗdicēs scde ꝗclōi istius reuerēdi socij. vt ptz cuilibet meā rōez diligēter intuēti. ¶ Deinde iste reuerēdꝰ socꝰ ⁊ mgr̄ dicit. si ratō mea ꝗcludit delectatōez illā creatā sb rōne ideali posse sil esse cū pfecto dei odio. tūc p eādē rōez ꝗcludek q actꝰ brē fruitionis i eē suo pfectissimo sil possit eē i eadē volūtate cū pfecto dei odio. Unde ipe arguit sic. Deus potest actū perfectissimū beate fruitōis causare in aliqua volūtate. ⁊ suspēdere iudicium rōnis in tantū q recipiens hmōi actum nō pcipiat a q̄ talē actū recipiat. q̄ pt facere q aliq̄s i sua volūtate actū pfectū brē fruitōnis

Processus

tercū principū cōtra scdaz ꝗclusionem

Solutio. Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Instantia

habeat. ⁊ tñ ipm deũ odiat. Cõseqntiã habeaz
ꝯcedere vt ipe ait ꝓpter ea q̃ posui ī rõne mea.
Responsio Dicit etiã q̃ añs ñ possim negare. Ad istud
dico q̃ hmõi añs ꝯstãter nego. qz dato q̃ om
ne iudiciũ rõnis de⁹ suspẽderet. adhuc posito
actu beate fruitõis ꝓprie dicto ipa volũtas p
ciperet obiectũ circa qd̃ talẽ actũ eliceret. ⁊ a q̃
obiectiue ad eliciẽdũ hmõi actũ moueret. Se
cus aũt ẽ de illa delectatõe de q̃ fit mẽtio ī mea
ꝯclõne. ac etiã rõe. qz cõsp̃o q̃ talis delectatio
a deo creatiue ꝓduceret. ⁊ a volũtate ñ elicere
tur. nec obiectiue ad eliciendũ volũtas moue
ret. ideo suspẽso rõis iudicio ipa volũtas nl'
lo mõ posset expiri a q̃ recipet hmõi delectatõ
nẽ. Etiã hmõi delectatio nõ habet aliquã for
malẽ repugnãtiã ad odiũ dei. ideo formando
p̃dictã rõez d̃ hmõi delectatõe. tũc ꝯcedenda
est ꝯñtia. ⁊ vez inferet ꝯsequẽs. Sz act⁹ fruiti
onis ꝓprie dicte habet formalẽ repugnantiã
ad odiũ. ideo p̃dictã rõez formãdo d̃ fruitõe
ꝓprie dicta sic formauit eã ꝯ me p̃dict⁹ socius
reuerẽd⁹. tũc nihil valet p̃dicta rõ. qz deficit ī
añcedẽte ⁊ ꝯñtia ⁊ ꝯseqnte. Ista igit̃ ratõ q̃m
format iste soci⁹ nõ est tal'is rõni mee. qz dato
q̃ illa ꝯñtia formet ī terminis p me ꝯcessis ⁊
positis. tũc ꝯñtia necessaria a ꝯo añcedente ꝓ
cedit ad vez ꝯñs. Sz ī rõne formata p istuz
sociũ reuerẽdũ absqz vlla necitate ꝯñtie a fal
so añcedente ꝓcedit ad impossibile ꝯñs. īpli
cans formalẽ repugnãtiã terminoz. Aliq̃
ꝯ ista dixit iste reuerend⁹ soci⁹ in q̃rto suo p̃n
cipio que ad p̃sens non repeto. qz eoz solutio
patet ex iã dict⁹. In omib̃ em̃ illis q̃ iste so
ci⁹ reuerẽdus ī illo q̃rto p̃ncipio q̃ztũ ad istaz
ꝯclusionẽ ꝯ me ponit semp supponit q̃ ex di
ctis meis sequat deũ posse actũ beate fruitõis
formaliter ⁊ ꝓprie acceptũ causare ī volũtate
hoīs. taliter q̃ ille hõ nl'lo modo ꝓcipiat a q̃
causet talis act⁹. Fundatũ ist⁹ dicti trahit ex
h̃ q̃ ego dixi superi⁹ q̃ de d̃ abs'luta sua potẽ
tia pt suspẽdere intellectũ ne aliq̃d cognoscat
de his q̃ sunt in ipa volũtate. Posui etiã q̃ de
us d̃ sua absoluta potẽtia pt causare actũ frui
tionis beate ī volũtate beata nlla cognitõne p̃
uia ī intellectu. Sz istis duob̃ suppositis
adhuc nõ sequit illud ꝯsequẽs qd̃ soci⁹ reue
rend⁹ nitit ꝯtra me inferre. s. q̃ de⁹ possit actũ
beate fruitõis ꝓprie loq̃ndo de fruitõe causa
re in aliq̃ volũtate. taliter q̃ illa volũtas p̃ni
tus nõ ꝓcipiat a q̃ hmõi act⁹ causet. qz sic di
xi in rñsione p̃cedẽti. dato q̃ de⁹ causaret actũ
fruitõis ī volũtate. ⁊ intellectũ suspẽderet ab
omni cognitõe. adhuc volũtas ꝓcipet ⁊ expi
ret obiectũ a q̃ moueret ad eliciẽdũ talẽ actũ.
In pl⁹ em̃ se habet ꝓcipere q̃z cognoscere. quia
q̃zuis potẽtie appetitiue nõ cognoscãt. tñ dũ
mouent a suis obiectis necesse est vt hmõi ob
iecta percipiant.

Tercia ꝯclusio

Processus primi principij circa terciã ꝯclusionẽ.

Ista⁹ reuerẽdi dñi ⁊ mgri ẽ. q̃ im
possibile est simpliciter ⁊ implicat
ꝯtradictionẽ. naturã alicui⁹ dãnati hoīs ipa
manẽte dãnata assumi in vnitatẽ diuini sup
positi. Qz illud est simpliciter impossibile q̃
posito ī esse sequit simplicit impossibile. Sz
isto posito in esse sequit simplicit impossibile
Maior patet. Probat minor. qz omes act⁹
assũpte nature ꝓpter cõmunicationẽ idioma
tũ attribuunt diuino supposito assumẽti. Sz
dãnati blasphemãt deũ: ⁊ odiũt ipm. igit̃ si de
us assumeret naturã dãnati hoīs ipa manen
te dãnata. tũc de⁹ blasphemaret deũ. ⁊ de⁹ odi
ret deũ. h̃ autẽ est simplicit impossibile. ergo ⁊c.

Conclusio tercia petri

Ꝓ. istã ꝯclusionẽ ꝯfirmat iste reuerend⁹ so
ci⁹ sic. De⁹ nõ pt illud qd̃ repugnat sue iusti
cie ⁊ dignitati. Sz deũ ī vnitatẽ suppositi as
sumere naturã alicui⁹ dãnati ipa manẽte dã
nata repugnat sue iusticie ⁊ dignitati. g̃ ⁊c.
Maior est nota. Minor ꝓbat. qz diuine iu
sticie ⁊ dignitati repugnat supbũ cui⁹ supbia
semp ascẽdit. ⁊ blasphemũ cui⁹ malicia semp
accrescit ad summũ honorẽ assumere. Sed
dãnat⁹ manẽs dãnat⁹ sic ẽ supb̃ q̃ ei⁹ supbia
semp ascẽdit. sic ẽ blasphem⁹ q̃ ei⁹ malicia sp
accrescit. ⁊ assumere naturã creatã ad vnitatẽ
diuini suppositi est ipaz ad sũmũ honorẽ as
sumere. qz p talẽ assũptõnez ꝯstituit caput to
ti⁹ creature. g̃ deũ naturã alicuius dãnati ipa
manẽte dãnata assumere ī vnitatẽ diuini sup
positi repugnat diuine iusticie ⁊ dignitati.

Cõclusio thome ordinis sancti augu.

Sz ꝯ istã ꝯclõnẽ posui directe ꝯ dictoriã. s.
q̃ ñ ẽ ipossibile nec implicat ꝯ dictõnez deũ assu
mere naturã dãnati hoīs ipa manẽte dãnata
ad vnitatẽ diuini suppositi. Qz illd ñ ẽ ipos
sibile q̃ posito ī eẽ nullũ sequit ipossibile. Sz
posito q̃ de⁹ aliquã naturã dãnatã assumeret
ad vnitatẽ diuini suppositi ipa manẽte dãna
ta. nullũ ex h̃ seqret ipossibile. Istã ad p̃sens
alit ñ ꝓbo nisi rñdẽdo in stãtijs ist⁹ reuerẽdi
socij q̃bz nitit ꝓbare q̃ ad istud positũ sequat
ipossibile. Quãdã etiã aliã rõez adduxi p
ista ꝯclusione in p̃mo meo p̃ncipio. quã cũ
replicatõnib̃ factis ꝯtra eã ⁊ cũ meis respon
sionib̃ ad p̃sens causa breuitatis omitto. ne

Respōsio. Ad.1. attediet lector pſentꝰ ventilatōis. ¶ Ad pmā igit rōez iſtiꝰ reuerēdi ſocij dicēdū. q minor ñ eſt ꝗa. Ad pbatōez dicēdū q licet aliq dānati blaſphemēt deū. tñ mlti ſūt dānati q ñ blaſphemāt deū. ſic patz i oib illis q decedūt i ſolo originali pcto q quis nō patiant pnā ſenſus. tñ talꝰ ſunt dānati q patiunt ppetuā pnā dāni. ¶ Etiā illi q decedūt i actuali mortali pcto ꝛ patiunt pnā ſenſus ꝛ dāni. quis ſibꝗ pis derelicti blaſphemēt deū. ꝛ odiant ipm deū. tñ de qncūq ſibi placuerit pt i pis ſuſpēdere omnē actū odij ꝛ blaſphemie. ꝛ oīs alterꝰ indecētie. Ex q patet q ſi de assumeret naturā dānatā. ppt h nō eſſet necē hmōi naturā blaſphemare deū vl odire. nec p ons deus odiret deū ꝛc. ¶ Ad ſcdm nego minorē. Ad pbationē patet p ia dicta. qz ſi de assumeret aliquā naturā dānatā. tūc hmōi natura ñ poſſet elicere aliquē actū indecētie. qz deꝰ ſuſpēderet talē naturā assumptā ab executōe cuiuſlibet actꝰ illiciti ingrtū aliq mō cederet ad irreuerentiā dei. ¶ Sz ꝗ iſta arguit pdictꝰ ſocꝰ ꝛ mgr reuerēdꝰ in ſcdo ſuo pncipio. Et pmo reducit pdictas ſuas rōes. qs dicit ex ia dictꝰ minime fore ſolutas. ¶ Qz adhuc ſequit q talis dānatꝰ assumptꝰ ſit ad maximū ꝛ ſūmū honorez. ꝛ q ſit caput oīs creature. ¶ Scdo dicit q ego vitādo vnū incōueniēs p pdictā ñſionē euidēter incido in aliud incōueniēs. qz ſequeret q deꝰ eſſet dānatꝰ. ꝛ iſtud nō eſt minꝰ incōueniēs q illud qd volo vitare ex mea ñſione. ſ. q deꝰ odiat deū. ꝛ deꝰ blaſphemet deum. Cōſequntia patet. qz cū ſupponat q talis hō assumptꝰ maneat damnatꝰ. igit ppter cōmunicatōez idiomatū ſequeret deū assumētē eē dānatū. qd eſſet nimis abſurdū. ¶ Ad primū dicēdū q neutra illaꝝ rationū ꝛcludit ꝛcluſionē iſtiꝰ reuerēdi ſocij. Qz ꝛcluſio ſua eqpollet huic ppositōi. Nō eſt poſſibile aliquā naturā dānatā assumi i vnitatē diuini ſuppositi. Iſta patet. qz ambe ſūt de tercio ordine modaliū ppositionū. Dec aūt eqpollet huic vniuerſali negatiue. Nullā naturā dānatā ē poſſibile assumi i vnitatē diuini ſuppositi. Qz p positio in q ponit negatio ſigno pticulari affirmatiuo. facit eā eqpollere ſue ꝛtradictorie. Sz aliqs ꝛ nullꝰ ꝛtradicūt. g de pmo ad vltimū ꝛcluſio iſtiꝰ reuerendi ſocij eqpollet huic vniuerſali negatiue. Nullā naturā dānatam poſſibile eſt assumi ad vnitatē diuini ſuppositi. Cū igit rōes ſue ſolū pbent d tali dānato q actualr blaſphemat ꝛ odit deū. nō poſſe aſſumi ad vnitatē diuini ſuppositi. patz q nil a ſuaꝝ rationū pbat ſuā ꝛcloneē. qz ꝛclo ē vniū ſalio. qs ppositio pbās eā. Mlte em d facto ſūt n ature dānate. q ñ blaſphemāt. nec odiūt deū. ſic patz de ill q in ſolo pcto originali decesserūt. ¶ Etiā d abſoluta dei potētia de q h agit i ppoſito fieri pt q nec lucifer nec aliqs alius dānatꝰ odiat vl blaſphemet ipm deū. cū deus poſſit omnē talē mentē taliter ſuſpēdere q n de blaſphemia nec de aliq alia indecētia valeat cogitare. iō ꝛc. ¶ Ad pbatōez q dicit q talis dānatꝰ assumereē ad ſūmū honorē ꝛ ſtitueret caput oīs creature. nego vtrūq Sicut em ſi filiꝰ dei assūpſiſſet humanā naturā d aliq mlierē peccatricē. ipa i pctis ſuis manēte. ñ ppter h talis mlier eſſet assūpta ad ſūmū honorē. nec ſibi deberet talis honor q p nūc debet genitrici dei marie. ſic ſi deꝰ assumeret naturā ppt ſua pcta dānata. nō ppt h tali nature deberet d iure ſūmꝰ honor. ¶ Et ſic dato q deꝰ assumeret naturā lapidis. ppter h lapideitas nō eſſet caput oīs creature. ſic nec natura dānata ſi a ſuppoſito diuino eſſet assūpta. ppter h ꝛſtitueret caput ceterarū creaturarū. ¶ Q, aūt natura lapidis poſſit assumi ad vnitatē diuini ſuppositi. h pbauili. iij. diſt. ij. arti. 1. ꝛ ibi dē ñdi ad motiua opposite opinionis. ¶ Ad vltimū cū dicit q deꝰ eſſet dānatꝰ. dico q eſſe dānatū pdicari d deo denoiatione q dā extrinseca. nō repugnat nec iplicat aliquā ꝛtradictionē. Sic em nō obſtāte q deꝰ dicit vita oīm beate viuētū. ꝛ ſit eſſentialr vita. tñ ppter cōmunicationē idiomatū denoiatōe extrinseca dicit mortuꝰ. ppter delicta nra. ꝛ deꝰ q eſt purus actꝰ dicit paſſus ſb pōcio pylato. ꝛ pena mortꝰ dānatꝰ. ſic ſi deꝰ assumeret naturā damnatā. ipe denoiatione extrinseca nihil i ipo realiter ponēte diceret dānatꝰ. nō obſtāte q ipſe ſit i ſeipo realiter ꝛ eſſentialit ſalꝰ. ꝛ etiā causaliter ſalꝰ oīm ſaluandorꝰ. Quid em magis repugnat q ſalꝰ dicat dānata. qs q vita dicatur mortua. Si em vna iſtaꝝ pdicationū vel denominationū deberet rpugnare penitꝰ ipi deo tūc magꝰ videreē ſibi repugnare eē mortuū qs eſſe dānatū. qz p eē mortuū magꝰ recedit vna q qs res a ſuo eē: qs p eſſe dānatū. nā eſſe dānatū pſupponit eſſe. Cū igit eſſe ſit ppriſſimuz ipi deo. ꝛ ppriſſime d ipo pdicet. vt patz i glo ſup illd ꝗbū Exodi. 3. q dixit dns ad moiſen. dic filijs iſrl. q eſt miſit me ad vos. Et ibi dē ait deꝰ. Ego ſū q ſū. Igit ſi aliq repugnantia eſſet i pdictꝰ appellatōnibꝰ. tūc magꝰ repugnaret deo q diceret mortuꝰ: qs dānatus. Qz vnicuiqs rei magꝰ videt repugre tale pdicatū

Ad.2.

Processus ſcdi princi pqcirca tertiā ꝛcloneē

Respōsio. Ad.1.

Ad.2.

quo magis distrahit illud qd hmōi rei ē magis ēntiale ⁊ ppriū. Sz esse ꝛuenit deo essentialiter ⁊ ppriissime. ¶ Multa etiā alia exēpla possent adduci ad istud ppositū ex dictis beati aug. q̄ ait. Infirmitas mūdi deo ēponit vt panis esuriret. fons vite sitiret. virtus infirmaret. ⁊ vita eterna moreret. ¶ Per quācūqz viā iste reuerēdus socius ondere mihi ñ ēē implicatōes ꝗdictōis i istis denoiatōibus. p̄ sil ez viā ego ostēdā sibi ñ ēē rpugnātiā i isto pdicato q̄ diceret deū ē dānatus. Et p ꝛnis ptz ꝛclo principal. s. q̄ possibile ē aliquā naturā damnatā assumi ad vnitatē diuini suppositi. qz h̄ ē possibile: q̄ posito in ēē nullū seqt ipossibile vl repugnās. vt ptz i lib. poz. Sz isto posito i ēē nullū sequit ipossibile vl repugnās. vt ptz ex pdictis. ḡ ⁊c.

Processus tercij principij circa terciā ꝛclonē

¶ Sz ꝗ ista arguit pdicus reuerēdus socius ⁊ mgr i tercio suo principio sic. Illa appellatio q̄ derogat diuino honori in m̄ q̄ ñ pt d deo preferri sine blasphemia magis repugt deo qz illa q̄ extollit eius sapiētē benignitatē. Sz deū esse dānatū ñ pt dici sine blasphemia. Et illa pdicata q̄ ponunt i autoritate beā i aug. extollūt dei sapiētē benignitatē. ḡ ⁊c.

Instantia prima.

Respōsio.

¶ Dic nego minorē qztū ad pmā ptē sui. qz dato q̄ deus assumeret naturā dānati hois. tūc qzuis ēē dānatū deroganet dignitati illius assūpte hūanitatis q̄ rōne sine culpe esset dānata. tm̄ in nullo derogaret dignitati diuine. eo q d deo hmōi pdicatio ñ significat rōne alicui intrinseci ⁊ p se. sz solū extrinsece ⁊ q̄si p accidēs. Propē qd casu pdicto posito. tūc absolute loqndo ista ppositio q̄ dicit deus ē dānatus esset falsa nisi adiungeret fm assūptā hūanitatē. Sic etiā p nūc ista ñ ē ꝗa. deus ē mortuus. nisi exp̄mat vl sbintelligat fm assūptā hūanitatē. ⁊ h̄ p trāto. qz esse mortuū pdicatū d deo nihil minuit vl distrahit de vita q̄ est deus. ⁊ q̄ ꝛuenit deo intrinsece. sz solū distrahit vitā assūpte hūanitatis. sic pdicto casu posito ēē dānatū nihil distraheret seu minueret d salute ⁊ brūtudie intrinsece deo ꝛuenīte. sed solū tolleret salutē hūanitatis assūpte. ¶ Et cū dicit i secda pte minoris q̄ pdicata i autoritate augustini posita extollūt dei sapiētē benignitatē. sic dico i ppposito. q̄ tā dicto casu posito. tūc ēē dānatū extrinseca denoiatōe d deo pdicatū extolleret dei omipotētē maiestatē. qz p hmōi pdicatōes nobis insinuaret q̄ deus pt q̄ simpliciter ñ implicāt ꝗdictōes. ⁊ maxime i pmo mō dicēdi p se. qz multi ⁊ magni doctores tenent. q̄ dei omipotētia etiā se extēdit ad illa q̄ ꝗdictōes implicāt i secūdo modo dicēdi p se seu penes secūdum modū psentis. ¶ Sed do

Instantia secūda.

qz dixi superius rndendo ratōibus istius reuerēdi socij. q̄ deus posset si vellet naturā damnatā suspendere ab omni actu blasphemie ⁊ cuiuslibet alterius indecētie. ¶ Cōtra h̄ dicit iste socius q̄ istud nō est ad ppositū. qz ꝛclusio sua supponit sic ipse ait. q̄ talis assūptus maneat blasphemus ⁊ q̄ nō suspēdat ab actu cuiuscūqz indecentie. Et h̄ vt ait etiā ego i ꝛcl'one mea deo supponere. alias ꝛclusio mea nō ꝗdiceret cōclusioni sue. ¶ Sed do q̄ ad h̄ ipse petit a me. vtrū necesse sit deū suspendere talē dānatū ab actu odij ⁊ blasphemie. vl nō. Si ē necē. tūc causa istius necessitatis deo ondere. Si nō est necesse. tūc deus poterit ipm assumere absqz tali suspēsione. ⁊ p ꝛseqns vt iste socius mihi imponit ego habeo concedere qd hucusqz negaui.

Respōsio. Ad. 1.

¶ Ad primū dico q̄ salua reuerētia istius socij nec ex suo dicto. nec ex scripto patere potuit q̄ ꝛclusio sua tm̄ deberet itelligi d talibus dānatis q̄ actualiter deū odiūt ⁊ blasphemāt. qz ipe absolute i duobus suis pncipijs pcedētibus ⁊ ptulit ⁊ scripsit hāc ꝛclusionē mō q̄ superius est expssa. Et qz vt sic ista ꝛclusio ad pla se extēdit qztū pbatōes assūpte in duabus suis rōibus. ideo dixi in secdo meo principio q̄ neutra suarū rationū pbat sua ꝛclusionē. Ita minor vtriusqz pbatōis in q̄ fit mētio de blasphemo. vl itelligit vniuersaliter d omni dānato. ⁊ tūc est falsa. vt patet ex pdictis. vl restringit pcise ad talez dānatū actualiter deū odiētē ⁊ blasphemātez ⁊ tūc minor est pticularior ꝛclone. ⁊ p ꝛseqns nihil ꝛcludit. qz i nlla figura ꝛclusio est vniuersalior quacūqz pmissarū. ¶ Ad secdm dicēdū q̄ ad istā inq̄sitionē ego nō teneor rndere. qz ad ostēdendū q̄ rōes istius reuerēdi socij nō cōcludāt sua ꝛclonē. sufficit mihi q̄ deus possit suspēdere talē dānatū ab omni actu cuiuslibet indecētie. ¶ Etiā dato q̄ nō esset necē deū suspēdere hmōi dānatū. ppter hoc nō opteret me cōcedere aliq̄d qd hucusqz negaui. sic iste socius mihi ponit. qz licet hucusqz nō affirmauerim deū posse assumere naturā dānatā actu aliter blasphemātē ⁊ odiētē deū. h̄ tm̄ hucusqz explicite nō negaui. Pro nūc tm̄ dico. q̄ primus qz talis natura assūpta esset ad vnitatē diuini suppositi. tūc necē esset eā suspēdi ab omni actu mortal pēti. qz si suppositorū est agere. vt videt dicere phs. 1. methaphi. tūc cū illa natura qzdiu est assūpta nō possit agēdo innitī alteri supposito qz diuino. igit si illa natura aliqd pctm̄ cōmitteret. tūc hmōi pctm̄ diuino supposito esset attribuēdū tanqz pncipio qd. qzuis ab illa dānata natura pcederet tanqz a

Ad. 2.

principio q. Idē em act⁹ q reducit i naturā tā/
qz in principiū q. reducit in suppositū tanqz in
principiū qd. Istud aūt iplicaret ꝯdictōez. qz
si deus peccaret. tūc deus nō esset pura bonitas. t
p ons deus ñ esset deus. Itē qz dixi q tal natu
ra dānata ñ assumeret ad summū honorē. nec
cōstitueret caput oīs creature. Igit ꝯtiū isti⁹
pbat iste soci⁹ retered⁹ sic. Oīs creatura q as
sumit ad esse deū. illa assumit ad sumū hono/
rē. Sz pdicto casu posito tūc tal hō dānatus
assumit ad esse deū. cū assumat ad esse diuini
suppositi. q assumit ad sūmū honorē. Etiā
vez erit dicere. q illi nature assupte sbiecta ē
oīs creatura. t p ons ipa erit caput oīs create

Instantia tercia.

Respōsio. Ad istd dico q creatura assumi ad esse deū
pt dupliciter itelligi. Uno mō q tal⁹ assumi
tur ad esse deū. q cū h assumit ad esse gre t glo
rie fm plenitudinē istoz esse. Alio mō q tal⁹
assumit ad dei cē. q in ab eo leuāgit t exculdit
esse gre t glie. Primo mō ons cedo maiorē. Sz
secdo mō nego cā. Qz sic dei filiū ocipe mēte t
corpe mō q ocept⁹ fuit i gl'iosa ꝗgine. est sumi
honoris. tñ si iste due ocepcōes ab invicē se/
pararent. tūc ml'to felici⁹ digni⁹ t honorabili
us esset dei filiū ocipe mēte t nō corpe. qz cor/
pore t nō mēte. vt pz p beatū aug. in li. de sctā
ꝗginitate. sic in ppositō qz uis assumi ad esse
diuini suppositi mō q fuit assupta hūanitas
dñi nri ihu xpi. s. cū iclusione plenitudis gre
gratū faciētis t glie beate ac oīs ꝗtutis gtuite
sit assumi ad summū honorē t dignitatez. tñ
vbi hec ab invicē separant. tūc assumi ad mini
mū gradū gre t btē glie. est assumi ad maiorē
honorē qz sit assumi sine his ad eē deū denoia
tione extrinseca nihil ponēte formali i ipa na
tura assupta. Qz cū honor sit exhibitio reue/
rentie i testimoniū ꝗtutis. vt pz. i. ethi. sequit
q ille ad maiorē honorē ab ipo deo assumat.
cui p hmōi assuptōez maior virt⁹ cōicat. Sz
qñ pdicte assumptōes ab invicē separant. tunc
maior virt⁹ cōicat ei qui assumit ad esse gre t
glie absqz assuptōe ad esse diuie psone. qz ecō/
uerso. q q assumit ad esse gre vl glie sine eo q
assumat ad esse diuie psone ad maiorē hono/
rē assumit qz ecōuerso. Immo si bñ pensat vis
isti⁹ rōnis. tūc casu pdicto posito illa natura
dānata nō solū nō assumeret ad summū ho/
norē. vez etiā ad nullū honorē assumeret. qz
nlla virt⁹ a deo assumēte sibi cōicaret. Et p
h etiā pz q nec caput oīs creature ostitueret
nec aliq creatura sibi esset sbiecta. qz p se loqn
do nlla creatura aliqd ab ipa recipet. nec aliq
sup ceteras creaturas a deo sibi collata eēt po/
testas. Sec⁹ aūt est d natura assupta a verbo
diuino. qz hō xps morte sua liberauit nos a
morte eterna. t eleuādo hoīes ad supnā patri
am restauranit angelorū ruinā. etiā illi homī
assupto data ē a deo oīs prās i celo t i terra. vt
ipe met fateē Matth. vlti. c. ideo ille hō rōa/
biliter t merito dicit t ē caput toti⁹ creature.
qz deus pr dādo illi homini oēm ptātez exalta/
uit illū t dedit illi nomē qd est sup omē nomē
vt in noīe ihu omē genu flectat celestiū terre/
strū t infernorū. vt ait apls ad phil. ij. Nihil
aūt taliū dareē illi nature dānate. igit dato q
assumeret a diuino supposito. tñ ex h nō cōsti
tueret caput oīs creature. Deinde arguit

Instantia quarta.

iste soci⁹ inq̄sitiue sic. Postqz tal dānat⁹ esset
assumpt⁹. vl maneret i eadē dānatōe i q nūc ē
vl nō. Si dat primū. tūc manebit eodē mō
blasphem⁹ t odiēs deū post assuptōez sic ante
assuptōez fuerat. cui⁹ oppositū habet p ea q p
dixi. Cōseqntia pz. qz magna ps dānatōis
ipi⁹ dānati ostitit i ei⁹ puersa volūtate q odit
t blasphemat deū. Si dat secdz. tūc deberet ostē
di mod⁹ t causa. q modo t qre talis dānatus
manēs damnat⁹ mutet i sua dānatōe.

Respōsio.

Ad istud dico q sic est duplex brūtudo secdū. i. es
sentialis t accidētalis. sic est duplex dānatio
reprobōz. ppter qd rōnabilit pt sustineri. q p
dicto casu posito talis hō maneret eodez mō
dānat⁹ post assumptōez sic fuit añ assuptōez
qztū ad dānationē essentialē. sz nō qztū ad dā
nationē seu pnā accidētalē. talis em pna est
mutabilis. sic etiā brūtudo accidētal qñqz di
cit mutari ex aliqbꝫ nouis euentibꝫ. Cuz igit
pna seu dānatio puenies ex actibꝫ reprobōz
post morte elicitis reducat ad pnā accidētalē
ideo ñ obstāte q talis dānat⁹ maneret i eadez
dānatōe essentiali. tñ ppt h nō maneret eodē
mō blasphem⁹ t odiēs deū sic erat pri⁹ qz essz
assumpt⁹ a diuino supposito.

Instantia quinta.

Ultimo qztū
ad pcessū tercij sui pncipij arguit iste soci⁹ sic
Natura dānata assupta a diuino suppositō
necario cessat ab omi actuali indecētia i agen
do. q necessario cessat ab omi actuali indecen
tia i essendo. Sz actualis dānatō nō est sine
actuali indecētia i essendo. q in tali natura as
sumpta necessario cessabit omis actual dāna
tio.

Respōsio.

Ad istud pt dici q ontia assumpta in
maiori ppositōe nō est ꝗa. qz aliqd esse pt cō/
petere assupte nature qd repugnat intrinsece
psone assumēti. Natura em assupta habet eē
ꝯtingēs passibile t mortale. sz psona assumēs
est simpliciter necesse esse purus act⁹ t omino
immortalis. Sz nullū agere pt cōpetere nature

assūpte qd repugnet psone assumēti. qz vt di/
xi superi⁹ idē agere qd ꝯuenit nature vt pnci/
pio q. h cōuenit supposito cui natura innitit
penes esse suppositale tāqz pncipio qd. z ideo
nō cessat natura assūpta tāta necitate ab omi
actuali idecētia i eēndo qzta necitate cessat ab
omi actuali idecētia i agēdo ¶ Sz ꝯ ista itez
arguit sepedict⁹ soci⁹ z mgr i qrto suo pncipio
z pmo ꝯ ea q dixi i pma solutōe pcessus pxie
pcedētis dixi em ibi q pdicto casu posito tūc
qzuis eē dānatū verogaret assūpte nature ho
nori z dignitati tñ i nullo verogaret dignitati
psone assumētis eo q esse dānatū ñ pdicaret
de psona assumēte rōne alicui⁹ intrinseci. sz so
lū extrinsece z qsi p accidēs cū additōe vel ex
pssa vl sbintellecta illi⁹ assūpte nature. ¶ Cō
tra istd arguit sic. Omne qd ꝟificat d aliq sup
posito rōne nature cui⁹ est suppositū. h verifi
cat de ipo rōne alicui⁹ sibi intrinseci. Sz pdi/
cto casu posito. tūc esse dānatū verificat de di
uino supposito rōne nature cui⁹ est supposi/
tū. g illo casu posito. tūc esse dānatū verificat
de diuino supposito rōne alicui⁹ sibi intrinse/
ci. Minor patet p me. Probat maior. qz ois
natura est intrinseca supposito cui⁹ est natura
2 ¶ P. arguit iste soci⁹ q omino sit absurdū cō
cedere hāc ppositōez. de⁹ est dānat⁹. qz omis
dānat⁹ est cū deformitate culpe z est fili⁹ ire z
eterni exilij. Sed ista dicere de deo vel de aliq
diuino supposito nimis absurdū esse videt.
¶ Ad primū dicēdū q licet maior sit ꝟa lo/
quendo de natura ppria alicui⁹ suppositi. tñ
ista maior cū sua pbatōe simplicit est falsa lo
quēdo d natura aliena a supposito eterno tpa
liter assūpta. Et qz minor ñ est ꝟa nisi isto se/
cūdo mō q maior euidēter est falsa. ideo nō secq
ꝯclo ¶ Ad secūdū dicēdū q qzuis maior sit
ꝟa loqndo de eo q est dānat⁹ formal z intri/
sece in seipo patiēs penā iustā sue dānatōis.
tñ nō est ꝟa loqndo d eo q dicit dānat⁹ tātū/
modo qdā extrinseca denoiatōne. Sz posito
casu pdicto. tūc qzuis natura assūpta essz dā/
nata pmo mō. tñ suppositū assumēs nō dice/
ret dānatū nisi secdo mō. vt patz ex dict⁹ supi
us. igit qzuis ex isto argumēto sequat. q illa
natura assūpta esset pēto deformis z macula/
ta. ac filia ire z eterni exilij. nihil tñ de his cō/
uincere inesse diuino supposito hmōi natu/
rā assumenti ¶ Deinde qz ego dixi q si talis
natura dānata assumeret a diuio supposito.
tñ ppt h non assumeret ad summū honorē. z
h p tāto. qz qñ assumi ad esse gre z glie separat
ab assumi ad esse diuine psone z ecōuerso. tūc
assumi ad esse gre z glie est maioris dignitat⁹
qz assumi ad esse diuine psone ¶ Cōtra ista ar
guit iste soci⁹ sic. Qual est ordo int aliqs for
mas. tal e ordo int effect⁹ formales hmōi for/
maz. Sz inter deitatē z gra z est talis ordo q
deitas est maioris dignitat⁹ qz gra. ipa em est
sūma dignitat⁹ z honoris respectu cuiuscūqz
creature. g eē deū qd est act⁹ formal deitat⁹ est
mlto maioris honoris z dignitat⁹ qz esse gtū.
qd est act⁹ formal ipi⁹ gre. z p ꝯseqns etiā ptz
q ois creatura assūpta ad esse deū ē assūpta ad
summū honorē. qz est assūpta ad esse sūmū. z
ad tale esse qd ē summi honoris z dignitatis
¶ Patz etiā ex eodē q creatura assūpta ad es
se dei separatim ab eē gre assumit ad maiorē ho
norez z dignitatē. qz illa q assumit ad esse gre
separatim ab esse dei. qz oim oppositū supi⁹ af/
firmaui. ¶ Patet etiā ex h q tal natura assū/
pta esset caput toti⁹ creature. eo q essz assūpta
ad esse tale qd ē sūmi honoris z dignitat⁹. pu
ta ad esse deū. ¶ Et h ꝯfirmat sic. De⁹ ē caput
toti⁹ creature. Sz ille hō assūpt⁹ esset de⁹. g il
le hō esset caput toti⁹ creature. ¶ Ad primū
dicēdū q de effectib⁹ formaliter possum⁹ dupl r
loq. Uno mō put real r z formalit ꝯuenit ei
qd denoiat fm tales formas. sic aliqs dicit es
se sapiēs qz formaliter habet i se habitū sapie.
Alio mō put ꝯuenit ei appellatiue ppt cō/
iunctōez ad qd dā alterz. sic qñqz music⁹ dicit
edificare ppter h q ars musice i eodē supposi
to est ꝯiūcta arti edificatorie ¶ Et tūc ad for
mā argumēti dicendū q pmo mō loqndo de
formaz effectib⁹. tūc maior est ꝟa. sz nō ad p
positū. qz vt sic ꝯcessa maiori z minori nō pl⁹
haberet in ꝯclone. nisi q esse deū i trib⁹ diuis p/
sonis est nobili⁹ z maioris honoris z dignita
tis. qz esse gratū put est effect⁹ gre derelict⁹ in
qcūqz creatura. qz esse deū formal r nō ꝯuenit
alicui creature. sz solū vni deo q est pr z fili⁹ et
spūssanct⁹. Propter qd omes illationes q se/
quunt sūt false. qz nihil formal d esse dei est i
creatura assūpta. ideo si ab illa creatura assū
pta excludit esse gre z esse ceteraz formaz ad
dignitatē spectātiū. tūc illi creature assūpte ñ
cōpetit sūm⁹ honor. ¶ Si aūt vna formarū
dat esse pmo mō ei qd denoiat. z alia secdo mō
tūc maior ppositio nō est ꝟa. qz nō oportet q q
lis est ordo inter formā z formā. q talis sit or
do inter effectū vni⁹ forme z effectū alteri⁹ for
me. supposito q effect⁹ vni⁹ forme accipiat p
prie z formal r. z effect⁹ alterius forme accipit
large. puta ex cuiusdā alteri⁹ ad ipm ꝯiūctōe
cui tal effect⁹ ꝯuenit ppie. Uñ nihil phibet

Processus qrti pnci/ pū circa ter cia ꝯclonē

Instantia prima.

Respōsio.

Ad.1.

Ad.2.

Instantia secūda.

Respōsio/

effectum forme min⁹ digne. put est realiter ⁊ formal'r cōmunicat⁹ alicui. esse magis eligibile q̄z sit effect⁹ forme magis digne. put hmōi effectus attribuit alicui denoiatōne q̄ dā extrinseca ꝓpter ꝯiunctōez ad qd dā alterz cui hmōi effect⁹ seu act⁹ ꝯuenit formalit ⁊ ꝓprie. ¶ Et ex isto patet q̄ illud qd secūdo infert iste soci⁹ nō est verz. qr q̄ruis grā sit minoris dignitatis q̄z deitas. tn qr grā realiter ⁊ formaliter cōicat suū effectū sbiecto qd informat. deitas aūt nō cōicat formal'r suū esse nature quā assumit. sz solū cōicatōe idiomatis ⁊ extrinseca denoiatōe put tal' natura est ꝯiuncta diuino supposito cui ꝓprie ⁊ formal'r ipa deitas cōicat suū esse. ideo si assumi ad esse grē. ⁊ assumi ad esse dei mō supradicto ab invicē separent. tunc ille q̄ assumeret ad esse grē magis esset honorand⁹ q̄z ille q̄ assumeret ad esse dei. Naz intrinsece i isto q̄ assumeret ad esse ipsi⁹ dei nihil poneret qd esset dignū honore. ¶ Et p idē patz q̄ nō sequit illud qd iste soci⁹ tercio infert. s. d eo qd est esse caput toti⁹ creature. ¶ Ad ꝯfirmationē dicēdū q̄ de⁹ ꝓprie nō dicit caput creature qr caput debet esse eiusdē ordīs cū ceteris mēbris seu cū illis quoz dicit esse caput. ppt qd nobilissima creaturaz debet dici caput respectu ceteraz. ⁊ qr hūanitas dīi nr'i ihu xpi est nobilissima creaturaz. qr ⁊ si nō fm esse natu re. tn fm esse grē ⁊ glie. ⁊ fm ptātem a deo sibi collatā in ipo realiter ⁊ formaliter existentē humanitas xpi excedit omnē creaturaz. Jō xps etiā fm q̄ hō est caput oīs creature. Econuerso aūt esset d illa natura dānata. q̄ tal'r essz assumpta q̄ denit⁹ careret dei grā nec dignificaret aliq̄ ptāte sibi a deo collata q̄ ceteris p̄esset creaturis. ¶ Ultimo iste soci⁹ reuerēd⁹ arguit ꝯ illud qd supi⁹ dixi. q̄ talis dānat⁹ postq̄z assūpt⁹ esset a diuio supposito. nō maneret eodē mō dānat⁹ q̄tū ad pēnā accidentalē q̄ruis maneret eodē mō dānat⁹ q̄tū ad dānationē seu pēnā ēntialē. ¶ Et arguit sic. Si qd minus videt inesse inest. ⁊ illud qd magis. sz minus videt q̄ ille hō possit manere dānat⁹ dānatōne essentiali q̄z accidētali. qr ēntialis dānatio est maior ⁊ deformior q̄z accidētal'. sicut etiā beatitudo ēntialis ē pfectior beatitudine accidētali. ¶ Dato etiā q̄ maneat dānatio essential'. tē videt q̄ mādeat odiū ⁊ blasphemia. qr sic beatitudo essential' ꝓncipal'r ꝯsistit i fruitione seu dilectō e dei. sic dānatio essential' videt ꝓncipaliter ꝯsistere in odio ⁊ detestatōne ipi⁹ dei. q̄ sic rndendo ego video incidere i illud qd volo vitare. ¶ Ad primū dicendū q̄ minor n̄ est ꝓa. Ad ꝓbationē dicēdū q̄ q̄ruis dānatio ēntialis sit maior q̄z accidētalis p/ ut vtraq̄z p se accipit seorsū. tn qr accidētalis pena seu dānatio reprobor p̄supponit dānationē essentialē. igit rōne p̄suppositi si maneret accidētal' dānatio. maior maneret deformital' q̄z si maneat sola dānatio essential'. ¶ Et iā supposito q̄ maneat sola ēntialis dānatō. nulla ex h̄ implicat ꝯtradictio sic implicaret si maneret talis accidētalis dānatio. q̄ puenire ex eo q̄ talis dānat⁹ actual'r deū odiret ⁊ blasphemaret. qr sicut supi⁹ patuit tales act⁹ nō elicerent ab aliq̄ supposito nisi diuio. qd esset ꝯdictio. qr suppositū odiēs deū n̄ posset esse sūme bonū. nec p ꝯseqns diuinū. ¶ Ad secdm nego ꝯsequentiā. Ad ꝓbationē dicendū q̄ dānatō essential' ꝯsistit i duplici pena. Quaz vna dr pena sensus. ⁊ alia pena dāni. Pena sēsus ꝓncipaliter ꝯsistit in afflictōne ignis infernalis. Sz pena dāni ꝯsistit i carētia visionis diuīe essentie. ac i carētia fruitōis diuīe bonitatis. Et ideo dato q̄ aliq̄s damnat⁹ nō odiret deū. ad huc posset pati damnatōnez ēntialē. qr ad talē pēnā seu damnatōez sufficit ignis infernalis cū diuine visionis ac fruitōnis carētia. ¶ Quā visionē ac etiā fruitionē nobis cōcedat in patria beatoz ipe de⁹ gloriosus q̄ viuit ⁊ regnat in secula seculoz Amen.

Instantia tercia.

Respōsio. Ad.1.

Ad.2.

Contra duos

alios socios reuerēdos resūpsi i ꝓncipīs isti⁹ lecture. q̄z tn dicta h nolo scribere. nisi q̄tū ad illa pūcta que quibusdā meis dicts in plogo ꝑmi libri videntur repugnare. ¶ Duo em reuerēdi socij vniformiter posuerūt hāc ꝯclusionē. q̄ de⁹ sb rōe entis infiniti est subiectū in theologia viatoris ¶ Et qr ista ꝯclusio repugnat his q̄ circa subiectū theologie dixi i plogo ꝑmi libri q̄stione ꝑma. ideo motiua istoz socioz ⁊ meas replicatōnes ac rnsiones breuiter h ponā. vt ex eoz lectura ꝓitas eoz q̄ dixi in plogo magis elucescat. ¶ Jā dictā aūt ꝯclonē vn⁹ istoz ꝓbat sic. Sb illo ꝯceptu de⁹ est sbiectū in nr'a theologia q̄ est primior ꝑmo ⁊ pfectissimo cōceptui. Sz ꝯcept⁹ entis infiniti est hmōi. g̃ ⁊c. Maior patz. qr i ꝯceptibus ordinatis ille ꝯcept⁹ ē pfectior q̄ est ꝑmo ⁊ pfectissimo ꝯceptui primior. Patet etiā ista maior p Anſ. in lib. monologion. vbi p h q̄ de⁹ est illud q̄ maius cogitari nō pt. demōstrat omīes ꝓitates theologicas de sbiecto theologie. Illud autez est

Frater Johannes de carmelo.

1

diffinitio infiniti. Probat etiam minor. quia circumscriptis omnibus attributis a divina essentia. et ipsa sola relicta adhuc ipsa remanet infinita. ¶ Pro
2 theologia nostra est de deo sub conceptu perfectionis quem de deo possumus in via hujus. Sed conceptus infiniti est hujusmodi. quod etc. Maior est nota. Probat minor. Et primo quia ad hoc quod conceptus entis infiniti sit nobilior. Quia ille conceptus est nobilior et perfectior per quem superior natura. s. ipsa deitas distinguitur ab inferiori scilicet a natura creata. Sed talis distinctio fit solum per conceptum infiniti. quia in aliis conceptibus natura divina concurrit cum creatura. ¶ Secundo probat ista minor quia ad hoc. quod conceptus infiniti sit nobis notus in via. quia aristoteles istum conceptum probat convenire ipsi deo in viij. phisic. et in xij. metha. ¶ Sed ista
Thomas de argentina 5 pdicta
oclusio nec in se nec in suis motivis videtur posse stare. Igitur primo arguam directe contra istam oclusionem. Secundo procedam contra eius motiva. ¶ Quantum ad primum arguo ex his quae superius dixi in prologo sic.
1 ¶ Si deus sub ratione entis infiniti esset subiectum in nostra theologia. tunc ista scientia esset infinita. Consequens est falsum. quod etc. Falsitas consequentis patet. Quia omnis habitus formaliter perficiens subiectum finitum necessario est finitus. Sed scientia nostre theologie est habitus formaliter perficiens nostrum intellectum possibile quod est subiectum creatum et finitum. quod etc. ¶ Consequentiam probo. Quia illud quod specificat ab infinito prima facie est infinitum. Sed si necessario est infinitum. Sed si deus esset subiectum in nostra theologia sub ratione entis infiniti. tunc nostra theologia specificaretur a re infinita prima facie est infinita. quia scientia specificat ab obiecto accepto prima ratione formaliter sub quo subiicitur in ipsa scientia. ¶ Et hoc confirmo sic. Quicquid adequat infinito hoc necessario est infinitum. Sed quilibet scientia adequat suo obiecto accepto prima illa ratione sub qua subiicitur in ea. Propter hanc enim adequationem nunquam plures scientie habent pro subiecto eadem re sub eadem subiectali ratione accepta. quia eadem res accepta sub alia et alia subiectali ratione possit esse subiectum in alia et alia scientia. ¶ Secundo prima istum socium deus sub ratione deitatis non potest esse subiectum in theologia viatoris. et hoc patuit. quia sub ratione deitatis deus est incomprehensibilis a viatore. ¶ Et isto argumento sic. Propter quod unumquodque tale et illud magis. vt patet. i. posteriorum. Sed ratione deitatis propter hoc est incomprehensibilis a viatore. quia includit rationem infinitatis seu rationem entis infiniti. quod si deus propter incomprehensibilitatem non potest esse subiectum in theologia viatoris sub ratione deitatis. tunc equalis ratione vel maiori non poterit esse subiectum in theologia viatoris sub ratione entis infiniti. quod etc. ¶ Ad primam rationem istius socij dico quod
Ad. 1. ista ratio est nimis trucata. propter quod non solum non habet existentiam. vere etiam modicam habet apparentiam ad inferendum conclusionem ab isto socio intentam. ¶ Ad formam tamen argumenti dico quod maior est falsa. supposito quod ille conceptus secundum quod dicit primior primo non sit minus incomprehensibilis quam conceptus primus. Hoc enim posito si primus et perfectissimus conceptus non potest esse rationalis subiectalis ratione sive incomprehensibilitatis. tunc pari ratione nec secundus. Sic autem est in proposito. quia conceptus entis infiniti non est minus incomprehensibilis quam conceptus deitatis. quem conceptum iste socius et etiam scotus quem in hac sequitur appellat conceptum primum et perfectissimum incomprehensibile a viatore. Quia autem conceptus dei sub ratione entis infiniti non sit minus incomprehensibilis a viatore quam sub ratione deitatis. cuius patet ex ita dictis. tunc ad hoc istud probo sic. Nunquam aliquid due rationes sic se habent quod quicquid comprehendit sub una. hoc necessario comprehendit sub alia. tunc si una illarum est incomprehensibilis et altera. Sed quicquid comprehendit sub ratione deitatis. hoc necessario comprehendit sub ratione entis infiniti. loquendo de infinitate non motis sic perfectionis sic loquimur in proposito. quod etc. Maior patet. Minorem probo. quia si aliquid comprehenderet sub ratione deitatis quod non comprehenderet sub ratione entis infiniti tunc ratio infiniti non esset ratio infiniti. quia hoc est de ratione infiniti quod sibi non possit fieri additio. eo quod non possit cogitari aliquid maius eo. ¶ Etiam probatio illius maioris nullam evidentiam facit de ista maiori. quia concesso quod ille conceptus sit ceteris conceptibus perfectior quod est perfectissimo conceptui primiori. tunc ex hoc non haberet quod deus sub illo conceptu sit subiectum theologie nisi aliud dicatur. ¶ Secunda probatio cum hoc quod non est ad propositum etiam assumit falsum. quia multe sunt veritates theologie quae sunt simpliciter indemonstrabiles. ¶ Etiam non considerat anselmus oia in libro monologion quae sunt in theologia demonstrabilia. quia anselmus non demonstrat ibi per illam propositionem omnes veritates pertinentes in theologia. sicut asserit illa probatio. ¶ Etiam maioris istius primae rationis non videtur esse vera. quia conceptus perfectissimus et positivus primior esse videtur conceptus positivus. quam conceptus privativus seu negativus. Sed conceptus primus veritatis et pure bonitatis sume amabilis est conceptus valde nobilis et positivus. conceptus autem entis infiniti est conceptus privativus. vt iste socius infert in suis dictis ponit. quia conceptui deitatis quod est conceptus perfectissimus et positivus. primior esse videtur conceptus puri boni sume amabilis quam conceptus entis infiniti ¶ Etiam probatio illius minoris cum hoc quod modicum videtur esse ad propositum assumit non solum impossibile sed etiam incompossibile. Quia non solum omnibus perfectionibus attributalibus circumscriptis a divina essentia. vere ec una sola perfectione ab ea circumscripta. tunc divina essentia non maneret divina essentia. et

ꝗ nec ī re nec ī itellectu. q: vt patz. v. metha. ꝗ
itelligit noie diuie ēntie qd ē pfectū oī pfectō
ne hns pfectōes oīm genez. Dato ēc p ipossi
bile ⁊ icōpossibile. ꝙ circūscripta diuia ēntia
oibz pfectōibz ipa diuia ēntia maneret. tñ ip
sa ñ maneret ifinita. q: si maneret ifinita. vl ꝗ
ēt ifinitate molis. ⁊ ꝗ ñ. q: apd oēm vez itel
lectū tā theologicū q̄z philosophicū noie di/
uine ēntie itelligit pur⁹ act⁹ carēs oī magtu/
dine molis. Vl ꝗ ēt ifinitate pfectōis. ⁊ ꝗ ñ.
q: ipossibile ē aliqd ꝛcipi vt ens infinitū ifini
tate pfectōis. qd vt sic caret ifinit⁹ pfectōibz.
Sz diuia ēntia vt sic manēs careret ifinit⁹ p
fectōibz. q: pfectōes attribuūtur tales sūt ifinite. q
oēs suppoūt a diuina essentia sic manēte esse
circūscripte. Ad scdm ddm ꝙ maior ñ videt
ēe ꝕa. q: rō sbiecti theologie viatoris dz ēe tal
ꝙ ab oī ꝕo theologo cōiter attingat. Sz aliq
ꝛcept⁹ sunt tāte pfectōis ꝙ vix a pfectissimis
theologis ⁊ studiosissimis attingunt. Aliq
etiā ꝛcept⁹ sūt tāte pfectōis ꝙ solū ī extasi mē
tis ab aliqbz viris ꝛcēplatiuis spēalit attingūt
q̄ ñ videt ꝙ theologia nra sit d deo sb ꝛceptu
pfectioni quē d deo possum⁹ hre ī via. sic asse/
rit ī ista maiori ppositōe. Etiā mior ñ ē ꝕa
q: ꝛcept⁹ positiu⁹ circa idē sbiectū videt ēe p/
fectior ꝛceptu puatiuo. Sz multos ꝛcept⁹ po
sitiuos possum⁹ ī via de deo hre. q sūt magne
pfectōis ⁊ eximie nobilitatis. Possum⁹ ei dcū
ꝛcipe p modū glificatoris. puri boni. summe
amabil'. veri diligibil'. ⁊ sic d aliis multis ꝛcepti
b⁹. q pma ps minoris videt ēe falsa. Etiā
ꝛcept⁹ dei sb rōe entis ifiniti ē nob aliq modo
ꝛproportionat⁹ ⁊ incōphēsibil'. vt patz ex pdictis
q etiā scda ps minoris si debite accipit sb ma
iori videt deficere. Ad pbatōez pme pt illi⁹
minoris dd. ꝙ maior ñ ē vniūsal'r ꝕa. q: p ꝛce
ptū ꝛproducibil' differt nata supior. s. ipa dei/
tas ab oī creata nata. ⁊ tñ tal' ꝛcept⁹ ñ ē pfecti
or ceteris ꝛceptibz q̄s d deo ī via hre possum⁹.
nā hmōi ꝛcept⁹ ēc pt hri d q̄libet ente phibi/
to qd ipossibile ē pduci ad ēe. Etiā mior illi⁹
pbatōnis ē simpl'r fl'a. q: nata diuia p ꝗ ꝙ est
act⁹ pur⁹. pmū pncipiū. vltimus finis. sūmū
bonū. ⁊ multis aliis ꝛceptibz distinguit a q̄libz
nata iferiori. q ñ solū distinguit nata supior ab
iferiori p ꝛceptū entis ifiniti. sic assumit minor
illi⁹ pbatōis. Sil'r pbatō scde pt videt ēe
ꝛ illd qd iste soci⁹ itēdit p sua ꝛcl'onē. q: nūq
scia iferior pbat rōnez sbiecti scietie supioris.
Sz oīs scientia hūanit⁹ adinuēta ē inferior sa
cra theologia. q rō ifiniti illi⁹ qd pbat arest. ī
scientia hūanit⁹ inuēta ñ pt ēe ratō sbiecti in sa
cra theologia.

Ad.2.

Sed ad hec pre
dict⁹ soci⁹ multū elegāter rndet ī se
cūdo suo pncipio. In rnsionib
ātsuis vtit pncipal'r tribz fūdamētis. Quoz
pmū ē. ꝙ ꝛcept⁹ entis ifiniti ē natural'r cōphēsi
bil'a viatore. ñ āt ꝛcept⁹ dei seu veritatis. ⁊ loqt
d ifinito ifinitate pfectōis. Scdm fūdamētū
ē qi pbatō isti⁹ pmi. ⁊ ē ist d. ꝙ ifinitū d q loq
mur ī ppōsito puatiue opponit entī finito. ⁊
p ꝛns ꝛcept⁹ ei ē abstrahibil'a rebz sensibili/
b⁹ mediāte ꝛceptu entis finiti. sic ꝛcept⁹ puati
ue oppositi ē abstrahibil' mediāte ꝛceptu ha
bit⁹ cui opponit. Tertiū fūdamētū ē ꝙ boni
tas dei ⁊ cetera pdicata p me supi⁹ allegata ñ
dicūt d deo ī pmo mō dicēdi p se. sz solū ī scdo
modo. Igit vt breui⁹ trāseā. pmo arguā ꝛ ista fun
damēta. Scdo oñdaz ꝙ suis rnsionib obiec
tōes mee ñ sūt solute. Cōtra pmū q fūdam
tū arguo sic. Qñcūq aliqd pdicatū adeqte p
dicat d aliq sbiecto. cū dictōe exclusiua addi
ta ad sbiectū. tē cuicūq intellectui ꝛstat d ꝕi
tate illi⁹ ppositōis. si a tali intellectu ꝛcept⁹ p
dicati ē cōphēsibil'. ꝛcept⁹ etiā sbiecti erit cōp
hēsibil'. ⁊ ecōuso si ꝛcept⁹ sbiecti ē icōphēsibil'
ꝛcept⁹ pdicati erit incōphēsibil'. Sz ꝗ pdica
tū qd ē ens ifinitū ifinitate pfectōis: pdicat d
deo adeqte cū dictōe exclusiua addita ad sb/
iectū. ⁊ d ꝕitate isti⁹ ppositōis ꝛstat itellectui
viatoris. q si ꝛcept⁹ entis ifiniti ē natural'r cōp
hēsibil' ab itellectu viatoris. seqt ꝙ ab eodē itel
lectu ꝛcept⁹ dei ac veritatis sit nata l'r cōphēsibil'
⁊ ecōuso si ꝛcept⁹ dei ē nata l'r icōphēsibil'. seqt
ꝙ ꝛcept⁹ entis ifiniti sit natural'r icōphēsibilis
cui⁹ oppositū asserit pmū fūdamētū positū p
istū sociū. Maior patz. q: apd quēcūq itelle
ctū ꝛcept⁹ pdicati ēt cōphēsibil'. ⁊ ꝛcept⁹ sb
iecti ēt incōphēsibil'. illi itellectui ñ ꝛstarz de
ꝕitate illi⁹ ppositōis seu pdicatōis. q: tal' itel
lect⁹ ñ possz cogscere habitudinē adeqtōis il
li⁹ pdicati ad ꝗ sbiectū. ⁊ pcisaz ac solitariā ꝛ
ctionē isti⁹ sbiecti respectu isti⁹ pdicati. Mi/
nor etiā ē nota. q: intellectui viatoris ꝛstat de
ꝕitate isti⁹ ppositōis. q dicit. sol⁹ de⁹ ē ens ifi
nite pfectōis. Etiā hmōi pdicatū pdicat ade
qte d deo. ⁊ d solo deo. q: oīs ver⁹ de⁹ ē ens ifi/
nite pfectōis. ⁊ etiā sol⁹ ver⁹ de⁹ ē ens ifinite p
fectōis. q ⁊c. Ꝑ. ī ꝛceptib p se ordinatis. si
pm⁹ ꝛcept⁹ ē incōphēsibil'. nccē ē scdm ēē icō
phēsibilē. ⁊ ecōuso si scdo ē cōphēsibil' nccē est
pmū ēē cōphēsibilē. Sz fm istū sociū. ac etiā
fm doctoz ēquē in hac ꝛcl'one seqt. ꝛcept⁹ dei
tatis ē pm⁹ ⁊ simplicissim⁹ ꝛcept⁹ d deo forma

Processus soci principij.

Tria fundamēta carmelite.

Cōtra pmū fundamentū. 1

2

bil'. ⁊ ꝛcept⁹ ent⁹ ifiniti ē ꝛcept⁹ ſcdꝰ ⁊ int cete
ros ꝓximioꝛ illi ꝓmo ꝛceptui. g̃ ſi ꝛcept⁹ ent⁹
ifiniti ē natural'r cōphēſibil' a viatoꝛe. ꝛcept⁹
veritatis erit natural'r cōphēſibil'. ⁊ ecōuſo ⁊c.
Maioꝛ ptz. qꝛ q̃uis ī p ſe oꝛdiatis ꝛceptib⁹
ꝛcept⁹ poꝛ ſit abſtrahibil' a ꝛceptu poſterioꝛ
tñ ꝛcept⁹ poſterioꝛ ñ ē abſtrahibil' a ꝛceptu
poꝛi. qꝛ neccario p̃ſupponit ⁊ ĩcludit eū. Mi-
noꝛ ē nota apd̃ iſtū ſociū. ac ec̄ apd̃ ſupdictū
3 doctoꝛē. ¶ P. vl' iſte ſocⁱ ⁹ loq̃t d̃ ꝛceptu coꝛ-
reſpōdēte cognitōi qꝛ ē. vl' d̃ ꝛceptu coꝛreſpō-
dēte cognitōi q̃d ē. Si ꝓmo mō. tūc iſtd̃ ſuū
fūdamētū ꝓnit⁹ ē fallū. qꝛ ꝛcept⁹ veritat⁹ q̃ꝛtū
ad cognitōez qꝛ ē nō min⁹ ſz ml'to magis eſt
cōphēſibilis q̃ꝛ ꝛcept⁹ entis ifiniti. Nā qꝛ ve⁹
ē. p ſe notū ē. vt aut dam. ī ꝓmo ſuo lib. Sz eē
aliqd̃ ens infinitū ifinitate pfectōis: nō ē p ſe
notū. nā apd̃ ml'tos phos ē negatū. ⁊ apd̃ ali
q̃ſ paucos ē cū magno ſtudio iueſtigatū Un-
cōiter ſupponim⁹ fuiſſe d̃ intentōe areſt. ⁊ cō-
mētatoꝛis. q̃ ve⁹ ſit. ⁊ q̃ſſime ac certiſſime ha
beat eē. ⁊ tñ cōiter q̃rim⁹ vtꝛ fuerit d̃ intentōe
ipoꝛ. veū eē ifinitū ens. ifinite ꝓtutis ⁊ pfecti
onis. Et ml'ti doctoꝛes tenēt q̃ h̃ ñ fuit d̃ intē
tione eoꝛ. Ex q̃ mānifeſte pz. q̃ itellectu viato-
ris ñ min⁹: ſz magis ē cōphēſibil' ꝛcept⁹ veita
tis q̃ꝛ ꝛcept⁹ entis ifiniti. ⁊ h̃ q̃ꝛtū ad cognitō
nē qꝛ ē. ¶ Si aūt loq̃t iſte ſocius ac etiā mgr̃
ei⁹ d̃ ꝛceptu coꝛreſpōdēte cognitōi q̃d ē. tunc
neut iſtoꝛ ꝛceptuū ē a viatoꝛe natural'r cōp-
hēſibil'. qꝛ nullū iſtoꝛ ꝛceptuū natural'r h̃re
poſſim⁹ niſi mediāte cognitōe accepta a ſen-
ſibilib⁹ reb⁹. ſm q̃ cā cōcipit mediāte ſui effe-
ct⁹ cognitōe. Cū igit̃ null⁹ effect⁹ ducat in co
gnitionē q̃dditatis ⁊ ēntie ſue cauſe niſi ſit ef
fect⁹ adeq̃t⁹ hmōi cauſe. ⁊ ī reb⁹ ſenſibilib⁹ nl'
lus appeat effect⁹ adeq̃t⁹ ꝓtuti veritatis vl' vir
tuti entis ifinite pfectōis. nā talē effectū opte
ret eē ifinitū. q̃cūq̃ em̃ ſūt adeq̃ta. ſi vnū ē iſi-
nitū ⁊ reliquū. igit̃ ſic iſto mō viatoꝛ ñ pt na-
tural'r cōphēdere ꝛceptū veritatis. ſic nec pote
rit natural'r cōphēdere ꝛceptū entis ifiniti ifi
Contra ſe- nitate pfectōis ¶ Cōtra ſcdm fundamētū ar
cūdū fun- guo ſic Impoſſibile eſt oppoſitū ꝓuatiuū qd̃
damentū. coḡſcit p habitū eē maioꝛis entitatis. actuali
1 tatis. ac itelligibilitatis. q̃ꝛ poſitiuū ſibi oppo
ſitū. cui⁹ cōphēſione ⁊ cognitōe cōphēdit ⁊ co
gnoſcit hmōi ꝓuatiuū. Sz ens infinitū ifini
tate pfectōis ē maioꝛis entitatis: actualitatis
⁊ itelligibilitatis. q̃ꝛ qd̃cūq̃ ens finite pfectō
niſ. g̃ ens ifinite pfectōis ñ opponit ꝓuatiue
enti finito. nec ei⁹ ꝛcept⁹ habet mediāte cōce-
ptu entis finiti. ſic ꝛcept⁹ ꝓuatōis habet me-
diāte ꝛcepti ipi⁹ habit⁹. ſic dicit iſte ſocius ī
ſuo ſcdo fūdamētō. ¶ P. nullū ꝓuatiuū ſeu 2
nll'a ꝓuatio cōphēdit ī ſe formal'r vl' eminent
oēm pfectionē poſitiui ſeu habit⁹ ſibi oppoſi
ti. Sz ens ifinitū ifinitate pfectōis cōphēdit
ī ſe oēm pfectōez entis finiti. ⁊ h̃ vl' formaliter
q̃ꝛtū ad ea q̃ dicūt pfectōez ſimpl'r. vl' eminēt
q̃ꝛtū ad ceteras pfectōes q̃ ñ ſūt pfectōes ſim
plicit. g̃ ⁊c. Maioꝛ ptz. qꝛ ꝓuatiue oppoſita
ſūt illi⁹ ꝛdiciōis. q̃ oīs pfectio ꝛueniēs habi
tui tollit a ꝓuatōe. igit̃ ī poſſibile ē q̃ cōphen-
dat ī ea. Ptz etiā mioꝛ. qꝛ illd̃ cui veficit aliq̃
pfectio. h̃ ñ ē ꝛceptibile vt ens ifinite pfectōis
¶ Cōtra tertiū fundamētū arguo ſic. Cōce- Cōtra ter-
pt⁹ q̃dditatiu⁹ ipi⁹ veritatis nō pt hr̃i pfecte ſi tiū funda-
ne ꝛceptu ſue bōitatis. g̃ bōitas dei ꝛuenit deo mentū.
ī ꝓmo mō dicēdi p ſe ⁊ nō ī ſcdo mō p modū 1
paſſiōis. Cōſequntia pz. qꝛ pfect⁹ ꝛcept⁹ q̃ eſt
ꝛcept⁹ diffinitiu⁹ rei ē abſtrahibil' ab oīb⁹ cō
uenientib⁹ ipi rei in ſcdo mō dicēdi p ſe. Nā p
pria paſſio ñ ī gredit diffinitōez rei ſbalis ſeu
ſbe. vt ptz. 1. poſterioꝛ. ⁊. vij. metha. igit̃ p op
poſitū ſi ꝛcept⁹ q̃dditatiu⁹ dei ñ ē abſtrahibil'
a ꝛceptu ſue bōitat⁹. ſeq̃t̃ neccio q̃ bōitas dei
ꝛueniat ſibi ī ꝓmo mō dicēdi p ſe ⁊ ñ ī ſcdo. ſic
ꝓꝑa paſſio Ans ec̄ pz. qꝛ ſi dat̃ oppoſitū. tūc
poſſz cogitari aliqd̃ maꝛ bōnū q̃ ſit illud bo-
nū qd̃ ē ve⁹. Cōſequntia iſta ꝓbat̃ ex h̃. qꝛ illd̃
ꝛcipit ⁊ cogitat̃ vt maꝛ bōnū cui⁹ bōitas tal'r
ſe hz ad ipm q̃ ipm ñ pt ꝛcipi ꝛceptu q̃dditatiuo. niſi ꝛcipiat̃ ſua bōitaſ. q̃ꝛ illd̃ qd̃ pt ꝛcipi
ꝛceptu q̃dditatiuo abſq̃ꝛ ꝛceptu bōitat⁹. Sz
falſitas ꝛñtis pz. qꝛ ſic ve⁹ ē illd̃ q̃ maꝛ cogita-
ri ñ pt. ſic ve⁹ ē tale bōnū q̃ maꝛ bōnū ñ pt cogi 7
tari. ¶ P. illd̃ qd̃ ē d̃ intrinſeca ⁊ formali rōe ali-
cui⁹ h̃ ꝛuenit ei in ꝓmo modo dicēdi p ſe ⁊ ñ
ī ſecūdo. Sz bōnitas dei eſt de intrinſeca ⁊ for
mali rōe ipi⁹ dei. g̃ ⁊c. Maioꝛ patet ex dictis
areſto. 1. poſterioꝛ. Minoꝛ ē pb⁹. qꝛ oīe ab
ſolutū r̃ aliter ꝛueniēs enti ſimpliciter ſimpli
ci eſt de ſua formali rōne. Sz bōnitas dei eſt
quid abſolutū: ⁊ realiter ꝛueniet deo q̃ eſt ens
ſimpliciter ſimplex. ergo ⁊c. Maioꝛ patz. qꝛ
ente ſimplicit̃ ſimplici nihil ſimplici⁹ pt cogi
tari. Sz cuicūq̃ rei ꝛuenit aliqd̃ abſolutū ñ
exiſtēs d̃ intrinſeca rōe illi⁹ rei. illa re poſſim⁹
aliquid ſimplici⁹ cogitare. qꝛ poterim⁹ cogi-
tare vnā rē taliter ſe habentē q̃ oīe abſolutuz
ſibi realiter ꝛueniēs eſt de intrinſeca ⁊ forma
li ſua ratione. Etiam minoꝛ eſt nota quo ad
omnes ſuas partes. Q, enim bōnitas dei ſit
quid abſolutū ptz. qꝛ oīe illd̃ qd̃ eſt cōmūe
trib⁹ pſonis h̃ ē abſolutū ī diuis. vt fatet̃ oēs

catholici doctores. Sz bonitas diuina ē realr
vna oim trū psonarū i diuis. Q, etiā bonitas
diuina realr eo ꝓueniat nullꝰ sane mētis negare
pt. Q, etiā deꝰ sit simplr simplex ñ solū catho
lici verū etiā omes veri phi ꝓfitent. ¶ His p/
missis ondaz breuiter q̄ rnsiones istꝰ socij ñ
sufficiūt ad tollēdū ea q̄ supꝰ adduxi ꝓtra eū
¶ Ad pmā ei meā rōez rndēdo ipe negat cō/
seqntiā. Ad pbatōez q̄ dicebā. illō qd specifi
cat ab ifinito ꝑm q̄ est ifinitū ḣ neccario ē ifini
tū. rndet q̄ aliq̄d specificari ab altero pt dupli
cit itelligi. Uno mō vt a cā intrīseca ⁊ forma/
li. Alio mō vt a cā extrīseca ⁊ efficiēte. Et isto
scdo mō maior ē falsa. Cū igit scientia specifi
cet a sbiecto isto scdo mō. s. vt a cā extrinseca ⁊
efficiēte. iō nō optet scictiā ēē ifinitā si ē de sb/
iecto ifinito sub rōe q̄ ē infinitū. ¶ Sz istud
ñ valet. qz istā rnsionē pueni p ꝓfirmationez
quā pdicte pbatōi adiūxi. ad quā tn ꝓfirma/
tionē iste socꝰ nihil rndet. qz ñ obstāte q̄ ali/
q̄d sit cā alicuꝰ extrīseca. si tn ḣ sit adeqta eiꝰ
mēsura. tūc ex finitate vl infinitate cause suffi
cīēter arguit finitas vl ifinitas ipiꝰ effectꝰ. Nā
si effectꝰ hmōi esset finitꝰ causa existēte ifinita
tūc nlla esset adeqtio. nec aliq̄ esset ꝓportō in
ter hmōi cām ⁊ effectū. Sz nūc ita est q̄ obie
ctū acceptū sub formali rōe q̄ subijcit i scictia
ē adeqta mēsura ipiꝰ scietie. igit q̄cuis obiectū
sit cā extrīseca ipiꝰ scietie. tn si deꝰ q̄ in se est for
malit ifinitꝰ essz subiectū alicuꝰ scietie sb rōe
entis ifiniti. tūc seqret q̄ illa scietia esset infini
ta ¶ Ad scdaz rōez itez negat ꝓntiā. qz i ista
ꝓntia pcedit a minori ad maius negatiue. nā
minꝰ videt q̄ deꝰ sub ꝓceptu deitatis sit subie
ctū i theologia viatoris q̄ sub ꝓceptu entis i
finiti. eo q̄ ꝓceptꝰ deitatis nō possit cōphendi
ab aliq̄ viatore. ¶ Ad pbatōez dicit q̄ ratio
deitatis ñ ē ppt ḣ incōphēsibil. qz icludit rōez
ifinitatis. sz ḣ ē p tāto. qz rō deitatis nō ē abstra/
hibilis a rebus sensibilibus ꝗtute itellectꝰ agētis
¶ Sz nec istud valet. qz respiciēdo ea q̄ dixi
ꝓ primū fundamētū. tūc imediate appet q̄ ḣ
falsū assumit cū dicit q̄ ꝓntia mea pcedat ab
eo qd minꝰ videt. qz si accipimꝰ ꝓceptꝰ corre
spōdentes cognitōi q̄d est. tūc pcedit ab eq̄li
ad eq̄le siue p locū a simili. Si aūt accipimꝰ
ꝓceptꝰ correspōdētes cognitōi qz est. tūc illa
ꝓntia pcedit negatiue ab eo qd magis videt
ad illud qd minꝰ videt qz cognitōe qz est ma
gis est nobis euidēs ꝓceptꝰ deitatis. q̄z cōceptꝰ
entis ifiniti ifinitate pfectōis. vt ptz ex tercia
rōe ducta ꝓ pmū fundamētū. ¶ Et ex eodez
appet q̄ fallū assumit in rnsione ad pbatōez
ꝓntie. qz q̄ztū ad pfectū ꝓceptū correspōdētē
cognitōi q̄d est. tūc sicut ꝓceptꝰ deitatis ñ ē ab
strahibil ꝗtute itellectꝰ agētis ab ipis rebus sen
sibilibus. sic nec ꝓceptꝰ entis ifiniti ifinitate p/
fectōis. qz istī duo ꝓceptꝰ adeqte se hnt. vt pz
ex pma rōe ꝓ pmū fundamētū. Sz q̄ztū ad
ꝓceptū correspōdētē cognitōi qz est. tūc ꝓce/
ptꝰ deitatis ꝗve ē abstrahibil ꝗtute itellectꝰ agē
tis a rebus sensibilibus. ⁊ ñ minꝰ sz magis q̄z ꝓce/
ptꝰ entis ifiniti. Unde apls ad Ro. i. loqns de
cognitōe phoz quā habuerūt de deitate. ondit
eos hmōi cognitōez accepisse a creaturis dicēs
Inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt itellecta ꝓspici
unt. sempiterna q̄q ꝗtꝰ eiꝰ ⁊ deitas. ¶ Etiā
mgr i pmo lib. dist. ij. ostēdit p mltas autori
tates q̄ deitatis cognitōez hre possumꝰ p ima/
ginē dei ⁊ p vestigiū. q̄ replunt i creaturis ¶ Ad
instātiā quā duxi ꝓ maiorē pme sue rōis ipe
ñ rndet directe. sz solū nitit pbare. q̄ ꝓceptus
entis ifiniti sit cōphēsibil ab itellectu viatoris
Et ḣ arguit sic. Nullꝰ ꝓceptꝰ abstractꝰ a reb
sensibilibus ꝗtute lumīs nri itellectꝰ agētis est
incōphensibil ab itellectu possibili viatoris.
Sz ꝓceptꝰ entis ifiniti ē hmōi. ḡ ⁊c. Maior
ē nota. Probat mior. qz ꝓceptꝰ entis finiti ab
strahit. ḡ etiā ꝓceptꝰ entis ifiniti. ¶ Nic dico
q̄ mior ista ē falsa. loqndo d ꝓceptu correspō
dente cognitōi q̄d ē. Nec valet pbatio. qz pce
dit affirmatiue de eo qd magis videt. ad illd
qd minꝰ videt. Nā ꝓceptꝰ pfectꝰ ⁊ q̄dditatiuꝰ
entis finiti ē ꝓportionat nro itellectui. q̄ ē fi/
nitꝰ ⁊ limitatꝰ. ⁊ p ꝓns naturalr loqndo ipe ē
magis cōphēsibil ab itellectu viatoris. q̄z ꝓce
ptꝰ q̄dditatiuꝰ entis ifiniti. q̄ naturalr loquē
do ē ip ꝓportionat itellectui viatoris. Sz si
iste socꝰ itelligit istā minorē d cōceptu corre/
spōdēte cognitōi qz ē. tūc tota rōe ꝓcessa iste
socꝰ nihil hz d suo ꝓposito. qz isto mō ñ ha/
bet q̄ ꝓceptꝰ entis ifiniti sit magis cōphēsibil
q̄z ꝓceptꝰ deitatis. cuiꝰ oppositū ipe intendit.
¶ Ad illd qd dixi ꝓ minorē ꝓpositōez ñ rndet
sz solū pbat sua minorē sic. Ille ꝓceptꝰ ē pri/
mior pmo ꝓceptui q̄dditatiuo deitatis. q̄ ma
gis exp̄mit illd qd ē i trinsecū deitati. Sz ꝓce
ptꝰ entis ifiniti ē hmōi. ⁊ ñ ꝓceptꝰ sūmi boni.
qz summū bonū se habz ad deitatē sic passio.
¶ Istā minorē cū sua pbatōe nego. qz oppoſi
tū eiꝰ pbari supꝰ arguēdo ꝓ terciū fūdamētū
¶ Deinde qn pbari q̄ pbatio minoris pme
rōis istꝰ socij ꝓuerēdi iplicat ipossibile ⁊ icōpos
sibile. ipe itez ñ rndet ad motiuū meū Sz so
lū nitit pbare q̄ circūscriptis oib pfectōib
attributalib ab ipsa essentia diuina. adhuc

Respōsio prima carmelite.

Cōtra re/spōsionē.

Respōsio secunda.

Contra re sponsionē.

Respōsio tercia.

Cōtra re/spōsionē.

Respōsio quarta.

essentia diuina maneat infinita. Et arguit sic. Illud qd nihil ĩtrinsece habet ab aliqb. ⁊ circũscriptũ ab illis habet entitatẽ excedentẽ omnẽ entitatẽ finitã. ⁊ circũscriptũ ab illis necessario est infinitũ. Sz ẽntia diuina nihil habet intrinsece a pfectõib attributalib. ⁊ circũscripta ab eis adhuc habet entitatẽ excedentẽ omnẽ entitatẽ finitã. g ⁊c. ¶ Addit etiã iste soci⁹ q sicut abstrahentiũ nõ est mendaciũ. sic etiã circũscribentium non est mendacium.

Cõtra eã. ¶ Ad primũ dico q minor est simpliciter falsa. q: quicũqz vere ꝛcipit veritatẽ. ille ꝛcipit rẽ includentẽ omnẽ pfectõez. vt patet etiã p aristotelẽ. v. metha. ideo pfectio rei dicit ipãz sbstantiã rei. ⁊ est qd intrinsecũ ipi reo. Unde p/ pter hmõi intimã intrinsecatõez dicit beatus augustin⁹. q re⁹ est sine qztitate magn⁹. sine qlitate bon⁹. ⁊ sic de alijs diuis pfectõib. Quasi dicat. magnitudo bonitas. sapiẽtia ⁊ omnes alie rei pfectões. sic sũt intrinsece ipi reo. q nõ sunt qztitas vl qlitas. sz sunt ipa sba rei. Unde omis pfectio sic est intrinseca ipi diuie ẽntie. q si pfecte deberet diffiniri ipa diuina essentia. tũc p inclusionẽ omis pfectõis exprimeret q/ si sbalis differẽtia deitatis. q ipa deitas sbaliter distingueret ab omi eo qd non est deitas.

Ad.1.

¶ Itẽ fallũ assumit i eadẽ minori cũ dicit. q deitas circũscripta ab oib pfectõnib adhuc hret entitatẽ excedentẽ omnẽ entitatẽ finitaz. q: vt supra pbaui hmõi pfectõnib circũscriptis a deitate. tũc nõ maneret deitas. ⁊ ⁊ nõ solũ in re extra. sz nec ĩ intellectu. q: sine hmõi pfectõib intellect⁹ nõ potest ꝛcipere rationẽ deitatis. g ⁊c.

Ad.2.

¶ Ad secdm dicẽdũ. q licet abstrahentiũ non sit mendaciũ qn abstrahit aliqd naturalr pri⁹ a suo posteriori. sicut qztũ a qlitẽ qn abstrahit aliqd ab eo qd spectat ad suaz sbstantiã. ⁊ est de sua diffinitõe. tũc talis abstractio nunqz caret mẽdacio. Sic aũt est ĩ p posito. g ⁊c.

Respõsio quinta.

¶ Ad illud qd dixi ꝛtra maiorẽ secũde sue rõnis nõ respõdet. Sz tm pbat q ꝛcept⁹ entis ĩfiniti cõmuniter a quolibz theologo attingat. Et ratio sua punctaliter stat ĩ hoc. Quia ꝛcept⁹ entis finiti attingit. g ⁊ cõceptus entis infiniti. q: priuatio cognoscit p habitũ.

Cõtra eã.

¶ Sz nec istud valet. Quia manifeste hic cõmittit fallacia ꝛsequẽtis. vt patz ex dictis superi⁹.

¶ Etiã ⁊ supponit q ens infinite pfectõis opponit enti finito sic priuatio opponit habitui. cui⁹ oppositũ supi⁹ pbaui pcedendo ꝛtra secundũ fundamẽtũ. ideo ⁊c.

Respõsio sexta.

¶ Deinde ꝛtra ea q dixi impugnãdo minorẽ secõe rõnis. iste soci⁹ pbat q ꝛcept⁹ priuatiuus circa idẽ subiectũ sit magis pfectus qz ꝛceptus positiu⁹. Et arguit sic. Iste ꝛcept⁹ est pfectior q maior exprimit pfectio illi⁹ rei cuius dicit esse ꝛcept⁹. Sz ꝛcepto priuatiuo qnqz exprimit maior pfectio. Ista patet. q: qn ꝛcipio animã humanã esse ens ĩmortale. ꝛcipio ipam ꝛceptu priuatiuo. ⁊ tn p hmõi ꝛceptũ magis exprimit pfectio aie qz si ꝛciperẽ eã cõceptu positiuo.

Cõtra eã.

¶ Sz nec istud valet. Quia minor est simpliciter falsa. Nã ꝛcept⁹ priuatiu⁹ p se nullã exprimit pfectionẽ. qzuis p accidẽs exprimat pfectionẽ habit⁹ quẽ priuat. Ad pbationẽ dicendũ q cõceptus entis ĩmortal nõ est cõcept⁹ priuatiu⁹. Nã sicut grãmatice loquẽdo negatio negatõis facit affirmatõez q: due negatõnes facũt vnam affirmationẽ sic priuatio priuatõis naturaliter loquẽdo. dicit positionẽ. Cũ igit cõcept⁹ entis ĩmortalis exprimat priuationẽ seu negationẽ priuationis. puta negationẽ mortis q est p̃uatio vite. ideo ꝛcept⁹ q ꝛcipit anima esse ens ĩmortale est ꝛcept⁹ simpliciter positiu⁹.

Respõsio septima.

¶ Ad illa q dixi ꝛtra pbationẽ pdicte minoris respõdet iste soci⁹ dicẽs. q qn dixit naturã superiorẽ solũ distingui a natura inferiori p cõceptũ entis infiniti. tũc ipe intellexit de ꝛceptu quidditatiuo. Cũ igit cõcept⁹ improducibilis ⁊ cõceptus summi bon ⁊ ceteroꝝ de quib in stãtie mee pcedunt nõ sint ꝛcept⁹ quidditatiui. iõ qzuis p ꝛceptũ improducibilit ⁊ sũmi bon. natura superior distinguat ab inferiori. tn adhuc stat ista ꝓtas. q natura superior solũ distinguitur a natura iferiori p ꝛceptũ entis infiniti. referẽdo li solũ ad ꝛceptũ quidditatiuũ.

Cõtra eã.

¶ Sz ista rnsio ꝓmo deficit. q: nõ saluat ꝓmũ dictũ isti⁹ socij. Nã ipe absolute dixit sine ꝛtractione ad cõceptũ quidditatiuũ q natura superior solũ distinguit a natura iferiori p ꝛceptũ entis infiniti.

¶ Secũdo deficit. q: sic rndendo iste soci⁹ volẽs vitare pdicta incõueniẽtia incidit in alia maiora. Quia ex ista respõsione sequit q nullo cõceptu quidditatiuo natura superior distinguat a natura inferiori. nisi tm modo illo ꝛceptu q est ꝛcept⁹ entis infiniti. ⁊ sic cõceptu deitatis q est prim⁹ quidditatiu⁹ ⁊ simplicissim⁹ cõcept⁹ nature superioris. ipa natura superior nõ distingueret a natura inferiori qd est valde absurdũ dicere. Q, autez istud sequat ad iam dictã respõsionẽ pbo sic. Sic dictio exclusiua addita vni rei excludit oez aliã rẽ a ꝛsortio illi⁹ qd sb tal solutiõis expsiõe attribuit illi rei. sic dictõ exclusiua addita vni ꝛceptui excludit a qlibet alio ꝛceptu

illud qd̄ sub expssione hmōi solitudinis attribuit illi conceptui. ¶ Sz fm istā respōsionē distinctio nature suprioris ab inferiori inter oēs concept⁹ quidditatiuos attribuit soli cōceptui entis infiniti. ergo natura superior nullo alio conceptu quidditatiuo distinguit a natura inferiori. Cū igit concept⁹ veritatis sit alī⁹ conceptus quidditatiu⁹ a conceptu entis infiniti. sicut patet ex dictis istī⁹ socij. igit ꝛc. ¶ Alia dicta istī⁹ reuerēdi socij vlteri⁹ nō recito. qz vel manifeste apparz q̄ nō tangūt ea q̄ ego dixi contra eū. vel siquā habēt apparentiā illa tollit p ea que adduxi superi⁹ cōtra tria istī⁹ socij reuerendi fundamenta.

Baccalarius ordinis minorū ꝛc.

Hac etiam alius soci⁹ concurrēs mecū i lectura q̄ posuit eādē conclusionē. cui⁹ ratio fuit hec. Qn̄ ab intellectu sub aliquo statu n̄ attingit ratio ppria subiecti alicui⁹ scientie. tūc ratio subiectiua p statu illo est ratō ppinqui or ꝛ vicinior rōi pime ꝛ ppie illi⁹ sbiecti. Sz ratio ppria veritatis p statu vie est nobis ex naturalibus simpliciter impossibilis. qz nec cōtinet formaliter nec virtualiter i conceptibus creature. ḡ ratio entis infiniti q̄ est illi prime ratōni vicinior erit ratio subiectiua in sacra theologia in qua subiectū est ipe deus. ¶ Sz qz iste soci⁹ quasi nihil videt addere sup dicta prioris socij nisi illud solū q̄ dicit pbādo suā minorē. ideo contra ipm n̄ faciā singularē processū. sz solū vnico medio arguā cōtra illā minoris pbationē sic. Illa pbatio nō expedit sz potius impedit ex cui⁹ virtute pbantis principale p positū sufficiēter impedit ac improbat. Sed talis est pbatio adducta p istū sociū. ergo ꝛc. Maior patet. Minorez pbo. qz ratio ppria entis infiniti nec formaliter nec virtualit continet in conceptibus creature. igit si p hmōi nō continentiā sufficiēter pbat q̄ ratio veritatis sit simpliciter a nobis p statu vie inattingibilis. ꝛ p h̄ hmōi ratio n̄ possit esse ratio sbiectiua i theologia viatoris. tūc p idez mediū sufficienter pbabit q̄ ratio entis infiniti nō possit attingi a nobis nec p consequns possit esse ratio subiectiua in theologia viatoris. qd̄ est oppositū principalis intēti istī⁹ reuerēdi socij. ¶ Q, aūt ratio entis infiniti loquēdo semp de infinitate pfectōis nō contineat in cōceptibus creature formaliter: nec virtualiter patet. qz in continentia formali continentis pfectio equat pfectōi contenti. ꝛ in continentia virtuali continens est pfectius cōtento. Sz nulli⁹ creature ratio seu concept⁹ est eque perfect⁹ sicut cōceptus entis infiniti infinitate perfectōis. nec est perfectior eo. ḡ ratio talis entis infiniti nec formaliter nec virtualiter continet in conceptibus creature. ¶ Si diceret iste soci⁹ q̄ ratio entis infiniti infinitate pfectionis saltē quo ad cognitionē qz est. continetur in cōceptibus creature. tūc dico q̄ isto modo cōceptus vel ratio veritatis poti⁹ continetur in cōceptibus creature q̄z cōceptus entis infiniti. vt supra pbaui cōtra aliū sociū istā eandem cōclusionē asserentē. ¶ Etiā sola cognitio qz est nō sufficit ad habendū rationē ppriam subiectiuā in aliqua scientia. ꝛ maxime si illa scientia nō est simpliciter ꝛ ppie subalterna. scientia aūt theologie nō est ppie subalterna. vt patet p ea que dixi in plogo primi libri ¶ Ut igit finis principio correspōdeat conclusio illud qd̄ dixi in prima questione plogi. s. q̄ deus est subiectū in theologia viatoris sub ratione veri summe diligibilis. vt hmōi verz est pportionatū rationali anime habitu fidei disposite ꝛ nondū perfecte p habitū luminis glorie. Ad quā gloriā me fratrē thomā ordis sancti Augustini vnacū istī⁹ lecture lectoribus perducere digneť ipse glorificator sanctorū Qui viuit ꝛ regnat i secula seculorū Amē

Ratio.

Cōtra.

¶ Finit quartū scriptū libri sententiarū thome de Argētina.

¶ Acutissimi materiarū theologicaliū resolutoris Thome d̄ Argentina prioris generalis ordinis fratrū heremitarū sancti Augustini scripta sup quattuor libros sententiarū per Martinū flach Argentine diligenti prehabita examinatione impssa finiunt.

1490.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF